Nyugat-Magyarországi Egyetem Növénytani Tanszék

Flora Pannonica

N Ö V É N Y F Ö L D R A J Z I É S T A X O N Ó M I A I
F O L Y Ó I R A T

K ü l ö n s z á m – S u p p l e m e n t

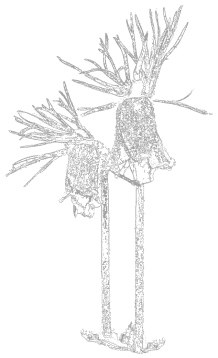
A Soproni-hegység edényes flórája

(Vascular Flora of the Sopron Hills)

Szerkesztette:
KIRÁLY GERGELY

II. évfolyam – Volume II.
1. füzet – No. 1.

2004

Flora Pannonica

N Ö V É N Y F Ö L D R A J Z I É S
T A X O N Ó M I A I F O L Y Ó I R A T

A Magyarországi Flóratérképezési
Program lapja

Kiadó – The Publisher
Nyugat-Magyarországi Egyetem Növénytani Tanszék
University of West Hungary Department of Botany

Szerkesztők – Editors (of the series)
Király Gergely & Vidéki Róbert
gkiraly@emk.nyme.hu rvideki@emk.nyme.hu

Cím – Postal address
Nyugat-Magyarországi Egyetem Növénytani Tanszék, H-9400 Sopron Pf.: 132
University of West Hungary Department of Botany, H-9400 Sopron P.O. Box: 132

Telefon – Phone: (36) 99-518-224
Fax: (36) 99-311-103

Szerkesztőbizottság – Advisory editorial board

Bartha Dénes (Sopron)
Barina Zoltán (Budapest)
Csiky János (Pécs)
Dancza István (Budapest)
Kevey Balázs (Pécs)
Kun András (Vácrátót)
Lájer Konrád (Pécs)
Molnár V. Attila (Debrecen)
Penksza Károly (Gödöllő)
Somlyay Lajos (Budapest)
Vojtkó András (Eger)

Megjelenik – Publication
Évente egy (két) alkalommal – one (two) time(s) a year

Nyomdai és elektronikus verzió előkészítés – Press and electronic version prepared by
Király Gergely & Vidéki Róbert

Nyomdai munka – Printed by
LŐVÉR PRINT H-9400 Sopron, Ady Endre u. 5.

ISSN 1589-7788
© Nyugat-Magyarországi Egyetem Növénytani Tanszék
© University of West Hungary Department of Botany

Flora Pannonica

NÖVÉNYFÖLDRAJZI ÉS TAXONÓMIAI FOLYÓIRAT

A Magyarországi Flóratérképezési Program lapja

II. évfolyam – Volume II.
1. füzet – No. 1.

Különszám – Supplement

A Soproni-hegység edényes flórája

(Vascular Flora of the Sopron Hills)

Szerkesztette / edited by:
KIRÁLY GERGELY

Sopron – 2004

ISSN 1589-7788
© Nyugat-Magyarországi Egyetem Növénytani Tanszék
© University of West Hungary Department of Botany

A Soproni-hegység edényes flórája
(Vascular Flora of the Sopron Hills)

Szerkesztette:
KIRÁLY GERGELY

Szerzők:
†CSAPODY ISTVÁN
KIRÁLY GERGELY
SZMORAD FERENC
TÍMÁR GÁBOR

Lektorok:
BARINA ZOLTÁN (MTM Növénytára, Budapest)
VOJTKÓ ANDRÁS (EKTF Növénytani Tanszék, Eger)

A kötet megjelentetésének támogatói:
NKFP 2002/0050-3B számú pályázat
Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (Sarród)

A szerkesztő munkáját a Bolyai János Ösztöndíj támogatta

Flora Pannonica
Journal of Phytogeography & Taxonomy

Tartalom / *Inhalt* / Contents

Bevezető / *Vorwort* / Preface 5

Természetföldrajzi áttekintés / *Geographische Übersicht* / Geographical overview (KIRÁLY GERGELY) 7

Tájföldrajzi egységek, határok / *Landschaftseinheiten und ihre Grenzen* / Geographical units and their borderlines 7

Geológia / *Geologie* / Geology 10

Éghajlat / *Klima* / Climate 11

Vízrajz / *Hydrographie* / Hydrography 11

Talajok / *Böden* / Soils 12

A Soproni-hegység vegetációja / *Die Vegetation des Ödenburger Gebirges* / Vegetation of Sopron Hills (KIRÁLY GERGELY – SZMORAD FERENC) 13

Kutatási előzmények / *Erforschungsgeschichte* / Preliminary researches 13

A vegetáció vázlata / *Vegetationskundliche Übersicht* / Vegetation overview 13

A flórakutatás története / *Geschichte der floristischen Forschung* / History of flora research (†CSAPODY ISTVÁN – KIRÁLY GERGELY) 18

A Soproni-hegység növényföldrajzi viszonyai / *Die pflanzengeographischen Verhältnisse des Ödenburger Gebirges* / Phytogeographic relations of Sopron Hills (KIRÁLY GERGELY – SZMORAD FERENC) 22

Előzmények / *Vorgeschichte der geobotanischen Forschungen* / Preliminaries of geobotanical research 22

A Soproni-hegység növényföldrajzi helye a Nyugat-Dunántúlon / *Die pflanzengeographische Lage des Ödenburger Gebirges in West-Transdanubien* / Phytogeographic situation of Sopron Hills in West-Transdanubia 24

Növényföldrajzi elemzések / *Geobotanische Analysen* / Phytogeographic Analysis 27

Összefoglaló következtetések / *Schlußfolgerungen* / Comprehensive conclusions 35

Térképek / *Verbreitungskarten* / Occurrence maps (KIRÁLY GERGELY – SZMORAD FERENC – TÍMÁR GÁBOR) 37

A Soproni-hegység edényes flórájának enumerációja / *Enumeration der Gefäßpflanzenflora des Ödenburger Gebirges* / Enumeration of vascular plants of Sopron Hills (KIRÁLY GERGELY – †CSAPODY ISTVÁN – SZMORAD FERENC – TÍMÁR GÁBOR) 91

Magyarázatok és segédletek / *Erklärungen und Kompendien* / Explanations and Completions 91

A flóra számokban / *Zahlenangaben der Gefäßpflanzenflora* / Numerical data of the vascular flora 94

Enumeráció / *Enumeration* / Enumeration 95

Harasztok / *Farne* / Pteridophytes 95

Nyitvatermők / *Nacktsamer* / Gymnosperms 107

Zárvatermők / *Bedecktsamer* / Angiosperms 111

Kétszikűek / *Dicotylen* / Dicotyledons 111

Egyszikűek / *Monocotylen* / Monocotyledons 390

Névmutató / *Register* / Index 467

Idegennyelvű összefoglalók / *Zusammenfassung* / Summary 475

Irodalom / *Literatur* / References 497

Bevezető

Nyugat-Magyarország határszéli középhegységeinek növényzete a hazai botanikus szemével nézve számos érdekességet rejt. A flóra sokszínűsége, az egyes elemeiben a magashegységeket idéző vegetáció nagynevű elődeinket is gondos flóraművek összeállítására sarkallta, elég csak BORBÁS Vince Vas megyei, vagy GOMBOCZ Endre Sopron megyei monográfiájára gondolni. Azóta változtak az országhatárok, átalakult a vegetáció és a flóra is. Bár a botanikus utódok számos megfigyelést tettek, sok adatot gyűjtöttek, viszonylag kevés területről látott napvilágot új feldolgozás, összegzés. Bizonyos szempontból érthető is e folyamat, hiszen – főleg a 21. század egyre többet spekuláló, számolgató embere számára – aligha vonzó a terepbejárásokat követő aprólékos irodalmazás, herbarizálás, vagy a vitatott taxononok és bizonytalan közlések anyagi haszonnal alig kecsegtető boncolgatása.

Az utóbbi évek biztatóan növekvő számban megjelenő új magyar flóraművei mégis arra mutatnak rá, hogy szükségünk van ilyen feldolgozásokra. Szükségünk van az alapadatok begyűjtésére, ismételt ellenőrzésére, rendezésére, de szükségünk van ezek értékelésére is. Sopron környéke geobotanikai szempontból különös figyelmet érdemel, hiszen a több táj és több növényföldrajzi egység találkozásánál fekvő terület sok fejtörést okozhat az őket megismerni szándékozóknak. A jó helyismerettel rendelkező kutatók számára sem könnyű eligazodni a Soproni-hegység, a Fertőmelléki-dombság, illetve az azokat körülvevő medencék és síkok helynevei között. Az országos flóraművek összeállítása során lépten-nyomon tévedésekbe vagy bizonytalanságokba ütközünk, ha e területről olvasunk. Végül, mint jelen munka szerzői, nem feledkezhetünk meg arról a felemelő érzésről sem, amit a florista kutató tapasztal az új taxonok, új lelőhelyek megismerésekor, vagy a régi, mások által sok éve nem látott előfordulások újrafelfedezésekor. Munkánk során szerencsére ilyen élményekben is gyakran volt részünk.

Közösségünk, amely 1996 óta foglalkozott meglehetősen intenzíven a Soproni-hegység és környéke flórakutatásával, a munka befejeztére sajnos megfogyatkozott. 2002 januárjában elhunyt dr. CSAPODY István, a magyar botanika kimagasló képviselője, hosszú évtizedekig a térség egyetlen, haláláig lelkes kutatója. A flóraművet elsősorban az Ő emlékének ajánljuk.

Köszönetnyilvánítás

Köszönet illeti a kötet lektorait, Barina Zoltánt és Vojtkó Andrást lelkiismeretes munkájukért és segítő észrevételeikért.

Hálásak vagyunk mindazoknak, akik adataikkal és helyismeretükkel segítették a dolgozat összeállítását: Antal József, Bölöni János, Börcsök Zoltán, Csiszár Ágnes, Hárs Olivér, Király Angéla, Nagy Anikó, Nagy László, Lantos Zoltán, Varga Tamás, Váczi Miklós, Vidéki Róbert. Külön köszönet illeti Kevey Balázst, aki publikálatlan anyagait rendelkezésünkre bocsátotta. A Sopron környéki flóra-kutatások kezdeti ötletgazdája Bartha Dénes professzor volt, akinek szakmai tanácsaira később is támaszkodhattunk.

Nagy segítséget jelentett Harald Niklfeld professzor támogatása, aki a hegység osztrák oldalának eddig közöletlen adatait kigyűjtötte és átadta a flóramű részére. Szintén köszönet illeti Erich Hübl professzort, aki számos külföldi szakirodalom beszerzésében segédkezett.

Köszönjük dr. Csapody István családjának mindennemű támogatását, különösen Pista bácsi szakmai hagyatékának szabad kutatását.

Köszönjük a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságának a hegységben végzett kutatások engedélyezését és támogatását.

A Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára soproni gyűjteseinek ellenőrzésében Barina Zoltán volt segítségünkre.

További munkatársaink közül köszönjük Horváth Tibor (térképek előkészítése), valamint Nagy Anikó és Király Angéla (idegennyelvű összefoglalók fordítása) hozzájárulását.

Sopron, 2004. június 30.

Király Gergely

Természetföldrajzi áttekintés

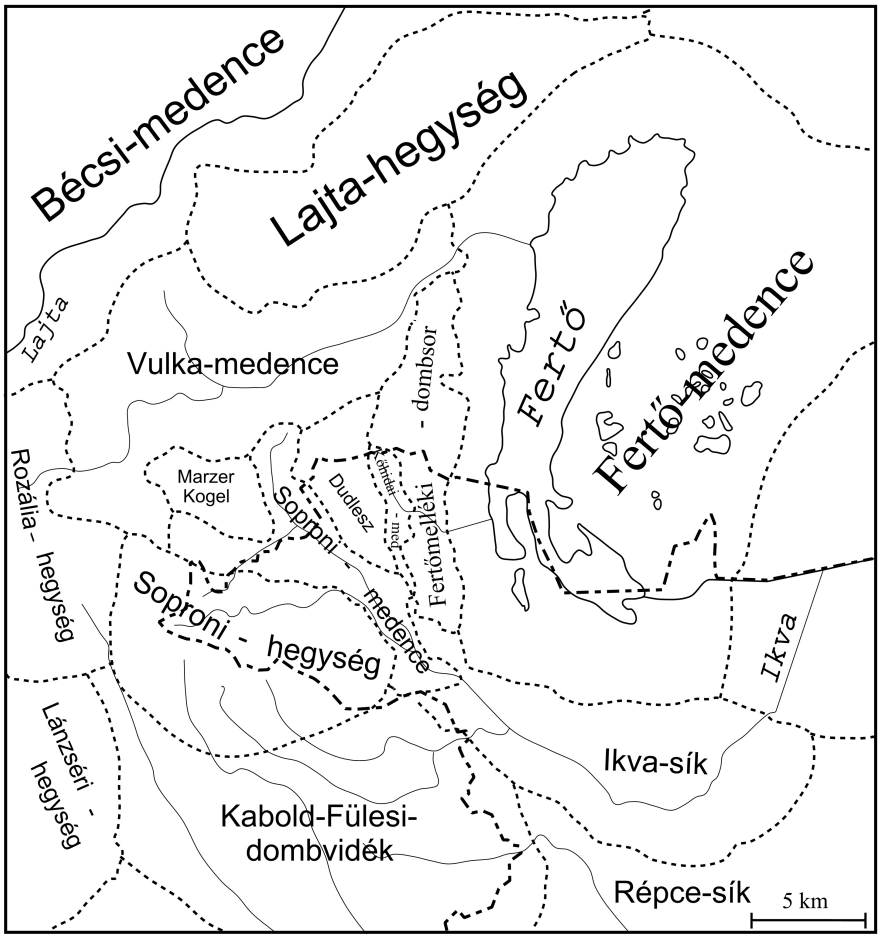
Tájföldrajzi egységek, határok

A Soproni-hegység az Alpok hegységrendszerének északkeleti, alacsony középhegység jellegű nyúlványa. Nyugat-keleti irányban 16 km, észak-déli irányban 11 km átmérőjű, területe mintegy 150 km^2. Nyugaton a Keleti-Alpok fő tömbjével a Rozália-hegységen keresztül közvetlenül összefügg, utóbbitól viszonylag keskeny, markáns törésvonal (Szikrai-nyereg, Szikra = Sieggraben, már Ausztriában) mentén elválva, délnyugaton a kis területű Kaboldi-medence választja el a Lánzséri-hegységtől (Landseer-Berge). Északon a Vulka-medence fraknónádasdi (Rohrbach) beöblösödése, majd Lépesfalvától (Loipersbach) egészen Harkáig a Soproni-medence határolja, melyekhez viszonylag hirtelen törik le, egyedül Márcfalva (Marz) és Harka térségében figyelhető meg fokozatos átmenet (a hasonló nevű községtől északra mintegy 2 km^2-en elterülő, fennsík jellegű Harkai-plató). Déli peremén Harkától Lakompakig (Lackenbach) fokozatosan ereszkedik le a Kabold-Fülesi (más néven Keresztúr-Fülesi) dombvidékre (1a. ábra).

A hegység főgerince nagyjából nyugat-keleti irányú, mély völgyekkel elválasztott oldalgerincekkel. Keleti tömbjét a Rák-patak völgye szabályosan két részre osztja. A csúcsok nyugatról kelet felé haladva egyre alacsonyabbak lesznek: a fő gerincen Égett-tető (Brenntenriegel, 606 m), az országhatáron fekvő Asztalfő (Herrentisch, 551 m), Magas-bérc (Hoher Riegel, 557 m, a magyar oldal legmagasabb pontja), Angerwald (535 m), Muck (522 m), Dalos-hegy (Sängerberg, 403 m), Károlymagaslat (Karlshöhe, 394 m). Az oldalgerincek jelentősebb csúcsai a jobban tagolt keleti hegységrészből említhetők: Havas-bérc (462 m), Poloskás-bérc (Wanzig, 467 m), Seprőkötő-hegy (Besenbinderin, 510 m), Ultra (479 m), Várhely (Burgstall, 482 m), Vas-hegy (Eisenberg, 401 m) (a hegység magyar oldalának fontosabb csúcsai a 46. ábra térképén kereshetők ki). A magyar oldalon a Kövesároktól keletre fekvő tömböt „Váris"-nak, „Várisi-hegyvidék"-nek, míg az ároktól nyugatra fekvő területeket Brennbergi-medencének vagy Brennbergi-hegységrésznek nevezik.

A Soproni-hegységet a magyar-osztrák államhatár kettéosztja. A főgerinctől északra a hegység középső és keleti része Magyarországhoz, nyugati sávja Ausztriához (Burgenland tartomány) tartozik, s utóbbi részét képezi a főgerinctől délre fekvő terület csaknem egésze is. A hegység belsejében csak kicsiny egykori bányásztelepülések találhatók (Ilona-akna = Helenenschacht, Brennbergbánya, Görbehalom, Új-Hermes), jelentősebb lakott területek kizárólag a hegylábon alakultak ki.

A Soproni-hegység pontos lehatárolása nem egyszerű. Igazán éles határok csak az osztrák részen a Rozália-hegység felé húzhatók, míg a többi területen a hegylábi medencék felé fokozatos az átmenet (emiatt a földrajzi szakirodalomban sem szerepel a határok pontos definiálása).

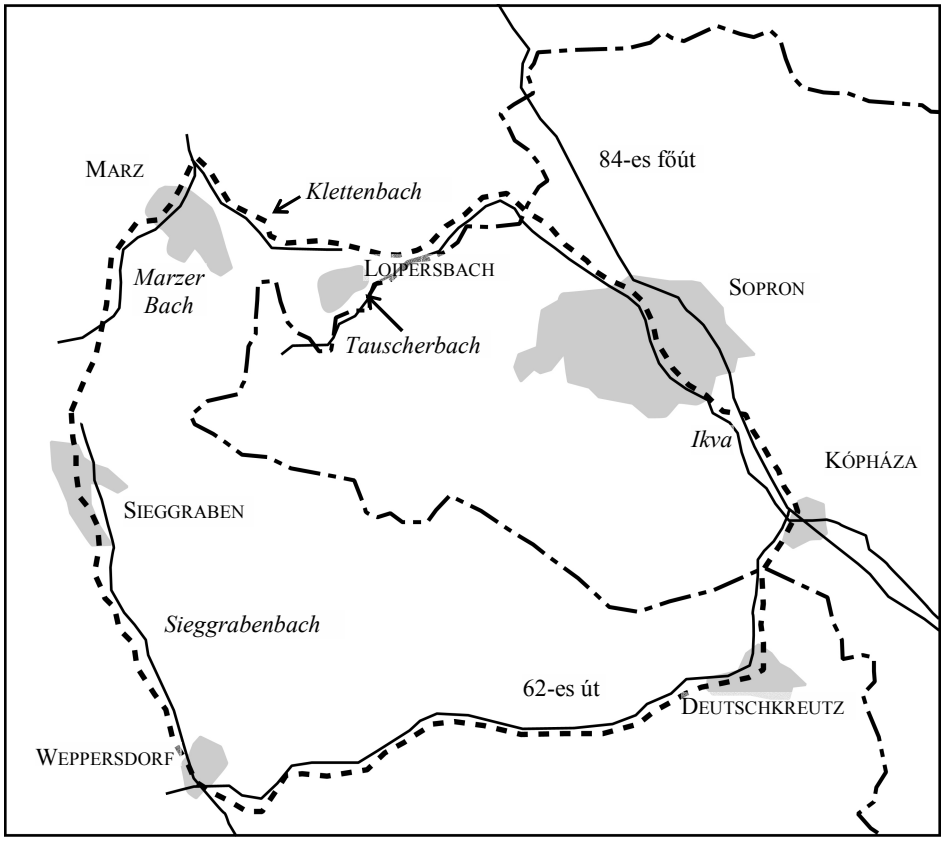

1a. ábra. A Sopron környéki térség tájhatárai és vízrajza
Fig. 1a. Topography and hydrography of the environs of Sopron area

A jelen munkában feldolgozott terület határai az óramutató járásával megegyező irányban: a Szikrai-nyeregtől (Sieggraben) északra a Márci-patak (Marzer Bach) völgye egészen Márcfalváig (Marz), ahol a patak beletorkollik a Klettenbach-ba. Innét keleti irányban a Klettenbach völgye annak végéig (kb. 1 km-re É-ra Lépesfalva = Loipersbach községtől; ez a pont egyben a vízválasztó a Soproni-és a Vulka-medence közt). Innét a Tauscherbach mentén egész annak Ikvába (Zeiselbach) történő torkollásáig, majd az Ikva mentén Sopron belterületét keresztül vágva egészen az Ikva és a Sopronból kivezető Győri út metszéspontjáig. Innét Sopron és Kópháza között egyenes (mesterséges) vonal, a 84-es főút mentén K-i irányba Kópháza kezdetéig, majd innét a kópházi határátkelőig (a Kő-hegy tömbjét, ha geológiailag rokon is a hegységgel, földrajzilag a Fertőmelléki-dombsághoz tartozik, nem tekintettük a hegység, illetve medence részének). A

határátkelőtől Veperdig (Weppersdorf) a 62-es számú közútat követi a hegység D-i lábán. Veperdtől a Sieggrabenbach É–ÉNy-i irányú völgyével térünk vissza a Szikrai-nyereghez.

Ha mindezt térképen végigkövetjük (1b. ábra), láthatóvá válik, hogy az így felvázolt határ nem követi teljesen a hegység valódi tájföldrajzi határát, hanem bele-belehatol a környéki medencékbe is, sőt a Soproni-medencét szinte teljes kiterjedésben magába foglalja. Ennek oka hármas: (1) a florisztikai adatok besorolhatósága érdekében szükséges volt a határok olyan módon történő meghúzása, amely viszonylag jól megfogható vonalakat követ; (2) a tradicionális botanikai irodalmi felfogás több hegylábi területet a hegység részeként kezel (pl. a Soproni-medence rétjei, Sopron belterülete); (3) a hegylábi területek önálló flóraművének elkészítése a távoli jövőben sem valószínű, értékes foltjaik így kimaradhatnak mindenféle botanikai összegzésből, ami tudományos és természetvédelmi szempontból is hátrányos.

1b. ábra. A feldolgozott terület határai
Fig. 1b. Borderlines of the studied area

Geológia

A Soproni-hegység geomorfológiai szempontból két, viszonylag jól elkülönülő főbb részből áll. Északkeleti negyedét ókori (paleozoós) rögökből álló kristályospala alaphegység alkotja, míg fennmaradó (nagyobb kiterjedésű) részein a kristályospala aljzatot harmad- vagy negyedkori rétegek fedik.

A kristályospala tönk magvát gránitok metamorfózisából eredő gneiszek (muszkovitgneisz, muszkovit-biotit-gneisz) adják, ezekre csillámpalák, fehér kvarcitok és leukofillitek is települtek. A kristályos palák a Köves-árok vonalától keletre alkotnak összefüggő tömböt („Váris"), az ároktól nyugatra Görbehalom és Brennbergbánya széléig néhány szigetszerű, apró folton bukkannak fel (a Rák-patak völgyétől északra csak az ágfalvi Új-hegy déli letörésén jelentkeznek). A hegység fő tömbjén kívül Harkától északra a Harkai-kúp (Harkauer Kogel), majd a Soproni-medence északi peremén (a flóraműben tárgyalt területen kívül) a Kő-hegy (Steinberg) szigetszerű gneisz kiemelkedései érdemelnek említést. A kristályos palákat számos helyen fejtették, jelentős a már bezárt Vársi- és Deákkúti-kőfejtő, valamint a Nándor-magaslat oldalának kőfejtője Sopron határában.

A hegység miocén korban tektonikailag megsüllyedt nyugati és déli felét fiatalabb, lazább üledékek borítják. Az alsó-helvéti barnakőszenes üledékek viszonylag vékony rétegben közvetlenül a kristályospalákra települtek (a barnakőszenes rétegek Brennbergbánya térségében a legjelentősebbek, néhol a felszín közelében húzódnak). A felső-helvéti emelet folyóvízi eredetű kavicsos-homokos összletei (néhol blokk-kavics és konglomerátok is) többszáz méter vastagságban e terület meghatározó felszíni geológiai képződményei. A kavicsok anyagát elsősorban gneisz és más kristályos palák, kisebb részben mészalpi eredetű mészkövek és homokkövek képezik, kötőanyaguk vörösbarna agyag. A további miocén üledékek közül a lajtamészkő csak osztrák területen, a hegység déli felén (Récény = Ritzing és Sopronnyék = Neckenmarkt) között jelenik meg, ott viszont több négyzetkilométert borít. Harka, valamint Lépesfalva (Loipersbach) térségében tortonai és szarmata agyagok és homokos-kavicsok, valamint az Ikva patak pleisztocén kavics-hordalékkúpja érdemelnek említést. Lakompak (Lackenbach) és Veperd (Weppersdorf) között a hegyláb savanyú homokterülettel érintkezik. Alluviális üledékek a hegység patakvölgyeiben csekély kiterjedésűek, a Soproni-medencében viszont jelentős borítással bírnak.

Éghajlat

Az Alpok ÉK-i előterében húzódó hegység kimondottan hűvös-csapadékos éghajlatú. Érzékelhető klimatikus grádiens húzódik nyugatról keletre, a belső völgyektől a hegységperem irányába. A leginkább szubalpin jellegű területek a Hidegvíz-völgyben és Brennbergbánya körüli völgyekben találhatók, míg különösen Harka térsége és a hegység DK-i, osztrák területen fekvő része jóval szárazabb és melegebb klímájú. A kitettség (összefüggésben az igen változatos domborzattal) fontos mezoklíma-alakító tényező, az északi oldalak és a szűk, szurdokszerű völgyek hűvösebbek, míg a déli és nyugati oldalak szárazabbak és naposabbak, a xeroterm jellegű vegetációs foltok döntő többsége ilyen helyzetben található.

Tájékoztató jellegű éghajlati adatok: éves csapadék a Brennbergi-völgyben 750-900 mm, a Várison 650-800 mm, de mindkét helyen tág határok között ingadozhat. Az évi középhőmérséklet a Brennbergi-völgyben 8-8,5 C°, a Várison 9,0 C°. A januári középhőmérséklet -2,0 C° illetve -1,5 C°, a júliusi középhőmérésklet 19,0 C° illetve 19,5 C°. Az éves napfénytartam 1850-1900 óra. A fagyos napos száma 90-100, a téli napok száma 25-30, hótakarós napoké 45-50. Az uralkodó szélirány az ÉNy-i.

Vízrajz

A hegység jelentős felszíni lefolyással és vízfelesleggel jellemezhető, a Vulka, az Ikva és a Répce vízgyűjtőjéhez tartozó kistáj (a hazai oldal szinte teljes egészében az Ikváéhoz). A hegység belsejében csak alacsony vízhozamú patakok találhatóak, közülük kiemelendő a Rák-patak, melynek völgye a hegyvidék hazai oldalát szabályosan kettéosztja (hossza 14,8 km, vízgyűjtő területe 36,8 km^2), illetve a hegység DK-i oldalán a Kecske-patak (hossza 12,8 km, vízgyűjtő területe 45,2 km^2). A Rák-patak nagyvízi hozama 11,4 m^3/ sec. Az osztrák oldal fontosabb vízfolyásai a Goldbach, a Marzer Bach, a Selitzabach és a Tauscherbach.

A Rák-patakon duzzasztották fel a hegység magyar oldalának egyetlen jelentősebb tavát (Brennbergi-víztározó, más néven Fehér-úti-tó vagy Pisztrángos-tó). Apró mesterséges tavak a Tacsi-árokban és Hermes mellett találhatók, az osztrák oldalon a Récény (Ritzing) melletti tározó érdemel említést.

A hegységben számos forrás működik, ingadozó vízhozammal (legjelentősebb a Hidegvíz-forrás), a völgylábakon jellemző lehet a szivárgó vízhatás. A hegység magyar oldalának fontosabb völgyeit és vizeit a 47. ábra térképe mutatja be.

Talajok

A Soproni-hegység ókori és miocén alapkőzetein egyaránt a különböző savanyú kémhatású barna erdőtalajok dominálnak. A kristályos palákon meghatározó szerepűek az erősen savanyú, nem podzolos barna erdőtalajok, viszonylag jelentéktelenebbek a podzolos barna erdőtalajok. A vegetáció képe mindkettő esetében nagyban függ a termőréteg vastagságától. A hasonló alapkőzeten kialakuló kövessziklás váztalajok jobbára antropogén eredetűek (pl. bányagödrök). Az osztrák oldal lajtamészkövén rendzinák is előfordulnak.

A hegység fiatalabb kavicsos-homokos üledékein legnagyobb térfoglalással a pszeudogeljes illetve az agyagbemosódásos barna erdőtalajok rendelkeznek. Hátakon jelentős lehet még az erősen savanyú, nem podzolos barna erdőtalajok aránya is.

A patakvölgyek és völgylábak jellemző talajtípusai a lejtőhordalék- és öntéstalajok. A Soproni-medence többletvízhatás alatt álló peremrészein, illetve a hegység néhány belső völgyében réti- és láptalajok alakultak ki.

A Soproni-hegység vegetációja

Kutatási előzmények

A Soproni-hegység cönológiai kutatásának kezdetét SOÓ (1941) munkájához köthetjük, mely különösebb elemzések nélkül bükkös, gyertyános-tölgyes, kultúrfenyves, valamint lápréti és kaszálóréti élőhelyekről közöl szintetikus tabellákat. A hegység fenyvesítésének erdőművelési hátterével ORLÓCZI – TUSKÓ (1955) foglalkozott. KÁRPÁTI (1956a) elsősorban a növényföldrajzi elemzéseihez kötődő vegetációs egységekre (pl. „xerotherm szigetek", száraz tölgyesek, fenyvesek) fordított figyelmet.

A terület valóban szisztematikus vegetációkutatása a 60-as évek elején kezdődött, elsősorban CSAPODY István tevékenysége révén. CSAPODY (1960) a terület erdeinek termőhelyfeltárásához kapcsolódó eredményeit tette közzé, majd a hegység délkeleti részének vegetációtérképezésével párhuzamosan több erdőtársulás (csarabosok, mészkerülő tölgyesek, mészkerülő gyertyános-tölgyesek és bükkösök; gyertyános-tölgyesek) rendkívül alapos feldolgozását adja (CSAPODY 1964). Ugyancsak ő a hazai gyertyános-tölgyeseket (CSAPODY 1968a) és szelídgesztenyéseket (CSAPODY 1969) feldolgozó monográfiáiban számos hegységbeli adatra támaszkodott. CSAPODY és munkatársai elkészítették a hegység állami tulajdonú üzemtervezett erdőterületének potenciális vegetációtérképét is (1963), ez azonban teljes egészében kéziratban maradt. Az 1950-60-as évek kisebb jelentőségű dolgozataiból KÁRPÁTI (1958b), CSAPODY (1959), CSAPODY et al. (1963) és PALLAY (1964) munkái emelhetők ki.

Hosszabb szünet után (az 1990-es évek második felében) SZMORAD FERENC és KIRÁLY GERGELY dolgoztak a hegység aktuális vegetációtérképén, de eredményeikből csupán SZMORAD (1997) a hegység vegetációs átalakulásait taglaló írása került publikálásra. A hegység és előtere réttársulásairól IVANCSICS (1997) közölt összegzést.

Sopron és környéke erdeinek hatalmas erdő- és erdőgazdálkodás-történeti irodalma van, számos (főként a pionír faállományokra és fenyvesekre vonatkozó) vegetációs megállapítással. Közülük CSAPODY (1966, 1968b, 1975b) és TAMÁS (2001) tanulmányai nevezhetők a legnagyobb jelentőségűnek.

A vegetáció vázlata

A hegység potenciális, klímazonális vegetációtípusát a **nyugat-dunántúli bükkösök** (Cyclamini purpurascentis-Fagetum), illetve a **gyertyános – kocsánytalan tölgyesek** (Cyclamini purpurascentis-Carpinetum) jelentik. Területfoglalásuk aránya a hegység két fő részében eltérő: a brennbergi hegységrészben a bükkösök, a várisi hegységrészben a gyertyános-tölgyesek, valamint származékaik uralkodnak. A bükkösök térfoglalása megközelítőleg Brennbergbánya – Görbehalom vonalig jelentős, ettől keletre inkább már csak hűvös hegyoldalakon és völgyekben

(pl. Kovács-árok, Köves-árok, Tolvaj-árok) alkotnak állományt, de a bükk szálankénti a hegységperemig előfordul. Florisztikai összetételüket tekintve (főleg a fiatalabb, zárt állományokban) meglehetősen jellegtelenek, (nyugat-dunántúli összehasonlításban) nem térnek el jelentősen a Kőszegi-hegység üde lomberdeitől (további elemzésüket lásd a növényföldrajzi fejezetben). A Soproni-hegység egészén jellemző az acidofil fajok (főleg *Luzula luzuloides*, *Vaccinium myrtillus*) beszivárgása a mezofil lomberdőkbe, köszönhetően a mészmentes alapkőzetnek és a lokális erózió gyakoriságának. A hegység üde lomberdeiben viszonylag kevés valódi montán faj él, ezek előfordulása is kimondottan szigetszerű (pl. *Bromus ramosus*, *Festuca altissima*, *Sambucus racemosa*, *Sorbus aucuparia* – utóbbiak főként vágásokon, pionír pásztákon bukkannak fel).

Mészkerülő tölgyesek (Castaneo-Quercetum) főleg a várisi hegységrész meredek, sekély termőrétegű hátain, csúcsain jöttek létre. Tipikus szerkezetű és szegényes fajkészletű állományok, gyepszintjükben döntően *Deschampsia flexuosa* és *Luzula luzuloides* dominanciával. Elsődleges foltjaik szigorú termőhelyi kötődésűek (15-20º-os lejtőkön, kristályos pala alapkőzeten, csúcsokon és déli vagy nyugati kitettségben), míg másodlagos (az erdőélések, legeltetések, talajerózió hatására létrejött) foltjaik sokszor átmeneti jellegűek, mozaikosak; ezek a kíméletesebb erdőélés hatására néhány évtizeden belül visszaalakulnak mezofil lomberdővé. Az úgynevezett **mészkerülő gyertyános-tölgyesek** (Luzulo-Carpinetum) szinte kivétel nélkül antropogén eredetűek. Valódi **mészkerülő bükkös** (Galio rotundifolio-Fagetum) állományok a hegységben nincsenek, a kis kiterjedésű, acidofil jellegű bükkös foltok mind másodlagosak. Mészkerülő fenyérek, nyíresek rézsűkön, határsávi pásztákon alakulnak ki, állományaik nem stabilak, a kíméletesebb erdőkezelés hatására átalakulóban, eltűnőben vannak.

Száraz lomberdők a hegységben csupán fragmentálisan figyelhetők meg, a hegység külső peremére szorítkoznak (pl. Borsó-hegy, Bánfalva feletti csúcsok, Károly-magaslat – Dalos-hegy térsége, Harkai-kúp, Nap-hegy – Istenszéke térsége), a szárazságtűrő-fényigényes elemek behatolási pontjai. Tipikus cseres-tölgyes nem alakul ki, csak fajkészletének egyes elemei tűnnek fel rendszeresen (pl. *Brachypodium pinnatum*, *Carex michelii*, *Cornus mas*, *Lathyrus niger*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Vicia cassubica*,). Kialakulásukra jellemző, hogy vagy mészkerülő jellegű füves tölgyesbe telepednek be xerofrekvens fajok, vagy a félszáraz gyertyános-tölgyesek kiligetesedésével jönnek létre. Mindkét esetben általában valószínűsíthető némi lösz-lerakódás a termőhelyen, de akadnak olyan extrém esetek, amikor gneiszen válnak társulásalkotóvá bazofrekvens fajok. (A Harkai-kúpon pl. *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans* él Callunetum-ban, ugyanitt *Quercus pubescens*-állományfragmentumok ismertek; a Borsó-hegyen pedig a *Carex humilis* tipikus acidofil tölgyesben domináns). Az osztrák oldalon (Ritzing, Neckenmarkt térsége) a hazai Laitaicum-ra emlékeztető, mészkedvelő **molyhos tölgyes** fragmentumok is ismertek, néhány állomány pedig (a leírások alapján) sziklaerdőként azonosítható. Ezek társulástani feldolgozása azonban eddig teljesen hiányzik.

Völgyaljak, szivárgóvizes völgyfők jellemző állománytípusát az **égerligetek** jelentik, melyek főleg a belső, szélesebb völgyekben (Hidegvíz-völgy és mellékvölgyei) rendelkeznek szép, természetszerű állományokkal, majd a hegység pereme felé egyre jellegtelenebbé válnak. Foltjaik a montán-szubalpin elemek fő élőhelyei a hegységben, ezek helyenként dominálnak az aljnövényzetben (pl. *Petasites albus*, *Veratrum album*), míg mások a hegységbeli flóra legnevezetesebb színezői (pl. *Cirsium erisithales*, *Equisetum sylvaticum*, *Lysimachia nemorum*, *Matteuccia struthiopteris*, egykor *Pleurospermum austriacum*). A montán fajokban gazdag belső völgyek állományai a Carici brizoidis-Alnetum, a peremrészi, különlegességeket nem tartalmazó állományok talán inkább már az Aegopodio-Alnetum társuláshoz sorolhatók. Egyes irodalmak hegyvidéki kőrisligetet (Carici remotae-Fraxinetum) is említenek a területről, de ezek lényeges fajkészletbeli különbség nélkül az égerligetek magas kőrises konszociációinak tekinthetők. A Muck térségében, laposabb tetőkön, valószínűleg másodlagosan kis **égerlápok** is kialakultak, melyek fiziognómiájukat tekintve tipikusnak mondhatók, fajkészletük viszont szegényes (pl. *Carex elata*, *Dryopteris carthusiana* megjelenésével). Ilyen foltok fragmentálisan a hegylábon (pl. Arbesz-rét) is megfigyelhetők.

A hegyláb és medence természetes vegetációját jórészt **keményfás ligeterdők** illetve **gyertyános-kocsányos-tölgyesek** alkották, melyeknek mára hírmondójuk is alig maradt. Ilyenek az osztrák térfélen a Girm melletti Mönchwald, a magyar oldalon pedig a soproni Zichy-rét és Béka-tó környéki erdők. Átalakítottságuk miatt pontos megítélésük és társulástani besorolásuk nem egyértelmű.

A hegységperem nevezetes állománytípusát képezik a **szelídgesztenyések**, melyeknek jelentős cönológiai irodalma van. Legszebb képviselőik Ágfalva és Bánfalva felett, illetve (már csak töredékekben) a soproni Lővérekben állnak. Elegyetlen lombszintjük alapján (mely ültetésnek, illetve a spontán felverődött csemeték szelektálásának köszönhető) mesterséges állományoknak tekinthetők, extenzív kezelésük következtében viszont fajgazdag, ligetes tölgyeseket idéző aljnövényzettel rendelkeznek.

Külön fejezetet érdemel a fenyőfajok, illetve a fenyves társulások őshonosságának kérdése a területen, már csak azért is, mert több szerző a fenyők előfordulásából von le növényföldrajzi következtetéseket. A hegység aktuális vegetációjában rendkívül nagy a **fenyves állományok** súlya: az erdőterület több, mint 50%-át borítják. E magas területarány a 19. század második felében megkezdett mesterséges telepítéseknek köszönhető, az állományok nagyfokú átalakítása miatt (mely nem csak a fafaj-összetételt változtatta meg, hanem a lágyszárú-szintet is szétrombolta) az eredeti (őshonos) fenyő-térfoglalás legfeljebb csak valószínűsíthető. A luc és a jegenyefenyő őshonossága nem zárható ki a belső hegységrész zárt, hűvös völgyeinek szivárgóvizes termőhelyein, de társulásalkotó szerephez nemigen juthattak. Az erdeifenyő a külső (keleti) hegységrész acidofil erdeiben őshonos lehet (erre utalnak a *Viscum*-megtelepedések is), de feltehetően csak szálanként. A vörösfenyő őshonosságát (bár helyenként spontán újul) ausztriai elterjedése alapján is kizárhatjuk. A telepített állományokon belül legnagyobb részaránnyal a luc és az erdeifenyő rendelkezik, a vörösfenyőt és jegenyefenyőt

inkább szálanként elegyítik (bár egy-két nagyobb állománya e fajoknak is van). Kis állományokban más fajok, pl. feketefenyő és duglász-fenyő, sőt ritkább exóták is szerephez jutottak. A kiterjedt fenyvesítések (melyek kezdeti alapja az erős erdőkiélés miatt leromlott erdők feljavítása volt) általában véve jelentős flóraszegényedést okoztak (zárt állományaik nudum aljúak, vagy – jobb termőhelyeken is – az acidofrekvens fajok válnak uralkodóvá), flóraszínező szerepük elég csekély (pl. fenyvesekben telepedett meg néhány *Pyrolaceae*-faj, másodlagosan a lucosok tipikus növényévé vált a *Galium rotundifolium*).

A fenyőfajok előfordulása kapcsán fontosnak tartjuk kiemelni, hogy ezek a fafajok nem csupán (és nem elsősorban) zárt állományokban fordulnak elő a hegységben, hanem szálanként vagy kisebb-nagyobb csoportokban elegyítve a lombos állományokban gyakorlatilag mindenhol. A hegység hazai oldalán ma így alig találunk olyan erdőtagot, ahol legalább egy-két fenyőfaj ne képviseltetné magát. A zonális erdők (gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és bükkösök) maradványaiban elsősorban a luc-, vörös-, jegenye- és erdeifenyő, a mészkerülő erdőkben az erdei- és feketefenyő (ritkábban a luc) jellemző, míg a völgyalji égerligetekben elsősorban a lucfenyőt ültették.

A fenyveseken kívül más telepített erdő alig van. Megemlíthetők az akácosok (főleg a hegységperemen, illetve elszórtan az egykori bányaterületek környékén), illetve néhány nemesnyáras a hegylábon. Az utóbbi évtizedekben több példa akadt vöröstölgyesek létesítésére (főleg a Várison), de ezek nem érnek el jelentősebb kiterjedést.

Az erdőtársulások ismertetése után rövid kitérőt mindenképpen megérdemel az erdőhasználatok hatásának összefoglaló értékelése, hiszen a hegységben léptennyomon találkozhatunk olyan szituációkkal, melyek termőhelyi okokkal alig magyarázhatók. Történeti adatok alapján megállapítható, hogy a hegység erdei évszázadokig igen erős emberi hatásnak voltak kitéve, mely máig ható változásokat idézett elő a társulások összetételében. Kiragadott példák: a 18. század második felében az alacsony vágásfordulók miatt a legidősebb állományok kora sem haladta meg a 30 évet; a 19. század első felében a nyír és rezgő nyár területaránya az erdőhasználatok miatt még több volt az erdőterület harmadánál. Erdőtörténeti okokkal magyarázható, hogy a gyertyános-tölgyesek nagy kiterjedésük ellenére alig rendelkeznek természetszerű állományokkal (sok esetben nincs árnyaló szintjük, mert a gyertyánt és más fafajokat szisztematikusan kitermelték belőlük, s ennek következtében magas az elfüvesedett állományok aránya). A bükkösök jelentős területvesztést szenvedtek el, mivel nem kedvezett számukra a sarjgazdálkodás és az alacsony vágáskorok alkalmazása. Ezzel szemben az acidofil erdők másodlagosan nagy területeket foglaltak el (főleg a Várison), de ezek visszaalakulásának sebessége is figyelemre méltó: az 1960-as évek térképezései során leírt állományok jó része ma már zártabb, gyertyánelegyes erdő. A völgyek égerligetei helyén korábban kaszálóréteket alakítottak ki, esetükben a kaszálás felhagyása után a kedvező regenerációs feltételeknek köszönhetően néhány évtized alatt ismét „természetes fajkészletű" égeresek jöttek létre. E folyamattal párhuzamosan a kaszáló- és láprétek viszont szinte teljesen eltűntek.

A hegység aligha rendelkezett nagyobb kiterjedésben természetes gyepekkel (ilyenek lehettek a forráslápok, magassásosok, esetleg néhány sziklakibúvás száraz gyepjei). A tájhasználat hatására alakultak ki a belső völgyek üde és nedves rétjei (Arrhenatheretum, Trisetetum, Seslerietum, különböző magassásosok). Ezekből ma már csak a Fáber-réten és a Hidegvíz-völgy és a Rák-patak mente egyes pontjain maradt hírmondó, többségük spontán beerdősült vagy mesterségesen beerdősítették. E rétek (ill. maradványaik) tekinthetők az égerligetek mellett a szubalpin fajok másik jelentős gyűjtőhelyének. Közülük egyesek már eltűntek a hegységből (pl. *Arnica montana*, *Senecio aurantiacus*), de a megmaradtak között is akadnak jelentős elemek (pl. *Alchemilla* spp.). Hasonló rétek a hegylábon is akadnak (Ágfalva és Harka környékén), tulajdonképpen a Soproni-medence utolsó, természetközeli élőhelyeit jelentve. E rétek magasabb fekvésű részein xeromezofil fragmentumok (*Bromus erectus*, *Brachypodium pinnatum*, *Festuca rubra* dominanciával) helyenként növényföldrajzilag érdekes fajok élőhelyét jelentik (pl. *Cirsium pannonicum*, *Euphorbia verrucosa*). Hegyi, mészkerülő rétek a területen jelentéktelen térfoglalásúak, a Harkai-platón illetve néhány hegységbeli erdőszegélyben ismerjük előfordulásukat. Fontos, fajgazdag élőhelyek a pionír fajoknak (pl. *Filago* spp., *Vulpia* spp.) otthont adó rézsűk, kavicsos felszínű páskták, továbbá az időszakos tócsák iszaptársulásai (pl. *Peplis portula*, *Stellaria alsine*), ezek a hegységben szórványosan sokfelé megtalálhatók.

A hegységben természetes sziklagyep nem alakulhatott ki, a kiterjedt kőfejtések viszont lehetőséget nyújtanak sziklalakó fajok megtelepedésére (pl. *Allium montanum*, *Asplenium trichomanes*, *Polypodium* spp.), bár a kristályos palák meglehetősen szegény fajkészletet eredményeznek. Sziklagyepeket a Harkai-kúp kőfejtőjén figyelhetünk meg (pl. *Carex humilis*, *Jasione montana*, *Silene otites* fajokkal, gneiszen!), a Harka környéki száraz hegységperemen töredékesen sztyepréti és löszgyepi fajok és kompozícióik is kimutathatók (pl. *Adonis vernalis*, *Artemisia pontica, Inula germanica*, *Potentilla arenaria*, *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*). Az osztrák oldal lajtamészkő „szigetén" a Laitaicum flórajárás elszegényedett előőrseinek tekinthető sziklagyepek és sztyeprétek is kialakultak, ezek flórája a Harka környékieknél jóval gazdagabb és jellegzetesebb.

A Soproni-medence vegetációja (eltekintve a már említett nedves rétektől) döntően átalakított, szántóterületeket és a hegylábi települések belterületét foglalja magában. Említésre méltók a harkai vasútállomás melletti nedves, enyhén szikes élőhelyek (árkokon *Aster tripolium*-mal, *Bolboschoenus*-szal, parlagokon *Rumes stenophyllus*-szal). A medencébe kilépő folyóvizek (Kecske-patak, Rák-patak, Ikva) kanalizáltak, vízinövényzetük zavarástűrő, gyorsan visszatelepülő fajokból áll. Extenzív szántók (szegetális gyomnövényzet töredékeivel) Ágfalva és Harka mellett találhatók. Ugyancsak Harka és Ágfalva térségében említésre méltók a szőlők és gyümölcsösök extenzív parcellái, helyenként védelemre érdemes aljnövényzettel (pl. *Astrantia major*, *Chaerophyllum aromaticum*). Különlegességet jelent a soproni régi kőfalak hasadék-növényzete (pl. *Cymbalaria muralis* a régi városfalakon, *Cardaminopsis arenosa* a bánfalvi erdei malomnál).

A flórakutatás története

A Soproni-hegység flórakutatásának története a kutatások és eredményeik jellege alapján három hosszabb korszakra bontható. Mindhárom korszakra jellemző, hogy kizárólag a hegység területével foglalkozó források alig készültek, a hegységre vonatkozó adatok átfogó (pl. Sopron környéki, Sopron megyei, vagy országos) munkákból kereshetők vissza, gyakran meglehetősen erős bizonytalansággal.

A 16. század vége – 19. század eleje közötti időszak joggal nevezhető a „történeti érdekességek" korszakának, ahol a források hiányosságuk és a hozzáférés korlátai miatt (pl. rendkívül nehezen lokalizálható adatok) kevés kivétellel nem bírnak jelentős mondanivalóval. E korszak botanikatörténete kiválóan feldolgozott (GOMBOCZ 1906, CSAPODY 1950, 1992), jelen munkában csak a florisztikai szempontból valóban érdekes elemeket említjük meg röviden.

CLUSIUS (Charles de l'Ecluse, 1526-1609) a 16. század végén tett nyugat-magyarországi utazásai során 1580 körül Sopron környékén is botanizált. Kisszámú itteni adata közül kiemelendő a *Polygala chamaebuxus* említése, melyet később senki más nem jelez a térségből (s az ország mai területről máshonnan sem).

A következő fontos lépcső LOEW Károly Frigyes (1699-1741) és DECCARD KRISTÓF János (1686-1764) „Flora Semproniensis" című kéziratos műve (LOEW – DECCARD 1739-40), amely a LINNÉ előtti hazai botanikai munkák egyik legjelentősebb képviselője, színvonalában és alaposságában (sőt: mai felhasználhatóságában) korát megelőző alkotás. Sopron környékéről 953 vadon élő virágos növényfaj adatait közli, s fajfelsorolásai alkalmasak néhány akkori jellemző élőhely képének, fajösszetételének hozzávetőleges rekonstruálására is. Közléseik közül kiemelhető az *Aposeris foetida* és a *Teesdalia nudicaulis*, melyek előfordulását ugyan később nem erősítették meg, de helyességüket teljes bizonyossággal kizárni nem lehet. A Sopronban őrzött kéziratos példány alapján több későbbi szerző idézi adataikat.

KITAIBEL Pál (1757-1817) csak a hegység északi előterét (szülőfaluja, Nagymarton – a mai burgenlandi Mattersburg – környékét) érintette 1806-os kutatóútján, az általa említett előfordulások közül nagy valószínűséggel egy sem vonatkozik magára a hegységre.

KOVÁCS Gyula (1815-1873) orvos, majd a Nemzeti Múzeum természettárának őre az 1840-es években foglalkozott Sopron környékének flórájával, mintegy 1000 magvas növényt felsoroló dolgozata azonban nem került publikálásra (emiatt flóraművünkben sem kerülhetett feldolgozásra). Korabéli munkatársai közül említésre méltó UHL János és JEMELKA József (1801-1855), kiknek gyűjteseire, herbáriumi lapjaira későbbi források is többször visszautalnak.

A **19. század közepén** lezárult az a kutatási korszak, mely hegységbéli, jól lokalizálható adatot (LOEW – DECCARD idézett munkáján kívül) alig eredményezett. Ezt követően egyre inkább Sopron szűkebb környékére irányult a figyelem, s ugrásszerűen emelkedett a mai felfogásban is értékelhető adatok száma.

SZONTAGH Miklós (1845-1899) orvosnak mindössze két jelentősebb botanikai munkáját ismeri a szakirodalom. 956 növényfajt és 24 faj alatti taxont felsoroló soproni flóraművében (1864) jórészt saját terepi megfigyelések alapján főleg a Fertőmelléki-dombsorról közöl figyelemreméltó adatokat, de számos, jól lokalizálható hegységbeli előfordulásról is nála olvashatunk elsőként (pl. *Jasione montana*, *Scilla bifolia* s. l.).

A 19. század második felében jó néhány osztrák botanikus tett látogatást Sopron környékén (pl. August NEILREICH, Andreas KORNHUBER, Gustav NIESSL, Günther BECK VON MANNAGETTA). Nevüket azonban hiába keressük a hegység flóraművében: bár a Soproni-hegységhez közeli részeket is érintették (pl. Rozália-hegység, Lajta-hegység, Fertő-part), magáról a területről nem közölnek adatokat. Kivétel Hugo HITSHMANN (1858) tudósítása, ennek legérdekesebb adatai viszont minden bizonnyal tévesek (pl. a *Lysimachia thyrsiflora* jelezése).

SUPANEC Guido és TAXNER Ferenc (1817-1880) tanárok a soproni flóra jó ismerőiként több értékes megfigyelést tettek (pl. *Genista sagittalis*, *Lathyrus nissolia*, *Senecio aurantiacus* első jelzései), de eredményeikről csak WALLNER és GOMBOCZ későbbi floraműveiben (lásd alább) olvashatunk, saját közleményeikről nem tudunk.

WALLNER Ignác (1847-1913) főreáliskolai tanár saját megfigyelései, továbbá TAXNER és SUPANEC adatainak felhasználásával állította össze soproni floraművét (1903), amely SZONTAGH dolgozatához hasonlóan Sopron tágabb környékét, tehát nem csupán a hegység területét tárgyalja. Munkája bevezetés nélküli enumeráció, amelyben számos faj első hegységbeli jelzését adja (pl. *Gymnadenia conopsea*, *Hepatica nobilis*, *Salix aurita*). Gyenge pontjai közé sorolható az előfordulások rendkívül tömör, esetenként hiányos jellemzése, de ezzel együtt is megbízható forrásnak nevezhető, még meghökkentő adatai is jórészt hitelesek.

A hegység botanikai kutatásának második szakaszát GOMBOCZ Endre (1882-1945) munkái zárják le, aki elsősorban gimnáziumi évei alatt foglalkozott Sopron megye flórájával. Néhány kisebb publikáció után 1906-ban jelent meg a „Sopron vármegye növényföldrajza és flórája“ c. munkája, amely a hegység tekintetében elsősorban irodalmi és herbáriumi adatok alapján készült összefoglalás. Megjelenése után rögtön igen éles bírálatot kap (DEGEN 1906), ezzel együtt nem nevezhetjük nívótlan dolgozatnak, a teljességre törekvés, az előzmények alapos feltárása mindenképpen értékes forrássá teszi. Alapos munkája bizonyítékaként a Magyar Természettudományi Múzeum Növénytárában nagyszámú soproni gyűjtése található.

A **Soproni-hegység flórakutatásának harmadik korszaka a 20. század első harmadának végén** kezdődött, s lényegében a jelenig nyúlik. Jellemzője a már meglévő alapokon (elsősorban GOMBOCZ flóraművén) építkező, azokat szisztematikus flórakutatással időről-időre kiegészítve történő előrehaladás. Legjelentősebb képviselői erősen soproni kötődésű botanikusok: KÁRPÁTI Zoltán és CSAPODY István.

KÁRPÁTI Zoltán (1909-1972) 1932-ben publikálta első adatait a hegységből, s egészen haláláig mintegy tucatnyi újabb publikációval bővítette ismereteinket a terület flórájáról. Nevéhez fűződik számos dealpin faj első észlelése (pl. *Cirsium erisithales*, *Matteuccia struthiopteris*, *Pleurospermum austriacum*), de behatóan vizsgálta a hegységperem xerotherm flóraszigeteit (erre utal pl. az *Anemone sylvestris* és a *Gentianella ciliata* felfedezése), illetve az adventív flóra elemeit is (pl. a *Cynosurus echinatus*, *Geranium sibiricum*, *Hordeum hystrix* előkerülése). Nem szorítkozott csupán florisztikai adatok közlésére, tapasztalatait felhasználta a Nyugat-Dunántúl növényföldrajzi viszonyait tisztázó geobotanikai publikációiban is. Szisztematikus kutatómunkája során rendszeresen herbarizált, a Magyar Természettudományi Múzeum Növénytárában a soproni flórából messze tőle származik a legtöbb lap.

CSAPODY István (1932-2002) a flórakutatáson túl vizsgálta a hegység és környéke növényföldrajzi viszonyait, részletesen elemezte a terület erdőtársulásait, elkészítette a hegység vegetációtérképét, kutatta a terület tájtörténetét és a növényzet-termőhely kapcsolatait is. Számos, a hegységre új faj felfedezése fűződik nevéhez (pl. *Hordelymus europaeus*, *Lathyrus palustris*, *Limodorum abortivum*), csaknem fél évszázados tevékenysége során nyomon követte a hegység flóra- és vegetációváltozásait. A hegységből is adatokat közlő első florisztikai közleménye 1949-ből származik, ezt sajnos viszonylag kevés követte, adatainak többsége kéziratban maradt, illetve részben (esetenként a szerző megjelölése nélkül) bekerült a Synopsis köteteibe.

Az 1940-es évek végének inkább történeti érdekességet jelentő színfoltja BOROSNÉ Murányi Jolán és KISS Lajos egy-egy dolgozata a hegység belső, „szubalpin" jellegű területeiről (1949), melyek több ritkaság lelőhelyét pontosan lokalizálják, viszont egyes adataik (pl. *Doronicum austriacum*, illetve *D. hungaricum*) látványos tévesztések.

A hegység osztrák oldalának kutatása a hazaiénál kisebb intenzitással zajlott. Kiemelendő Gottfried TRAXLER (1904-1997) németújvári (Güssing) botanikus tevékenysége, aki az 1960-1980-as években húsznál több cikkben számol be hegységbéli felfedezéseiről. Nevéhez fűződik több dealpin faj (pl. *Alchemilla monticola*, *Gentiana asclepiadea*) megtalálása, továbbá ő kezdte meg a Sopronnyék (Neckenmarkt) közelében fekvő xerotherm vegetációjú területek kutatását. Az osztrák flóraművekben (pl. JANCHEN 1956-1960, 1977) elsősorban TRAXLER adataira történik hivatkozás. 1978-1990 között a Bécsi Egyetem számos flóratérképező utat szervezett a hegységbe, annak adatai viszont szinte kivétel nélkül publikálatlanok maradtak (NIKLFELD ex litt.). A publikálatlan adatok feldolgozása elsősorban a lajtamészkő alapkőzetű területek flórájához jelentenek

értékes kiegészítést. Az egyéb kutatások közül Wolfgang HOLZNER 70-es évekbeli gyomflóra-vizsgálatai, valamint Helmut MELZER és társai florisztikai írásai említhetők.

A 20. század további nagy magyar botanikusai közül viszonylag kevesen járultak hozzá a Soproni-hegység feltárásához. BOROS Ádám (1900-1973) terepnaplói szerint 1924-1953 között többször járt a hegységben, de jelentősebb új adatot nem publikált. GÁYER Gyula (1883-1932) itteni (főleg a hegység peremrészein) végzett tevékenységéről csak kisszámú személyes közlés, illetve a halála után KÁRPÁTI által közzétett, jegyzetben maradt adatok tanúskodnak (1935). JÁVORKA Sándor (1883-1961) és VAJDA László (1890-1982) néhány alkalommal végzett gyűjtéseket a területen, amelyre kisszámú herbáriumi lap utal. SOÓ Rezső (1903-1980) Sopron környéki növénytársulásokról számos cönológiai tabellát közölt, elsőként tudósítva az *Alchemilla glabra* hazai előfordulásáról (1941).

A 20. század utolsó harmadában FACSAR Géza a *Rosa*, MÁTYÁS Vilmos (1911-1986) a *Quercus*, TERPÓ András a *Pyrus* nemzetség taxonómiai kutatása során gyűjtött adatokat a hegységben, míg JEANPLONG József réttársulás-vizsgálatokat végzett. Többször járt a területen KEVEY Balázs, PÓCS Tamás, PRISZTER Szaniszló és SZODFRIDT István, adataik közül viszont csak néhány került közlésre.

Az 1990-es években a terepkutatások ismét intenzívebbé váltak. 1992-től TÍMÁR Gábor és SZMORAD Ferenc elsősorban a terület védett és veszélyeztetett fajainak állományfelmérésében jeleskedett. Előbbi szerző elkészítette a terület Vörös Listáját (1996), utóbbi behatóan foglalkozott a hegység erdőtársulásaival, vegetációtérképezésével is, számos értékes adata mellett kiemelendő a *Lysimachia nemorum* első hazai jelzése. Nevükhöz fűződik több növényfaj újrafelfedezése, illetve a hegységre teljesen új fajok (pl. *Carex umbrosa*, *Equisetum hiemale*) első adatának közlése. KIRÁLY Gergely 1997-től szisztematikusan dolgozott a hegység teljes flóralistájának összeállításán (2001-2002 során elkészítve a hegység magyar oldalának vegetációtérképét), sok adventív faj mellett az őshonos fajok közül is több újdonságot (pl. *Alchemilla subcrenata*, *Epilobium lanceolatum*, *Myosotis caespitosa*) felfedezve.

A jelen flóraműhöz kapcsolódó aktuális kutatások 1992-96 között meglehetősen rendszertelenül, a ritka illetve védett fajokra koncentrálva folytak. 1996-tól megkezdődött az irodalmi adatok részletes feldolgozása, ezzel párhuzamosan a hegység vegetációtérképezése, számos florisztikai hozadékkal. A flórafelmérés teljessé tétele érdekében 1999-től végeztünk célzott bejárásokat, ez részben az addig alig érintett területek (pl. Soproni-medence, hegységperem) megismerését szolgálta, részben pedig a korábban elhanyagolt csoportok (pl. gyomnövények, közepesen ritka és gyakori fajok) előfordulását tisztázta. 2002-re a szisztematikus felmérések lezárultak, de még a dolgozat 2004-as utómunkálatai során is kerültek elő érdekességek.

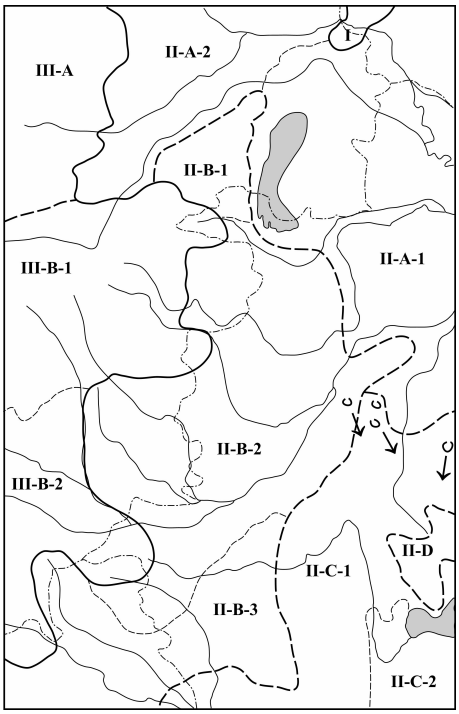
A Soproni-hegység növényföldrajzi viszonyai

Előzmények

A klasszikus magyar geobotanikai felfogás szerint a Soproni-hegység az Alpok (Alpicum) és a pannon flóratartomány (Pannonicum) átmeneti sávjában helyezkedik el, a pontosabb besorolásról több nézet látott napvilágot. Az első növényföldrajzi jellemzések GOMBOCZ (1906) Sopron megyei flóraművében jelentek meg, ahol „noricumi" vagy „nyugati", illetve „pannon" flóratartományról tesz említést. Előbbi alatt a Soproni- és a Rozália-hegységet és déli előterüket, a Lajta-hegység magasabb részeit, míg utóbbi alatt a Fertőmelléki-dombságot és a Kisalföldet érti, pontos lehatárolást azonban nem ad. A két terület közötti különbséget a xerotherm, melegigényes „pannon" és a montán „noricumi" fajok és vegetációtípusok elterjedésével illusztrálja. A Soproni-hegység további, finomabb tagolásáról nem ejt szót. A következő évtizedekben fokozatosan részletesebbé vált Sopron térségének geobotanikai értékelése, de – köszönhetően a kis területen belül rendkívül változatos flórának és vegetációnak – kezdetben csak a nagyobb egységek megkülönböztetésére került sor. RAPAICS (1910) térképén az Alpok „flórakerületéhez" tartozó „Előalpesi flóravidék" és a „Pontusi flórakerülethez" tartozó „Nyugati flórajárás" határterületére helyezi a hegységet. GÁYER (1925) nevezetes nyugat-dunántúli munkájában definiálja a „Praenoricum" flórasávját, mint átmeneti területet a Kárpát-medence belseje és az Alpok között, de érvrendszerét elsősorban a Vas megyei területek ismerete alapján állította fel, a Soproni-hegységre nem tesz utalást. BOROS (1928) bevezette a lajtai flórajárás (Laitaicum) nevét, de tartalommal, pontos lehatárolással a fogalmat nem töltötte meg. SOÓ (1933) a Nyugat-Dunántúl nagy részét a Praenoricumhoz vonja, a nyugati határszélen (a térkép léptéke miatt csak sejthető, hogy a Rozália- és a Kőszegi-hegységet érintően) a Noricum-ot is feltünteti. Ugyanő (SOÓ 1941) cönológiai munkájában Sopron környékén Noricum és Praenoricum egységeket említ, szintén pontos lehatárolás nélkül (előbbi alatt bizonnyal a hegyvidéket, utóbbi alatt a Fertőmelléki-dombságot érti). JÁVORKA (1940) elsősorban a Praenoricum keleti határaival s jellemző növényeinek elterjedés-mintázatával foglalkozott. Későbbi kéziratos munkájában (JÁVORKA 1944) – bár a hegységet konkrétan nem érintette – jelenik meg a fenyőfajok és fenyves társulások elterjedésének említése, mint a nyugat-dunántúli határ-megvonások egyik lehetséges kiindulópontja. Hasonló felvetések (Vas megyei vonatkozásban) már BORBÁS (1887, 1897), majd GÁYER (l. c.) munkáiban is felmerültek; e téren JÁVORKA és más későbbi szerzők értékelései (saját adataikon túl) elsősorban FEKETE – BLATTNY (1913) elterjedési térképein alapulnak. E gondolatmenet folytatásaként SOÓ – JÁVORKA (1951) „Kézikönyvében" történik az első említés a Soproni-hegység növényföldrajzi felosztásáról. A szerzők, az „őshonos lucosok" alapján a Hidegvíz-völgyet a Noricum, a több részt a Praenoricum részének tekintik.

Az 1950-es évek közepén, a hazai botanikai kutatások fellendülésének korszakában kiemelt figyelmet kapott a Sopron környéki flórahatárok vizsgálata, kevés más magyarországi terület van (pl. a közép-dunai flóraválasztó), amelyről ilyen intenzitással publikáltak volna. CSAPODY (1955) a hegységet két részre bontja, a belső területeket („az Ágfalva – Brennbergbánya vonaltól nyugatra") a Noricumhoz, míg a külső peremrészt a Praenoricumhoz sorolja (mindkettőt flórajárásként). Lehatárolása nyilván a „Kézikönyv" megállapításait veszi alapul, indoklásában a megosztás mellett klimatikus, társulástani és florisztikai érveket hoz fel. Munkájával csaknem egyidőben jelent meg KÁRPÁTI (1956) tanulmánya, melyben a térség komplex növényföldrajzi értékelését adva a hegység tekintetében más elveket fogalmaz meg. Véleménye szerint a Soproni-hegység nem osztható meg az említett két egység között, hanem (a peremrész szubalpin elemekben tagadhatatlan elszegényedése ellenére) egységesen a Noricumhoz vonandó. Igazolásként az egységes geológiai felépítést, továbbá egyes fajok (pl. *Vaccinium myrtillus*) és társulások (pl. fenyvesek, mészkerülő erdők) előfordulását hozza. E felfogás fontos indoka, hogy a hegységperem növényzeti képe a Gáyer-i Praenoricum-étól még mindig messzebb áll, mint a belső völgyekétől.

A hegység délkeleti lábához csatlakozó Praenoricum pontosabb leírását JEANPLONG (1956) adta, de magával a hegységgel nem foglalkozott, azzal kapcsolatosan átvette KÁRPÁTI (l. c.) nézeteit. GUGLIA (1957) burgenlandi határokat elemző cikke részben szintén elfogadta KÁRPÁTI határait, viszont vihart kavart a Soproni-hegység déli előterén általa elkülönített „Scarbanticum" flórajárással, amelynek létjogosultságát KÁRPÁTI (1958a) külön dolgozatban támadta (a magyar geobotanikai irodalomban KÁRPÁTI nézetei váltak elfogadottá). A vitát követően KÁRPÁTI (1960b) az egész Dunántúlt érintő florisztikai-növényföldrajzi tagolást adott, amely egyúttal az addig igen zavaros hierarchia-viszonyokat is egyértelműsítette. (Korábban a Praenoricum flórajárásként és flóravidékként is felbukkant, a Castriferreicum SOÓ 1933-nál még a Noricum flórajárása, szemben mai alkalmazásával). Eszerint a Soproni-hegység az Alpicum flóratartomány Noricum flóravidékének Ceticum nevű flórajárásába sorolható, mely magába foglalja még a Kőszegi-, Rozália- és Lánzséri-hegységeket. A hegylábi területek (így a Soproni-medence is) a Pannonicum flóratartomány Praenoricum flóravidékének Castiferreicum flórajárásához („Vasi flórajárás") tartoznak, amely Soprontól északra, már a medence peremén érintkezik a Laitaicum flórajárással. A felosztást SOÓ (1964) is átvette, s évtizedekig tulajdonképpen változtatások nélkül e nézet nevezhető elfogadottnak. Hosszú szünet után, főleg a szubalpin fajok előfordulásai alapján, CSAPODY (1994) vetette fel ismét a hegység kétarcúságát, s javasolta a már 1955-ös munkájában jelzett határok mentén (a Tolvaj-árok vonalánál) a terület megosztását, egy noricumi belső- s egy praenoricumi peremrészre. A Nyugat-Dunántúlnak a 90-es évek végéig elvégzett értékelések figyelembevételével megrajzolt klasszikus florisztikai-növényföldrajzi beosztása a 2. ábrán látható.

2. ábra. Az Alpok keleti előterének növényföldrajzi egységei
(KIRÁLY 2001 nyomán, módosítva**)**
Fig. 2. Phytogeographical units of the eastern foregrounds of the Alps (after KIRÁLY 2001, modified)

Jelmagyarázat / Legend:
I - Carpaticum
II - Pannonicum
A – Eupannonicum
(1. Arrabonicum; 2. Vindobonicum)
B – Praenoricum
(1. Laitaicum; 2. Castriferreicum; 3. Petovicum)
C – Praeillyricum
(1. Saladiense; 2. Somogyicum)
D - Matricum
III - Alpicum
A - Austriacum
B – Noricum
(1. Ceticum; 2. Stiriacum)

A Soproni-hegység növényföldrajzi helye a Nyugat-Dunántúlon

A Noricum az eddigiekben ismertetett felfogás szerint a magyar határt két jelentősebb folton lépi át: a Vend-vidéken a Stiriacum flórajárás, a Kőszegi- és Soproni-hegységben (és egyes, elvethető vélemények szerint a Vas-hegy csoportban) a Ceticum flórajárás révén. Az Alpok fő tömbjétől meglehetősen távol elhelyezkedő (azzal a Rába és Mura közén húzódó magas dombvidékeken keresztül kapcsolatot tartó) Vend-vidék termőhelyi és vegetációs környezete jelentős mértékben eltér a Nyugat-Dunántúl északi hegyvidékeiétől, az értékelést emiatt elsősorban a Kőszegi-hegységgel, valamint a Keleti-Alpok peremével történő összevetésre alapozzuk.

A Kőszegi- és Soproni-hegység egyaránt kristályos alapú hegység, hozzávetőlegesen K–Ny irányú főgerinccel. Közös vonásuk, hogy széles fronton érintkeznek a Sopron-Vasi-síkok Praenoricumával, belső területeiken viszont már tagadhatatlanul szubalpin hatás mutatható ki. Két komolyabb különbség mutatkozik közöttük, melyek a flórára is kihatással vannak: a Kőszegi-hegység 800 m feletti, markáns középhegység, a sziklai vegetációtípusok jelentős térfoglalásával, míg a Soproni-hegység az 500 m-t alig haladja meg, természetes sziklai élőhelyei pedig nincsenek.

A „noricumi elemek" montán lomberdei-ligeterdei fajai közül a Kőszegi-hegység magasabb régiójában a *Anthriscus nitida*, *Doronicum austriacum, Gentiana asclepiadea, Oreopteris limbosperma,* tömeges fellépésű, emellett sok szubalpin színező elem is megtalálható (pl. *Blechnum spicant, Cardamine trifolia, Chaerophyllum hirsutum*). A sziklalakó fajok közt több kifejezetten magas-hegyvidéki kötődésű (pl. *Thlaspi goesingense, Rosa pendulina*), közülük a mésztartalmú palák számos bazofrekvens faj előfordulását teszik lehetővé (pl. *Asplenium viride, Calamagrostis varia*).

A Soproni-hegység szubalpin fajokban jóval szegényebb, ezek jó része már kipusztult (pl. *Pleurospermum austriacum*, *Senecio rupestris*), a továbbiak (pl. *Oreopteris limbosperma*) pedig csak töredékes előfordulásokkal rendelkeznek. Xerotherm vegetációja magashegyvidéki elemeket nem tartalmaz, elsősorban cseres-tölgyes fajokból, illetve (főként kőfejtőkön) néhány általánosabb közép-hegységi szárazgyepi fajból építkezik. A Soproni-hegységet az Alpok belső területeivel összekötő kapocs, a Rozália-hegység montán jellegében már sokkal közelebb áll a Kőszegi-hegységhez (kiemelendő pl. az *Alnus viridis*, *Sorbus austriaca* előfordulása).

A két összehasonlított hegység flórájának fenti különbségeire már CSAPODY (1994) is rámutatott, javasolva a Kőszegi-hegység átsorolását a Stiriacum flórajárásba, a „magyar Ceticum"-ban csak a montán elemekben szegényebb Soproni-hegységet hagyva meg. Az átrendezéssel nem lehet egyetérteni, hiszen az a hegységeket földrajzi, geológiai és vegetációs környezetükből kiragadva, csupán néhány fajra koncentrálva ítélte meg. A két hegység közötti egyezések vegetáció tekintetében (kivéve a sziklai élőhelyeket) jelentősek. A mezofil és acidofil lomberdők tipikus fajai (pl. a *Cyclamen purpurascens*, *Galium sylvaticum*, *Prenanthes purpurea*) megegyeznek, árnyalatnyi eltérést jelent a Kőszegi-hegységtől a *Festuca drymeia* jóval csekélyebb, vagy az *Allium ursinum* jelentősebb térfoglalása. Közös több alapvető szukcessziós folyamat, pl. a másodlagos acidofil erdők, csarabosok visszaalakulása konszolidáltabb termőhelyű lomberdőkké. A két hegység közös jellemvonásai közé sorolható az is, hogy elsősorban növényzeti választóvonalak mellett elég jól elválnak előterük alacsony dombvidékeitől, a florisztikai eltérések viszont kevésbé élesek, fokozatosak. A Praenoricum – Noricum határvonalának megítélését pontosan ez a több lépcsős átmenet teszi nehézzé, hiszen a hegylábon, majd a hegységek belsejében is megfigyelhető egy-egy, fokozatossága mellett is kimutatható váltás.

A szűkebb északnyugat-dunántúli összehasonlításon túl rövid elemzést érdemel a Soproni-hegység elhelyezése néhány messzebbre mutató növényföldrajzi grádiensben. Az Alpok keleti előterén felkúszó szubmediterrán elemek több képviselője eljut a hegységbe. Közülük jelentősebb állományokkal rendelkezik a *Knautia drymeia, Dentaria enneaphyllos, Calamintha sylvatica*. Egyes fásszárú szubmediterrán fajok hegységbeli térfoglalásánál feltételezhetően (pl. *Castanea sativa, Sorbus domestica*) vagy bizonyosan (pl. *Lonicera caprifolium*) a telepítés is közrejátszik. Több faj (pl. *Primula vulgaris, Genista sagittalis*) csak pontszerűen lép fel a hegységben, innét dél felé viszont fokozatosan gyakoribbá válnak. A

xerotherm szubmediterrán fajok egy része biztosan nem dél felől, hanem a Fertőmelléki-dombság vagy a Lajta-hegység irányából érkezik a területre (pl. a keleti hegységperem *Quercus pubescens, Rhamnus saxatilis* előfordulásai). Kontinentális és pontusi fajok (pl. *Adonis vernalis, Cerasus fruticosa, Phlomis tuberosa*) egyik nyugati elterjedési határpontja a hegység pereme, ahogy a Fertő-medence irányából néhány kifejezetten alföldi faj is egészen a hegylábig hatol (pl. *Aster tripolium*, *Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*). A kontinentális fajok közül néhány a Kőszegi-hegységben is megtalálható, a kimondottan síkvidéki elemek megjelenése a Noricum kapujában viszont kizárólagos soproni jelenség.

Növényföldrajzi elemzések

A kutatási előzmények és a hegység környezetének tágabb növényföldrajzi ismertetését követően jogos a konklúzió igénye. Előbb azonban soroljuk fel a korábbi kutatások ismérveit, kiemelve néhány kényes pontot (kapcsolódóan KIRÁLY 2001 problémafelvetéseihez):

- Általában kiragadott fajok kisszámú florisztikai adatával dolgoztak, gyakran pontatlan lokalizációval. Részletes, szisztematikus térképezést nem végeztek. Az országhatáron túli területek megítélésében csak néhány régi irodalmi adatra támaszkodtak.
- A fajok elterjedését gyakran nem hozták párhuzamba a vegetációs viszonyokkal, vagy ha mégis, helyenként erősen kérdőjeles módon (pl. a fenyők és fenyves társulások nehezen igazolható őshonosságához kötődően).
- Kivételektől eltekintve (pl. KÁRPÁTI 1956) nem foglalkoztak a termőhelyi, edafikus viszonyokkal.
- Egyáltalán nem elemezték a tájhasználati változások hatásait (pl. irtásrétek létrehozása, majd megszűnésük a kaszálás hiánya miatt; az intenzív erdőhasználatok társulásrombolása), holott jó néhány faj pontosan az érintett élőhelyekhez kötődik.
- Az indoklásokban felhasznált fajok egy részének „menet közben" is jelentősen változott az előfordulása (pl. kipusztult az *Arnica montana*, *Senecio aurantiacus*), másoknak pedig megkérdőjelezhető az őshonossága (pl. *Matteuccia struthiopteris*).
- Kísérletet sem tettek az átmeneti helyzetek behatóbb elemzésére (pl. florisztikai grádiensek térképi ábrázolására), hanem mindenképpen éles határok felállítására törekedtek. E felfogás a klasszikus cönológia a 20. század második felében tapasztalt csaknem teljes hegemóniája hatásának tekinthető, amely a florisztikai növényföldrajzra is kisugárzott.
- Az „üres" területek (pl. esetünkben a felszántott, beépített Soproni-medence) koloncként jelentkeztek, hiszen valamilyen besorolásuk szükségszerű volt, de ennek florisztikai vagy vegetációs alátámasztására az aktuális adatok nem voltak alkalmasak.
- A hazai hierarchikus növényföldrajzi beosztás nem folytatódik a nyugati trianoni országhatáron túl, ugyanis az ausztriai felfogás kerülte a merev határmegvonást. Paradox, de a „Noricum" képét kizárólag a hazai viszonyokra alapozva rajzolta meg irodalmunk (holott a Keleti-Alpok fő tömbje kínálkozna logikus összehasonlításul). E kettősség, illetve a felfogások eltérése jól érezhető NIKLFELD (1993) munkájában, mely – átvéve a magyar forrásokat – Burgenlandra megadja a flórajárásokat, míg a nyugati osztrák tartományok ismertetését egészen más alapon végzi.

Jelen dolgozatban véleményünk kialakítása során igyekeztünk a felsorolt problémákra megoldást találni. Számos faj előfordulási ponttérképét készítettük el, közöttük kimondottan gyakori taxonokét is. Arra törekedtünk, hogy minél több karakteres élőhelyigényű fajt vonjunk be a felmérésbe, néhány taxonnál részletesen

elemeztük az előfordulást befolyásoló tényezőket. A florisztikai felméréssel párhuzamosan a hegység teljes területére (sőt a medence egyes peremrészeire is) aktuális vegetációtérkép készült. Kutattuk a hegység és a medence tájtörténetét, az antropogén eredetű vegetációs változások mozgatóit és hatásait vizsgálva. A hegység növényföldrajzi képét e szempontok figyelembevételével rajzoltuk meg. Kerültük az éles határok megvonását, inkább az átmenetek kezelési lehetőségeire helyeztük a hangsúlyt. Gyakran óvatos megfogalmazásunkat az is indokolta, hogy ellentétben a Bükk hegységgel (ahol egyfajta mintaként VOJTKÓ 2001 szintén finomabb növényföldrajzi beosztást dolgozott ki) jóval kisebb kiterjedésű tájegységen dolgoztunk, ahol a véletlen florisztikai és növényzeti szituációk és az antropogén átalakítás hatása sokkal erősebben érvényesül. Ugyancsak visszafogottságra int az a tény is, hogy a hegység osztrák oldaláról kevés aktuális adattal rendelkezünk, s az elemzések inkább csak a magyar hegységfélre érvényesek.

A hegység és hegységperem területén előfordulási mintázat-típusokat különítettük el, melyek összefüggést mutatnak részben a termőhelyi adottságokkal, részben az aktuális élőhelyi viszonyokkal, esetenként pedig tájtörténeti elemekkel. Az alábbiakban ezen típusok részletes ismertetését és elemzését adjuk.

1. Xerotherm elemek

A hegység természetszerű élőhelyei nem kedveznek a xerotherm fajok előfordulásának, ezek mindenekelőtt a keleti és (kisebb részben) az északi hegységperemen találhatók. A magyar hegységrész edafikus okokból (erősen savanyú mállástermékű alapkőzetek) xerotherm elemekben szegény, előfordulásuk két gócpontja a Harkai-kúp illetve az Istenszéke térsége. Ezek mellett a peremen többékevésbé összefüggő sorban, míg a hegység belsejében (főleg a Váris területén) apró szigetekben sorakoznak lelőhelyeik. Az általában több xerotherm fajt tartalmazó „flóraszigetek" kialakulása részben edafikus kötődésű (tetőkön, meredek, erodált oldalakon jönnek létre), részben jelentős szerepet játszanak az emberi hatások (ligetes lombkoronaszint, elfüvesedett állományok kialakítása, antropogén eredetű erózió). Az ilyen jellegű élőhelyek cönotaxonómiai spektruma viszonylag széles, besorolásuk egyes esetekben kimondottan nehéz. Valódi mészkerülő tölgyesben kifejezetten alkalmi a xerotherm fajok felbukkanása, inkább sérülékenyebb termőhelyű egykori bükkösök, gyertyános-tölgyesek származékaiban figyelhetők meg (gyakran kúpokon, gerinceken, szegélyeken, nyiladékokon). Valószínűleg ilyen származéknak tekinthetők a Harkával szomszédos, ma cseres-tölgyes képű füves tölgyesek is. Az emberi hatások erősségét és flóraalakító szerepét igazolja, hogy olyan szituációkban és környezetüktől egészen elütő fajkészlettel is létrejöttek e „szigetek", ahol a zárt bükkös társulások magas versenyképességűek (pl. Hermes felett a belső hegységrészen).

A xerotherm elemek behatolása alkalmazható a flóra és vegetáció „pannon jellegének” óvatos megítélésére, így jelentős regionális növényföldrajzi szereppel bírnak (3. ábra – xerotherm flóraszigetek, 4. ábra – a xerotherm fajok behatolásának legfontosabb határvonalai).

Külön említést érdemel az osztrák területre eső lajtamészkő-sziget flórája (Ritzing és Neckenmarkt felett), melyről sajnos igen kevés publikált adat áll rendelkezésünkre. Eddigi ismereteink alapján egy „kis Laitaicum” képe rajzolódik itt ki, melyben a vegetációs egységek töredékesek (molyhos tölgyesek például csak nyomokban maradtak meg, a száraz gyepek is eltűnőben vannak), fajkészletük viszont a Fertőmelléki-dombsor xeroterm, erősen bazifil elemeit idézi (*Buphthalmum salicifolium, Rhamnus saxatilis, Globularia aphyllantes, Stipa pennata*). Részletes botanikai feltárásuk a magyar oldal kutatásához és értékeléséhez is fontos adalékokat nyújtana.

A xerotherm elterjedés-mintázatok típusai:

1A. Száraz gyepi, sziklagyepi növények, melyek zárt erdőtársulásokban nem, vagy csak ritkán fordulnak elő. Előfordulásuk szinte kizárólag a Harkai-kúp és az Istenszéke előterében letörő Ezüst-hegy kis kiterjedésű gyepjeire korlátozódik, ezért térképi ábrázolásukat mellőztük. Nagy részük csupán egy előfordulással rendelkezik (pl. *Carex stenophylla, Medicago minima, Himantoglossum caprinum, Silene otites, Tordylium maximum*), mások mindkét helyen megtalálhatók (pl. *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*), néhány faj pedig a fentieken kívül is rendelkezik 1-2 lelőhellyel (pl. *Carex humilis, Bupleurum affine*). Több taxon már kipusztult, vagy erősen visszaszorult a területen (pl. *Rhamnus saxatilis, Pulsatilla grandis, Ranunculus illyricus*), ami megerősíti a feltételezést, mely szerint megtelepedésük döntően az emberi hatásra létrejött, majd a tájhasználat változása után megszűnt élőhelyekhez kötődik (pl. kőfejtők, legeltetett gyepek). A szilárd (kristályos pala) alapkőzetű gyepeken kívül említésre méltó néhány hegylábi löszgyep-fragmentum, amelyek inkább csak egy-egy faj felbukkanásával (pl. *Inula germanica, Nepeta pannonica, Phlomis tuberosa*), s nem teljesebb fajkompozícióval hívják fel magukra a figyelmet.

1B. A Harka feletti hegységperemre szorítkozó bazofrekvens, erdőssztyep jellegű fajok. Sajátosságuk, hogy kevés lelőhellyel rendelkeznek, de ott akár társulásalkotók is lehetnek. Az előző csoporttól – a lelőhelyek némileg magasabb számán kívül – abban különböznek, hogy előfordulásuk száraz cserjésekhez és erdőszegélyekhez kötődik. Viszonylag kevés faj sorolható ide (pl. *Quercus pubescens, Lithospermum purpureo-coeruleum*), melyek a Fertőmelléki-dombságon és az osztrák oldal lajtamész-flóraszigetén jelentősebb állományokkal rendelkeznek.

6-8. ábra: *Berberis vulgaris, Quercus pubescens, Lithospermum-purpureo-coeruleum* előfordulásai

1C. A keleti hegységperem szélesebb sávjában előforduló „cseres-tölgyes” fajok. A jelzett terület ligetes, füves (*Melica uniflora*-s) tölgyeseiben lokálisan gyakoriak lehetnek, a hegység belsejébe változó mélységben (de legfeljebb 1 km-re) hatolnak be. Egyes taxonoknál részben (pl. *Cornus mas*), másoknál (pl. *Lonicera*

caprifolium) minden előfordulásra valószínűsíthető az antropogén eredet (szándékos ültetés). Egyeseknél a mintázat nem csak élőhelyi okokkal köthető össze, a *Calamintha sylvatica* és *Dictamnus albus* például az Alpok felé hegységperemen éri el regionális areahatárát.

9-12. ábra: *Calamintha sylvatica, Cornus mas, Euonymus verrucosus, Lonicera caprifolium* előfordulásai

1D. A teljes magyarországi hegységperemen előforduló „cseres-tölgyes" fajok, a hegység belsejébe az 1C. csoport képviselőinél mélyebbre hatolnak. Élőhely-igényük az előző csoportéhoz hasonló. Lelőhelyeik egy (töredék) része a hegység belső területeire (a belső „xerotherm flóraszigetekre") esik, de fásszárú fajaiknál (*Sorbus domestica, Viburnum lantana*) a belső területeken feltehetően csak szubspontán előfordulások léteznek.

13-16. ábra: *Hierochloë australis, Viburnum lantana, Sorbus domestica, Carex michelii* előfordulásai

1E. A hegységperem füves, ligetes tölgyes állományaiban általánosan elterjedt fajok, melyek főleg a Váris területén a belső területeken is jelentős számú előfordulással rendelkeznek (itt viszont gyakran már csak alacsony példányszámban vagy csak szegély-helyzetben). Néhány faj pontszerűen a brennbergi hegységrészben is megtalálható. E mintázati típus változatának tekinthető az *Anthericum ramosum* és *Trifolium alpestre* elterjedése, melyek előfordulási gyakorisága a perem és a belső részek „xerotherm flóraszigetei" között nem tér el jelentősen.

17-21. ábra: *Vicia cassubica, Sorbus torminalis, Vincetoxicum hirundinaria, Anthericum ramosum, Trifolium alpestre* előfordulásai

1F. „Cseres-tölgyes" élőhelyi súlypontú fajok, azonban acidofil jellegű tölgyesekben, továbbá kevésbé záródott üde lomberdőkben is felléphetnek. A hegységben előfordulásaik többsége a hegységperem 1 km-es sávjában van (a térképen szinte összefüggő pont-tömeget alkot), itt a füves tölgyesekben kimondottan gyakoriak. Beljebb szintén sok adatuk ismert (de Brennbergtől nyugatra már alig fordulnak elő), viszont már csak alacsony példányszámú szubpopulációkkal.

22-23. ábra: *Chrysanthemum corymbosum, Ligustrum vulgare* előfordulásai

2. Mezo- és higrofil montán elemek

A xerofrekvens fajok csoportjánál nehezebben tipizálható, kevésbé egységes csoport, növényföldrajzi szerepük a montán hatások kifejeződéséhez kötődik. Összefogott megítélésüket nehezíti, hogy (ellentétben az előbbi csoporttal) tágabb és nem feltétlenül egy logikai sorba illő élőhelyi spektrumot fognak át. Sokuk esetében az edafikus kötődés (pl. magas vízigény) szorosan összefonódik a humid klíma iránti igénnyel, csökkentve növényföldrajzi súlyukat, felhasználhatóságukat (hiszen a „montán jelleg" megítélésekor a hazai értékelés elsősorban a makroklímára kíván építeni).

A felsorolt nehézségek mellett nem tagadható, hogy bizonyos grádiensek egyértelműen kirajzolódnak. A hegység montán centrumát a Hidegvíz-völgy és mellékvölgyei jelentik, melyek a fő gerinctől északra húzódva mezoklimatikus viszonyaikban a szubalpin fajok számára a legkedvezőbbek. Hozzá hasonló adottságú nagyobb, északra futó, zárt völgyek Brennbergtől keletre is megtalálhatók (a Tacsi-árokkal bezáróan), míg a keleti hegységoldalra a montán fajokban szegényebb völgyek jellemzők. A képhez hozzátartozik, hogy a völgyek természetes vegetációja maradt meg leginkább, illetve regenerálódott leggyorsabban, ami a mintázat-típusoknál bemutatott térképeken is leolvasható. A hegyoldalak, tetők állományai drasztikus átalakításokat (pl. fenyvesítés, talajerózió) szenvedtek el, a völgyek pontsorai közt tátongó üres (pont nélküli) foltok sokszor inkább erre, mintsem a természetes előfordulás hiányára utalnak. Összességében a Hidegvíz-völgy térségétől eltekintve a montán jelleg inkább szigetszerűen vagy sávokban lép fel s a völgyekre korlátozódik, viszont kimutatható egészen hegységperemig, sőt a Soproni-medence rétjein is. A szigetszerűség oka a szituációk jó részében az élőhelyfragmentáció, s nem magasabb növényföldrajzi törvényszerűség.

Az előfordulás-mintázatok típusainak bemutatása előtt hosszabb ismertetést érdemelnek a soproni flóra „szubalpin ritkaságai". Ezek heterogén csoportot képeznek, tagjai egyenként kevés (gyakran csak egy) lelőhellyel rendelkeznek, s meglehetősen eltérő mintázatokat mutatnak. Külön felsorolásukat az indokolja, hogy a hegységbeli Noricum-Praenoricum határok megvonásában döntő szerepük volt (korábbi legalaposabb felsorolásukat és elemzésüket lásd CSAPODY 1994 írásában), így munkánkban is közös fejezetben tárgyaljuk őket. Előfordulásaik alábbi tételes feldolgozása azt bizonyítja, hogy a hegység és előtere montán-szubalpin kötődését (ha gyengén is) általában igazolják, de nem nyújtanak alapot az egyértelmű belső határmegvonásra. A „szubalpin fajokra" vonatkozó főbb kitételek összefoglalva az alábbiak:

- Nem rendelkezünk (s a korábbi szerzők sem rendelkeztek) az osztrák oldalról aktuális, pontos adatokkal.
- Több faj napjainkra kipusztult a területről, jórészt az irtásrétek eltűnéséhez, beerdősüléséhez kapcsolódóan (pl. *Arnica montana, Senecio aurantiacus*). A lelőhelyekből több a Várison volt (pl. az utóbbi fajnál a Várhelyen).

Kérdés, hogy ezek mekkora florisztikai súlyt képviselnek, hiszen a rétek (s velük a fajok) kaszálás hiányában természetes úton néhány évtized alatt eltűntek volna.

- A ma is ismert előfordulású fajok (*Cirsium erisithales, Alchemilla glabra, Oreopteris limbosperma*) csupán néhány lelőhellyel rendelkeznek, ezek közül több (pl. Arbesz-rét, Fáber-rét) egyértelműen hegylábi vagy hegységperemi, míg a Kovács-árok a Váris és a brennbergi hegységrész határán húzódik (24. ábra: *Alchemilla glabra, Oreopteris limbosperma* előfordulásai).
- Egyes taxonok hegységbeli adatai biztosan (*Doronicum austriacum, Helleborus viridis*), vagy nagy valószínűséggel (*Alnus viridis*) tévesek. A *Blechnum spicant* soproni adatának (CSAPODY 1994) nem ismert az eredeti forrása illetve élőhelyi jellemzése. A *Matteuccia struthiopteris* őshonossága a Kánya-szurdokban kérdéses, de a Vadászháznál is vitatható.
- Az *Alchemilla*-fajok noricumi kötődése vitatható, hiszen a Nyugat-Dunántúlon és középhegységeinkben is előfordulnak kifejezetten kollin-szubmontán vegetációs környezetben is. Ez áll az *Alchemilla glabra* esetében is (melynek egyedüli hazai előfordulásai a hegységben ismertek, ezért több dolgozatban kiemelt szerepet kapott).
- Az irodalmak nem hangsúlyozzák, de a mezofrekvens fajokon kívül létezik egy másik szubalpin kötődésű flórakapcsolat is Sopron térségében, mégpedig a Keleti-Mészalpok irányából. Ilyen (xerotherm) elemek a Fertőmelléki-dombság (azaz a Laitaicum flórajárás) területén a *Buphthalmum salicifolium, Calamagrostis varia, Globularia cordifolia*. Létük megkérdőjelezi annak jogosságát, hogy a Noricum hatását a Soproni-hegyvidék egy részére korlátozzuk, s ne terjesszük ki a Laitaicumra is.

Az előfordulás-mintázatok típusai (a nagyobb adatmennyiséggel bíró, jellegzetes fajokra, aktuális adatok nyomán; lásd 5. ábra):

2A. A hegység hazai oldalának nyugati részén, a Kovács-árok vonaláig terjedő fajok. Élőhelyeiket a zárt völgyek égerligetei és (ritkábban) szivárgóvizes bükkös völgyoldalai jelentik, többletvízhatástól független termőhelyen szinte egyáltalán nem fordulnak elő. Közülük az *Equisetum sylvaticum* kimondottan montán elem, az *Equisetum telmateia* és *Daphne mezereum* a kollin-szubmontán régióban is előfordul. Utóbbiak hegységbeli mintázatára inkább az edafikus viszonyok (a kristályos palákon nem fordulnak elő) és a keleti hegységrész erőteljesebb erdőhasználata lehet magyarázat, mint makroklimatus növényföldrajzi határszerepük.

25-27. ábra: *Equisetum sylvaticum, E. telmateia, Daphne mezereum* előfordulásai

2B. E fajok előfordulási súlypontja a belső területekre esik, de a Kovács-árok választóvonalát is átlépik, néhol a hegységperemig vagy a hegylábi medencéig hatolva. Közülük több (pl. *Petasites albus, Veratrum album*) a 2A. csoporttal mutat szoros élőhelyi hasonlóságot, mintázatuk valószínű magyarázata is

megegyezik az előző fejezetben írottakkal. A *Sambucus racemosa* viselkedése megegyezik a Kőszegi-hegységben tapasztalttal (KIRÁLY 1997), ahol az eredetileg a magasabb régiókhoz kötődő faj a kiterjedt vágásterületek, útszéli pionír pászták mentén leereszkedett az alacsonyabb régiókba.

28-32. ábra: *Petasites albus, Veratrum album, Veronica montana, Stellaria alsine, Sambucus racemosa* előfordulásai

2C. Üde lomberdei-ligeterdei fajok, melyek élőhelyeit a hegységben égerligetek, valamint ép humuszos talajfelszínű, jó vízellátottságú zárt lomberdők jelentik. Elterjedési súlypontjuk a belső hegységrészre esik, de számos adatuk van a Várisról is. A két terület adatai közt egy jelentős különbség van: a brennbergi hegységrészben gyakran a hegyoldalakon, sőt tetőkön is előkerültek, a Várison viszont szinte kizárólag a völgyekhez kötődnek. A jelenség magyarázata az lehet, hogy a Váris kristályos paláin eleve lassabb a talajképződés, szemben a brennbergi rész agyagos alapkőzeteivel (azaz a mezofil fajok termőhelyeinek aránya is alacsonyabb), eltérés mutatható ki a talajok vízháztartásában is. A természetes okokat felerősíti a korábbi évszázadok erdőhasználata (s az ennek következtében fellépő felszíni talajerózió), mely a Várison jóval erősebb volt, illetve hogy a palákon a talajok regenerációja (azaz az eredeti termőhelyek újratermelődése) is jóval lassúbb.

33-36. ábra: *Carex pendula, Aruncus sylvestris, Paris quadrifolia, Actaea spicata* előfordulásai

2D. Elsősorban a külső hegységrész üde lomberdei-ligeterdei fajai, melyek legtöbb előfordulása a völgyek alján, illetve oldalain ismert. Az erősebben átalakított, erodált Harka feletti részeken, másrészt Brennbergtől nyugatra egyaránt meglehetősen ritkák. A *Phyteuma spicatum* (a Praenoricum egyik meghatározó eleme, lásd KÁRPÁTI 1956, JEANPLONG 1956) előfordulási mintázata a Kőszegi-hegységben szabályos, a hegylábról a főgerincre felkúszó képet mutat (KIRÁLY 1997), míg e szabályszerűség a Soproni-hegységben nem mondható ki egyértelműen.

37-38. ábra: *Phyteuma spicatum, Staphylea pinnata* előfordulásai

3. Növényföldrajzi szereppel bíró egyéb elemek

3A. Acidofil erdei vagy gyepi fajok, melyek előfordulása elsősorban a kristályos pala alapkőzetű Várishoz kötődik. Mintázatuk meglehetősen látványos kettősséget mutat, hiszen a brennbergi hegységrészben vagy hiányoznak (pl. *Jasione montana, Juniperus communis*), vagy igen ritkák (pl. *Calluna vulgaris*), vagy a Várishoz képest alárendelt szerepűek (pl. *Deschampsia flexuosa*, *Vaccinium myrtillus*). Hangsúlyozandó, hogy termőhelyi kötődésük a palákhoz nem közvetlen, hanem közvetett, többé vagy kevésbé pionír szerepüknek köszönhetően. A palákon ugyanis sokkal több a nyílt, erodált felszín, és ezek progresszív szukcesszió is jóval lassabb, ezt fokozza a hegységperem szárazabb mezoklímája is. A mintaként említett fajok előfordulásai bizonyosan évtizedes léptékben is sokat változnak, a korábbi durva erdőkiélés megnyitotta előttük a hegység belsejét, az utóbbi fél évszázad kíméletesebb erdőkezelése viszont visszaszorulásukat eredményezte. Ennek nyomán több pionír faj (pl. *Aira* spp.) eltűnt a

hegységből, mások kimutathatóan megritkultak. Utóbbiak közül kiemelhető a *Calluna vulgaris*, mely korábban néhol „fenyéreket" alkotott, ma pedig csak néhány helyen ismertek jelentősebb foltjai.

39-41. ábra: *Jasione montana, Calluna vulgaris, Vaccinium myrtillus* előfordulásai

3B. A Soproni-medence egykori keményfás ligeterdeinek, gyertyános-kocsányos tölgyeseinek elemei. Előfordulásuk lehetőségei meglehetősen korlátozottak, hiszen napjainkra a ligeterdők állományaiból csupán néhány átalakított származék maradt meg (pl. Zichy-rét). Fajaik közül elsősorban azok éltek túl, melyek a szomszédos üde lomberdőkbe (pl. *Polygonatum latifolium, Agropyron caninum*) vagy patakmenti égeresekbe (pl. *Scilla vindobonensis*) vagy magaskórósokba (pl. *Parietaria officinalis, Sisymbrium strictissimum*) is képesek voltak átlépni. Egyes fásszárú képviselőik (pl. *Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*, *Ulmus laevis*) ma részben már csak ültetve fordulnak elő, de termőhelyi illetve cönológiai kapcsolatok miatt őshonosságuk bizonyítottnak vehető.

42-43. ábra: *Parietaria officinalis, Polygonatum latifolium* előfordulásai

3C. Lápréti, hegyi réti fajok. Előfordulási mintázatuk kettős súlypontú, egyrészt a hegység belső, szélesebb völgyeinek ma is kaszált rétjeit, másrészt a hegylábi maradvány lápréteket foglalja magában. Közöttük a 2-es pontban már elemzett szubalpin elemek is akadnak (pl. *Alchemilla glabra*, a kipusztult *Arnica montana*). Közös jellemzőjük, hogy az utóbbi évtizedekben (a természetes szukcesszió és az emberi hatások eredőjeként) erősen visszaszorultak, holott korábban társulásalkotó szerepük is volt (pl. *Carex davalliana, Carex nigra, Sesleria uliginosa*). Több faj a Nyugat-Dunántúl láprétjeire (pl. *Dactylorhiza majalis, Iris sibirica*) vagy hegyi rétjeire (pl. *Astrantia major*) általánosan jellemző, de akadnak ritka, lokálisan viszont több előfordulással rendelkező taxonok is (pl. *Euphorbia verrucosa*). Növényföldrajzi jelentőségük (elsősorban a speciális élőhelyi kötődés miatt) a helyi flórahatárok megvonásában csekély, viszont egyesek a hegység és előtere montán jellegét jelentősen erősítik.

44-45. ábra: *Euphorbia verrucosa, Sesleria uliginosa* előfordulásai

Összefoglaló következtetések

Az előző fejezetek elemzései két alapvető kérdést vetettek fel, melyek megválaszolása eddig nem történt meg:

(1) A Noricum-ba sorolható-e a Soproni-hegység vagy legalábbis egy része?
(2) Meghúzható-e egyértelmű határ a Praenoricum és Noricum közt?

A kérdések megválaszolásához foglaljuk össze térképezési eredményeinket:

1. A xerotherm elemek hegységbeli előfordulásait korábban nem vizsgálták szisztematikusan. A hegységbe történő felvonulásukban a most elkülönített mintázati típusok alapján két jelentős lépcsőfok állapítható meg, egyik a szűkebb peremrész sávját, míg a másik már a Váris hegységrésze belső „xerotherm szigeteit" is érinti (4. ábra). Kimutatható, hogy előfordulásukban az edafikus viszonyok (a kristályos pala alapkőzet preferenciája, szárazabb hegységperemi klíma, löszberakódások) mellett a tájhasználati elemek (pl. erdők ligetesítése) is fontos szerepet játszanak. Előfordulásukban a mezoklíma csekélyebb jelentőséggel bír. Számos faj esetében feltételezhető, hogy a hegység természetes erdős vegetációjában legfeljebb véletlenszerűen bukkanhattak fel, ma pedig jelentős, tipizálható mintázatú előfordulásokkal rendelkeznek.

2. A montán elemek előfordulási viszonyai képezték a korábbi növényföldrajzi tanulmányok kiindulópontját. Több régebbi munka hangsúlyozza a hegység kettéválaszthatóságát, nagyjából a brennbergi és várisi hegységrész határán. Kutatásaink alapján a mezofil és higrofil montán elemek mintázatában szintén két fontosabb határvonal vázolható: egy belső a Kovács-árok vonaláig, míg egy külső nagyjából a Muck és a Tacsi-árok vonaláig. Kimutatható egy harmadik vonal is, mégpedig az előbbiek között, a Váris és a Brennbergi-medence geológiai határvonalán (5. ábra), amely egyben több acidofil faj előfordulási határa. Ez rámutat az edafikus tényezők flóraformáló szerepére (megjegyzendő, hogy a mezofil-higrofil elemek mintázata is visszavezethető erre, hiszen a legtöbb előfordulás a folyóvölgyek alluviális talajain található).

A Noricum soproni (s egyáltalán: hazai) meglétével kapcsolatban nagyon hiányzik az objektív elbírálást elősegítő etalon (a flóra tekintetében a legalaposabb elemzéseket adó KÁRPÁTI Zoltán sem ment összehasonlító alapért az Alpok belseje felé a Rozália-hegységnél messzebb). Felfogásbeli ellenpontként NIKLFELD (1993) az egész északnyugat-burgenlandi térséget „pannon területként" értékeli, montán reliktum beszivárgásokkal. Az ellentmondások miatt (függetlenül az ilyen jellegű problémák erős szubjektivitásától) úgy érezzük, hogy jelenlegi ismereteink nem elegendők az első kérdés egyértelmű megválaszolására. A Kőszegi-hegység tekintetében erős (s egyértelműen a belső területekre koncentrálódó), míg a Soproni-hegység esetében kevésbé markáns noricumi-szubalpin hatásról beszélhetünk, de nem jelenthető ki, hogy e területek az alpesi flóratartomány részét képezik.

E megállapításnak megfelelően e hegységeken belül fellépő florisztikai és vegetációs lépcsők nem nevezhetők a Praenoricum és a Noricum határvonalának. A lépcsők viszont olyan mintázat-határok, melyek jelentős lokális vagy regionális geobotanikai információt hordoznak (lásd 4. és 5. ábrák). Kimondható, hogy két alpokalji hegységünk a hegylábi dombvidékektől vegetáció és flóra tekintetében jelentősen eltér. A különbségek alapján életre hívható egy „hegyi Praenoricum", amely élesen elválik a klasszikus, Gáyer-i Praenoricum-tól (az elnevezésen lehet vitatkozni, más nézőpontból nevezhető volna „elszegényedett, alpokperemi Noricum"-nak is).

A hegységeken belül a vizsgálat léptéke miatt is helyesebb flóragrádiensekről, mint markáns vonalként jelentkező határokról beszélni. E határok akár néhány évtizeden belül lényegesen eltolódhatnak a természetes szukcesszió és a tájhasználat-változások következtében. Több példa jelzi, hogy a tájhasználat a szilárdabbnak hitt edafikus határokat is átrajzolhatja (pl. a *Calluna vulgaris* behatolása, majd kiszorulása a belső területekről). A Soproni-hegység esetében igazoltuk, hogy felfogástól és a kérdésfeltétel irányától függően egy időben több határ húzható. A xerotherm fajok mintázataiból kialakuló határok tájhasználati és edafikus elemek összhatásaként értékelhetők. A mezofil és higrofil, montán elemek hegységbeli előfordulásai a mezoklimatikus viszonyokon túl erős edafikus kötődést mutatnak (patakvölgyek), de esetükben is lényeges ható tényező az egykori tájhasználat.

Térképek
Verbreitungskarten
Occurrence maps

3. ábra. Xerotherm flóraszigetek a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 3. „Xerotherme Floreninseln" im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 3. Xerotherm flora-islands in the Hungarian part of Sopron Hills

4. ábra. A xerotherm fajok behatolásának legfontosabb határvonalai a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 4. Wichtigste Grenzlinien der Eindringung von xerothermen Arten im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 4. Main borderlines of invasion of xerothermic species in the Hungarian part of Sopron Hills

5. ábra. A mezo- és higrofil montán fajok előfordulásának legfontosabb határvonalai a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 5. Wichtigste Grenzlinien des Vorkommens meso- und hygrophiler montaner Arten im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 5. Main borderlines of occurrences of mesophilous and hygrophilous mountainous species in the Hungarian part of Sopron Hills

6-23. ábra. Xerotherm fajok előfordulási térképei a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 5-22. Verbreitungskarten xerothermer Arten im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 5-22. Occurrence maps of xerothermic species in the Hungarian part of Sopron Hills

1B. mintázattípus / Verbreitungstyp 1B / pattern-type 1B
- **6.** *Berberis vulgaris*
- **7.** *Quercus pubescens*
- **8.** *Lithospermum purpureo-coeruleum*

1C. mintázattípus / Verbreitungstyp 1C / pattern-type 1C
- **9.** *Calamintha sylvatica*
- **10.** *Cornus mas*
- **11.** *Euonymus verrucosus*
- **12.** *Lonicera caprifolium*

1D. mintázattípus / Verbreitungstyp 1D / pattern-type 1D
- **13.** *Hierochloë australis*
- **14.** *Viburnum lantana*
- **15.** *Sorbus domestica*
- **16.** *Carex michelii*

1E. mintázattípus / Verbreitungstyp 1E / pattern-type 1E
- **17.** *Vicia cassubica*
- **18.** *Sorbus torminalis*
- **19.** *Vincetoxicum hirundinaria*
- **20.** *Anthericum ramosum*
- **21.** *Trifolium alpestre*

1F. mintázattípus / Verbreitungstyp 1F / pattern-type 1F
- **22.** *Chrysanthemum corymbosum*
- **23.** *Ligustrum vulgare*

24-45. ábra. Mezo- és higrofil montán fajok előfordulási térképei a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 24-45. Verbreitungskarten meso- und hygrophiler montaner Arten im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 24-45. Occurrence maps of mesophilous and hygrophilous mountainous species in the Hungarian part of Sopron Hills

24. *Alchemilla glabra, Oreopteris limbosperma*

2A. mintázattípus / Verbreitungstyp 2A / pattern-type 2A
25. *Equisetum sylvaticum*
26. *Equisetum telmaietia*
27. *Daphne mezereum*

2B. mintázattípus / Verbreitungstyp 2B / pattern-type 2B
28. *Petasites albus*
29. *Veratrum album*
30. *Veronica montana*
31. *Stellaria alsine*
32. *Sambucus racemosa*

2C. mintázattípus / Verbreitungstyp 2C / pattern-type /2C
33. *Carex pendula*
34. *Aruncus sylvestris*
35. *Paris quadrifolia*
36. *Actaea spicata*

2D. mintázattípus / Verbreitungstyp 2D / pattern-type 2D
37. *Phyteuma spicatum*
38. *Staphylea pinnata*

39-45. ábra. Növényföldrajzi szereppel bíró egyéb elemek előfordulási térképei a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 39-45. Verbreitungskarten von weiteren Arten mit besonderer geobotanischer Rolle im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 39-45. Occurrence maps of other species having phytogeographical importance in the Hungarian part of Sopron Hills

3A. mintázattípus / Verbreitungstyp 3A / pattern-type 3A
39. *Jasione montana*
40. *Calluna vulgaris*
41. *Vaccinium myrtillus*

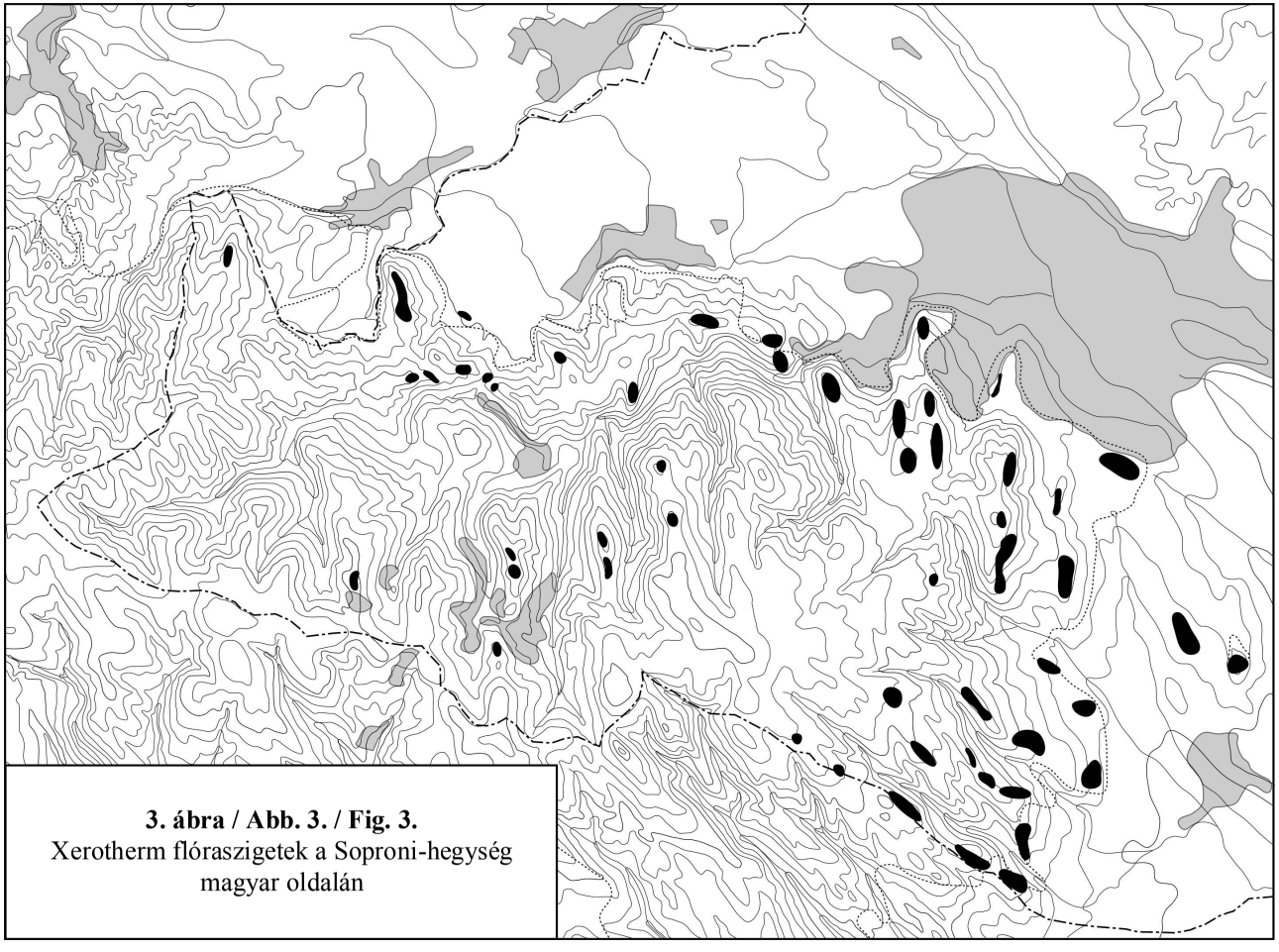
3B. mintázattípus / Verbreitungstyp 3B / pattern-type 3B
42. *Parietaria officinalis*
43. *Polygonatum latifolium*

3C. mintázattípus / Verbreitungstyp 3C / pattern-type 3C
44. *Euphorbia verrucosa*
45. *Sesleria uligionosa*

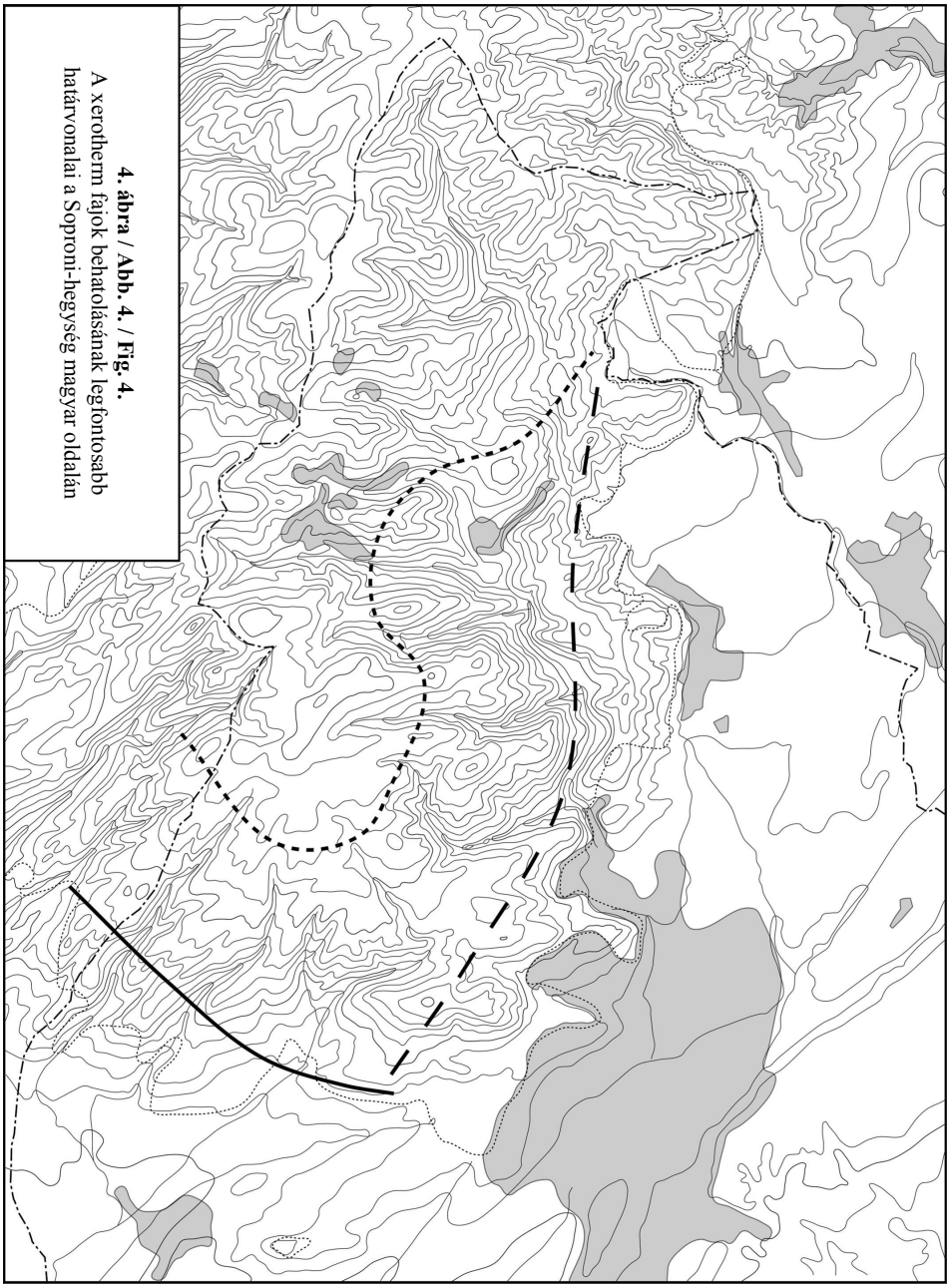
46. ábra. A Soproni-hegység magyar oldalának hegycsúcsai
Abb. 46. Gipfel im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 46. Peaks of the Hungarian part of Sopron Hills

47. ábra. A Soproni-hegység magyar oldalának völgyei és vizei
Abb. 47. Täler und Gewässer im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 47. Valleys and rivers of the Hungarian part of Sopron Hills

48. ábra. A Soproni-hegység magyar oldalának egyéb fontos helynevei
Abb. 48. Weitere Ortsnamen im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 48. Main toponyms of the Hungarian part of Sopron Hills

3. ábra / Abb. 3. / Fig. 3.
Xerotherm flóraszigetek a Soproni-hegység magyar oldalán

4. ábra / Abb. 4. / Fig. 4.
A xerotherm fajok behatolásának legfontosabb határvonalai a Soproni-hegység magyar oldalán

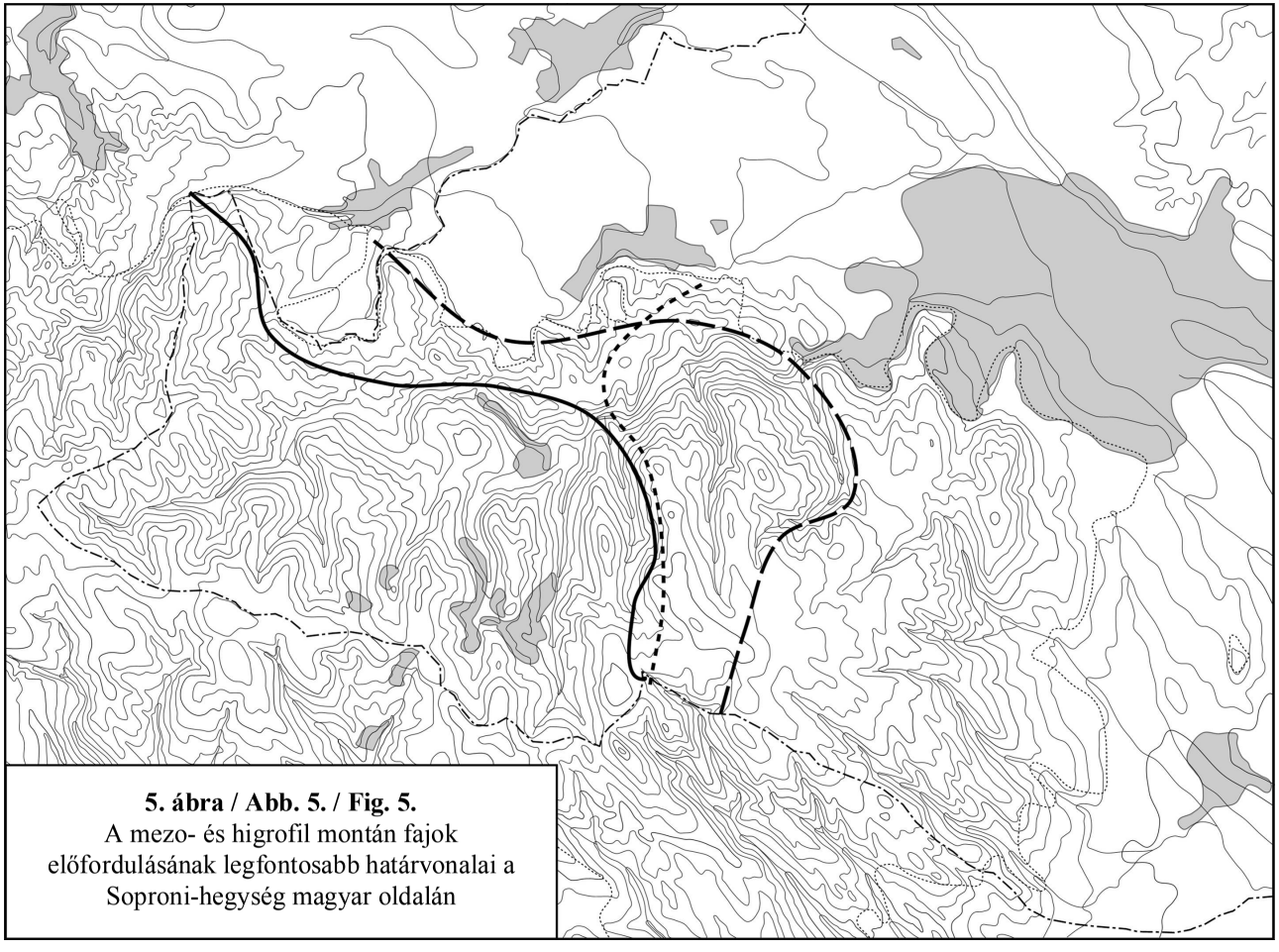
4. ábra. A xerotherm fajok behatolásának legfontosabb határvonalai a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 4. Wichtigste Grenzlinien der Eindringung von xerothermen Arten im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 4. Main borderlines of invasion of xerothermic species in the Hungarian part of Sopron Hills

Magyarázat a 4. ábrához / Erklärungen zur Abb. 4. / Keys to Fig. 4.

——— – 1B. mintázattípus
– Verbreitungstyp 1B
– Pattern-type 1B

— — – 1D. mintázattípus
– Verbreitungstyp 1D
– Pattern-type 1D

- - - - - – 1E. mintázattípus
– Verbreitungstyp 1E
– Pattern-type 1E

5. ábra / Abb. 5. / Fig. 5.
A mezo- és higrofil montán fajok előfordulásának legfontosabb határvonalai a Soproni-hegység magyar oldalán

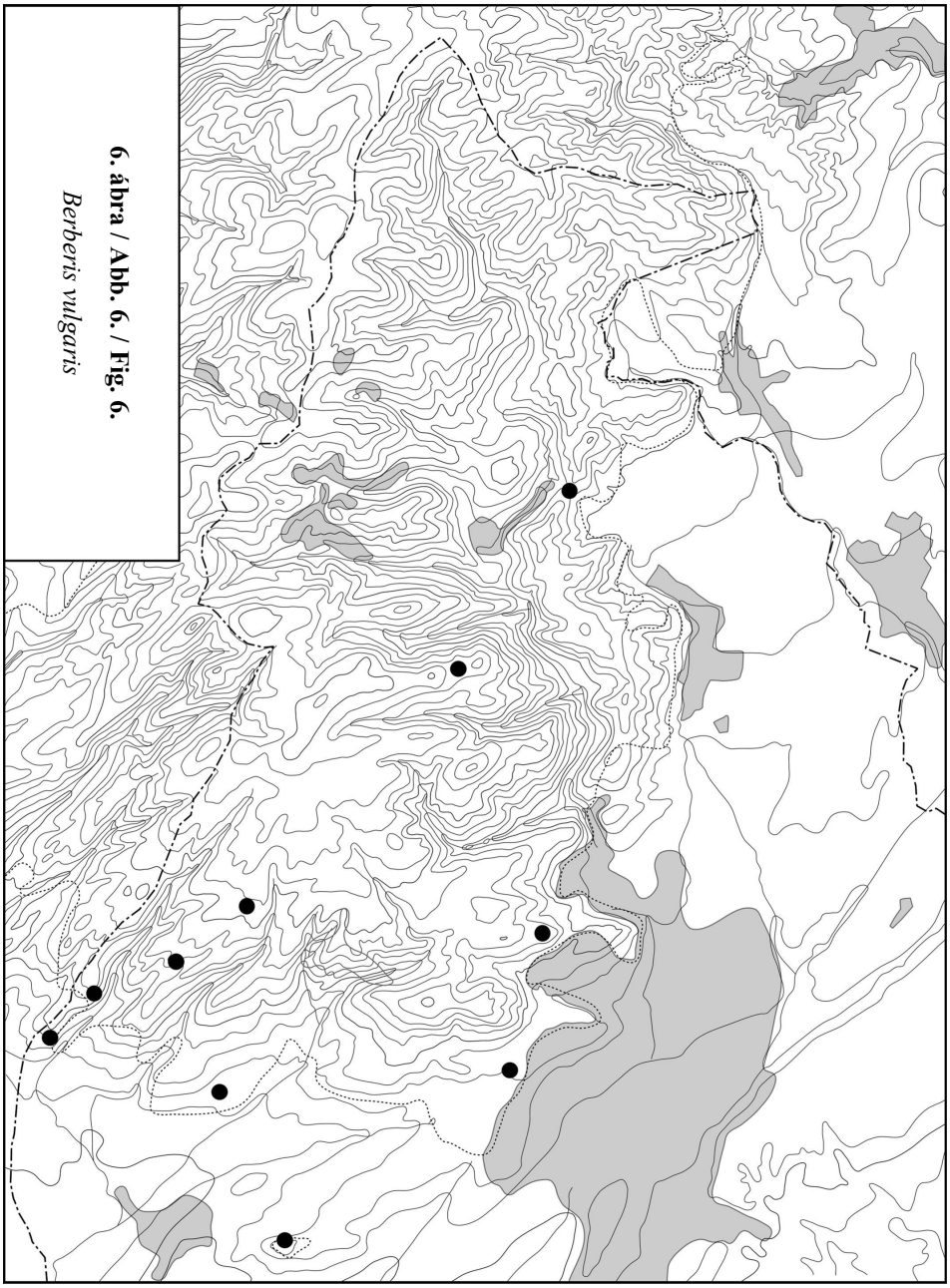
5. ábra. A mezo- és higrofil montán fajok előfordulásának legfontosabb határvonalai a Soproni-hegység magyar oldalán
Abb. 5. Wichtigste Grenzlinien des Vorkommens meso- und hygrophiler montaner Arten im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 5. Main borderlines of occurrences of mesophilous and hygrophilous mountainous species in the Hungarian part of Sopron Hills

Magyarázat az 5. ábrához / Erklärungen zur Abb. 5. / Keys to Fig. 5.

——— – 2A. és 2B. mintázattípus
– Verbreitungstyp 2A und 2B
– Pattern-type 2A and 2B

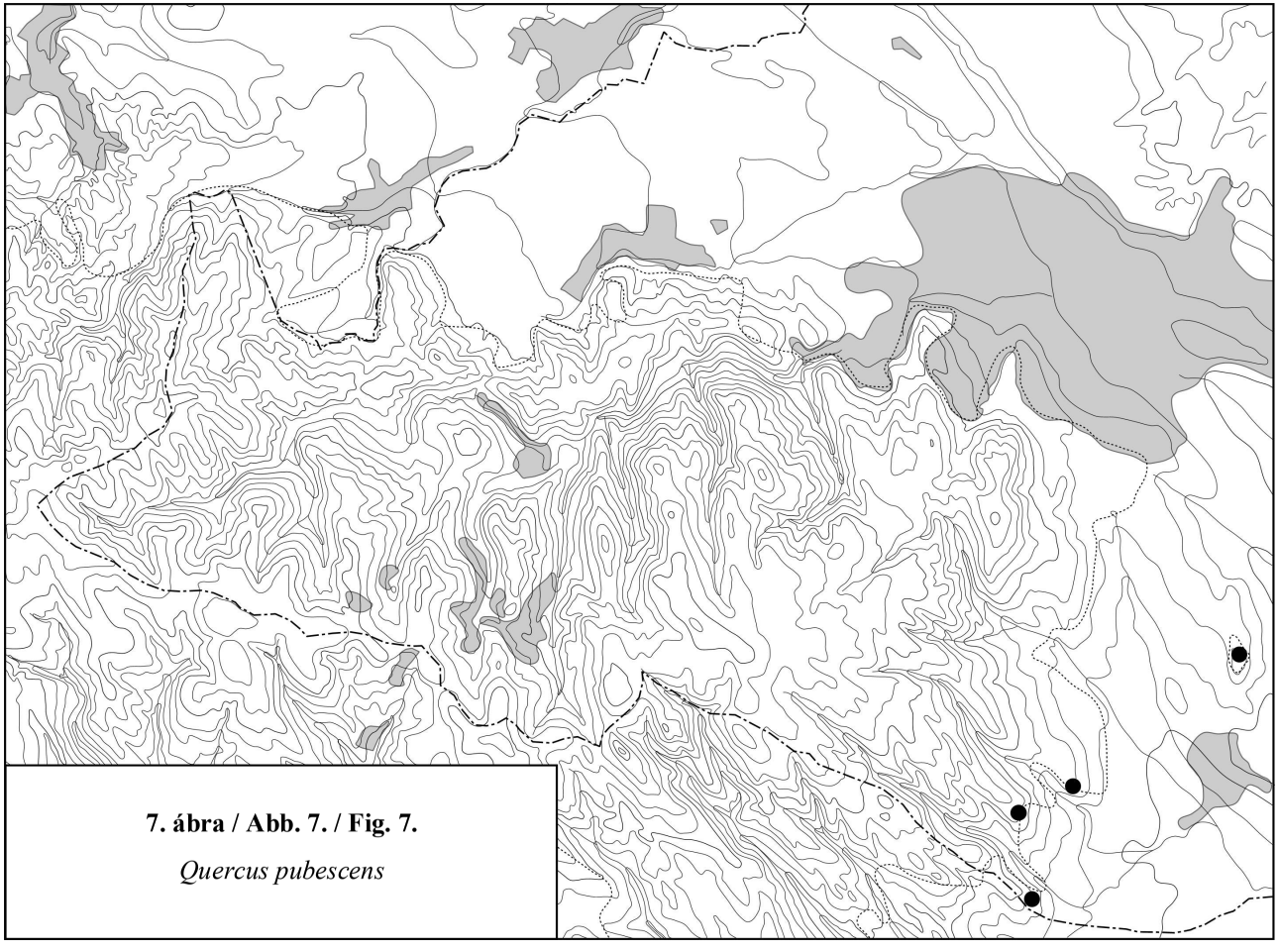
— — – 2C. mintázattípus
– Verbreitungstyp 2C
– Pattern-type 2C

- - - - - – 3A. mintázattípus
– Verbreitungstyp 3A
– Pattern-type 3A

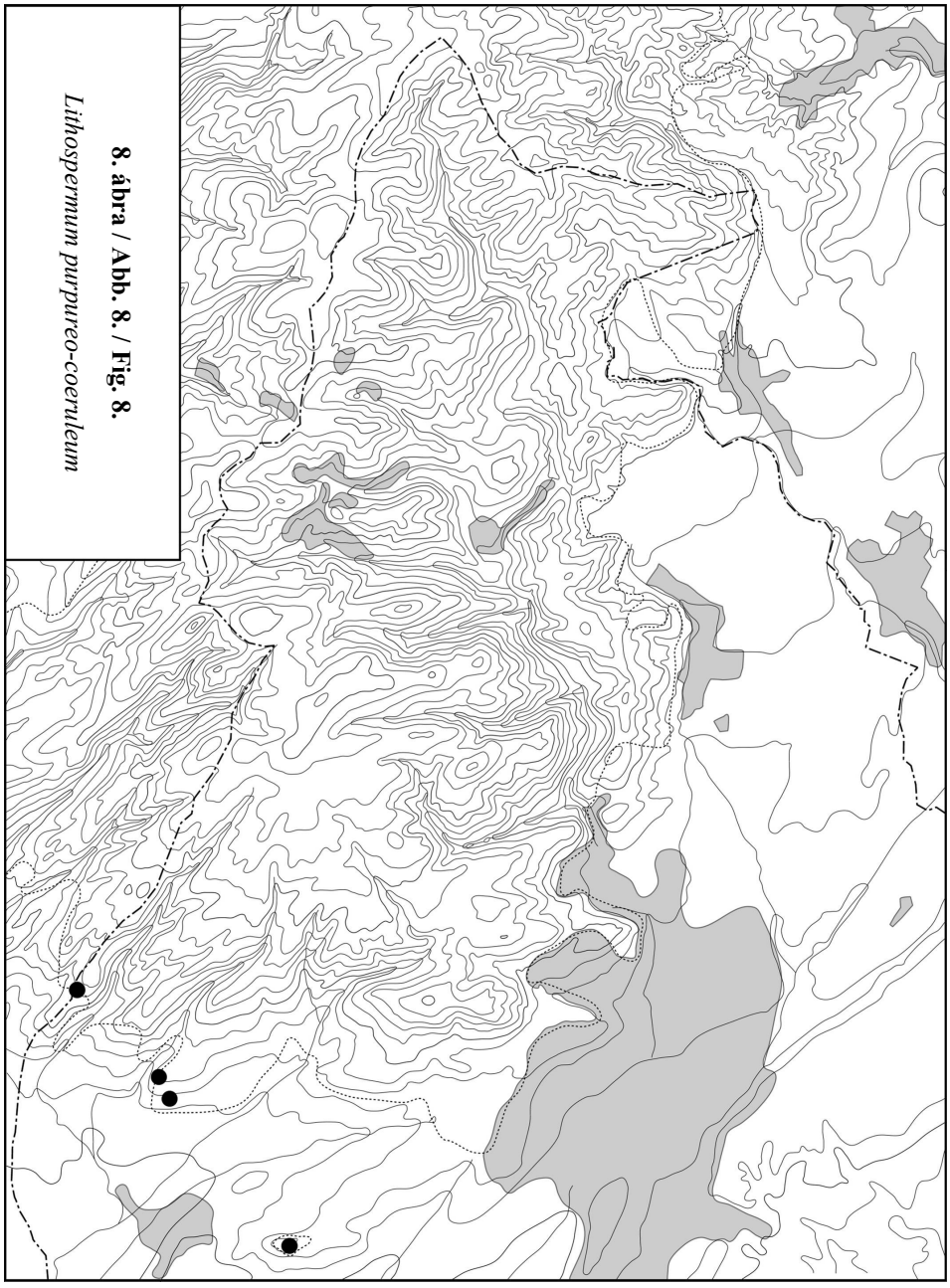
6. ábra / Abb. 6. / Fig. 6.

Berberis vulgaris

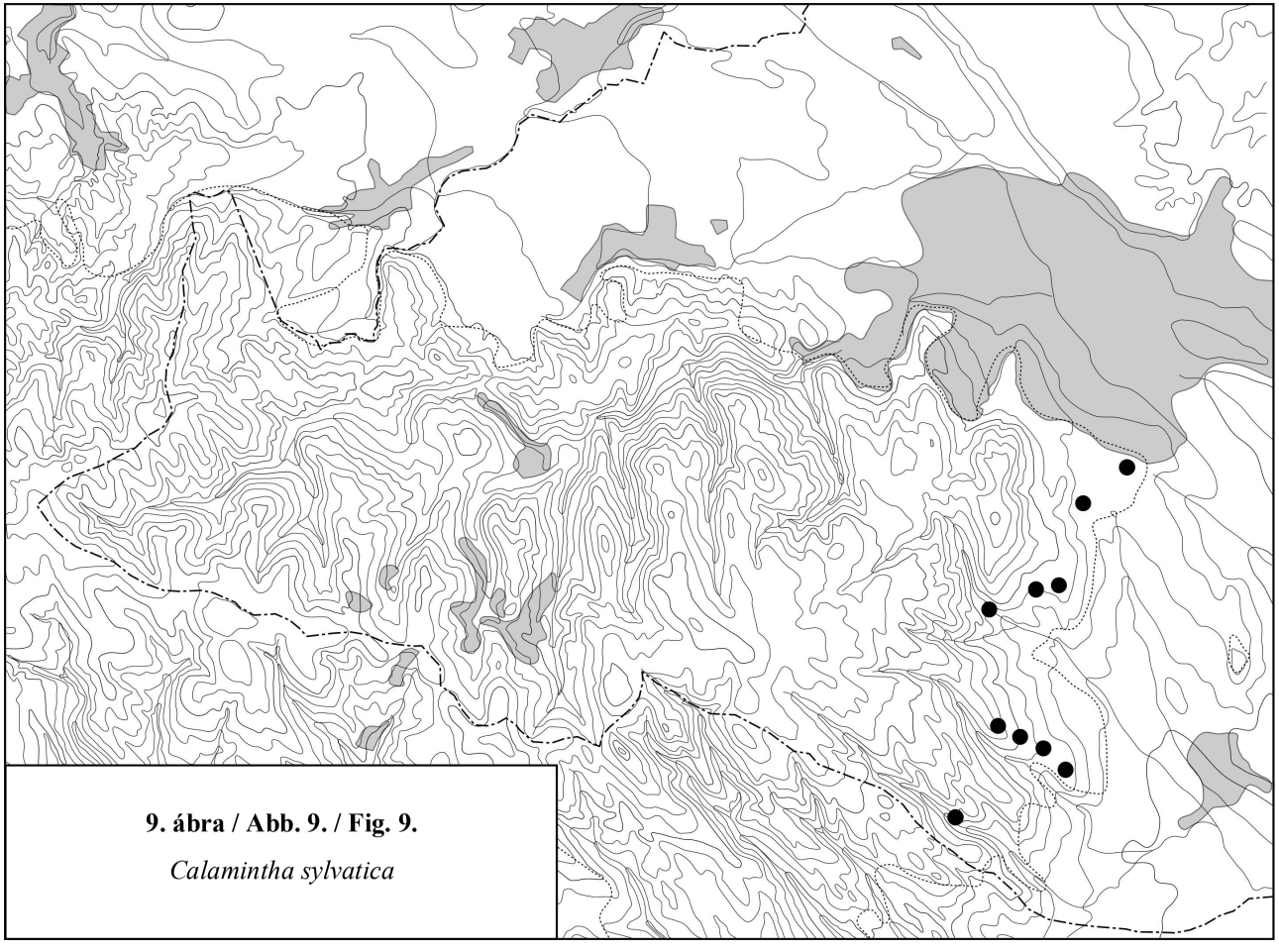
7. ábra / Abb. 7. / Fig. 7.

Quercus pubescens

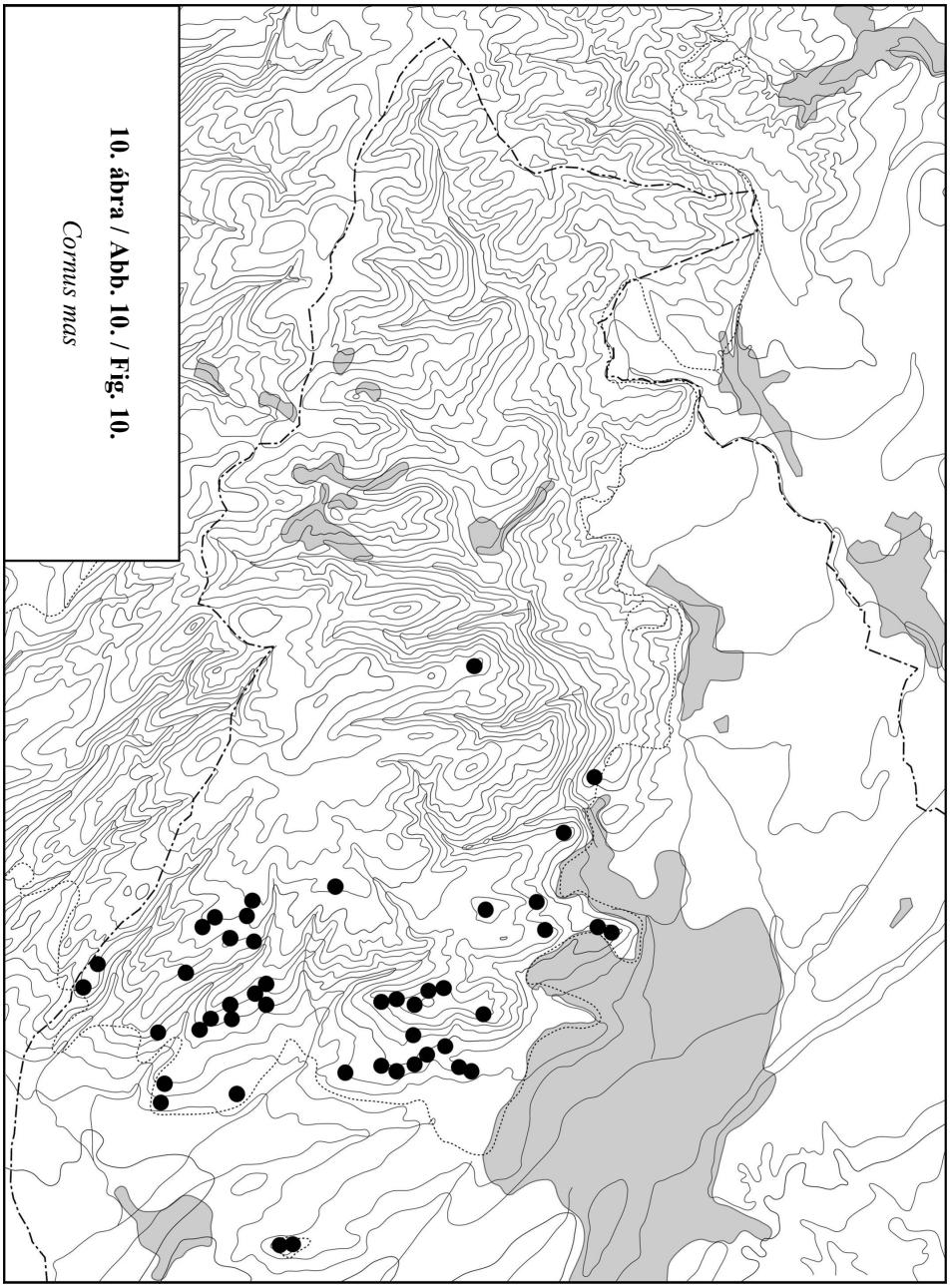
8. ábra / Abb. 8. / Fig. 8.

Lithospermum purpureo-coeruleum

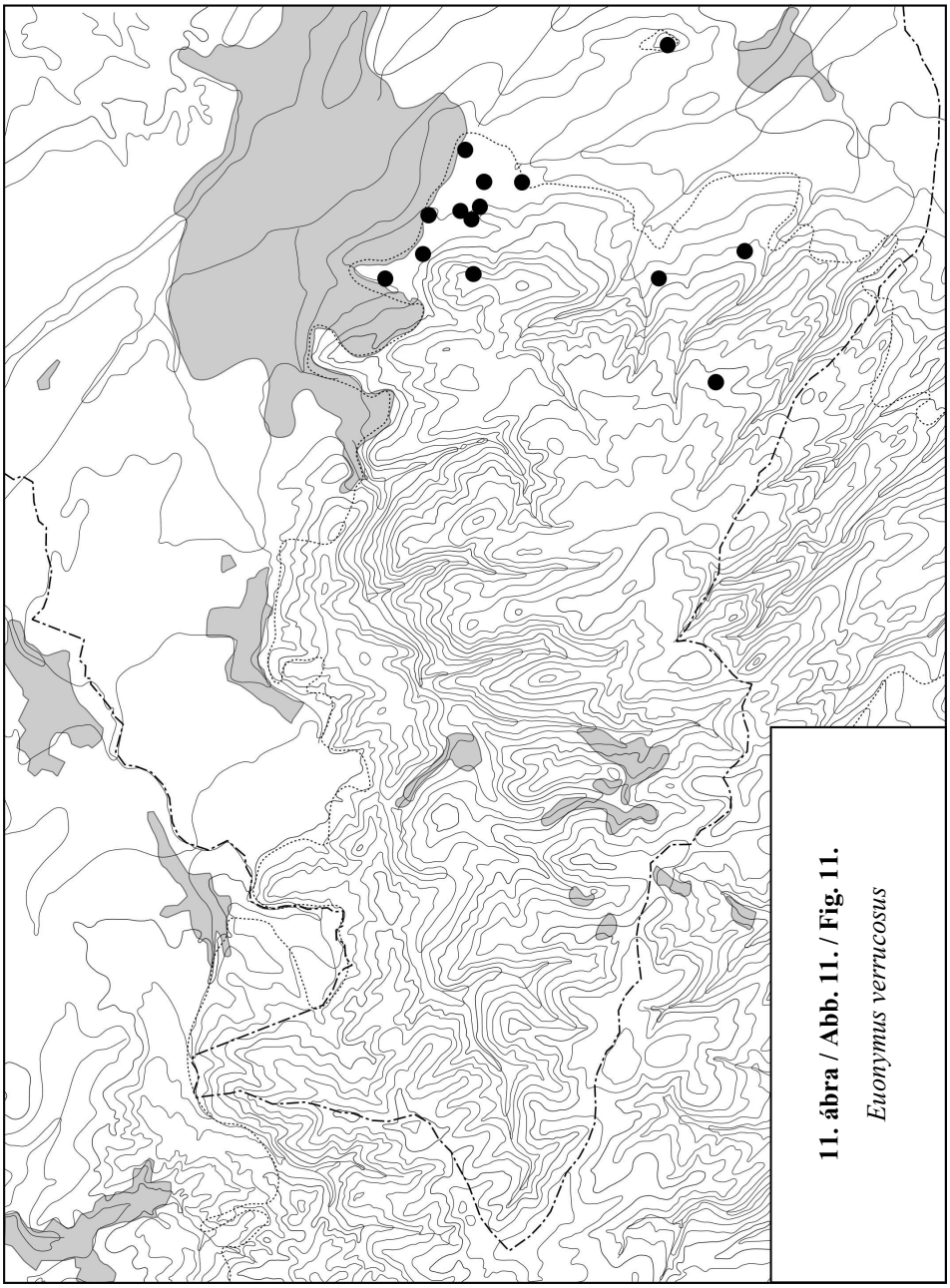
9. ábra / Abb. 9. / Fig. 9.

Calamintha sylvatica

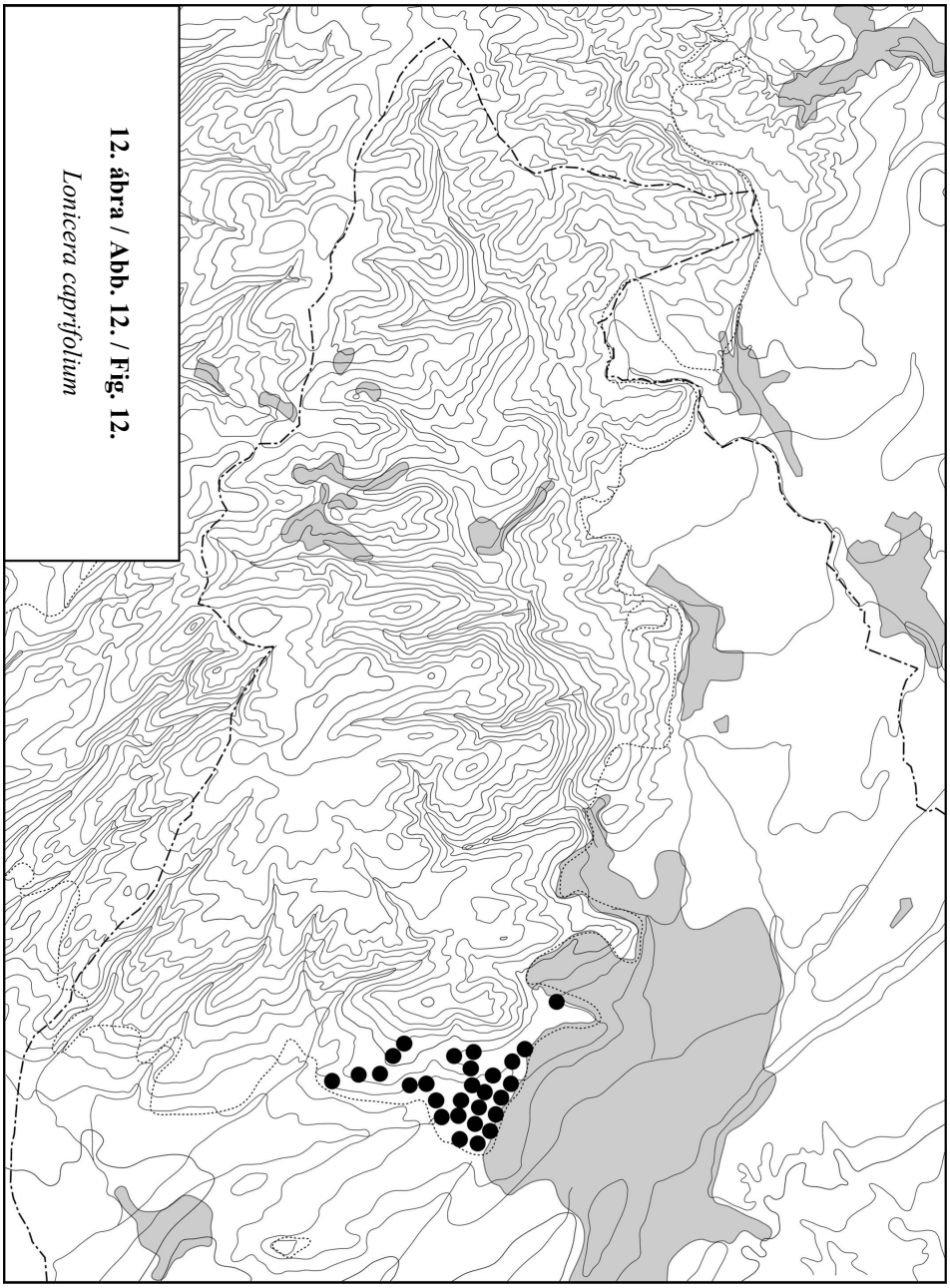

10. ábra / Abb. 10. / Fig. 10.

Cornus mas

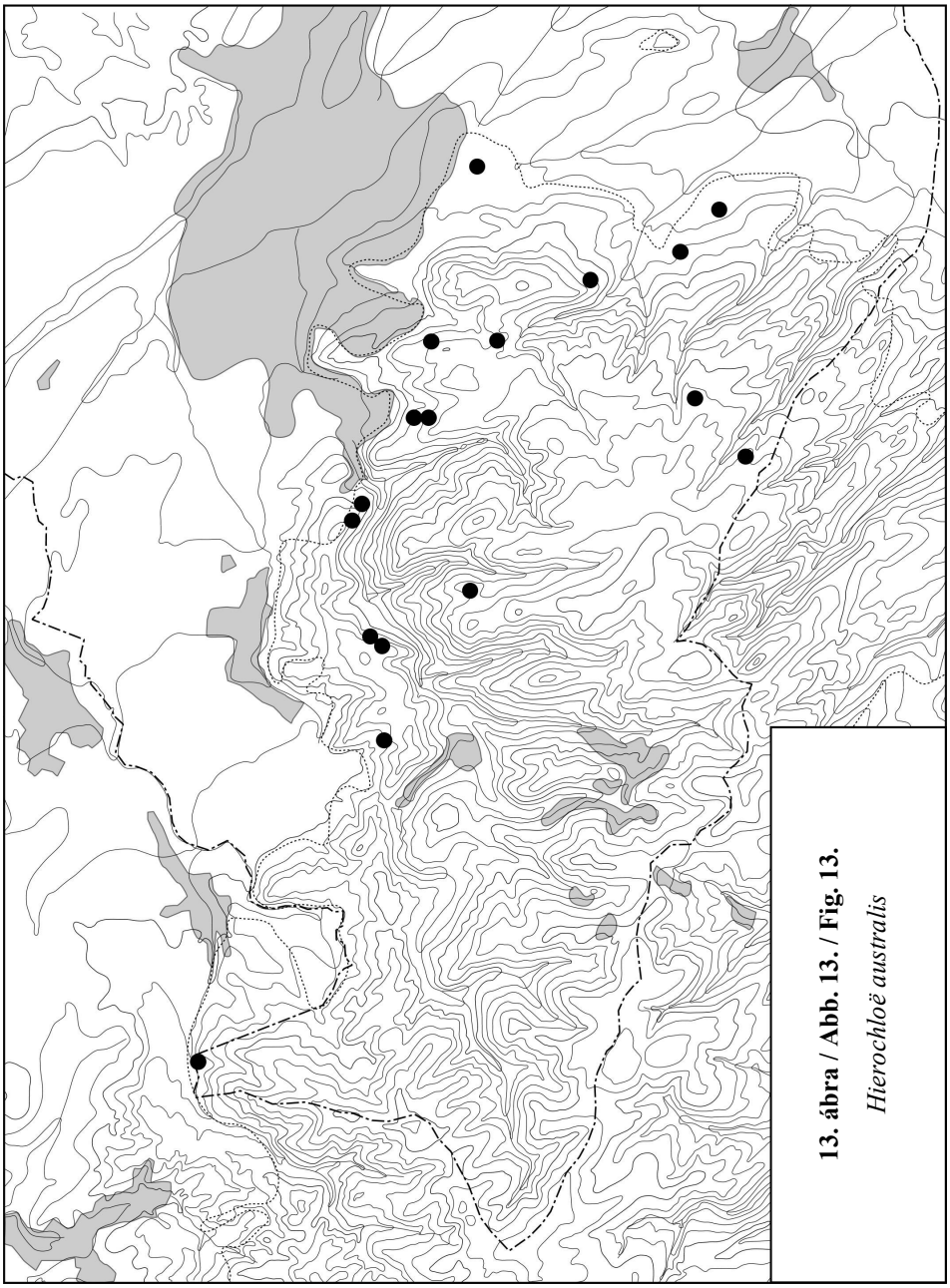

11. ábra / Abb. 11. / Fig. 11.
Euonymus verrucosus

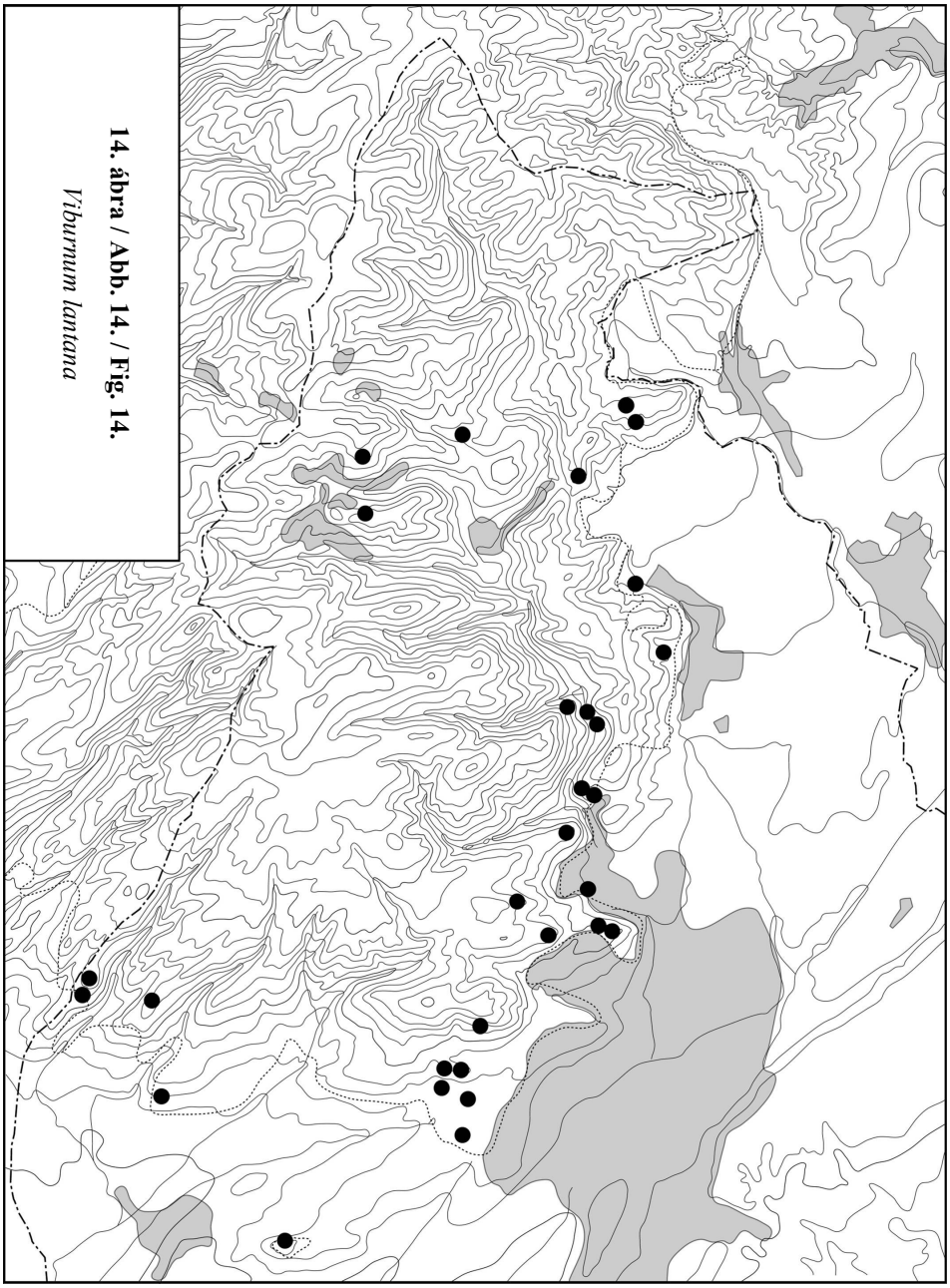

12. ábra / Abb. 12. / Fig. 12.

Lonicera caprifolium

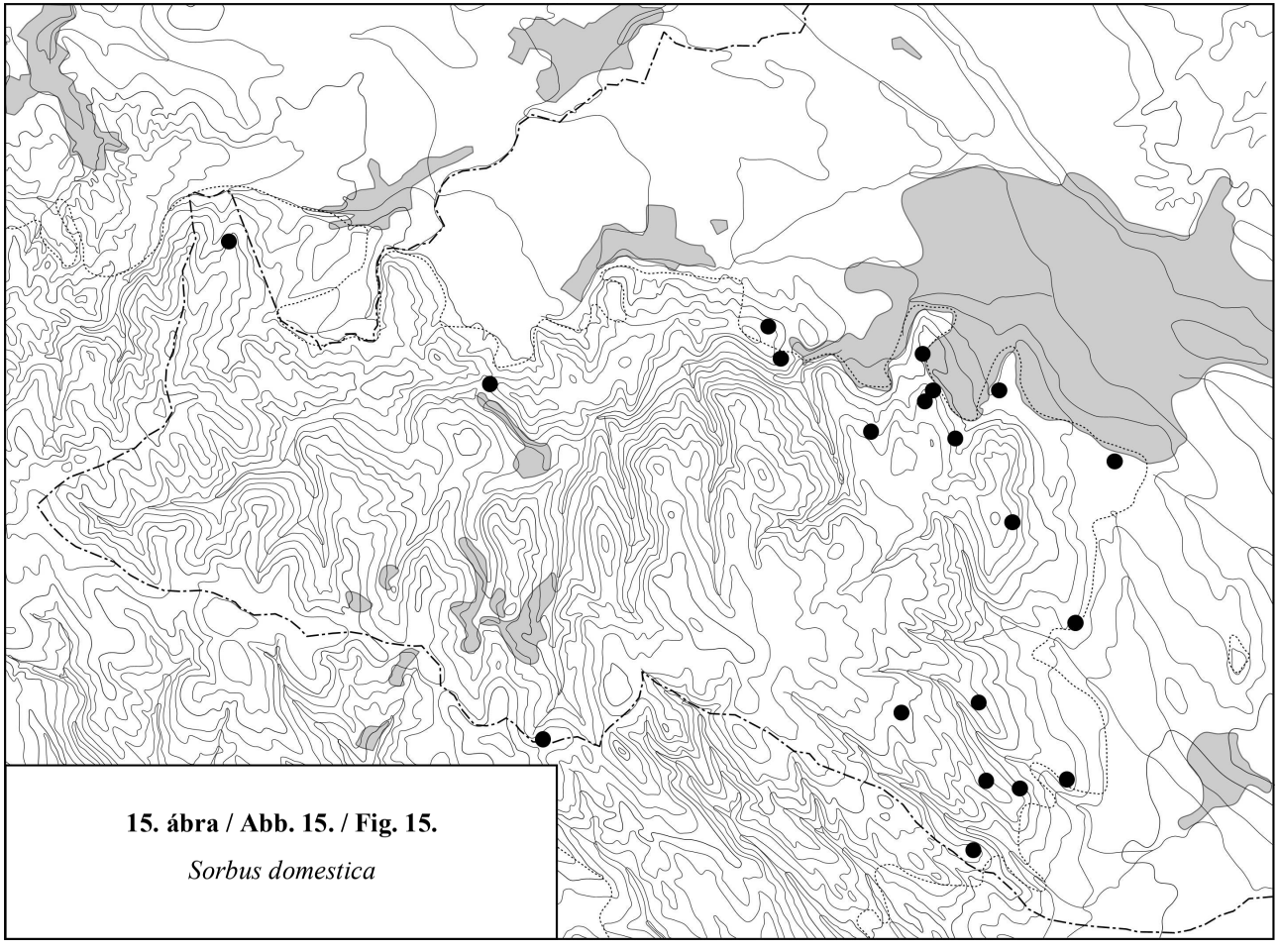

13. ábra / Abb. 13. / Fig. 13.
Hierochloë australis

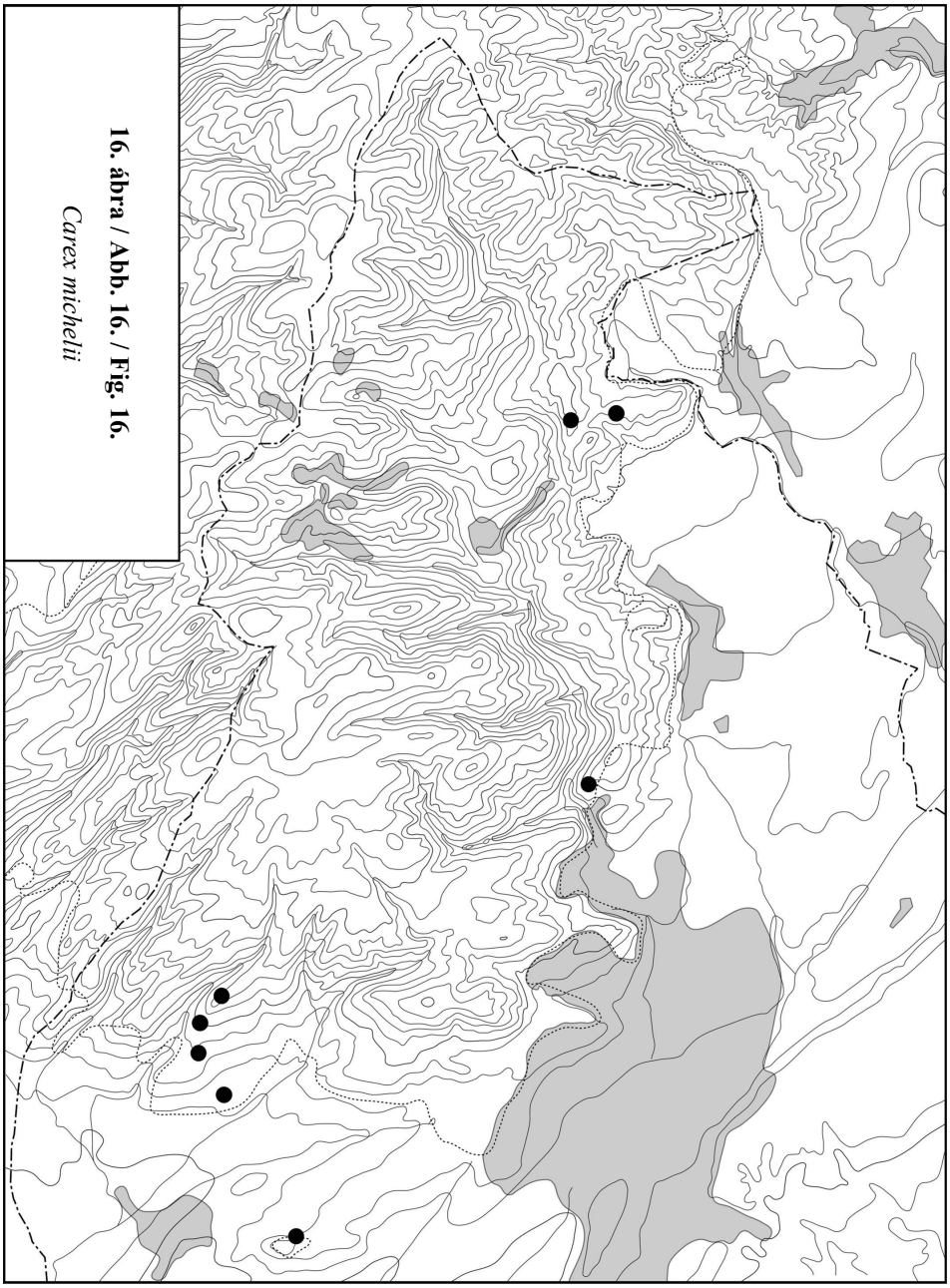
14. ábra / Abb. 14. / Fig. 14.

Viburnum lantana

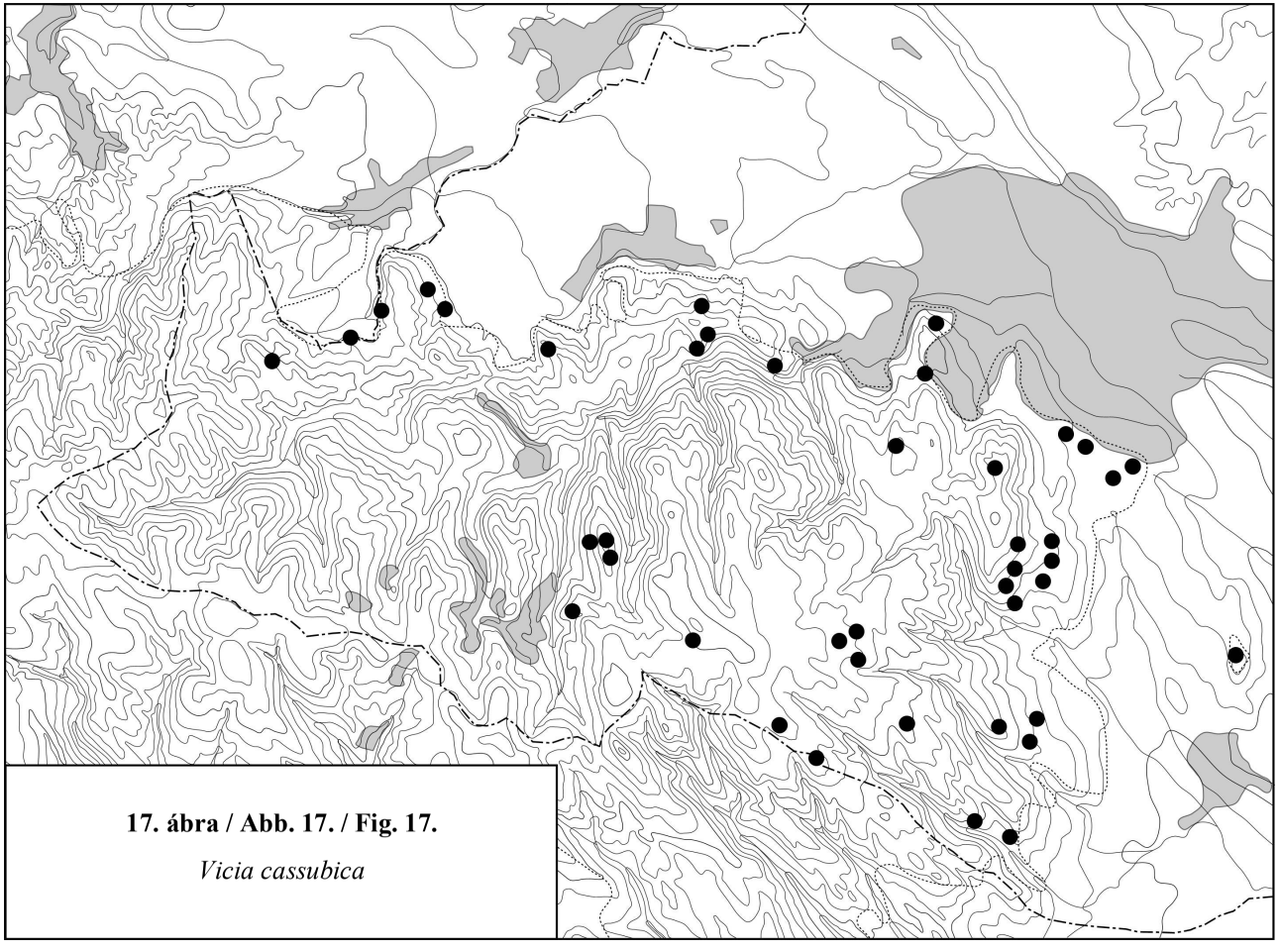
15. ábra / Abb. 15. / Fig. 15.

Sorbus domestica

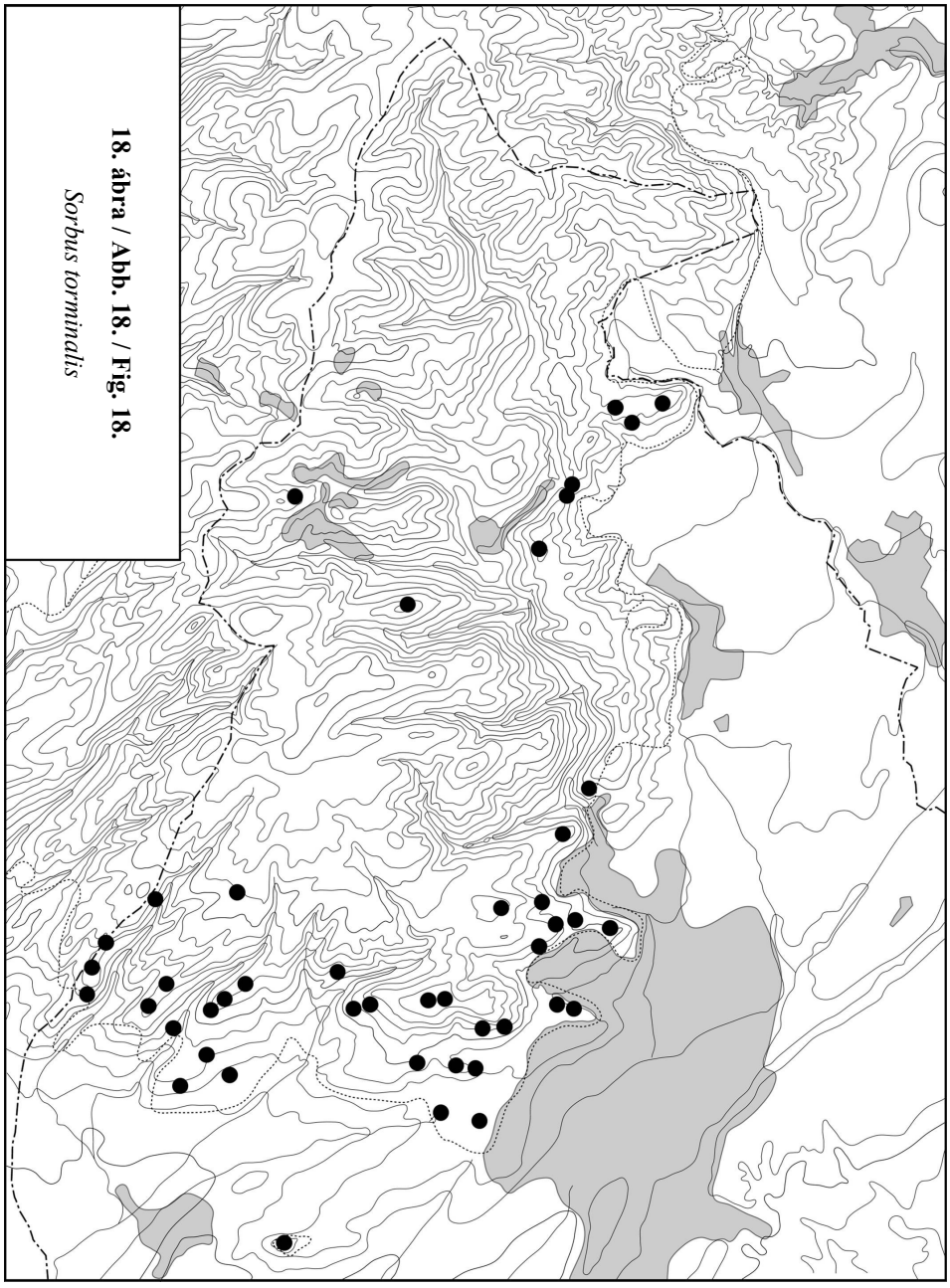
16. ábra / Abb. 16. / Fig. 16.

Carex michelii

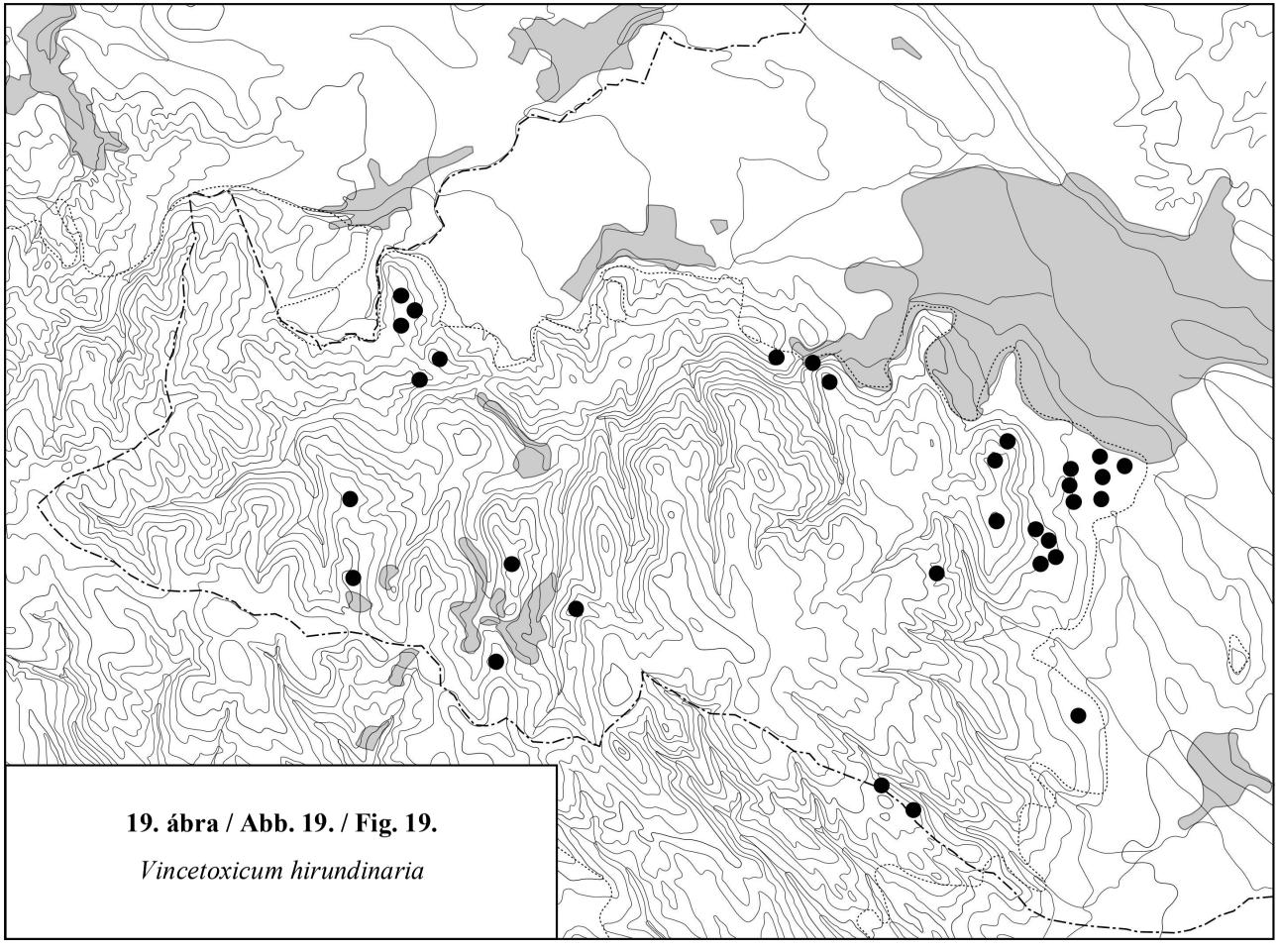
17. ábra / Abb. 17. / Fig. 17.

Vicia cassubica

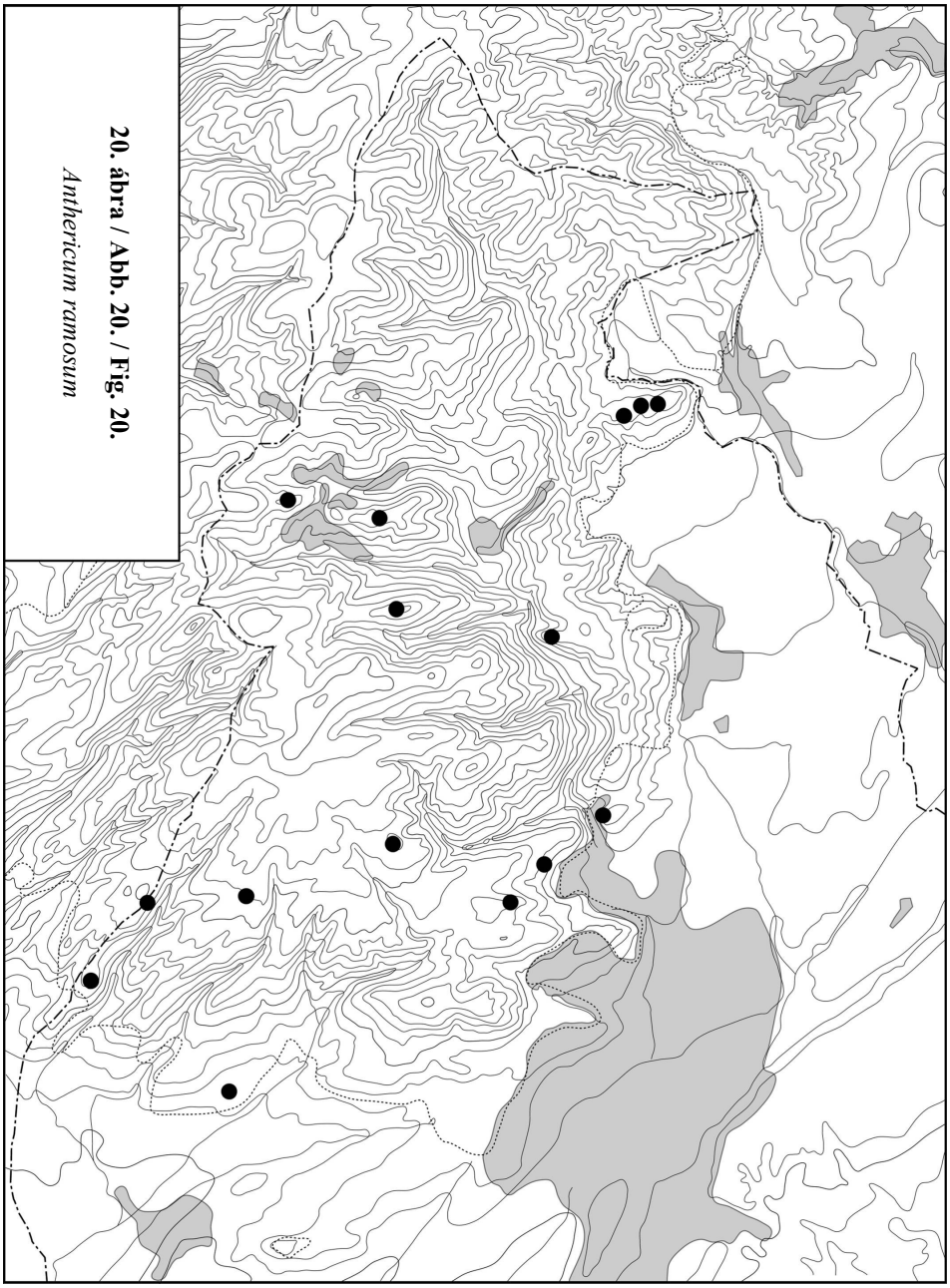
18. ábra / Abb. 18. / Fig. 18.

Sorbus torminalis

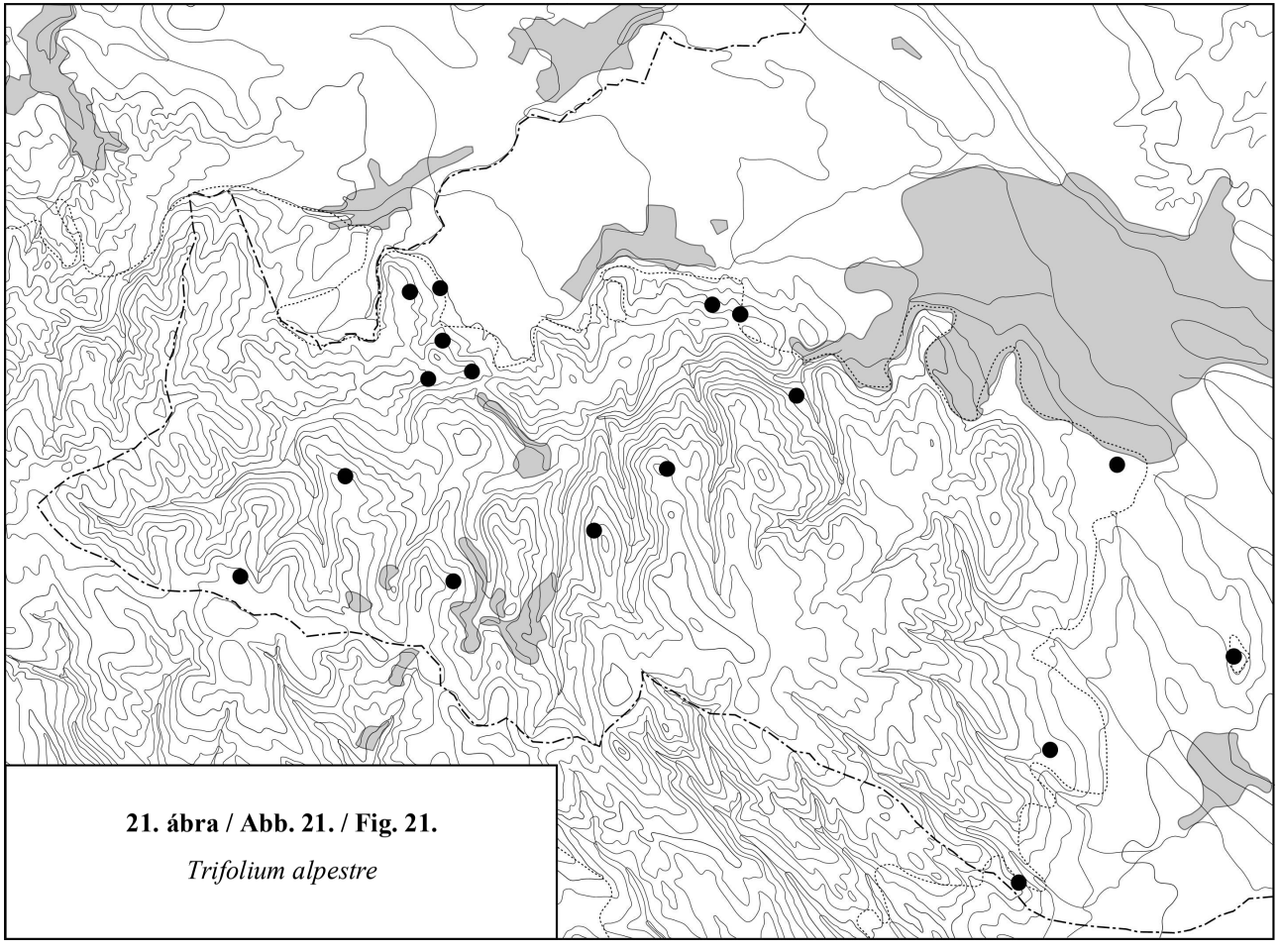
19. ábra / Abb. 19. / Fig. 19.

Vincetoxicum hirundinaria

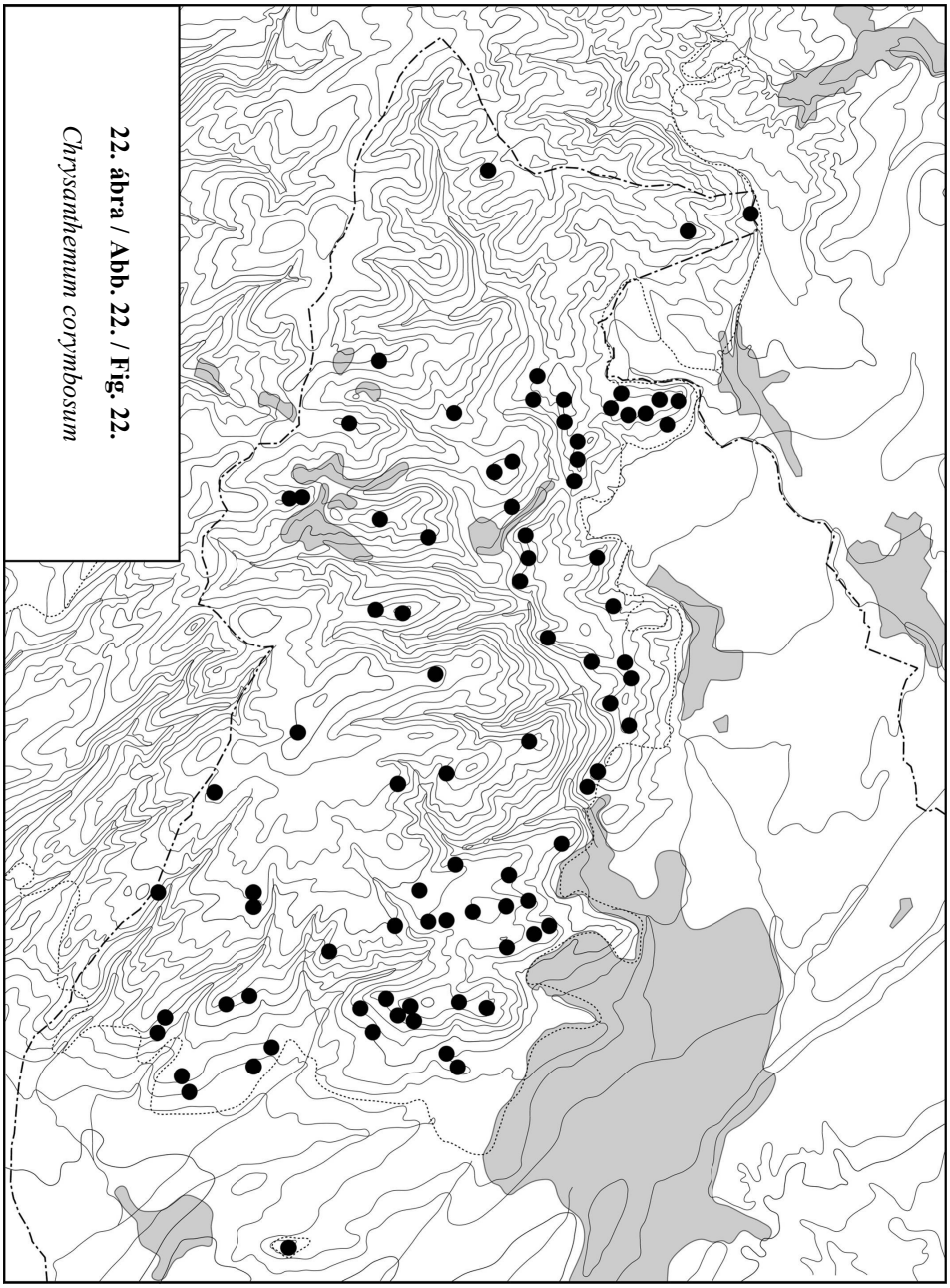
20. ábra / Abb. 20. / Fig. 20.

Anthericum ramosum

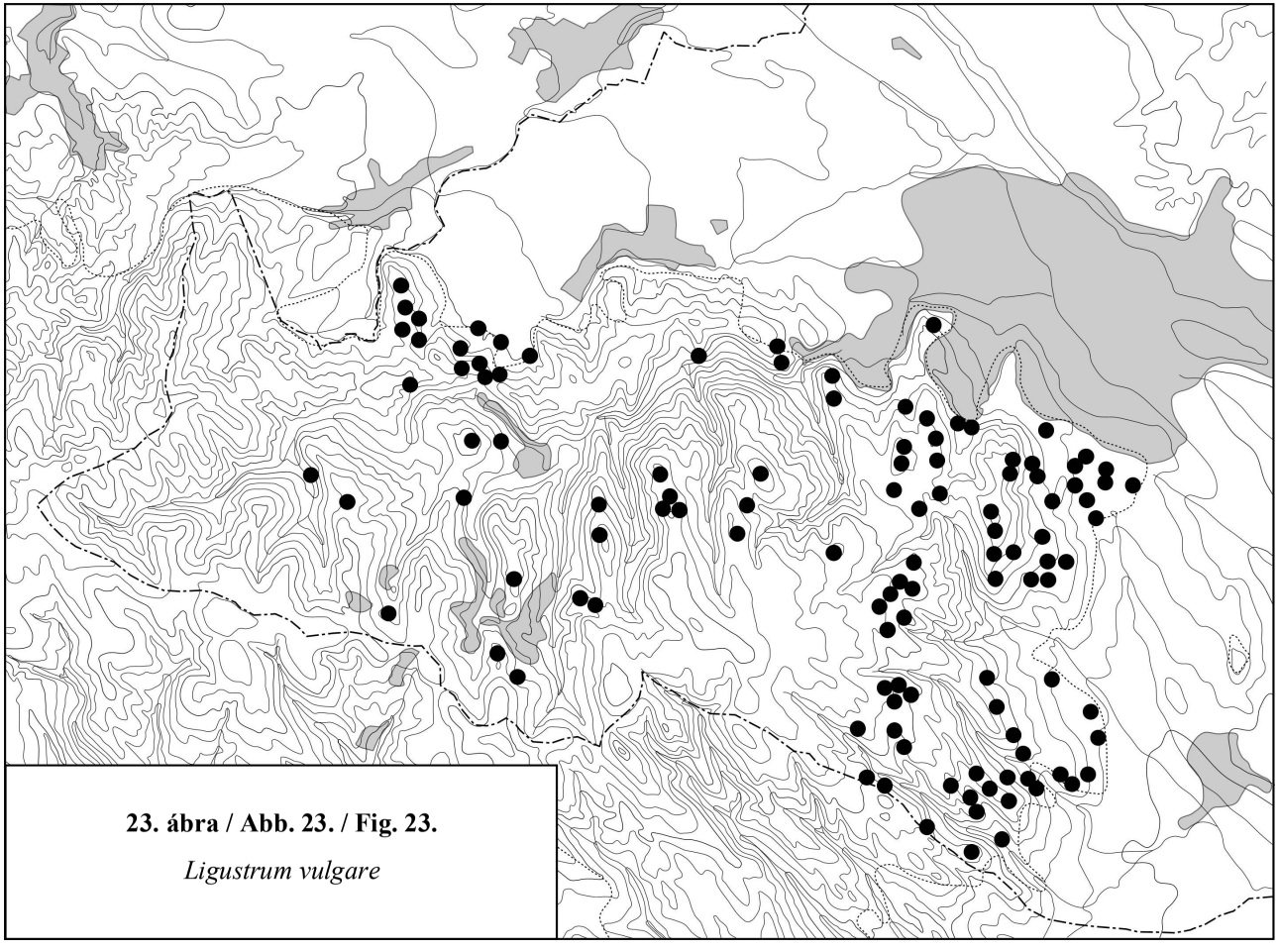
21. ábra / Abb. 21. / Fig. 21.

Trifolium alpestre

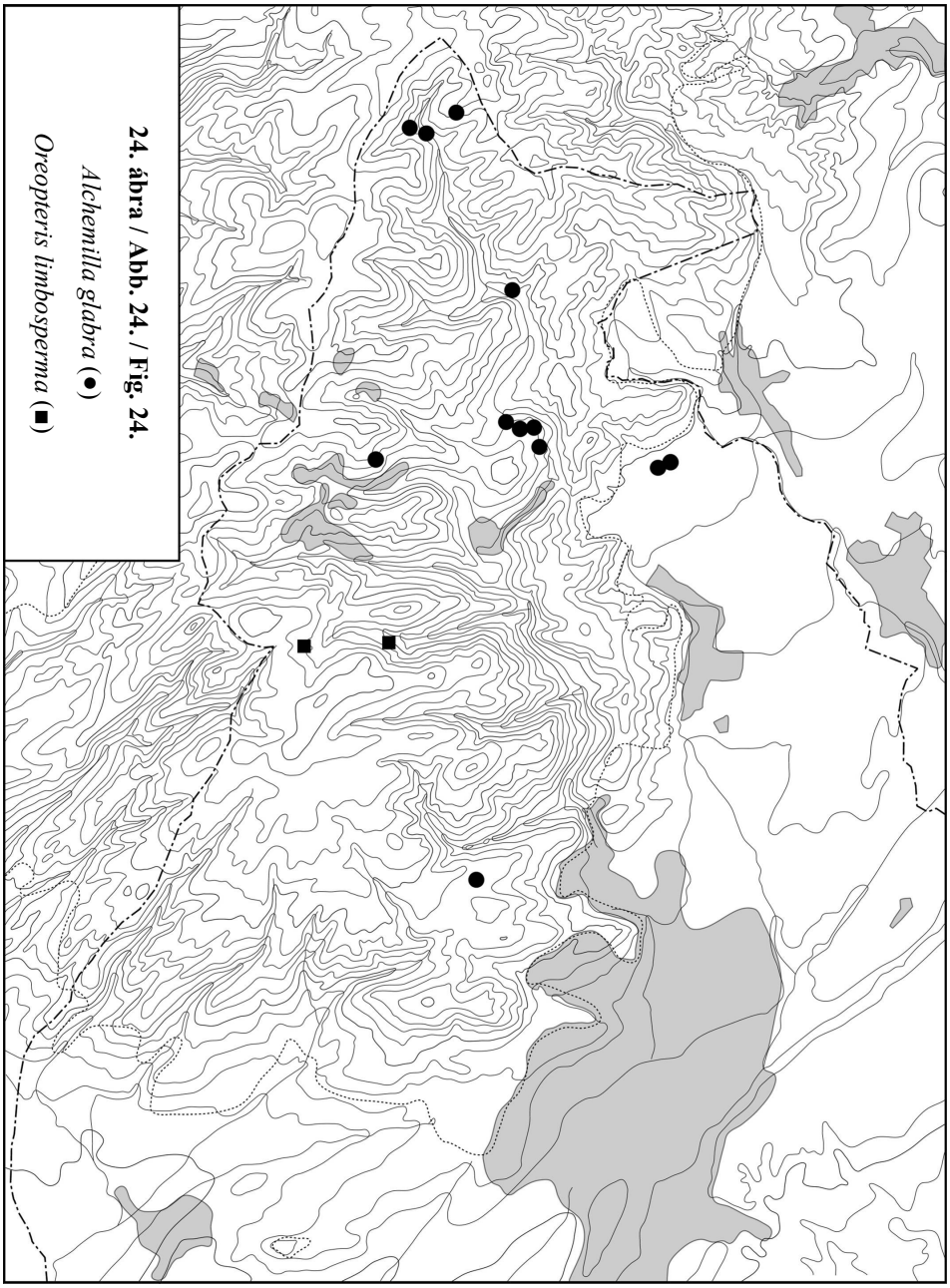
22. ábra / Abb. 22. / Fig. 22.

Chrysanthemum corymbosum

23. ábra / Abb. 23. / Fig. 23.

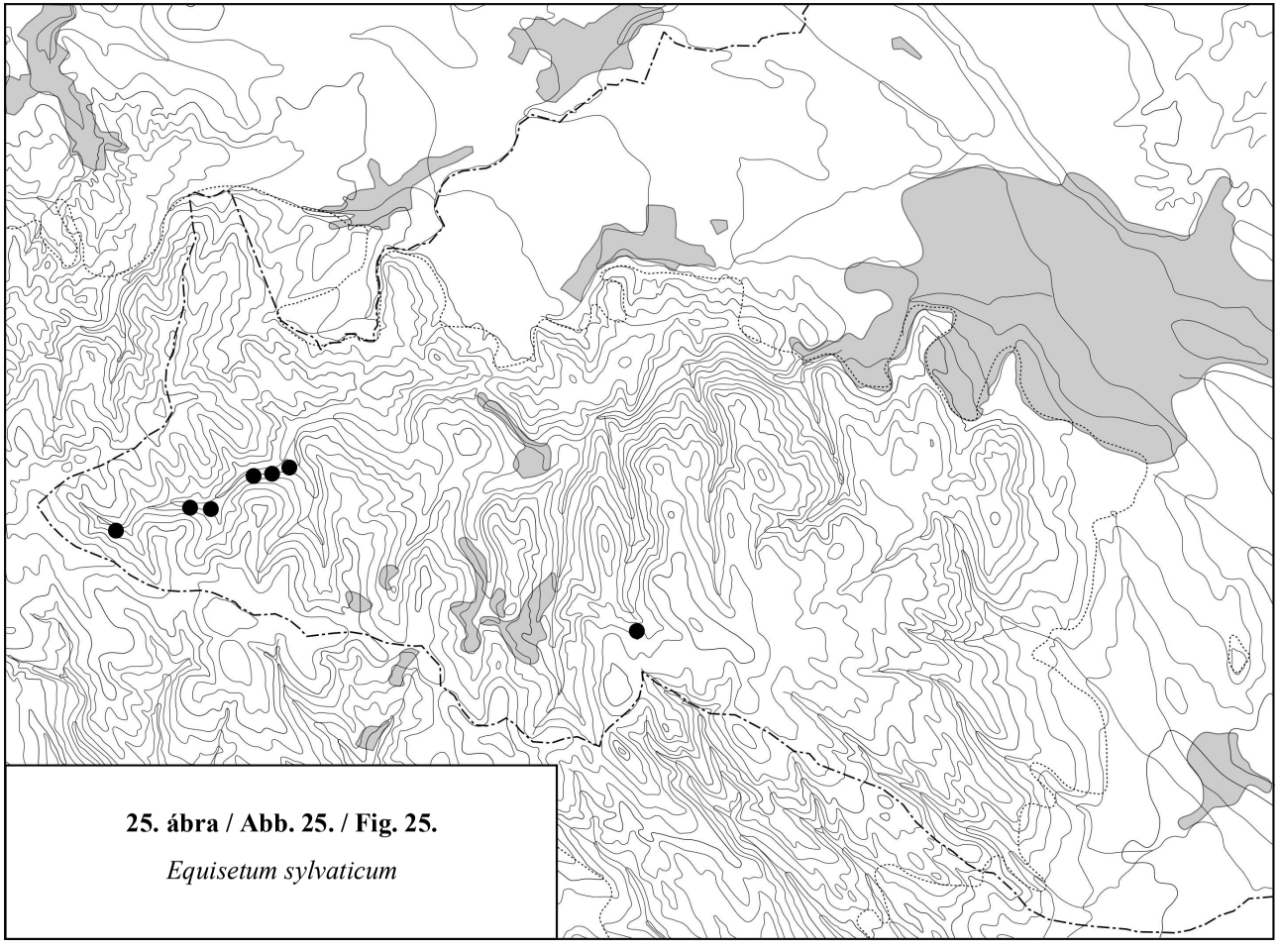
Ligustrum vulgare

24. ábra / Abb. 24. / Fig. 24.

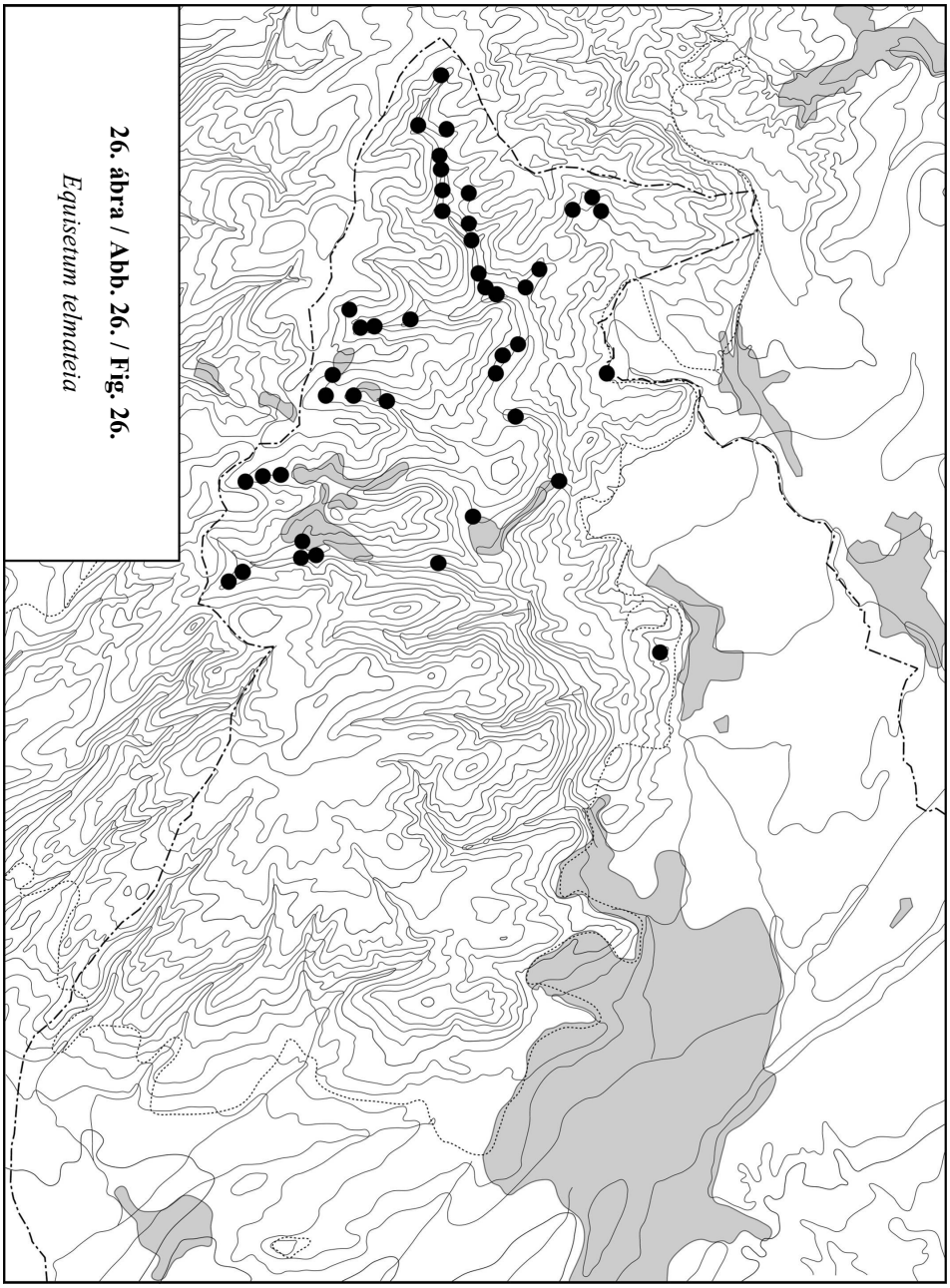
Alchemilla glabra (●)

Oreopteris limbosperma (■)

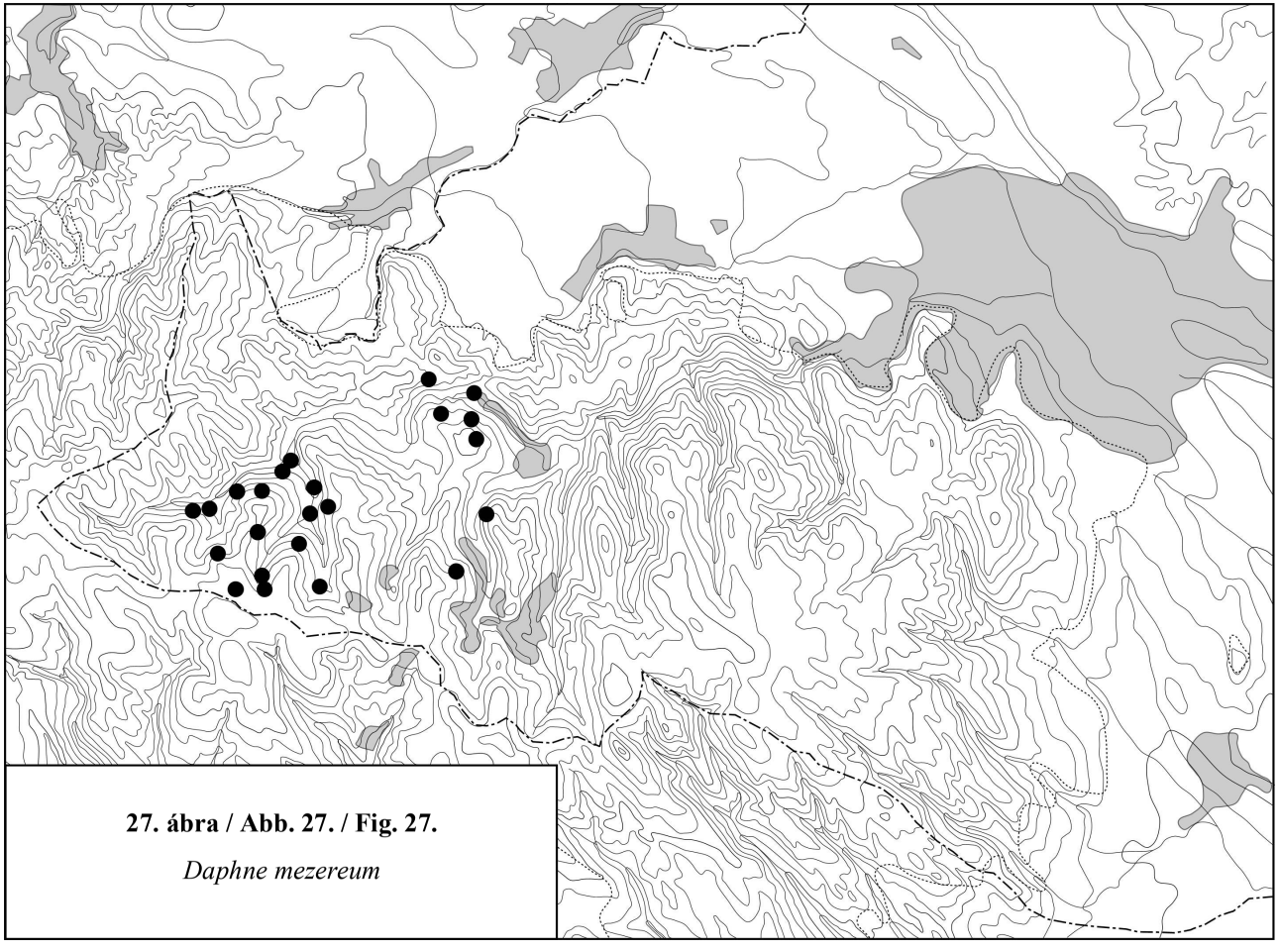
25. ábra / Abb. 25. / Fig. 25.

Equisetum sylvaticum

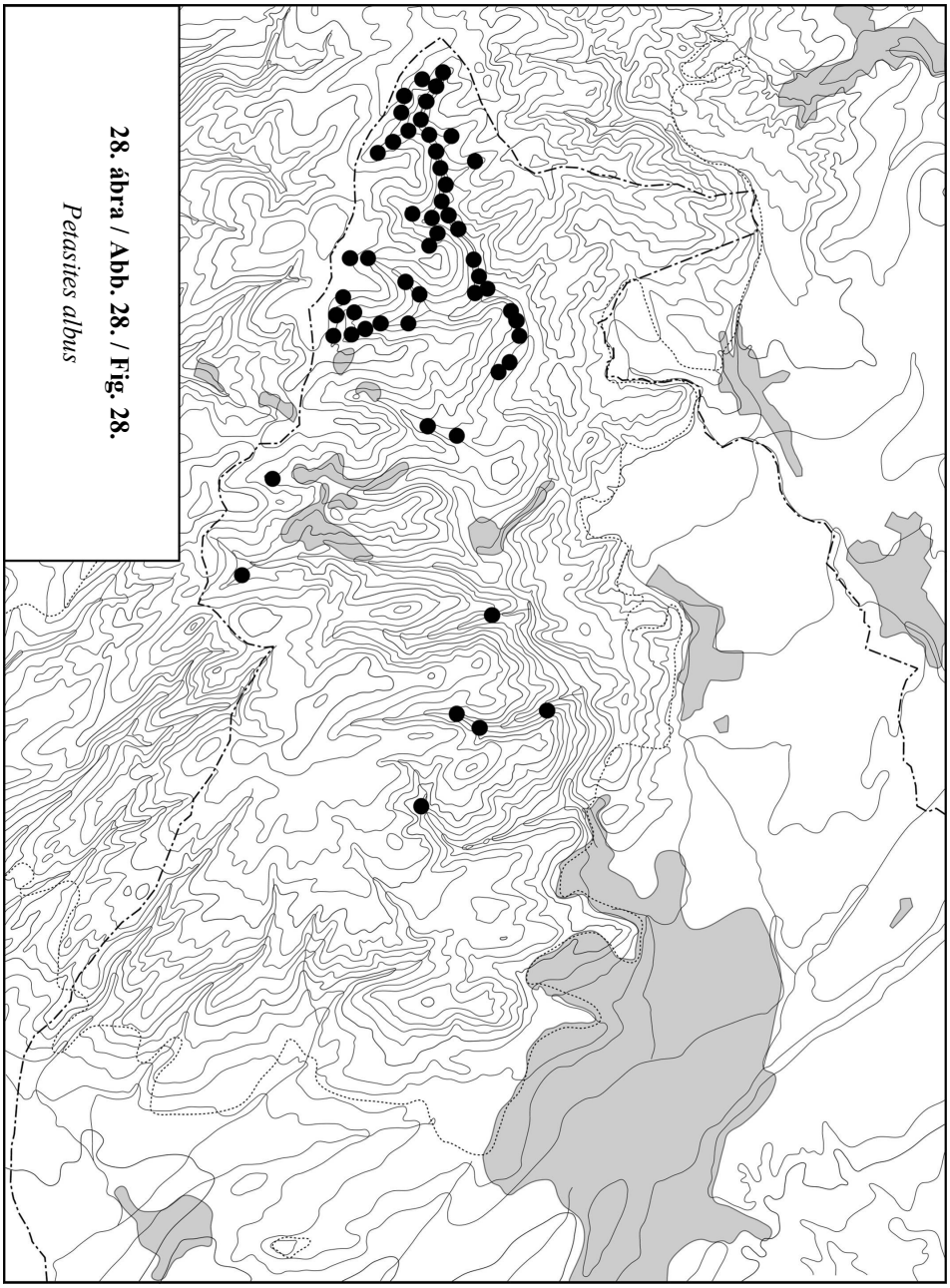
26. ábra / Abb. 26. / Fig. 26.

Equisetum telmateia

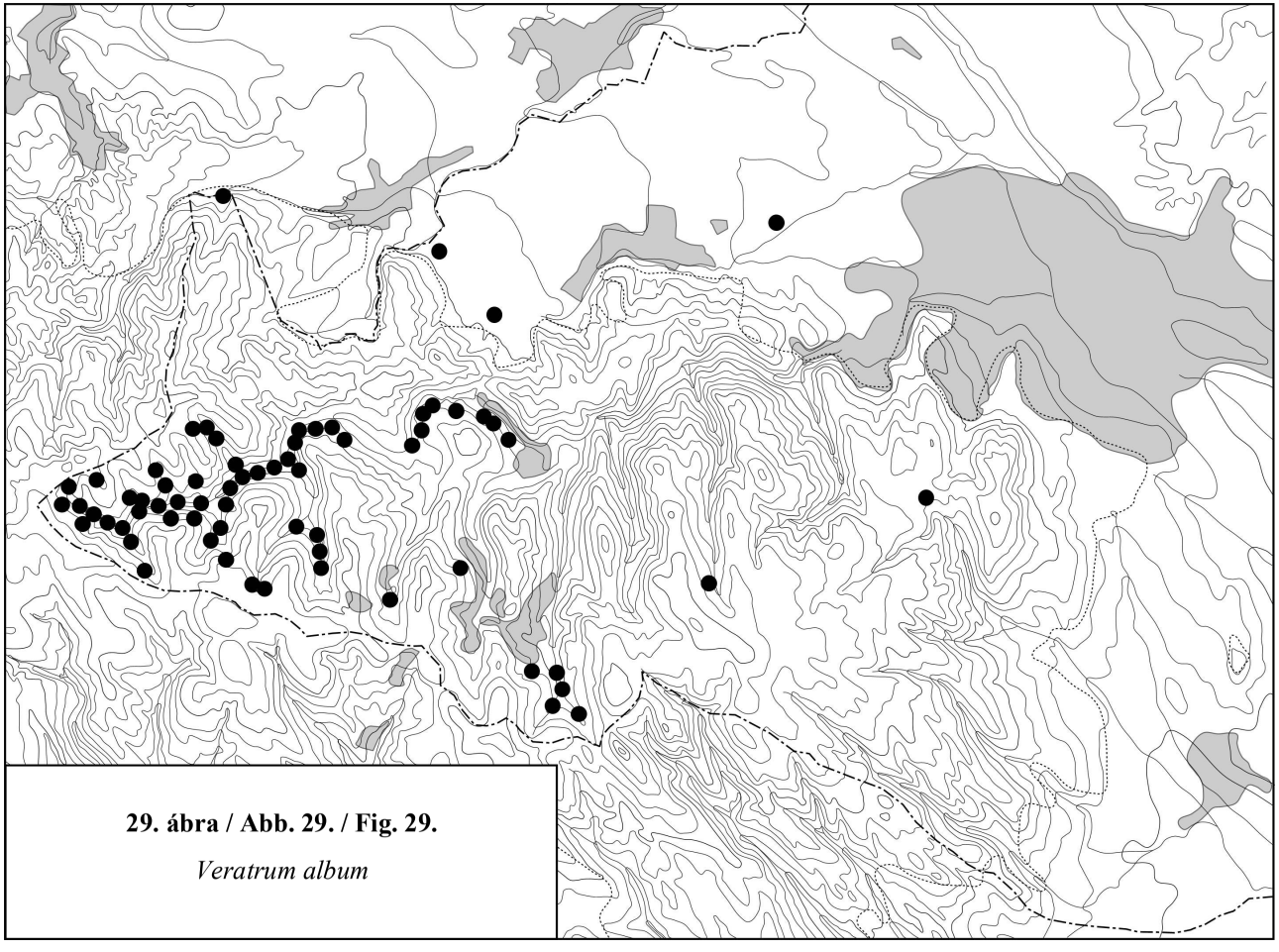
27. ábra / Abb. 27. / Fig. 27.

Daphne mezereum

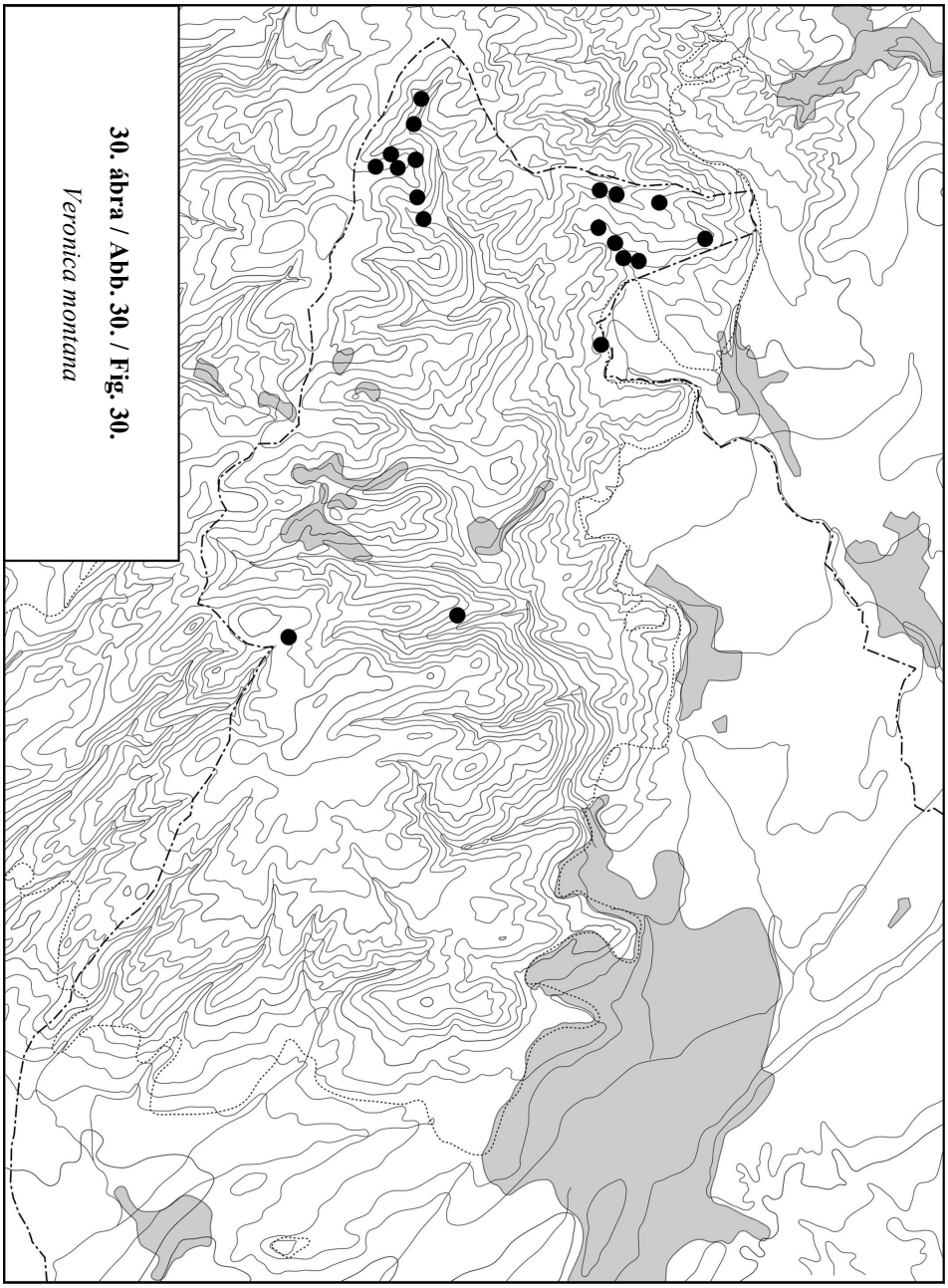
28. ábra / Abb. 28. / Fig. 28.

Petasites albus

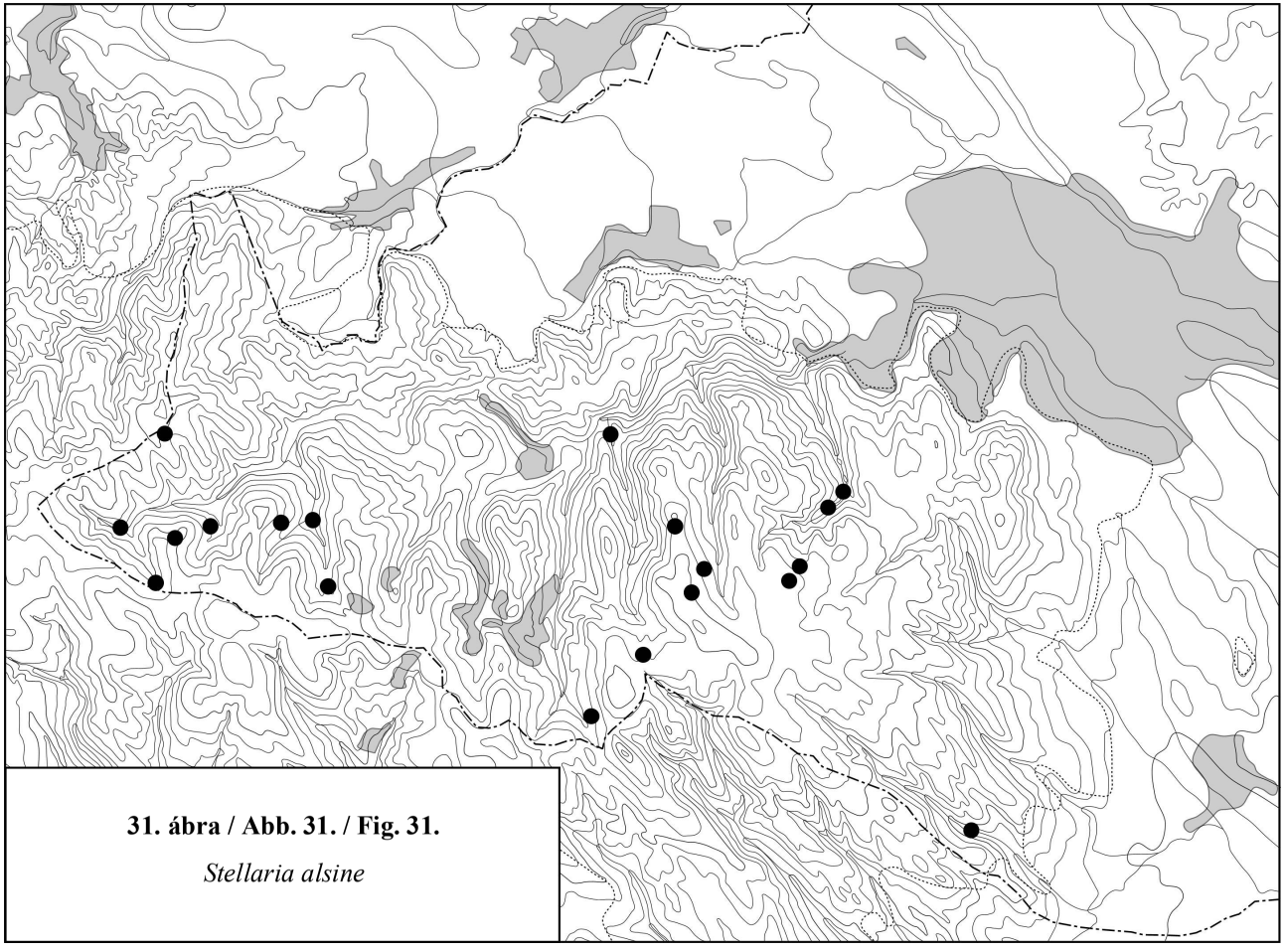
29. ábra / Abb. 29. / Fig. 29.

Veratrum album

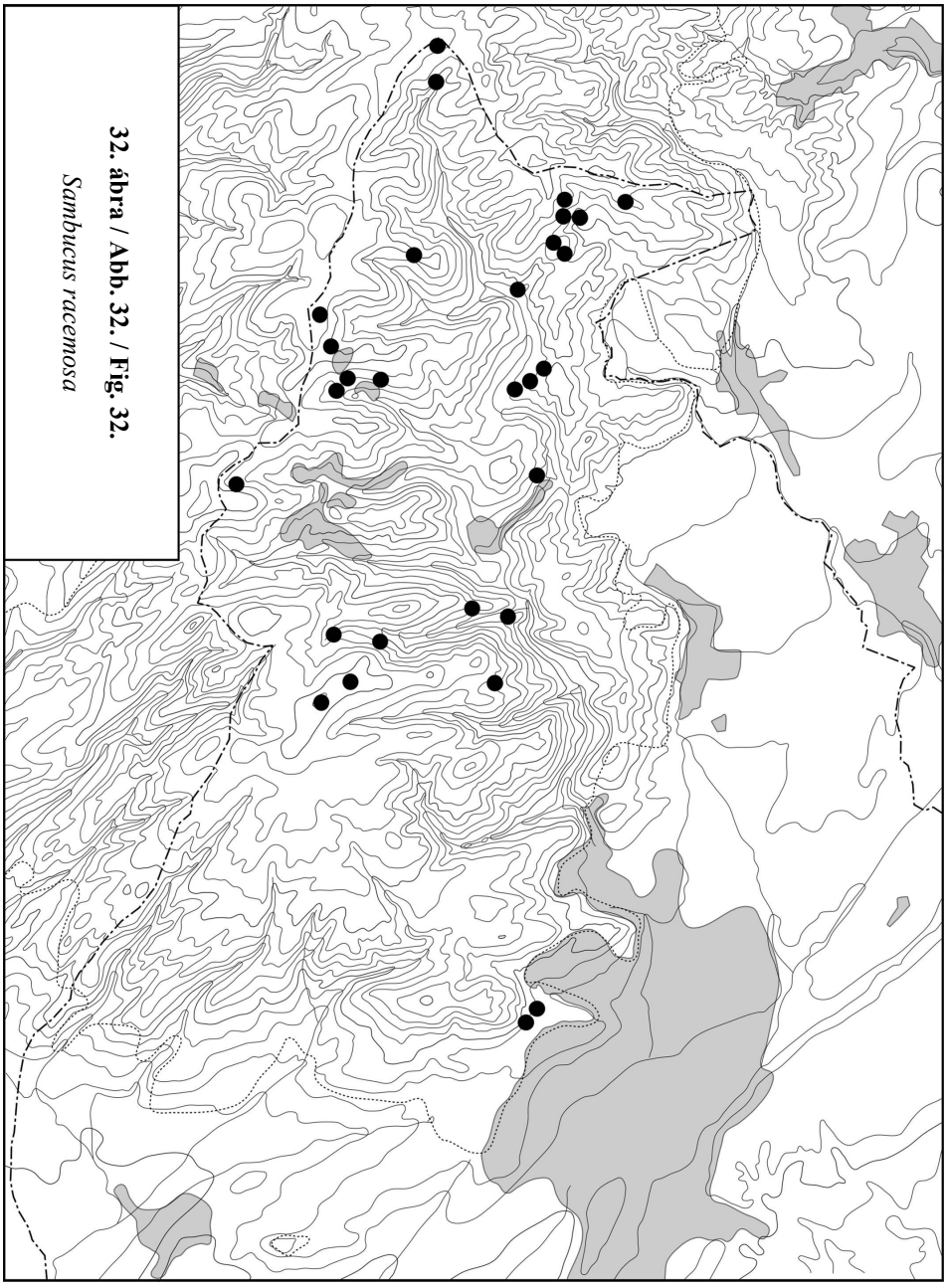
30. ábra / Abb. 30. / Fig. 30.

Veronica montana

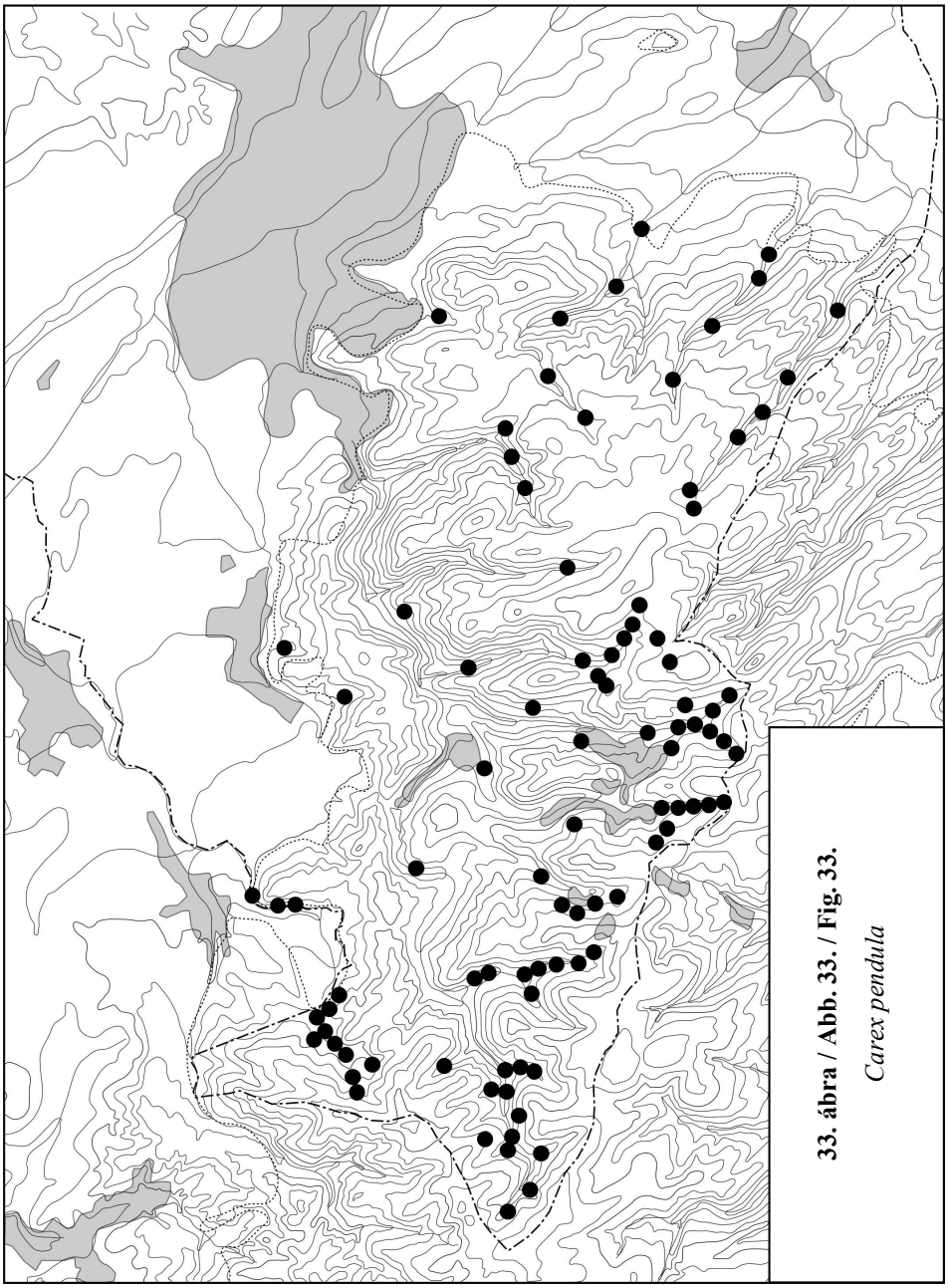
31. ábra / Abb. 31. / Fig. 31.

Stellaria alsine

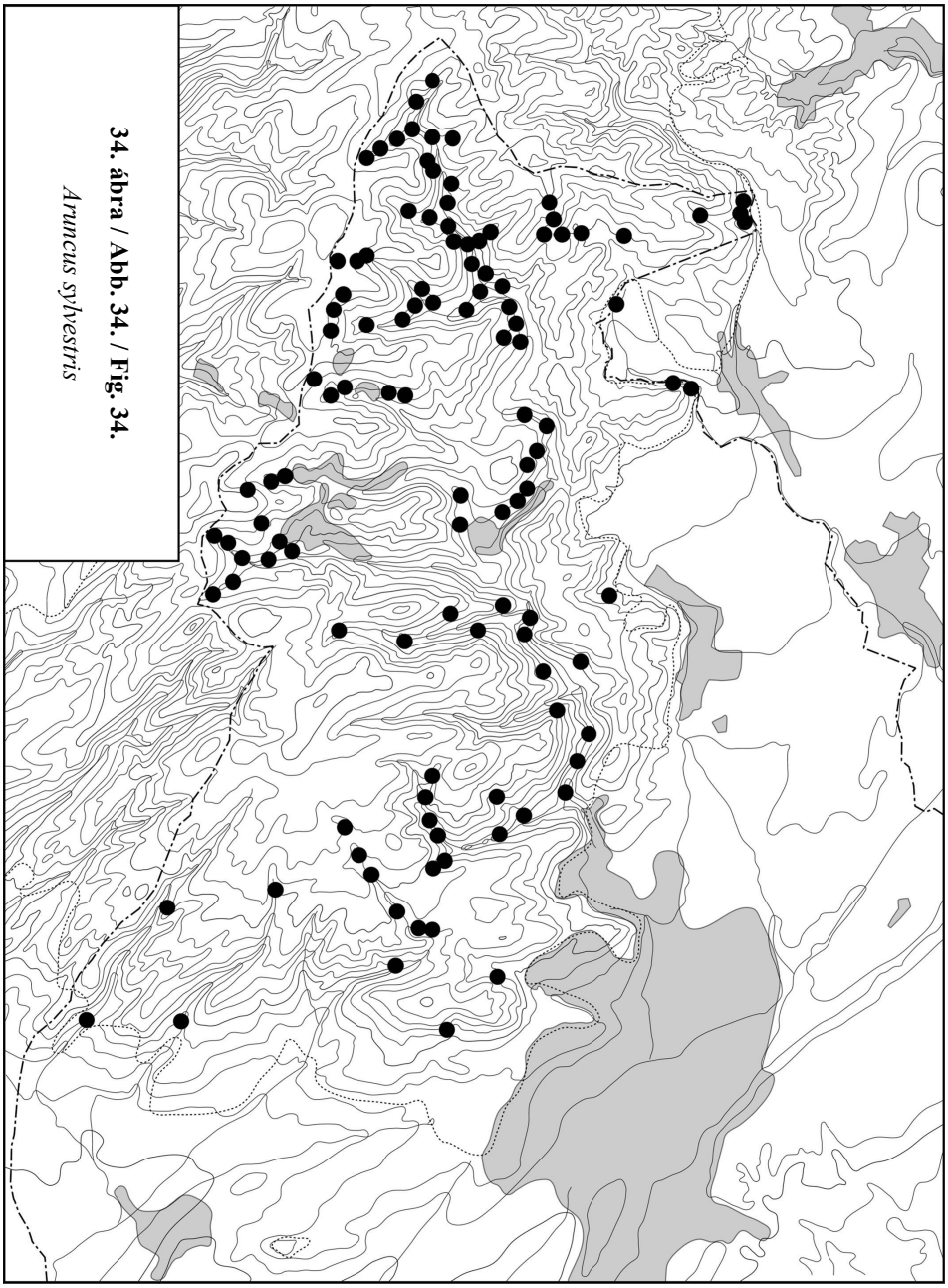

32. ábra / Abb. 32. / Fig. 32.

Sambucus racemosa

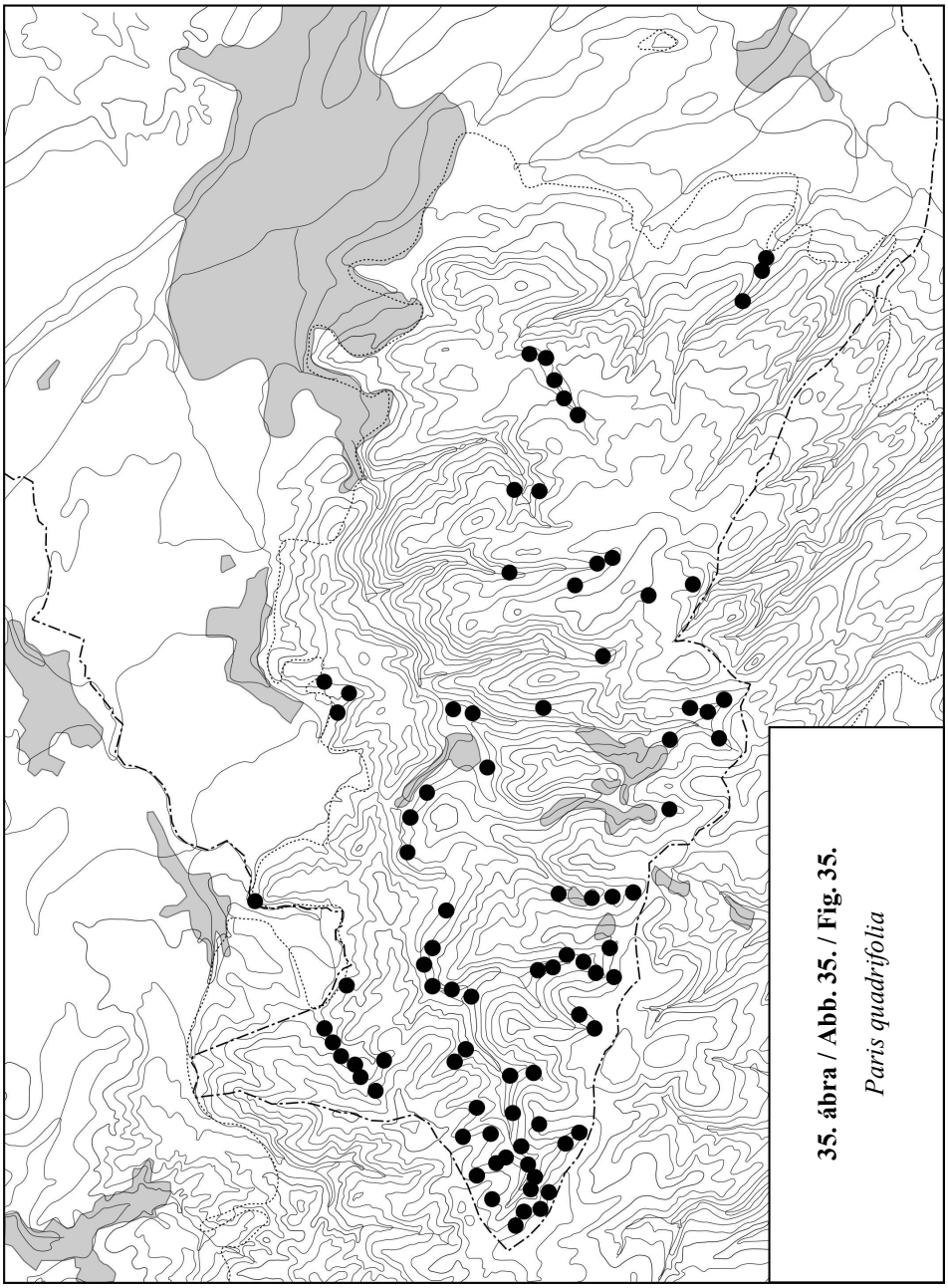

33. ábra / Abb. 33. / Fig. 33.
Carex pendula

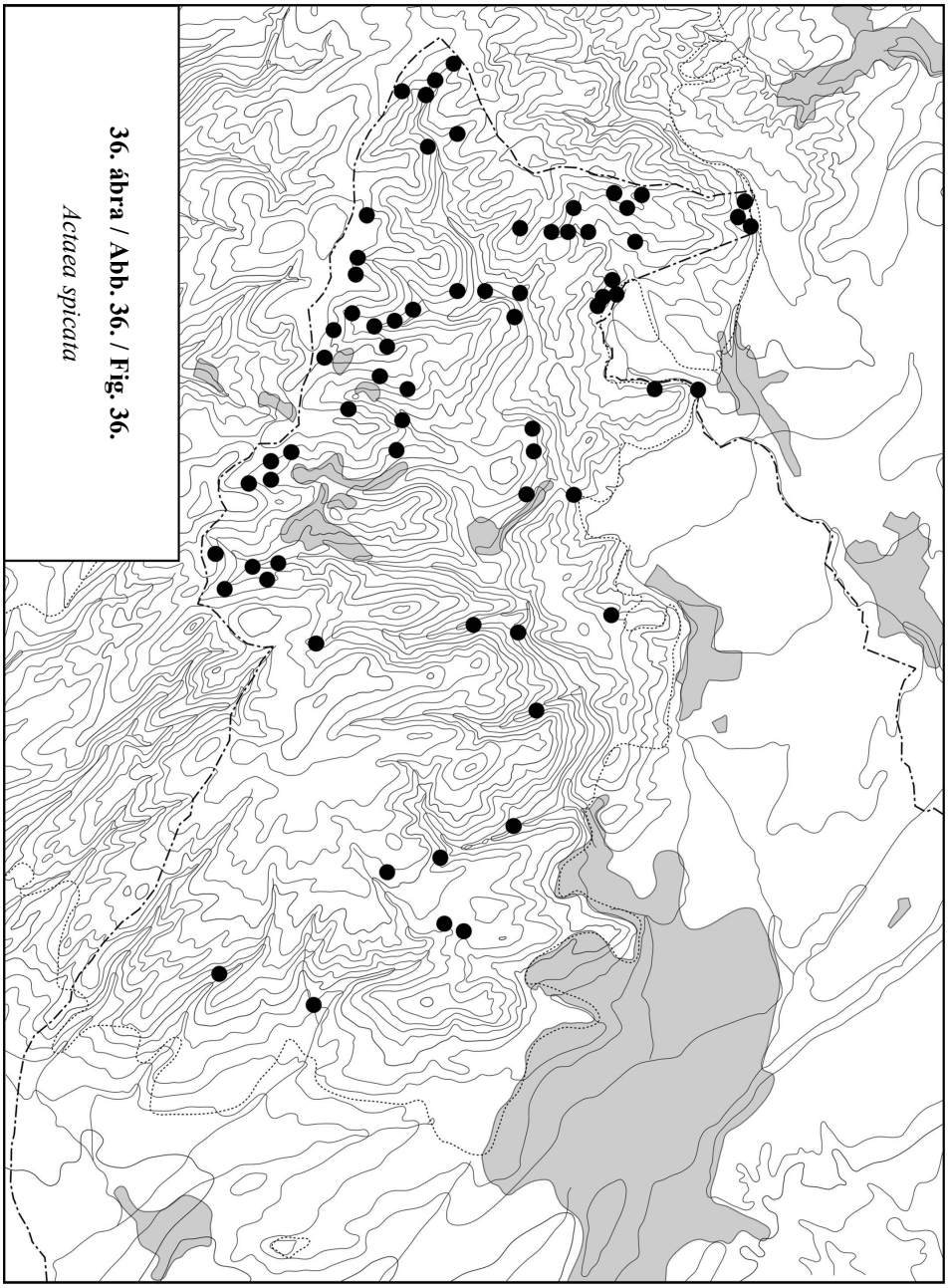

34. ábra / Abb. 34. / Fig. 34.

Aruncus sylvestris

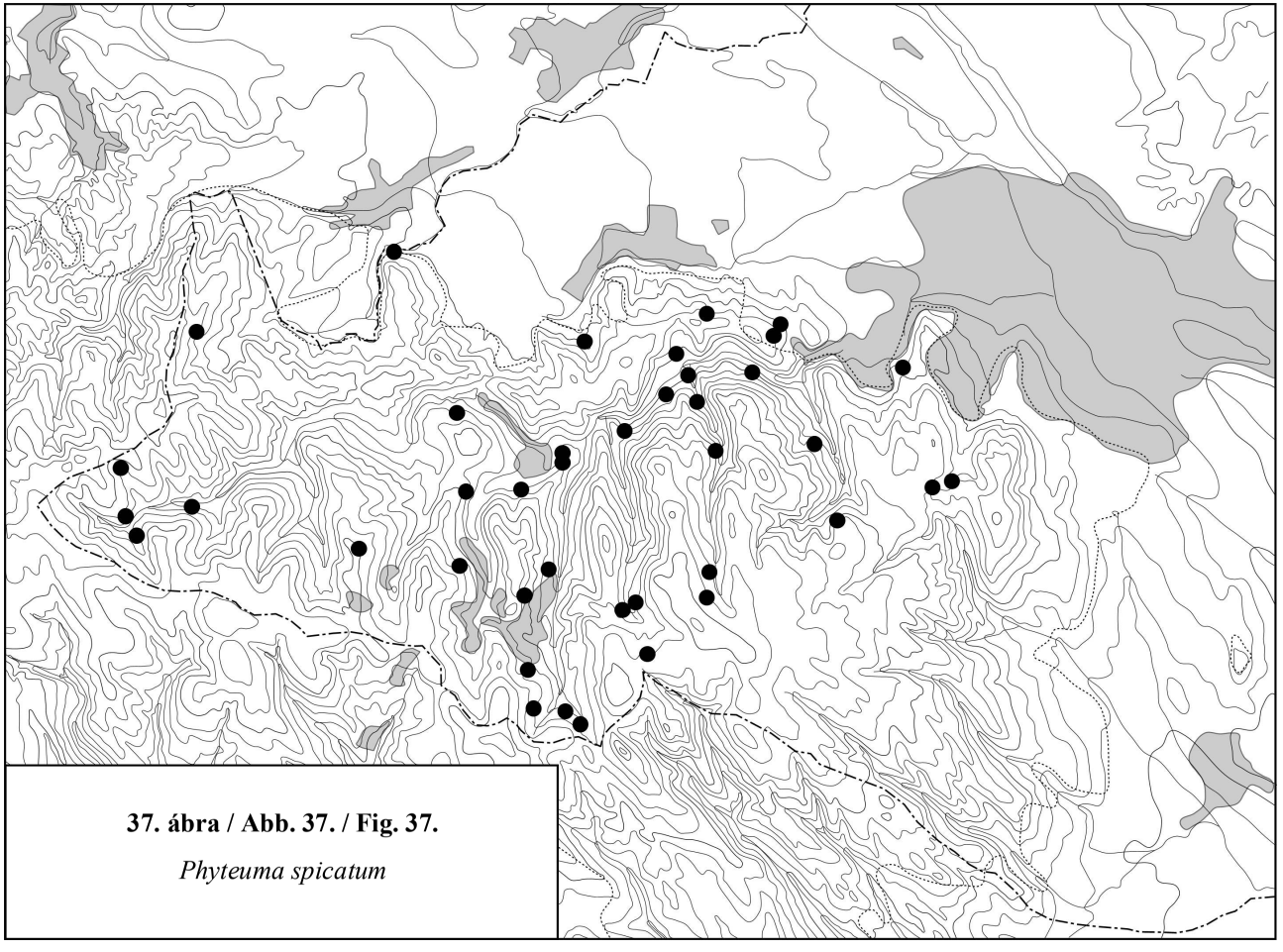

35. ábra / Abb. 35. / Fig. 35.
Paris quadrifolia

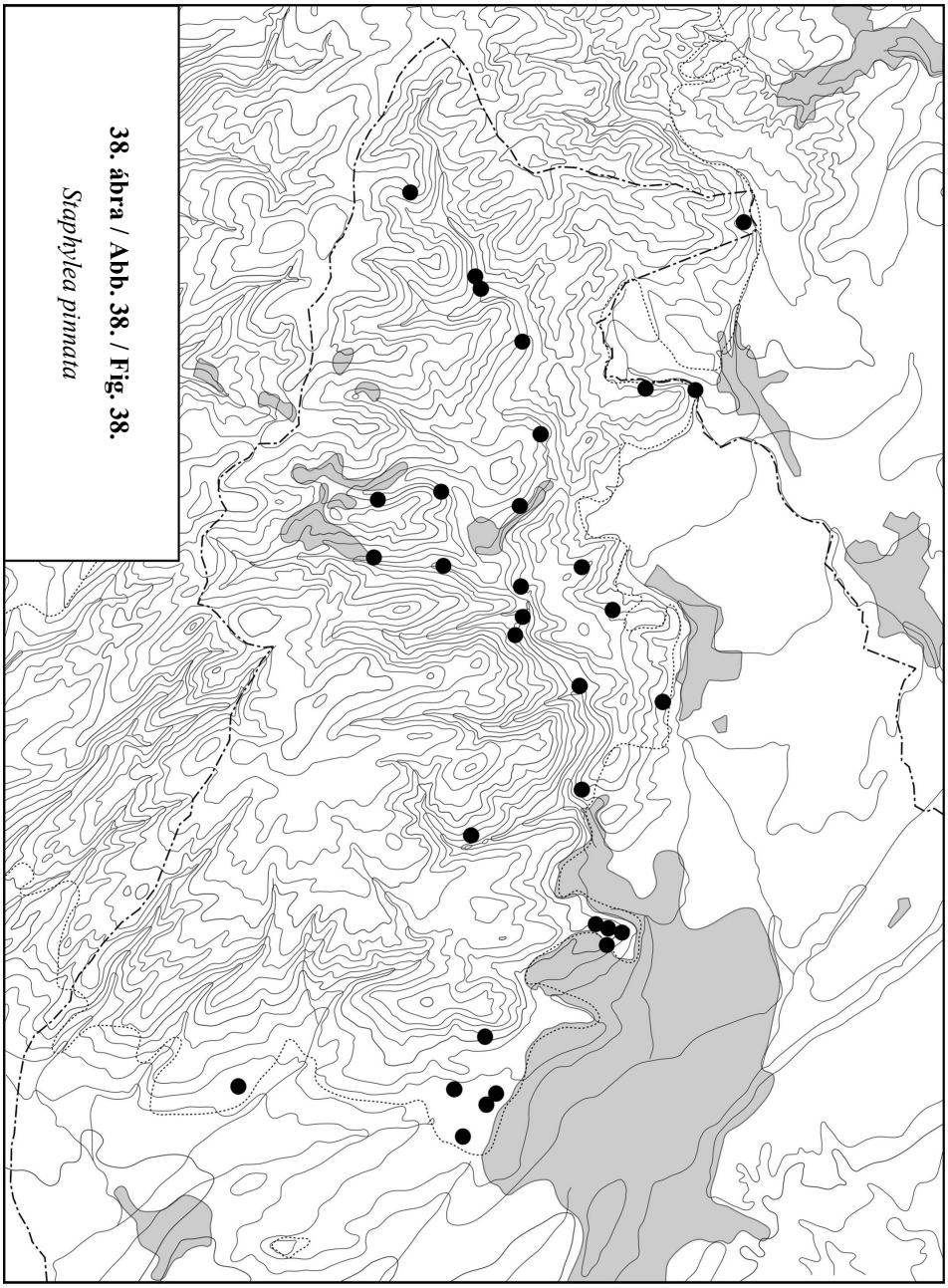
36. ábra / Abb. 36. / Fig. 36.

Actaea spicata

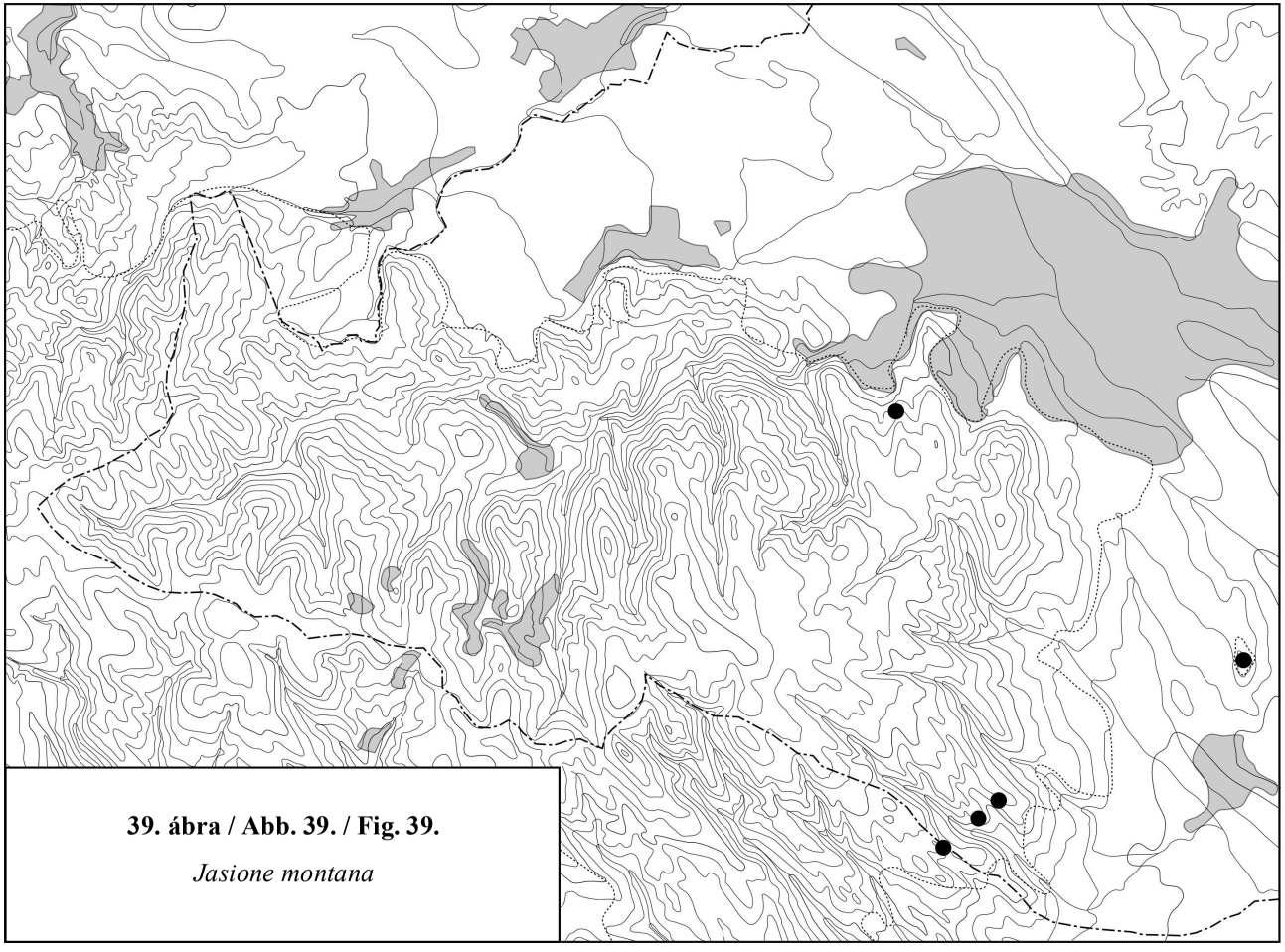
37. ábra / Abb. 37. / Fig. 37.

Phyteuma spicatum

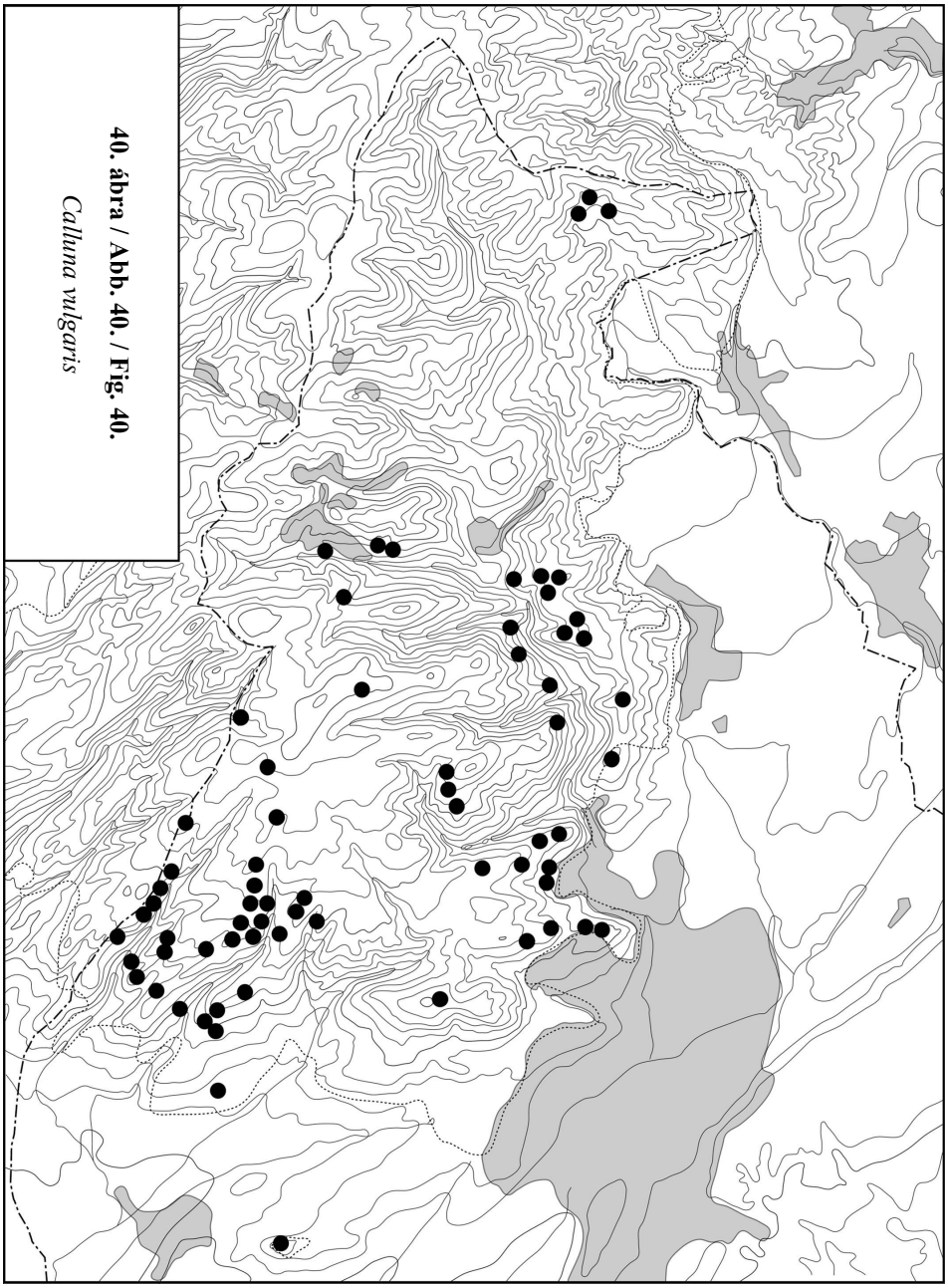
38. ábra / Abb. 38. / Fig. 38.

Staphylea pinnata

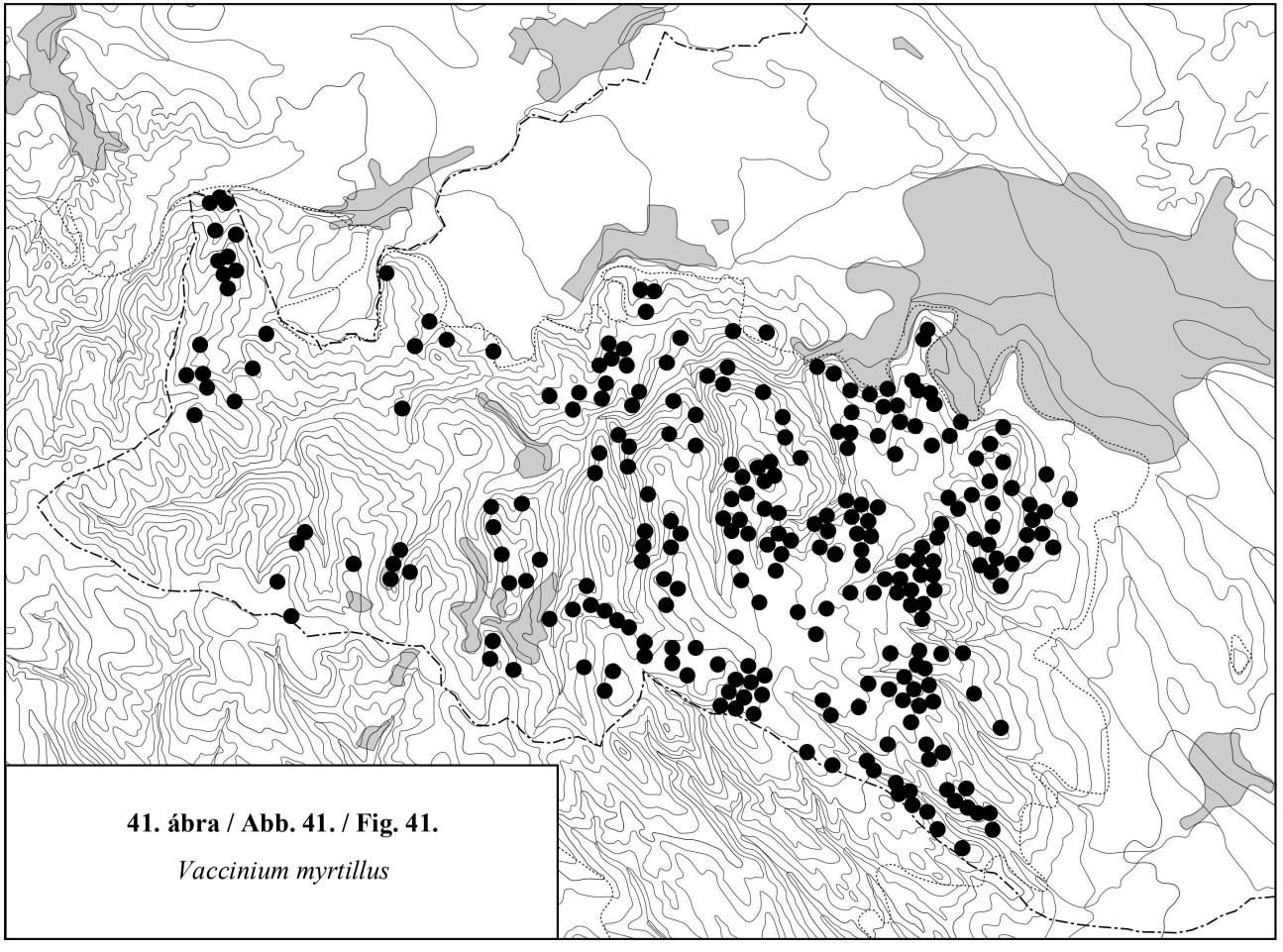
39. ábra / Abb. 39. / Fig. 39.

Jasione montana

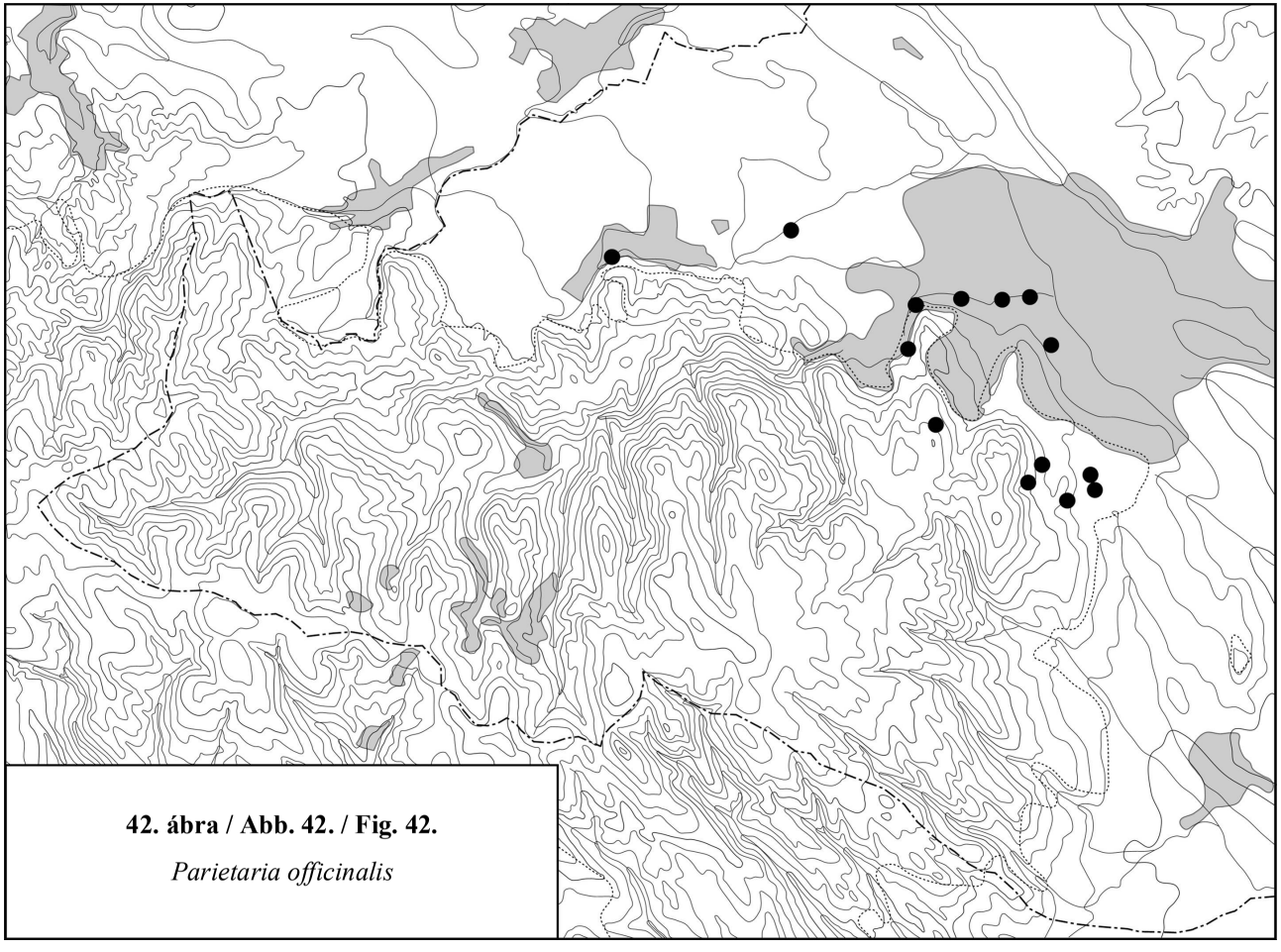
40. ábra / Abb. 40. / Fig. 40.

Calluna vulgaris

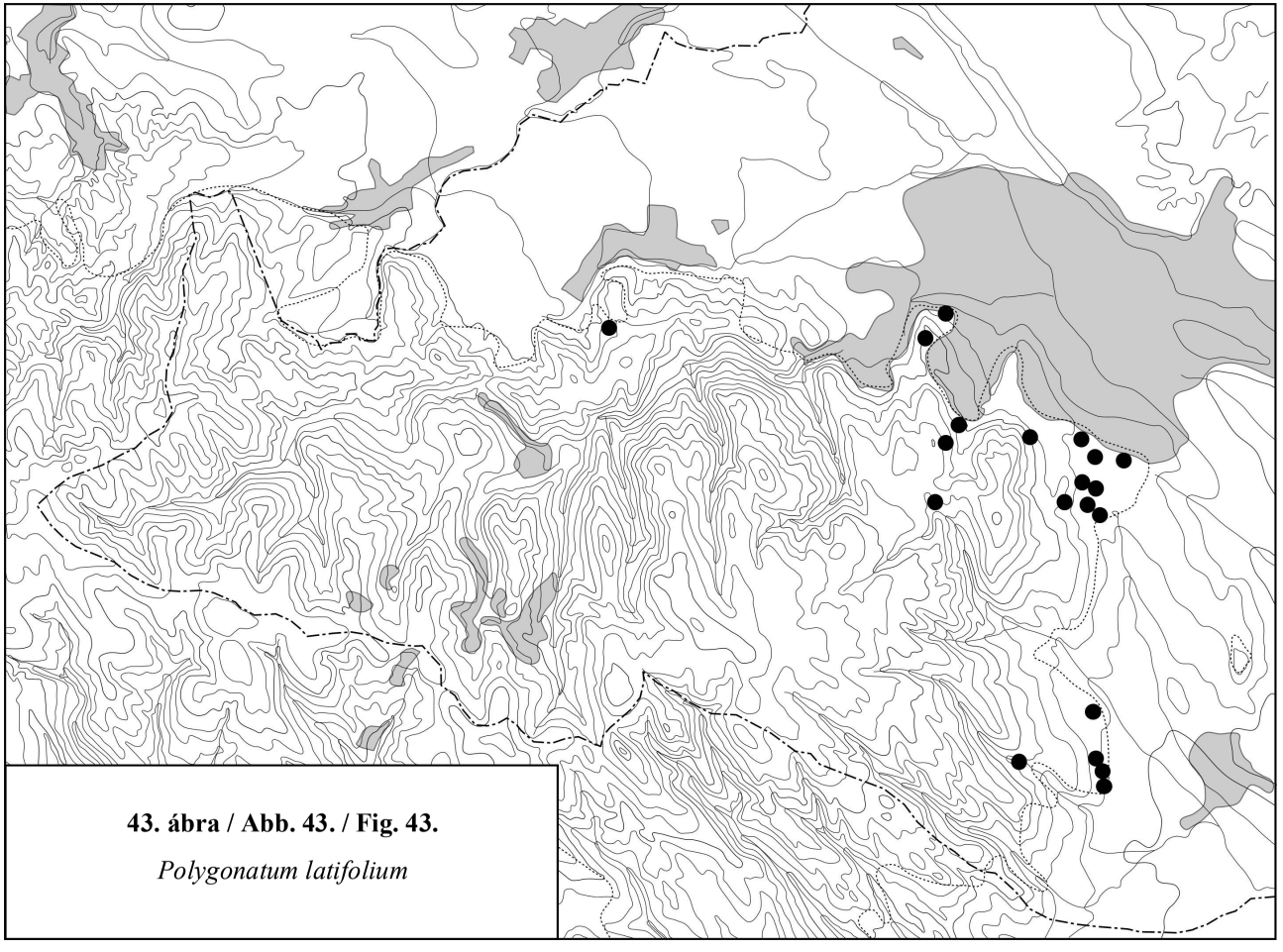
41. ábra / Abb. 41. / Fig. 41.

Vaccinium myrtillus

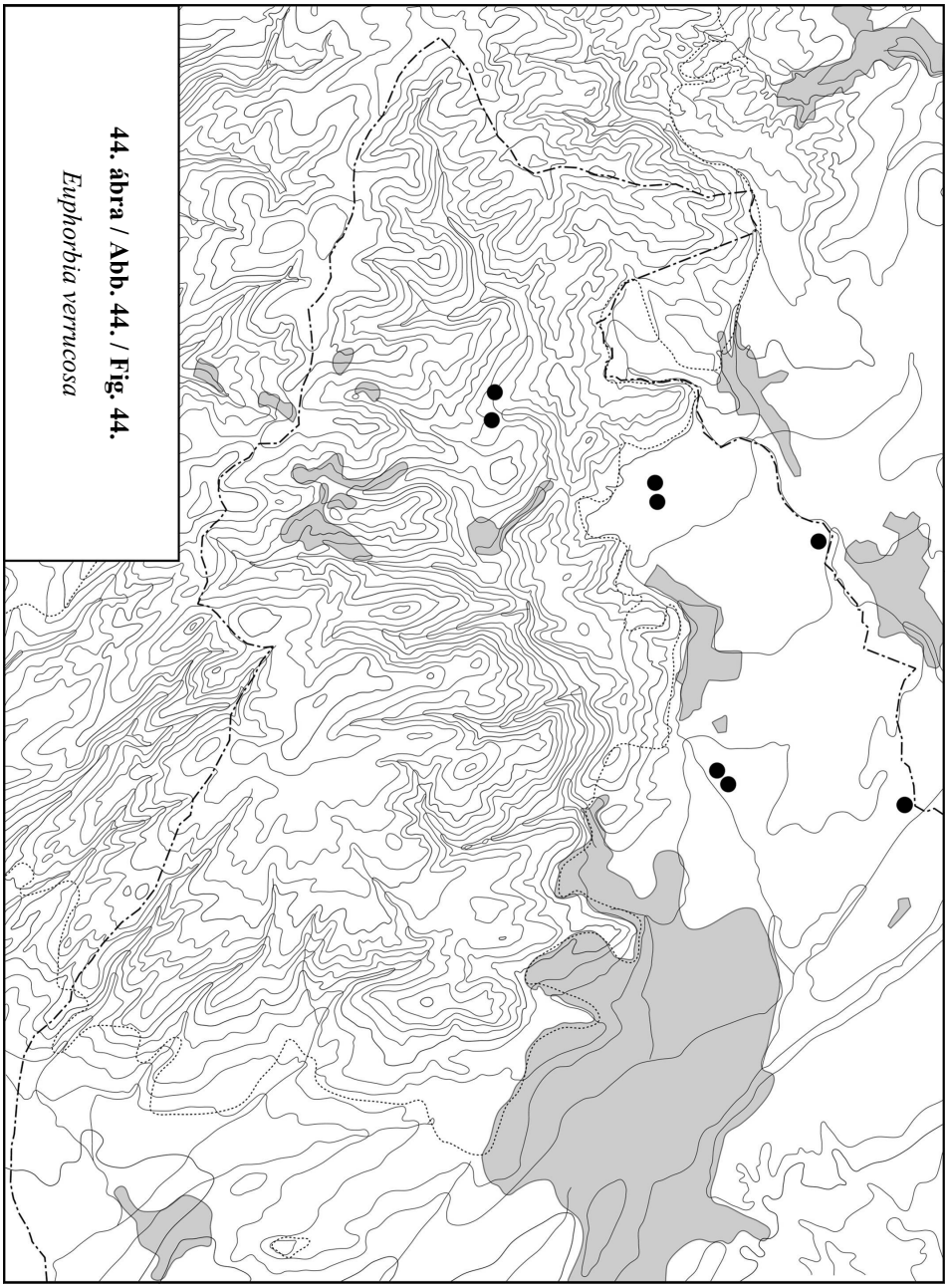
42. ábra / Abb. 42. / Fig. 42.

Parietaria officinalis

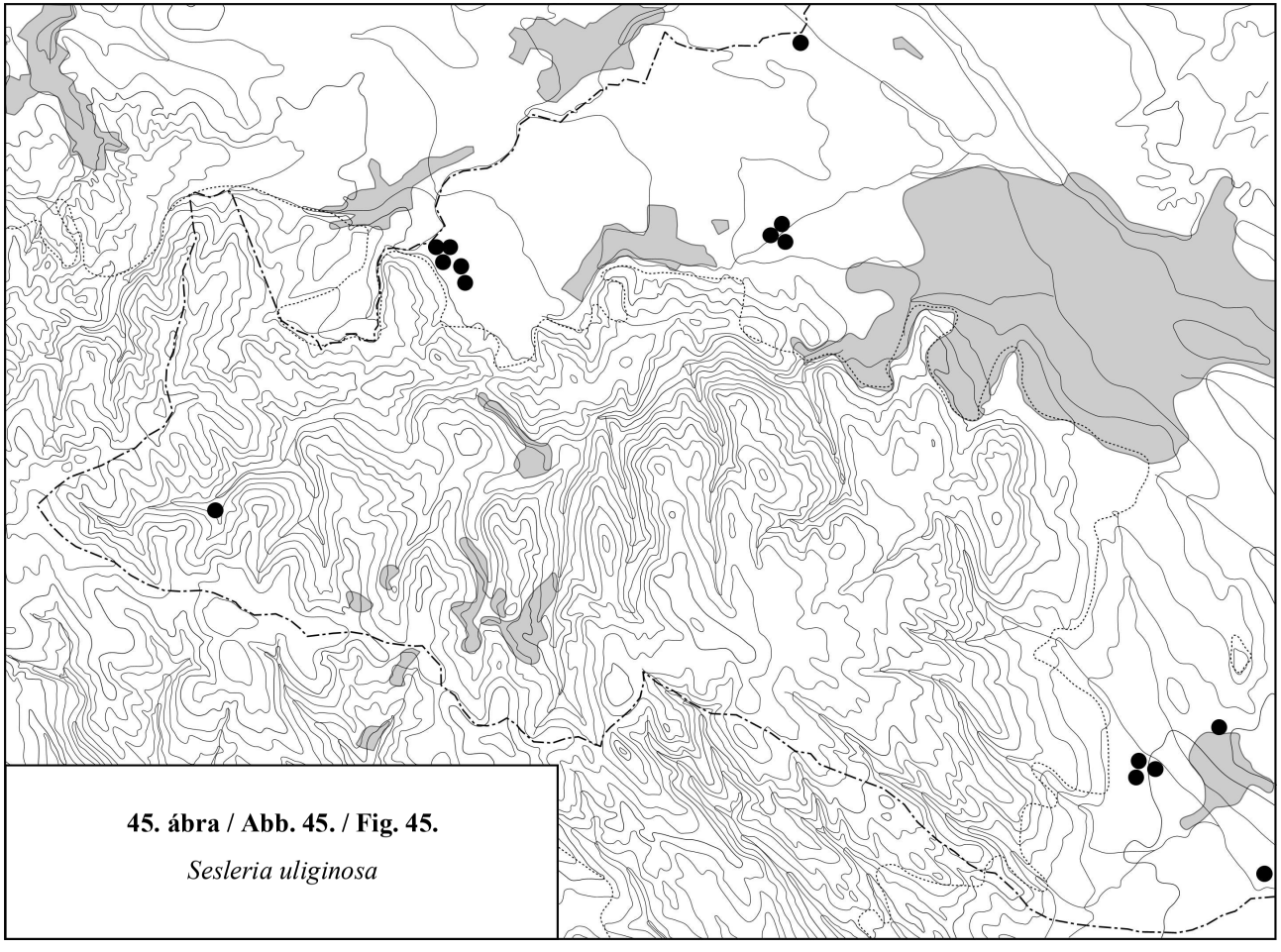
43. ábra / Abb. 43. / Fig. 43.

Polygonatum latifolium

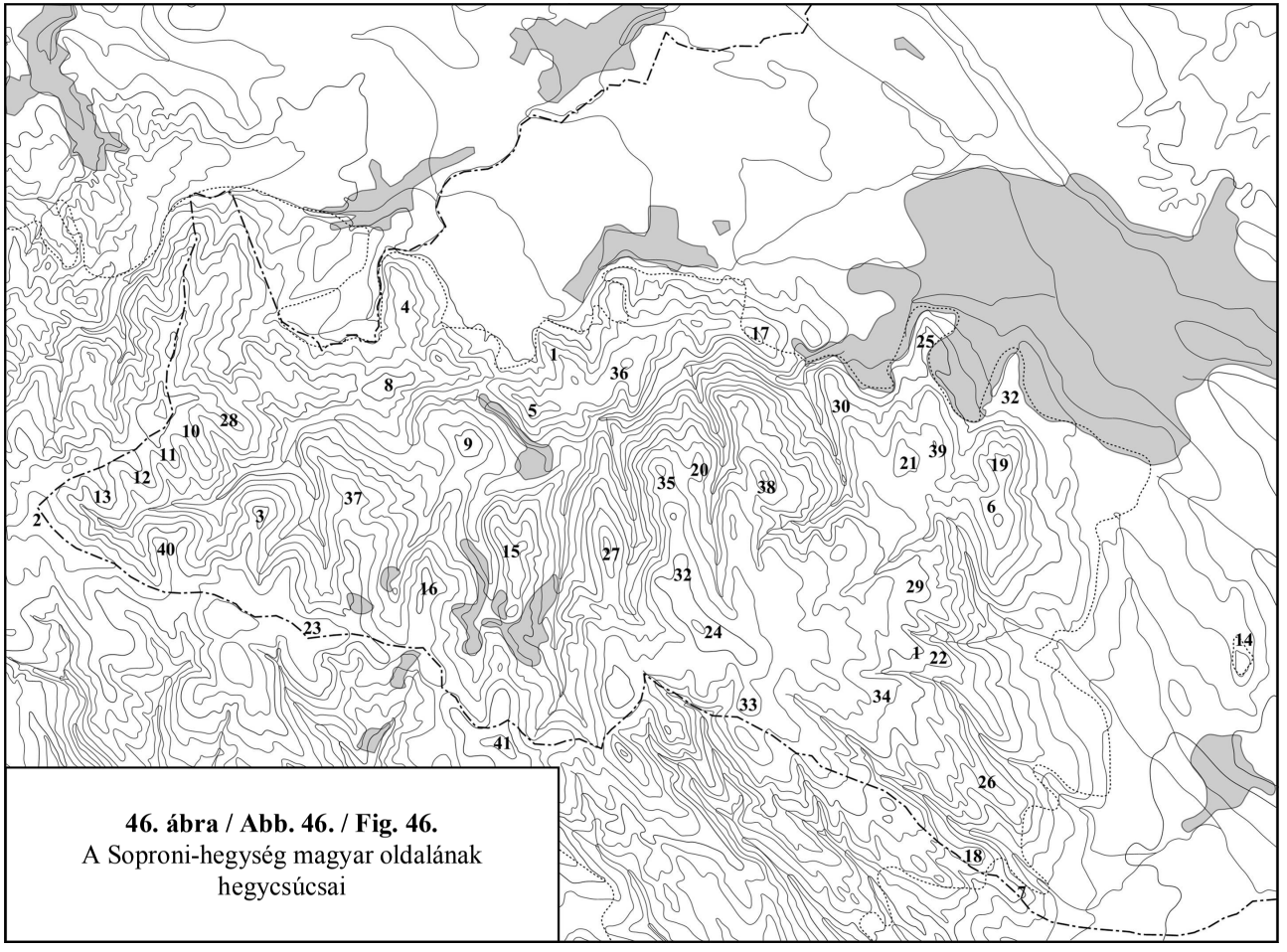
44. ábra / Abb. 44. / Fig. 44.

Euphorbia verrucosa

45. ábra / Abb. 45. / Fig. 45.

Sesleria uliginosa

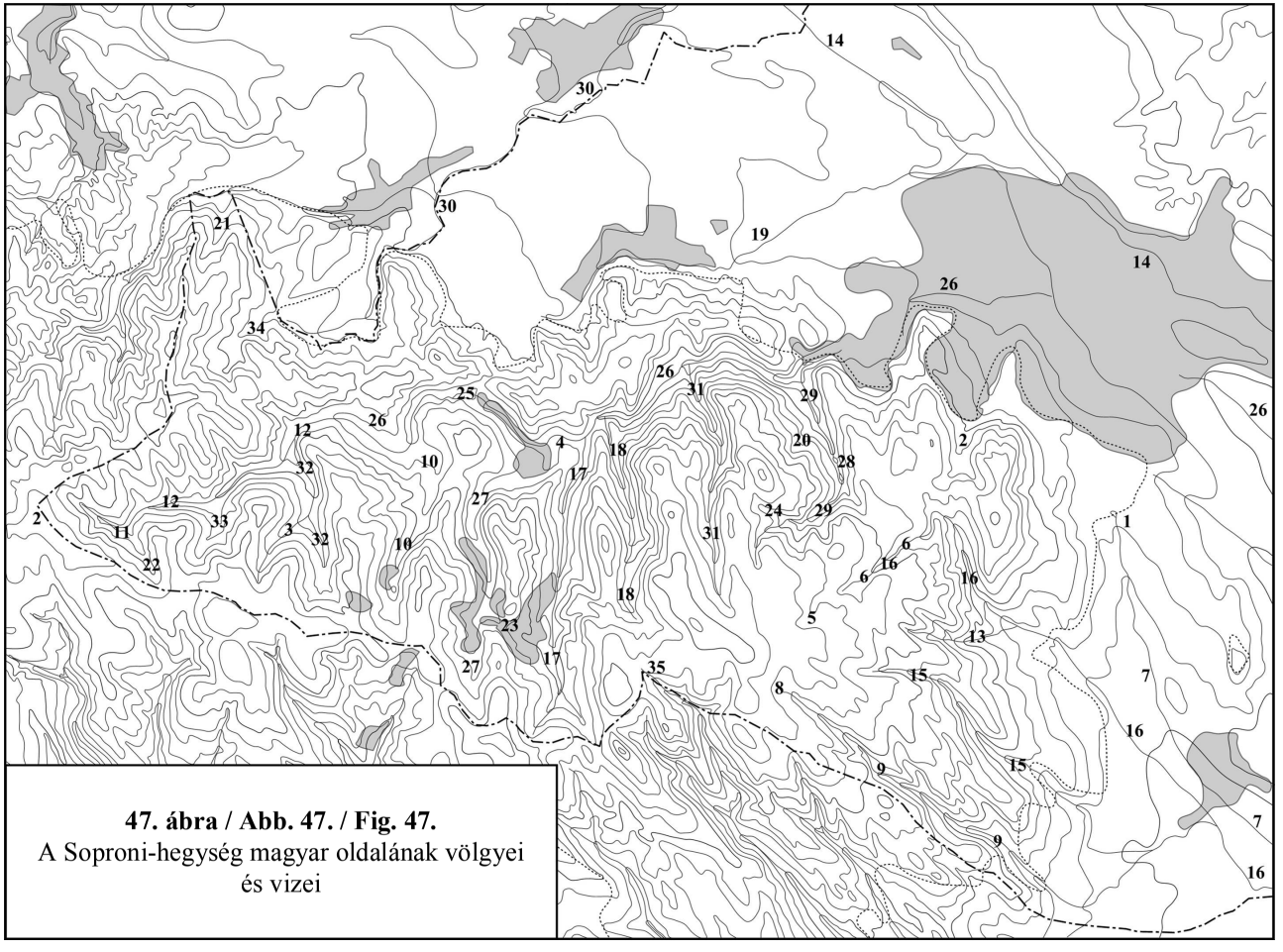

46. ábra / Abb. 46. / Fig. 46.
A Soproni-hegység magyar oldalának hegycsúcsai

46. ábra. A Soproni-hegység magyar oldalának hegycsúcsai
Abb. 46. Gipfel im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 46. Peaks of the Hungarian part of Sopron Hills

Magyarázat a 46. ábrához / Erklärungen zur Abb. 46. / Keys to Fig. 46.

1 – Alsó-Tödl; 2 – Asztalfő; 3 – Bika-rét; 4 – Borsó-hegy; 5 – Bögöly-hegy; 6 – Dalos-hegy; 7 – Ezüst-hegy; 8 – Felső-Tödl; 9 – Görbe-halom (Görbehalom-hegy); 10-13 – Halmok (I-IV. halom); 14 – Harkai-kúp; 15 – Havas-bérc; 16 – Hermes-domb; 17 – Hosszú-hegy; 18 – Istenszéke; 19 – Károly-magaslat; 20 – Kis-Ultra; 21 – Klastrom-hegy; 22 – Kő-halom; 23 – Magas-bérc; 24 – Muck; 25 – Nándormagaslat; 26 – Nap-hegy; 27 – Poloskás-bérc; 28 – Rideg-bérc; 29 – Róka-domb; 30 – Sánc-hegy; 31 – Seprőkötő-hegy; 32 – Sörház-domb; 33 – Szarvas-hegy; 34 – Tövissüveg; 35 – Ultra; 36 – Új-hegy; 37 – Vadkan-gerinc; 38 – Várhely; 39 – Vas-hegy; 40 – Vörös-bérc; 41 – Angerwald

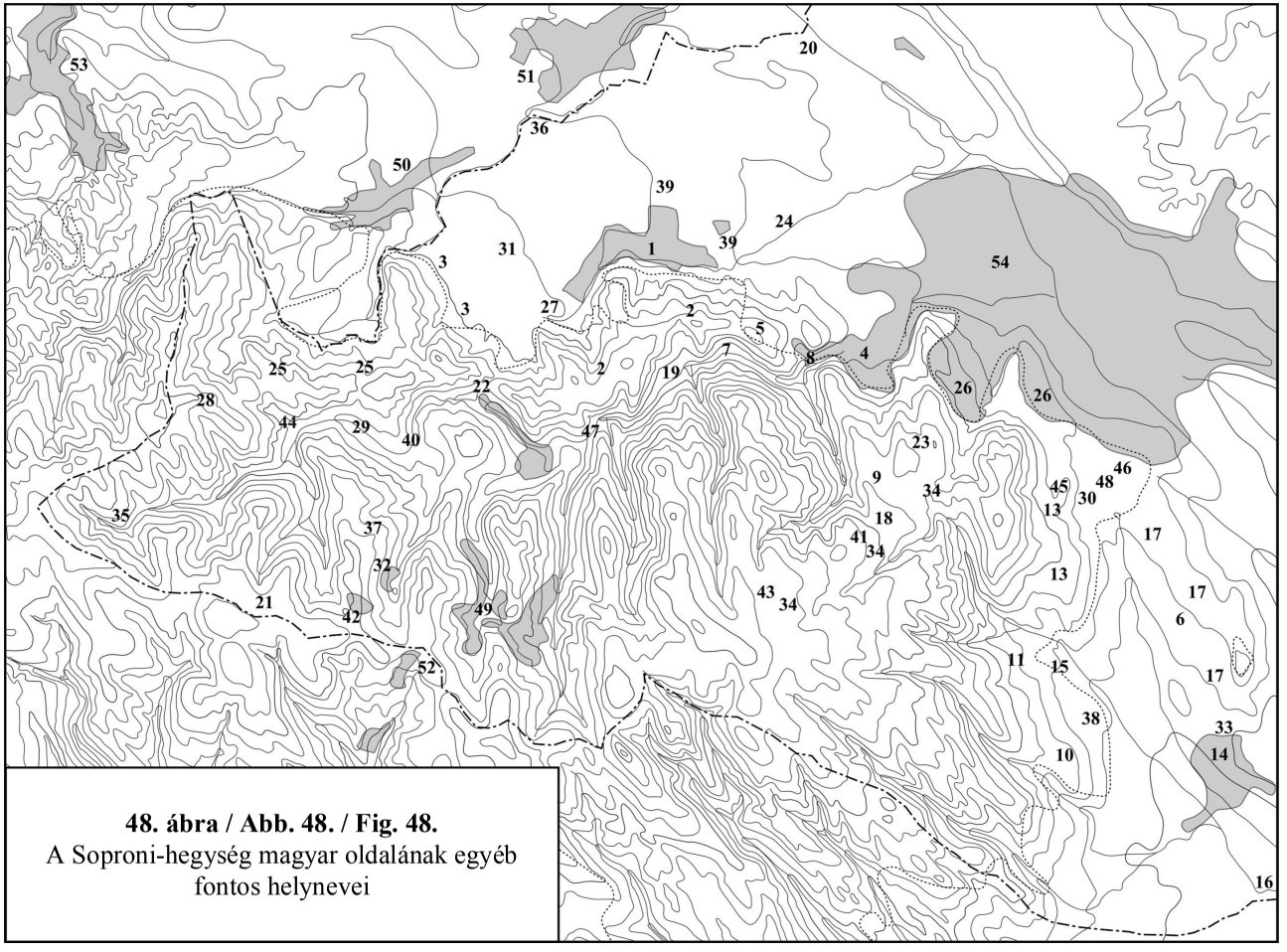

47. ábra / Abb. 47. / Fig. 47.
A Soproni-hegység magyar oldalának völgyei és vizei

47. ábra. A Soproni-hegység magyar oldalának völgyei és vizei
Abb. 47. Täler und Gewässer im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 47. Valleys and rivers of the Hungarian part of Sopron Hills

Magyarázat a 47. ábrához / Erklärungen zur Abb. 47. / Keys to Fig. 47.

1 – Béka-tó; 2 – Deákkút; 3 – Farkas-árok; 4 – Fehér-forrás; 5 – Ferenc-forrás; 6 – Füzes-árok; 7 – Gida-patak; 8 – Gyertyánfa-forrás; 9 – Házhegy-árok; 10 – Hermes-árok; 11 – Hidegvíz-forrás; 12 – Hidegvíz-völgy; 13 – Iker-árok; 14 – Ikva; 15 – Kánya-szurdok; 16 – Kecske-patak; 17 – Kovács-árok; 18 – Köves-árok; 19 – Liget-patak; 20 – Madár-árok; 21 – Mély-árok; 22 – Nagyzuhatag; 23 – Óbrennbergi-völgy; 24 – Ördög-árok; 25 – Brennbergi-tározó (Pisztrángos-tó, Fehér-úti-tó); 26 – Rák-patak; 27 – Rámel-árok; 28 – Szalamandra-tó; 29 – Tacsi-árok; 30 – Tauscherbach; 31 – Tolvaj-árok; 32 – Vadkan-árok; 33 – Vörös-árok; 34 – Zsilip-árok; 35 – Selitza Bach; 36 – Kaltes Bründl

48. ábra / Abb. 48. / Fig. 48.
A Soproni-hegység magyar oldalának egyéb fontos helynevei

48. ábra. A Soproni-hegység magyar oldalának egyéb fontos helynevei
Abb. 48. Weitere Ortsnamen im ungarischen Teil des Ödenburger Gebirges
Fig. 48. Main toponyms of the Hungarian part of Sopron Hills

Magyarázat a 48. ábrához / Erklärungen zur Abb. 48. / Keys to Fig. 48.

1 – Ágfalva; 2 – Ágfalvi-erdő; 3 – Arbesz-rét; 4 – Bánfalva (Sopronbánfalva); 5 – Bánfalvi gesztenyés; 6 – Brand-major; 7 – Erdei iskola; 8 – Erdei malom; 9 – Fáber-rét; 10 – Fillér-erdő; 11 – Garas-erdő; 12 – Görbehalom; 13 – Haraszt-lejtő; 14 – Harka (Magyarfalva); 15 – Harkai lőtér; 16 – Harkai-rét (Harka alatti-rét); 17 – Harkai-plató; 18 – Hétbükkfa; 19 – Ifjúsági-tábor; 20 – Ikva menti-rét; 21 – István-akna; 22 – Kenyérleső; 23 – Kolostor-erdő; 24 – Liget-patak menti rét; 25 – Loos-oldal; 26 – Lőverek; 27 – Magyar-földek (Ágfalva); 28 – Mészverem; 29 – Népfőiskola; 30 – Ojtozi-fasor; 31 – Olasz-föld (Ágfalva); 32 – Óhermes (Hermes-telep); 33 – Ösvényföldek rétje (Harka); 34 – Récényi út (Ritzingi út); 35 – Roth-emlékmű; 36 – Somfalvi-dűlő; 37 – Szabad-erdő (Freiwald); 38 – Szöglet-földek; 39 – Telek-földek (Ágfalva); 40 – Tepper-tanya; 41 – Tölgyes-mocsár; 42 – Újhermes; 43 – Újrét; 44 – Vadásztanya (Vadászház); 45 – Városi-kőfejtő; 46 – Városligeti-erdő; 47 – Vörös-híd; 48 – Zichy-rét; 49 – Brennbergbánya; 50 – Lépesfalva (Loipersbach); 51 – Somfalva (Schattendorf); 52 – Ilona-akna (Helenenschacht); 53 – Fraknónádasd (Rohrbach bei Mattersburg); 54 – Sopron (Ödenburg).

A Soproni-hegység edényes flórájának enumerációja

Magyarázatok és segédletek

A Soproni-hegység flórájának enumerációja irodalmi, herbáriumi és eddig közöletlen terepadatok értékelése nyomán jött létre. A hegységre vonatkozó floriszticai cikkek közléseit kivétel nélkül feldolgozza, az országos és egyéb összegző flóraművek adatait viszont csak abban az esetben tartalmazza, ha azok valamilyen szempontból új információt hordoznak (pl. új közlés, lelőhely vagy taxon pontosítása). Hasonló szemléletű a taxonómiai monográfiák adatainak kezelése is. A taxonómiai nehézségek miatt kivétel képez ezalól a *Rubus*, *Hieracium* és *Thymus* nemzetség, ahol az összes fajra megadtuk a Synopsis (SOÓ 1964-1980) adatait. A feldolgozás tartalmazza az infraspecifikus taxonok és interspecifikus hibridek ismertetését is. CSAPODY (1964) 135 cönológiai felvételénél csak a kimondottan érdekes fajoknál közöljük a részletes lelőhelyet. Az adatgyűjtést kiterjesztettük a hegységből ismert társulástani dolgozatokra (így a cönológiai tabellákra, beleértve a szintetikus tabellákat is). A társulástani munkák tabellákon kívüli felsorolásaiból a gyakori fajoknál nem szerepeltettük hegységből „általában" (pontosabb lokalitás nélkül) jelzett előfordulásokat.

A publikált közléseken túl átnéztük az ismert kéziratos anyagokat (BOROS Ádám útinaplói, KEVEY Balázs feljegyzései, az osztrák flóratérképezési program hegységet érintő adatlapjai), az enumeráció szerzői által még nem közölt adatokat „ined." megjelöléssel tettük közzé. Herbáriumi adatgyűjtést 120 kiemelt faj esetében végeztünk a Magyar Természettudományi Múzeum Növénytárában, további 250 fajra a keresés során nem leltünk hegységbeli herbáriumi adatot.

A fajok az áttekinthetőség érdekében SOÓ (1980) számozása szerinti sorrendben kerültek felsorolásra. Azon fajokat is sorszámoztuk, amelyek a Synopsisban önálló számmal rendelkeznek, de a hegységben adventívként jelentkeznek. A nevezéktan általában ugyanezt a munkát követi, de indokolt esetben (főleg SIMON 2000, néhol ADLER et al. 1994, WISSKIRCHEN – HAEUPLER 1998 alapján) eltér attól. A flóraműben nem törekedtünk a legújabb nomenklatúra feltétlen átvételére, ennek gyors változásai miatt nem kívántunk kétes újításba kezdeni. Az egyértelmű azonosítás érdekében minden taxon esetében megadjuk a fontos szinonímokat, számos alkalommal pedig az alig ismert szinonímokat is, ha a korábbi soproni flóraművek azokat használták.

Az enumeráció fajonként hármas tagolású: ismerteti a hegység magyar oldalára vonatkozó 1990 előtti illetve 1990 utáni közléseket, valamint – időponttól függetlenül – az osztrák oldal adatait. Abban az esetben, ha a forrás ugyan 1990 utáni, de csak korábbi adatot idéz (azaz új közlést nem ad), azt az „a." pont alatt szerepeltettük.

A régi adatok esetében általános a lokalizáció pontatlansága. Sok adatnál nem dönthető el, hogy a hegységből illetve a Soproni-medencéből, vagy azon kívülről származik-e (ilyen a „Sopron" megnevezésű lelőhelyek többsége). Kérdéses

esetben a többi közlés és személyes tapasztalatok segítségével kíséreltük meg a probléma megoldását. Régi közléseknél gyakran nem lehet eldönteni, hogy az adat a később meghúzott országhatár melyik oldaláról származik. Az általános lelőhely-megadású adatokat (ahol nincs helynév megadva, pl. „erdőkben“) az „a.“ pont alatt (1990 előtti magyarországi adatok) szerepeltetjük, míg a községnévvel rendelkezőket annál a csoportnál („a.” vagy „b.”), amely országhoz a települések ma tartoznak. Megjegyezzük, hogy az országos flóraművek megjelölései gyakran felületesek, s nem veszik figyelembe, hogy Sopronnál 3 jelentősebb tájegység találkozik. SOÓ (1966, 1968b, 1970, 1973, 1980) „Sopron” megjelölésű adatait csak akkor szerepeltetjük, ha az az első irodalmi közlés. Elhagyjuk, ha egyértelműen hegységen kívüli a helymegadás – pl. „Sopron: Szárhalom”. Ugyanezen elveket követtük JANCHEN (1977) észak-burgenlandi flóraműve tekintetében is.

A lelőhelyek egyértelmű azonosítása érdekében összefoglaltuk a Soproni-hegység és Soproni-medence fontosabb helyneveit (46-48. ábra). Több régi helynév pontos azonosítása ma már nem végezhető el, néha gondot okozhat a német helynevek mai magyar megfeleltetése is.

Az aktuális felmérés során a helynevek esetében következő térképi forrásokra támaszkodtunk:

1 : 10.000 méretarányú Gauss-Krüger térképek (1963)

1 : 25.000 méretarányú Gauss-Krüger térképek (1986, szelvényszámok: L 33-9-D-d, L-33-10-C-c, L-33-21-B-b, L-33-22-A-a)

A Soproni-hegység turistatérképe, 1 : 20.000 (1 : 10.000: Károly-magaslat térsége), Cartographia (a határközeli részeket nem ábrázolja)

A Soproni-hegység turistatérképe, 1 : 20.000, Carthographia (a hegység teljes területét ábrázolja)

Sopron környéke (Die Umgebung von Ödenburg), turistatérkép, 1 : 40.000 (1 : 20.000: Soproni parkerdő), Ábel Kft. (a hegység teljes területét ábrázolja)

A fajok hegységbeli státuszai:

1. A hegységben biztosan előforduló vagy egykor bizonyítottan előfordult őshonos fajok. Jelölésük: 11-es betűnagysággal, külön kiemelés nélkül, pl. „1. **Berberis vulgaris** L.”. Ebbe a csoportba soroltuk s ugyanígy jelöltük a hegységben meghonosodott adventív fajokat is.

2. A hegységben lehetséges előfordulású őshonos fajok, amelyekre a régi források bizonytalan, általános helymegjelölést adnak, újabb konkrét megfigyelés pedig nincs, de a faj egykori vagy mai jelenléte a hegységben az nem kizárt. Jelölésük: 11-es betűnagysággal, „*” megjelöléssel, pl. „*619. **Althaea officinalis** L.”. Az e csoportba sorolható adventív fajokat hasonlóan, de 10-es betűnagysággal jelöltük: pl. „***Lathyrus sativus** L.“.

3. Termesztésből kivadult kultúrnövények (amelyek tartós megtelepedésére nem lehet számítani), illetve időleges megtelepedésű, de meghonosodottnak nem tekinthető adventívek és hazánkban másutt őshonos fajok. Jelölésük: 10-es betűnagysággal, külön kiemelés nélkül, pl. „G.1. **Taxus baccata** L.”. Ugyancsak így jelöltük a hibrideket is, megadva a szülőfajokat (pl. „**Betula × rhombifolia** TAUSCH (= *B. pendula* × *pubescens*)“).

4. A hegységben nagy valószínűséggel nem található fajok, amelyekre a régebbi források általános helymegjelölést adnak, illetve (részben a régi források alapján) a Synopsisban „Sopron” megjelöléssel szerepelnek. Ezeknél az adat feltehetően a Sopron környéki dombvidékekre vonatkozhat. Jelölésük: a fajnév a rá vonatkozó szöveggel együtt „{…}” keretbe foglalt, 10-es betűnagysággal, pl. „{282**. Ononis pusilla** L. …}”. E fajokat a flóraműben azért szerepeltettük, hogy egyértelműen tisztázzuk a taxon hegységbeli státuszát; az enumerációban ilyen esetben külön magyarázatot adunk.

5. Egyértelműen határozási tévedések, illetve valószínűleg téves jelzések, melyek egyértelműen (vagy kivételes esetben „csak” feltehetően) a területre vonatkozó lelőhelyről származnak. Jelölésük: a fajnév a rá vonatkozó szöveggel együtt „/…/” keretbe foglalt, 10-es betűnagysággal, pl. „/ 1280. **Doronicum hungaricum** (SADL.) RCHB. … /”.

Az enumeráció jelöléseinek összefoglalása:

„a.” – a hegység magyar oldalára vonatkozó 1990 előtti adatok

„b.” – a hegység magyar oldalára vonatkozó 1990 utáni adatok

„c.” – a hegység osztrák oldalának adatai (időponttól függetlenül)

„Herb.” – a kérdéses taxon hegységből ismert herbáriumi adatainak felsorolása

„Lit.” – a kérdéses taxon hegységből ismert irodalmi közléseinek és publikálatlan kéziratos adatainak felsorolása (az adatok ilyen kettéválasztása csak a herbáriumi adatokkal rendelkező, ritkább fajok esetében történt meg)

„Megj.” – a szerkesztő megjegyzése

„térkép!” – az idézett munka előfordulási térképet közöl az adott fajról

Herbáriumi utalások: HBP – Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest; HBPU – Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Botanikus Kert Herbáriuma; HCs – Csapody István gyűjteménye (Savaria Múzeum, Szombathely); HKZ – Kárpáti Zoltán gyűjteménye; HPSz – Priszter Szaniszló gyűjteménye; HKG – Király Gergely gyűjteménye (NYME Növénytani Tanszék, Sopron)

WU – az osztrák flóratérképezési program adatbázisának publikálatlan adatai (Botanisches Institut der Universität Wien, Wien)

!! – az idézett szerző látta a fajt (pl. GOMBOCZ 1906-nál)

„!” a faj-sorszám előtt – nemzetség-átsorolás miatt a faj SOÓ (1964-1973)-hoz képest nem az eredeti sorrendben szerepel

– intraspecifikus taxon, mely SOÓ (1964-1973) alapján nem azonosítható

A flóra számokban

- A tárgyalt terület (mely a Soproni-hegységet és annak déli lábát, valamint a Soproni-medencét öleli fel) őshonos és meghonosodott edényes fajainak száma 1208, ebből 62 kizárólag az osztrák oldalon fordul elő. A magyar oldalon 1149 fajról rendelkezünk adatokkal, közülük 181 faj csak 1990 előtt került elő, 81 faj csak 1990 után.
- További 132 faj (főként adventívek, de néhány Magyarországon egyébként őshonos taxon is) alkalmilag (kivadulva vagy rövid életű megtelepedésként) jelent meg a területen, ebből csak az osztrák oldalon 12 faj. A magyar oldalon összesen 120 ilyen státuszú faj adatát ismerjük, közülük csak 1990 előtt 25, míg csak 1990 után 60 fajról akad jelzés. Ezekkel együtt a kutatási területen 2004-ig 1320 faj került kimutatásra.
- A területről jelzett primer hibridek száma 39, ezen kívül 8 transitusról is közöltek adatokat.
- 102 faj (ideértve a *Rubus fruticosus* agg. 29 kisfaját) nem rendelkezett / rendelkezik biztos lelőhellyel a területen (pl. „Sopron" helymegjelölésű fajok a régi irodalmakban), de élőhelyi kötődésük alapján lehetséges itteni előfordulásuk.
- 93 faj általános megjelöléssel (szinte kivétel nélkül „Sopron" jelzéssel a országos flóraművekben) publikált adatai bizonnyal nem a területről származnak, jelen munkában csupán a tisztázás igénye miatt szerepelnek.
- 45 faj hegység- vagy medencebeli előfordulási adata bizonnyal téves közlésen alapult (pl. *Doronicum austriacum*), vagy (pl. *Knautia kitaibelii*) általános taxonómiai bizonytalanság miatt kétesnek vehető.
- A Magyarország területén őshonos fajok közül csak a területről ismert az *Alchemilla glabra* és a *Lysimachia nemorum*, itt figyelték meg először a *Poa supina*-t. Az adventív fajok közül eddig csak innét jelezték az *Ageratina altissima*, *Claytonia perfoliata* és *Nonea lutea* előkerülését, valamint itt találták meg először a *Bromus carinatus* és *Geranium sibiricum* lelőhelyét.

Enumeráció

Harasztok – *Pteridophyta*

P. 1. **Huperzia selago** (L.) BERNH. ex SCHRANK et MARTIUS [Syn.: *Lycopodium selago* L.]

a. CSAPODY (ined.): Az Erdőmérnöki Főiskola (ma: Soproni Egyetem) Növénytani Tanszékének herbáriumában (amely azóta elpusztult) szerepelt egy példánya „Lövölde" megjelöléssel, ami talán a harkai lőtér környékére vonatkozhatott (1948-49).

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbányától délre, a Rámel-árok felett, az Angerwald határsávi részén, csupasz talajfelszínű útszélen legalább 50 tő, *Lycopodium clavatum*-mal (2001-2002, HKG).

P. 3. **Lycopodium clavatum** L.

Herb.:

a. „In castanetis ad pag. Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„In silvis inter locum Fáberrét et Brennbergbánya, prope opp. Sopron; 450 m" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): A soproni hegységben szórványosan (p. 176.).
CSAPODY (1955): Teppert-tanya, Várhelyoldal, Hétbükkfa alatti szurdok (p. 32.).

c. CSAPODY (1993): Korábban ismert egyetlen előfordulása (Hidegvíz-völgy: Házrét) megszűnt, előkerült azonban a Bányakereszt és a Rámel-árok közötti felszámolt nyomsáv rézsűjén, valamint a Vörös-árokban és Ó-hermesen, mindkettő Luzulo-Querco-Carpinetum-ban (p. 318.).
CSAPODY (ined.): A Bányakereszt és a Rámel-árok közötti felszámolt nyomsáv rézsűjén podzolosodó talajon nagy telepet alkotott. Korábban jelzett előfordulása (Hidegvíz-völgy: Házrét, hegyi legelőn, a Hermes-árok előtti kanyarban – KISS L. ex verb.) kipusztult. Ugyancsak eltűnt a Felső-Tacsi-árok egyik, a Várhely felé tartó mellékvölgyéből (leg. VANCSURA R.).
SZMORAD (ined.): Vörös-árok (1993, 2000).
HORVÁTH (1996): Vörös-árok. Állománya igen gyenge, élőhelye védelemre szorul (p. 4., térkép!).
TÍMÁR (1996a): Mind a négy ismert hegységbeli előfordulása emberi beavatkozás nyomaihoz (az egykori nyomsávhoz, útrézsűhöz, felhagyott kőbányához) köthető. Valamennyi állománya gyenge, élőhelyei védelemre szorulnak (p. 10.).
TÍMÁR (1996b): A Seprőkötő-hegy felhagyott kőbányájának szélén igen gyenge populáció (p. 348.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): A Seprőkötő-hegy felhagyott kőbányájának szélén igen gyenge populáció (pp. 18-19.).
KIRÁLY (ined.): Brennbergbányától délre, a Rámel-árok felett, az Angerwald határsávi részén, csupasz talajfelszínű útszélen két nagyobb telep és kisebb példányok, *Huperzia selago*-val (2001). A Seprőkötő-hegyen 2001-2002-ben ismételt bejárásokkal sem találtam, helyén a telepített fenyves annyira megerősödött.

P. 7. **Equisetum telmateia** EHRH. [Syn.: *E. maximum* LAM.]

a. GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, hegyi patakok mellett a soproni hegységben (p. 177.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 21., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A Vadásztanya mögött víz mellett és az *E. sylvaticum* felé eső előfordulásával egy irányban, nyirkos réten (p. 156.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy (p. 248.).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1983), Umgebung des Wh. Weber 4 km NNW Ritzing Kirche, NW Ritzing Kirche (Badesee) (1989).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Patakmenti égerligetek magaskórósaiban, elláposodó élőhelyen, néhol nedves vágáspásztákon. Hidegvíz-völgy (Brennbergi-tározó feletti szakasz több pontján), Asztalfő (Roth-emlékmű alatt), Erdei malom mögött, Ágfalvi-erdő, Kovács-árok, Rámel-árok felső és Brennberg alatti része, Hermes-árok (több ponton), Kenyérleső, Zsilip-árok a határszöglet előtt, Vadkan-árok felső részén végig, II-III. halom közti völgy (26. ábra).

P. 8. **Equisetum arvense** L.

a. WALLNER (1903): Patakok mellett, agyagos réteken és szántóföldeken közönséges (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, szántóföldeken, patakok mellett mindenütt (p. 177.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatherum elatioris (p. 23.); var. *nemorosum* A. BR.: Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 156.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, (tab., p. 30.).

c. CSAPODY (ined.): Egykor Lőver-körút, Lőverek, Lőver-uszoda alatti nedves réten, Zichy-réten (1944), a Rák-patak mellett a Fenyő-tér körül (1947), a Tacsi-árokban (1949). Ma: Harka (Nagyrét), Ágfalva: Alsórét a Liget-patak mellett, Ágfalva: Arbesz-rét mocsárrétjén és Seslerietum-ban.
KIRÁLY (ined.): A Soproni-medence és a hegyláb árokszélein, üde rétjein szórványosan sokfelé megtalálható, a hegység belsejében útrézsűkön, égerligetekben él, jóval ritkább.

P. 9. **Equisetum sylvaticum** L.

Herb.:

a. „Ad latera torrentis silvis ad "Tanulmányerdő", Brennberg, 400 m" (BOROS Á., 1929, HBP)
„In silvis montanis pr. opp. Sopron" (SOÓ R., 1929, HBP)
„In faginetis vallis Tödl, inter Ágfalva et Brennbergbánya; 420 m" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)

„In pratis humidis vallis Hidegvízvölgy prope pag. Ágfalva; 400 m" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, a nyugati (= noricumi) területen mindenütt (p. 177.). Megj.: lásd CSAPODY et al. (ined.)!
BOROS (ined.): Sopron, az erdészeti főiskola tanulmányerdeje a Vörös-bérc alatt északra és nyugatra, csak egy helyen (1929).
BOROS (ined.): Brennberg, tanulmányerdő, Vörös-bérc tájéka (1934).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A Vadásztanyával szembeni égeres mögött az erdőszélen és ettől kb. 320 méternyire az Asztalfő irányában (p. 156.).
CSAPODY (1955): Hidegvíz-völgy (p. 38.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy (p. 248.).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben mindig csak a tipikusan *noricum*-i területen, a Hidegvíz-völgy fölső, Vadászházon túli részén élt. Mai állománya 4-5, egymástól kisebb-nagyobb távolságra található szubpopulációból áll, melyek a Rák-patak mentén, vagy szivárgó vizű hegylábon, hűvös, nedves termőhelyen élnek (p. 10.).
HORVÁTH (1996): Vadkan-árok torkolata (p. 6., térkép!).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hidegvíz-völgyben a Vörös-árok torkolatától fefelé szivárgóvizes égeresekben, néhol bükkösben, az útpadkára is lehúzódva. Emellett előkerült a Köves-árok felső harmadában, szivárgó vizes égeresben (leg. KIRÁLY, 2001). GOMBOCZ (1906) megállapítása – hogy a soproni Noricumban mindenütt előfordul – akkor sem áll, ha a Trianon előtti határokra vonatkoztatjuk (25. ábra).

P. 10. **Equisetum fluviatile** L. em. EHRH. [Syn.: *E. limosum* L. em. ROTH, *E. heleocharis* EHRH.]

a. GOMBOCZ (1906): Brennberg; mocsarakban, lassan folyó patakokban, némely helyen a vastartalmú csermelyeket jellemzi (p. 177.).
CSAPODY (ined.): Mocsaras, nedves helyeken Köves-árok (1949).

b. GOMBOCZ (1906): Ritzing mellett; mocsarakban, lassan folyó patakokban, némely helyen a vastartalmú csermelyeket jellemzi (p. 177.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. TÍMÁR (ined.): Harka Ösvény-földek, lápréten.

P. 11. **Equisetum palustre** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (Uszoda, Tatschi-árok, gyakori) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken gyakori mindenütt (p. 177.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 156.).
KÁRPÁTI (1949): var. *simplicissimum* A. BR.: A Hermes-árok lápos rétjén (p. 169.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

BUCHNER et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1980, 1989).

c. KIRÁLY (ined.): Nedves réteken: Arbesz-rét (2000), Liget-patak menti rét (2002).

P. 12. **Equisetum hyemale** L. [Syn.: *Hippochaëte hyemalis* (L.) BAUHIN]

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben 1995 nyarán került elő, a Pisztrángos-tó mögött, patakparton és szivárgó vizű partoldalban él egy kb. 100 töves állománya (p. 10.).

TÍMÁR (1996b, 1997): Erős állománya került elő 1995-ben a Hidegvíz-völgyből, a Pisztrángos-tó mögötti égeresből, szivárgóvizes partoldalból (leg. SZMORAD) (p. 348. ill. p. 245.).

TÍMÁR – SZMORAD (1996): Erős állománya került elő 1995-ben a Hidegvíz-völgyből, a Pisztrángos-tó mögötti égeresből, szivárgóvizes partoldalból (leg. SZMORAD) (p. 19.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Hidegvíz-völgyben, a Brennbergi-tározó felett, luccal beültetett meredek letörés alatti szivárgóvizes égeresben két, összesen 20 m^2-nyi foltban (leg. SZMORAD, 1995); a Vörös-bérc É-i lábánál, ahol a Rák patak egy áteresszel átmegy az út É-i oldaláról a D-i oldalra, szivárgóvizes égerligetben kb. 1 m^2-es telep (leg. KIRÁLY, 2002).

P. 14. **Equisetum ramosissimum** DESF.

b. GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

{P. 15. **Equisetum variegatum** (SCHLEICH.) W. et M.

a. SOÓ (1966): Sopron. Megj.: Az adat a soproni Tómalmok között lápos területre (Laitaicum) vonatkozik, ahonnan a növény már kipusztult.}

P. 16. **Botrychium lunaria** (L.) SW. in SCHRAD.

Herb.:

a. „In pratis sub radicibus montis "Görbehalom" inter Sopronbánfalva et Brennbergbánya, 350 m" (VAJDA L., 1933, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1934): Száraz réten a „Bogenriegel" tövében, Brennbergbánya mellett (leg. VAJDA L.) (p. 174.).

SOÓ (1980): Sopron, kihalt? (p. 38.).

P. 20. **Ophioglossum vulgatum** L.

Herb.:

a. „In pratis humidis vallis Hidegvízvölgy ad Vadásztanya prope pagum Ágfalva, 350 m" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

„In uliginosis Házrét supra pagum Ágfalva, 380 m" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

„In pratis humidis vallis Hidegvízvölgy ad faucem vallis Vadkanárok inter pagos Brennbergbánya et Ágfalva; 400 m" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

„In pratis humidis prope pagum Harka, 200 m" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

„In pratis humidis sub monte Istenszék versus Harka, 250 m" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

„In pratis humidis Házrét prope pagum Ágfalva 340 m" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): A Hidegvíz-völgyben a Vadásztanyával szemben levő nedves réten, a Házréten, a Hermes-árok rétjén, a Vadkan-árok bejáratánál levő nedves réten, Harka mellett nedves réten és az Istenszéke alatt (p. 169.).

c. CSAPODY (ined.): A KÁRPÁTI által jelzett helyeken mindenütt én is láttam (1949), ezekről (a legutolsó két helyet kivéve) eltűnt, csakúgy mint a Dalos-hegyi sípálya alsó oldaláról (1950). Szép populációja él ma is (1995) Harka mellett nedves réten és az Istenszéke alatt égeresben.

CSAPODY (1993): Harka mellett, égeresben (Aegopodio-Alnetum) (p. 318.).

TÍMÁR (1996a): A hegység belsejében, nedves réteken egykor több helyütt is élt, innen azonban mára eltűnt. A hegylábi területeken ma két erős populációja él, Harka mellett égeresben és az Ágfalva mögötti Arbesz-réten (p. 10.).

TÍMÁR (1996b): A hegység belső részeiről eltűnt, a hegylábi területeken a Harka melletti lelőhely mellett legalább 20 tő előkerült az Arbesz-rétről is (leg. SZMORAD et VARGA) (p. 348.).

TÍMÁR – SZMORAD (1996): A hegység belső részeiről eltűnt, a hegylábi területeken a Harka melletti lelőhely mellett előkerült az Arbesz-rétről is. Populációja 1993-ban legalább 20 tövet számlált (leg. SZMORAD et VARGA) (p. 19.).

IVANCSICS (1997): Arbesz-rét (p. 278.).

P. 22. **Pteridium aquilinum** (L.) KUHN ex DECKEN [Syn.: *Pteris aquilina* L.]

a. WALLNER (1903): Vágásokban, tisztásokon (a Deák-kút mögött gyakori) (p. 31.).

GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban, köves, bokros helyeken mindenütt (p. 175.).

SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidék sok helyén; kisavanyodott felszínű, agyagos-kavicsos talajokon; rézsűkön, erdőszegélyeken, mészkerülő lomberdőkben, füvesedő vágásfoltokon és ültetett fenyvesekben (pl. Istenszéke, Felső-Tödl, Hidegvíz-völgy, Nagyfüzes, Tervút, Zsilip-árok, Asztalfő környéke, Vadászház mögött).

P. 25. **Polypodium vulgare** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeinek árnyékos, mohos helyein (Várisi kőfejtő, Kecske-patak) (p. 30).

GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos helyeken, a hegyvidéken mindenütt (p. 175.). Megj.: lásd CSAPODY (ined.)!

CSAPODY (1949): A Deák-kút előtti kőfejtő körül (p.149.).

CSAPODY (ined.): Ferenc-forrás, Nagyfüzes (1959).

CSAPODY (1964): Kecskepatak (Galambszikla), Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

c. CSAPODY (ined.): A hegyvidéken ritkább (ellentétben GOMBOCZ véleményével!), a Deák-kúti kőfejtő előtti meredek oldalon (Castaneo-Quercetum luzule-

tosum), a Tolvaj-árok patakra nyúló szikláin bőven, a Borsó-hegy Ágfalva felé eső oldalán (Deschampsio-Fagetum).

KIRÁLY (ined.): Deákkúti-kőfejtő (2000); Borsó-hegy alján mélyút oldalában (leg. BÖRCSÖK Z., det FRANCSICS I., HKG) (2000); harkai Garas-erdő mélyútjának oldalában (1997); Károlymagaslat K-i oldalán útbevágásban (2000); Várhely-erdő (2001); Gloriette-csúcs, Klastrom-hegy É-i nyúlványai, régi kőfejtéseken és útrézsűn (2002).

P. 26. **Polypodium interjectum** SHIVAS

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp, törmelékes talajon árok oldalában pár tő (det. FRANCSICS I.) (1999-2000); Bánfalva, az erdei iskolával szemben gneisz-kibúvásokon (2001); a „Kenyérleső" útbevágásának meredek falain (2001); a Dalos-hegyi kőfejtő peremén (2002).

P. 28. **Asplenium adiantum-nigrum** L.

a. GOMBOCZ (1906): A soproni hegységben ritka (p. 176.).

SOÓ (1980): Sopron (p. 39.). Megj.: SOÓ jelzése vagy elírás, vagy GOMBOCZ fenti adatára vonatkozik. Egyetlen aktuális Sopron környéki előfordulása (a hegységtől mintegy 2 km-re, a Soproni-medence peremén) a Kópházától nyugatra fekvő Kő-hegy É-i részén, felhagyott, bányagödrökben található (KIRÁLY – KIRÁLY 1998a: 113).

P. 29. **Asplenium ruta-muraria** L.

a. WALLNER (1903): Sziklákon, köves helyeken, régi falakon (p. 5.).

GOMBOCZ (1906): Sziklákon, falakon. Sopron mellett a régi városfalakon több helyütt (már DECCARD: „ in muris urbis") (p. 176.).

KÁRPÁTI (1938): Sopronbánfalva mellett, a Karmelita-kolostor alatt, öreg kőfalon (p. 77.).

KÁRPÁTI (1949): Bánfalva, a Gesztenyés-körút öreg kőfalán (p. 169.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben a Deák-kút kőfalazatának fugáiban, egyébként mészhabarcsos kőfalakon Sopron belterületén többfelé: Alsóőrházközben és Faraktár u.-ban, kőfalon; szép és alakgazdag előfordulása van még a Winkler u. és Alsólövér u. sarokházának falazatán (leg. CSAPODY, 1995-2000); Felső-Lővérek, Lackner K. u., Várkerület, Ady E. u., Híd u., Fő tér, a bánfalvi kolostor kőfalain (leg. KIRÁLY, 1997-2002); Harka belterületén kőhíd repedéseiben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

P. 30. **Asplenium septentrionale** (L.) HOFFM.

a. CSAPODY (ined.): Egyetlen előfordulása a Brennbergi-út ágfalvi oldalán, az autóspihenő előtt, középtájt, elegyetlen ültetett lucosban volt; kiugró gneisz-sziklán (1947).

CSAPODY (1955): Brennbergi-völgy: Fehér-híd (p. 38.).

SOÓ (1964a): Sopron (p. 531.).

P. 32. **Asplenium trichomanes** L.

a. GOMBOCZ (1906): Köves, nedves helyeken, kristályos palákon és mészen mindenütt; f. *incisum* (I. E. GRAY) MOORE: a tőalakkal Sopron mellett a Streuberg hegyen igen ritka (p. 175). Megj.: lásd CSAPODY (ined.)!

CSAPODY (ined.): A hegységben közel sem olyan elterjedt, mint GOMBOCZ mondja; Sopronbánfalván a Karmelita-kolostor végével egyvonalban, szemben, nyirkos köveken (1947).

c. TÍMÁR (ined.): Sopronbánfalva (Erdei malom kőfalain, sok) (1995).

KIRÁLY (ined.): Sopron, Ady E. u., kőkerítéseken; a Deákkúti-kőfejtő törmelékes oldalán (2000), a Klastrom-hegy É-i nyúlványának régi kőfejtőgödrein, Dalos-hegy (Altdörfer-emlékművön), bánfalvi templom kőkerítésén (2002).

P. 36. **Oreopteris limbosperma** (ALL.) HOLUB [Syn.: *Dryopteris montana* (VOGL.) KTZE., *Lastrea limbosperma* (ALL.) HOLUB et POUZAR, *Thelypteris limbosperma* H. P. FUCHS]

a. CSAPODY (ined.): A hegységben két lelőhelye volt: az Ördög-árok egy baloldali mellékvölgyében árokban (leg. KÁRPÁTI et CSAPODY 1950); az Ó-brennbergi-völgyben a Kaposvári-ház mögötti tarravágott lékben, más harasztokkal (leg. CSAPODY, 1954). Mindkét élőhelyen elpusztult, de lappanghat.

SOÓ (1966): Sopron (p. 535.).

CSAPODY (1994): Óbrennbergi-völgy, kipusztult (p. 102.).

TÍMÁR (1996a): A hegységből mindössze két adata van (Tacsi-árok, Óbrennbergi-völgy), mindkettő régi, mára eltűnt (p. 10.).

c. KIRÁLY (ined.): A Köves-árok középső részén, meredek, acidofil rézsűn közel száz tő; a Köves-árok legfelső végén, lucos útoldalon egy példány (2001, HKG) (24. ábra).

P. 38. **Gymnocarpium dryopteris** (L.) NEWMANN [Syn.: *Dryopteris oreopteris* (EHRH.) MAX., *Polypodium dryopteris* L.]

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos, köves helyein (a Varis és a Burgstall szakadékaiban (p. 30).

GOMBOCZ (1906): Árnyékos, köves erdőkben Sopron mellett, Varis, Burgstall (WALLNER 1903) (p. 175.).

KÁRPÁTI (1957): Sopronbánfalva felett a Tacsi-árok felső végében több ponton terem (p. 113.).

b. TRAXLER (1961): Marz – Sieggraben (p. 4.).

c. CSAPODY (ined.): Ördögárok, ültetett lucosban.

KIRÁLY – KIRÁLY (1999): A Pisztrángos-tó D-i oldalán, ültetett lucosban (leg. BÖLÖNI J. – KIRÁLY G.); Zsilip-árok felső részének K-i oldala, szivárgóvizes lucosban (leg. BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. – SZMORAD F.); II. halom É-i része (leg. SZMORAD F.); Deák-kút felett lombelegyes lucosban (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G.) (pp. 229-230.).

KIRÁLY (ined.): Tolvaj-árok középső része, égerligetben; Ágfalva, Alsó-Tödl É-i letörése, lucfenyves elpusztult foltján más páfrányokkal; Ultra ÉK-i elővölgyében, lucfenyő-telepítés szélén (2001).

P. 39. **Gymnocarpium robertianum** (HOFFM.) NEWMAN [Syn.: *Dryopteris robertiana* (HOFFM.) CHRISTENS.]

a. CSAPODY (ined.): Alsó-Tödl rétjén, a brennbergi kisvasút talpfái között (1949, HCs).
KÁRPÁTI (1957): Kőfalon a Brennbergi-út egyik házának falán, valamint az Erdei iskola épületének hátsó falán (p. 113.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén, az Erzsébet utca egyik pincenyílásában egyetlen tő (2000-2001, HKG).

P. 40. **Phegopteris connectilis** (MICHX.) WATT [Syn.: *Polypodium phegopteris* L., *Thelypteris phegopteris* (L.) SLOSSON]

a. GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves sziklákon a soproni hegységben (p. 175.).
CSAPODY (ined.): Ördög-árok, ültetett lucosban, *Gymnocarpium dryopteris*-szel.

b. TRAXLER (1961): Marz – Sieggraben (p. 6.).

P. 41. **Athyrium filix-femina** (L.) ROTH

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben (Deákkút, Tacsi-árok) (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves helyeken, mély völgyekben, patakok mellett, mindenütt (p. 176).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
GOTTHÁRD in BÁNKUTI (1999): Sopronbánfalva, Tolvaj-árok (1971) (p. 105.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben közönséges, üde, nyirkos helyeken csaknem mindenütt, elsősorban égerligetekben, bükkösökben, gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, lucosokban és erdeifenyvesekben, sokszor fácies-képző (pl. Tacsi-árok, Füzes-árok, Kecske-patak völgye, Ferenc-forrás, Muck, Gyertyánfa-forrás, Büdös-kút, Tolvaj-árok, Köves-árok, Várhely, Brennbergi-völgy, Ágfalva, Hidegvíz-völgy, Asztalfői-erdők). Nagy alakváltozatosságot mutat.

P. 42. **Matteuccia struthiopteris** (L.) TOD. [Syn.: *Onoclea struthiopteris* ROTH, *Struthiopteris filicastrum* ALL.]

Herb.:

a. „Hidegvízvölgy inter Ágfalva et Brennbergbánya" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„In vallis Rák-patak pr. Sopronbánfalva, 350-400 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1952, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1950a): Sopron mellett az Ágfalva és Brennbergbánya között húzódó Hidegvíz-völgyben a Rák-patak mentén nő nem nagy példányszámban (p. 43.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).
CSAPODY (1955): Hidegvízvölgy (p. 38.).
KÁRPÁTI (1955): Hidegvízvölgy, égeresben (p. 125.).

CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy a Vadásztanyával szemben (p. 248.).
CSAPODY (1964): Hidegvíz-Tal, Alnetum (p. 53.).

c. CSAPODY (ined.): Patakmenti égerligetekben a Hidegvíz-völgyben a Vadásztanyával szemben, az egykori határőrségi épületcsoport és a műút hídja közötti partszakaszon (publ. KÁRPÁTI 1950a), 20-25 tő. Újabban előkerült a Vadásztanya fölötti benyílóban (leg. CSAPODY, 1978) és nagy állománya (kb. 60 tő) az első lelőhelytől lejjebb égerállományban (leg. FEKETE G., ANDRÁSSY P., RÁGYÁNSZKY P. et CSAPODY I., 1989). Egykor a Rák-patak lehordta a Manninger-forrás fölötti partszakaszra is, innen azonban eltűnt.
HORVÁTH (1996): Meteorológiai állomás (p. 8., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A Hidegvíz-völgy Népfőiskola mögötti részén még viszonylag nagy számban él, valamint kisebb elszigetelt állománya található a Kányaszurdok legalsó részén (p. 11.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Klasszikus hidegvíz-völgyi lelőhelyén több szubpopulációban, elég nagy számban él. Előfordul még a Rák-patak mentén görbehalmi zártkertekben (minden bizonnyal áttelepítve), valamint a hegység keleti lábánál, a Kánya-szurdokban (kb. 200 tő) (leg. TÍMÁR) (p. 348. ill. p. 245.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Klasszikus hidegvíz-völgyi lelőhelyén több szubpopulációban, elég nagy számban él. Előfordul még a Rák-patak mentén görbehalmi zártkertekben (minden bizonnyal áttelepítve) és a hegység keleti lábánál, a Kánya-szurdokban (kb. 200 tő) (leg. TÍMÁR) (p. 19.).
KIRÁLY (ined.): A Kánya-szurdok „kijáratánál", a Magas-rétek felett, fragmentális égerligetben két nagyobb (kb. 20 m^2-es) és egy kisebb foltban (a TÍMÁR-féle lelőhellyel azonos, 2002). Véleményem szerint az állomány régebbi ültetés terméke, hiszen egykori, beégeresedett réten, régi csemetekert közvetlen szomszédságában található. Felvetődik a hidegvíz-völgyi (az egyetemi Vadászház melletti) állomány őshonosságának kérdése is. Bár igen feltűnő faj, itt 1950-ig mégsem találták meg, holott pl. KÁRPÁTI a 30-as évektől rendszeresen járt a területen, s több fajt szinte ugyaninnét jelez.

P. 43. **Cystopteris fragilis** (L.) BERNH. ex SCHRAD. [Syn.: *C. filix-fragilis* BORB.]

a. WALLNER (1903): Fatörzseken, sziklahasadékokban kül. mésztalajon (Neuhofkerti vízesés) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves, köves helyeken Sopron mellett a Neuhofkertben, a Streubergen (p. 176.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.). Megj.: feltehetően téves adat, az *Athyrium*-ra vonatkozhat.
CSAPODY (ined.): Dalos-hegyi páholy alatt, felhagyott kőfejtőben (1950).
CSAPODY (1953): Tolvaj-árok (p. 17.).

c. KIRÁLY (ined.): Dalos-hegy, Altdörfer-emlékmű fugáiban néhány tő (2002).

P. 46. **Polystichum aculeatum** (L.) ROTH [Syn.: *Aspidium aculeatum* SW., *Polystichum lobatum* (HUDS.) CHEVALL.]

a. CSAPODY (1953): Asztalfői bükkös, a Hidegvíz-völgy folytatásában (leg. CSAPODY I. 1952), a Tolvaj-árok középső szakaszán, köves termőhelyen (leg. FŐZŐ I.).
CSAPODY (ined.): Kecske-patak alsó folyásánál és az Asztalfőn (1952).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).

CSAPODY (ined.): Nagyfüzes (1959).
CSAPODY (1964): Nagyfüzes, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. TÍMÁR (ined.): Zsilip-árok közepénél (északi partoldalban, hegyi juhar tövén) (1995).
HORVÁTH (1996): Ifjúsági tábor mellett, Récényi út mellett (p. 10., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A hegységben a Hidegvíz-völgy több pontján, az Asztalfőn, a Zsilip-árokban és a Récényi út mellett; jellemzően egyesével elszórtan találhatók meg tövei (p. 11.).
TÍMÁR (1996b): Szórványosan elég sokfelé: Hidegvíz-forrás, Rideg-bérc, Felső-Tödl alja, Tölgyes-mocsár, bánfalvi kemping (8 tő almafák tövén) (leg. TÍMÁR), Tolvaj-árok torkolata, Károly-magaslat (leg. KIRÁLY et ANTAL) (p. 349.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Szórványosan elég sokfelé: Hidegvíz-forrás, Rideg-bérc, Felső-Tödl alja, Tölgyes-mocsár, bánfalvi kemping (8 tő almafák tövén) (leg. TÍMÁR), Tolvaj-árok torkolata, Károly-magaslat (leg. KIRÁLY et ANTAL) (p. 19.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Felső-Tödl É-i letörése, fenyőelegyes lomberdőben (2001); Liget-erdő K-i széle a határ közelében, fekete bodzás fenyvesben (2002).

P. 48. **Polystichum setiferum** (FORSKÅL) MOORE ex WOYNAR

c. KIRÁLY (ined.): III. halom, az országhatár közelében, fenyőelegyes üde lomberdőben, egy erős tő (2002, HKG, a határozás helyességét herbáriumi példány alapján PINTÉR I. is megerősítette).

P. 50. **Dryopteris filix-mas** (L.) SCHOTT [Syn.: *Aspidium filix-mas* EW., *Nephrodium filix-mas* RICH., *Polystichum filix-mas* ROTH]

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein közönséges (a Burgstall alján levő szakadékban, Kecske-patak) (p. 30).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves helyeken, patakok mellett, mély völgyekben mindenütt (p. 176.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben gyakori, bükkösökben, gyertyános-kocsánytalan-tölgyesekben, acidofil erdőkben, patakmenti égeresekben, ültetett fenyvesekben nyirkos, humuszos talajon, árnyékban nedves sziklákon is. Az *Athyrium*-mal bükkösökben típusalkotó (pl. Vas-hegy, Naphegy, Deák-kút, Károly-magaslat, Kecske-patak, Füzes-árok, Hétbükkfa, Várhely, Muck, Bányászkereszt, Büdös-kút, Gyertyán-forrás, Iker-árok, Kánya-szurdok, Borsó-hegy, Köves-árok, Tolvaj-árok, Óbrennbergi-völgy, Hidegvíz-völgy és mellékvölgyei, Asztalfő).

P. 51. **Dryopteris pseudomas** (WOLLASTON) HOLUB et POUZAR [Syn.: *D. borreri* NEWMAN]

Megjegyzés: A *D.* × *tavelii* ROTHM. (= *D. filix-mas* × *pseudomas*) soproni adatai minden bizonnyal a korábbi, nem következetes magyar határozókulcsok alapján keletkeztek. ADLER et al. (1994) alapján a valódi hibridek feltételezhetően egész ritkák, s a „*tavelii*"-ként meghatározott egyedek valószínűleg a *D. pseudomas*-hoz vonhatók. Jelen flóraműt ezt az álláspontot veszi át.

c. TÍMÁR (1996a, sub nomine „*D.* × *tavelii*"): Görbehalmi zártkertekben, valamint a Mély-árok, a Zsilip-árok és a Hidegvíz-völgy lucfenyővel benőtt, szivárgó vizes, hűvös-párás patakmenti partoldalaiban fordul elő, mindenütt csak 1-2 tővel (p. 11-12.).

TÍMÁR (1996b, 1997, sub nomine „*D.* × *tavelii*"): Görbehalmi zártkertekben, a Mély-árok, a Zsilip-árok (leg. TÍMÁR) és a Hidegvíz-völgy lucfenyővel benőtt, szivárgó vizes, hűvös-párás patakmenti partoldalaiban (leg. TÍMÁR et KIRÁLY), mindenütt 1-2 tő (p. 349. ill. p. 245.).

TÍMÁR – SZMORAD (1996, sub nomine „*D.* × *tavelii*"): Görbehalmi zártkertekben, a Mély-árok, a Zsilip-árok (leg. TÍMÁR) és a Hidegvíz-völgy lucfenyővel benőtt, szivárgó vizes, hűvös-párás patakmenti partoldalaiban (leg. TÍMÁR et KIRÁLY), mindenütt 1-2 tő (p. 19.); sub nomine *D. pseudomas*): Ördög-árok (CSAPODY I. ex verb.) (p. 20.).

KIRÁLY (ined.): Asztalfő, III. halom, bükkösben (1998); Tolvaj-árok, Tacsi-árok, égerligetekben nem ritka (2001).

P. 52. **Dryopteris carthusiana** (VILL.) H. P. FUCHS [Syn.: *D. spinulosa* (O. F. MÜLLER) WATT, *Aspidium spinulosum* DC., *Nephrodium spinulosum* STEMPEL, *Polystichum spinulosum* DC.]

a. GOMBOCZ (1906): Erdők árnyékos helyein (p. 176.).

KÁRPÁTI (1932): In einem Erlenbruche bei der Faberwiese von Sopron (p. 5.).

KÁRPÁTI (1934): A „Nagyfüzesben", égeredőben, a Kövesárokban, patak mellett (p. 7.).

KÁRPÁTI (1941): Hidegvízvölgy felső végében az Asztalfő felé vezető út mentén, a patak mellett lévő sziklás helyeken (p. 197).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

KÁRPÁTI (1949): Vadászforrás körüli lucosban, a Füzesárok forrásos helyein gyertyánosban, a Bányakereszt körüli erdőkben, a Kecske-patak völgyében, a Gyertyánforrásnál, a Hidegvízvölgyben, a Zsilip-árok nedves forrásos helyein (p. 169).

CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben szinte minden patak és ideiglenes vízfolyás mentén, valamint üde, szivárgó vizű bükkösökben sokfelé előforduló, gyakorinak mondható páfrányfaj (p. 11.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Patakmenti égeresekben, bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, telepített fenyvesekben gyakori faj (pl. Kecske-patak, Nagy- és Kis-Füzes, Tolvaj-árok, Köves-árok, Hidegvíz-völgy és kisebb

oldalvölgyei, Asztalfő, Ferenc-forrás, Zsilip-árok, Vadkan-árok, Tacsi-árok, Rámel-árok, Hétbükkfa alatt, Kánya-szurdok, Házhegy-árok, Kettős-árok, Garas-erdő, Iker-árok, Dalos-hegy, Károly-magaslat, Mészverem, Mély-árok, Vörös-árok, Farkas-árok, Kolostor-erdő, Rák-patak mente, Nagyfüzes, Füzes-árok, Tölgyes-mocsár, Várhely, Szarvas-hegy, Seprőkötő-hegy, Új-rét, Jóremény, Kovács-árok, Poloskás-bérc oldalai, Görbe-halom, Havas-bérc, Bögöly-hegy, Hermes-árok, Ágfalvi-erdő).

P. 53. **Dryopteris dilatata** (HOFFM.) A. GRAY [Syn.: *D. lanceolato-cristata* (HOFFM.) ALSTON em. H. P. FUCHS, *D. austriacum* JACQ., *Aspidium dilatatum* SW., *Nephrodium austriacum* (JACQ.) FRITSCH.]

a. KÁRPÁTI (1933): A Sopronbánfalva és Brennbergbánya között húzódó Tolvaj-árok mély, szakadékos völgy fenyvesében is előfordul (p. 105).
KÁRPÁTI (1949): Zsilip-árok (p. 169.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes (p. 246.).
GOTTHÁRD in BÁNKUTI (1999): Sopronbánfalva, Tolvaj-árok (1971) (p. 106.).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben elég gyakori, a Rák-patak vízgyűjtőjében, valamint a Zsilip-árok és a Kecske-patak mentén, égerligetekben nagy számban él (p. 11.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Kevés konkrét adata van, pedig ma a hegységben meglehetősen elterjedt: Rák-patak és mellékvizei, valamint a Zsilip-árok és a Kecske-patak mentén elég nagy számban él (p. 349. ill. p. 245.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Kevés konkrét adata van, pedig ma a hegységben meglehetősen elterjedt: Rák-patak és mellékvizei, valamint a Zsilip-árok és a Kecske-patak mentén elég nagy számban él (p. 19.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Patakmenti égeresekben, bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, telepített fenyvesekben főleg a hegység a belső területein és nagyobb völgyeiben gyakori, sokszor *D. carthusiana*-val együtt (pl. Hidegvíz-völgy és kisebb oldalvölgyei, Vörös-árok, Zsilip-árok, Vadkan-árok, Tacsi-árok, Rámel-árok felső része, Bögöly-hegy és Tödl közt, Hétbükkfa alatt, Kánya-szurdok felső része, Kecske-patak, Házhegy-árok, Mészverem, Madár-árok, Nagyfüzes, Füzes-árok, Iker-árok, Szarvas-hegy, Farkas-árok, Ultra alatt, Újhermes mellett, Seprőkötő-hegy, Új-rét, Jóremény, Köves-árok, Kovács-árok, Poloskás-bérc oldalai, Görbe-halom, Havas-bérc, Bögöly-hegy, Hermes-árok, Ágfalvi-erdő).

P. 54. **Dryopteris expansa** (C. B. PRESL) FRASER-JENK. [Syn.: *D. assimilis* S. WALKER]

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 639.).
SIMON – VIDA (1966): Lépesfalva „Zsilip-árok" (BOROS exs., HBP, 1947).

c. TÍMÁR (1996a): A Tacsi-árokban és a Hidegvíz-völgyben, égerligetekből ismerjük (p. 11.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Az irodalomból eddig csak BOROS (in SIMON – VIDA 1966) nyomán ismerhettük a Zsilip-árokból. Kutatásaink során előkerült a Tacsi-árok Szalamandra-tó feletti részéről (leg. TÍMÁR), valamint a Hidegvíz-völgy végéből (leg. SZMORAD) (p. 349. ill. p. 245.).

P. 55. **Blechnum spicant** (L.) ROTH

c. CSAPODY (1994): Görbehalom: Bögöly-hegy, kipusztult (p. 102.).

Nyitvatermők – *Gymnospermatophyta*

G. 1. Taxus baccata L.

a. SZONTAGH (1864): Inter Sopronium et Undrovác (p. 476.). Megj.: a szerző e horvát eredetű névvel Sopronbánfalvát jelölte!
WALLNER (1903): Dísznövény (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): A magasabb hegyvidéken szórványosan, összefüggő erdőket seholsem alkot (p. 457.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegységben sehol sem őshonos, de a lőveri kertekben mindenütt ültetik és magról kiválóan szaporodik, elvadul. Az Egyetemi Botanikus Kert elvadultabb részein szubspontán rendszeresen felújul, több évtizedes korú egyedei is találhatóak, a Nándormagaslat alján gyertyánosban kivadult példányok, az Erdei Iskolánál kisebb fácska, a Gloriette-csúcs alatt egy kőfejtő peremén egy kisebb példány (leg. KIRÁLY, 1997-2000). Az Erdei Iskola udvarában 5-6 kisebb-nagyobb fa, a város belsejében, kertekben is általános, néhány egészen öreg példánnyal (pl. Deák tér 7, 24, Gagarin Park).

G. 2. **Abies alba** MILL. [Syn.: *A. pectinata* LAM. et DC.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 476.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (p. 1.).
GOMBOCZ (1906): Napos, köves, bokros helyeken, Varis, Harka (p. 493.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
KÁRPÁTI (1956): In den nach Norden verlaufenden Tälern des Asztalfő – Magasbérc – Ultra Gebirgszugs offensichtlich nicht angepflanzt (p. 286.).
CSAPODY (ined.): Tövis-süveg, Károly-magaslat, Deákkúti-völgy, Ferenc-forrás, Róka-domb, Várisi-kőfejtők (1959).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum", cult. (tab., p. 51.), Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum, cult. (tab.).

b. JANCHEN (1977): Im Ödenburger Gebirge bodenständig (p. 35.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Őshonossága vitatható, legfeljebb a hegység belső területein északi letöréseken, bükkösökben kerülhet szóba. Kisebb állományai vagy egyes példányai a Várhelyen, a Haraszt-lejtőn, a Gyertyánfa-forrás környékén, a Vas-hegy és a Károlymagaslat alatt, és a Hidegvíz-völgy oldalain találhatóak (a Várhelyen lévő telepített állományai országos hírűek). Idős és méretes példányai az Asztalfőn, a Várhely térségében és a Mészveremnél élnek. Erdészetileg fontos és értékes fafaj, a vadkárosítástól sokat szenved.

Abies nordmanniana (STEV.) SPACH

c. KIRÁLY (ined.): Telepített állománya van a Deák-kút alatti oldalon és a Tövis-süveg alatt; a Hidegvízvölgyben egy idős példánya áll a kövesút mentén (1998-2002).

Abies cephalonica LOUDON

c. TÍMÁR (ined.): Vörös-árok keleti oldalvölgye (1 kis fa) (1995).
KIRÁLY (ined.): A Bögöly-hegyen elegyetlen, középkorú, telepített állománya található (2001).

G. 3. **Picea abies** (L). KARST. [Syn.: *P. excelsa* LINK, *Abies picea* MILL. non BLUFF. et FINGERH.]

a. GOMBOCZ (1906): Szórványosan a soproni hegységben (p. 457.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, culta, Rákpatakvölgy, lucosban (pp. 9., 11., tab.), Hétbükkfa, Carpinetum betuli (p. 12., tab), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
KISS (1949): Az Asztalfőn és környékén (p. 161.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín), legalább szórványosan őshonos (1952).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy, Mészverem, őshonos elterjedésének határán (p. 246.).
KÁRPÁTI (1956): In den nach Norden verlaufenden Tälern des Asztalfő – Magasbérc – Ultra Gebirgszugs offensichtlich nicht angepflanzt (p. 286.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum", cult. (tab., p. 51.); a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum, cult. (tab.).
PÉNZES (1970): var. *abies* et var. *acuminata* BECK: Hidegvíz-völgy, Mészverem (leg. CSAPODY I.) (p. 45.).

b. SZONTAGH (1864): Rohrbach (KITAIBEL) (p. 476.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben kiterjedt elegyetlen és elegyes állományai vannak, amelyek kivétel nélkül ültetettek. Az 1980-90-es években különböző károsítások miatt nagy kiterjedésben hirtelen pusztult, így területaránya némiképp csökkenőben van. Spontán szálankénti előfordulását legfeljebb szivárgó vizű, északi letöréseken tételezhetjük fel (pl. Hidegvíz-völgy oldalvölgyei, Tacsi-árok).

Picea omorika (PANČIC) PURKYNE

c. SZMORAD (ined): Ágfalva: Alsó-Tödl, tölgyesben, telepítve (1996).

Pseudotsuga menziesii (MIRBEL) FRANCO [Syn.: *P. taxifolia* (POIR.) BRITTON]

a CSAPODY (1964): Im Deákkuter Tal, bei Fáberrét, in der Umgebung von Ferencforrás und Kányaszurdok, angebaut (p. 62.).

b. JANCHEN (1977): Forstbaum im Revier Sieggraben (p. 36.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben viszonylag sok helyen telepítették kisebb állományait, általában elegyetlenül, helyenként luccal elegyítve. Idősebb, telepített csoportjai a Thirring út elején, a Deák-kút előtt állnak. Továbbá: Alsó- és Felső-Tödl, Kisfüzes, Ojtozi-fasor mellett, Hotel Lővér mögött kisebb állomány; Váris: erdészet mellett; Haraszt-lejtő, Tacsi-árok, Brennbergbánya: a Jóremény délkeleti lejtőjén, Bögöly-hegy.

G. 4. **Larix decidua** MILL. [Syn.: *L. europaea* DC., *Abies larix* BORB.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 476.).
WALLNER (1903): A Varison m. fenyves, másutt elszórva (Neuhofkert) (p. 21.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, culta (pp. 9., 11., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Alnetum glutinosae-incanae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum, cult. (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken szórványosan. Asztalfő és Czundra között (p. 457.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge eingestreut, z. B. im Dachsgraben (p. 7.).
JANCHEN (1977): Im Ödenburger Gebirge eingestreut, so bei Loipersbach, Dachsgraben, doch durchwegs aufgeforstet (TRAXLER) (p. 38.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben jelentős kiterjedésű, erdészetileg telepített állományai vannak. Kizárólag ültetve fordul elő, általában más fenyőkkel és lombos fafajokkal elegyes állományokban, de erodált felszínű rézsűkön természetes úton is felújul.

Cedrus atlantica (ENDL.) CARR.

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Tövissüveg, telepített fenyvesben néhány példány (leg. SZMORAD, 1997); Bögöly-hegy, egy kis erdőrészletben majdnem elegyetlen telepített állomány (leg. KIRÁLY, 2001).

G. 5. **Pinus sylvestris** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, Brennberg (p. 476.).
WALLNER (1903): Díszfa (Neuhofkert) (p. 28.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, culta (pp. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes (p. 246.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): A soproni hegységben Lakompak, Czundránál (p. 457.).

c. CSAPODY (ined.): A mészkerülő tölgyesek és mészkerülő jellegű gyertyános-tölgyesek fontos (nagy valószínűséggel természetes) elegyfaja, amelyet sok helyütt elegyetlen állományokban erdészetileg is telepítettek. Pionír pásztákon (határsávon, nyiladékokon) spontán természetes úton létrejött fiatal állományai is megfigyelhetők.

G. 6. **Pinus nigra** ARNOLD

a. WALLNER (1903): Díszfa (p. 28.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum, cult. (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben kizárólag ültetetten, kisebb állományokban fordul elő, elsősorban a Várison (pl. Nagyfüzes, Nándormagaslat, Várisi kőfejtő felett, Klastrom-hegy, Vas-hegy, Károly-magaslat). Főként mészkerülő tölgyesek helyére telepítik, elegyetlenül vagy

erdeifenyővel keverve. A subsp. *laricio* (POIR.) FRANCO-nak a sopronbánfalvi hősi temetővel szemben 1995-ig szép (telepített) állománya állott.

Pinus strobus L.

c. TÍMÁR (ined.): Pisztrángos-tó fölött, autóspihenő mellett ültetve (Felső-Tödl) (1995).
KIRÁLY – SZMORAD (ined): A hegységben néhány folton telepítették, ma középkorú állományai ismertek. Kisfüzes, a régi csemetekertben; Harka: Lőtér mellett, erdeifenyves állomány szélében; Ojtozi-fasor mellett, ültetve (leg. SZMORAD, 1997); Várhelyi-erdő, Bögöly-hegy, Károlymagaslat É-i előtere (leg. KIRÁLY, 2001-2002).

Pinus ponderosa DOUGLAS ex LAWSON

c. KIRÁLY (ined.): A Bögöly-hegyen több elegyetlen, középkorú, telepített állománya található (2001).

G. 7. **Juniperus communis** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 476.).
WALLNER (1903): Erdeinkben elszórtan (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken gyakori (p. 457.).
KÁRPÁTI (1938): A hegyvidéken a várostól nyugatra (pl. Bánfalva és Ágfalva fölött a gesztenyések szélein) igen ritka, csupán néhány igen csenevész példányban találtam (p. 77.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
CSAPODY (ined.): Tövis-süveg (acidofil gyertyános-tölgyesben), Nagyfüzes (magas kőrisesben) (1959).
CSAPODY (1964): Sopronbánfalva (Sánchegy), Daloshegy, Calluno-Genistetum germanicae (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. WALLNER (1903): Leggyakrabban Ritzing felé (p. 20.).
MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962), Neckenmarkt, nördlich des Ortes (1964).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY (ined): Felnyíló lombkoronaszintű mészkerülő erdőkben, határsávban, az egykori erdei legeltetésre utaló faj. Ma kifejezetten ritka, az állományok záródása miatt erősen visszaszorulóban.
KIRÁLY (ined.): Az 1996-2002 közötti felmérések során a hegység területén egyedül a harkai Szöglet-földektől D-re fekvő kicsiny kiemelkedésen, régi kőfejtőgödrök acidofil jellegű tölgyesében, illetve az Istenszéke és a Ház-hegy közötti határközeli gerincen láttam (szintén acidofil tölgyesben).

Chamaecyparis lawsoniana (MURR.) PARL.

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Görbehalom – Fehér-úti-tó között, gyertyános-tölgyesben, kivadulva vagy ültetve (1995); Kisfüzes, a régi csemetekertben, ültetve (1997); Görbehalom, az erdészház melletti régi csemetekertben több tucat idős példány; Hidegvíz-völgy: a régi egyetemi vadászház mellett 20 idősebb példány (1998) (leg. SZMORAD); a Bögöly-hegyen elegyetlen, középkorú, telepített állomány; Görbehalom-telep mellett égeres szélén több ültetett példány (leg. KIRÁLY, 2001).

Zárvatermők – *Angiospermatophyta*

Kétszikűek – *Dicotyledonopsida*

1. **Berberis vulgaris** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis frequens (p. 492.).
WALLNER (1903): Erdők elején, bokros dombokon. Sövényekben és kertekben művelik (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Napos, köves, bokros helyeken, Varis, Harka (p. 493.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes, vörsfenyvesben (1966).

b. GOMBOCZ (1906): Napos, köves, bokros helyeken, Somfalva (p. 493.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Száraz-félszáraz tölgyesekben, elsősorban a hegységperemi részeken, szórványosan (a Laitaicumban sokkal általánosabb). Lelőhelyei: Harkai-kúp, Istenszéke, Béka-tó és Zichy-rét között (leg. CSAPODY), Nap-hegy gerince, Tövis-süveg, Seprőkötő-hegytől északra fekvő magaslat (1997, leg. SZMORAD); Városligeti-erdő a szanatórium mellett (1992-2000); Harkai-kúp, Isten-szék, Ezüst-hegy, Gloriette-csúcs, Kenyérleső, Szöglet-földektől D-re fekvő kis csúcson, Zichy-rét (2001-2002) (leg. KIRÁLY) (6. ábra).

Berberis julianae SCHNEID.

c. SZMORAD (ined): Az egykori Úttörőtábor mellett, égerligetben, kivadulva (1996).

Mahonia aquifolium (PURSH) NUTT.

c. SZMORAD (ined.): Vas-hegy keleti oldala, gyertyános tölgyes alatt számos alacsony cserje kivadulva (1996).

3. **Caltha palustris** L. agg.

a. SZONTAGH (1864): In locis uliginosis, pratis humidis (p. 492.).
WALLNER (1903): Patakok, árkok mellett és mocsáros réteken közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mocsaras helyeken a hegyvidéken elterjedt (p. 493.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 156.).
KÁRPÁTI (1949): subsp. *laeta* (SCH. NYM. et KY.) HEGI: Gyertyánfaforrás (p. 172.).
CSAPODY (1964): subsp. *laeta* (SCH. NYM. et KY.) HEGI: A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).
SOÓ – KOVÁCS-LÁNG (1966): f. *czarnohorensis* (ZAPAŁ.) SOÓ et KOVÁCS-LÁNG: Sopron „Gyertyánfa-forrás" 420 m (KÁRPÁTI) (p. 342.).
SOÓ (1966): subsp. *palustris*: Sopron (p. 492.).

b. GOMBOCZ (1906): Somfalva mellett (p. 493.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység patakjai mentén égerligetekben, továbbá a hegyláb nedvesebb rétjein a subsp. *laeta* (SCH. NYM. et KY.) HEGI sokfelé előfordul (pl. Harkai-rét, Kecske-patak, Füzes-árok, Hidegvíz-völgy, Alsó- és Felső-Tödl, Ferenc-forrás, Brennbergi-fővölgy, Arbesz-rét, a Rák-patak mentén végig, Tolvaj-árok, Kovács-árok). A Kecske-patak mentén 1994 októberében is virágzott (TÍMÁR).

4. **Trollius europaeus** L.

c. CSAPODY (1994): subsp. *demissorum* (BORB.) PÓCS et BALOGH: Ágfalvi-réten, a Liget-patak mellett, kiszáradó kékperjés lápréteken (Succiso-Molinietum), ültetve (a pápakovácsi láprétről BUMMER A. hozta be) (p. 318.).
CSAPODY (ined.): Az ágfalvi Alsó-réten (Liget-patak menti rét) ültetett két tő (BUMMER A., 1983) terjedőben van, láthatóan jól érzi magát.
TÍMÁR (1996a): A Liget-patak mentén élő példányait néhány éve BUMMER A. ültette ki (p. 42.).

5. **Helleborus dumetorum** W. et K. ex WILLD. [Syn.: *H. viridis* L. var. *dumetorum* SADL.]

a. SZONTAGH (1964): Ad Sopronium (Ex Herb. hort. pestinensis) (p. 492.).
GOMBOCZ (1906): Sopron körül (Lyc. exs.) (p. 493.).
SOÓ (1966): Sopron mellett? (p. 31.).
SOÓ (1980): f. *majoriflorus* BORB.: Sopron (p. 42.).
CSAPODY (1993): f. *majoriflorus* BORB.: Asztalfőn, bükkösben (Cyclamini-Fagetum) (p. 319.).
CSAPODY (ined.): Fenti adata (Asztalfőn bükkösben, egy lucfenyő tövében egyetlen példány) archív, újabban nincs ismert előfordulása. Felfedezésének idején (1960) még több példány alapján f. *majoriflorus* BORB.-nak határozva (CSAPODY – KÁRPÁTI).
c. TÍMÁR (ined.): Az Erdei malom kertjében kb. 50 m^2-en (ültetve) tömeges (1996).

Helleborus viridis L.

a. GOMBOCZ (1906): Sopron körüli gyümölcsös kertekben sokszor elvadulva. SZONTAGH szerint Sopron körül vadon is előfordul (SZONTAGH 1864, Ex herbario pestiensis) (p. 493.).
SOÓ (1966): Ritkán ültetik és elvadult, pl. Sopron (p. 33.).
CSAPODY (1994): Asztalfő (p. 101.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Őshonos előfordulása a Soproni-hegységben nem bizonyított, feltehetően csak egykori kivadulásról lehetett szó, míg az Asztalfőn a *H. dumetorum* élt.

Helleborus foetidus L.

a. SZONTAGH (1864): In coementerio evang. quasi spontaneus (p. 492).
WALLNER (1903): Több mint 30 éve Schuster Károly löwerjében miv. (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): In coementerio evang. quasi spontaneus (SZONTAGH) (p. 494.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Régi soproni kertekben (főleg a Lővérekben) gyakran ültetik, néhol elvadul (pl. Egyetemi Botanikus Kert).

7. **Helleborus purpurascens** W. et K.

c. TÍMÁR (1996a): Néhány kivadult és rendszeresen virágzó töve a Kecske-patak mentén található (p. 42.).
CSAPODY (ined.): A lőverekben (zártkertekben) mindenütt ültetik és elszaporodik.
TÍMÁR (ined.): Kecske-patak felső részénél (leg.: ANTAL J.) nyugati rézsűvállon, kidőlt gyertyán gyökértányérjánál 3 kis bokor.

VÁCZI (ex litt.): Harkai-kúp, cserjésben (1998).

Megj.: FACSAR G. (ex verb.) szerint az Egyetemi Botanikus Kert piros leplű példányainak döntő többsége a *H. orientalis* W. et K. taxonhoz tartozik, feltehetően a soproni kiültetésekben is inkább ez szerepel.

9. **Nigella arvensis** L.

a. WALLNER (1903): Szántó- és ugarföldeken közönséges (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Vetés közt, tarlókon Sopron (p. 494.).
CSAPODY (ined.): Alsó-Tödlnél, a brennbergi kisvasút töltésén (1952), azóta eltűnt.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harka, Aczat-földek, parlagon néhány tő (2002, HKG).

10. **Isopyrum thalictroides** L.

a. WALLNER (1903): Waldmühle (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos ligetekben szórványosan Sopron mellett (Lyc. exs., SUPANEC), Bánfalva, Waldmühle (WALLNER).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben (1985).

b. TRAXLER (1962): Im Ödenburgergebirge bei Rohrbach und Loipersbach (p. 3.).
TRAXLER (1964): Am Marzer Bach (rechtes Ufer) beim Bundesforstgarten (p. 5.).
TRAXLER (1973a): Tal des Selitza-Baches nördlich von Lackenbach (p. 164.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY (1993): Brennbergi-völgy köves-ároki torkolatában, Querco petraeae-Carpinetum-ban (p. 319.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Rák-patak mentén és a Hidegvíz-völgyben, valamint a betorkolló nagyobb oldalvölgyek alsó részén szórványosan többfelé megtalálható, égerligetekben, üde gyertyános-tölgyesekben.

11. **Actaea spicata** L.

a. WALLNER (1903): A Varison a löwerek felett (a Kecske-patakban) (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben a Soproni-hegységben, Burgstall, Brennberg, Asztalfő (p. 494.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): f. *gombocziana* KÁRP.: In valle Brennbergi-völgy prope pagum Sopronbánfalva, in dumetis humidis adversus Erdei iskola (p. 172.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben Ritzing, Lépesfalva (p. 494.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge verbreitet, so bei Loipersbach, im Dachsgraben (p. 8.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, égerligetekben szórványosan, de mindenütt csak kis egyedszámban (pl. Deák-kút felett, Erdei iskola, Ágfalvi-erdő, Tolvaj- és Kövesárok több pontja; Muck körül, Hidegvíz-völgy oldalai, Borsó-hegy, Asztalfő, Bika-rét, Zsilip-árok, Hermes-domb, Vadkan-árok, Hermes-árok, Magasbérc, Görbe-halom, Liget-patak völgye, ágfalvi Új-hegy gesztenyése, Ördögárok, Kánya-szurdok, Liget-erdő) (36. ábra).

13. **Aquilegia vulgaris** L.

a. GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken a Soproni-hegységben, talán csak elvadulva (p. 494).
CSAPODY (1949): Hidegvíz-völgyben, nedves réten, elvadulva? (p. 151.).
TÍMÁR (1996a): A hegységből mindössze egy konkrét adata van a század közepéről, a Hidegvíz-völgy nedves rétjéről. Feltehetően ez is egy kivadult állománya volt (p. 14.).

14. **Consolida regalis** S. F. GRAY [Syn.: *Delphinium consolida* L.]

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes ubique (p. 492.).
WALLNER (1903): Vetések között közönséges (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett (p. 494.).
CSAPODY (ined.): Ágfalván, a brennbergi kisvasút töltésén (1949).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 23.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
c. KIRÁLY (ined.): A Bögöly-hegyen tarvágáson (2001), egyébként a hegylábi mezőgazdasági területeken, így Harka és Ágfalva térségében szórványosan többfelé megtalálható.

15. **Consolida orientalis** (J. GRAY) SCHRÖD.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 40.).
b. TRAXLER (1968): Schuttplatz bei Marz (p. 2.).
c. CSAPODY (1993): Sopron és Somfalva (Schattendorf) között, az Ikva mellett, kiszáradó lápréten (p. 319.).

Consolida ajacis (L.) SCHUR

b. JANCHEN (1977): Sieggraben (p. 134.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Olasz-földek, útszélen kivadulva (valószínűleg törmelék-lerakással) (2002).

*18. **Aconitum vulparia** RCHB.

b. GÁYER (1927): Deutschkreutz (p. 253.).

21. **Pulsatilla grandis** WENDEROTH [Syn.: *Anemone pulsatilla* L.]

a. SZONTAGH (1864): In apricis, arenosis (p. 491.). Megj.: Az adat bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik.
WALLNER (1903): Napos dombokon, erdőszéleken (Tacsi-árok) (p. 4.). Megj.: nehezen hihető, feltehetően téves adat.
CSAPODY (ined.): A Láng-telep alatt, a katonai lőtér felé (1951).
CSAPODY (1953): Brand-major felé (p. 18.).

KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík (p. 299.).
TÍMÁR (1996a): A század közepén a Brand-major környékén löszös gyepekben élt, mára innen eltűnt (p. 14.).

b. MELZER (ined., WU): Südöstlich von Ritzing (1961); östlich von Ritzing (1962); zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1964, 1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).

22. **Pulsatilla pratensis** (L.) MILL. subsp. **nigricans** (STÖRCK) ZAMELS [Syn.: *P. nigricans* STÖRCK, *Anemone pratensis* L.]

a. SZONTAGH (1864): In apricis, arenosis (p. 491.) Megj.: Az adat bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik.
WALLNER (1903): Napos, száraz dombokon, a Waldmühle mögött (p. 4.).
KÁRPÁTI (1941): Nándormagaslat (p. 196.).
KÁRPÁTI (1949): A Harkai-csúcson, gneiszen (p. 173.).
CSAPODY (ined.) A katonai lőtér előtti gyepben és a Láng-telep alatt (CSAPODY I., 1951; BUMMER A. 1952).
CSAPODY (1953): Brand-major felé, valamint a katonai lőtérrel szemben, lankás dombokon (p. 18.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík, Harkai csúcs (p. 299.).

b. GOMBOCZ (1906): Napos, köves dombokon, mészen, Somfalva (p. 495). Megj.: feltehetően nem hegységbeli adat.
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).

c. CSAPODY (1993): Harkai-kúpon túl Istenszékén és az Ezüst-hegyen, bolygatott gyepben (p. 319.).
TÍMÁR (1996a): Ma csak a Harkai-kúpon, valamint az Istenszéke és az Ezüst-hegy löszös bevonatán él, utóbbi helyen még elég szép számban (p. 14.).

25. **Hepatica nobilis** MILL. [Syn.: *H. triloba* GILIB., *Anemone hepatica* L.]

a. WALLNER (1903): Lombos erdőkben, Kecske-patak (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett Kecske-patak, Károlymagaslat, gesztenyések (p. 494.).
SOÓ (1966): Sopron (p. 48.).
SOÓ (1980): Sopron, csak ültetve (p. 43.).

c. TÍMÁR (1996a): Feltehetően korábban is csak kivadulva fordult elő, ma már csak a bánfalvi Erdei malom mellett és kertekben találjuk (p. 43.).
CSAPODY (ined.): Állítólag a Brennbergi-völgyben (1951). Csak ültetve, kertekben fordul elő. A spontán soproni flórából törlendő. Egyesek szerint minden eddigi irodalmi adata a XIX. század végén dalmát virágárusok megjelenésére vezethető vissza (2000).

26. **Anemone sylvestris** L.

a. SZONTAGH (1864): In apricis, arenosis (p. 491.) Megj.: Az adat bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik.
KÁRPÁTI (1941): Az Erdei malom feletti hegyoldal egyik irtásában, Sopron-bánfalva utolsó házaival egy vonalban, gneiszen (p. 196.).
CSAPODY (1955): Erdei malom felett gneiszen (p. 38.).

KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. MELZER (ined., WU): Neckenmarkt, nördlich des Ortes (1964).

27. **Anemone nemorosa** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 491.).
WALLNER (1903): Csalitokban és erdőkben elszórtan, Bánfalvi malom (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Bokros, árnyékos erdőkben, mély völgyekben ritkább. Sopron Neuhof, Nándor-magaslat (p. 494.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).

b. TRAXLER (1964): Am Marzer Bach (linkes Ufer) beim Bundesforstgarten. Im Ödenburgergebirge bisher der einzige von mir ausfindig gemachte Standort (p. 5.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde-félnedves gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben, patakmenti égeresekben, helyükre telepített lucfenyvesekben (nagyobb számban pl. a Kecske-patak és a Füzes-árok mentén, a Kánya-szurdokban, Büdös-kútnál, Gyertyánfa-forrásnál, Rák-patak mentén, a Vörös- és Fehér-hídnál, Kovács-árokban, a Hidegvíz-völgyben, Asztalfőn, Zsilip-árokban).

28. **Anemone ranunculoides** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter Sopronium et Undrovác (p. 491.).
WALLNER (1903): Lombos erdőkben, sövények mellett, Waldmühle, Deák-kút, Kecske-patak (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Bokrokban, árnyékos erdőkben, mély völgyekben a hegyvidéken gyakori (p. 494.).

b. TRAXLER (1962): Im Ödenburgergebirge bei Rohrbach und Loipersbach (p. 3.).
TRAXLER (1964): Am Marzer Bach beim Bundesforstgarten (p. 5.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakmenti égerligetekben, gyertyános-tölgyesek és bükkösök nedves típusaiban a hegységben sokfelé előfordul (pl. a Kecske-patak és a Rák-patak, valamint a Hidegvíz-völgy valamennyi vízfolyása mellett és a kisebb oldalvölgyekben, Kánya-szurdok, Iker-árok, Tolvaj-, Tacsi-, Köves- és Kovács-árok, távolabb a Hermes-, Vadkan-, Vörös- és Zsilip-árokban).

30. **Clematis recta** L.

a. WALLNER (1903): Bokros dombokon, erdőszéleken, sövények mellett (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, erdőkben leginkább mészen, gesztenyésekben (DECCARD) (p. 495.).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy déli oldalán száraz erdőszéli gyepben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

31. **Clematis vitalba** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes frequens (p. 491.).
WALLNER (1903): Sövényeken, kerítéseken, bozótokon közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők szélein, patakok mellett mindenütt (p. 495.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Soproni-hegységben nem ritka, a hegységperemi részeken (sokszor erdőszegélyeken) gyakoribb, beljebb

elszórtan a patakok menti élőhelyeken (főleg rontott fenyvesek, villanypászták) fordul elő (pl. Rámel-árok, Hermes-árok).

32. **Clematis integrifolia** L.

a. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken Ágfalva (DECCARD) (p. 495.).
b. GOMBOCZ (1906): Somfalva felé a Zeisel malom rétjén (p. 495.).
c. TÍMÁR (1997): Ágfalva mellől, a határ közvetlen közeléből került elő egy kis lápréti populációja (kb. 200 tő) (p. 246.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, kékperjés láprét szélén kb. 50 tő (2000-2003, HKG).

34. **Myosurus minimus** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 88.).
WALLNER (1903): A Nándor-magaslat alján egy tarlón 1864-ig gyakori, valamint a Zeugwaldtól nyugat felé, ahol TAXNER észlelte, eltűnt (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): A Nándor-magaslat alján, Sopron mellett egy tarlón 1864-ig gyakori, Zeugwald, jelenleg eltűnt (WALLNER) (p. 495).
b. TRAXLER (1971): Weppersdorf – Lackenbach (p. 50.).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató sovány gyepjeiben (2004, leg. KIRÁLY – NAGY A., HKG).

Ceratocephalus falcatus (L.) PERS.

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes ante portam Schlipperianam Sopronii (DECCARD) (p. 491.).
GOMBOCZ (1906): Sopron város kapui előtt (DECCARD) (p. 495).
CSAPODY (ined.): Nem zárható ki, hogy a soproni adat nem a *C. testiculatus* (CR.) ROTH fajra vonatkozik, századok óta nem került elő. /

*38. **Ranunculus baudotii** GODR. [Syn.: *Batrachium baudotii* (GODR.) F. SCHULTZ]

a. FELFÖLDY (1990): Sopron mellett (UTM rasztertérkép) (p. 102.).

*39. **Ranunculus tripartitus** KOCH [Syn.: *R. petiveri* KOCH, *Batrachium rhipiphyllum* (BAST. ex BOR.) DUM]

a. FELFÖLDY (1990): Sopron mellett (UTM rasztertérkép) (p. 110.).

40. **Ranunculus trichophyllus** CHAIX [Syn.: *Batrachium trichophyllum* (CHAIX) V. D. BOSCH]

a. GOMBOCZ (1906): Álló vizekben Harka (p. 495).
FELFÖLDY (1990): Sopron mellett (UTM rasztertérkép) (p. 116.).
c. KIRÁLY (ined.): Az Arbesz-rét legmélyebb pontján, vízállásos magassásosban kb. 1 m^2-es folton (1999). A száraz 2000-2001-es években nyoma sem volt.

41. **Ranunculus circinatus** SIBTH. [Syn.: *Batrachium circinatum* (SIBTH.) SPACH; *B. divaricatum* (KOCH et SCHRANK) WIMM.]

a. CSAPODY (ined.): Harkai-fennsík egyik háborús bombatölcsérében, időszakosan (1951).
SOÓ (1966): Sopron (p. 60.).
FELFÖLDY (1990): Sopron mellett (UTM rasztertérkép) (p. 105.).

!43. **Ficaria verna** HUDS. [incl. subsp. *bulbifera* (ALBERT) A. et D. LÖWE et subsp. *calthifolia* (RCHB.) VEL., Syn.: *Ranunculus ficaria* L.]

a. SZONTAGH (1864): In monte nemoribus (p. 492.).
WALLNER (1903): Nedves helyeken, bokrok között közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdőkben, kerkekben igen közönséges (p. 495.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

b. MELZER (1973): subsp. *calthifolia* (RCHB.) VEL.: Loipersbach, bei Ritzing und Neckenmarkt, nahe dem Sauerbrunnen bei Deutschkreutz (p. 103.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): subsp. *bulbifera* (ALBERT) A. et D. LÖWE: Égerligetekben, üde bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben, kaszálóréteken gyakori, olykor tömeges (pl. Kecske-patak, Nándor-magaslat, Rák-patak mente). A hegylábon és a völgyek rétjein a subsp. *calthifolia* (RCHB.) VEL. is előfordul.

45. **Ranunculus flammula** L.

a. GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken a Sopron melletti Neue-Wiese, Brennberg, Asztalfő (p. 496.).
KÁRPÁTI (1949): A Tölgyes-mocsár szélén; az Ágfalva és Lépesfalva közt húzódó lápos réten (p. 173.).

c. KIRÁLY (ined.): Arbesz-rét mélyebb részein magassásosban (1999).

{46. **Ranunculus lingua** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 65.). Megj.: az adat a Fertőmelléki-dombsorra vonatkozik, legközelebbi egykori lelőhelyére: Sopron, Tómalom.}

47. **Ranunculus sceleratus** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis uliginosis, aquis stagnantibus (p. 492.). Megj.: Az adat valószínűleg a Fertő-mdencére vonatkozik.
CSAPODY (ined.): Kovács-árok, illetve Óbrennbergi-völgy, a temetővel szemben fekvő kőrisállományban (1988).

b. GOMBOCZ (1906): Márcz erdei tóban (KITAIBEL) (p. 496.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Árkokban, nedves réteken, így Vörös-árok alja (1997); Arbesz-rét, Liget-patak mente Ágfalva belterületén (2000), Vadkan-árok felső részén, pusztavágáson kialakult kisebbfajta tavon számos példány (2001), Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

48. **Ranunculus repens** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in pratis frequentissimus (p. 492.).
WALLNER (1903): Árkok mellett, nedves talajon közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken mindenütt (p. 496).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők, Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves réteken, kaszálókon, égerligetekben, nyiladékok kocsinyomaiban, árkokban a hegyvidék belsejében is közönséges.

49. **Ranunculus bulbosus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in pratis frequentissimus (p. 492.).
WALLNER (1903): Réteken, legelőkön, utak mellett közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Sopron körül a gesztenyésekben, Bánfalva (p. 496.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábon utak mellett, szárazabb gyepeken gyakori (pl. Arbesz-rét, Liget-patak menti rét; a hegyvidéken gesztenyésekben, leg. CSAPODY, 1983).

50. **Ranunculus sardous** CR. [Syn.: *R. philonotis* EHRH., *R. pseudobulbosus* SCHUR]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác in agris (p. 492.).
WALLNER (1903): Nedves szántóföldeken Bánfalva mellett (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Bánfalva mellett szántóföldeken (p. 496.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A Soproni-hegyvidéken inkább csak kocsinyomokban és vágásokon (pl. Muck mellett, Jóremény, István-akna, Nagyfüzes, 2001-2002); a hegylábi parlagterületeken, szántókon gyakoribb (pl. Harka melletti parlagok, Ágfalva és Sopron között a vasút mentén).

51. **Ranunculus polyanthemos** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad margines agrorum et inter segetes versus Undrovác (p. 492.).
WALLNER (1903): Lombos erdőkben, a Városon nem ritka (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban, száraz réteken mindenütt; var. *breyninus* CR.: Sopron mellett a Kecske-pataknál ritka (WALLNER) (p. 496.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 158.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Mönchwald (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Hegységperemi száraz-félszáraz, erdőközeli gyepekben többfelé, pl. Ágfalva, Arbesz-rét száraz szegélyein (2000), Harka, a községtől D-re a határsávon (2001).
KIRÁLY (2003): subsp. *polyanthemoides* (BOREAU) AHLFV.: Liget-patak menti rét (mezofil kaszálórét) (HKG) (p. 65).

/ **Ranunculus nemorosus** DC.

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos lejtőin (Kecske-patak, ritka; TAXNER) (p. 32.). Megj.: Az adat hitelessége elképzelhető, de más említés róla a hegységben nincs. Herbáriumi példány, ill. később megerősítések hiányában nem vehető bizonyítottnak. /

52. **Ranunculus lanuginosus** L.

a. SZONTAGH (1864): In nemore ad Undrovác (p. 492.).
WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein (Tatschi, Kecske-patak) (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, Bánfalva, Sopron mellett Deák-kút (p. 496.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidéken völgyalji bükkösökben, gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, égerligetekben sokfelé, ritkábban magas-kórósokban, gesztenyésekben is. Már a városhoz közelebb eső völgyekben (Kecske-patak, Füzes-árok) és Sopronbánfalva körül, továbbá a Tacsi-árokban is megtalálható, de igazán jellegzetessé az Ördög-, Tolvaj-, Köves és Kovács-árokban, a Rák-patak mentén és a Hidegvíz-völgy egyes szakaszain és mellék-völgyeiben válik.

53. **Ranunculus acris** L. [Syn.: *R. acer* L.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias in pratis frequentissimus (p. 492.).
WALLNER (1903): Réteken nagyon közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, utak mellett mindenütt közönséges (p. 496.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábon és a medencében mocsár- és kaszálóréteken, magassásosokban, nedves gyomtársulásokban, a hegység belsejében nyiladékokon, kaszált útszéleken (jellemző, tömeges előfordulási helyei pl. a Liget-patak menti rét, Arbesz-rét, Fáber-rét, Hidegvíz-völgy, Harka alatti rétek, az Ikva mentén Sopron és Somfalva között).

55. **Ranunculus auricomus** L. em. KORSH. s. l.

a. SZONTAGH (1864): *R. cassubicus* L.: In silva umbrosa inter Sopronium et Undrovác (Studentenbrunnen) (p. 492.).
WALLNER (1903): Nedves réteken, erdők elejében, szélein közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, erdőkben mindenütt; *R. cassubicus* L.: Sopron, Bánfalva (SZONTAGH). (p. 496.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).

KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979); Ágfalva, a falu feletti gyertyános-tölgyesben (a Ház-hegytől kissé keletre) (1985).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, Liget-patak menti rét; Sopron, Fáber-rét, mocsárréteken (2000-2002).

56. **Ranunculus arvensis** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes frequens (p. 492.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, különösen vetések közt (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, vetés között mindenütt közönséges (p. 496.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Frankenburg u., vetett gyepben (időleges megtelepedés, 1998, HKG); Ágfalva, a Liget-patak mellett parlagon (2000); Harkai-plató, a Gida-patak feletti siskanádas parlagok felszaggatott részein (2000), a harkai vasútállomással szemben, nedves parlagfolton (2004, HKG).

59. **Ranunculus illyricus** L.

a. CSAPODY (1953): A Béka-tó és Brand-major között egy kb. 10-15 m^2-nyi foltban (p. 18).
KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík (p. 299.).

c. TÍMÁR (1996a): Az 50-es években a Béka-tó és a Brand-major között élt egy kis populációja, mára valószínűleg innen eltűnt (p. 14.).
CSAPODY (ined.): A Harkai-fennsíkon, a Béka-tó és Brand-major között, fás legelőn (Agrostio-Festucetum ovinae) két hatalmas polykormonban (1951). Legeltetés és taposás miatt az egyik megszűnt, a másik átmenetileg visszahúzódott, 1995-ben újból virágzott.

/ 61. **Thalictrum aquilegiifolium** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein versus Sopronium (HITSCHMANN 1858) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett Grosse Stein (HITSCHMAN) (p. 496.).
SOÓ (1966): Sopron (p. 80.).
CSAPODY (ined.): SOÓ (1966) igen régi jelzésre támaszkodik, nevezetesen F. HITSCHMANNéra (1858), én a területen nem láttam, az adat helyessége erősen kétséges. /

63. **Thalictrum minus** L.

a. WALLNER (1903): var. *minus* [sub nomine *Th. jacquinianum* KOCH]: Bokros dombokon Varis és Brennberg felé az út mellett (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): var. *minus* [sub nomine *Th. flexuosum* BERN.]: Kristályos kőzeteken, Sopron mellett Váris, Brennberg (WALLNER) (p. 497).
Megj.: A subsp. *pseudominus* (BORB.) SOÓ soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak!

64. **Thalictrum simplex** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 84.). Megj.: Ez és az összes régi soproni adat a Fertőmelléki-dombsorra vonatkozik.

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1997).
KIRÁLY (ined.): subsp. *galiloides* (NESTL. ex PERS.) BORZA: Ágfalva, Liget-patak menti rét, *Brachypodium pinnatum*-os gyepben kb. 100 tő (2000); Ikva-menti rét (Zieselwiesen), határszéli üde magaskórósban néhány tő (2002).

*65. **Thalictrum flavum** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 85.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).
TRAXLER (1989): Deutschkreutz (p. 85.).

Megj.: Az adatok feltételezhetően a Sopron környéki síkabb területekre vonatkoznak, a hegységből biztos említése nincs.

67. **Adonis vernalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus circa Sopronium (p. 491.). Megj.: Az adat bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik.
WALLNER (1903): A Schönherrmalom mögött és a harkai réten (p. 3.).
CSAPODY (1953): Brand-major alatt (p. 18.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík (p. 299.).

c. TÍMÁR (1996a): Néhány évtizede még élt a Brand-major környékén, mára erről a helyről eltűnt (p. 14.).
LANTOS (2000): A hegység DK-i lábánál, Sopron községhatárban, a Harkai-kúptól Ny-ra, a Brand-majortól néhány száz méterre D-re, a Gida-patak oldalrézsűjén (p. 369.).

69. **Adonis flammea** JACQ.

a. GOMBOCZ (1906): Földeken, ugarokon, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 497.).
CSAPODY (1949): A soproni Pamutipar gyárépülete előtt egyetlen példányban, ruderális talajon (leg. SZABÓ F.) (p. 151.).

c. CSAPODY (1993): f. *flammea*: Harka mellett, kaszálóréten (Arrhenatherum elatioris) (p. 319.).

70. **Adonis aestivalis** L. [Syn.: *A. phoeniceus* (L.) FRITSCH.]

a. SZONTAGH (1864): In segetes frequens (p. 491.).
WALLNER (1903): Vetések közt gyakori (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, vetés között, Sopron (p. 497.).
CSAPODY (1949): Harkai-domb alatt, vetésben (p. 151.).
PRISZTER (1987): Sopron (CSAPODY I.) (p. 36.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY (ined.): A Harkai-kúp alatt, messze a falun túl a rétet övező füves rézsűben ismételten (1949, 1993).

KIRÁLY (ined.): A harkai vasúti átjárónál, kiszáradt parlagon (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G. – PINKE GY., 2000), Harka és a vasútállomás közötti szántók szélein többfelé (2002).

71. **Nymphaea alba** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 90.). Megj.: az adat a Soprontól É-ra fekvő Tómalmokra (már Laitaicum) vonatkozik. A soproni Egyetemi Botanikus Kert tavában betelepítve él.
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980). Megj.: 1983-ban már nem került elő (SCHRATT ined., WU).
c. TÍMÁR (ined.): Ezüst-hegy alatt kis mesterséges tóban, bizonnyal telepítve (1997)

{72. **Nuphar lutea** (L.) SM.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 91.). Megj.: az adat a Sopron környéki síkabb vidékekre vonatkozhat. A soproni Egyetemi Botanikus Kert tavában betelepítve él.}

73. **Ceratophyllum submersum** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 92.). Megj.: az adat a Soprontól É-ra fekvő Tómalmokra (már Laitaicum) vonatkozhat.
c. KIRÁLY (ined.): A harkai kemping Béka-tó nevű kis mesterséges taván (2000).

74. **Ceratophyllum demersum** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 93.). Megj.: az adat a Soprontól É-ra fekvő Tómalmokra (már Laitaicum) vonatkozhat.
c. KIRÁLY (ined.): A soproni kemping Béka-tó nevű kis mesterséges taván (2000), Brennbergbányán kis mesterséges tavon jelentős tömegben (2001).

75. **Asarum europaeum** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 479.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves erdőkben. Brennberg-hegy (p. 506.).
b. GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves erdőkben. Somfalva (p. 506.).
TRAXLER (1964): Wald bei Bundesforstgarten Marz (p. 5.).
c. CSAPODY (ined.): A Soproni-hegység hazai oldalán sohasem találtam. Legközelebbi előfordulása a Soprontól ÉNy-ra fekvő Dudlesz-erdőben, már a Laitaicumban van.
TÍMÁR (ined.): Óhermes, idős bükkösben, tavacska fölött, házak mellett 5 tő (1996).

76. **Aristolochia clematitis** L.

a. WALLNER (1903): Szántóföldek szélén (malompatak az uszoda mellett, a Mesko-rét felé), bozót között (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken (p. 506.).
b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
c. CSAPODY (ined.): Csak Sopron belterületén: 1980-90 között a Székeles utcában deszkakerítés réseiben.
KIRÁLY (ined.): Harkától keletre, a volt TSz-telep bekötőútja mellett, útszélen (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Sopron, Bürgerfeld É-i széle, az országhatár menti bokros sávban, többfelé (2002).

79. **Aruncus sylvestris** KOSTEL. [Syn.: *A. silvester* KOSTEL, *A. dioicus* auct., *Spiraea aruncus* L.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Brennberg, ad Undrovác (p. 500.).
WALLNER (1903): Erdők köves helyein, nedves hegyszakadékokban (Tatschiárok) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos völgyekben a Soproni-hegyvidéken (p. 519.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 157-158.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
GOTTHÁRD in BÁNKUTI (2000): Sopron, Hármas-forrás (1971) (p. 80.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. HORVÁTH (1996): A brennbergi út oldalán, jellemzően patakok és források mellett (p. 12., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A hegység egész területén, jellemzően patakok és források mellett, hegylábakon, viszonylag nagy számban megtalálható (p. 16.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belső területeinek völgyeiben jellemző, helyenként tömegesen előforduló növény (pl. Tolvaj-, Köves, Ördög-, Rámel-árok, Hidegvíz-völgy és oldalvölgyei, Rák-patak mente, Zsilip-árok, Ó-Hermes és Új-Hermes között, Mély-árok), a hegységperemen ritkább, csak szálanként fordul elő (pl. Iker-árok, Kecske-patak völgye, Kánya-szurdok, Borsó-hegy, Deák-kút). Jellemző élőhelyei a szivárgóvizes meredek letörések (bükkösök, gyertyános-tölgyesek, szivárgóvizes égeres oldalak), kisebb számban völgyaljakon, patakmenti égeresekben, magaskórósokban is előfordul (34. ábra).

Cydonia oblonga MILL. em. BECK [Syn.: *Cydonia maliformis* MILL.]

b. SZONTAGH (1864): In sepibus vinearum ad Marc (KITAIBEL) (p. 499.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, itt-ott elvadul, így a szőlők kerítésében Márcz mellett (KITAIBEL) (p. 522.).

c. CSAPODY (ined.): A Felső-Lőverekben sokhelyütt ültetve és kivadulva.

83. **Pyrus pyraster** (L.) BURGSDORF [Syn.: *Pyrus communis* L.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 499.).
WALLNER (1903): Erdeinkben és azok elején közönséges (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdőben (p. 522.).
TERPÓ (1960): f. *pyraster*, f. *spathulata* TERPÓ, f. *cordifolia* TERPÓ, f. *borbasiana* TERPÓ, f. *elliptica* (GILLOT) TERPÓ, var. *ovata* TERPÓ, f. *achras* (GAERTNER) TERPÓ, f. *kitaibeliana* TERPÓ, var. *brevipes* (BORB.) TERPÓ: Sopron: Harkai-csúcs (leg. KÁRPÁTI – TERPÓ) (pp. 58-86.).
CSAPODY (ined.): Tövis-süveg, Várisi-kőfejtők, Károlymagaslat (1959-66).
CSAPODY (1964): Am Fusse von Daloshegy, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem erdőszélein, elcserjésedett helyeken, nem gyakori (főként Harka és Ágfalva térségében). Feljegyzett adatai: Dalos-hegy déli gerince, száraz tölgyesben; Harka, Nap-hegy gerince és keleti

letörése, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Harka, Ház-hegytől délkeletre húzódó gerincen, száraz tölgyesben; Seprőkötő-hegytől északra fekvő magaslat, száraz tölgyesben; Harka, Fillér-erdő és a Garas-erdő között, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Haraszt-lejtő (a harkai lőtér közelében), száraz tölgyes fragmentumokban és erdőszélen (1997); Népfőiskola előtt, útszélen; Borsó-hegy, száraz tölgyesekben (1998) (leg. SZMORAD), Várhely K-i oldala, Városligeti-erdő, Dalos-hegy, Ház-hegy, Garas-erdő, Isten-széke, Fillér-erdő, Loos-oldal (2002, leg. KIRÁLY).

{**Pyrus austriaca** A. KERNER (= *P. nivalis – pyraster*)

a. SOÓ (1980): Sopron (p. 290.).

Megj.: Soproni adatai a Fertőmelléki-dombságra vonatkoznak (legközelebb a Soproni-medence peremén, a Kő-hegyen ismert előfordulása).}

Pyrus × transdanubica TERPÓ (= *P. nivalis × pyraster*)

a. TERPÓ (1960): st. *witašekiana* TERPÓ: Harkai-csúcs (leg. KÁRPÁTI – TERPÓ) (p. 172.).

Pyrus decaisneana TERPÓ (= *P. cordata – pyraster*)

a. TERPÓ (1960): var. *rapaicsiana* TERPÓ: Sopron: Harkai-csúcs (leg. KÁRPÁTI – TERPÓ) (p. 41.).

86. **Malus sylvestris** (L.) MILL. [Syn.: *Pyrus malus* L.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 499.).
WALLNER (1903): Erdeinkben (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, vadon, illetve elvadulva csak ritkán látni (p. 523.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes, Kánya-szurdok, Füzes-árok, Károly-magaslat (1959).
CSAPODY (1964): Daloshegy (sílesikló), Tövissüveg, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Utak mellett, erdőszéleken, elszórtan, kis példányszámban megtalálható faj. Adatai: Hermes-telep, útszegélyben; Ház-hegy, száraz tölgyesben; Szarvas-hegy, határsávban; Tövissüveg – Kettős-árok között, ültetett fenyvesben – leg. SZMORAD; Tolvaj-árok torkolatánál ill. az Ifjúsági Tábornál égeres szélén; Büdös-kút mellett gyertyánosban; Tepper-tanya, erdőszélen, Dalos-hegy, Fáber-rét, Zichy-rét, Nap-hegy – füves tölgyesekben, Tacsi-árok – égerligetben; leg. KIRÁLY.

Malus domestica BORKH.

c. KIRÁLY (ined.): A hegylábi gyümölcsösök környékén és a Soproni-medence mesgyéin sokfelé megtalálható elvadultan (2001-2002).

87. **Sorbus domestica** L.

a. WALLNER (1903): A Löwerekben mívelik (p. 36.).
KÁRPÁTI (1941): A Sopron környéki kertekben elég ritka, leginkább s Lövérekben s a Sopronbánfalva körüli gyümölcsösökben és a gesztenyések között látni, elvadult példányokat itt sehol sem találtam (p. 196.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Elsősorban a vársi hegységrész száraz, füves tölgyeseiben találkozhatunk vele. Valószínűleg a Lővérek kertjeiből és a gesztenyésekből, régi gyümölcsösökből kivadulva fordul elő, de ma már (szemben KÁRPÁTI 1941 fenti véleményével) meghonosodottnak tekinthető, spontán terjedő faj. Feljegyzett lelőhelyei: Klastrom-hegy keleti oldala, *Melica*-s gyertyános tölgyes, magoncok (1996); Dalos-hegy: Altdörfer-emlékmű, magoncok; Harka: Nap-hegy keleti lejtője, *Melica*-s gyertyános-tölgyes; Sörházdomb, gyertyános-tölgyes (1997); Deák-kúti-völgy, gyertyános-tölgyes; Kovács-árok felső vége, határsáv (1998) (leg. SZMORAD); Ezüst-hegy (határsávban két idős példány) (1997) (leg. TÍMÁR); a harkai lőtér felett az erdőszélen egy 30 cm-es átmérőjű nagy fa (2000); Sopron, Városligeti-erdő; Bánfalva, a Sánc-hegy gesztenyésében; Ágfalva, az Ágfalvi-gesztenyésben (2001); a „Kenyérleső" feletti száraz tölgyes letörésen egy kis bokor (2001); Tövis-süveg, *Melica*-s tölgyesben; Gloriette-csúcs alatti kis kőfejtő peremén; Liget-erdő, telepített acidofil erdei-fenyvesben, a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben, Fillér-erdő, Kő-halom (2002) (leg. KIRÁLY); Isten-szék acidofil tölgyesében egy kis példány (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001). Méretes példányai nőnek a Lőverekben (Winkler út, Honvéd út, Imrédy-villa kertje) (15. ábra).

88. **Sorbus aucuparia** L.

a. SZONTAGH (1864): Ante portam Schlipperianam Sopronii (p. 499.).
WALLNER (1903): Dísz- és sorfa (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban. A soproni hegységben a Károly-magaslaton, a Kuchel-patak mellett (p. 522.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
KÁRPÁTI (1949): Brennbergbánya az Angerwald lábánál erdőirtásban, Bánfalva a Brennbergi-völgyben az Erdei Iskolával szembeni lejtőn, Ágfalva, az ágfalvi erdőben, Sopron felett a vársi őrház mellett régen ültették, a Lővér körúton újabban díszfának ültették. A közelben mindenütt el is vadul (p. 173.).
CSAPODY (ined.): Ferenc-forrás, Kisfüzes, Deákkúti-kőfejtő felett, Károly-magaslat, Pedagógus-forrás (1959-66).
CSAPODY (1964): Kecskepatak (Galambszikla), Károlymagaslat, Castaneo-Quercetum noricum, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge bei Loipersbach (p. 10.).
HOLZNER (ined., WU): Ritzing NW (1978).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belső területein szálankénti előfordulása természetesnek vehető, bár a megfelelő, spontán jellegű, nyílt állományok hiányában elég ritka. A hegységperemen, főleg a Sopron közeli részeken már inkább csak kivadulás révén található meg. Legtöbb helyen csak magoncok ill. fiatal egyedek ismertek. Lelőhelyei: (SZMORAD ined.): Nándor-magaslat, erdőben és a kőbánya peremén; Vas-hegy, gyertyános-tölgyesben (1996); Váris: szívszanatórium melletti park; Dalos-hegy, Károly-magaslat,

Kánya-szurdok, Csalóka-forrás, Tacsi-árok, gyertyános-tölgyesekben, fenyvesekben (1997); Deák-kúti-völgy, gyertyános-tölgyesben; Dalos-hegy, Fáber-réti erdész-ház és a Dalos-hegy között, degradált tölgyesben; Magas-bérc, Vadkan-árok felső vége, telepített lucosban (cca. 17-18 m magas, 25 cm átmérőjű faegyed is!); István-akna, lucosban; Három-oszlop, határsávban; Kovács-árok és Kövesárok határközeli szakasza, égerligetben; Ó-Brennberg, gyertyános-tölgyesben (1998); TÍMÁR (ined.): Görbehalom (töltés alatti égeres), Ördög-árok elágazásánál, Asztalfő (műút mellett), Ojtozi-fasor végénél; KIRÁLY (ined.): Asztalfő alatt felújításban, Haraszt-lejtő, Zichy-rét (2002); var. *edulis* DIECK: a Lővér-körút mellett a 30-as években ültetve (CSAPODY ined.)

89. **Sorbus aria** L.

c. CSAPODY (ined.): Egy példánya él a Deák-kúti kőfejtő felett, áfonyás-sédbúzás mészkerülő gyertyános-tölgyesben (1996). Feltételezhetően madarak hurcolták be.
KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Deákkúti-kőfejtő felett, acidofil tölgyesben egy középkorú fa (leg. pro primo CSAPODY I.) (p. 230.).
KIRÁLY (ined.): A kőfejtő feletti fa egy 2002-es avartűzben súlyosan károsodott, könnyen lehet, hogy elpusztul.

92. **Sorbus torminalis** (L.) CR. [Syn.: *Aria torminalis* G. B., *Pyrus torminalis* EHRH.]

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben vadon. Itt-ott mívelik (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, cserjésekben Brennberg-hegyen (p. 523.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat, Nagyfüzes, Füzes-árok (1959-65).
CSAPODY (1964): Daloshegy (sílesikló), Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Neben dem Steinbruch Deákkút, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, cserjésekben somfalvai erdő (p. 523.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge zerstreut, z. B. bei Loipersbach (p. 10.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység külső részének hegycsúcsain, száraz tölgyesekben ill. füves gyertyános-tölgyesekben („xerotherm flóraszigetek") kis egyedszámban, főleg magoncokkal, idősebb példány alig. Lelőhelyadatai: CSAPODY (ined.): Idős példányai élnek az Ojtozi-fasor béka-tói végén. Szálanként Deák-kút, Károly-magaslat, Tolvaj-árok, Erdei malom feletti kőfejtő; mindenütt gyertyános-tölgyesben; SZMORAD (ined): Kánya-szurdok felett, tölgyesben (1995); Sopronbánfalva: autóbuszforduló mellett, gyertyános-tölgyesben; Sopronbánfalva: Sánc-hegy, hősi temető szegélye, száraz tölgyes fragmentumban (1996); Dalos-hegy déli gerince, Tövis-süveg, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Váris: a kőbányák közötti gerinc keleti oldala, száraz tölgyesben; Ojtozi-fasor melléke, várisi tölgyes, üde tölgyesekben; Károly-magaslat keleti oldala, száraz tölgyesben; Harka: Nap-hegy gerince, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben, több ponton; Harka: Ház-hegytől délkeletre húzódó gerincen, száraz tölgyesben; Sörházdomb, gyertyános-tölgyesben; Harka: Fillér-erdő és a Garas-erdő között, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben (1997); Vas-hegy, *Melica uniflora*-s gyertyános-tölgyesben, acidofil tölgyesben; Deák-kúti-völgy, gyertyános-tölgyesben; Borsóhegy gerince és keleti oldala, száraz tölgyesekben (1998); Harkai-kúp, száraz

tölgyesben (1996, SZMORAD – TÍMÁR ined.); KIRÁLY (ined.): Borsó-hegy, Gloriette-csúcs, Nándormagaslat, Harkai-kúp, Ojtozi-fasor, Felső-Tödl, Kenyérleső, Károlymagaslat, Klastrom-hegy; Görbehalom felett a Tödl-hegyen valószínűleg ültetett, 50 cm-es átmérőjű példánya ismert (1996-2002); Isten-szék csúcsának törmelékes talajú tölgyeseiben többfelé (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben, Klastrom-hegy É-i nyúlványai, Városligeti-erdő, Róka-domb, füves gyertyános-tölgyesekben (2002) (18. ábra).

Mespilus germanica L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 499.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett a lővérekben mívelik (p. 522.).

c. CSAPODY – SZMORAD (ined.): Különösen a Felső-Lőverek jellemző gyümölcsfája, melyet már DECCARD jelez. Kivadulva: Várhely-gerinc, gyertyános-tölgyesben (1997, leg. SZMORAD).
TÍMÁR (ined.): Ágfalva (Arbesz-rét fölött, régi gyümölcsösben) (1994).

94. **Crataegus laevigata** (POIRET) DC. [Syn.: *C. oxyacantha* L.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus silvis (p. 499.).
WALLNER (1903): Erdőszélen, lombos erdőkben mindenütt. Mívelik is (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélein, utak mellett főleg a síkvidéki erdőkben közönséges (p. 522.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).
CSAPODY (ined.): Tövis-süveg, Nagyfüzes, Deákkúti-kőfejtő felett, Károlymagaslat, Kánya-szurdok, Városi-kőfejtők, Tölgyes-mocsár (1959-66).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A városi hegységrész *Melica*-s kocsánytalan-tölgyeseiben, és K-i kitettségű meredek, bolygatott cserjés tölgyeseiben szórványosan, kis példányszámban (pl. Harkai-kúp, Istenszéke, Városi kőfejtő, Seprőkötő-hegy, Nagyfüzes, Klastrom-hegy, Tövis-süveg, Vas-hegy).

95. **Crataegus monogyna** JACQ.

a. SZONTAGH (1864): In collibus silvis (p. 499.).
WALLNER (1903): Erdőszélen, lombos erdőkben mindenütt. Mívelik is (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélein, utak mellett főleg a síkvidéki erdőkben közönséges (p. 522.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem erdőszélein, spontán cserjésedő részeken gyakoribb (különösen Harkai-kúp. Harkai-plató, Borsóhegy és Tödl alja), a hegység belsejében meglehetősen ritka (pl. határsáv, Hidegvíz-völgy rétjei mellett).

98. **Rubus idaeus** L.

a. WALLNER (1903): Erdők bozótjaiban köves helyeken, kertekben mívelik (a Brennberg felé vezető úton gyakori). (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, irtásokban, bokros helyeken a magasabb hegyvidéken a soproni hegységben (p. 523.).
GÁYER in KÁRPÁTI (1935): A soproni hegységben (p. 164.).

SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 51.); a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

b. TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge is die Himbeere nicht nur häufiger und geselliger, sondern auch kräftiger und fruchtbarer als im Leithagebirge. Besonders üppige und fruchtreiche Bestände befinden sich bei Rohrbach (p. 10.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység vágásterületein, villanypásztáin, továbbá az égerligetek, nedvesebb bükkösök, gyertyános-tölgyesek szélén sokfelé előfordul, bár nagyobb tömegben ritka.

Rubus phoenicolasius MAXIM.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Egyetemi Botanikus Kert mögött (Deákkúti út), kerítés mellett szubspontán (2001-2003, HKG).

99. **Rubus caesius** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis, silvis circa Sopronium (p. 500.).

WALLNER (1903): Nedves bokrokban (a bánfalvi Kunstmühle mögötti patak szélén.); var. *agrestis* MALY: szántóföldeken imitt-amott (p. 33.).

GOMBOCZ (1906): var. caesius (sub nomine var. umbrosus RCHB.): Harka mellett (p. 524.).

SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 51.); a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábi területeken, illetve a szélesebb patakvölgyekben jelentősebb szórványosan sokfelé előfordul (pl. Arbesz-rét, Rák-patak mente, Hidegvíz-völgy, Vadkan-árok), a belső kis völgyekből viszont általában hiányzik. Égerligetekben, a hegylábon magaskórósokban, nedves árkok mellett, néhol erdőszéli cserjés helyeken található. A Soproni-medencében mesgyéken, csatornák mellett szórványosan.

***Rubus × corylifolius** SM. (= *R. caesius* × *Discolores* subsect.)

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken, bokros dombokon (p. 33.).

100. **Rubus canescens** DC. [Syn.: *R. tomentosus* BORKH.]

a. WALLNER (1903): Vágásokban, bokros dombokon, különösen mésztalajon (JEMELKA) (p. 33.).

GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Sopron (p. 164.).

Megj.: WALLNER és GÁYER fenti adatai feltehetően nem a hegységre, hanem a Laitaicumra vonatkoznak.

CSAPODY (ined.): Róka-domb, Nagyfüzes, Károly-magaslat, Tövis-süveg (1959-66).

CSAPODY (1964): Kuppe oberhalb Kányszurdok, „Unterabt. 104", Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Tövissüveg, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
c. SZMORAD (ined): Harka: Ház-hegytől délkeletre húzódó gerincen, határsávban és száraz tölgyesben több ponton (1997).

101-170. **Rubus fruticosus** L. agg.
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A fajcsoport tagjai a hegység üde lomberdeiben, telepített fenyveseiben és égerligeteiben számos ponton, gyakran nagy tömegben fordulnak elő. Vágásterületeken tömegesen elszaporodva „erdészeti gyomként" viselkednek. A *R. fruticosus* agg. kisfajainak soproni adatai jórészt GÁYER Gyulától erednek, és zömükben az Új-rétre, a Récényi út környékére vonatkoztak; ezen élőhelyek azóta jelentősen átalakultak, ellenőrzésük szinte lehetetlen. Taxonómiai felülvizsgálatuk hiányzik, így csupán a korábbi irodalmi közlésekre támaszkodhatunk.

*101. **Rubus nessensis** W. WALL.
a. GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Sopron (p. 164.).

104. **Rubus plicatus** WH. et N.
a. GOMBOCZ (1906): Irtásokban, nedves völgyekben a soproni hegységben gyakori (p. 123.).

*113. **Rubus fictus** SUDRE
a. SOÓ (1966): Sopron, Újrét (p. 144.).
SOÓ (1980): Sopron, ma már? (p. 50.).

*118. **Rubus cordifolius** WH. et N.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 146.).

126. **Rubus bifrons** VEST ex TRATT.
a. GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Sopron (p. 164.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes (leg. CSAPODY – KÁRPÁTI, 1955).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
CSAPODY (ined.): Kisfüzes, Nagyfüzes, Ferenc-forrás (1959-65).
CSAPODY (1964): Nagyfüzes, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
SOÓ (1966): Sopron körül (p. 150.).

128. **Rubus discolor** WH. et N.
a. WALLNER (1903): Sövények, kerítések, utak mellett közönséges (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, utak mellett, irtásokban a soproni hegységben gyakori (p. 123.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb, Nagyfüzes, Kánya-szurdok, Füzes-árok (1959-66).
SOÓ (1966): subsp. *lacertosus* SUDRE: Sopron körül (p. 151.).

*129. **Rubus candicans** WH. ex RCHB.
a. SOÓ (1966): f. *oblongatus* (SUDRE) NYÁR.: Sopron körül (p. 153.).

*130. **Rubus arduennensis** LIBERT in LEJ.
a. SOÓ (1966): subsp. *collicolus* SUDRE: Sopron körül.

*132. **Rubus macrostachys** P. J. MUELL.
a. SOÓ (1966): var. *styriacus* (HAL.) SUDRE: Sopron körül (p. 156.).

136. **Rubus colemannii** BLOXAM in KIRBY em. SUDRE
a. GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Sopron (p. 164.).
SOÓ (1966): subsp. *gremlii* (FOCKE) SUDRE et subsp. *eriostachys* (LEF. et MÜLL.) SUDRE: Sopron; f. *macrocardiacus* SABR.: Sopron, Kányaszurdok (p. 158.).

*138. **Rubus gratiosus** LEF. et MÜLL.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 159.).

*139. **Rubus morifolius** P. J. MUELL.
a. SOÓ (1966): subsp. *lebelianus* (SUDRE) SOÓ: Sopron körül (p. 160.).

*140. **Rubus radula** WEIHE in BOENN.
a. SOÓ (1966): subsp. *uncinatus* (MÜLL.) SUDRE: Sopron körül (p. 161.).

***Rubus** × **cuspidatus** MÜLL. (= *R. caesius* × *radula*)
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 185.).

*141. **Rubus genevieri** BOR.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 161.).

*142. **Rubus apiculatus** WH. et N.
b. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 161.).

*143. **Rubus micans** GREN. et GODR.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 162.).

*144. **Rubus granulatus** LEF. et. MÜLL.
a. SOÓ (1966): subsp. *misniensis* (HOFMANN) SUDRE et var. *dryades* (SABR.) KISS: Sopron körül (p. 162.).

*146. **Rubus foliosus** WH. et N.
a. SOÓ (1966): var. *flexuosus* (LEF. et MÜLL.) SUDRE: Sopron körül (p. 163.).

*147. **Rubus thyrsiflorus** WH. et N.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 161.); subsp. *chloranthus* (SABR.) SUDRE: Sopron (p. 163.).

*148. **Rubus pallidus** WH. et N.
a. SOÓ (1966): Sopron körül; subsp. *loehri* (WIRTG.) SUDRE et var. *baeumleri* (SABR.) KISS: ugyanott (p. 164.).

*149. **Rubus menkei** WH. et N.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 164.).

*150. **Rubus thelybatos** FOCKE
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 165.).

*152. **Rubus rudis** WH. et N.
a. SOÓ (1966): Sopron körül; subsp. *blandus* SUDRE et var. *lanceifolius* SUDRE: ugyanott (p. 166.).

***Rubus × adenoleucus** CHABOISSEAU (= *R. caesius* × *rudis*)
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 185.).

*157. **Rubus lejeunei** WH. et N.
a. SOÓ (1966): subsp. *sopronensis* GÁY.: Sopron körül (p. 168.).

*160. **Rubus hebecarpus** P. J. MUELL.
a. SOÓ (1966): subsp. *bavaricus* (FOCKE) SUDRE: Sopron körül (p. 169.).

*164. **Rubus scaber** WH. et N. ex BLUFF et FINGERHAUT
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 172.).

165. **Rubus tereticaulis** MÜLL.
a. SOÓ (1966): subsp. *saxetanus* SUDRE et var. *schnetzleri* (FAVRAT) SUDRE: Sopron körül (p. 173.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat keleti lába (1966).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

166. **Rubus schleicheri** WH. ex TRATT.
a. SOÓ (1966): Sopron, Kányaszurdok (p. 175.).

***Rubus × orthacanthus** WIMMER (= *R. caesius* × *schleicheri*)
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 185.).

*167. **Rubus bellardii** WH. et N.
a. SOÓ (1966): Sopron körül (p. 175.).

*168. **Rubus rivularis** WIRTGEN et P. J. MUELL. em. SUDRE
a. WALLNER (1903 sub nomine *R. viridis* NEILR.): Erdők szélein, hegyi patakok mentén imitt-amott (p. 33.).
SOÓ (1966): A típus és var. *lamprophyllus* (GREMLI) SUDRE: Sopron körül (p. 177.).

*169. **Rubus serpens** WEIHE ex. LEJ. et COURT em. SUDRE
a. SOÓ (1966): A típus mellett: var. *flexiramus* SUDRE et f. *brevipes* (BOULAY) SUDRE Sopron körül (p. 179-180.).

*170. **Rubus hirtus** W. et K. em. SUDRE

a. SOÓ (1966): subsp. *posoniensis* (SABR.) SUDRE, var. *hypodasyphyllus* SUDRE et var. *elegantulus* SUDRE: Sopron körül (p. 182-183.).

Megjegyzés: Azonosíthatatlan *Rubus*ok:
„*R. fruticosus* L.”:
SZONTAGH (1864): In dumetis, silvis circa Sopronium (p. 500.).
„*R. hybridus* VILL.”:
WALLNER (1903): Bokros dombokon (JEMELKA) (p. 33.).

171. **Fragaria vesca** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus, silvis, dumetis (p. 500.).
WALLNER (1903): Erdőkben, utak, mesgyék mellett közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, száraz réteken a síktól a hegyvidékig közönséges (p. 524.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység rétjein, erdőszélein és vágásterületein szórványosan sokfelé (pl. Ágfalva melletti réteken, Fáber-réten, a Hidegvíz-völgy rétjein, a Tacsi-árokban, a Borsó-hegyen).

172. **Fragaria moschata** DUCH. [Syn.: *F. elatior* EHRH.]

a. WALLNER (1903): Erdők vágásain, szélein. Kertekben mívelik (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, füves helyeken a hegyvidéken mindenütt (p. 524.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1966).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): Elsősorban hegységperemi erdőszegélyeken, nyílt füves erdőkben (pl. Károly-magaslat, Dalos-hegy, Harkai-kúp, Arbesz-rét széle a Borsó-hegy alatt, Sánc-hegy gesztenyése), de – pl. a Nagyzuhatag feletti határsávon, a Rámel-árok alján és a Hidegvíz-völgyben – a hegység belsejében is.

173. **Fragaria viridis** DUCH. [Syn.: *F. collina* L.]

a. WALLNER (1903): Erdős dombokon (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Száraz napos helyeken, erdőkben, irtásokban, a pannoniai flóraterület sík- és dombvidékein mindenütt (p. 524.). Megj.: Korábbi összes hazai irodalmi adata a Laitaicumra vonatkozik!
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).

SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Biztosan Ágfalvától É-ra, a Somfalvi-dűlő gyepjeiben (2002) és a Harkai-plató cserjésedő szegélyein (2004).

***Fragaria × ananassa** DUCH. (= *F. chiloënsis* (L.) EHRH. × *F. virginiana* DUCH.)

b. TRAXLER (1964): Mitunter durch Auflassung von Kulturen verwildert so bei Sieggraben beobachtet (p. 7.).

Duchesnea indica FOCKE [Syn.: *Fragaria indica* ANDREW]

c. KIRÁLY (ined.): Az Egyetemi Botanikus Kert nyírt gyepjeiben számos helyen kivadulva, meghonosodva (1995-2000), bánfalvi Erdei malom melletti útszéleken (2002).

175. **Potentilla rupestris** L.

Herb.:

a. „In locis siccis castanetorum Sopronianum" (GOMBOCZ E., 1897, HBP)
„Sopron, in silvaticis versus m. Burgstall" (JÁVORKA S., 1932, HBP)
„In graminosis montis Görbehalom" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„In declivibus montis Bogenriegel" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„In Sopronbánfalva" (VAJDA L., 1933, HBP)
„In rupibus gneissaceus supra Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„In graminosis siccis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 500.).
WALLNER (1903): Bokros dombokon (Varis) (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, száraz, köves helyeken szórványosan. Nándormagaslat Sopron mellett (SZONTAGH), Dalárhegyen Sopron mellett (p. 524.).
CSAPODY (1935): Sopron (p. 196.).
KÁRPÁTI (1949): Bánfalva, az Erdei malom feletti gerincen (p. 173.).
CSAPODY (ined.): Az Erdei malom feletti gerincen (ahol KÁRPÁTI is találta), valamint a Várhely madár-ároki oldalán.

176. **Potentilla alba** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe (p. 500.).
WALLNER (1903): Erdők elejében közönséges (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, tisztásokon, különösen a hegyvidéken mindenütt (p. 524.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szelídgesztenyésekben az Alsó- és Felső-Lőverekben korábban mindenütt előfordult, újabb adata a Sánc-hegy gesztenyéséből van. A hegység belsejében üde kaszálóréteken illetve szárazabb füves tölgyes hátakon többfelé megtalálható (pl. Hidegvíz-völgy rétjei, Fáber-rét, Arbesz-rét, Rák-patak mente, Liget-patak menti rét, Városligeti-erdő).

178. **Potentilla supina** L.

a. SZONTAGH (1864): In prato Paprét dicto Sopronii (DECCARD) (p. 500.).
WALLNER (1903): Nedves gödrökben (Lähne konyhakertje melletti faraktár) (p. 30.).
KÁRPÁTI (1949): Bánfalva, a Rákpatak mentén az Erdei malomnál (p. 173.).
CSAPODY (ined.): A Várhely madár-ároki vízmosta lejtőin, gneisz sziklák között (leg. CSAPODY – PRISZTER, 1968).
SOÓ (1980): Soproni-hg. (p. 50.).

b. TRAXLER (1972): Kalkgruben (p. 100.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Ágfalva, a temető melletti parkolóban; Óhermesakna előtt erdészeti rakodón (p. 233.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, az Arbesz-réttől DK-re, tarvágáson (1999); Kovács-árok, taposott rakodón; a Havas-bérc É-i nyúlványán siskanádas vágásterületen (2001) Sopron belterületén (Jereván lakótelep), törmelékes helyen (leg. CSISZÁR Á., 2001); Sopron és Ágfalva közötti nedves szántókon, Ágfalva belterületén a vasúti átjárónál (2002).

179. **Potentilla anserina** L.

a. SZONTAGH (1864): var. *anserina* (sub nomine var. *discolor* WALLR.): Ad vias, in fossis ubique frequens; var. *sericea* HAYNE (sub nomine var. *argentea* NEILR.): cum priori rarior (p. 500.).
WALLNER (1903): var. *anserina* (sub nomine var. *discolor* WALLR.) et var. *nuda* GAUD. (sub nomine var. *viridis* KOCH): Nedves gyepen, árkok mellett közönséges (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): var. *anserina* (sub nomine var. *discolor* WALLR.) et var. *sericea* HAYNE (sub nomine var. *concolor* WALLR.): Nedves helyeken, házak, csatornák körül gyakran (p. 525.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Taposott gyepekben, utak mellett, a medencében és a Várison szórványos (pl. Zichy-rét, Béka-tó, Fáber-rét, a Liget-patak menti rét, Arbesz-rét, Hidegvíz-völgy rétjei és benyíló tisztásai, Tacsi-árok, Harkai-fennsík, István-akna).

180. **Potentilla erecta** (L.) RÄUSCHEL [Syn.: *P. sylvestris* NECK., *P. tormentilla* NECK., *Tormentilla erecta* L.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva in silvis (p. 500.).
WALLNER (1903): Nedves réteken, erdeinkben mindenütt (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdőkben, bokros helyeken a soproni hegységben elterjedt (p. 525.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD –TÍMÁR (ined.): Kiszáradó lápréteken, kaszálóréteken, füves útrézsűkön szórványosan, visszaszorulóban (pl. Hidegvízvölgy rétjei, Arbesz-rét, Fáber-rét, István-akna, Ultra É-i oldala, Angerwald).

181. **Potentilla reptans** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis uliginosis, in fossis (p. 500.).
WALLNER (1903): Árkokban, mocsáros helyeken közönséges (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett közönséges (p. 525.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves helyeken, kocsinyom-társulásokban, gyomtársulásokban és cserjésekben elszórtan az egész hegyvidéken, ill. főleg a hegylábon gyakori.

182. **Potentilla argentea** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis silvestribus ad vias circa Sopronium (p. 500.).
WALLNER (1903): Száraz gyepen, utak mellett nagyon közönséges (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos, köves helyeken, kopár réteken, Sopron mellett Streuberg, Vashegy, Harka (p. 525.).
SOÓ (1966): subsp. *argentea* et subsp. *tenuiloba* (JORD.) JÁV.: Sopron (p. 199.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 30.).

c. KIRÁLY (ined.): Nyiladékokon, vágások szélein, árokpartokon a hegység és a medence területén szórványosan sokfelé megtalálható.

183. **Potentilla neglecta** BAUMG. [Syn.: *P. impolita* WAHLBG. em. SOÓ]

a. SOÓ (1966): subsp. *dissecta* (WALLR.) SOÓ: Sopron (p. 201.).

c. KIRÁLY (ined.): Útszéleken, száraz mesgyéken: Ágfalva, Bürgerfeld (határsávi gyepek); Harka (a hegység erdőtömbjének szélén többfelé) (2002).

187. **Potentilla leucopolitana** P. J. MUELL.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 203.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (ined.): Lőver-körúton, a Hotel Maroni előtt.

188. **Potentilla inclinata** VILL. em. BALL et WALTERS [Syn.: *P. adscendens* W. et K. in WILLD.]

Herb.:

a. „In glareosis ad viam inter Gyertyánfaforrás et Istenszéke" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Erdők köves elejében, száraz dombokon, utak mellett (Vaspályagát Ágfalva felé) (p. 30.).
KÁRPÁTI (1949): Sopron: a Károlymagaslat alján levő erdő szélén, a Dalos-hegynek a Kecskepatak felé eső lejtőjén, a Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé vezető út mentén (p. 173.).

CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron és Ágfalva között a Liget-patak hídja közelében, másodlagos gyepben (2003, HKG).

189. **Potentilla recta** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe (p. 500.).
WALLNER (1903): Köves, napos dombokon, bokrok között imitt-amott (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, köves helyeken, Sopron mellett Varis, Nándormagaslat (p. 525.).
BORHIDI – ISÉPY (1965): f. *karpatii* BORHIDI: Sopronbánfalva (KÁRPÁTI Z., HBP) (p. 300.).
SOÓ (1966): subsp. *leucotricha* (BORB.) JÁV., subsp. *obscura* (WILLD.) H. RCHB., subsp. *auriflora* (BORB.) JÁV. et var. *semilaciniosa* BORB.: Sopron (p. 208.).

b. GOMBOCZ (1906): subsp. *leucotricha* (BORB.) JÁV.: Márcz (p. 525.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy és Nap-hegy száraz gyepjeiben elterjedt faj (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Brennbergtől D-re a volt műszaki zár száraz gyepjeiben többfelé (2001); Harkai-plató, a kemping mellett (2001).

190. **Potentilla heptaphylla** JUSL. [Syn.: *P. opaca* L. p. p. et auct., *P. verna* L. var. *opaca* NEILR., *P. dubia* MOENCH]

a. SZONTAGH (1864): In apricis locis (p. 500.).
WALLNER (1903): Erdők tisztásain (Varis, „Schinderanger") (p. 30.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *P. opaca*): Napos, homokos, száraz dombokon. Sopron mellett (SUPANEC), Varis (WALLNER) (p. 525.); sub nomine *P. dubia*: réteken, füves helyeken, erdők szélén. Sopron körül Kecskepatak (p. 524.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).

c. KIRÁLY (ined.): A bánfalvi Sánc-hegy gesztenyésében, az Arbesz-rét D-i erdőszéli peremén és a Rák-patak mente egyik rétjén a Köves-árok bejáratánál (2000-2001).

Megjegyzés: A GOMBOCZ (1906) által jelzett *Potentilla fragariastrum* EHRH. – „száraz réteken igen ritka. Sopron mellett a Galambréten" (p. 524.) – és a WALLNER (1903) által említett *Potentilla cinerea* CHAIX *subacaulis* – „száraz, homokos dombokon (Ágfalva és Bánfalva mögött)" (p. 30.) – azonosíthatatlan taxonok.

192. **Potentilla arenaria** BORKH. [Syn.: *P. cinerea* auct. non CHAIX, *P. incana* G., M. et SCH.]

a. KÁRPÁTI (1949): A Harkai csúcson, gneiszen (p. 173.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach; Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúpon és a Harkai-plató száraz, taposott gyepjeiben (savanyú alapkőzeten) nem ritka (1999-2001).
Megj.: WALLNER „*P. verna*"-ja – „dombokon, lejtőkön, gyepen, utak mellett mindenütt közönséges" (p. 30.) – bizonnyal szintén erre a fajra, de laitaicumi előfordulásaira vonatkozik.

194. **Potentilla pusilla** HOST

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A soproni Egyetemi Botanikus kert egyik gyepjében (2004, HKG). Betelepülése rejtélyes, valószínűtlen, hogy a fűkeverékkel jutott volna ide.

196. **Geum urbanum** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In silvis umbrisis circa Sopronium (p. 500.).
WALLNER (1903): Sövények, kerítések mellett, bokrok között nagyon közönséges (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Sövényekben, erdőkben, bokros helyeken romtalajon gyakori (p. 525.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben és a hegylábon üde lomberdőkben, égerligetekben, erdőszéli cserjésekben sokfelé előfordul, megtalálható a lakott területek parkjaiban is.

198. **Filipendula ulmaria** (L.) MAXIM. [Syn.: *Spiraea ulmaria* L.]

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken; #var. *viridis* WALLR. et #var. *discolor* KOCH: ugyanott (p. 37.).

GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, patakok mellett, Sopron Lövölde, Kecske-patak (p. 525.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 157-158.).
SOÓ – BORSOS (1964): var. *nivea* (WALLR.) SCH. et K.: Ágfalva (KÁRPÁTI Z.) (p. 166.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Magaskórósodó nedves réteken, égerligetekben és széleiken, láposodó égeres foltokon a hegylábon és a belső völgyekben egyaránt előfordul. Lelőhelyei: Ikva-menti rétek, a Hidegvíz-völgy több pontján, Arbesz-rét, Fáber-rét, Rák-patak mente Bánfalva után több ponton, Harkától délre magaskórósban, Görbehalom-telep, Kovács-árok, Rámel-árok, Vadkan-árok; var. *glauca* (SCHULZ) A. et G.: Ágfalva, Liget-patak menti rét (leg. KIRÁLY, 2000, HKG).

199. **Filipendula vulgaris** MOENCH [Syn.: *F. hexapetala* GILIB., *Spiraea filipendula* L.]

a. WALLNER (1903): Réteken közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, kopár helyeken, réteken Sopron (p. 526-526.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 157-158.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. GOMBOCZ (1906): Száraz, kopár helyeken, réteken Somfalva (p. 526-526.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belső völgyei és a hegyláb kaszálórétjein és füves erdőszegélyein szórványosan többfelé előfordul (pl. a Liget-patak rétjén és az Arbesz-réten, a Hidegvíz-völgy rétjein, a Rák-patak mentén többfelé, Ágfalvától É-ra: Somfalvi-dűlő, Ikva-menti rét szálkaperjés gyepjeiben, gesztenyések), Harka térségében megtalálható szárazabb gyepeken is (pl. Ezüst-hegy).

200. **Agrimonia eupatoria** L.

a. WALLNER (1903): Utak mellett, mesgyén, cserjék között gyakori (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokon, füves helyeken, bokrok között közönséges (p. 526.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábon parlagokon, legeltetett részeken gyakori (pl. a Harkai-platón), a hegység belsejében útszéleken, vágásterületeken, villanypásztákon szálanként.

203. **Sanguisorba officinalis** L.

a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Schönherrmalom, Uszoda) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken Brennberg, Neuewiese (p. 526.).
KÁRPÁTI (1938): A Tatschy-árok rétjén elég bőven (p. 80.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).

b. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken ritzingi bánya (p. 526.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Mocsárréteken és kiszáradó lápréteken a Harkai-réten, Ágfalva rétjein (Arbesz, Liget-patak mente), az Ikva-menti-réten (Zieselwiesen), a Hidegvíz-völgyben számos helyen (pl. egyetemi vadászház, Népfőiskola, Tepper-tanya), a Rák-patak menti réteken és a Kovács-árokban.

204. **Sanguisorba minor** SCOP. [Syn.: *Poterium sanguisorba* L.]

a. SZONTAGH (1864): In locis apricis (p. 500.).
WALLNER (1903): Réteken, utak szélén (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett, vasúti töltések mellett gyakori (p. 526.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Egyetemi Botanikus Kert kavicsos útján (2000); Ezüsthegy déli oldalának kavicsos, száraz gyepjeiben gyakori (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Ágfalva, az Arbesz-rét D-i, szárazabb szegélyén (2001), Sopron, a SOFA melletti ipari vágányoknál (2002). Fent felsorolt hazai irodalmi adatai a Laitaicumra vonatkozhatnak, ahol jóval gyakoribb.

205. **Aphanes arvensis** L. [Syn.: *Alchemilla arvensis* SCOP.]

a. WALLNER (1903): Ugar- és szántóföldeken (a „Spangen"-erdő mellett) (p. 2.).
KÁRPÁTI (1949): Harka melletti tarlón (p. 173.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató sovány gyepjeiben néhány tő (2004, leg. KIRÁLY – NAGY A.).

207. **Alchemilla glaucescens** WALLR. [Syn.: *A. hybrida* (L.) MILL. s. str.]

b. GOMBOCZ (1906 sub nomine „*A. conglomerata* SCHMIDT."): Dachsriegel alján (p. 526.).
PALITZ (1936): Dachsriegel (GOMBOCZ 1906) (p. 127.).
TRAXLER (1962): Auf Wiesen im Gebiet des Oberen Marzer Baches (Marz, Sieggraben) (p. 5.).
TRAXLER (1966): Wiese zwischen Grußriegel und Hochkogel im Ödenburgergebirge (p. 51-52.).

209. **Alchemilla glabra** NEYGENFIND [Syn.: *A. alpestris* F. W. SCHM.]

Herb.:

a. „In paludosis Házrét dicto supra pag. Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„Hidegvíz-völgy, Vadászlak mellett" (VAJDA E., 1950, HBP)
„In pratis humidis vallis Hidegvízvölgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„Brennbergbánya, in pratis vallis Hidegvíz-völgy" (PÓCS T., 1952, HBP)
„Sopron, Hidegvíz-völgy" (CSAPODY I., 1954, HBP)
„In valle Hidegvíz in ass. Caricetum fuscae" (CSAPODY I., 1961, HBP)

Lit.:

a. SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy a Vadásztanyával szembeni égeres mögött és attól lefelé, de felfelé is kb. 200 méternyire hihetetlen tömegben. Tudomásom szerint elsőnek ezen a vidéken KISS Lajos kertészeti főfelügyelő úr gyűjtötte (p. 156.).
KISS (1949): Közvetlenül a Vadászház előtti réten, elég gazdag előfordulás (p. 160., térkép!).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy a Vadásztanyával szemben (p. 248.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. TRAXLER (1961): Dachsgraben (p. 10.).
TRAXLER (1963): Im Sieggrabener Einschnitt am Fuße des Brenntenriegels und Dachriegels (p. 5.).
TRAXLER (1964): Sieggrabenbach bei Sieggraben (p. 7.).
TRAXLER (1966): Wiese zwischen Grußriegel und Hochkogel im Ödenburgergebirge (pp. 51-52.).

c. CSAPODY (1993): Eddig ismert lelőhelyén (Hidegvízvölgy) a gyomosodás miatt erősen visszaszorulóban van. Életerős populációi élnek azonban Ágfalva és Lépesfalva (Loipersbach) között, réten (Trisetetum flavescentis) (p. 319.).
CSAPODY (1994): Hidegvíz-völgy, Asztalfő (p. 102.).
HORVÁTH (1996): A Pisztrángos-tó fölött, a Népfőiskola mögött, a Meteorológiai állomásnál, a Roth-ház környékén (p. 14., térkép!).
TÍMÁR (1996a): Korábban a Hidegvíz-völgyben dúsan tenyészett, itt az élőhelyek megszűnése miatt eltűnőben van. Erős populációja került elő nemrégiben az ágfalvi Arbesz-réten (p. 16.).
TÍMÁR (1996b): A Hidegvíz-völgyben a Roth-ház mellett 5 tő (leg. VARGA), a Tepper-tanya alatt 30 tő (leg. SZMORAD), a Pisztrángos-tó fölött 15 tő (leg. TÍMÁR) és a meterológiai állomás fölött erdészeti rakodón 7 tő (leg. TÍMÁR). Utolsóként említett élőhelye erősen bolygatott, a többi elhanyagolt, kaszálatlan, beerdősülő. Az előbbiek mellett 1 tő előkerült a Fáber-rét kaszálójáról is leg. (leg. KIRÁLY), valamint ismert egy arbesz-réti erős állománya is (CSAPODY 1993) (p. 350.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): A Hidegvíz-völgyben a Roth-ház mellett 5 tő (leg. VARGA), a Tepper-tanya alatt 30 tő (leg. SZMORAD), a Pisztrángos-tó fölött 15 tő (leg. TÍMÁR) és a meterológiai állomás fölött erdészeti rakodón 7 tő (leg. TÍMÁR). Utolsóként említett élőhelye erősen bolygatott, a többi elhanyagolt, kaszálatlan, beerdősülő. Az előbbiek mellett 1 tő előkerült a Fáber-rét kaszálójáról is (leg. KIRÁLY), valamint ismert egy arbesz-réti erős állománya is (CSAPODY 1993) (p. 20.).
IVANCSICS (1997): Arbesz-rét (p. 278.).

TÍMÁR (1997): A Hidegvíz-völgyben ma kb. 50-60 tő található. 1 tő felbukkant a Fáber-rét kaszálóján, valamint ismert egy Arbesz-réti állománya is (p. 246.).
TÍMÁR (ined.): Vadászház fölött (20-30 tő), Népfőiskola mögött (útrézsűben 1 tő) (1997).
Lásd 24. ábra!

210. **Alchemilla xanthochlora** ROTHM. [Syn.: *A. pratensis* auct.]
a. BOROSNÉ MURÁNYI (1949 sub nomine *A. sylvestris*): Hidegvízvölgy, egyetlen példányban a Vadásztanyával szemben emelkedő Vadkan gerinc rétjein (leg. CSAPODY) (p. 155.).
SOÓ (1980): Sopron, Hidegvíz-völgy (CSAPODY I.) (p. 53.).
PRISZTER (1987): Sopron: Görbehalom (CSAPODY I.) (p. 37.).
b. TRAXLER (1964): Waldwiese nächst Kote 533 nördlich Sieggraben (p. 7.).

214. **Alchemilla monticola** OPIZ. [Syn.: *A. pastoralis* BUSER]
b. TRAXLER (1971): Kalkgruben (p. 51.).
TRAXLER (1966): Wiese zwischen Grußriegel und Hochkogel im Ödenburgergebirge (p. 52.).

214/a. **Alchemilla subcrenata** BUSER
b. JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge, Mausgraben bei Sieggraben (TRAXLER) (p. 225.). Megj.: Tévesen a hegységbe helyezett adat, mivel a Mausgraben már a Rozália-hegységben van.
c. KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Az Asztalfő alatt, a Hidegvíz-forrástól 0,2 km-re DNy-ra, kissé beárnyalt, füves nyiladékon 2-3 tő (p. 233.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét *Anthoxanthum*-os félszáraz gyepben pár tő (leg. KIRÁLY – BÖRCSÖK, 2000, HKG).

Rosa rugosa THUNB.
c. SZMORAD (ined): Kánya-szurdok, nyiladékon egy kivadult példány (1997).

216. **Rosa spinosissima** L.
a. KÁRPÁTI (1949): A Harkai-fennsík száraz, cserjés helyein (p. 173.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík (p. 299.).
c. SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Harkai-kúp, száraz tölgyesben (1996).

217. **Rosa gallica** L.
Herb.:
b. „In dumetis silvae Somfalva" (GOMBOCZ E., 1903, HBP)
Lit.:
a. WALLNER (1903): Erdeinkben nem ritka. Kertekben mívelik (p. 33.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1959).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A Hidegvíz-völgyben a Népfőiskola közelében műút melletti árokban, erdőszélen (leg. CSAPODY); Isten-szék déli oldalán, határsávi cserjésben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Arbesz-rét D-i oldalán, erdőszegélyben (1999-2000); Sopron, Városligeti-erdő füves tölgyesében;

Brennbergbányától D-re, a Kuruc-kereszt feletti hegyorr füves tölgyesében (2001), Ágfalva és Sopron között a vasút mentén (2003) (leg. KIRÁLY).

218. **Rosa arvensis** HUDS.

Herb.:

b. „In silva ad Somfalva" (GOMBOCZ E., 1902, 1903, HBP)

Lit.:

a. CSAPODY (1964): Sánchegy, Daloshegy, Deákkút, Kányaszurdok, Calluno-Genistetum germanicae (tab.).
SOÓ (1966): var. *arvensis*, var. *baldensis* (KERN. in DÉS.) BORB. et f. *subatrata* J. B. KELLER: Soproni-hegység (p. 229.).

220. **Rosa livescens** BESS. [Syn.: *R. trachypylla* RAU., *R. jundzillii* BESS.]

a. GOMBOCZ (1906): A Brennberghegyen, Brennberg mellett (p. 528.).
SOÓ (1966): Soproni-hegység (p. 231.).
FACSAR (1981): Soproni-hegység (p. 64.).
FACSAR (1982): A Sopron környékéről jelzett előfordulásokat nem sikerült eddig igazolni (p. 789.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, a Hosszú-hegy É-i oldalán, egykori gesztenyésben, napos útrézsűn (2001-2002, HKG).

222. **Rosa tomentosa** SM.

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban. A soproni hegységben elterjedt (p. 528.).
FACSAR (1981): Soproni-hegység (p. 63.).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Erdőszéleken, erdőszegélyekben, ligetes erdőkben szórványosan. Lelőhelyei: Sopronbánfalva (Erdei malom fölött, kerítés mellett (leg. TÍMÁR, 1995); Tövissüveg, *Melica*-s tölgyes szegélyén; Nagyfüzes és a Tövis-süveg között, fenyőelegyes tölgyesben; Harka: Ház-hegy és Ezüst-hegy között, határsávban; Szalamandra-tó mellett, fenyves kiritkult foltjában; Új-rét, erdőszegélyben (1997); Borsó-hegy nyugati lába, határsáv cserjésében (1998); Kovács-árok határközeli vége, határsávban (2000) (leg. SZMORAD); Fáber-rét gesztenyésében; Poloskás-bérc csúcsán, erdőszélen; Kövesárok felső részén, ligetesre gyérített siskanádas tölgyesben (2001); Mészveremtől K-re, felújítás szélén; Három-oszlop mellett a határsávon erőteljes, virágzó bokrok; Fáber-rét széle, Ház-hegy (2002), Új-rét (2003) (leg. KIRÁLY, HKG).

*223. **Rosa micrantha** BORRER ex SM. in SOW. [Syn.: *R. rubiginosa* L. susbp. *micrantha* ČELAK]

a. SOÓ (1966): var. *micrantha*: Sopron (p. 232.). Megj.: Bár hegységbeli előfordulása (a peremrészeken) nem kizárt, de a fenti adat is inkább a Laitaicumra vonatkozhat, ahol kifejezetten gyakori.

224. **Rosa rubiginosa** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 233.). Megj.: Feltehetően Laitaicum.

b. GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken Somfalva (p. 528.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

*225. **Rosa agrestis** SAVI [Syn.: *R. sepium* THUILL.]
a. SOÓ (1966): Sopron (p. 234.).

228. **Rosa obtusifolia** DESV. [Syn.: *R. tomentella* LEMAN]
a. GOMBOCZ (1906): A Brennberghegyen Brennberg mellett (p. 528.).

229. **Rosa canina** L.
a. SZONTAGH (1864): In collibus, dumetis (p. 500.).
WALLNER (1903): Erdők elejében, utak mellett, bokrok között közönséges (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, legelőkön, erdők szélein mindenütt; var. *andegavensis* (BASTARD) DESV.: Bánfalva mellett a Tolvaj árok elején, Sopron mellett a Streubergen; f. *versuta* H. BR.: Sopron mellett a Vashegyen; var. *nitens* DESV.: erdőkben gyakori (p. 527.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
SOÓ (1966): var. *innocua* (RIP. in CRÉV.) BORB.: Sopron (p. 237.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszegélyeken, spontán cserjésedő gyepeken, parlagokon a hegylábon gyakori (különösen a Harkai-platón), de szórványosan a hegység belső völgyeiben is előfordul.

230. **Rosa corymbifera** BORKH. [Syn.: *R. dumetorum* THUILL.]
a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélén gyakori; var. *reussii* H. BR.: Brennberg mellett a Neue Wiesen; var. *semiglabra* (RIP. in DÉS.) BORB. et var. *obscura* (PUGET in DÉS.) FOURREAU: Sopron mellett a Károly-magaslaton (p. 527.).
SOÓ (1966): var. *obscura* (PUGET) FOURREAU: Soproni-hegység; var. *globata* (DÉS.) BORB.: Sopron (p. 239.); var. *decalvata* CRÉP.: Sopron (p. 240.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp cserjéseiben (2001); Bürgerfeld, határszéli cserjés (2002), Városligeti-erdő széle (2003).

232/a. **Rosa subcollina** (CHRIST) DALLA TORRE et SARNTH. [Syn.: *R. caesia* SM. ex SOW. subsp. *subcollina* (CHRIST) SOÓ]
c. FACSAR (1992): Sopron (p. 179.).
FACSAR (1993): Sopron (p. 120.).
KIRÁLY (ined.): A Kettős-árok – Házhegy-árok közötti gerinc É-i oldalán, nyiladékon, terméses bokor (2002, HKG).

***Rosa foetida** HERRM.
a. SOÓ (1966): Sopron (p. 226.).
TERPÓ (1974): Verwildert. Sopron (p. 119.).

Laurocerasus officinalis ROEM. [Syn.: *Prunus laurocerasus* L.]
c. KIRÁLY (ined.): Deák-kút alatti völgyaljon (égeresben), Sörházdombon (gyertyános-tölgyesben), kivadulva (2001). Az Egyetemi Botanikus Kertben tömegesen ültetve.

233. **Padus avium** MILL. [Syn.: *Prunus padus* L.]

a. SZONTAGH (1864): In monte silvosa Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Dísznövény (Neuhofkert) (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 529.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing Kirche (Badesee), Selitzagraben (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Rák-patak mentén Görbehalom és Bánfalva közt, illetve a soproni Erzsébet-kertben többfelé előfordul égerligetekben (1995-2001). Előkerült a Béka-tó környéki nedvesebb erdőkből (leg. pro primo CSAPODY), ill. az Arbesz-rét melletti égeresből is (leg. KIRÁLY).

Padus serotina (EHRH.) BORKH. [Syn.: *Prunus serotina* EHRH.]

c. SZMORAD (ined): Harkai-kúp, cserjésben, kivadulva (1996).
KIRÁLY (ined.): Harka felett a Garas-erdőben, akácos fiatalosban egy kis bokor (2002).

235. **Cerasus fruticosa (**PALL.) WORONOW [Syn.: *Prunus chamaecerasus* JACQ., *P. fruticosa* PALL.]

a. SZONTAGH (1864): In dumetis, locis apricis circa Sopronium satis frequens (p. 501.).
GOMBOCZ (1906): Napos, köves, száraz helyeken Sopron mellett, Károly-magaslat, Streuberg (p. 528.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem erdőszegélyein, feltehetően ültetve többfelé előfordul: a Lőver-körút Heimler-emlékmű körüli szakaszán és az Alsó-Lőverek élősövényeiben sokfelé (leg. CSAPODY); Nándor-magaslat, a pihenőpadok környékén, tölgyes szegélyében (1996); Kisfüzes, a régi csemetekert szélén; Sörházdomb: Szabadság körút, erdőszélen; Váris: szívszanatórium melletti park (1997) (leg. SZMORAD); Gloriette-kilátó alatti útszél, Haraszt-lejtő (leg. KIRÁLY). Ezeken az előfordulási helyeken sokszor nem tiszta, hanem talán a madárcseresznyével introgresszált (*C.* × *mohacsyana* (KÁRP.) JANCHEN) egyedek fordulnak elő. Őshonossága leginkább az Ezüst-hegy és Istenszéke közötti füves-cserjés erdőszéleken valószínűsíthető (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

*236. **Cerasus vulgaris** MILL. [Syn.: *Prunus cerasus* L.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 501.).
WALLNER (1903): Mívelik, elvadulva szőlők szélén, sövényekben, erdők elején közönséges; convar. *austera* (L.) BUIA: mívelik (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 528.).

237. **Cerasus avium** (L.) MOENCH [Syn.: *Prunus avium* L.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 500.).
WALLNER (1903): var. *avium*, convar. *juliana* (L.) JANCH. et convar. *duracina* (L.) JANCH.: Erdeinkben. Kertekben mívelik (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, völgyekben a hegyvidéken mindenütt, de csak nagyon szórványosan (p. 528.).

SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben és spontán erdősödő-cserjésedő foltokon a hegységben mindenütt (de elsősorban a hegylábi-peremi területeken).

Persica vulgaris MILL.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Táncsicsmajor mellett, útszélen elvadulva (2002).

Prunus domestica L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 500.).

WALLNER (1903): Mívelik, imitt-amott elvadulva; subsp. *institita* (JUSL.) SCHNEID.: mívelik, imitt-amott sövényekben (p. 31.).

GOMBOCZ (1906): subsp. *domestica* et subsp. *institita* (JUSL.). SCHNEID.: Mívelik és sokszor elvadul (p. 528.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegylábi területeken többfelé elvadul parlagokon, mesgyéken (pl. Arbeszrét környéke, Harkai-plató).

239. **Prunus spinosa** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus, ad sepes frequens (p. 500.).

WALLNER (1903): Utak, sövények mellett, lejtőkön közönséges; subsp. *fruticans* (WEIHE) R. et CAM.: előbbivel, de ritkább (p. 31.).

GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, sövényekben, erdők szélein mindenütt; subsp. *fruticans* (WEIHE) CAM.: az előbbivel, de ritkább (WALLNER) (p. 528.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszegélyeken, spontán cserjésedő foltokon, villanypásztákon a hegység belsejében is előfordul (pl. Fáber-rét gesztenyései, Kis-rét, Vas-hegy, Haraszt-lejtő, Zichy-rét, Dalos-hegy, Füzes-árok felett, Garas-erdő, Tövissüveg), de tömeges megjelenése a hegylábon jellemző (pl. Harkai-kúp, Harkai-plató).

241. **Sedum spurium** M. B.

c. SZMORAD (ined): Nándor-magaslat, a pihenőpadok alatt és mellett, kivadulva, vagy ültetve (1996).
KIRÁLY (ined.): Sopron belterülete, az Ágfalvi úton, árok rézsűjén elvadulva (2000).

242. **Sedum maximum** (L.) HOFFM. [Syn.: *S. telephium* L. subsp. *maximum* (L.) KROCKER]

a. WALLNER (1903): Köves helyeken, Nándormagaslat (p. 35.).

GOMBOCZ (1906): Erdőkben köves helyeken mindenütt (p. 518.). Megj.: A GOMBOCZ által jelzett további, a *S. maximum*-mal közel rokon fajok adatai – *S. telephium* L. és *S. purpureum* SCHULT (utóbbi „Harka mellett (DECCARD)" megjegyzéssel) – SOÓ (1966) alapján minden bizonnyal tévesek.

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Savanyú, száraz termőhelyen, főként mészkerülő tölgyesekben, gyakran magas útrézsűkön, régi szekérutak oldalain. Előfordulásai elsősorban a városi hegységrészt ill. az Ágfalva alatti hegységperemet érintik (pl. Sörházdomb, Károly-magaslat, Nándor-magaslat, Tövissüveg, Várhely, Erdei malom feletti kőfejtő, Nap-hegy, Vas-hegy, Klastrom-hegy, Borsó-hegy, Felső-Tödl, Kenyérleső, Vörös-híd, Havas-bérc, Új-hegy, Erdei Iskola felett, Haraszt-lejtő, Dalos-hegy).

244. **Sedum album** L.

a. WALLNER (1903): Falakon, háztetőkön ritka (Kisutcza, Hosszúsor) (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Sziklákon, falakon Sopronban (p. 519.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron régi utcáin (pl. Jókai u.), falakon (1999-2000).

245. **Sedum reflexum** L. [Syn.: *S. rupestre* L. p. p.]

a. KÁRPÁTI (1949): Elvadulva Sopron mellett a Schönherrmalom mögött, hatalmas telepekben (p. 176.).

246. **Sedum acre** L.

a. WALLNER (1903): Falakon, homokos helyeken közönséges (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Kopár, száraz helyeken, homokos réteken mindenütt (p. 519.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy nyugati oldalán száraz gyepekben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

248. **Sedum sexangulare** L. em. GRIMM [Syn.: *S. boloniense* LOIS.]

a. WALLNER (1903): Köves dombokon (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Kopár, száraz helyeken, homokos réteken mindenütt (p. 519.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp, Harkai-plató száraz gyepjei (2001).

*250. **Sempervivum tectorum** L.

a. WALLNER (1903): Régi falakon, háztetőkön (Kisutcza) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Sopronban falakon, kapukon ültetve, ma már szinte vadon (p. 519.).

254. **Saxifraga bulbifera** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Kecskepatak rétje Sopronnál 1843-47 között (p. 94.).
WALLNER (1903): Erdős dombokon, száraz réteken közönséges (Gesztenyés) (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Hegyi réteken Sopron mellett, gesztenyések (WALLNER) (p. 519.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Weppersdorf, Eichenwald gegen Lackenbach (1960).
TRAXLER (1961): Dachsgraben (p. 10.).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Gesztenyésekben, hegylábi réteken és a Lőverekben többfelé (pl. Arbesz-rét, Magas-rétek, Harkai-rét, Sánc-hegy és Fáber-rét melletti gesztenyések, Liget-patak menti rétek, ágfalvi gesztenyések).

/ 255. **Saxifraga granulata** L.

a. GOMBOCZ (1906): Hegyi réteken Sopron (DECCARD), ha nem az előbbivel tévesztette össze; én nem láttam (p. 519.). Megj.: SOÓ (1966) csak kérdőjelesen szerepelteti az adatot, az újabb irodalmak (SOÓ 1980, SIMON 1992) pedig teljesen elhagyják. /

256. **Saxifraga tridactylites** L.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).

258. **Chrysosplenium alternifolium** L.

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein (Kecskepatak, a Burgstall alján) (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos helyeken, mély völgyekben, patakok mellett a soproni hegységben (p. 519.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

b. TRAXLER (1961): Dachsgraben (p. 10.).
TRAXLER (1962): Auf Wiesen im Gebiet des Oberen Marzer Baches (Marz, Sieggraben) (p. 5.).
TRAXLER (1963): Loosbach bei Loipersbach, Oberer Marzer Bach (p. 5.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység völgyeinek égerligeteiben, de néha szivárgóvizes bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben és telepített fenyvesekben is jellemző, gyakori faj (pl. a Kecske-patak – Füzes-árok mentén, a Tacsi-, Tolvaj-, Köves- és Kovács-árokban, a Hidegvíz-völgyben és mellékvölgyeiben jellemző és tömeges).

259. **Parnassia palustris** L.

Herb.:

a. „Ad latera torrentis in silvis Tanulmányerdő ad Brennberg" (BOROS Á., 1929, HBP)
„In pratis spongiosis sub monte Bögöly-hegy prope Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1934, HBP)
„In pratis humidis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1941, HBP)
„In pratis paludosis vallis Vadkanárok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In pratis uliginosis inter Ágfalva et Lépesfalva (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Tatschiárok, Fáberrét) (p. 27.).

GOMBOCZ (1906): A soproni hegységben (száraz helyen) a gesztenyésekben, nedves réteken mindenütt (p. 520.).
BOROS (ined.): Sopron, az erdészeti főiskola tanulmányerdeje a Vörös-bérc alatt északra és nyugatra, réten (1929).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).
CSAPODY (1949): A Rák-patak völgyében igen bőven (p. 150.).

b. TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 10.).
TRAXLER (1962): Sieggraben (p. 5.).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. CSAPODY (1993): Sopron SOÓ (1985)-nél a kistómalmi láprétre vonatkozik (p. 319.).
CSAPODY (ined.): Egykor Brennbergbánya előtt, a parkolónál. Újabban a Harkai-réten. Hidegvíz-völgyi populációi a kiszáradás és gyomosodás következtében eltűntek.
TÍMÁR (1996a): A hegység belsejében, a Rák-patak mentén századunk közepén még nagy számban élt, ma egyetlen kis populációját ismerjük a Harka melletti láprétről (p. 16.).
TÍMÁR (1996b, 1997): A Soproni-hegység belső területein korábban nagy számban élt, mára innen kipusztult. 1995-ben találtuk meg a hegység keleti lábánál fekvő harkai lápréten egy néhány tőből álló populációját (leg. TÍMÁR) (p. 350. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): A Soproni-hegység belső területein korábban nagy számban élt, mára innen kipusztult. 1995-ben találtuk meg a hegység keleti lábának fekvő harkai lápréten egy néhány tőből álló populációját (leg. TÍMÁR) (p. 20.).
IVANCSICS (1997): Harkai-rét (p. 279.).

Philadelphus coronarius L.

a. WALLNER (1903): Kertekben. A „Waldmühle" árkában elvadulva (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 520.).
SOÓ (1966): Sopron, elvadulva (p. 270.).
TERPÓ (1974): Verwildert. Sopron (p. 116.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kivadult példányai ismertek a következő helyekről: Sopronbánfalva: a hősi temető mellett; Fáber-rét: az erdészház kerítésén kívül; Sörházdomb: Szabadság körút mentén és az attól délre levő gyertyános tölgyesben (1996-97, leg. SZMORAD); a bánfalvi templom melletti cserjésben (2001, leg. KIRÁLY).

260. **Ribes uva-crispa** L. [Syn.: *Grossularia uva-crispa* MILL.]

Herb.:

a. „In cacumine montis Várhegy" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 491.).
WALLNER (1903): Kertekben mívelik, imitt-amott elvadul; a típus mellett a subsp. *reclinatum* (L.) GAUD. (sub nomine var. *glabrum* KOCH), var. *glandulosum* MALY és var. *villosum* MALY (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 520.).
KÁRPÁTI (1949): Sopron mellett a Várhely csúcsán gneisz-sziklás helyeken nő (p. 44.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1966).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, telepített fenyvesekben, égerligetekben a hegységben elszórtan sokfelé megtalálható, bár valószínűleg csak szubspontán terjed.
Lelőhelyei: Görbehalom (Rák-patak mente, gyertyános-tölgyes), Zsilip-árok (patak mellett), Pisztrángos-tó mellett (lucos), Sörház-domb felső harmadán, Muck (BM üdülő kerítése mellett), Vas-hegy (felhagyott kőbánya), Bika-rét felső része (felújítás, bükk hagyásfa alatt), Népfőiskola mellett (elegyes állomány alatt), Kecske-patak a Tölgyes-mocsárnál (3 m^2-es bokor) (leg. TÍMÁR, 1994-1997); Görbehalom – Fehér-úti-tó között (lucos és égerligetben), Görbe-halom keleti oldala (fenyves) (1995); Ojtozi-fasor mellett, Hétbükkfa, (gyertyános-tölgyes) (1997); Brennbergbánya: a Hermes felé vezető út régi bányatelepe mellett, bükkösben; Ó-Brennberg, a temető mellett; Hermes-akna, meddőhányón (1998) (leg. SZMORAD); Gloriette-csúcs (száraz tölgyes), Új-Hermes telep mellett (bükkös), Seprőkötő-hegy Ny-i oldala (sarj gyertyános), Hidegvíz-völgy a Tepper-tanya mellett (égerliget), Rámel-árok Görbehalom felett (égerliget), Óbrennberg (telepített erdeifenyves) (2001), Füzes-árok alja, Városligeti-erdő (2002) (leg. KIRÁLY).

262. **Ribes nigrum** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 491.).
WALLNER (1903): Imitt-amott kertekben mívelik (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 520.).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben helyenként néhány kivadult tövével találkozhatunk (p. 44.).
KIRÁLY – KEVEY (1999a): Görbehalom, a Görbehalom-hegy Ny-i oldalán, közvetlenül a település határában *Calamagrostis epigeios*-szal benőtt vágáson egymás közelében két helyen, néhány gyenge tő (NAGY L. ex verb., 1997) (p. 157.).
KIRÁLY (ined.): Görbehalom-telep melletti völgyalji égerligetben egy bokor (2001).

264. **Ribes rubrum** L. s. l.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 491.).
WALLNER (1903): Kertekben mívelik (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 520.).
CSAPODY (ined.): Deákkút, Károly-magaslat, Kisfüzes, Városi-kőfejtők (1959-65).
CSAPODY (1964): Deákkút, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979); Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben (1985).

c. KEVEY (ined.): Sopron „Lővér-erdő: a Hotel Szieszta melletti sportpályával érintkező erdőben" (1997).
KIRÁLY (1999): Muck, Füzes-árok, Vas-hegy, Sörházdomb, Hidegvíz-völgy, Új-Hermes (KIRÁLY, SZMORAD, TÍMÁR ined., 1996-98) (p. 137.).
KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Égerligetekben szórványosan sokfelé, települések közelében nedves cserjésekben, üde lomberdőkben is megjelenik. Ismert lelőhelyek: Sörházdomb felső harmada (út mellett), Óhermes (kis tó fölötti bükkös-lucos alatt), Muck (egykori őrs, útmenti erdő), Vas-hegy (kőbánya szélén), Görbehalom (égeres), Ojtozi-fasor és Zichy-rét között (patak mellett) (leg. TÍMÁR, 1995); Egyetemi-vadászház alatt, Fehér-úti-tó felett, égerligetben (1995); Ágfalva: Magyar-földek, égerligetben; Nándor-magaslat nyugati lába, gyertyános tölgyes alatt (1996); Váris: a szívszanatórium melletti erdő; Ojtozi-fasor vége, gyertyános-tölgyesben; Fáber-

rét, az erdészháztól délre fekvő lucosban és égerlápos foltban számos helyen (1997); Klastrom-hegy, Vas-hegy keleti oldala, Deák-kúti-völgy, gyertyános-tölgyesben, Zsilip-árok, Vörös-árok torkolata, égerligetben; Hermes-akna, Ó-Hermes-akna, mindkét helyen a település szélén (1998) (leg. SZMORAD); Deák-kút, égeresben (2000); Ágfalva, Liget-patak menti égeres az Alsó-Tödl alján; Arbesz-rét melletti égeresek több pontján; Rámel-árok több pontján, égerligetben; Hidegvíz-völgy a Tepper-tanya mellett, égerligetben; Görbe-halom-telep melletti völgyalji égerligetben (2001), Tauscherbach menti cserjésben az országhatáron, Tölgyes-mocsár, Károly-magaslat (2002) (leg. KIRÁLY); Harkától délre nádas szélén (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Kecske-patak a Pedagógus-forrásnál (esőbeálló mögött, leg.: ANTAL J.).

Ribes aureum PURSH

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva és Sopron között, sövényben ültetve (2002).

265. **Lupinus polyphyllus** LINDL.

b. TRAXLER (1961): Im oberen Dachsgraben als Wildfutterpflanze (p. 11.).
TRAXLER (1964): Wald nächst dem Bundesforstgarten Marz (p. 8.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegységben néhol ültették, s meghonosodott, pl. Hidegvíz-völgy az Asztalfő alatt (leg. pro primo CSAPODY), Vörös-árok (leg. SZMORAD, 1996); Ultra (leg. TÍMÁR, 1995). Előfordul mindhárom színben (liláskék, fekér és krémsárga).

266. **Genista germanica** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium satis frequens (p. 501.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (p. 17).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban, mindenütt (p. 529.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásai és rétjei, Hidegvízvölgy (p. 155., 157.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb (1966).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő tölgyesek, ültetett fenyvesek szélein, erodált útrézsűkön (pl. Fáber-rét, Tacsi-árok, Erdei-malom feletti kőfejtő, Muck, Récényi út mentén, Ultra, Brennberg körül, a Terv-út mellett, Bögöly-hegy, Fehér-forrás felett, Hermes-domb, Szabad-erdő, Károly-magaslat, Loos-oldal), valamint gesztenyésekben a Sánc-hegyen, Bánfalván, régebben a Lőverekben. A hegység területén szórványosnak mondható.

267. **Genista pilosa** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe versus Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (p. 17.).

GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, kopár, köves, napos helyeken kristályos palákon a nyugati flóraterületen mindenütt. Különösen *Calluna*-val (p. 529.).
KÁRPÁTI (1938): f. *sylvestris* BOENN.: Sopronbánfalván, az Erdei malom melletti kőfejtő cserjével benőtt szikláin (p. 198.).
SOÓ (1941): Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
SOÓ et al. (1966): f. *pilosa*: Sopron (SZONTAGH), „Hirschberg" (GOMBOCZ), „Dalárhegy" (SOÓ) (p. 310.); f. *densiflora* HORÁNSZKY et SOÓ: Sopronbánfalva „Erdei malom" (KÁRPÁTI Z.); f. *sylvestris* BOENN.: Sopronbánfalva „Erdei malom", Harka „Harkai csúcs" (KÁRPÁTI Z.) (p. 311.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube; Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kisavanyodott talajon, gneisz kibúvásokon, erodált útrézsűkön, mészkerülő tölgyesek sekély talajú, nyílt részein sok helyen, elsősorban a várisi hegységrészen (pl. Istenszéke, Szarvas-hegy, Erdei malom feletti kőfejtő, Nándor-magaslat, Vas-hegy, Deák-kúti kőfejtő, Várhely, Károly-magaslat, Ultra, Erdei iskola felett, Új-hegy, Szarvas-hegy, Vörös-híd, Poloskás-bérc, Óbrennberg feletti hegyoldal, Loos-oldal, Borsóhegy, Fáber-rét gesztenyései, Sánc-hegy, Dalos-hegy). Tömeges megjelenésű a Harkai-kúp tetőrészén és a Seprőkötő-hegy bányaudvarán.

268. **Genista tinctoria** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In silvis ad Undrovác (p. 501.).
WALLNER (1903): Erdők rétjein, favágásokban közönséges (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők szélén, irtásokban mindenütt (p. 529.).
SOÓ (1941): subsp. *elatior* (KOCH) SIMK.: Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): subsp. *elatior* (KOCH) SIMK.: Vadkan-gerinc tisztásai és rétjei, Hidegvízvölgy (p. 155., 157.).
CSAPODY (1964): subsp. *elatior* (KOCH) SIMK.: A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
SOÓ (1966): subsp. *tinctoria*: Sopron (p. 278.).

b. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység hegyi rétjein és erdőszegélyeken, erodált útrézsűkön, kisavanyodott talajú tölgyesekben (pl. Fáber-rét, Dalos-hegyi sílesikló, Klastrom-hegy erdős szélei, Borsó-hegy, Arbesz-rét szélei, a Harkai-kúpon, Istenszékén, Várhely oldalán, Kovács-árokban, a Hidegvíz-völgy feletti

oldalakon), valamint szelídgesztenyésekben (Sánc-hegy, Bánfalva, Lőverek) sokfelé megtalálható.

270. **Genista sagittalis** L. [Syn.: *Chamaespartium sagittale* (L.) P. GIBBS]

Herb.:

a. „In castanetis ad Sopron" (GOMBOCZ E., 1935, HBP)
„In castanetis sub monte Vashegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Gyepes dombokon (bánfalvi klastromhegy, egyetlen lelőhely) (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélén, bokros helyeken. Sopron körül (SUPANEC, WALLNER) csak Bánfalva fölött található (p. 529.).
KÁRPÁTI (1950a): Sopron felett a Felső-lövérekben a Bánfalva feletti Vashegy gesztenyésében kis helyen terem (p. 44.).
CSAPODY (ined.): A Vas-hegy alatti gesztenyésben (KÁRPÁTI ex verb.), én már nem láttam.
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
TÍMÁR (1996a): A hegységben csak a Bánfalva feletti Vashegy gesztenyésében volt ismert, mai megléte kétes (p. 16.).

b. TRAXLER (1964): Böschung der Bundesstraße zwischen Marz und Sieggraben (p. 8.).
JANCHEN (1977): Im Ödenburger Gebirge mehrfach (TRAXLER 1963) (p. 271.).

271. **Laburnum anagyroides** MEDIK. [Syn.: *Cytisus laburnum* L.]

a. SZONTAGH (1864): In monte silvoso Ferdinandshöhe versus Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Dísznövény (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik; úgy látszik, vadon is előfordul; SZONTAGH a Nándormagaslatról közli Sopron mellett (p. 529.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben feltehetően csak kivadultan él. Ismert előfordulásai: Harkai lőtérhez vezető út mentén néhány fa idősebb fa, ültetve (1997); Brennbergbánya, a falu szélén (1998) (leg. SZMORAD); Sörházdombon, erdőszegélyben; az Erdei iskola mellett patakmenti rézsűn (2001) (leg. KIRÁLY).

272. **Sarothamnus scoparius** (L.) WIMM. ex KOCH [Syn.: *Cytisus scoparius* L.]

a. KÁRPÁTI (1938): A Vashegy oldalában és Bánfalva és Brennberg között a Görbehalom (Bogenriegel) tetején (p. 81.).
KÁRPÁTI (1949): Az Ágfalvi-erdő szélén (p. 173.).

b. TRAXLER (1961): Am Sieggrabener Sattel an der Straße (p. 11.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing Kirche (Badesee – Schmalzsteigriegel) (1989).

274. **Cytisus nigricans** L. [Syn.: *Lembotropis nigricans* (L.) GRISEB.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Erdők elején (Varis). Mívelik is (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélén a hegy- és dombvidéken mindenütt (p. 530).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Erdőszegélyeken, ligetes, füves erdőkben, kisavanyodó talajfelszínen a hegységben sokfelé megtalálható (pl. Borsó-hegy, Dalos-hegy, Harkai-kúp, Istenszék, Nándormagaslat, Vöröshíd, Szöglet-földek).

275. **Cytisus supinus** L. [Syn.: *C. capitatus* L. p. p.; *Chamaecytisus supinus* LINK.]

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Erdők napos dombjain (Varisi kőfejttő) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, köves, napos helyeken a nyugati flóraterületen mindenütt (p. 530).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): Tacsi-árok rétjén (p. 173.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszegélyeken, útrézsűkön, mészkerülő tölgyesekben főként a hegységperemen és a Várison (pl. Kánya-szurdok, Várisi-kőfejtők, Sánc-hegy, a határsávban többfelé, ágfalvi gesztenyések, Borsó-hegy, Isten-szék, Hosszú-hegy, Vas-hegy, Városligeti-erdő).

277. **Cytisus austriacus** L. [Syn.: *Chamaecytisus austriacus* (L.) LINK]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Bokros dombokon (Varis) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Napos, száraz dombokon. Sopron mellett Nándormagaslat (SZONTAGH); Varis (WALLNER) (p. 530.).

279. **Cytisus ratisbonensis** SCHAEFFER [Syn.: *Chamaecytisus ratisbonensis* (SCHAEFFER) ROTHM.]

a. WALLNER (1903): var. *microphyllus* (W. et GR.) GAMS (sub nomine *C. biflorus* L'HERIT): Erdők tisztásain és napos dombokon közönséges (p. 13.).
SOÓ (1966): Sopron (p. 287.). Megj.: Minden bizonnyal összes hazai említése a Laitaicum területére vonatkozik.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962), zwischen Ritzing und Neckenmarkt auf Weiden (1964).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).

281. **Cytisus hirsutus** L. [Syn.: *Chamaecytisus hirsutus* LINK]

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (Varis) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, köves helyeken a nyugati flóraterületen gyakori (p. 530.).

CSAPODY (ined.): Róka-domb, Kánya-szurdok, Ferenc-forrás, Nagyfüzes, Kisfüzes, Károly-magaslat (1959-66).
CSAPODY (1964): Treue Begleiterin der azidophilen Eichenwälder und Heiden (Daloshegy, Károlymagaslat, Kányaszurdok) (p. 56.); a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő jellegű erdők szegélyén, cserjésekben, kevés aktuális előfordulását ismerjük: Vas-hegy keleti oldala (kőfejtő), acidofil tölgyesben (leg. SZMORAD, 1998), a Borsó-hegy K-i oldalának erdőszélein (leg. KIRÁLY, 2000).

{282. **Ononis pusilla** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 289.). Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Fertőmelléki-dombsorra vonatkoznak, ahol ma is előfordul.}

283. **Ononis spinosa** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad viarum margines, in collibus (p. 501.).
WALLNER (1903): Utak mellett, réteken, legelőkön nagyon közönséges (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, legelőkön, köves helyeken mindenütt (p. 530.).
SOÓ (1966): subsp. *austriaca* (BECK) GAMS: Sopron (p. 290.).

b. TRAXLER (1961): subsp. *austriaca* (BECK) GAMS (sub nomine *O. foetens* ALL.): Rohrbach (p. 11.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi kaszálóréteken, legeltetett gyepekben szórványosan sokfelé megtalálható (pl. Arbesz-rét, Harka környéki rétek, Harkai-plató), a hegységben füves útszéleken (pl. Ultra).; subsp. *austriaca* (BECK) GAMS: Arbesz-rét melletti cserjés-bokros területen (leg. KIRÁLY, 1999).

284. **Ononis arvensis** L. [Syn.: *O. hircina* JACQ.].

a. SZONTAGH (1864): Ad viarum margines, in collibus, rarior (p. 501.).
GOMBOCZ (1906): Nedvesebb réteken Sopron; subsp. *austriaca* (sub nomine „*O. repens* NEILR."): Réteken. Sopron mellett (DECCARD) (p. 530.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.). Megj.: feltehetőn téves s az előző fajra vonatkozik.
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

289. **Medicago lupulina** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad viarum margines, in apricis frequens (p. 501.).
WALLNER (1903): Réteken, mívelt talajon, utal mellett közönséges (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, mívelt és romtalajon igen közönséges (p. 530.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Taposott utakon, járdaszéleken, degradált gyepekben a hegylábon és a hegység belső útjai mellett sokfelé előfordul.

290. **Medicago sativa** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 501.).
WALLNER (1903): Mívelik. Elvadulva is (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Réteken; mívelik is, de mindenütt el van terjedve (p. 530.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, parlagokon a hegylábon és a hegység belső útjai mellett sokfelé előfordul.

291. **Medicago falcata** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 92.).
SZONTAGH (1864): Ad viarum margines, in apricis frequens (p. 501.).
WALLNER (1903): Sovány réteken, utak, mesgyék mellett közönséges (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett, köves helyeken mindenütt (p. 530.).
b. SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).
c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi szárazabb, cserjésedő gyepekben elég sok előfordulása ismert (pl. Alsó-Tödl alatti cserjések, Brennbergi-tározó feletti taposott gyep, Harkai-plató, Ezüst-hegy és alatta fekvő határsáv, Sörházdomb, Magas-rétek).

292. Medicago × varia MARTYN (= *M. falcata* × *sativa*)

a. GOMBOCZ (1906): Majdnem mindenütt, ahol a szülők összetalálkoznak; #f. *atroviolacea*: a brennbergi völgyben (p. 531.).
c. KIRÁLY (ined.): Útszéleken, általában a *M. sativa* társaságában (pl. Sopron belterületi gyomtársulások, Harkai-kúp alatti szőlők szélei).

{293. **Medicago prostrata** JACQ.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 298.). Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Fertőmelléki-dombsorra vonatkoznak.}

294. **Medicago minima** (L.) GRUFBG. in L.

b. MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. KIRÁLY (ined.): Isten-szék alatt és tőle nyugatra a határsávi út száraz szélein nagyobb számban, több ponton (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

299. **Melilotus altissimus** THUILL.

a. SZONTAGH (1864): Ad viarum margines, in pratis (p. 501.).
WALLNER (1903): subsp. *macrorhizus* (W. et K.) R. et F.: Nedves réteken (Meskó-„Schlucht”-rét) (p. 24.).

300. **Melilotus officinalis** (L.) PALL.

a. SZONTAGH (1864): Ad viarum margines, in pratis (p. 501.).
WALLNER (1903): Réteken, utak, mesgyék mellett közönséges (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett, irtásokban közönséges (p. 531.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei, Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, gyomtársulásokban, hegylábi parlagokon és degradált gyepekben sokfelé megtalálható.

301. **Melilotus albus** DESR. ex LAM.
a. WALLNER (1903): Réteken, utak mellett (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, ugarokon, nedves, olykor szikes helyeken (p. 531.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, gyomtársulásokban, hegylábi parlagokon és degradált gyepekben sokfelé megtalálható.

302. **Trifolium campestre** SCHREB. [Syn.: *T. agrarium* L. p. p., *T. procumbens* L. p. p.]
a. SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias (p. 501.).
WALLNER (1903 sub nomine *T. agrarium*): Hegyek és erdők rétjein (gesztenyés a Varison); sub nomine *T. procumbens*: Réteken, útszéleken (a Deák-kút mögött) (p. 39). Megj.: WALLNER enumerációjában (szemben GOMBOCZcal) külön *T. aureum* nem szerepel, ezért nem állapítható meg, hogy a két megjelölés a *T. campestre*-re vagy a *T. aureum*-ra vonatkozik.
GOMBOCZ (1906 sub nomine *T. procumbens*): Réteken, erdők szélén, kristályos kőzeten gyakori a nyugati flóraterületen; sub nomine *T. agrarium*: Réteken, legelőkön, utak mellett, mívelt és romtalajon mindenütt (p. 531.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).
b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, gyomtársulásokban, parlagokon, kaszálóréteken a hegylábon és a hegység belsejében is sokfelé megtalálható.

303. **Trifolium aureum** POLL.
a. WALLNER (1903 sub nomine *T. agrarium*): Hegyek és erdők rétjein (gesztenyés a Varison); sub nomine *T. procumbens*: Réteken, útszéleken (a Deákkút mögött) (p. 39). Megj.: WALLNER enumerációjában (szemben GOMBOCZcal) külön *T. aureum* nem szerepel, ezért nem állapítható meg, hogy a két megjelölés a *T. campestre*-re vagy a *T. aureum*-ra vonatkozik.
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélén a hegyvidéken mindenütt (p. 531.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing, Badesee – Schmalzsteigriegel (1989).
c. KIRÁLY (ined.): A hegység belsejében útszéleken, vágásterületeken többfelé előfordul (pl. Poloskás-bérc, Havas-bérc, Muck, Vadkan-gerinc, Bika-rét) (2001-2002).

305. **Trifolium dubium** SIBTH. [Syn.: *T. filiforme* L. p. p.]
a. WALLNER (1903): Utak mellett (a Fáberrét mögött Ritzing felé) (p. 39.).

TRAXLER (1962): Im Ödenburgergebirge verbreitet, so bei Sieggraben, im Dachsgraben (p. 6.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, mocsárréten ill. üde kaszálóréten (2000, HKG); a volt műszaki záron a Nyíres alatt (2003); Hidegvíz-völgyben a vadászháznál; a Harkai-platón (2004).

307. **Trifolium montanum** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias (p. 501.).
WALLNER (1903): Réteken, napos dombokon közönséges (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos réteken, irtásokban a síktól a hegyvidékig mindenütt (p. 531.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Szárazabb réteken, erdőszegélyekben, pl. Harka, Magasrétek (1997) (leg. TÍMÁR); Arbesz-rét (1999-2000), Hidegvíz.völgy rétjein a Tepper-tanya alatt, Ezüst-hegy, Fáber-rét (2001), bánfalvi gesztenyés, Városligeti-erdő (2002) (leg. KIRÁLY); a feljegyzetteken kívül feltehetően sokfelé előfordul még.

308. **Trifolium hybridum** L.

a. WALLNER (1903): Nedves, gyepes helyeken, erdők tisztásain (TAXNER) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, irtásokban mindenütt (p. 531.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing, NW Ritzing Kirche (Badesee) (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét feletti parlagok; parlagok a Sopron és Ágfalva közötti út mentén (2000); Harkától D-DNy-ra, határközeli, gyomos parlagon; Muck mellett felújítás szélén (2001).

309. **Trifolium repens** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias (p. 501.).
WALLNER (1903): Réteken, legelőkön, mesgyéken, útszéleken közönséges (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Kissé nedves réteken, árkokban mindenütt (p. 531.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Taposott gyepekben, árkokon, kaszálóréteken elterjedtnek mondható faj.

313. **Trifolium fragiferum** L.

a. WALLNER (1903): Nedves gyepen (Szedres, a városi sörház mögött) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, szikes helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 531.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkától D-DNy-ra, határközeli, gyomos parlagon (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

318. **Trifolium medium** GRUFB. in L. [Syn.: *T. flexuosum* JACQ.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in pratis (p. 501.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban. Sopron, Brennberg (p. 532.).

b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva (p. 532.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét előtti mélyút rézsűjén (2000, HKG), Hidegvíz-völgy rétje a Tepper-tanya alatt ill. *Brachypodium pinnatum*-os szegélyeken a Vadászház közelében (2001); bánfalvi gesztenyések, Tacsi-árok (vágás szélén), Borsó-hegy É-i oldalán határsávi fiatalosban (2002).

319. **Trifolium alpestre** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe (p. 501.).
WALLNER (1903): Száraz, bokros helyeken gyakori (Potschi, Varis) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők szélén, irtásokban, a hegy- és dombvidéken mindenütt (p. 532.).

c. KIRÁLY (ined.): Száraz tölgyesekben, füves (*Melica*-s), ligetes gyertyános-tölgyesekben hegyhátakon, lapos csúcsokon, nyiladékokon, erdőszegélyekben ismertek kis példányszámú előfordulásai: Poloskás-bérc, Arbesz-rét szegélye, Borsó-hegy, ágfalvi gesztenyés, Felső-Tödl, Havas-bérc, hermesi Szabad-erdő, Ultra, Harkai-kúp, Ezüst-hegy, Vadkan-gerinc, a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, Tacsi-árok (Kis-rét), Vörös-árok felső vége felett, Városligeti-erdő, Fillér-erdő (2001-2002) (21. ábra).

320. **Trifolium rubens** L.

a. WALLNER (1903): Minden erdőnkben közönséges (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, irtásokban, inkább a dombvidéken. Sopron (p. 532.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
Megj.: BOROSNÉ adata a terület ismeretében erősen kétséges. A faj korábbi irodalmi említései inkább a Laitaicumra vonatkozhatnak, a hegység hazai részén Harka térségében lehet előfordulására számítani, bár eddig hiába kerestük.

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

321. **Trifolium ochroleucum** HUDS.
a. SZONTAGH (1864): In pratis, locis silvosis circa Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Erdők tisztásain, hegyek rétjein (Meskorét) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban. Sopron, Bánfalva (p. 532.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
KÁRPÁTI (1949): A Harkai-fennsík füves helyein (p. 173.).
c. KIRÁLY (ined.): A Városligeti-erdő egyik cserjés szegélyében (2002).

323. **Trifolium incarnatum** L.
a. CSAPODY (1953): A harkai út mentén bőven, elvadulva vetésből (p. 18.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

325. **Trifolium pratense** L.
a. WALLNER (1903): Réteken, legelőkön, útszéleken közönséges. Szántóföldeken gyakran mívelik (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Réteken mindenütt (p. 532.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, régebbi parlagokon, útszéli árkokban sokfelé előforduló, gyakori faj.

327. **Trifolium arvense** L.
a. SZONTAGH (1864): In agris, pratis frequens (p. 501.).
WALLNER (1903): Sovány gyepen, favágásokban, homokos szántóföldeken (a Neuhofkert mögött) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, szántóföldeken, irtásokban igen gyakori (p. 532.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 24.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Savanyú, kavicsos-agyagos talajú parlagokon, gyepekben, a Harkai-platón elég elterjedt, a hegység erodált felszínű vágásain, kavicsos útjain alkalmi megtelepedő (pl. Havas-bérc, István-akna, Bika-rét).

328. **Trifolium striatum** L.
b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt auf Weiden (1961).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató taposott, kötött talajú gyepjeiben számos helyen, továbbá Harkától D-re, gyomos parlagon (2001, HKG).

329. **Anthyllis vulneraria** L. agg.
a. SZONTAGH (1864): In collibus apricis (p. 501.).
WALLNER (1903): Száraz gyepen, útszéleken közönséges; subsp. *polyphylla* (KIT. in KERN.) NYMAN: ugyanott (p. 39.).

GOMBOCZ (1906): subsp. *polyphylla* (KIT. in KERN.) NYMAN: Napos, füves helyeken a hegyvidéken is (p. 532.).
SOÓ (1941): subsp. *polyphylla* (KIT. in KERN.) NYMAN: Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): subsp. *polyphylla* (KIT. in KERN.) NYMAN: Hidegvízvölgy (p. 157.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Hidegvíz-völgy és az Arbesz-rét *Festuca rubra*-s gyepjeiben, néha kaszálóréteken, alacsony egyedszámban található meg.

330. **Dorycnium germanicum** (GREMLI) RIKLI [Syn.: *D. sericeum* (KOVÁTS) BORB.]

a. BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei, Asztalfő környéki erdők (p. 157.). Megj.: valószínűleg téves adat.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. KIRÁLY (ined.): A Laitaicumban gyakori, jellegzetes faj. Fenti régi, hidegvíz-völgyi adata a terület ismeretében biztosan téves. Egyetlen biztos, lelőhelye a hegység pereméről: a harkai lőtér szegélyében *Bupleurum falcatum*, *Peucedanum cervaria* társaságában, száraz gyepben néhány tő (2002, HKG).

331. **Dorycnium herbaceum** VILL. [Syn.: *D. pentaphyllum* SCOP. p. p.]

a. SZONTAGH (1864): In locis apricis circa Sopronium (p. 501.).
WALLNER (1903): Erdők szélén (Löwerek a Varis alján) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Vágásokban, erdők szélén, bokros helyeken. A lövereknél a Varis alján Sopron mellett (WALLNER) (p. 532.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgyben; az Erdei-malomtól az Erdei iskola felé vezető út melletti kis tisztáson (p. 173.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge bei Rohrbach und Loipersbach (p. 11.).
TRAXLER (1973a): Neckenmarkt, Schuttplatz (p. 166.).

c. KIRÁLY (ined.): A Városligeti-erdő szélén, száraz erdőszegélyben néhány tő (2002, HKG).

332. **Lotus siliquosus** L. [Syn.: *Tetragonolobus siliquosus* (L.) ROTH, *T. scandalia* SCOP., *T. maritimus* (L.) ROTH]

a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Meskorét) (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, szikes réteken, Sopron (p. 533.).

b. TRAXLER (1977): Ritzing, Deutschkreutzer Sauerbrunnen (p. 101.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000).

335. **Lotus corniculatus** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 501.).
WALLNER (1903): Réteken, utak, mesgyék mellett közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett, legelőkön mindenütt (p. 532.).
KÁRPÁTI (1932): subsp. *hirsutus* (KOCH) ROTHM.: In Kastanienhainen zwischen Sopronbánfalva und Ágfalva (p. 5.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy száraz kísérőrétjei, kaszálórétjei (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A medence és a hegyláb rétjein és kaszálóin szórványosan sokfelé, a hegység belsejében füves rézsűkön (pl. István-akna), ritka.

336. **Lotus tenuis** W. et K. in WILLD. [Syn.: *L. corniculatus* subsp. *tenuifolius* (L.) HARTM., *L. glaberrimus* SCHUR, *L. glaber* MILL.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis ad Ágfalva (p. 501.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, iszapos helyeken, Ágfalva (p. 533.).

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya, buszforduló melletti taposott, kavicsos, néha sózott gyepekben (2001); Hidegvízvölgy, a vadászház mellett erdészeti rakodón; a harkai vasútállomással szemben, nedves parlagfolton (2004).

337. **Amorpha fruticosa** L.

c. KIRÁLY (ined.): Városligeti-erdő szegélyében (a Zichy-rét közelében) egy bokor (2002).

338. **Galega officinalis** L.

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, határsáv az Arbesz-rét mellett (2000); Tacsi-árok középső részén, völgyalji fiatalos szélén; az Ikva mellett a Győri út végén (ahol a főút bekanyarodik a városba) nagy számban; a Borsó-hegy Ny-i oldalán, határsávi úton (2000-2001); Harkától délre nedves magaskórósokban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

339. **Robinia pseudoacacia** L.

a. WALLNER (1903): Sorfa. Sövényekben (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Ültetik mindenfelé és igen sokszor elvadul (p. 533.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Ültetve és a betelepítések után gyökérsarjakkal elszaporodva, leginkább gyertyános-tölgyesek helyén, elsősorban a várisi hegységrészben. A hegység belső részein inkább csak a határsávban található (pl. Lépesfalva felett, ahol osztrák oldalon nagyobb állományai akadnak).

{340. **Colutea arborescens** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 335.). Megj.: Soproni adatai a Fertőmelléki-dombsorról származnak, előfordulása ott is valószínűleg csak ültetésnek köszönhető.}

343. **Astragalus glycyphyllos** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In dumetis circa Sopronium (p. 502.).

WALLNER (1903): Vágásokban, sövények mellett, erdőszéleken mindenütt (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken mindenütt (p. 533.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útrézsűkön, útszéleken, határsávi spontán állományokban, bolygatottabb gyertyános-tölgyesekben elszórtan, kisebb példányszámban található.

346. **Astragalus cicer** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): Versus Undrovác (p. 502.).
WALLNER (1903): Gyepen, mesgyéken, utakon közönséges (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, bokros helyeken mindenütt gyakori (p. 533.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Mönchwald (1983, 1989).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rétre vezető mélyút rézsűjén (1999); Sopron, Deákkúti út, füves mesgyén (2001); Ady E. u., járdaszélen (2002); Sopron, az Ágfalvi út füves mezséjén a város szélén (2000); Harka, Ezüst-hegy és Naphegy alatti száraz rézsűkön (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Szalamandra-tó gátján (2002).

{348. **Astragalus austriacus** JACQ.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 339.). Megj.: Soproni adatai a Laitaicumból származnak, a hegységben nem fordul elő.}

349. **Astragalus onobrychis** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus, ad viarum margines circa Sopronium (p. 502.).
WALLNER (1903): Réteken, dombokon, utakon közönséges (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos, kopár helyeken, utak mellett a pannóniai flóraterületen igen gyakori (p. 533.). Megj.: GOMBOCZ megjegyzésének fényében a korábbi adatok (így WALLNER és SZONTAGH is) egyaránt a Laitaicumra vonatkoznak, ahol a növény ma is elterjedtnek mondható.
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.). Megj.: valószínűleg téves, elírt adat.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Az Ikva mellett, a Jereván lakótelep szomszédságában, törmelékes helyen (leg. CSISZÁR, det. KIRÁLY, 2001).

356. **Coronilla varia** L. [Syn.: *Securigera varia* (L.) LASSEN]

a. SZONTAGH (1864): In apricis, ad viarum margines (p. 502.).

WALLNER (1903): Réteken, dombokon bokrok között, sövények mellett igen közönséges (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, utak mellett mindenütt (p. 533.).
SOÓ (1980): f. *tenera* UHROVÁ et JAHN: Sopron (p. 62.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Főleg a hegységperemen, lakott helyeken, legelőkön, parlagokon, kaszált réteken, utak mellett.

{358. **Coronilla coronata** NATH.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 344.). Megj.: Soproni adatai a Fertőmelléki-dombsorra vonatkoznak, a hegységben nem fordul elő.}

361. **Onobrychis viciifolia** SCOP. [Syn.: *O. sativa* LAM.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis (p. 502.).
WALLNER (1903): Száraz lejtőkön, réteken közönséges (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Réteken mindenütt (p. 534.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Harka, Ezüst-hegy száraz gyepjeiben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001). Fenti régi hazai adatai a Laitaicumra vonatkozhatnak.

362. **Onobrychis arenaria** KIT. in WILLD. [Syn.: *O. sativa* LAM. var. *arenaria* KANITZ]

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 347.). Megj.: Soproni adatai a Laitaicumra vonatkoznak, a hegység magyar oldalán nem fordul elő.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
WÖHL (ined., WU): Rücken von Neckenmarkt gegen Ritzing (1984).

363. **Vicia hirsuta** (L.) S. F. GRAY [Syn.: *Ervum hirsutum* L.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 502.).
WALLNER (1903): Erdőkben és erdők elején (Varis) (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, szántóföldeken, vetés között mindenütt (p. 135.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 23.).

c. KIRÁLY (ined.): Fáber-rét gesztenyéseiben, Arbesz-rét szárazabb részein és a környező idősebb parlagokon (2001), a harkai vasútállomás előtti nedves árkok füves oldalain (2004).

364. **Vicia tetrasperma** (L.) SCHREB. [Syn.: *Ervum tetraspermum* L.]

a. WALLNER (1903): Erdőkben és erdők elején (Varis) (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken mindenütt, de nem oly gyakori, mint az előbbi (p. 135.).

c. KIRÁLY (ined.): Nagyzuhatag, határsáv (1997); Ágfalva, az Olasz-földek parlagjain (2000); Farkas-árok felett, füves útszélen (2001), Hidegvíz-völgy a vadászháznál (2004).

365. **Vicia pisiformis** L.

a. WALLNER (1903): Erdős hegyeken elszóródottan (Varis, a Brennbergi-völgy erdeiben) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban, bokros helyeken. Sopron mellett (p. 134.).
KÁRPÁTI (1949): Az Istenszéke közelében, cserjésben (p. 174.).
CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők mellett (1966).
CSAPODY (1964): Fáberrét, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Borsó-hegy cseres-tölgyesében (2000), Sánc-hegy tetőrészének száraz tölgyesében; Muck alatt, útszegélyen (2001); Isten-szék nyugati oldalán, határsávon (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Nándormagaslat, Várhely D-i oldala, Haraszt-lejtő, Dalos-hegy, füves gyertyános-tölgyesekben, erdőszegélyekben (2002).

366. **Vicia dumetorum** L.

a. WALLNER (1903): Erdőszéleken, vágásokban (Varis) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők szélein, irtásokban szórványosan. Sopron, Bánfalva (p. 134.).
KÁRPÁTI (1949): Ágfalva felett erdővágásban (p. 174.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység vágásain, nyíltabb üde erdőszélein, néhol útmenti árkokban, útrézsűkön, sokfelé megtalálható (pl. Borsó-hegy északi letörése a határsávban, Görbe-halom, Brennberg belterülete, Asztalfő, Bika-rét, Tölgyes-mocsár).

368. **Vicia cassubica** L.

a. WALLNER (1903): Erdei bokrok, sövények mellett (Varis) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, irtásokban, erdőkben. A hegyvidéken mindenütt (p. 135.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1959-66).
CSAPODY (1964): Tövissüveg, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum; am Fusse von Daloshegy, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Füves, tetőrészi tölgyesekben, szárazabb nyiladékokon, elsősorban a várisi hegységrészen, szórványosan (pl. Poloskás-bérc, Alsó-Tödl, Borsó-hegy, Erdei iskola felett, Bögöly-hegy, Széles-hát Lépesfalva felett, Arbesz-rét szélei, István-akna mellett, Harkai-kúp, Haraszt-lejtő, Loos-oldal, Hosszú-hegy, Nándor-magaslat, Klastrom-hegy, Károly-magaslat, Dalos-hegy, Zichy-rét, Tövis-süveg) (17. ábra).

371. **Vicia villosa** ROTH

a. WALLNER (1903): A vetések között (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, vetés között a síkvidéken és a hegyvidéken mindenütt (p. 135.).

b. HOLZNER (ined., WU): subsp. *pseudovillosa* (SCHUR) J. MURR: Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): subsp. *pseudovillosa* (SCHUR) J. MURR: Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. TÍMÁR (ined.): Harka, Ösvény-föld (1997).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Telek-föld (2000); Jereván lakótelep melletti törmelékes hely (leg. CSISZÁR, det. KIRÁLY, 2001); Harka alatti szántók és szőlők szélén (2001), Széles-hát, rakodón (2002).

372. **Vicia cracca** L.
a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): Ad sepes, in pratis (p. 502.).
WALLNER (1903): Mindenütt sövények, kerítések mellett, bokrok között, réteken (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Bokrok között, erdők szélein gyakori (p. 135.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásai és rétjei, Hidegvízvölgy száraz rétjei, kaszálói (p. 155., 157.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes (1959).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Parlagokon, füves útszéleken, mindenféle természetesebb gyepben főként a hegységperemen, kisebb egyedszámban a belső részeken is.

373. **Vicia tenuifolia** ROTH
a. GOMBOCZ (1906): Füves, bokros helyeken, leginkább a pannóniai flóraterületen (p. 135.).
CSAPODY (ined.): Kisfüzes, gyertyános-tölgyesben (1966).
b. TRAXLER (1962): Dachsgraben (p. 6.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. KIRÁLY (ined.): Harka, a községtől az Istenszéke felé haladó út szegélyében (2000); a Harkai-kúp lábánál, napos erdőszélen (2001); Ezüst-hegy alatt száraz mesgyén (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001) , Ágfalva és Sopron között a vasút mentén (2003). A Laitaicumban sokkal gyakoribb, GOMBOCZ fenti adata is arra a területre vonatkozik.

375. **Vicia sepium** L.
a. SZONTAGH (1864): Ad sepes frequens (p. 502.).
WALLNER (1903) Mindenütt bokrok között, sövények, kerítések mellett, erdőkben (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Ligetekben, erdőkben, bokros helyeken mindenütt (p. 134.).

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásai és rétjei, Hidegvízvölgy száraz rétjei és kaszálói (p. 155., 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység vágásain, nyíltabb üde erdőszélein, néhol útmenti árkokban, útrézsűkön, sokfelé megtalálható (pl. Várhely, Vas-hegy, Füzes-árok, Loos-oldal, Hidegvíz-völgy), bár a *V. dumetorum*-nál ritkább.

376. **Vicia lathyroides** L.

a. WALLNER (1903): Gyepen, bokrok között (Gesztenyés a Löwerek mögött) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Füves, bokros helyeken Sopron mellett (SUPANEC, Lyc.) (p. 134.).
KÁRPÁTI (1938): Bánfalva és Ágfalva közti gesztenyésekben (p. 81.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei-malom felett száraz, füves helyeken (p. 174.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. TRAXLER (1962): Rohrbach (p. 6.).
TRAXLER (1963): Oberer Dachsgraben (p. 6.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).

c. KIRÁLY (ined.): Fáber-rét gesztenyéseiben (2001).

377. **Vicia grandiflora** SCOP.

a. GOMBOCZ (1906): var. *kitaibeliana* KOCH (sub nomine subsp. *sordida* (W. et K.) DOSTÁL): Vetésben, szántóföldeken (p. 134.).
CSAPODY (1968): var. *kitaibeliana* KOCH (sub nomine subsp. *sordida*): Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Weppersdorf (1962).
TRAXLER (1961): var. *kitaibeliana* KOCH (sub nomine subsp. *sordida*): Auf Äckern bei Rohrbach (p. 11.).
TRAXLER (1963): var. *kitaibeliana* KOCH (sub nomine subsp. *sordida*): Marz – Sieggraben (p. 6.).
MELZER (ined., WU): var. *kitaibeliana* KOCH (sub nomine subsp. *sordida*): Steinberg N Ritzing (1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
HOLZNER (1974): var. *kitaibeliana* KOCH (sub nomine subsp. *sordida*): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, Ritzing (tab., p. 23.).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. TÍMÁR (ined.): Sopronbánfalva, a Kolostor-erdő szélén (1995).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva és Sopron között az útmenti szántókon, árkokban tömeges (2002). A hegylábon valószínűleg máshol is megtalálható, feltehetően elkerülte a figyelmet.

379. **Vicia sativa** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes, in agris, cultis (p. 502.).
WALLNER (1903) Mint takarmány mívelik. A vetések között elvadulva (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik és nagyon sokszor elvadul (p. 134.).

380. **Vicia angustifolia** GRUFBG. in L.

a. WALLNER (1903): A vetések között, a puskaporos torony körül (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): subsp. *segetalis* (THUILL.) ARC.: Vetésben, szántóföldeken mindenütt (p. 135.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): subsp. *segetalis* (THUILL.) ARC.: Knapp NW von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi szárazabb gyepekben (pl. Arbesz-rét), útszéleken, parlagokon szórványosan, a hegység belsejében a Fáber-réten (2001).

381. **Vicia pannonica** CR.

a. WALLNER (1903) Szántóföldeken, a vetések között, utak mentén, nem ritka (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, vetésben a síkvidéken mindenütt (p. 134.).

Megj.: A hazai oldalról új adata nincs, legközelebb a hegylábtól 3 km-re, Kópháza mellett (KIRÁLY ined., 1999), előfordulása Harka körül várható.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

382. **Vicia narbonensis** L. subsp. **serratifolia** (JACQ.) ARC. [Syn.: *V. serratifolia* JACQ.]

a. CSAPODY (1953): Békató és a katonai lőtér között, nyirkos talajú erdőben (p. 18.).

***Vicia faba** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 502.).
WALLNER: Mívelik (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik; olykor elvadul (p. 135.).

***Lens culinaris** MEDIC. [Syn.: *Ervum lens* L.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 502.).
WALLNER (1903): Mívelik. Szántóföldeken elvadulva (p. 15.).

384. **Lathyrus niger** (L.) BERNH. [Syn.: *Orobus niger* L.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein versus Sopronium (HITSCHMANN) (p. 502.).
WALLNER (1903): Erdeinkben közönséges (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegy- és dombvidéken mindenütt (p. 136.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Tetőrészek füvesedő (cseres és acidofil elemeket is tartalmazó) gyertyánelegyes állományaiban, főleg a hegységperemen és a Várison (pl. Hétbükkfa, Isten-szék, Károly-magaslat, Borsóhegy, Görbe-halom, Bögöly-hegy), ritkábban a belső részeken is (pl. Szabaderdő, Bika-rét).

386. **Lathyrus vernus** (L.) BERNH. [Syn.: *Orobus vernus* L.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 502.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben, favágásokon nagyon közönséges (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegy- és dombvidéken mindenütt (p. 136.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): lus. *roseus* BECK: Ágfalva felett gesztenyésben (p. 174.).
CSAPODY (1953): lus. *roseus* BECK: Várhely (p. 18.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidék gyertyános-tölgyeseinek és bükköseinek jellemző faja, némi lombelegyet tartalmazó fenyves állományokban is gyakori.

388. **Lathyrus pannonicus** (JACQ.) GARCKE [Syn.: *Orobus albus* L. f.]

Herb.:

c. „Ágfalva, a Liget-patak melletti lápréten" (BARINA Z., PIFKÓ D., SOMLYAY L., 2002, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Köves helyeken (Nándormagaslat) (p. 27.). Megj.: E közlés bizonnyal téves. A subsp. *collinus* (ORTMAN) SOÓ soproni adatai (pl. SOÓ 1966: 367) a Fertőmelléki-dombsorról származnak, de mára ott kipusztult.

c. CSAPODY (1993): subsp. *pannonicus*: Ágfalva előtt, a Liget-patak kiszáradó láprétjén (Succiso-Molinietum), bőven (p. 319.).
TÍMÁR (1996a): subsp. *pannonicus*: A hegység mellől csak a közelmúltban került elő, a Liget-patak és az Ikva melletti kis maradvány lápréteken még szép számban él (p. 16.).

TÍMÁR (1996b, 1997): subsp. *pannonicus*: Újabban került elő az Ágfalva melletti egyik rétről (CSAPODY 1993). Ennél kisebb egyedszámú populációja él a közelben egy Ikva menti maradvány lápréten is (leg. TÍMÁR) (p. 350. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): subsp. *pannonicus*: Újabban került elő az Ágfalva melletti egyik rétről (CSAPODY 1993). Ennél kisebb egyedszámú populációja él a közelben egy Ikva menti maradvány lápréten is (leg. TÍMÁR) (p. 20.).
IVANCSICS (1997): subsp. *pannonicus*: Liget-patak menti rétek (p. 278.).

390. **Lathyrus palustris** L.

c. CSAPODY (1993): Ágfalva előtti réten, a Liget-patak mentén, tocsogósban (Juncetum subnodulosi) (p. 319.).
TÍMÁR (1996a): A hegységnek csak az északi lábáról, a Liget-patak melletti rétről a közelmúltban jelzett növény (p. 16.).
KIRÁLY (ined.): A Liget-patak menti rét legmélyebb, nádas-magassásos részén 20-30 tő (2003, HKG).

392. **Lathyrus pratensis** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, dumetis (p. 502.).
WALLNER (1903): Réteken. Gyakran erdei réteken (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Réteken mindenütt (p. 135.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásai és rétjei, Hidegvízvölgy száraz rétjei és kaszálói (p. 155., 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves és üde réteken, magaskórósokban a hegységperemen és a belső völgyekben is sokfelé előfordul.

393. **Lathyrus aphaca** L.

Herb.:

c. „Ágfalva, a falutól K-re a vasút töltésén" (BARINA Z., PIFKÓ D., SOMLYAY L., 2002, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): Ad Sopronium (BILIMEK exs.) (p. 502.).
WALLNER (1903): Szántóföldek szélén (a Lenck-féle téglavetőhöz vezető út mellett, Meyne ültetvényei mellett) (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Vetés között Sopron mellett (SZONTAGH), szántóföldek szélén Sopron körül ritka (WALLNER) (p. 136.).

b. TRAXLER (1962): Dachsgraben (p. 6.).
TRAXLER (1966): Auf Feldern südwestlich Marz häufiges Unkraut (p. 52.).

c. KIRÁLY (ined.): Az Ágfalva és Sopron közötti vasúti töltésen, pár száz m-re K-re a Liget-patak hídjától, számos példány (2002, leg. „a soproni botanikus találkozó résztvevői", HKG). 2003-ban nyoma sem volt.

394. **Lathyrus nissolia** L.

a. WALLNER (1903): TAXNER csak egyszer találta a Varis alján egyik szántóföldön (p. 21.).

GOMBOCZ (1906): Réteken, bokros helyeken igen ritka. Varis alján Sopron mellett egy szántóföldön TAXNER egyszer találta (WALLNER) (p. 135.).

395. **Lathyrus tuberosus** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis, inter segetes (p. 502.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken a vetés között (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Gabona között, sovány réteken mindenütt (p. 135-136.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon, árokszéleken, szőlőkben szórványosan előforduló faj (pl. Arbesz-rét környéke, Harkai-kúp, Harkai-plató).

396. **Lathyrus sylvestris** L.

a. WALLNER (1903): Lombos erdeinkben (Varis, Gesztenyés, Vashegy) (p. 21.).
KÁRPÁTI (1949): Bánfalva és Ágfalva között gesztenyésben; a Hidegvízvölgy cserjéseiben (p. 174.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1966).

b. TRAXLER (1964): var. *latifolius* PETERM. (sub nomine var. *platyphyllos*): Hangwiese gegenüber dem Bundesforstgarten Marz, Kranertal südwestlich Marz (p. 8.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).

c. CSAPODY (1993): Várhely-oldal (Tacsi-árok) és Brennbergbányán, gyertyános-kocsánytalan tölgyesben (Querco petraeae-Carpinetum) (p. 319.).
TÍMÁR (ined.): Fáber-rét (gesztenyés) (1995).
KIRÁLY (ined.): Árokszéleken, nyiladékokon, magaskórósokban szórványosan: Havas-bérc É-i nyúlványa, Rámel-árok feletti nyiladék Görbehalomnál, Szabad-erdő széle Brennbergtől É-ra, Brennbergi-tározó feletti száraz gyep (2001), Nándor-magaslattól D-re, fiatalosban (2002).

397. **Lathyrus latifolius** L. [Syn.: *L. megalanthus* STEUD.]

a. SZONTAGH (1864): In prato Galambrét ad Sopronium, in Ágfalva in pratis et dumetis (p. 502.).
WALLNER (1903): Erdei réteken (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken,erdők szélein Sopron (p. 136.).
BOROS (ined.): Ágfalva, az Ágfalvi-erdő É-i széle (1934).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásai és rétjei (p. 155.).
CSAPODY (ined.): Füzes-árok (1965).

b. TRAXLER (1961): Loipersbach, Rohrbach (p. 11.).
TRAXLER (1963): Schattendorf (p. 6.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY (ined.): Sopron és Ágfalva feletti gesztenyésekben sokfelé.
KIRÁLY (ined.): Erdőszegélyeken, szárazabb gyepekben, cserjésekben többfelé: Brennbergi-tározó feletti száraz gyep; Ágfalva, az Arbesz-rét feletti felhagyott gyümölcsösökben; Rák-patak mentén az Ifjúsági-tábornál; Harka, Ezüst-hegy környékén (2001); bánfalvi gesztenyés szélein (2002).

398. **Lathyrus hirsutus** L.

b. TRAXLER (1970): Auf Äckern und Ödland bei Deutschkreutz (p. 5.).

c. KIRÁLY (ined.): Harkától nyugatra, a volt TSz állattelepe közelében útszélen (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

***Lathyrus sativus** L.

a. WALLNER (1903): Mívelik. Elvadulva is (takarmány) (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik és sokszor elvadul (p. 135.).

***Pisum sativum** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 502.).
WALLNER (1903): Sokféle válfaja kertekben és szántóföldeken, néha elvadul; subsp. *arvense* (L.) ČELAK: a vetések között, *Vicia sativa*-val mint takarmány (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadul; subsp. *arvense* (L.) ČELAK: itt-ott vetik. Elvadulva Sopron mellett (SUPANEC) (p. 136.).

***Phaseolus vulgaris** L.

TRAXLER (1964): Verwildert auf Schutt bei Marz (p. 8.).

401. **Thymelaea passerina** (L.) COSS. et GERM. [Syn.: *Passerina annua* WIKSTRÖM]

a. GOMBOCZ (1906): Homokos szántóföldeken Sopron mellett (Lyc. exs.) (p. 512.).
b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (1960): Zwischen Lackenbach und Lackendorf (p. 189.).
TRAXLER (1969): Auf Hängen zwischen Neckenmarkt und Ritzing mehrfach (p. 51.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
c. KIRÁLY (ined.): Harkai-plató, a Gida-patak feletti siskanádas parlagok felszaggatott részein (2000).

403. **Daphne mezereum** L.

a. WALLNER (1903): Árnyékos lombos erdőkben (Brennbergi völgy, Ágfalva mögött). Mívelik is (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Lombos erdőkben a brennbergi völgyben Ágfalva mögött (WALLNER) (p. 512.).
FEKETE – BLATTNY (1913): Ágfalva mögött (p. 154.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Bikarét (p. 157.).
CSAPODY (1949): Asztalfő körül és a Bikaréten mindenütt (p. 151.).
b. TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge im Dachsgraben (p. 11.).
c. TÍMÁR (1996a): A hegység hazai részén az utóbbi időben meglehetősen megritkult, csak a Rák-patak vízgyűjtőjének nyugati részén, a még meglévő bükkösök szélén, néhol vágásterületeken, igen szórványosan lelhető fel (p. 18.).
TÍMÁR (1999): Lit.: Brennbergi-völgy, Ágfalva mögött (WALLNER 1903), Várhely – Tacsi-árok közt (SOÓ 1941), Asztalfő, Bika rét (CSAPODY 1949), Vörös-bérc (SURÁNYI in TÍMÁR 1996), Bika-rét (NAGY in TÍMÁR 1996), Görbehalom, Vadkan-árok, Pisztrángos-tó, István-akna, Vörös-árok (TÍMÁR 1996); Herb.:

Sopron (DORNER 1824 in HBP), Ágfalva – Brennberg közt: Tödl (KÁRPÁTI 1934 in HBP), Brennberg: Vadkan-árok (KÁRPÁTI 1946 in HBP) (p. 90.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, bükkösökben, ritkán gyertyános-tölgyesekben, szivárgóvizes helyeken (pl. Vörös-árok, István-akna, Vadkan-árok, Vadkan-árok és Farkas-árok közötti hát, Vörös-árok torkolata, Brennbergbánya: a Hermes felé vezető út régi bányatelepe mellett – leg. SZMORAD; Görbe-halom, Rámel-árok, Felső-Tödl, Hidegvíz-völgy a tó felett – leg. KIRÁLY) (27. ábra).

405. **Hippophaë rhamnoides** L.

c. KIRÁLY (ined.): Az Egyetemi Botanikus Kert feletti útrézsűn kivadult, idős, már gyökérsarjakat is hozó példány (2000-2003).

Elaeagnus angustifolia L.

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya, a buszforduló melletti bolygatott területeken elvadulva (2001).

407. **Peplis portula** L.

a. WALLNER (1903): Árkokban, pocsolyákban (Spangen-erdő, „Milchrahmbründl") (p. 27.).

GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, álló vizekben. Sopron mellett Spangen-erdő (WALLNER) (p. 522.).

KÁRPÁTI (1949): A Hétbükkfától a Tölgyes-mocsár felé és a Gyertyánfa-forrástól az Istenszékéhez vezető út mentén; Brennberg felett a Magas-bérc alján vezető trianoni határt képező út nedves, iszapos helyein (p. 174.).

PRISZTER (1987): Sopron, kihalt (CSAPODY I.) (p. 44.).

b. GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, álló vizekben. Márcz erdei tó (KITAIBEL) (p. 512.).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. KIRÁLY (ined.): Határsávi agyagos helyek tócsáin (István-akna, Nagyzuhatag, Magas-bérc térségében) (1999-2001).

410. **Lythrum hyssopifolia** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad scrobes pratorum versus Harka (DECCARD) (p. 499.).

WALLNER (1903): Télen át elárasztott szántóföldeken, néha tömegesen (TAXNER) (p. 23.).

GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken. Harka (SZONTAGH) (p. 522.).

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasúti átjárónál, iszapos útszélen (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G. – PINKE GY., 2000), a Liget-patak mellett parlagon (2000), a harkai vasút-állomással szemben, nedves parlagfolton (2004).

412. **Lythrum virgatum** L.

a. WALLNER (1903): Árkokban (eddig csak a Spangen-erdő árkában) (p. 23.).

GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken Sopron mellett (SUPANEC, WALLNER) (p. 522.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-platón a kemping mellett, agyagos-kavicsos talajon, keréknyomokban pár tő (2001); Liget-patak menti rét szélén néhány tő (2002), a harkai vasútállomással szemben, nedves parlagfolton (2004, HKG).

413. **Lythrum salicaria** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Harka, Ágfalva (p. 499.).
WALLNER (1903): Mocsárokban, vízárkokban, bokrok között nagyon gyakori; var. *tomentosum* (MILL.) DC. (sub nomine var. *canescens* KOCH), #var. *bracteosum* W. et #var. *longistilum* KOCH: ritka (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett, irtásokban közönséges. Sopron, Harka, Ágfalva (DECCARD), a hegyvidéken mindenfelé (p. 522.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. TÍMÁR (ined.): Vadászház fölötti réten, Ikva-menti-réten (Zieselwiesen), Harka (Ösvény-földek), nedves réteken (1995-1997).
KIRÁLY (ined.): Nedves réteken, patakmenti magaskórósokban, égeresekben szórványosan (pl. Harkától D-re, határszéli nádas és rét; Arbesz-rét; Fáber-rét; Kovács-árok Óbrennberg mellett, Új-rét égerlápja, Magas-bérc alatti égeres; Hidegvízvölgy a Brennbergi-tározó felett; Hermes-árok, magaskórós villanypásztán; Kovács-árok Görbehalom felett; Rámel-árok Brennberg szélén) (2001), Tacsi-árok, Fáber-rét, Récényi út mellett, Zichy-rét (2002).

415. **Epilobium hirsutum** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis uliginosis ad Undrovác (p. 499.).
WALLNER (1903): Patakok, árkok mellett, fűzfabokrok között (Ikva mellett az Uszodánál, Tatschi árok) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett. Sopron mellett Kecskepatak, Tatschyárok, Rákpatak mellett, Bánfalva (DECCARD, SZONTAGH) (p. 520.).

c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi magaskórósokban, égeresek szélein szórványosan (pl. Rákpatak mentén Sopron belterületén is; Ikva-part Sopron belterületén; Harka alatti rétek; Arbesz-rét környéke; Liget-patak mente).

416. **Epilobium parviflorum** SCHREB.

a. WALLNER (1903): Vízi árkokban (Meskorét) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, mocsarakban Sopron körül (WALLNER) (p. 520.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): SW Ritzing (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

418. **Epilobium montanum** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Varis) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban a hegységben mindenütt (p. 520.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).
TRAXLER (1964): In Gebirgsgräben des Ödenburgergebirges verbreitet (p. 9.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nyiladékokon, erdőszéleken, vágások, ligetesebb üde erdőkben a hegységben sokfelé megtalálható.

419. **Epilobium collinum** C. C. GMEL. [Syn.: *E. montanum* L. var. *collinum* SPENN.]

Herb.:

a. „In locis lapidosis collis Harkauer Kogel" (GOMBOCZ E., 1903, HBP)
„In silvis caeduis versus m. Brennberg" (JÁVORKA S., 1932, HBP) (Megj.: inkább *E. montanum* vagy *collinum* × *montanum*, rev. KIRÁLY G., 2003)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): Köves, sziklás helyeken főkép palákon. A harkai dombon, a városligeten körül Sopron mellett (p. 520.).

420. **Epilobium roseum** SCHREB.

a. WALLNER (1903): Patakok, mocsárok mellett közönséges (Neuhofkerti bassin, Tatschi árok) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Patakok mellett, nedves helyeken a hegyvidéken mindenütt (p. 520.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb, vágásterületen (1965).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp NW von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Patakmenti magaskórósokban szórványosan (pl. Hermes-árok, Rák-patak mentén több ponton, Köves-árok; HKG), korántsem olyan gyakori, mint a régi források írják.

421. **Epilobium palustre** L.

Herb.:

a. „In pratis uliginosis inter pag. Ágfalva et Lépesfalva" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken patakok mellett. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 521.).
KÁRPÁTI (1949): Ágfalva és Lépesfalva között húzódó lápos réten (p. 174.).

b. TRAXLER (1964): Waldwiese nächst Kote 533 bei Sieggraben (p. 9.).

422. **Epilobium obscurum** (SCHREB.) ROTH [Syn.: *E. virgatum* LAM.]

Herb.: KÁRPÁTI Z. hegységbeli gyűjtései (Városliget, Tacsi-árok, Ágfalva – Bánfalva között; 1949, HBP) részben *E. tetragonum* s. l. egyedek, részben akár *E. obscurum*-ok is lehetnek, de nem határozhatók egyértelműen (rev. KIRÁLY G., 2003).

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfa-forrás mellett, a Hidegvíz-völgy nyirkos forrásos helyein (p. 174.).

c. KIRÁLY (ined.): A Seprőkötő-hegy felhagyott gneisz kőfejtőjének udvarán, törmeléken (2001-2002, HKG).

423-424. **Epilobium tetragonum** L. [incl. subsp. *lamyi* NYM.]

a. SZONTAGH (1864): Ad rivulum versus Undrovác (p. 499.).
WALLNER (1903): Árkok mellett (a városi sörház mögötti árokban) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett árkokban. Bánfalva (SZONTAGH, DECCARD) (p. 520.).

c. KIRÁLY (ined.): Árokszéleken, parlagokon, magaskórósokban, nedves réteken nem ritka, mindkét alfajban; a subsp. *lamyi* NYM. biztos adata: Ágfalva, Olasz-földek parlagjai (2002).

424/a. **Epilobium ciliatum** RAFIN. [Syn.: *E. adenocaulon* HAUSSKN.]

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Kovács-árok, vágás-széli nedves magaskórósban (2001, HKG); István-akna feletti gerinc vágásán, Seprőkötő-hegy kőfejtőjében, a volt műszaki záron a Nyíres alatt, Rámel-árok felett (2002). Feltehetően gyakoribb, mint eddigi adatai mutatják, és a hegységben meghonosodottnak tekinthető.

425. **Chamaenerion angustifolium** (L.) SCOP. [Syn.: *Epilobium angustifolium* L.]

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein, hegyi patakok mellett (Deákkút, Városi kőfejtő) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélén. A soproni hegység irtásaiban mindenütt, harkai domb. Mészen úgy látszik hiányzik (p. 521.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, útrézsűkön, nyiladékokon sokfelé (pl. Vöröshíd, Nyíres, Károly-magaslat), de tömeges előfordulásai nincsenek.

426. **Chamaenerion dodonaei** (VILL.) HOLUB [Syn.: *Ch. angustissimum* (GRAUER) SOSN., *Epilobium dodonaei* VILL.]

Herb.:

a. „In lapidosis gneissaceis vallis Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)
„Sopron, Ágfalván túl a Rákpatak felé, az iparvasút töltésén" (JÁVORKA S., 1932, HBP)
„Ad margines silvarum adv. mont. Kerekbérc" (BOROS Á., 1934, HBP)
„In glareosis gneissacei ad viam ferram sub monte Bögölyhegy" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In lapidosis silvam Tödl" (PRISZTER SZ., 1947, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1932): In der Nähe von Brennberg beim Bahneinschnitte des Tödlgrabens auf kristallinen Gestein (p. 6.).

427. **Oenothera biennis** L. [Syn.: *Onagra biennis* SCOP.]

a. WALLNER (1903): Régóta elvadulva (Vaspályagát Ágfalva felé) (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, patakok, folyók kavicságyában. A soproni hegységben is, Deákkút, Brennberg völgye (p. 521).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).

c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi parlagokon, szemetes-törmelékes helyeken, ruderális gyomtársulásokban, Sopron belterületén is.

430. **Circaea lutetiana** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias versus Ágfalva (p. 499.).
WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein (a Varison mindenütt) (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, mély völgyekben a hegyvidéken gyakori (p. 521.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. TRAXLER (1961): Im Gebirgsgräben des Ödenburgergebirges bei Rohrabch und Loipersbach (p. 12.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység patakvölgyeiben, égerligetekben, völgyalji bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben gyakori, jellemző növény.

436. **Dictamnus albus** L.

a. GOMBOCZ (1906): Bánfalva fölött a Vashegyen (p. 510.).
KÁRPÁTI (1954): GOMBOCZ (1906) a Sopronbánfalva feletti Vashegyről közli (p. 72).
CSAPODY (ined.): Vársi-kőfejtők mellett, cseres-jellegű állományban(1959-66).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vársi-kőfejtők mellett, cseres-tölgyes jellegű állományban kb. 40 tő (leg. SZMORAD, 1997); Vas-hegy É-i része, a Gloriette-kilátó ligetes-cserjés tölgyesében 3 tő (2002); Dalos-hegy gerincén a csúcstól D-re, cserjés (somos) tölgyesben néhány tő (2002) (leg. KIRÁLY).

Euodia hupehensis DODE

c. KIRÁLY (ined.): Ültetett vagy legalább részben kivadult példányok (valószínűleg kertészeti szeméttel lerakva) a Harkai-kúp alján (cserjés helyen), ill. Brennbergbánya felett, a Hermes-domb alján, a volt műszaki záron.

437. **Ailanthus altissima** (MILL.) SWINGLE [Syn.: *A. glandulosa* DESF.]

a. WALLNER (1903): Sorfa. Gyakori (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, bokros helyeken, romtalajon sokszor elvadul (p. 510.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Főleg vasútfásításnál ültetve, pl. Sopron Déli-pályaudvar (leg. CSAPODY), továbbá: kőfejtő, régi városi szeméttelep (Harkai-kúptól északra) (leg. TÍMÁR – SZMORAD 1996), Tövis-süveg, vágásterületen kisebb foltban (leg. SZMORAD, 1997), Harkai-kúp, Róka-domb, Tövis-süveg, Sopron belterületén Bánfalva, Erzsébet-kert (leg. KIRÁLY, 1999-2002).

438. **Polygala major** JACQ.

a. WALLNER (1903): Száraz, napos helyeken (Ágfalva mögött a vaspályagát mellett) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Ágfalva (WALLNER) (p. 511.).

Megj.: A terület ismeretében az adat helyessége kétségbevonható, bár nem kizárt. A faj a Laitaicumban helyenként nagy számban fordul elő.

439. **Polygala comosa** SCHKUHR

a. WALLNER (1903): *P. vulgaris*-szal és gyakrabban (Varis, Gesztenyés, Bánfalva felé) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, köves dombokon. Sopron, Varis, gesztenyések, Bánfalva (WALLNER) (p. 511.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt auf Weiden (1964).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): var. *grandiflora* R. et. F.: Arbesz-rét (2001), a törzsalak ugyanitt, ill. a Hidegvíz-völgyben került elő.

440. **Polygala vulgaris** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 89.).
SZONTAGH (1864): In silvis, pratis (p. 497.).
WALLNER (1903): Erdők rétjein, gyepes dombokon közönséges (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, tisztásokon igen gyakori (p. 511.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 157.).

b. MELZER (ined., WU): subsp. *oxyptera* (RCHB.) LANGE: Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): subsp. *oxyptera* (RCHB.) LANGE: Sánc-hegy gesztenyésének sovány gyepjeiben (2001, HKG); subsp. *vulgaris*: Brennbergbánya felett a műszaki záron (2002).

/ 440/1. **Polygala chamaebuxus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Sopronium (CLUSIUS). Ego eam ibi non inveni, vero autem ad Kőhalom (Steinberg) parte meridiali cottus Soproniensis (p. 497.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken Sopron mellett (CLUSIUS). Kívüle más még nem találta Sopron körül (p. 511.).
Megj.: Az adat helyessége, főleg úgy, hogy a 19. századi szerzők sem erősítették meg, kétsége vonható. A faj termőhelyi igényeit ismerve sem tartható valószínűnek, hogy valaha is előfordult volna a sopron környéki gneisz-kibukkanásokon. Ide legközelebb a Kőszegi-hegységben, ill. Bécs mellett, a Mészkő-Alpok nyúlványain él./

/ 442. **Polygala amara** L.

a. WALLNER (1903): Réteken, különösen a „Tatschigraben"-ben (p. 29.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
Megj.: Az adat SOÓ (1980) és a helyi viszonyok ismerete alapján téves, a *P. amarella*-ra vonatkozik. /

443. **Polygala amarella** CR.

Herb.:

a. „In pratis humidis vallis Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1931, HBP)

„In pratis spongiosis sub monte Bögölyhegy prope Ágfalva" (BOROS Á., 1934, HBP)
„In uliginosis Házrét dicto supra p. Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): subsp. *austriaca* (CR.) JÁV. (sub nomine *P. amara* var. *austriaca* CR.): Réteken, különösen a „Tatschigraben"-ben (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): subsp. *austriaca* (CR.) JÁV.: Nedves réteken. Bánfalva mellett Tatschy-árok (WALLNER) (p. 511.).
CSAPODY (1935): Sopron (p. 196.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvíz-völgy lápos rétjén (p. 174.).
CSAPODY (1968): subsp. *austriaca* (CR.) JÁV.: Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Kalkreiche Stelle 1,7 km N der Kirche von Ritzing, nordexponiert (1983), nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

/ 445. **Acer tataricum** L.

a. FEKETE – BLATTNY (1913): Harka község határa Penningwald 302 m K-DK-i exp. gneisz alapkőzet; Sonnenberg 344 m Ny-i exp. gneisz alapkőzet, szórványosan (p. 625.).
SOÓ (1980): Sopron törlendő (p. 66.).
Megj.: A faj hegységbeli őshonossága kizárható, FEKETE – BLATTNY adata biztosan téves. Sopron környékén (de a hegységen kívül) ültetve többfelé előfordul és el is vadul. /

446. **Acer pseudoplatanus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 496.).
WALLNER (1903): Erdeinkben cserje. Kertekben. Sorfa (p. 1.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, patakok mellett a hegyvidéken gyakori. Ültetik is (p. 510.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (pp. 11., tab.): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, szivárgóvizes letöréseken, patakok mentén szórványosan előforduló elegyfa. Különösen szép példányait ismerjük a Rák-patak menti oldalakon.

447. **Acer platanoides** L.

a. WALLNER (1903): Lombos erdőkben. Kertekben (Burgstall, Neuhofkert) (p. 1.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, a nyugati flóraterületen szórványosan (p. 510.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakvölgyekben, meredek, sekély talajú oldalakon a hegységben elég szórványos, az előbbinél ritkább faj. A Sopronhoz közeli erdőkben sokfelé parkokból elvadult, fiatal példányai találhatók.

448. **Acer campestre** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 496.).

WALLNER (1903): Erdeinkben. Bokrok között. Útszélen (p. 1.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén gyakori mindenütt, de kevés helyen virágzik (pp. 510-511.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. TRAXLER (1962): Rohrbach – Sieggraben (p. 7.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Elsősorban a hegységperem erdőszélein ill. patakvölgyeiben található meg, szórtan, alacsony példányszámban.

449. **Acer negundo** L. [Syn.: *Negundo fraxinifolium* NATT.]

a. WALLNER (1903): Dísznövény (Neuhofkert, déli vasútállomás kertje) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Ültetik, olykor elvadul (p. 510.).
c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Sopron belterületén illetve a város közeli területeken többfelé elvadult (pl. Bánfalva a Rák-patak mentén, Városligeti-erdő, régi városi szeméttelep, Lővérek sövényei).

Aesculus hippocastanum L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 497.).
WALLNER (1903): Díszfa (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik és sokszor elvadul (p. 510.).
c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperemen többfelé ismertek elvadulásai: Sörházdomb; Ojtozi-fasor mellett; Váris: szívszanatórium melletti park; Kecske-patak mellett (az Ólom-forrás közelében) (1997, leg. SZMORAD); Ágfalva, a Felső-Tödl alján, spontán erdősülő árkokon; a harkai kemping és a Haraszt-lejtő közötti erdőszélen többfelé, a Károly-magaslat oldalában ültetve (2000-2002, leg. KIRÁLY).

Koelreuteria paniculata LAXM.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a SOFA melletti ipari vágányoknál nagyobb számban spontán kivadulva (2002).

450. **Impatiens noli-tangere** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis umbrosis ad Undrovác (p. 499.).
WALLNER (1903): Lombos erdők árnyékos helyein (Neuhof út, Brennbergi völgy, Tatschi árok) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben, patakok mellett. A soproni hegységben mindenütt. A patakok lehozzák Sopron, Harkáig (p. 510.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).
b. TRAXLER (1962): In feuchten Gebirgsgräben des Ödenburgergebirges verbreitet (p. 7.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakvölgyekben, égerligetekben, nedves bükkösökben, magaskórósokban főleg a hegység belső területein válhat dominánssá.

451. **Impatiens parviflora** DC.

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. CSAPODY (1993): A Soproni-hegységben Sörházdombtól Asztalfőig, mindenütt tömeges, bükkösökben (Cyclamini-Fagetum), gyertyános-tölgyesekben (Querco

petraeae-Carpinetum) és égeresekben (Aegopodio-Alnetum). Terjedőben (pp. 319-320.).

KEVEY (ined.): Sopron „Lővér-erdő: a Hotel Szieszta melletti sportpályával érintkező erdőben" (1997).

KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): CSAPODY fenti közlésével ellentétben a hegységben kimondottan szórványosan, kis egyedszámban fordul elő, pl. Sörházdomb, Kovács-árok felső része, Harkai-kúp, Károly-magaslat.

452. **Impatiens glandulifera** ROYLE

a. PRISZTER (1987): Sopron (p. 45.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. CSAPODY (1993): Brennbergi-völgyben az Erdei malom és az Erdei iskola között, patakmenti égerligetben (Aegopodio-Alnetum), elvadulva. Itt a lus. *pallidiflora* HOOK f. alakja is nő (p. 320.).

CSAPODY (1996): A Rák-patak mentén, az Erdei iskola és Hosszú-Bánfalva között, továbbá a Fenyő-tér árokpartjai mintegy 15 évvel ezelőtt jelent meg. Előfordulásai az előkertekből történő kivadulás eredményei. Néha a lus. *pallidiflora* HOOK f. is (p. 393-395.).

KIRÁLY (ined.): Az Ikva mellett Sopron belterületének K-i részén helyenként nagy tömegben. A Tauscherbach mellett az országhatáron szintén tömeges. A hegység belsejében csak kis számban, alkalmi megtelepedésű előfordulásait ismerem: Új-Hermes É-i szélén, Ó-Brennberg mellett és Görbehalom belterületén, mindenütt útszélen; Bánfalva belterületén, a Rák-patak mentén a 90-es évek közepén több helyen (de 2000-2001-ben már nem láttam).

453. **Impatiens balfourii** HOOK. f.

c. KIRÁLY – KIRÁLY (1998): Sopron, Egyetemi Botanikus Kert néhány útján, rézsűjén spontán megjelenve (p. 114.).

Ilex aquifolium L.

c. SZMORAD (ined): Fáber-rét, az erdészháztól délre fekvő egyik égerlápos foltban, egy példány (40 cm magas) kivadulva (1997).

454. **Euonymus verrucosus** SCOP.

a. WALLNER (1903): Bokrok között, erdőszéleken, sövényekben, de ritkább (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, mészen. Sopron (p. 511.).
KÁRPÁTI (1949): Nem mészen a Városi kőfejtő melletti cserjésben (p. 174.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat, Városi-kőfejtők (1966).
Megj.: GOMBOCZ és WALLNER adatai a Laitaicumra vonatkoznak, a hegységben kimondott ritkaság, első biztos említése KÁRPÁTI (1949)-nál található.

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Füves kocsánytalan tölgyesekben és ligeterdők(!) szegélyeiben, jellemzően más xerotherm elemekkel együtt. Lelőhelyei: Város, a szívszanatórium melletti erdőben, ill. a kőfejtők közötti gerincen, füves tölgyes jellegű részeken (1992, leg. KIRÁLY – SZMORAD); a Harkai-kúp aljának cserjés részén (1996, leg. SZMORAD); Károly-magaslat K-i letörésén, erősen cserjés kocsánytalan tölgyesben (1997, leg. SZMORAD); Városligeti-erdő több pontján jelentős egyedszámban, kissé mészkerülő jellegű kocsánytalan tölgyesben; a

Tövis-süvegen, a Fillér- és Garas-erdőben *Melica*-s kocsánytalan tölgyesben, Zichy-réten ligeterdőben, a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán gyertyános-tölgyesben (2000-2002, leg. KIRÁLY) (11. ábra).

455. **Euonymus europaeus** L. [Syn.: *E. vulgaris* MILL.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis, dumetis (p. 497.).
WALLNER (1903): Bokrok között, erdőszéleken, sövényekben, gyakori (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros helyeken mindenütt, de főkép a pannóniai flóraterületen (p. 511.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatak-völgy, Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): f. *angustifolius* SCHULTZ.: Az Erdei malom mellett cserjésben (p. 174.).
BARÁTH (1956): f. *angustifolius* SCHULTZ: Sopronbánfalva (KÁRPÁTI in HKZ) (p. 246.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakvölgyekben, égerligetekben, erdőszéli üde cserjésekben szórványosan sokfelé megtalálható.

456. **Staphylea pinnata** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe versus Sopronium (p. 497.).
WALLNER (1903): Erdők elejében mindenütt. Mint dísznövény mívelik (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken a soproni hegységben itt-ott (p. 511.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők (1959-66).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979); Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben; Ágfalva, a falu feletti gyertyános-tölgyesben (a Ház-hegytől kissé keletre) (1985).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Völgylábakon, üde gyertyános-tölgyesekben kis egyedszámban. Rák-patak mentén az Erdei iskolától Ny-ra a Köves-árok bejáratáig, Ágfalvi-erdő É-i széle, Borsó-hegy, Károlymagaslat K-i oldala, Kovács-árok oldalain több helyen, Rámel-árok, Bögöly-hegy D-i oldala, Alsó-Tödl, Görbehalom üdülőházai felett, Hidegvíz-völgy a tározó felett, Városligeti-erdő). Ágfalva – Sopron között a Liget-patak mentén (több, feltehetően ültetett egyed), a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben, Vörös-bérc, Szöglet-földek (gyertyánosokban) (leg. KIRÁLY, 1992-2002); Fehér-úti-tó felett, égerligetben (1995); Nándor-magaslat, száraz gyertyános-tölgyes alatt; Aubach (Mély-árok mellett), égerligetben; Sopronbánfalva: autóbuszforduló mellett, gyertyános tölgyesben (1996); Szalamandra-tó (felső tározó), erdőszélen; Ibolya úti lakótelep felett, vágáscserjésben; Váris: a szívszanatórium melletti erdő (1997); Egyetemi-vadászház – volt határőr-őrs között; Vadkan-árok torkolata, égerligetben; Borsó-hegy nyugati lába, határsáv cserjésében (1998) (leg. SZMORAD) (38. ábra).

457. **Rhamnus catharticus** L.

a. WALLNER (1903): Erdők bozótjaiban elszóródottan (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken Sopron (p. 512.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Elsősorban a hegység peremén, cserjésekben, erdőszéleken, ill. igen szórtan a belső patakvölgyekben (pl. Harkai-kúp, Nándor-magaslat, Várisi kőfejtők, Borsó-hegy, Brennbergtől D-re a volt műszaki záron, Vadkan-árok alja, harkai lőtér mellett).

458. **Rhamnus saxatilis** JACQ.

a. SOÓ (1980): Sopron, Harkai-kúp (p. 66.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. CSAPODY (1993): Eddig csak a Laitaicum-ból ismertük. Előfordul a Harkai-kúpon és az Istenszékén is (p. 320.).
TÍMÁR (1996a): Elterjedésének súlypontja a Szárhalomba (Fertőmelléki-dombsor) esik, a hegységnek csak a keleti szélén, az Istenszékén és a Harkai-kúpon élt egykor néhány töve, mai meglétük azonban kétes (p. 18.).
KIRÁLY (ined.): 1997-2002 között mindkét korábban jelzett helyen (Harkai-kúp, Istenszéke) többször, eredménytelenül kerestem. Az Ezüst-hegyen egy apró *Rhamnus*-bokor *catharticus – saxatilis* köztes jegyeket mutatott, de lehet, hogy csak a száraz, rendkívül sekély talajon kialakult csenevész *Rh. catharticus*.

459. **Frangula alnus** MILL. [Syn.: *Rhamnus frangula* L.]

a. WALLNER (1903): Erdők elejében közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokrok között. A soproni hegységben mindenütt (p. 512.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.). a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, füves tölgyesekben, mészkerülő tölgyesekben, határsávi nyíresekben szórványosan (pl. Hidegvíz-völgy, Arbesz-rét melletti égeresek, Rámel-árok, Szarvas-hegy, Tölgyes-mocsár, Városligeti-erdő, Borsó-hegy, Liget-erdő, Károly-magaslat, Dalos-hegy).

Vitis vinifera L.

c. KIRÁLY (ined.): A hegység D-i peremén (pl. Harka körül) nagy területen kultiválják, mesgyéken, szegélyeken, régi szőlőkben kivadulva sokfelé megtalálható.

463. **Parthenocissus inserta** (A. KERN.) FRITSCH [Syn.: *P. quinquefolia* auct.]

Megj.: A *P. quinquefolia* (L.) PLANCH. néven említett alakok valószínűleg ide tartoznak.

a. WALLNER (1903 sub nomine *Ampelopsis quinquefolia* REHB.): Mívelik (p. 3.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *P. quinquefolia*): Mívelik, olykor elvadul (p. 512.).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben (1985).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Várisi-kőfejtők mellett, gyertyános-tölgyesben; Harkai lőtérhez vezető út mentén, fákra felfutva, több helyen; várisi tölgyesben (1997, leg. SZMORAD); a Rák-patak mentén az erdei iskolánál; a Harkai-kúp lábának cserjéseiben (2001, leg. KIRÁLY);.

464. **Hedera helix** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis, dumetis (p. 490.).
WALLNER (1903): Fatörzseken és földön kúszik (Burgstall) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegyvidéken gyakori. Virágzó példányok ritkák (p. 518.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem gyertyános-tölgyeseiben (helyenként csak szubspontán) néhol gyakori, a belső területeken igen szórványos, elsősorban bükkösökben, égerligetekben (pl. Rák-patak mente, Hermes-árok, Kovács-árok, Tolvaj-árok, Várhely, Vörös-bérc).

465. **Cornus mas** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, in monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 490.).
WALLNER (1903): Sövényekben, erdők elejében és mívelik (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélein az alacsonyabb hegy- és dombvidéken (p. 518.).
CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők (1959-66).
CSAPODY (1964): Tövissüveg, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység keleti részének hegycsúcsain, sekély talajú, szárazabb tölgyesekben, gneiszen. Lelőhelyei: Nándor-magaslat, száraz gyertyános-tölgyes alatt; Vas-hegy keleti oldala, *Melica*-s gyertyános tölgyes alatt; Sánc-hegy, száraz tölgyes fragmentumban (1996); Dalos-hegy teteje és déli gerince, Haraszt-lejtő, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Váris: a déli kőbánya pereme, illetve a kőbányák közötti gerinc keleti oldala, száraz tölgyesben; Harka: Nap-hegy gerince és keleti lejtője, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Tövis-süveg, *Melica*-s tölgyesben; Tövis-süveg és Kettős-árok közötti gerinc, ültetett fenyvesben; Harka: Fillér-erdő és a Garas-erdő között, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben, összesen hét helyen (1997); Vas-hegy keleti oldala, *Melica uniflora*-s gyertyános-tölgyesben (1998) (leg. SZMORAD); bánfalvi Hosszú-hegy, Ultra, Gloriette-csúcs, Harkai-kúp, Isten-szék, Károly-magaslat, Nagyfüzes, Klastrom-hegy; *Melica*-s ill. erősen cserjés kocsánytalan tölgyesekben (leg. KIRÁLY, 2001-2002) (10. ábra).

466. **Cornus sanguinea** L.

a. WALLNER (1903): Sövényekben, erdők elejében és mívelik (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélein az alacsonyabb hegy- és dombvidéken (p. 518.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakvölgyekben, üde lomberdőkben, elsősorban a hegységperemi részeken gyakori, a belső völgyekben szórványos. A hegylábon erdőszéleken, mesgyék cserjéseiben is sokfelé előfordul.

468. **Sanicula europaea** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (Ritzingi-Spangen-erdő) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Magasabb hegyvidéken a noricumi flóraterület bükk- és fenyőerdeiben (p. 513.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1949): A városligeti erdő szélén, az *Ornithogalum sphaerocarpum* KERN. lelőhelyétől nem messze, kb. 260-280 m. tszf. feletti magasságban (p. 152.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (Ritzingi-Spangen-erdő) (p. 34.).
TRAXLER (1962): Im Ödenburgergebirge verbreitet (p. 7.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység árnyas, zárt lomberdeiben, sokszor fenyőelegyes állományokban ill. elegyetlen erdeifenyvesekben, vörösfenyvesekben is sokfelé előfordul.

469. **Astrantia major** L.

Herb.:

a. „In silvis umbrosis ad Brennberg" (GOMBOCZ E., 1898, HBP)
„In pratis ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

c. „Brennbergi-völgy, kaszálóréten" (DOBOLYI K., 2001, HBP)

Lit.:

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Brennberg, 1843-47 között (p. 95.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben a magasabb hegyvidéken. A brennbergi völgyben (p. 513.).
KÁRPÁTI (1938): Bőven a soproni, bánfalvi és ágfalvi gesztenyésekben (p. 80.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malom melletti réten és gesztenyésben (p. 174.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben mindig ritka volt, a Hidegvíz-völgy keleti részén, a Fehér-forrásnál, a Brennbergi-völgyben, valamint a Bánfalva és Ágfalva körüli gesztenyésekben kis számban él (p. 18.).
KIRÁLY (ined.): Görbehalom felett a Rámel-árok égeresében néhány tő (2001).
TÍMÁR (ined.): Brennbergi autóspihenő kb. 1000 tő (1997). Ugyanitt 2002-ben párszáz tő (KIRÁLY, HKG).

470. **Eryngium campestre** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis, ad vias ubique frequens (p. 489.).
WALLNER (1903): Legelőkön, mocsáros helyeken közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Napos, homokos legelőkön, utak mellett a pannoniai flóraterületen közönséges. A hegyvidékre is felhatol (p. 513.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon, egykor legeltetett, ma cserjésedő gyepekben, különösen a Harkai-platón sokfelé.

/ 471. **Eryngium planum** L.
a. SOÓ (1966): Sopron? (p. 435.). Megj.: Soproni adata, ha valós is volt, biztosan nem a hegységből származott. /

473. **Chaerophyllum aromaticum** L.
a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Brennberg, 1843-47 között (p. 95.).
WALLNER (1903): Patakok mellett (Neuhofkert és az ahhoz vezető fasor) (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken. Sopron mellett a gesztenyésekben (SUPANEC) (p. 515.).
b. TRAXLER (1961): Im Edelkastaniehain oberhalb Loipersbach (p. 13.).
TRAXLER (1969): Das Vorkommen bei Loipersbach (TRAXLER 1961) ist wesentlich umfangreicher als ursprünglich beobachtet. Die Pflanze ist im Kastanienhain nur in einzelnen Gruppen anzutreffen. Hingegen trift sie in dem an den Aubaches und an letzterem unterhalb des Kastanienhaines geradezu massenhaft auf (p. 3.).
TRAXLER (1974): In feuchten Gebüschen nordöstlich von Kalkgruben nicht selten, im Ortsbereich auch am Bach (p. 54.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység nagyobb patakvölgyeiben, égerligetekben, magaskórósokban, üde rétek szélein jelentős számban (pl. Rák-patak mentén és a Hidegvíz-völgyben a csatlakozó oldalvölgyek alján számos helyen), szórványosan gesztenyésekben, erdőszéleken, erdei utak mellett is megtalálható (pl. Ágfalvi-erdő, Felső-Tödl-alja, Poloskás-bérc, Havas-bérc). A települések környékén feltehetően szubspontán módon terjedt a régi kultiválás nyomán (pl. Fáber-rét melletti cserjésedő gyepek, Károlymagaslati út, Récényi út mellett).

/ 474. **Chaerophyllum hirsutum** L.
a. GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, nedves helyeken. Sopron mellett a gesztenyésekben (DECCARD) (p. 515.).
SOÓ (1980): Nincs Sopronnál (p. 67.).
CSAPODY (1993): A Rák-patak mentén a Fehér-forrástól Asztalfőig, patakmenti égerligetekben (Chaerophyllo-Alnetum), ahol az *Aegopodium podagraria*-t helyettesíti. SOÓ (1966, 1980) közlései tévesek (p. 320.).
KIRÁLY – KIRÁLY (1998b): A hegységben szorgos keresés után sem sikerült rábukkanni, Sopron környéki előfordulása tehát ma erősen kérdéses (p. 122.).
KIRÁLY (ined.): A Rák-patak mentén, ahol társulásalkotóként jelezték, a *Chaerophyllum aromaticum* tömeges, feltehetően erre vonatkozik CSAPODY közlése. /

476. **Chaerophyllum temulum** L.

a. WALLNER (1903): Sövények mellett, erdőszéleken, kopár helyeken közönséges (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdőkben. Sopron (p. 515.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Bolygatott erdőkben, üde, tápanyagban gazdag talajon főleg a hegységperemi részeken (pl. Károly-magaslat, Dalos-hegy, Istenszéke, Rák-patak mente, Ojtozi-fasor, Várhely).

477. **Chaerophyllum bulbosum** L.

a. GOMBOCZ (1906): Utak mellett, bokros helyeken, romtalajon igen közönséges. Sopron (p. 515.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység peremén, cserjésekben, útmenti árkokban, szántók és szőlők szélén szórványosan sokfelé megtalálható (1998-2001).

*478. **Anthriscus caucalis** M. B. [Syn.: *A. vulgaris* PERS.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in dumetis frequens (p. 490.).
WALLNER (1903): Kopár helyeken, falakon (Uszoda) (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, házak körül a síkvidéken gyakori (p. 515.).

479. **Anthriscus cerefolium** (L.) HOFFM. [Syn.: *Cerefolium sativum* BESS.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur et occurit subspontanea (p. 490.).
WALLNER (1903): Kertekben (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 515.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), Hatva-Touristenhaus, Kuppe oberhalb Kányaszurdok, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bolygatott, üde erdőkben, erdőszéli cserjésekben elsősorban a várisi hegységrész kiemelkedésein (pl. Károly-magaslat, Harkai-kúp, Istenszéke, Dalos-hegy, Fillér-erdő, Kettős-árok oldala).

480. **Anthriscus sylvestris** (L.) HOFFM. [Syn.: *Cerefolium sylvestre* BESS.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis ad Sopronium, Undrovác, Harka (p. 490.).
WALLNER (1903): Erdőkben, befásított réteken, bokrok között (út a Neuhof-kerthez) (p. 4.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, üde magaskórósokban, kaszálóréteken, gyomtársulásokban a hegylábon gyakori, a hegység belsejében a jelentősebb utak mellett és patakvölgyekben található meg.

483. **Torilis arvensis** (HUDS.) LINK [Syn.: *T. helvetica* (JACQ.) GMEL.]

a. WALLNER (1903): Sövények, utak mellett (A Neuhofkert mellett) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Földeken, ugarokon, vetés között. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 518.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, a Tauscherbach mellett az országhatárnál, parlagon (2002).

484. **Torilis japonica** (HOUTT.) DC. [Syn.: *T. anthriscus* (L.) GMEL., *T. rubella* MOENCH]
   a. SZONTAGH (1864): In dumetis ad Sopronium (DECCARD) (p. 490.).
      WALLNER (1903): Utak mellett, bokrok között nem ritka (p. 39.).
      GOMBOCZ (1906): Ligetekben, erdők szélein mindenütt (p. 518.).
   c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bolygatott gyepekben, ligetes erdőkben, utak szélein, üde gyomtársulásokban sokfelé megtalálható.

485. **Caucalis latifolia** L. [Syn.: *Turgenia latifolia* (L.). HOFFM.]
   a. WALLNER (1903): Szántóföldek szélén, ritka (Potschidomb), TAXNER kétszer találta (p. 40.).
      GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon. Sopron mellett (SUPANEC, WALLNER) (p. 517.).

486. **Caucalis platycarpos** L. [Syn.: *C. daucoides* L.]
   a. SZONTAGH (1864): Inter segetes (p. 490.).
      WALLNER (1903): Ugarföldeken, a vetés között (p. 9.); subsp. *muricata* (BISCHOFF) SOÓ: szántóföldeken, patakok partján (a bánfalvi hídnál) (p. 9.).
      GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon Sopron mellett (SZONTAGH, WALLNER); subsp. *muricata* (BISCHOFF) SOÓ: földeken Bánfalva (WALLNER) (p. 517.).
   b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

***Coriandrum sativum** L.
   a. SZONTAGH (1864): Inter segetes circa Sopronium (p. 490.).
      GOMBOCZ (1906): Mívelik és olykor elvadul (p. 518.).

488. **Bifora radians** M. B.
   a. WALLNER (1903): Gabona között (Sopron-nagycenki országút). Nagyon gyakori (p. 6.).
      GOMBOCZ (1906): Vetés között Sopron (p. 518.).
      KÁRPÁTI (1949): Ágfalva felett vetésben (p. 175.).
   b. TRAXLER (1961): Loipersbach, Rohrbach, Sieggraben (p. 13.).
      MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz, an der Straße ruderal (1963).
      TRAXLER (1966): Felder südlich Marz (p. 52.).
      JANCHEN (1977): Schattendorf, Rohrbach, Loipersbach und Sieggraben, ferner südlich von Marz (p. 353.).
   c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, buszforduló (1999); Telek-földek; parlagok az Arbesz-réttől É-ra és Ny-ra (2000); Olasz-földek (2000); Vörös-árokban, vadszórón (2002).

489. **Smyrnium perfoliatum** L.
   c. KIRÁLY (ined.): Feltehetően az Egyetemi Botanikus Kertből kivadultan a Sörházdomb gyertyános-kocsánytalan tölgyesében (1999-2003).

491. **Conium maculatum** L.
   a. SZONTAGH (1864): Ad vias, sepes, inter Sopronium et Undrovác (p. 490.).
      WALLNER (1903): Sövények, kerítések mellett, kopár helyeken, útszéleken közönséges (p. 11.).
      GOMBOCZ (1906): Romtalajon, bokros helyeken kerítések mellett közönséges (p. 513.).

c. KIRÁLY (ined.): Bolygatott cserjésekben, akácosodó erdőszegélyekben, pl. Kenyérleső, Harkai-kúp, Ezüst-hegy alja, Ágfalva és Sopron közötti mesgyék, bizonyára máshol is. A hegység belsejében pl. Vörös-árokban, vadszórón.

492. **Pleurospermum austriacum** (L.) HOFFM.

Herb.:

a. „Rákpatak Brennbergbánya felé, az erdészlaknál forrásnál" (JÁVORKA S., KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„In silvis vallis Tödl, inter Ágfalva et Sopronbánfalva"(KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„In silvatici humidis in valle Tödl dicta, pr. pag. Ágfalva, 380 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„Hidegvízvölgy versus Főiskolai Vadásztanya supra pag. Ágfalva, 380 m s." m. (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„In silvaticis vallis Vadkanárok pr. Brennbergbánya" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In silvis vallis Rákpatak pr. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1952, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1933): A „Tödl" nevű völgy alján, nedves, szakadékos helyeken elég bőven terem (p. 106.).
GOMBOCZ (1937): Rák-patak forrásvidéke körüli nedves, hűvös réteken (leg. KÁRPÁTI Z.) (p. 150.).
KÁRPÁTI (1949): A Vadkan-árok nyirkos cserjésében (p. 175.).
KISS (1949): Vadkan-árok elején néhány példány (p. 162., Térkép).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín), a vadászlak alatt, termőhelyét KISS L. mutatta meg (1952).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy, völgyek bükköseinek alján (p. 248.).
CSAPODY (1994): Vadkan-árok, kipusztult (p. 102.).

*493. **Bupleurum rotundifolium** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris ad Sopronium (DECCARD) (p. 489.).
WALLNER (1903): A vetések között, ugarföldeken gyakori (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Vetések között szórványosan Sopron mellett (DECCARD) (p. 514.).

/ 494. **Bupleurum longifolium** L.

a. WALLNER (1903): Ritka (p. 7.). Megj.: Az adat bizonnyal téves. /

495. **Bupleurum falcatum** L.

a. CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
c. KIRÁLY (ined.): A harkai lőtér szegélyében, száraz cserjésben néhány tő (2002).

{496. **Bupleurum praealtum** NATH.
a. KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).
SOÓ (1966): Sopron (p. 451.). Megj.: Soproni – egyébként azóta is megerősítetlen – adata minden bizonnyal a Laitaicum-ból származik. KÁRPÁTI fenti jelzése feltehetően elírás, s az általa ugyanott talált *B. affine*-re vonatkozik.}

498. **Bupleurum affine** SADLER
a. KÁRPÁTI (1949): var. *sparsum* SIMK.: A Harkai csúcson tömegesen (p. 175.).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp cserjés-füves tetőrészén jelentős számban él (1999); Harka, Aczat-földek, cserjés-füves területen (2002).

{500. **Trinia glauca** (L.) DUM.
a. SOÓ (1966): Sopron (p. 453.). Megj.: A faj Sopron mellett csak a Laitaicumban található.}

{501. **Trinia ramosissima** (FISCHER) FISCHER em. RCHB. [Syn.: *T. kitaibelii* auct.]
a. SOÓ (1966): Sopron (p. 453.). Megj.: A faj Sopron mellett csak a Laitaicumban található, adatai ott is megerősítésre szorulnak.}

503. **Cicuta virosa** L.
a. SZONTAGH (1864): Inter Sopronium et Undrovác (p. 489.).
GOMBOCZ (1906): Mocsarakban, patakok mellett Sopron m. a Kecskepataknál (Lyc. exs.), Bánfalva (SZONTAGH) (p. 513.).
Megj.: Fenti adatai a hazai átfogó flóraművekből teljesen kimaradtak. Újabb adatokkal itteni előfordulásáról nem rendelkezünk.

504. **Falcaria vulgaris** BERN. [Syn.: *F. rivini* HOST.]
a. WALLNER (1903): Szántóföldek és utak szélén közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, köves helyeken, utak mellett közönséges (p. 514.).
c. KIRÁLY (ined.): A hegység peremén, szőlők között, száraz útszéli mesgyéken gyakori faj, különösen Harka térségében (1999-2003).

505. **Carum carvi** L.
a. SZONTAGH (1864): In pratis graminosis (p. 489.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): Egyedül az Arbesz-rétről jegyeztem fel (1999), ennél bizonyára elterjedtebb.

506. **Pimpinella major** (L.) HUDS. [Syn.: *P. magna* L.]
a. WALLNER (1903): Hegyek erdeinek árnyékos helyein bokrok között (Neuhofkert, Varis) (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves helyeken, erdők szélén a hegyvidéken (p. 515.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 136.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A hegység patakvölgyeiben, nedvesebb rétjein sokfelé megtalálható, bár kis egyedszámban (pl. Rák-patak mente) (2000-2001).

507. **Pimpinella saxifraga** L.

a. SZONTAGH (1864): In prato Paprét dicto Sopronii, ad Harka, Ágfalva (p. 489.).
WALLNER (1903): #var. *calva*: Száraz dombokon, réteken közönséges; subsp. *nigra* (MILL.) GAUD. (sub nomine var. *pubescens* NEILR.): mindenütt dombokon, rétek, mesgyék, utak mellett (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos réteken, legelőkön mindenütt (p. 515.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. HOLZNER (1974): subsp. *nigra* (MILL.) GAUD.: Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Száraz és üde gyepekben, régebbi parlagokon, legelőkön a hegylábi területeken sokfelé előfordul (pl. Arbesz-rét és környéke, Fáber-rét, Harkai-plató, Ezüst-hegy).

508. **Aegopodium podagraria** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 95.).
SZONTAGH (1864): Ad sepes, in dumetis frequens (p. 489.).
WALLNER (1903): Árnyékos helyeken (a Neuhofkerti-patak mellett, bánfalvi patak, Tatschi árok) (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos helyeken, patakok mellett, romtalajon mindenütt közönséges (p. 513.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők, Hidegvíz-völgy (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetek, üde magaskórósok, völgyalji bükkösök, gyertyános-tölgyesek jellemző, gyakori növénye.

509. **Sium erectum** HUDS. [Syn.: *S. angustifolium* HUDS., *Berula erecta* (HUDS.) COVILLE]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 95.).
GOMBOCZ (1906): Álló és lassan folyó vizekben gyakori (p. 515.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergi-tározó felett, iszapos-nedves felszínen; Harka belterületén a Kecske-patakban; Harkától D-re határszéli nádasban (2001); Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

512. **Seseli hippomarathrum** JACQ. [Syn.: *S. glaucum* L. p. p.]

a. WALLNER (1903): Száraz, napos dombokon (Nándormagaslat) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Köves, homokos, napos helyeken. Sopron melletti gesztenyések (DECCARD) (p. 515.).
Megj.: A Laitaicum sziklagyepjeiben szórványosan ma is megtalálható, régi hegységbeli előfordulásai kuriózumnak nevezhetők.

513. **Seseli annuum** L.
   a. GOMBOCZ (1906): Füves helyeken, irtásokban. Sopron körül (p. 515.).
   b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
      HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
      HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
      BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
      NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
      NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).
   c. KIRÁLY (ined.): Szárazabb, kötött talajú gyepekben a hegylábon (Arbesz-rét, Harkai-kúp, Harkai-plató, harkai lőtér) (1999-2002).

515. **Seseli varium** TREV. [Syn.: *S. pallasii* BESS.]
   a. KÁRPÁTI (1949): A Harkai csúcs déli lejtőjén (p. 175.).

516. **Seseli osseum** CR. em. SIMK. [Syn.: *S. glaucum* L. p. p., *S. elatum* L. subsp. *osseum* (CR.) BALL]
   a. GOMBOCZ (1906): Köves, napos helyeken. Palákon harkai domb, Steinberg Balf mellett (p. 516.).
   c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp kőfejtőjének udvarán, gneisz sziklagyepekben, nagyobb számban (1999-2001).

517. **Libanotis pyrenaica** (L.) BORGEAU ex NYM. [Syn.: *L. montana* CR.]
   a. GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, leginkább mészen. Sopron Burgstallberg (p. 516.).

/ 519. **Oenanthe fistulosa** L.
   a. SOÓ (1966): Sopron (p. 469.). Megj.: A Synopsisba WALLNER (1903: 26) kismartoni (ma: Eisenstadt, Ausztria) adata alapján tévesen került be soproni előfordulása. /

/ 520. **Oenanthe silaifolia** M. B.
   a. SOÓ (1966): Sopron (p. 469.). Megj.: régebbi szerzők csak a Fertő mentéről említik, hegységbeli előfordulása kizárható./

522. **Aethusa cynapium** L.
   a. SZONTAGH (1864): In cultis ad Ágfalva (p. 490.).
      WALLNER (1903): Utak mellett és konyhakertekben; subsp. *cynapioides* (M. B.) SIMK.: patakok melletti cserjék között (a Neuhofkerthez vezető út mellett); subsp. *agrestis* (WALLR.) DOST.: szántóföldeken és ugaron (p. 2.).
      GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon gyakori; subsp. *agrestis* (WALLR.). DOST.: szántóföldeken Sopron körül (WALLNER); subsp. *cynapioides* (M. B.) SIMK.: bokrok között, nedves ligetekben. Sopron mellett a Neuhof kertben (WALLNER) (p. 516.).
   b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
      HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.).

BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): subsp. *agrestis* (WALLR.) DOST.: Ágfalva, Liget-patak menti rétet övező szántók, parlagok (2000); Harkától délre nedves parlagon (2001), a Sopron-medence parlagjain Ágfalva környékén sokfelé (2002); subsp. *cynapioides* (M. B.) SIMK.: a hegység égerligeteiben, völgyaljain többfelé megtalálható (pl. Tolvaj-árok, Hermes-árok, Hidegvíz-völgy, Vadkan-árok, Köves-árok, Rák-patak a Várhely alatt, Fillér-erdő).

***Foeniculum vulgare** MILL. [Syn.: *F. capillaceum* GILIB.]

a. GOMBOCZ (1906): Mívelik és olykor elvadul (p. 516.).

***Anethum graveolens** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 490.).
WALLNER (1903): Mívelik konyhakertekben, elvadul (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik és igen sokszor elvadul (p. 517.).

524. **Silaum silaus** (L.) SCHINZ et THELL. [Syn.: *Silaus pratensis* L., *S. flavescens* BERNH.]

a. WALLNER (1903): Nedves réteken közönséges („Schluchtwiese", az uszoda mögött) (p. 36.).
KÁRPÁTI (1932): Zwischen Sopron und Somfalva entlang des Baches Ikva, bei Sopronbánfalva im Tatschygraben und bei Brennberg im Tödlgraben (p. 6.).
BOROS (ined.): Ágfalva, az Ágfalvi-erdő É-i széle (1934).
KÁRPÁTI (1938): A városligeti erdő szélén, a Szt. Jakab-kápolna körül (p. 80.).
KÁRPÁTI (1949): A Fáber-rét és a Tölgyes-mocsár közti út mentén levő árok szélén, Bánfalva felett a Sánc-hegy és a Klastrom-hegy közti mocsaras réten, az Ágfalva és Lépesfalva között húzódó lápos réten (p. 175.).

b. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Somfalva (p. 515.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. TÍMÁR (ined.): Harka (Magas-rétek, Ösvény-földek) (1997).
KIRÁLY (ined.): Nedves réteken, magaskórósokban többfelé, néhol nagy egyedszámban (Harkától délre fekvő rétek, Rák-patak és oldalvölgyeinek rétjei, Fáber-rét, Arbesz-rét, Harkai-plató, Gida-patak mente) (1994-2001), Városligeti-erdő D-i szegélye, Ikva-menti rét (2002).

527. **Selinum carvifolia** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Brennberg, 1843-47 között (p. 96.).
WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein, nem ritka (Varis, Nándormagaslat) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Nedves erdőkben, irtásokban a nyugati flóraterületen palákon mindenütt (p. 516.).
CSAPODY (ined.): János-pihenő és a Récényi-út között (1959).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1983), südwestliche und nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Üde kaszálóréteken: Arbesz-rét, Rák-patak mente az Erdei iskola felett, Hidegvíz-völgy a tározó felett, Récényi út melletti árokban a Tölgyes-mocsár felett (1999-2002).

529. **Angelica sylvestris** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva in silvis (p. 490.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, patakok mellett úgy a sík, mint a hegyvidéken gyakori (p. 516.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 158.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. IVANCSICS (1997): Hidegvíz-völgy (p. 279.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves magaskórósokban, magassásosokban, ligetes égeresekben szórványosan, pl. Hidegvíz-völgy, Liget-patak mente, Vadkan-árok, Hermes-árok, Rák-patak mente.

533. **Peucedanum cervaria** (L.) CUSS. in LAP.

a. SZONTAGH (1864): Ad Sopronium (p. 490.).
WALLNER (1903): Száraz dombokon (minden erdőnkben) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken a nyugati flóraterület erdeiben szórványosan mindenütt (p. 517.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. SZMORAD (ined.): Magas-rétek, szárazabb gyepben, szórványosan (1995); Harka: Ház-hegytől délkeletre húzódó gerincen, határsáv mellett, száraz tölgyesben; Váris és a Kemping között, nedves erdőszegélyben (1997); Brennbergbánya, a focipálya felett, száraz gerincen, fenyves alatt; Borsó-hegy, száraz tölgyes fragmentumban (1998).
KIRÁLY (ined.): Száraz cserjésekben, erdőszegélyekben, kiszáradó lápréteken, ritkán füves tölgyesekben. Borsó-hegy cseres-tölgyesében; a Liget-patak menti réten (2000); az ágfalvi Új-hegy D-i hegyorrának száraz tölgyesében; a Hidegvíz-völgyben a Népfőiskola alatti rét szegélyében; a Havas-bérc tetőrészén, ligetes, *Melica*-s tölgyesben; Brennberg, focipálya feletti oldal, száraz, füves hegyorron (2001), a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben; Városligeti-erdő D-i szegélye; harkai lőtér; Ikva-menti rét (szálkaperjés gyepben) (2002).

534. **Peucedanum oreoselinum** (L.) MOENCH

a. WALLNER (1903): Napos, homokos dombokon (Nándormagaslat) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, füves helyeken, irtásokban. Úgy a nyugati, mint a pannoniai flóraterületen mindenütt (p. 517.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Erdőszegélyeken, kaszálóréteken, hegyorrok, letörések száraz, füvesedő tölgyeseiben szórványosan a hegység belse-

jében is (pl. Hidegvíz-völgy, Harka felett a határsáv több pontján, Poloskás-bérc, Borsó-hegy, Havas-bérc, Rák-patak mente, ágfalvi Új-hegy, határsáv a Ház-hegynél, Magas-rétek).

535. **Peucedanum alsaticum** L.

a. GOMBOCZ (1906): Száraz, bokros helyeken, Sopron, Harka (p. 516.).

c. KIRÁLY (ined.): Harka térségében a hegységperemen (Harkai-plató, Harkai-kúp, Ezüst-hegy) száraz gyepekben, mesgyéken nem ritka (1999-2003), ágfalvi TSz melletti útszéleken, határsávban a Bürgerfeld mellett (2002).

536. **Peucedanum carvifolia** VILL. [Syn.: *P. chabraei* (CR.) RCHB., *Palimbia chabraei* DC.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 95.).
WALLNER (1903): Erdőszéleken (a Vársi-kőfejtő és a Deákkút közötti út szélén) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők szélein ritka. Sopron mellett (SUPANEC), a Galambréten (p. 517.).
KÁRPÁTI (1934): A Bánfalva és Ágfalva körüli gesztenyésekben is terem (p. 178.).
CSAPODY (1949): GOMBOCZ (1906) ritkának mondja, de nem emlékezik meg arról, hogy ő maga találta volna. Viszont, hogy később rábukkant, bizonyítja kezembe került herbáriumi példánya „in pratis versus Felső Lővérek ad Sopron" szöveggel (p. 152.).

b. TRAXLER (1968): Kastanienhain bei Loipersbach (p. 12.).

c. KIRÁLY (ined.): Félszáraz-üde gyepekben, mesgyéken: Ágfalva, Liget-patak menti rét; Arbesz-rét előtti mélyút rézsűjén (2000); az Alsó-Tödl alján (2001), Városligeti-erdő D-i szegélye; Somfalvi-dűlő (nagy számban) (2002).

/ 537. **Peucedanum officinale** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis apricis ad Undrovác, Sopronium (p. 490.).
GOMBOCZ (1906): Bánfalva (DECCARD, SZONTAGH) (p. 516.).

Megj.: Egykori hegységbeli, sőt hegylábi előfordulása sem valószínű. /

539. **Pastinaca sativa** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis (p. 490.).
WALLNER (1903): Réteken, dombokon, utak mellett közönséges. Gyökere miatt kertekben mívelik (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Réteken a síkon és a hegyvidéken közönséges (p. 517.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, taposott gyepekben, füves útszéleken, a hegység belső területein, a hegylábon, sőt lakott területeken is számos helyen előfordul.

540. **Heracleum sphondylium** L.

a. SZONTAGH (1864): In prato Paprét Sopronii, in pratis ad Harka (p. 490.).
WALLNER (1903): Bokrok között, nedves árnyékos helyeken, patakok mellett közönséges (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, nedves helyeken, patakok mellett, erdők szélein mindenütt; f. *macranthum* (BORB.) SOÓ: a tőalakkal Sopron körül (p. 517.).

SOÓ (1941): Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
SOÓ (1966): subsp. *sphondylium*: Sopron (p. 486.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Magaskórósokban, égerligetekben, kaszálóréteken a hegylábon és a belső völgyekben is gyakori.

Heracleum mantegazzianum SOMMIER et LEVIER

b. TRAXLER (1969): Adventiv bei der Transformatorstaion in Kalkgruben, ein Stück, das jedoch 1968 nicht zur Blüte gelangte (p. 53.).
c. KIRÁLY (ined.): A soproni Egyetemi Botanikus Kert útjai mentén néhol terjedőben (1995-2003).

541. **Tordylium maximum** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Felső-Lővérek, 1843-47 között (p. 96.).
WALLNER (1903): Törmeléken, utak mellett (a Schönherrmalom és a városi téglavető közötti mezei út, a Löwerek és Bánfalva közötti út) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken. Schönherrmalom, Lőverek, Ágfalva (WALLNER) (p. 517.).
KÁRPÁTI (1949): A Harkai csúcs száraz, köves, bokros lejtőjén (p. 175.).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp bányagödre feletti száraz, napos, cserjés szegélyben pár tő (2001).

542. **Laser trilobum** L. (BORKH.)

a. CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők mellett, cseres állományban (1966).

543. **Laserpitium pruthenicum** L.

Herb.:

a. „Sopron, in silvis montanis" (MÁRTON J., 1886, HBP)
„In caeduis in locis apricis circa Sopronium" (GOMBOCZ E., 1901, HBP)
„In castanetis ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1932, 1941, 1944, 1947, HBP)
„In silvaticis supra pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1935, HBP)
„Sopronbánfalva" (PRISZTER SZ., 1947, HBP)
„In castanetis territorii Felső-Lővérek ad stratam Tünde út" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis ad Ágfalva (p. 490.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Varis a kőfejtőtől a Deákkúthoz vezető út mentén) (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban a soproni hegységben mindenütt. Sopron, Ágfalva (DECCARD, SZONTAGH), a Burgstallbergen sok (p. 518.).
KÁRPÁTI (1949): f. *glabratum* ROCH. in R. et SCH. et f. *semihirtum* BORB. (sub nomine f. *semicalvum* THELL.): A típussal együtt az Erdei malom feletti gesztenyésben (p. 175.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

544. **Laserpitium latifolium** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Brennberg, 1843-47 között (p. 94.).
SZONTAGH (1864): In pratis circa Sopronium (p. 490.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. TRAXLER (1964): Sieggrabener Kogel (p. 10.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. HORVÁTH (1996): A Vadászház fölött a Hidegvízvölgyi út rézsűjében (p. 16., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A hegységben csak egy helyen, a Vadászház fölött, a műút rézsűjében él egy gyenge populációja (p. 18.).
SZMORAD (ined): Hidegvíz-völgy, az egyetemi vadászház felett, útrézsűben és árokban összesen 33 tő (1996); a szomszéd erdő levágása miatt (?) terjedőben, 40-60 tő (1998).
KIRÁLY (ined.): Fenti, „közismert" előfordulásán túl Ó-Hermes felett, a Brennberg felől jövő út köves-sziklás rézsűjén néhány példány (1999, de ugyanitt 2001-ben nem találtam meg).

545. **Daucus carota** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, collibus (p. 490.).
WALLNER (1903): Gyepes helyeken, útszéleken közönséges. Mívelik (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, romtalajon, utak mellett mindenütt (p. 517.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Taposott gyepekben, parlagokon, útszéleken elsősorban a hegylábi területeken gyakori.

546. **Sherardia arvensis** L.

a. WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, kertekben gyakori mindenütt (p. 558.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 24); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vörös-árok bejáratánál, útpadkán (1997); Sopron, a Botanikus Kertben, az egyetem főépülete előtti rendszeresen nyírt gyepben, rövid életű betelepülés (2000); Nagyzuhatag mellett, kavicsos útfelszínen (2002, HKG).

*548. **Asperula arvensis** L.

a. GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon. Sopron mellett (DECCARD) (p. 558.).

550. **Asperula tinctoria** L.

a. WALLNER (1903): Köves, bokros halmokon. Ritka (Mesko-rét) (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, bokros helyeken, leginkább mészen. Sopron mellett (WALLNER) (p. 558.).

b. MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
Megj.: A Laitaicumban szórványosan ma is megvan, egykori hegységbeli előfordulása kuriózum.

551. **Asperula cynanchica** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis, ad vias (p. 483.).
WALLNER (1903): Napos, gyepes helyeken közönséges (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Száraz dombokon, legelőkön. Sopron, Brennberg, Harka (p. 558.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein, Asztalfő környéki erdők (p. 155., 157.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok rétjén (p. 177.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000); Ezüst-hegy déli oldalának száraz gyepjei (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), harkai lőtér melletti száraz gyepek (2002).

*552. **Cruciata pedemontana** (BELL.) EHREND. [Syn.: *Galium pedemontanum* ALL.]

a. GOMBOCZ (1906): Száraz helyeken. Sopron mellett (SZONTAGH) (p. 558.).

553. **Cruciata glabra** (L.) EHREND. [Syn.: *Galium vernum* L.]

a. WALLNER (1903): Erdők szélén (Deákkút és Bánfalva között az út mellett) (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, erdők szélén. A soproni hegységben (p. 558.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Telepített fenyvesekben, erdőszegélyekben, mészkerülő jellegű tölgyesekben elég szórványosan.

554. **Cruciata laevipes** OPIZ em. EHREND. [Syn.: *C. ciliata* OPIZ, *Galium cruciatum* L.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis dumetis frequens (p. 483.).

WALLNER (1903): Sövények, kerítések, utak mellett, bokrok között közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők szélén mindenütt (p. 558.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Üde réteken, magaskórósokban, égeresek szélein, néha bolygatott részeken is, pl. Hidegvíz-völgy, Arbesz-rét, Rákpatak mente, Alsó-Tödl alatti gyepek, Fáber-rét.

555. **Galium boreale** L.

a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Zeiselmalom, Meskorét) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, nedves réteken (p. 558.).
KÁRPÁTI (1938): A Hidegvíz-völgy rétjén (p. 82.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvíz-völgy rétjén (p. 177.).
KÁRPÁTI (1954): Sopron mellett a Hidegvíz-völgy rétjén (KÁRPÁTI 1949) (p. 73.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. TÍMÁR (ined.): Ikva-menti rét (Zieselwiesen, elég sok), Harkai láprét (1996)
KIRÁLY (ined.): Jó állapotú félszáraz réteken: Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000), Arbesz-rét (2001); továbbá az Alsó-Lővérek egyik sövényében (2001), Tacsi-árok (Kis-rét), Ikva-menti rét (2002).

556. **Galium rubioides** L.

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya, a volt Soproni-akna előtti rekultivált meddőhányóknál, füves útszélen több m^2-es telep, teljesen atipikus élőhelyen (2001, HKG).

557. **Galium rotundifolium** L. [Syn.: *G. scabrum* auct. non L.]

a. KÁRPÁTI (1941): Az Asztalfő közelében, fenyvesben (p. 198.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdőkben és Hidegvíz-völgy elágazásánál lévő fenyőerdőkben is tömeges (pp. 157-158.).
KÁRPÁTI (1949): A Nagyfüzes lucfenyvesében bőven, a Felső-Tödl fenyvesében és a Vadásztanya feletti lucosban (p. 177.).
KÁRPÁTI (1956): Nagyfüzes (p. 289.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).
CSAPODY (1964): Element des Kiefernwaldes (Nagyfüzes, Harasztlejtő, Ferencforrás, Hidegvíz-völgy (p. 56.), a Soproni-hegység DK-i részén, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. TRAXLER (1961): Im mäßig feuchten Nadelwäldern des Ödenburgergebirges (z. B. zwischen Sieggraben und Herrentisch) (p. 15.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).

SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Árnyas, nudum lucosokban, fenyő-elegyes lomberdőkben, csupasz vagy tűavaros talajfelszínen a hegységben sokfelé előfordul. A száraz mészkerülő tölgyesekből hiányzik. Jelenlegi viszonylagos gyakoriságát feltehetően a fenyvesítésnek köszönheti.

558. **Galium odoratum** (L.) SCOP. [Syn.: *Asperula odorata* L.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis (p. 483.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Burgstall, Brennberg, Ritzingi út, stb.) (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos bükkerdőkben, mindenütt a magasabb hegyvidéken (p. 558.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde lomberdők, égerligetek gyakori, jellemző növénye, a fenyővel elegyített erdőkben is rendszeresen megtalálható.

560. **Galium aparine** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis, ad sepes (p. 483.).
WALLNER (1903): Sövények, kerítések mellett, bokrok között közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, romtalajon mindenütt (p. 558.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Hétbükkfa, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Tápanyagban gazdag talajú, bolygatott erdőkben, cserjésekben, ill. a hegylábi szántókon gyakori növény.

561. **Galium spurium** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 503.). Megj.: Hegységbeli előfordulására a magyar oldalon nincs biztos adat, a Fertőmelléki-dombságon nem ritka.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

562. **Galium tricornutum** DANDY [Syn.: *G. tricorne* WITH.]

a. WALLNER (1903): Szántóföldek szélén imitt-amott, ritka (p. 17.).

GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 558.).
Megj.: Hegységbeli előfordulására a hazai oldalon nincs biztos adat, a Fertő-melléki-dombságon is igen ritka.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

564. **Galium parisiense** L.

b. MELZER – BARTHA (1996): Westnordwestlich von Deutschkreutz in einem Getreidefeld westlich des Mönchwaldes zahlreich (BARTHA) (p. 867.).

566. **Galium uliginosum** L.

a. GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken. Sopron és Lépesfalva mellett (p. 559.).

b. TRAXLER (1962): Sumpfwiese am Oberen Marzer Bach (p. 9.).
TRAXLER (1964): Moorige Wiese bei Schattendorf (p. 12.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee), Selitzagraben (1989).

567. **Galium palustre** L.

a. SZONTAGH (1864): In fossis, pratis uliginosis ad Sopronium (p. 483.).
WALLNER (1903): Mocsáros réteken, pocsolyákban (Dirndlzaussig) (p. 16.).
KÁRPÁTI (1938): A Tatschy-árok és Hidegvíz-völgy nedvs rétjén (p. 82.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
CSAPODY (1964): Füzesárok, Kányaszurdok, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Vadkan-árok, tarvágás tócsáján; Kovács-árok, ligetes koronaszintű égeresben; Új-rét, égerlápban; Harka, a községtől D-re határmenti nádasban (2001), Tacsi-árok, égeresben; Béka-tó (2002).

567/a. **Galium elongatum** PRESL [Syn.: G. *palustre* L. subsp. *lanceolatum* (UETCHTR.) JÁV.]

a. KÁRPÁTI (1949): A Hermes-árok szélén ritkás erdős helyeken (p. 177.).

568. **Galium sylvaticum** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 483.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben és erdők elejében közönséges (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a noricumi flóraterületen mindenütt (p. 559.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Füves, felnyíló (pl. meggyérített) gyertyános-tölgyesekben a hegység jellemző, gyakori növénye, fenyővel elegyített állományokban sem ritka.

570. **Galium glaucum** L. [Syn.: *Asperula galiloides* auct. non M. B., *A. glauca* BESS.]

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe (p. 483.).
WALLNER (1903): Erdeinkben (Varis) (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken. Sopron mellett (SZONTAGH) (p. 558.).

b. TRAXLER (1964): Hochkogel im Ödenburgergebirge (p. 12.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): (ined.): Borsó-hegy, száraz tölgyes fragmentumban (leg. pro primo SZMORAD, 1998); Kenyérleső, száraz, füves tölgyesben (leg. KIRÁLY, 2001).

571. **Galium verum** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Harka, Ágfalva, Sopronium (p. 483.).
WALLNER (1903): Száraz réteken, mesgyéken, utak mellett közönséges (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett mindenütt (p. 559.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein, Hidegvíz-völgy (p. 155-156.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
SOÓ – BORSOS (1968a): var. *verum*: Sopron (DORNER) (p. 373.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
BUCHNER (ined., WU): subsp. *wirtgenii* (SCHULTZ) OBORNY: Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon, legelőkön sokfelé, de megtalálható a belső völgyek rétjein (pl. Rák-patak mente, Hidegvíz-völgy) is. Néha erdei vágásokon is előkerül (pl. Havas-bérc, 2001); subsp. *wirtgenii* (SCHULTZ) OBORNY: a harkai vasútállomással szemben fekvő árokpartokon (leg. KIRÁLY, 2004, HKG).

Galium × digeneum KERN. (= *G. sylvaticum* × *verum*)

a. KÁRPÁTI (1954): Sopronbánfalvánál az Erdei malom és az Erdei iskola közt húzódó gerincen lévő gesztenyésben a szülőfajok között (p. 73.).

c. KIRÁLY (ined.): Havas-bérc tetőrészén, *Melica*-s tölgyesben, a szülőfajok között (2001, HKG).

573. **Galium mollugo** L. s. str.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes, in dumetis frequens (p. 483.).
WALLNER (1903): Réteken, sövények mellett, bokrok között közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett, köves helyeken mindenütt (p. 558.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. KIRÁLY (ined.): Üde réteken, útszéleken, meglehetősen szórványos (biztos adatai: Arbesz-rét, Harkai rétek a határszélen, Hidegvíz-völgy rétjei).

Galium × ochroleucum WOLF (= *G. mollugo* × *verum*)

a. GOMBOCZ (1906): A szülők között. Sopron, Harka (p. 558.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malom feletti szőlőhegy cserjésében szülők között (p. 177.).

b. TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 15.).

c. KIRÁLY (ined.): Harka déli peremén, útszélen és az Isten-széken, a szülőfajok között (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

573/a. **Galium erectum** HUDS. [Syn.: *G. album* MILL.]

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 514.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Árokszéleken, parlagokon, réteken főleg a hegylábon gyakori; subsp. *pycnotrichum* (H. BR.) KRENDL.: Harkai-kúp (2001).

575. **Galium pumilum** MURRAY [Syn.: *G. asperum* SCHREB., *G. sylvestre* POLL., *G. pusillum* auct.]

Herb.:

a. „In castanetis ad Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)
„In silvis caeduis montis Görbehalom" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„In graminosis vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1944, 1946, HBP)
„In graminosis siccis vallis Vadkanárok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In herbidis territorii Újrét" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„In pratis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
f. *pubescens* SCH. et TH.: „In silvis caeduis montis Bogenriegel" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In agris ad Ágfalva (DECCARD) (p. 483.).
WALLNER (1903): Gyepes, sziklás helyeken (Bánfalva körül erdős dombokon) (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Napos, köves helyeken. Ágfalva mellett (DECCARD) (p. 559.).
KÁRPÁTI (1938): A Bánfalváról Brennberg felé vezető országút mentén Brennberg előtt (p. 82.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok rétjén, a Vadkan-árok füves helyein (p. 177.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. TRAXLER (1961): Rohrbach, Sieggraben (p. 15.).
TRAXLER (1962): Marz – Sieggraben, Dachsgraben (p. 9.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. KIRÁLY (ined.): A bánfalvi gesztenyés ligetes állományaiban, útrézsűin többfelé (2002, HKG).

/ 576. **Galium austriacum** JACQ.

a. GOMBOCZ (1906): Napos, köves helyeken Sopron, Ágfalva mellett (p. 559.).

b. TRAXLER (1961): Waldränder und lichte Gebüsche bei Rohrbach (p. 15.).
TRAXLER (1962): Sieggraben – Greimkogel (p. 9.).
TRAXLER (1963): Am Brenntenriegel bei Sieggraben, am Fuße des Dachriegels (p. 10.).

Megj.: TRAXLER fenti adatai EHRENDORFER (in JANCHEN 1977: 473) alapján a *G. pumilum* s. str. kopasz alakjaira vonatkoznak, valószínűleg ez áll GOMBOCZ régi megfigyeléseire is. /

578. **Sambucus ebulus** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter frutices (p. 483.)
WALLNER (1903): Szőlők, utak, erdők szélén, agyagos szántóföldeken (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, köves helyeken, irtásokban mindenütt, néhol tömegesen (p. 560).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Széles nyiladékokon (pl. határsáv, műszaki zár) a hegység belsejében is előfordul, de főként hegylábi árokszélek, mesgyék jellemző növénye.

579. **Sambucus nigra** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis ad sepes, in ruderatis (p. 483.)
WALLNER (1903): Erdeinkben, sövények mellett. Gyakran mívelik (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett mindenütt (p. 560).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.): Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 158.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Tápanyagban gazdag talajon, legnagyobb tömegben a hegységperem erdőszegélyein, erdei útjai mellett, a belső részeken leginkább a patakvölgyekre és a spontán cserjésedő részekre jellemző; f. *laciniata* L.: Károly-magaslat (bolygatott gyertyános-tölgyesben, leg. KIRÁLY, 2002).

580. **Sambucus racemosa** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad radicem montis Ferdinandshöhe (p. 484.)
WALLNER (1903): Kertekben dísznövény (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban a magasabb hegyvidéken. A soproni hegységben Brennberg, Asztalfő (p. 560).
KÁRPÁTI (1934): Sopron mellett a Fáber-réten (p. 178.).
CSAPODY (1949): Sörházdombon. KISS L. főfelügyelő úr közlése alapján (p. 152.).
KÁRPÁTI (1949): A Lövérekben a Sörházdombon KISS L., a Károly-magaslat alján levő erdőirtásban KÁRPÁTI L. figyelte meg. A Felső-Tödl lucosában és a Vadkan-árok elején, Brennberg felett az Új Hermes-akna mellett igen sok (p. 177.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy, Ferenc-forrás (1952).
CSAPODY (1953): Asztalfői út mentén (p. 19.).

b. TRAXLER (1964): In den Wäldern bei Sieggraben (p. 12.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. HORVÁTH (1996): Hermes belterületén (p. 18., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A hegységnek elsősorban a nyugati részén, erdőszéleken, nyiladékokon, ritkábban vágásterületeken, igen szórványosan fordul elő (p. 20.).
KIRÁLY (ined.): Útrézsűkön, vágásokon (Köves-árok, Ultra, Újhermes, Rámel-árok, Károly-magaslat) (1996-2001).
SZMORAD (ined.): Hermes-telep, útszegélyben (1996); Hermes-árok, vágásterületen (1997); Mészverem, útrézsűben, állományszegélyen több helyen; Zsilip-árok, fiatalosban-patakvölgyben; Széles-hát, lucosban; Házoldal (Tervút), Asztalfő, útszegélyben több helyen; Magas-bérc, fiatalos szegélyén; Köves-árok felső vége (határsáv), nyiladék szélén; Hermes-akna, meddőhányón, útszegélyben (1998); Jubileumi parkerdő (Sörházdomb mellett), vágásnövényzetben (1999); Kovács-árok (Ó-Brennbergnél), vágásnövényzetben 8-10 termő cserje (2000).
TÍMÁR (ined.): Hidegvíz-völgy (Meteorológiai állomás fölötti rakodó szélén), Bika-rét fölötti gerincen (kidőlt bükk tuskó tányérján), Ó- és Új-Hermes között (út mentén), Pisztrángos-tó (lucosban, leg.: NAGY L.), Hermes-árok közepénél (vágásterületen sok, de visszavágva, leg.: NAGY L.), Mucki üdülő (kerítés mellett) (32. ábra).

581. **Viburnum opulus** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte silvoso Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 483.)
WALLNER (1903): Erdeinkben és azok elejében közönséges. Kertekben mívelik (p. 41.)
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, irtásokban, patakok mellett. Sopron, Bánfalva, Brennberg (p. 559).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Égerligetek, völgyalji gyertyános-tölgyesek, ritkán erdőszegélyek vagy füvesedő tölgyesek nem túl gyakori növénye (pl. Arbesz-rét környéke, Felső-Tödl, Rák-patak mente, Kovács-árok, Nagyzuhatag, Házhegy-árok, Városligeti-erdő, Tacsi-árok).

582. **Viburnum lantana** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In silvis, dumetis (p. 483.)
WALLNER (1903): Erdeinkben gyakori, sövényekben mívelik (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők szélén a soproni hegységben mindenütt (p. 559).
CSAPODY (ined.): Fáber-rét és a Károly-magaslat között, Nagyfüzes, Várisi-kőfejtők, Károly-magaslat(1959-66).
CSAPODY (1964): Deákkút, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
KEVEY (ined.): Alsó-Lővérek, felhagyott gyümölcsösben (1981).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. SZMORAD (ined): Sopronbánfalva: autóbuszforduló mellett, gyertyános tölgyes alatt; régi Úttörőtábor mellett, égerligetben (!) számos cserje; Nándor-magaslat, száraz gyertyános-tölgyes alatt; Sopronbánfalva: Sánc-hegy, száraz tölgyes fragmentumban; Klastrom-hegy keleti oldala, *Melica*-s gyertyános tölgyes alatt (1996); Városi-kőfejtők mellett, gyertyános-tölgyesekben; Ágfalva: a községtől délre, erdők közé ékelődő réten, magas kőrises foltban; Harka: Nap-hegy gerince, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Harka: Fillér-erdő, erdőszegélyben (1997); Brennbergbánya: Havas-bérc déli vége, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Borsó-hegy, száraz tölgyesben; Ó-Hermes-akna, nyiladékon (1998).
KIRÁLY (ined.): Isten-szék erdőszélein (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Borsó-hegy száraz tölgyesében (2000); Bánfalva, a templom melletti cserjésben; a Várhelyi-erdő sífelvonójának alján erdőszélen (valószínűleg ültetve); égerligetben (!) a Hermes-árokban és a Liget-patak mellett; füves tölgyesben Havas-bérc, Felső-Tödl (2001); erdőszegélyben Haraszt-lejtő, Ojtozi-fasor (1999-2001), a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben, Klastrom-hegy É-i oldala, Károly-magaslat K-i oldala, Városligeti-erdő (keményfás ligeterdőben) (2002) (14. ábra).

Symphoricarpus rivularis SUKSDORF [Syn.: *S. albus* BLAKE, *S. racemosus* auct.]

a. WALLNER (1903): Kertekben gyakran mívelik (p. 38.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1959).
b. TRAXLER (1964): Wegrandgebüsch südwestlich Marz (verwildert) (p. 12.).
c. TÍMÁR (ined.): Récényi út legelejénél, a Lővér-körúthoz közel, erdőszélen (1996).
KIRÁLY (ined.): Bánfalva, a templom melletti cserjésben elvadulva (2001).

583. **Lonicera caprifolium** L.

Herb.:

a. „In querceto Városliget supra opp. Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„Felső-Lőverek. In silvaticis ad Állami Szanatórium" (KÁROLYI Á., 1964, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Sövények, erdőszélek mellett (Spangenerdő, Dirndlaussig). Mívelik is (p. 22.).
KÁRPÁTI (1932): Sopron, városligeti erdő, häufig (p. 6.).
KÁRPÁTI (1938): A városligeti erdőtől a Békatóig néhol tömegesen (p. 82.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
KÁRPÁTI (1956): Im Zerreichen-Eichenwald des Városliget (p. 290.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat, Deák-kút mögött (1965-66).

c. TÍMÁR (1996a): Sopron mellett a Városligeti-erdőben, a Sörházdombon és a Felső-Lővérekben élő, terjedőben lévő, stabil faj (p. 44.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A városhoz közel eső erdőszéleken, illetve füves (*Melica*-s) kocsánytalan tölgyesekben néhol nagy telepekben fordul elő (mindenütt csak kivadulva): Ojtozi-fasor, Haraszt-lejtő, Városligeti-erdő több pontja, Károlymagaslat keleti lába (Muck-pihenő), Dalos-hegy K-i oldala, Béka-tó (12. ábra).

584. **Lonicera xylosteum** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis, dumetis (p. 483.)
WALLNER (1903): Sövények mellett, erdőkben, erdők elejében közönséges. Mívelik is (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélén. Sopron mellett Spangen-erdő (p. 559).
KÁRPÁTI (1938): A Békató körüli erdőben (p. 82.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1959).
CSAPODY (1964): Daloshegy, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. KIRÁLY (ined.): Károlymagaslat K-i oldala (fenyővel elegyes üde tölgyesben, 2000-2003); Gloriette-csúcs (bolygatott kocsánytalan tölgyesben; 2001); Városligeti-erdő (2003).

Lonicera tatarica L.

a. WALLNER (1903): Díszcserje, Déli vasútállomás (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, olykor elvadul (p. 559).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Sörházdomb: Szabadság körút, erdőszélen (1997); Városligeti-erdő, a szanatórium melletti parkerdőszerű állományban (2000), a Sopronból Harkára vezető közút mellett többfelé ültetve és elvadulva (1997-2001).

585. **Lonicera nigra** L.

a. KIRÁLY – KIRÁLY (1998): Sopron, Sörházdomb, több, bizonnyal kivadulásból (Egyetemi Botanikus Kert) származó bokor erősen degradált tölgyesben (p. 114.).

586. **Adoxa moschatellina** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Harka (p. 484.)
WALLNER (1903): Lombos erdőkben (a Burgstall alján) (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, ligetekben, patakok mellett. Sopron mellett Neuhof (p. 560).
CSAPODY (1949): A Kecske-patak alsó folyása mentén mindenütt a katonai lőtérig, a Tatschi-árokban, itt-ott a Rák-patak mentén Sopronbánfalva után (p. 152.).
CSAPODY (1953): Dalos-hegy alján, a Hatvan-turistaház mögött; a tüzérlaktanya felé, a Baross-út bombázott telkein (p. 19.)

b. TRAXLER (1962): Im Ödenburgergebirge bei Loipersbach (p. 9.).

c. CSAPODY (1993): Köves-árok elején (p. 320.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Rák-patak mentén a Hidegvíz-völgytől egészen Bánfalváig sokfelé megtalálható völgylábi gyertyános-tölgyesekben, égerligetekben.

588. **Valerianella dentata** (L.) POLL.

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Ugarföldeken Sopron körül (WALLNER) (p. 560).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Harkától délre, régi parlag kavicsos, gyér növényzetű részein (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Harka: Aczat-földek, parlagon (2002).

589. **Valerianella rimosa** BAST. ex DESV. [Syn.: *V. auricula* DC.]

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken, ritka (a Spangen-erdő mellett egyik szántóföldön, a Frankenburg-féle Löwer mellett) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon szórványosan. Sopron mellett (SUPANEC, WALLNER) (p. 560).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

591. **Valerianella locusta** (L.) LATTERADE [Syn.: *V. olitoria* POLL.]

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes frequens (p. 479.)
WALLNER (1903): Szántóföldeken, száraz gyepekben, gátakon. Mívelik is (Schönherrmalom, Neuhofkert) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett mindenütt (p. 560).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Száraz és üde gyepekben, árokszéleken elsősorban a hegylábi területeken gyakori.

592. **Valerianella carinata** LOIS.

a. WALLNER (1903): Utak mellett, szántóföldeken. Mívelik is (Schönherrmalom) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon. Schönherrmalom Sopron mellett (WALLNER) (p. 560).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

594-595. **Valeriana officinalis** L. s. l. [incl. subsp. *collina* (WALLR.) NYM.]

a. WALLNER (1903): subsp. *collina* (WALLR.) NYM. (sub nomine *V. officinalis* var. *minor* KOCH): Bokros, köves dombokon (Spangen-erdő) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos helyeken, erdőkben, irtásokban mindenütt (p. 560).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).

b. MELZER (ined., WU): subsp. *collina* (WALLR.) NYM.: Weppersdorf, Eichenwald gegen Lackenbach (1960).
BUCHNER (ined., WU): subsp. *collina* (WALLR.) NYM.: Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. CSAPODY (1993): subsp. *officinalis*: Ágfalvi-réten és Görbehalomnál (Kenyérleső), a hétvégi házak mögötti rezgősásos égeresben (Carici brizoidis-Alnetum) (p. 320.).
TÍMÁR (ined.): Ágfalva fölött (nyílt gesztenyésben) (1995).
KIRÁLY (ined.): subsp. *officinalis*: Magassásosokban, magaskórósokban, pl. Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000), Arbesz-réten és Fáber-réten magassásosban, Görbe-

halom alatt a Rák-patak mellett lucos szélén (2001), Ikva-menti rét (2002); subsp. *collina* (WALLR.) NYM.: Hosszú-hegy (gyertyános-tölgyesben) (2002).

596. **Valeriana dioica** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Brennberg, 1843-47 között (p. 96.).
WALLNER (1903): Mocsáros réteken, árkokban (Tatschiárok) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken. Sopron (p. 560).
KÁRPÁTI (1938): A Békató mögötti réten és a Hidegvíz-völgyben Seslerietumban (p. 82.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 157.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Arbesz-rét, magassásosban ill. a szomszédos égeresben (1999-2001); Ágfalva, Liget-patak menti lápréten (2000-2003); Kovács-árok keleti oldalán, ligetes, láposodó égeresben; Görbehalom üdülőházai mögött, széles völgyalji égeresben; Ágfalva, az Alsó-Tödl alatt a Liget-patak mellett, égeresben (2001).

***Centranthus ruber** (L.) DC.

a. GOMBOCZ (1906): Mívelik, olykor elvadul (p. 560).

598. **Dipsacus laciniatus** L.

a. SZONTAGH (1864 sub nomine *D. sylvestris* MILL.): Ad vias, in ruderatis frequens (p. 479.)
WALLNER (1903): Kopár helyeken, utakon, bokrok között (a Neuhofkert mögött) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, utak mellett mindenütt (p. 560).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Waldes 0,6-0,8 km SW Kirche Ritzing (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon, cserjésekben, árkokon többfelé, a hegységben útszéleken (pl. Brennbergi-völgy, Arbesz-rét, Harkai-plató).

599. **Dipsacus fullonum** L. [Syn.: *D. sylvester* HUDS.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vinearum margines versus Harka, Ágfalva (p. 479.)
WALLNER (1903): Árkok mellett és kopár helyeken közönséges (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken, utak mellett mindenütt (p. 560).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRIMS (ined., WU): Bei der Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1984).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Helenenschacht (1989).

c. TÍMÁR (ined.): Brennberg alatt, egykori nyomsávon (1994).
KIRÁLY (ined.): Harkától D-re gyomos parlagon (2001), harkai lőtér szegélye (2002).

Dipsacus sativus (L.) SCHOLLER
a. SOÓ (1966): Ágfalva, elvadulva (p. 533.).

{600. **Cephalaria pilosa** (L.) GR. et GODR. [Syn.: *Dipsacus pilosus* L., *Virga pilosa* (L.) HILL.]
a. GOMBOCZ (1906): Sopron mellett szőlők között (p. 560).
SOÓ (1980): Sopron (p. 74.).
Megj.: Az adat nagy valószínűséggel nem a hegységre vonatkozik (esetleg ültetett példányokról lehetett szó?). A fajnak Sopron környékén jelenleg nincs ismert előfordulása.}

{601. **Cephalaria transsylvanica** (L.) SCHRAD.
a. GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett. Sopron mellett (p. 561). Megj.: Az adat valószínűleg a Laitaicumra vonatkozik.}

602. **Succisa pratensis** MOENCH [Syn.: *Scabiosa succisa* L.]
a. SZONTAGH (1864): In pratis ad Undrovác (p. 479.)
GOMBOCZ (1906): Réteken szórványosan. Sopron, Bánfalva (p. 561).
KÁRPÁTI (1938): Sopron körül a szárazabb réteken, főleg a gesztenyésekben teljesen kopasz alakja a f. *glabrata* (SCHOTT) PETERM. nő, míg a Tatschy-árok rétjén sűrűn serteszőrös alakja, a f. *hirsuta* RCHB. terem (p. 82.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
KÁRPÁTI (1949): Az Ágfalva és Lépesfalva között húzódó lápos réten (p. 177.).
b. GOMBOCZ (1906): Réteken szórványosan. Németkeresztúr (p. 561).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Lápréteken, magassásosokban: Arbeszrét, Harkától D-re eső határszéli rétek (1999-2001); Ikva-menti-rét (Zieselwiesen) (1995, leg. TÍMÁR); Városligeti-erdő füves szegélye (2002, leg. KIRÁLY).

603. **Succisella inflexa** (KLUK.) BECK
b. TRAXLER (1962): Sumpfwiese am oberen Marzer Bach (p. 9.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).

604. **Knautia arvensis** (L.) COULT.
a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 479.)
WALLNER (1903): Utak, mesgyék mellett, réteken közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdőkben, napos helyeken mindenütt (p. 561).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein, Hidegvízvölgy (p. 155., 157.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyláb és a belső patakvölgyek rétjein, néhol árokszéleken is, sokfelé előfordul (pl. Arbesz-rét, Rák-patak mente, Hidegvíz-völgy).

/ 605. **Knautia kitaibelii** (SCHULT.) BORB. [Syn.: *K. arvensis* var. *kitaibelii* SZABÓ]

c. KIRÁLY (ined.): Harkától DNy-ra, szőlők közötti mesgyéken többfelé sárgásfehér virágú *Knautia*-egyedek kerültek elő (2000, HKG). Felvetődhet, hogy csupán *K. arvensis* színváltozatok, de ebben az esetben elgondolkodtató, hogy a két taxon (*K. arvensis*, *K. kitaibelii*) között az egyetlen bélyeg a virág színe (lásd számos határozóban!). Ha ezt elfogadjuk, akkor a fehér virágú *Knautia*-kat *K. kitaibelii*-ként kellene kezelni. „Reliktumendemizmusnak" legfeljebb a subsp. *tomentella* (SZABÓ) BAKSAY nevezhető, a törzsalak a *K. arvensis*-hez hasonlóan degradált gyepekben is előfordulhat (pl. ADLER et al. 1994). /

/ 606. **Knautia dipsacifolia** (HOST) KREUTZER [Syn.: *K. sylvatica* (L.) DUBY in DC., *K. arvensis* var. *sylvatica* COULT.]

Megj.: SZABÓ (1911) és SOÓ (1966) alapján az alábbi adatok tévesnek tekintendők, a *Knautia drymeia*-ra (607.) vonatkoznak!

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In silvis ad Brennberg, Undrovác (p. 479.)
WALLNER (1903): Erdeinkben közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdőkben mindenütt (p. 561). /

607. **Knautia drymeia** HEUFF.

Megj.: lásd az előző fajnál írottakat!

a. HITSCHMANN (1858 sub nomine *K. sylvatica*): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864 sub nomine *K. arvensis* var. *sylvatica*): In silvis ad Brennberg, Undrovác (p. 479.)
WALLNER (1903 sub nomine *K. sylvatica*): Erdeinkben közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *K. sylvatica*): Bokros helyeken, erdőkben mindenütt (p. 561).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Hétbükkfa, Tacsi-árok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvíz-völgy (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. JANCHEN (1977): subsp. *intermedia* (PERNHOFFER et WETTSTEIN) EHRENDORFER: Im Ödenburger Gebirge ziemlich häufig (TRAXLER 1961, 1963) (p. 484.). Megj.: a subsp. *intermedia* SOÓ (1980: 74) szerint azonos a *K.* × *baldensis* SZABÓ (= *K. drymeia* × *sylvatica*) hibriddel, míg EHRENDORFER (in JANCHEN 1977: 485) a *K. drymeia* alfajának tekinti.

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység peremén és belsejében egyaránt gyakori, gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben, valamint égerligetekben és üde-nedves magaskórósokban sokfelé megjelenő faj.

Knautia × ramosissima SZABÓ (= *K. arvensis × drymeia*)

a. KÁRPÁTI (1950a): Sopronbánfalva mellett az Erdei malomnál és Brennbergbánya felett a Görbehalom-telepnél a szülők között (p. 47.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

608. **Scabiosa canescens** W. et K.

a. SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. FARKAS (1999): Ágfalva: Arbesz-rét (p. 179.). Megj.: az Arbesz-réti adat az 1990-es évek elejéről, SZMORAD F. – VARGA T. közléséből származik, de újabb megerősítése hiányzik, s maga az adat is bizonytalan. Ez alapján feltehetően elírásról van szó. SOÓ régi adata is elírás lehet.

609. **Scabiosa ochroleuca** L. [Syn.*: S. columbaria* L. var. *ochroleuca* COULT.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis ad Harka, Sopronium (p. 479.)
WALLNER (1903): Mindenütt réteken, dombokon, utak mellett (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos réteken, legelőkön, különösen a pannoniai flóraterületen mindenütt (p. 561).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983, 1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység szélein (utak mentén, gyepekben) nem ritka (különösen gyakori Harka térségében), ezen kívül a belső részek kaszálórétjein is megtalálható szálanként.

/ 610. **Scabiosa columbaria** L.

a. GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett mindenütt (p. 561).
SOÓ (1966): Sopron? (p. 543.).

Megj.: Soproni adata bizonnyal téves. /

/ 611. **Scabiosa triandra** L. [Syn.: *S. gramuntia* L.]

a. WALLNER (1903): Száraz dombokon (Faberrét) (p. 35.).

Megj.: Az adat nem erősíthető meg. /

612. **Tilia argenta** DESF. in DC. [Syn.: *T. tomentosa* MOENCH]

a. GOMBOCZ (1906): Mívelik (p. 505.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Ültetve a város belterületén, pl. Béke út, Ágfalvi út eleje. Kivadulásáról nincs adatunk.

613. **Tilia platyphyllos** SCOP.

a. SZONTAGH (1864): subsp. *grandiflora* (EHRH.) VOLLM.: Ad domos, in coemeteriis (p. 496.)
WALLNER (1903): subsp. *grandiflora* (EHRH.) VOLLM.: Vadon nem fordul elő. Csak egy példány mívelve a Neuhofkertben (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék erdeiben szórványosan (p. 505.).
CSAPODY (1964): Károlymagaslat, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
SOÓ (1966): subsp. *pseudorubra* SCHNEID.: Sopron (p. 557.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A területen csak a hegységperemen, ültetve ill. szubspontán terjedve fordul elő (pl. Városligeti-erdő, Sörházdomb), őshonossága nem valószínű.

614. **Tilia cordata** MILL. [Syn.: *T. parviflora* EHRH.]

a. SZONTAGH (1864): Ad domos, in coemeteriis, ad vias (p. 496.)
WALLNER (1903): Erdeinkben elszóródottan. Kertekben, sorfa (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék erdeiben szórványosan mindenütt (p. 505.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.); a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesek, bükkösök, égerligetek, néha mészkerülő jellegű állományok gyakori, jellemző elegyfája, bár méretes egyedei ritkák, sokfelé csak cserjealakban fordul elő.
TÍMÁR (ined.): Idős fák: Hidegvíz-völgy a Népfőiskola mögött, Vörös-bérc a tetőhöz közel, Vörös-árok felső két ága, Asztalfő az Urak asztalánál, Tolvajárok és Ultra közti völgy (1995-1996)

615. **Abutilon theophrasti** MEDIC.

c. KIRÁLY (ined.): Vadszórón Brennbergbányától DK-re (Jóremény) (2001); Ágfalva, a Felső-Telek-szőlők parlagjain (2002), az Egyetemi Botanikus kertben madáreleséggel elvadulva (2003).

616. **Lavatera thuringiaca** L.

a. GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken. Sopron mellett Neuhof, Ágfalva (p. 505-506.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Bei der Straßenkreuzung 1 km W Neckenmarkt (1990).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva és Táncsics-major között, füves-bokros mesgyén (2000); Harka, Ezüst-hegy gyepjeiben nem ritka (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), Magas-rétek száraz szegélyeiben, Somfalvi-dűlő (2002).

*617. **Althaea hirsuta** L.

a. GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 506.).

*619. **Althaea officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Sopronium (DECCARD) (p. 479.)
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, árkokban. Sopron mellett (DECCARD) (p. 506.).

621. **Malva alcea** L.

a. GOMBOCZ (1906): A Potschy legelőn Harka felé bokrok között (p. 506.).

622. **Malva sylvestris** L.

a. SZONTAGH (1864): In prato Paprét (p. 496.)
WALLNER (1903): Omladékon, kopár és mívelt talajon, sövények mellett igen közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, házak, falvak körül mindenütt (p. 506.).
c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban, településeken nem ritka (1996-2003).

623. **Malva neglecta** WALLR. [Syn.: *M. rotundifolia* L. p. p.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias frequens (p. 496.)
WALLNER (1903): Omladékon, kopár és mívelt talajon, sövények mellett igen közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, házak, falvak körül mindenütt (p. 506.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Sopron belterületén törmelékes helyeken, gyomtársulásokban többfelé, továbbá Brand-major mellett, gyomos helyen (leg. SZMORAD); Ágfalva és Sopron között a vasút menti szántókon (leg. KIRÁLY).

{624. **Malva pusilla** SM. in SOW. [Syn.: *M. borealis* WALLR.]

a. WALLNER (1903): Száraz helyeken (Langzeilgraben) (p. 23.). Megj.: A Laitaicumra vonatkozó adat.}

Malva moschata L.

b. TRAXLER (1964): Hangwiese gegenüber des Bundesforstgarten Marz (p. 9.).
TRAXLER (1967a): Neben der Straße bei Tschurndorf (p. 3.).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

625. **Hibiscus trionum** L.

c. KIRÁLY (ined.). A harkai vasútállomás körül parlagokon tömeges (2003, HKG).

627. **Linum catharticum** L. [Syn.: *Cathartolinum pratense* RCHB.]

a. SZONTAGH (1864): In apricis (p. 498.)
WALLNER (1903): Nedves réteken közönséges (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Mezőkön, réteken, füves helyeken (p. 509.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy, száraz gyepekben; Liget-patak menti rét, Arbesz-rét, láp- és mocsárréteken; a Harkai-plató pangóvizes, füves részein (2000-2001).

{628. **Linum flavum** L.
a. SOÓ (1966): Sopron (p. 571.). Megj.: Sopron környéki adatai a Laitaicumból származnak.}

{631. **Linum hirsutum** L.
a. SOÓ (1966): Sopron (p. 572.). Megj.: Sopron környéki adatai a Laitaicumból származnak.}

632. **Linum tenuifolium** L.
a. GOMBOCZ (1906): Napos, kopár dombokon. Burgstallberg (p. 509.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).

633. **Linum austriacum** L. [Syn.: *L. perenne* L. var. *austriacum* SCHEIDE]
c. KIRÁLY (ined.): Sopron és Ágfalva közt a vasúti töltés rézsűjén (2002).

***Linum usitatissimum** L.
a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 499.)
WALLNER (1903): Imitt-amott mívelik. Elvadulva is (p. 22.).

635. **Oxalis acetosella** L.
a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein, patakok, fagyökerek mellett (a Waldmühle mögött, Kecske-patak) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, mély völgyekben, patakok mellett a magasabb hegyvidéken. Különösen bükkösökben (p. 509.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde és szivárgóvizes bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, patakmenti égerligetekben, völgyaljra telepített fenyvesekben jellemző, gyakori faj.

636. **Oxalis stricta** L. [Syn.: *O. europaea* JORD., *O. fontana* BUNGE, „*O. dillenii*" sensu SIMON 1992, *Xanthoxalis fontana* (JORD.) HOLUB]
a. WALLNER (1903): Kertekből kihányt földön (a Haupt-féle Felső-Löwerhez vezető úton, TAXNER 1868) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon gyakori (p. 509.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén (pl. Egyetemi Botanikus Kert), ill. a hegység vágásain, utak mentén, keréknyomokban (2001).

637. **Oxalis corniculata** L. [Syn.: *Xanthoxalis corniculata* (L.) HOLUB]

a. TALLÓS (1956): Nem a kertekben található vörösbarna levelű változat, hanem zöldlevelű. Sopron flórájára új, az Ojtozi-fasor közelében, vágásterületen találtam 1951-ben. A következő években már nem akadtam nyomára (p. 314.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Sopron belterületén virágágyásokban, falak tövén sokfelé előfordul. Az Erzsébet utcában ritka, zöld alakja is előkerült (leg. KIRÁLY, 2003, HKG).

637/a. **Oxalis dillenii** JACQ. [Syn.: „*O. europaea*" sensu SIMON 1992, „*O. stricta*" sensu Flora Europaeae, *Xanthoxalis dillenii* (JACQ.) HOLUB]

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén többfelé, pl. az Egyetem épületei mellett (2002-2003).

638. **Geranium phaeum** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 498.)
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, ligetekben, nedves helyeken. Bánfalva mellett (SZONTAGH) (p. 508.).

c. HORVÁTH (1996): Faber-réten a tanpálya kerítése mellett (p. 20., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A hegységben mindig is ritka lehetett, ma csak a Fáber-rét széléről ismerjük egy kis állományát (p. 20.).
KIRÁLY (ined.): Az 1990-es évek közepén a Fáber-rét erdészházánál, bekerített területen láttam néhány példányt (a fentebbi közlések erre vonatkoznak).

639. **Geranium robertianum** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis subhumidis (p. 498.)
WALLNER (1903): Árnyékos helyeken sziklákon, erdőkben közönséges (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, bokros helyeken, árnyékos erdőkben, mély völgyekben mindenütt (p. 509.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Carpinetum betuli (p. 13., tab.),: Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, üde bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, nyirkos erdőszegélyeken szórványosan.

643. **Geranium sibiricum** L.

Herb.:

a. „In glareosis ad rivulum Rákpatak prope Erdei malom ad pag. Sopronbánfalva 250 m." (KÁRPÁTI Z., 1947, 1951, HBP)
„Bánfalva, ad erdei malom" (SZODFRIDT I., 1950, HBP)
„Ad rivum prope pag. Sopronbánfalva" (CSAPODY I. – PÓCS T., 1952, HBP)

c. „Sopronbánfalva, Erdei malom” (BARINA et al., 2002).

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomnál a Rák-patak mentén (p. 174.).
KÁRPÁTI (1960a): 1947-ben Bánfalván, az Erdei malom mellett vezető út mentén (..) még csak két kis folton tenyészett, ma azonban már a malom egész területén igen elterjedt nedves, füves vagy cserjés helyeken, különféle társulásokban, úgyhogy teljesen meghonosodottnak tekinthető (pp. 245-246.).
SOÓ (1980): Sopron, Brennberg (p. 76.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).

c. CSAPODY (1993): KÁRPÁTI (1949) közlése óta terjedőben van. Így Brennberg-bányán a Bányászati Múzeum előtt, az Óbrennbergi-völgyben és az Alsó-Lőverekben, taposott gyepben (p. 320.).
TÍMÁR (ined.): István-akna (gyomos területen) (1995).
TÍMÁR (1996a): Először Bánfalván találták meg, azóta megjelent Brennbergbánya és a Lővérek taposott gyomtársulásaiban is. Kis egyedszámban élő, de terjeszkedő faj (p. 44.).
KIRÁLY (ined.): Brennberg és Hermes között, útszélen, több helyen (1998-2001); Erdei malomnál a Rák-patak hídja előtt; Görbehalom üdülőtelep ágfalvi részén, árokparton; Ó-Brennberg, a temető felett erdőszélen (2001, HKG); Brennberg D-i részén, a Borbála-akna közelében, útszélen (2002).

644. **Geranium molle** L.

a. WALLNER (1903): Patakok mellett (a Neuhofkert felé) (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron mellett Neuhof, felső lőverek (p. 509.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Farkas-árok felett húzódó erdészeti út szélén (2001).

645. **Geranium columbinum** L.

a. WALLNER (1903): Mívelt és kopár talajon (a Neuhofkert felé, Potschi) (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt helyeken mindenütt (p. 509.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Erdőszegélyeken, bokros mesgyéken, idősebb parlagokon, pl. Harkai-kúp, Harkai-plató, a Farkas-árok felett húzódó erdészeti út szélén, Harkától D-re parlagokon, Arbesz-rét (2001), harkai lőtér szegélye (2002), Nyíres (2003).

646. **Geranium dissectum** JUSL.

b. TRAXLER (1969): Kalkgruben, Weppersdorf (p. 52.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, „Pótlék”, szőlőben (1999), Ágfalva – Táncsicsmajor között parlagon (2000).

{647. **Geranium rotundifolium** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 583.). Megj.: Hegységbeli előfordulása kizárható.}

648. **Geranium pusillum** BURMAN

a. WALLNER (1903): Mívelt és kopár talajon közönséges (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon utak mellett mindenütt (p. 509.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyomtársulásokban, árokpartokon, parlagokon, szántókon elsősorban a hegylábi területeken, az utak mentén a hegység belsejében is.

649. **Geranium pyrenaicum** BURMAN

a. WALLNER (1903): Sövények mellett, réteken, dombokon (a Greilinger-féle gyümölcsöskertben, a Gesztenyésben) (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Réteken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 509.).

c. KIRÁLY (ined.): Üde kaszálóréteken, útmenti árkokon kis egyedszámban (pl. Rák-patak menti réteken, Arbesz-rétre vezető utak mellett) (1999-2001).

650. **Geranium palustre** TORNER

Herb.:

a. „In pratis paludosis inter Sopron et Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)
„In pratis paludosis in valle Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Vízárkok mellett (Káposztás) (p. 17.).

b. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, patakok mellett. Ritzingi bánya, Kuchel-patak mellett (p. 508.).
TRAXLER (1961): Auf feuchten Wiesen am Aubach bei Rohrbach (p. 12.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Patakmenti magaskórósokban, magassásosokban, égerligetek szélén: Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, Hidegvíz-völgy rétjei, mindenütt alacsony egyedszámban.

651. **Geranium sanguineum** L.

a. WALLNER (1903): Köves dombokon, bokrok között mindenütt (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken. Sopron mellett Károly-magaslat (p. 508.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.), Harkai csúcs (p. 299.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Mönchwald (1983).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Borsó-hegy cseres-tölgyesében (1998-2000); a Harkai-kúp száraz cserjéseiben (1996-2001); Ezüst-hegy száraz rézsűin (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); a bánfalvi Hosszú-hegy gyertyános-tölgyesének egykori tisztásán (leg. KIRÁLY, 2002).

/ 652. **Geranium sylvaticum** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Mindenféle helymegjelölés nélkül, talán Sopron környékére vonatkozóan? (p. 91.).
SOÓ (1978): Kipusztult, flóránkból törlendő (p. 153.).
SOÓ (1980): Sopronnál kiveszett, így a magyar flórából törlendő (p. 76.).
CSAPODY (1993): Sopronbánfalván, szelídgesztenyésben (Castanetum sativae) és a Hidegvíz-völgyben, magaskórós társulásban (Filipendulo-Cirsietum oleracei). Ritka (p. 320.).

TÍMÁR (1996a): Ma talán még a Hidegvíz-völgyben (a Népfőiskola felett) és a Bánfalva körüli gesztenyésekben él (p. 20.).

Megj.: Egykori hegységbeli előfordulását herbáriumi példány nem erősíti meg. A jelzett lelőhelyeken a *G. palustre* ma is előfordul, nem kizárt, hogy az adatok arra vonatkoznak. /

{653. **Geranium pratense** L.

a. SOÓ (1966): Sopron? (p. 587.). Megj.: Régi soproni említései a Laitaicumból származtak.}

656. **Erodium cicutarium** (L.) L'HÉRIT. in AIT.

a. SZONTAGH (1864): In agris frequentissimum (p. 498.)
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon nagyon közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Ugarokon, mezőkön mindenütt (p. 509.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Hegylábi szántókon, parlagokon, leginkább Harka térségében.

657. **Tribulus terrestris** L.

c. KIRÁLY – KIRÁLY (1998a): Sopron, GYSEV pályaudvar vágányai között (1994) (p. 115.).

658. **Mercurialis annua** L.

a. SZONTAGH (1864): In hortis, cultis, agris frequentissima (p. 498.)
WALLNER (1903): Kopár és mívelt helyeken közönséges (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon közönséges (p. 508.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): Települések belterületén (Ágfalva, Harka, Sopron), falak tövén, tarlókon, törmelékes helyeken gyakori, a hegységben az Alsó-Tödl alatt, bolygatott kaszálón láttam (2001).

659. **Mercurialis perennis** L.

a. WALLNER (1903): Lombos erdeinkben (Brennbergi völgy) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban közönséges (p. 508.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing, Selitzagraben (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Főleg égerligetekben, ritkábban üde vagy szivárgó vizes bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben; meglehetősen szórványosan, kis egyedszámban (pl. Ultra, Köves-árok, Kovács-árok, Rák-patak menti égerligetek, Rámel-árok, Hidegvíz-völgy több pontja, Vadkan-árok, Vörös-bérc, Házhegy-árok).

{660. **Mercurialis ovata** STERNB. et HOPPE

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 593.). Megj.: Sopron környékén a Laitaicumban gyakori, a hegységből viszont teljesen hiányzik.}

666. **Euphorbia villosa** W. et K. ex WILLD. [Syn.: *E. pilosa* L.]

a. SZONTAGH (1864): In fossis ad radicem montis Ferdinandshöhe versus Sopronium (p. 497.)

667. **Euphorbia epithymoides** L. [Syn.: *E. polychroma* L.]

a. WALLNER (1903): Köves, bokros dombokon (Varisi kőfejtő) (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken. A soproni hegység irtásaiban (p. 507.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).
CSAPODY (ined.): Vársi-kőfejtők (1966).

b. JANCHEN (1977): Auf dem Dachsriegel bei Sieggraben (eredetileg tévesen: „bei Sauerbrunn") (p. 118.).
TRAXLER (1985): Schattendorf, Vorberge des Ödenburger Gebirges bei Neckenmarkt (p. 22.).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp K-i felének tölgyesében (1999); a harkai Garas-erdőtől D-re fekvő hát száraz tölgyesében (340 m-es magaslat, 2002).

{668. **Euphorbia dulcis** L.

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélén, irtásokban. Sopron mellett (SZONTAGH) (p. 507.). Megj.: SZONTAGH idézett adata egyértelmûen a Laitaicumra vonatkozik, új adatát a magyar oldalról ott sem ismerjük.
SOÓ (1966): Sopron (p. 597.). }

669. **Euphorbia angulata** JACQ. [Syn.: *Tithymalus angulatus* RAF.]

Herb.:

a. „In silvaticis prope pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1936, HBP)
„In locis humidis territorii Városliget" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Hegyeink erdeiben nem ritka (p. 15.). Megj.: A megállapítás a hegységre nem, legfeljebb a Laitaicumra igaz.
KÁRPÁTI (1938): Sopronbánfalvánál, az Erdei malom feletti erdőben (p. 80.).
TALLÓS (1956): A Fáberrétnél, a mucki út mellett lévő túristajelző tábla közelében, cseres-tölgyesben, teljesen mésztelen talajon (p. 314.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Knapp NW von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A bánfalvi Hosszú-hegy gyertyános-tölgyesének egykori tisztásán 1-2 tő (2002), feltehetően azonos a KÁRPÁTI által jelzett lelőhellyel.

670. **Euphorbia verrucosa** L. [Syn.: *E. brittingeri* OPIZ, *Tithymalus verrucosus* SCOP.]

Herb.:

a. „Sopronbánfalva in silvaticis" (KÁRPÁTI Z., 1936, HBP)
„In castanetis inter Ágfalva et Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„Hermes-árok, inter Ágfalva et Brennbergbánya" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„Városliget, Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„Bánfalva, in castanetis" (CSAPODY I. – PÓCS T., 1952, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In prato Galambrét, prato dicto Sopronium frequens (p. 497.)
WALLNER (1903): Utak mellett, réteken, erdők tisztásain nem ritka (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Sopron mellett felső lőverek (SZONTAGH, WALLNER) (p. 507.).
KÁRPÁTI (1934): Sopronbánfalva és Brennbergbánya közt nedves réteken (p. 177.).
KÁRPÁTI (1938): A Hidegvíz-völgy rétjén elég bőven (p. 80.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).

KÁRPÁTI (1949): Ágfalva felett gesztenyésben (p. 174.).
KÁRPÁTI (1956): Oberhalb Ágfalva in Kastanienwäldern (p. 288.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY (1993): Alsó-Lőverek, Hidegvíz-völgy, Ágfalvi-rétek (Trisetetum flavescentis) (p. 320.).
TÍMÁR (1996a): A Hidegvíz-völgy és Ágfalva kaszálórétjein, gesztenyésekben, valamint a Lővérekben nem ritka (p. 20.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, kb. 100 tő (2000), az Arbesz-rét Ágfalva felé eső részein 5-10 tő, ill. egy oda vezető mélyút oldalain 50-100 tő (utóbbit 2001-ben építési törmelékkel feltöltötték) (1999-2001, HKG), a Hidegvíz-völgyben a Tepper-tanya alatt (2-3 tő) és a Terv-út leágazójánál több helyen össz. kb. 100 tő (2001), Ikva-menti láprét magasabb pontjain – ahol a patak belép az országba, több tucat tő; Somfalvi-dűlő az osztrák határ közvetlen közelében, szálkaperjés gyepben, több tucat tő (2002) (44. ábra).

671. **Euphorbia platyphyllos** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Deák-kút, 1843-47 között (p. 105.).
SZONTAGH (1864): Ad Harka (p. 497.)
GOMBOCZ (1906): Harka (SZONTAGH) (p. 507.).

c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi szántóföldeken szórványosan (pl. Harkától délre), egy esetben Görbehalom felett (Tödl-hegy) tarvágáson is találtam (2001).

672. **Euphorbia serrulata** THUILL. [Syn.: *E. stricta* L.]

a. SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

673. **Euphorbia helioscopia** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis circa Sopronium (p. 497.)
WALLNER (1903): Ugarföldeken, szántóföldeken, kertekben közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt földön mindenütt (p. 507.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi szántókon, törmelékes helyeken nem ritka (2001).

674. **Euphorbia amygdaloides** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 498.)
WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein (Varis) (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a nyugati flóraterületen (p. 508.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde bükkösök, gyertyános-tölgyesek, égerligetek jellemző, de kis egyedszámban előforduló növénye.

676. **Euphorbia cyparissias** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in agris ubique frequentissima (p. 498.)
WALLNER (1903): Réteken, gátakon, árkokban, utak mellett gyakori (p. 15.).

GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokon, réteken mindenütt (p. 507.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi száraz gyepek, idősebb parlagok, árokszélek gyakori növénye, a hegység belsejében szórványosan.

677. **Euphorbia esula** L. [Syn.: *Tithymalus esula* HILL.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis, fossis circa Sopronium (p. 498.)
WALLNER (1903): Szántóföldeken, mesgyéken, utak mellett, bokrok és gabona között (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Mezőkön, szántóföldeken gyakori (p. 507.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A Sopron – Ágfalva közötti út füves árokoldalain (2000); Harkától délre füves parlagokon (2001).

679. **Euphorbia virgata** W. et K. [Syn.: *E. esula* L. subsp. *tommasiniana* (BERTOL.) NYM., *E. tommasiniana* auct.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein (HITSCHMANN) (p. 498.)
WALLNER (1903): Utak mellett, mesgyéken elég gyakori (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Vetés között, utak mellett. Sopron mellett (HITSCHMANN) (p. 507.).
CSAPODY (1953): Lővérekben a Szt. János kápolna közelében és az Egeredi-dombon (p. 18.).

b. MELZER (ined., WU): Neckenmarkt W, Acker (1968).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1996).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, ill. a Sopron – Ágfalva közötti út oldalain sokfelé; Harkától délre füves parlagokon (2001); a harkai lőtér száraz szegélyében; a harkai Szöglet-földek csemetekertjének szegélyében; Somfalvi-dűlő; Ikva-menti rét (2002).

{680. **Euphorbia seguieriana** NECKER

a. SOÓ (1966): A tőalak és subsp. *minor* (SADL.) DOM.: Sopron (p. 604.). Megj.: A Laitaicumban elterjedt, a hegységből viszont teljesen hiányzik.}

682. **Euphorbia falcata** L.

a. WALLNER (1903): Ugarföldön és tarlón közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, vasúti töltések mellett gyakori (p. 507.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): Harka, Ezüst-hegy alatt földhányásokon (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), Ágfalva, Bürgerfeld parlagjain (2002).

683. **Euphorbia peplus** L.

a. SZONTAGH (1864): In arvis, hortis ad Sopronium (KITAIBEL) (p. 498.)
WALLNER (1903): Mívelt talajon közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, különösen kertekben gyakori (p. 507.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén falak tövén (pl. az egyetemi épületeknél) elterjedt (1996-2001, HKG).

685. **Euphorbia exigua** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris ad Ágfalva (p. 498.)
WALLNER (1903): Ugarföldön és tarlón közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett gyakori a síkvidéken (p. 507.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Egyetem főbejáratánál, parkolóban (2001), Ágfalva, Felső-Telek-szőlők parlagjain (2002).

Euphorbia lathyris L. [Syn.: *Tithymalus lathrys* SCOP.]

a. WALLNER (1903): Évek óta a „Magán-betegápolda" kertjében vadon (p. 15.).

c. KIRÁLY (ined.): Ó-Brennberg házai felett, erdőszéli gyomos helyen (2001).

686. **Callitriche palustris** L. em. DRUCE [Syn.: *C. verna* L.]

a. WALLNER (1903): Álló vizekben („Milchrahmbründl" a Varison) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Álló vizekben. Sopron mellett (SUPANEC), Varis (WALLNER) (p. 508.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Határsávi tócsákon a Magas-bérc – Nagyzuhatag közötti szakaszon többfelé (1998, leg. KIRÁLY). Feltehetően ugyanerre a fajra vonatkoznak a következő adatok is: Tövis-süveg, égeres-kocsányos tölgyes állomány vízállásos helyein (1997); Nagyzuhatag felső végénél, láposodó égeresben (1998) (leg. SZMORAD).

687. **Callitriche cophocarpa** SENDTN. [Syn.: *C. polymorpha* LÖNNR.]

a. KÁRPÁTI (1949): Sopron felett az Újrét nedves, iszapos helyein és Brennebrg felett a Magas-bérc és Vörös-bérc alján vezető trianoni országhatárt képező út nedves iszapos részein (p. 174.).
FELFÖLDY (1990): Sopron mellett (UTM rasztertérkép) (p. 28.).

/ 687/1. **Callitriche hamulata** KÜTZ. in KOCH

a. GOMBOCZ (1906): Álló vizekben. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 508.). Megj.: SOÓ (1966) és FELFÖLDY (1990) alapján a faj hazánkban nem él, az adat bizonnyal téves. /

688. **Fraxinus ornus** L.

a. KÁRPÁTI (1956): Auf einer kleiner Fläche im Tacsi-árok, gepflanzt (p. 292).

b. JANCHEN (1977): In einem Wald bei Loipersbach (p. 467.). Megj.: lehetséges, hogy a hegységen kívüli adat, s a Marzer Kogel-ra vonatkozik.

c. SZMORAD (ined): Harka: Ház-hegy ároktól északra, délies kitettségű gerincen fiatal, vadrágott példányok (szubspontán betelepedés) (1997).

689. **Fraxinus excelsior** L.

a. SZONTAGH (1864): In silva ad Undrovác (p. 484.)
WALLNER (1903): Erdőkben ritka. Kertekben mívelik (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, nedves helyeken a hegyvidéken mindenütt (p. 539).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 51.), Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység belsejében égerligetekben, ritkán bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben (pl. Hidegvíz-völgy belső részei, Vadkan-árok, Kovács-árok), de állományalkotó szerephez ritkán jut. A hegylábon (pl. Zichy-rét) keményfás ligeterdő-szerű tölgyesekben jelentősebb egyedszámban.

Fraxinus pennsylvanica MARSH.

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A Lővérekben, a harkai kempingnél, a harkai lőtérnél ill. a Városligeti-erdő szélein többfelé ültetve és elvadulva (1996-2001).

690. **Fraxinus angustifolia** VAHL subsp. **danubialis** HOLUB et POUZAR [Syn.: subsp. **pannonica** SOÓ et SIMON]

b. WEBER (1989): Mönchwald nordwestlich von Girm (p. 67.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a Zichy-rét keményfás ligeterdő-szerű idős kőrises-tölgyeseiben több nagy fa; Ágfalva (a községtől D-re az „Ágfalvi-erdő" peremén a Ház-hegy alatt, gyertyános-tölgyes szélén egy fa); a Liget-patak-menti rét szélén telepített fiatal állomány (2002, HKG); Harkától É-ra, a Rókaház erdőszéli részén egy nagy fa, lehetséges, hogy ültetve (2000); Harka belterületén ültetett példányok (2001). Figyelembe véve az osztrák oldal adatát is, valószínű, hogy a Harkai-plató (pl. Béka-tó környéke) egykor nagyobb kiterjedésű ligeterdő jellegű állományaiban őshonosan is élt, s a megtalált példányok ezek hírmondójaként maradtak meg.

691. **Syringa vulgaris** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes (p. 484.)
WALLNER (1903): Dísznövény. Kerti sövényekben elvadulva (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik kertekben, de sokszor elvadul (p. 539).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperemen többfelé elvadulva (pl. Ezüst-hegy, száraz tölgyes szegélyében – leg. SZMORAD – TÍMÁR, 1996; Harkai lőtér felé vezető úton, erdőszegélyben – leg. SZMORAD, 1997; a Harkai-kúp aljának cserjéseiben – leg. KIRÁLY, 2001).

692. **Ligustrum vulgare** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In dumetis, silvis (p. 484.)
WALLNER (1903): Erdők elejében, sövények mellett. Kertekben mívelik is (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben mindenütt közönséges (p. 539.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Elsősorban a várisi rész száraz tölgyeseiben, *Melica*-s gyertyános-tölgyeseiben, néhol égerligetekben; száraz hátak nyíltabb állományaiban szórványosan a hegység belsejében is megtalálható (23. ábra).

694. **Centaurium erythraea** RAFN. [Syn.: *C. minus* MOENCH, *Erythraea centaurium* PERS.]

a. WALLNER (1903): Napos réteken, bokros dombokon mindenütt (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, réteken mindenütt (p. 540).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszéleken, vágásterületeken, nyiladékok, utak tócsáin a hegység egész területén megtalálható.

695. **Centaurium pulchellum** (SW.) DRUCE [Syn.: *Erythraea pulchella* FRIES.]

b. GOMBOCZ (1906): Dachsgraben (p. 540).
TRAXLER (1961): Loipersbach (p. 15.).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Új-Hermes, az egykori Hermes-akna helyén kialakult törmelékes felszín gyomtársulásában, kocsinyomon (2001).

!699. **Gentiana asclepiadea** L.

b. TRAXLER (1961): Im Gebiet des oberen Dachgrabens (p. 15.).
TRAXLER (1962): Sieggrabener Sattel beiderseits der Talsohle des Marzer Baches (p. 9.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).

!700. **Gentiana pneumonanthe** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 100.).
WALLNER (1903): Nedves réteken (Meskorét). Majdnem teljesen eltűnt (p. 17.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken. Sopron mellett (SUPANEC), de WALLNER szerint már eltűnt. Én nem is láttam seholsem (p. 540).

b. TRAXLER (1964): Waldwiese nächst Kote 533 nördlich Sieggraben, auch f. *latifolia* SCHOLLER (p. 12.).

c. TÍMÁR (1996a): Csak a hegység lábánál, két maradvány lápréten, Ágfalva és harka mellett él, és csak az utóbbi helyen tömeges (p. 20.).
TÍMÁR (1996b): 1994-ben került elő újra egy életerős, több száz töves állománya a Harka melletti láprétről (leg. KOZÁK), majd 1995-ben egy csupán kb. 20 tövet számláló populációja az Ikva menti láprétről (leg. TÍMÁR). Utóbbi élőhely erősen elhanyagolt, évek óta kaszálatlan (p. 350.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): 1994-ben került elő újra egy életerős, több száz töves állománya a Harka melletti láprétről (leg. KOZÁK), majd 1995-ben egy csupán kb. 20 tövet számláló populációja az Ikva menti láprétről (leg. TÍMÁR). Utóbbi élőhely erősen elhanyagolt, évek óta kaszálatlan (p. 20.).
IVANCSICS (1997): Harkai-rét (p. 279.).

TÍMÁR (1997): 1994-ben került elő újra egy életerős, több száz töves állománya a Harka melletti láprétről (leg. KOZÁK), majd 1995-ben egy csupán kb. 20 tövet számláló populációja az Ikva menti láprétről (p. 246.).

{!698. **Gentiana cruciata** L.

a. SOÓ (1966): Sopron (p. 620.). Megj.: Régi soproni adatai a Laitaicumból származnak.}

697. **Gentianella ciliata** (L.) BORKH. [Syn.: *Gentiana ciliata* L., *Gentianopsis ciliata* (L.) MA]

a. KÁRPÁTI (1938): Sopronbánfalva mellett az Erdei malom feletti ritkás erdő szélén (p. 81.).
CSAPODY (1955): Erdei malom felett gneiszen (p. 38.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron – Lépesfalva (?), 1843-47 között (p. 100.).
TRAXLER (1964): Fuß des Sieggrabener Kogels (p. 12.).
TRAXLER (1968): Sieggraben, Sattelhöhe (p. 4.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben mindössze kétszer tűnt fel, korábban Bánfalva fölött, 1995-ben pedig az Ikva melletti lápréten, teljesen atipikus körülmények között (p. 20.).
TÍMÁR (1996b): Teljesen atipikus lelőhelyére bukkantunk az Ikva menti réten: itt kiszáradó lápréten, néhány tő *Sesleria uliginosa* szomszédságában jelent meg 2 tő, melyek közül az egyik 6 virágot hozott (leg. TÍMÁR) (p. 350.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Teljesen atipikus lelőhelyére bukkantunk az Ikva menti réten: itt kiszáradó lápréten, néhány tő *Sesleria uliginosa* szomszédságában jelent meg 2 tő, melyek közül az egyik 6 virágot hozott (leg. TÍMÁR) (p. 20.).

701. **Gentianella austriaca** (A. et J. KERN) HOLUB

a. GOMBOCZ (1906 sub nomine *G. germanica* WILLD.): Nedves réteken, a hegyvidéken mészen. Sopron mellett (p. 540).
CSAPODY (1953): Hidegvíz-völgyben, igen ritka (p. 19.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
TRAXLER (1964): Wiese am Fuße des Dachriegels, Waldwiese nächst der Kote 533, Hang des Sieggrabener Kogels (p. 12.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).
TRAXLER (1970): Wiese am oberen Marzerbach am Fuße des Dachsriegels, Waldweise nächst Kote 533 nördlich von Sieggraben (p. 7.).

{703. **Menyanthes trifoliata** L.

a. SOÓ (1966): Sopron. Megj.: Soproni adata az egykori Fertőrákos melletti, a Rákosi-patak völgyében található előfordulásra utal (Laitaicum).}

705. **Asclepias syriaca** L.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Ágfalva felé eső ipartelepek vasúti vágányai között (2000).
TÍMÁR (ined.): Görbehalom (egyelőre csak kertekben) (2002).

706. **Vincetoxicum hirundinaria** MEDIK. [Syn.: *V. officinale* MOENCH, *Cynanchum vincetoxicum* R. BR.]

a. WALLNER (1903): Köves, bokros dombokon, erdőkben közönséges (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban mindenütt; var. *laxum* (BARTL. in KOCH) ARC.: Sopron mellett a felső löverek körül (p. 540).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat, Városi-kőfejtők (1959-66).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegységperemi száraz tölgyesekben kis egyedszámban sokfelé, rendre előkerül a hátak nyíltabb *Melica*-s gyertyános-tölgyeseiben is. Adatok (SZMORAD – KIRÁLY ined.): Sánc-hegy, száraz tölgyes fragmentumban (1996); Károly-magaslat, degradált tölgyesekben; Dalos-hegy déli gerince és Haraszt-lejtő, *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Váris: a kőbányák közötti gerinc keleti oldalán és a Kemping mellett, száraz és üde tölgyesekben; Harka: Ház-hegytől délkeletre húzódó gerincen, határsávban és száraz tölgyesben (1997); Brennbergbánya, a focipálya felett, száraz gerincen, fenyves alatt; Vadkan-gerinc (az egyetemi vadászház felett), *Melica*-s gyertyános-tölgyesben; Borsó-hegy, száraz tölgyesben (1998); Havas-bérc, gyertyános-tölgyesben; Ó-Brennbergtől K-re eső füves tölgyes oldalon; Vadkan-bérc, fenyővel elegyített füves tölgyesben; Felső-Tödl, *Melica*-s tölgyesben, Ezüst-hegy és Istenszéke, száraz tölgyesben; Harkai-kúp, erdőszegélyeken (2001), a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben, Róka-domb, Városligeti-erdő, Szöglet-földek, Nap-hegy, Sánc-hegy, füves tölgyesekben (2002) (19. ábra).

707. **Vinca minor** L.

a. WALLNER (1903): Erdők szélén, elejében. Kertekben mívelik („Laubleiten", Tatschiárok) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Száraz talajon, lombos erdőkben. Sopron körül mindenütt (p. 540).
KÁRPÁTI (1949): f. *micrantha* KÁRP.: In locis silvaticis supra pagum Ágfalva (leg. KÁRPÁTI) (p. 176.).
CSAPODY (1964): Váris, Daloshegy (sílesikló), Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
KEVEY (ined.): Alsó-Lővérek, felhagyott gyümölcsösben (1981).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegységperem gyertyános-tölgyeseinek szegélyén, cserjésekben elég ritka, valószínűleg csak szubspontán (pl. Kenyérleső, Ojtozi-fasor, Bánfalvi hősi temető mellett, Lővérek, Erdei iskola feletti oldal, Tolvaj-árok torkolata, Erdei malom, Istenszéke déli oldala, Károly-magaslat, Ágfalvi-erdő É-i széle).

Buddleia davidii FRANCH.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén falrepedésekben többfelé elvadulva (pl. egyetemi kollégiumok, Ady E. utca) (1992-2001).

710. **Cuscuta europaea** L.

a. WALLNER (1903): Csalánon, fűzfán (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Gyakori főleg *Humulus lupulus*- és *Urtica dioica*-n (p. 541.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. TÍMÁR (ined.): Vadászház mögötti tisztáson (1995).
KIRÁLY (ined.): Házhegy-árok torkolata közelében, csalános szegélyeken (2002, HKG).

711. **Cuscuta epithymum** (L.) NATH.
a. SZONTAGH (1864): Frequens (p. 487.).
WALLNER (1903): Réteken, luczernán (Varis) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Igen gyakori mindenütt (Láttam: *Trifolium pratense*, *Medicago sativa*, *Genista pilosa*, *Lotus corniculatus*, *Euphrasia*-n) (p. 541.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Száraz gyepekben néhány helyen a hegység külső részén (pl. Felső-Lőverek, Fáber-rét, Arbesz-rét, Lépesfalva felett a határsávon).

*712. **Cuscuta trifolii** BAB. [Syn.: *C. epithymum* (L.) NATH. subsp. *trifolii* BEGER ex HEGI]
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 19.).

*714. **Cuscuta campestris** YUNCKER
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 20.).

716. **Convolvulus arvensis** L.
a. SZONTAGH (1864): In agris frequens (p. 487.).
WALLNER (1903): Vetések között, utak mentén gyakori (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, utak mellett mindenütt (p. 541.).
b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábi területek szántóin a vegyszeres gyomirtásokat megelőzően mindenütt (CSAPODY in notis), ma főleg szőlők közt ill. parlagokon található meg.

718. **Calystegia sepium** (L.) R. BR.
a. SZONTAGH (1864): Undrovác (p. 487.).
WALLNER (1903): Nedves bokrok között, partokon közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Sövényeken, bokrok között mindenütt gyakori (p. 541.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Égerligetek szélén, magaskórósokban szórványosan a hegység több pontján (pl. Hidegvíz-völgy, Arbesz-rét, Rák-patak mente), továbbá a hegylábi magassásosokban, vizenyős erdőszéleken is elég gyakori (pl. Harka környéki rétek, Arbesz-rét környéke).

Phacelia tanacetifolia BENTH.
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Olasz-földek parlagjain (2000), Sopron belterületén járdarepedésekben (pl. Ady E. út, Csengeri utca, 2002).

Omphalodes verna MOENCH
a. SZONTAGH (1864): In ruderatis, cultis ad Sopronium (p. 486.).
WALLNER (1903): Kertekben mívelik (p. 26.).
c. CSAPODY (1993): Felső-Lőverek, élősövényben (Tünde-út), kivadulva (p. 320.).

{720. **Heliotropium europaeum** L.
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 26.). Megj.: Az adat bizonnyal nem a hegységre vonatkozik.}

723. **Cynoglossum officinale** L.
a. WALLNER (1903): Szántóföldek, utak szélén, kopár helyeken, dombokon közönséges (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, legelőkön a pannoniai flóraterületen mindenütt (p. 542.).
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).
c. SZMORAD (ined.): Harkai-kúp száraz gyepjeiben. Megj.: ezen kívül biztos hazai adata nincs a hegységből, a fentiek bizonnyal a Laitaicumra vonatkoznak, SZONTAGH (1864) is csak onnét jelzi.

726. **Lappula squarrosa** (RETZ.) DUM. [Syn.: *L. myosotis* MOENCH, *Echinospermum lappula* LEHM.]
a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in collibus (p. 486.).
WALLNER (1903): Homokos helyeken, száraz dombokon (Schönherrmalom) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Száraz legelőkön, mívelt talajon, szántóföldeken. Sopron (p. 542.).
Megj.: a Laitaicumban kőfejtéseken, száraz gyepekben nem ritka, feltételezhetően a fenti említések is inkább arra a területre, s nem a hegységre vonatkoznak.
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

*727. **Lappula deflexa** (WAHLBG.) GARCKE [Syn.: *Hackelia deflexa* OPIZ, *Myosotis deflexa* WAHLBG.]
a. SOÓ (1968a): Sopron† (p. 30.).

*728. **Asperugo procumbens** L.
a. SZONTAGH (1864): In ruderatis circa Sopronium frequens (p. 486.).
WALLNER (1903): Kopár helyeken, sövények mellett (Schönherrmalom) (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon kerítések mellett gyakori (p. 542.).

729. **Symphytum tuberosum** L. subsp. **angustifolium** (KERN.) NYM. [Syn.: *S. nodosum* SCHUR]
a. SZONTAGH (1864): In silvis, dumetis frequens (p. 486.).
WALLNER (1903): Erdőkben közönséges (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Lombos erdőkben gyakori mindenütt (p. 542.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bolygatottabb gyertyános-tölgyesekben, üde erdőszegélyeken, égerligetekben a hegységben szórványos.

730. **Symphytum officinale** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 486.).
WALLNER (1903): Árkok, patakok mellett, nedves réteken, bokrok között (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Nedves talajon, árkokban, patakok mellett gyakori (p. 542.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): subsp. *officinale* et subsp. *bohemicum* (F. W. SCHM.) ČELAK (sub nomine „f. *ochroleucum* DC."): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói, a főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.).
SOÓ (1968a): subsp. *bohemicum* (F. W. SCHM.) ČELAK: Sopron (p. 33.).

b. MELZER (ined., WU): subsp. *bohemicum* (F. W. SCHM.) ČELAK: Rudolfsquelle N Deutschkreutz (1964).
JANCHEN (1977): subsp. *bohemicum* (F. W. SCHM.) ČELAK: Im Ödenburger Gebirge (Dachsgraben) (p. 386.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nyirkos réteken, magaskórósokban a hegység belső völgyeiben ill. a hegylábon is sokfelé előfordul.

732. **Anchusa officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias frequens (p. 486.).
WALLNER (1903): Útszéleken, kopár helyeken, dombokon gyakori (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett, legelőkön mindenütt (p. 542.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harka térségében száraz útszéli gyepekben többfelé (2001), Táncsicsmajortól DK-re útszélen (2002), Ágfalva és Sopron között a vasút mentén (2003).

{734. **Anchusa italica** RETZ. [Syn.: *A. azurea* MILL.]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 36.). Megj.: Az adat minden kétséget kizáróan a hegységen kívülről származik.}

735. **Lycopsis arvensis** L. [Syn.: *Anchusa arvensis* (L.) M. B.]

a. GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken vetés között. Sopron (SZONTAGH) (p. 542.). Megj.: SZONTAGH (l. c.) itt idézett közlése csak laitaicumi adatot hoz.

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 30.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

736. **Nonea pulla** (L.) LAM. et DC.

a. SZONTAGH (1864): In agris, ad vias frequens (p. 486.).
WALLNER (1903): Utak mellett, legelőkön, szántóföldeken közönséges (p. 26.).

GOMBOCZ (1906): Utak mellett, legelőkön különösen a síkvidéken és a pannoniai flóraterületen gyakori (p. 542.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1964, 1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. LANTOS (2000): A hegység DK-i lábánál, Sopron községhatárban, a Harkai-kúptól Ny-ra, a Brand-majortól néhány száz méterre D-re, a Gida-patak oldalrézsűjén (p. 369.).
KIRÁLY (ined.): Harkától délre szántó szélén (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

Nonea lutea (DESR.) RCHB.

a. CSAPODY (1960b): A soproni Erdőmérnöki Főiskola Botanikus Kertjének hátsó téglafala mentén (1953), a Botanikus Kerten belül (Uszoda körüli homokdombok) (1956), a Panoráma út kerítésszéleiben (p. 261.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva belterületén falak tövén és Sopronban, a Honvéd úton a Botanikus Kert kerítésének tövében kivadult példányok, magában a Kertben is többfelé előfordul (2000-2001, HKG).

738. **Pulmonaria angustifolia** L. [Syn.: *P. azurea* BESS.]

Herb.:

a. „In silvaticis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„In herbidis Házrét supra pag. Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Minden erdőnkben szétszóródottan (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, de leginkább a pannoniai flóraterületen (p. 542.).
KÁRPÁTI (1938): Legnagyobb mennyiségben a városligeti erdő szélén, a Békató környékén, a Sopron, Bánfalva, Ágfalva körüli gesztenyésekben, tehát a norikumi flóraterületen fordul elő, ahol jóformán mindenütt találkozik a *Pulmonaria officinalis*-szal (p. 81-82.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgy rétjén (p. 176.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (ined.): Egykor a Vashegy alatti gesztenyésben és az Alsó-Lőverek gesztenyéseiben is, pl. beépítés előtt a Honvéd út és a Panoráma út metszéspontjában.

b. JANCHEN (1977): Am Fuß des Dachriegels bei Sieggraben (p. 382.).

c. TÍMÁR (1996a): A hegységben korábban a Bánfalva és Ágfalva körüli gesztenyésekben, a Városligeti-erdőben és a Hidegvíz-völgyben élt, mára igen megritkult, megléte is kétes (p. 22.).

739. **Pulmonaria officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 486.).
WALLNER (1903): Erdeinkben és patakok mellett közönséges (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélén gyakori (p. 542.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben jellemző, gyakori faj.

/ 739/a. **Pulmonaria obscura** DUM.

a. GOMBOCZ (1906): Hasonló helyeken, mint az előbbi, de inkább árnyékban (p. 542.).
Megj. (KIRÁLY ined.): A taxon (alfaji ill. faji rangon) kivétel nélkül szerepel az újabb hazai flóraművekben (vö. SOÓ 1968a, SOÓ – KÁRPÁTI 1968, SIMON 1992, 2000), különösebb hazai vizsgálatok, vagy akár az *obscura – officinalis* pár bélyegeinek helyes ismertetése nélkül. Újabb külföldi irodalmak (pl. ADLER et al. 1994) alapján nagyon valószínű, hogy a *P. obscura* hazánkban egyáltalán nem él (areája: Németország, Csehország). Nagyobb odafigyeléssel (ADLER et al. 1994, JÄGER – WERNER 2000, HAEUPLER – MUER 2000 munkáit felhasználva) 1998-2003 közötti, nyugat-dunántúli vizsgálataim során nem találtam a *P. obscura*-hoz vonható egyedeket./

741. **Myosotis sparsiflora** MIKAN ex POHL

a. WALLNER (1903): Nedves helyeken bokrok között (Neuhofkert, Schönherr-malom) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos helyeken. Sopron mellett (SZONTAGH) (p. 543.).
Megj.: SZONTAGH (l. c.) itt idézett adatai a Laitaicumból származnak!

b. TRAXLER (1987): Kalkgruben, Neckenmarkt, Mönchwald bei Girm (p. 110.).

742. **Myosotis caespitosa** K. F. SCHULTZ [Syn.: *M. laxa* LEHM. subsp. *caespitosa* (C. F. SCHULTZ) HYL.]

c. KIRÁLY (ined.): Az Arbesz-rét magassásosának legnedvesebb részein több tucat tő (1999-2000, HKG).

743. **Myosotis palustris** (L.) NATH. em. RCHB. [Syn.: *M. scorpioides* L.]

a. SZONTAGH (1864): Ad aquas, fontes, in pratis humidis (p. 486.).
WALLNER (1903): Árkokban (Faberrét, Tatschiárok) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken a hegy- és síkvidéken mindenütt (p. 543.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24., tab.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység patakjai mentén, nyílt részeken, nedves, iszapos felszínen (pl. Rák-patak mentén több ponton, 2001).

743/a. **Myosotis nemorosa** BESS. [Syn.: *M. palustris* (L.) NATH. subsp. *nemorosa* (BESS.) JÁV.]

a. SOÓ – BORHIDI (1968b): Sopron „Hidegvízvölgy" = „Rákpatak-völgy" (PÓCS, BORSOS – SIMON) (p. 160.).

c. KIRÁLY (ined.): Az Arbesz-rét mélyebb részein, lápréten, magassásosban (2000, HKG), a Fáber-rét magassásosában (2001).

744. **Myosotis sylvatica** (EHRH.) HOFFM.

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben (a Deákkút mögött) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegyvidéken gyakori (p. 543.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1966).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Kánya-szurdok, Kecske-patak és Hidegvíz-völgy mellékvölgyei, Károly-magaslat, üde erdőkben vagy nedvesebb helyeken, vízfolyások mellett.

746. **Myosotis arvensis** (L.) HILL. [Syn.: *M. intermedia* LINK]

a. SZONTAGH (1864): In agris circa Sopronium (p. 486.).
WALLNER (1903): Ugarföldeken, tarlókon, utak mellett közönséges (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken itt-ott (SZONTAGH, WALLNER) (p. 543.).
KÁRPÁTI (1949): A Felső Tödl nevű hegy alján, lucosban (p. 176.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon, útszéleken, szántókon meglehetősen gyakori (főleg Ágfalva és Harka térségében).

747. **Myosotis ramosissima** ROCH. ex SCHULT. [Syn.: *M. hispida* L.]

a. WALLNER (1903): Homokos dombokon, erdőszéleken (Laubleiten, Lazareth-spitz) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, száraz, napos dombokon Sopron körül (p. 543.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét magasabban fekvő, száraz helyein (2000); Harkától délre és a Harkai-plató száraz gyepjeiben (2001). Fenti régi hazai adatai feltehetően nem a hegyvidékre vonatkoznak!

748. **Myosotis stricta** LINK ex R. et SCH. [Syn.: *M. arenaria* SCHRAD.]

a. WALLNER (1903): Homokos talajon *M. hispida*-val; ugarföldeken (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Napos dombokon. Sopron mellett (Lyc. exsicc., SUPANEC) (p. 543.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató mészkerülő gyepjeiben többfelé (2004, leg. KIRÁLY – NAGY A.).

749. **Myosotis discolor** PERS. [Syn.: *M. versicolor* (PERS.) SM.]
   a. CSAPODY (ined.): A Fáber-réti erdészháztól a rétre vezető út baloldalán, taposott gyepben (1964-68).
      SOÓ (1968a): Sopron (p. 50.).

750. **Lithospermum officinale** L.
   a. WALLNER (1903): Bokrokban, utak mellett nem ritka (p. 22.). Megj.: feltehetően a Laitaicumra vonatkozik.
   b. TRAXLER (1977): Vorberge des Ödenburger Gebirges zwischen Neckenmarkt und Ritzing (p. 102.).
      BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
      NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
      SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

751. **Lithospermum purpureo-coeruleum** L. [Syn.: *Buglossoides purpureo-coerulea* (L.) JOHNSTON]
   a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben, itt nagyon közönséges (p. 22.).
      GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, bokros helyeken különösen mészen mindenütt (p. 543.). Megj.: WALLNER és GOMBOCZ fenti közlése a Laitaicumra vonatkozik.
      KÁRPÁTI (1949): Az Istenszéke alatt cserjésben, nem mészen (p. 176.).
      KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).
   b. TRAXLER (1973a): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, nördlich von Neckenmarkt, Mönchwald bei Girm, Deutschkreutz (p. 168).
      BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
      GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).
      WEBER (1989): Mönchwald nordwestlich von Girm (p. 68.).
   c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Száraz tölgyesekben, erdőszegélyeken a hegység déli peremén: Istenszéke (leg. CSAPODY, 1990); Harkai-kúp, Fillér-erdő, Magas-rétek melletti száraz erdőszegélyek (leg. KIRÁLY, 1997-2002) (8. ábra).

752. **Lithospermum arvense** L. [Syn.: *Buglossoides arvense* (L.) JOHNSTON]
   a. SZONTAGH (1864): In agris, dumetis (p. 486.).
      WALLNER (1903): Ugarföldeken, utak, mesgyék mellett (p. 22.).
      GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett, szántóföldeken mindenütt (p. 543.).
   b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
      HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 26.).
      SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
   c. KIRÁLY (ined.): Szántók szélein a Harkai-platón és Harkától D-re többfelé (2001). Fent felsorolt régi hazai adatai valószínűleg nem a hegyvidékre, hanem a Laitaicumra vonatkoznak.

{754. **Onosma arenaria** W. et K.
   a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 53.). Megj.: A közlés a Laitaicumra vonatkozik, mára onnét is eltűnt.}

756. **Cerinthe minor** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris ubique (p. 486.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, utak mellett, mesgyéken (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, utak mellett mindenütt (p. 544.).
Megj.: A fenti régi adatok valószínűleg nem a hegyvidékre, hanem a Laitaicumra vonatkoznak!

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRIMS (ined., WU): Bei der Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét melletti parlagok; gyomtársulások a község belterületén, ill. a község és Sopron között (2000-2002), Harka térségében útszéleken elég gyakori (2001), Ágfalva és Sopron között a vasút mentén (2003).

/ 758. **Echium russicum** GMEL. [Syn.: *E. rubrum* JACQ.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 100.).
SZONTAGH (1864): Abunde admodum siccis pratis supra et infra Sopronium (CLUSIUS) (p. 486.).
WALLNER (1903): Gyakori (Schönherrmalom, Harkai-, Meskó-rét) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Harka (WALLNER) (p. 543.).
SOÓ (1980): Sopron, kihalt (p. 82.).

Megj.: A felsorolt adatok kétesek, valószínűleg az *E. vulgare*-ra vonatkoznak! /

{757. **Echium italicum** L. [Syn.: *E. altissimum* JACQ.]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 55.). Megj.: Soproni adata talán a Laitaicumra vonatkozott, bár mai előfordulásáról ott sem tudunk.}

759. **Echium vulgare** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias (p. 486.).
WALLNER (1903): Omladékon, homokos mezőkön, falak, utak mellett (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett; legelőkön különösen a sík és dombvidéken gyakori mindenütt (p. 543.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Parlagterületeken, árokpartokon gyakori gyom, elsősorban a hegylábon (pl. Harkai-fennsík, Harkai-kúp, Ezüst-hegy, Lőverek mesgyéi), alkalmilag a hegység belsejében is (pl. Fáber-rét, Ágfalvi-rétek, Hidegvíz-völgy, Tacsi-árok).

760. **Verbena officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (p. 486.).
WALLNER (1903): Útszéleken, kopár helyeken, falak mellett közönséges (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, terméketlen, kopár réteken mindenütt (p. 544.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyláb településeinek belterületén sokfelé megtalálható, a hegységben útszéleken, vágásterületeken (pl. Fáber-rét, Muck, Várhely) fordul elő.

762. **Ajuga chamaepitys** L.

a. WALLNER (1903): Ugarföldön, tarlón (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, vetés között. Sopron mellett (WALLNER) (p. 549.). Megj.: Soproni régi adatai feltételezhetően a Fertőmelléki-dombságra vonatkoznak, ahol ma is többfelé megtalálható.

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

764. **Ajuga reptans** L.

a. SZONTAGH (1864): In nemoribus, silvis, dumetis (p. 485.).
WALLNER (1903): Réteken és erdőkben gyakori (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, tisztásokon, füves helyeken mindenütt (p. 549.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.,), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszegélyekben, gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, bükkösökben, égerligetekben, üde réteken elterjedt fajnak számít (pl. Sörházdomb, Nap-hegy, Fáber-rét, Kecske-patak, Károlymagaslat, Deákkút felett, Muck, Tacsi-árok, Erdei malom felett, szelídgesztenyések, Várhely, Kányaszurdok, Iker- és Tojás-árok, Borsó-hegy, Brennberg körül, Ágfalva és Hidegvízvölgy rétjei).

765. **Ajuga genevensis** L.

a. GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban. Sopron mellett a Löverekben (p. 549.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalzsteigriegels) (1989).

c. CSAPODY (ined.): A hegyvidéken ritka, csak a Fáber-réten és gesztenyésekben láttam.

/ 765/1. **Ajuga pyramidalis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (DECCARD)? (p. 485.).
GOMBOCZ (1906): Ágfalva mellett (DECCARD)? (p. 549.).
Megj.: E régi adata nem nyert megerősítést, bizonnyal téves. /

{767. **Teucrium montanum** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 63.).
SOÓ (1980): Sopron csak Fertőmelléki-dombsor (p. 83.).
Megj.: A térségben kizárólag a Laitaicumban fordul elő, a hegységből hiányzik.}

768. **Teucrium botrys** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 64.).
Megj.: A KITAIBELtől többek által (SZONTAGH 1864, GOMBOCZ 1906) idézett adatok (Márcz, Rohrbach) a Marzer Kogelra (Ausztria), s nem a Soproni-hegységre vonatkoznak! A faj Magyarországon legközelebb a Fertőmelléki-dombságon ismert.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

769. **Teucrium chamaedrys** L.

a. WALLNER (1903): Köves dombokon; bokrok között gyakori (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélén, meszes talajon mindenütt (p. 549.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).
CSAPODY (ined.): Tövis-süveg, Kisfüzes, Vársi-kőfejtők (1959-66).
CSAPODY (1964): Tövissüveg, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység belsejében száraz, füves tölgyesekben, erdőszegélyeken csak néhány előfordulása ismert: Borsó-hegy (leg. pro primo SZMORAD, 1998), Kis-Ultra É-i oldala, útrézsűn (leg. KIRÁLY, 1999), Kenyérleső, DNy-i letörés száraz tölgyesében (leg. KIRÁLY, 2001). A hegylábon Harka térségében nem ritka, erdőszegélyeken, száraz, legeltetett gyepeken (Harkai-kúp, Harkai-plató, Gida-patak oldala, Ezüst-hegy, Magas-rétek szegélyei, Fillér-erdő, harkai lőtér, Házhegy-árok torkolata – leg. KIRÁLY, 1999-2002).

770. **Teucrium scordium** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros helyeken (Meskorét) (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken. Sopron mellett (WALLNER) (p. 549.).
KÁRPÁTI (1949): Az Ágfalva és Lépesfalva között húzódó lápos réten (p. 176.).

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomástól É-ra fekvő nedves szittyós gyep mélyebb részein (2000); az ágfalvi Arbesz-rét mély fekvésű sásosaiban (2001).

771. **Scutellaria hastifolia** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 103.).
WALLNER (1903): Erdők nedves helyein; ritka (a Gesztenyés alatti Löwerekben) (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, ritkább. Bánfalva mellett Tolvajárok (p. 547.).

KÁRPÁTI (1938): Elég bőven terem a városligeti erdőben levő nedvesebb helyeken és a Békató körül (p. 82.).
CSAPODY (1953): A Lővéruszoda alatti nedves réten és a műút melletti árokban, továbbá a Deákkút mellett (p. 19.).
CSAPODY (ined.): A Lőver-uszoda alatti nedves rétek 1949 óta megsemmisültek, ezzel a faj is eltűnt.

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).
SZONTAGH (1864): Ad Keresztfalu (Kreuz) (HITSCHMANN) (p. 485.).
GOMBOCZ (1906): N.-Keresztúr mellett (HITSCHMANN)! (p. 547.).
JANCHEN (1977): Mehrfach bei Sieggraben (TRAXLER 1960, 1963) (p. 426.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1997, leg. TÍMÁR); Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000, leg. KIRÁLY).

772. **Scutellaria galericulata** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros, nedves réteken, árkokban közönséges (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken mindenütt (p. 547.).
CSAPODY (ined.): Tölgyes-mocsár és Füzes-árok között, égeresben (1965).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000); Tolvaj-árok, nedves vágáson; Arbesz-rét, magassásosban; Vadkan-árok, tarvágáson kialakult nedves mélyedésen (2001); Szalamandra-tó felett égeresben, Liget-patak menti rét (2002).

775. **Marrubium vulgare** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, sepes frequens (p. 485.).
WALLNER (1903): Homokos helyeken, száraz dombokon (Potschi) (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, száraz partokon mindenütt (p. 548.).
Megj.: Sopron környéki hazai adatai – WALLNER kivételével – bizonnyal a Laitaicumból származnak.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1961).

{776. **Marrubium peregrinum** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 69.).
Megj.: Az adat a Fertőmelléki-dombságra vonatkozik, az összes korábbi szerző is csupán onnét említi.}

777. **Sideritis montana** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 70.). Megj.: Az adat a Fertőmelléki-dombságra vonatkozik, az összes korábbi szerző is onnét említi, a hegység hazai oldalán számára megfelelő termőhelyek nincsenek.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

778. **Nepeta pannonica** L. [Syn.: *Nepeta nuda* L.]

a WALLNER (1903): Erdőszéleken, bokrok között (a Deákkúthoz vezető út mellett) (p. 25.).

GOMBOCZ (1906): Bokros, köves helyeken a pannoniai flóraterületen. Sopron mellett (SZONTAGH)!!, Harka (p. 547.). Megj.: SZONTAGH idézett adata egyértelműen a Laitaicumból származik!

b. GOMBOCZ (1906): Nyék (p. 547.).

c. LANTOS (2000): A hegység DK-i lábánál, Sopron községhatárban, a Harkai-kúptól Ny-ra, a Brand-majortól néhány száz méterre D-re, a Gida-patak oldalrézsűjén (p. 369.).

KIRÁLY (ined.): Harka, a község szélén a vasútállomás felé vezető úton, útszéli gyepben néhány tő (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Harka: Aczat-földek bokros mesgyéin és erdőszélein több ponton, összesen néhány tucat tő; Somfalvi-dűlő, több tucat tő a határsávon (2002).

779. **Nepeta cataria** L.

a. GOMBOCZ (1906): Falvak, házak körül sok helyen. Sopron, Harka (p. 547.).
KÁRPÁTI (1949): Bánfalva, a Sánchegy lábánál (p. 176.).

b. GOMBOCZ (1906): Nyék, Somfalva (p. 547.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

780. **Glechoma hederacea** L. [incl. subsp. *hirsuta* (W. et K.) HERM.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus graminosis, ad sepes frequens (p. 485.).

WALLNER (1903): Sövények, utak, mesgyék mellett közönséges; subsp. *hirsuta* (W. et K.) HERM.: köves, erdős helyeken (Meskorét, Kecskepatak) (p. 17.).

GOMBOCZ (1906): Füves, bokros helyeken mindenütt; subsp. *hirsuta* (W. et K.) HERM.: bokros helyeken a pannoniai flóraterületen (p. 546.).

SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

CSAPODY (1968): A törzsalak és subsp. *hirsuta* (W. et K.) HERM.: Soproni gesztenyések (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, nyirkos cserjésekben, réteken a hegység völgyeiben és a hegylábon is gyakori.

783. **Prunella grandiflora** (L.) SCHOLLER

Herb.:

a. „In graminosis inter Erdei malom et Erdei iskola" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).

SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein (HITSCHMANN) (p. 485.).

WALLNER (1903): Réteken, bokros dombokon, erdőinkben; ritkább a *P. vulgaris*-nál (p. 30.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 136.).

c. TÍMÁR (1996a): Egykor a Hidegvíz-völgyben, a Vadászház körüli réteken élt, ezek megszűnésével a hegységből valószínűleg eltűnt (p. 22.).
KIRÁLY (ined.): Hidegvíz-völgy, a Tepper-tanya alatt, félszáraz gyepben néhány tő (2001).

784. **Prunella vulgaris** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
WALLNER (1903): Réteken, mesgyéken, utak mellett közönséges; f. *parviflora* (POIR.) KLOCKER, #var. *integrifolia*: ugyanott (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők tisztásain mindenütt (p. 547.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 11., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde réteken, erdőszéleken, füves nyiladékokon, kocsinyomokban a hegységben mindenütt megtalálható.

785. **Prunella laciniata** (L.) NATH. [Syn.: *P. alba* PALL.]

a. GOMBOCZ (1906): Réteken, köves, bokros helyeken, erdőkben a sík és dombvidéken mindenütt és a hegyvidék völgyeiben (p. 547.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét előtti mélyút rézsűjén (2000); Harkai-plató száraz gyepjeiben nem ritka (2001).

Prunella × dissecta WENDEROTH [= *P. grandiflora* × *laciniata*; Syn.: *P.* × *variabilis* BECK.]

a. KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomból az Erdei iskola felé vezető út menti kis tisztáson; a Hidegvízvölgy füves helyein a szülők között (p. 176.).

Prunella × intermedia LINK [= *P. laciniata* × *vulgaris*; Syn.: *P.* × *pinnatifida* PERS.]

a. WALLNER (1903 sub nomine *P. vulgaris* var. *pinnatifida*): Réteken, mesgyéken, utak mellett (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): A szülők között. Sopron mellett (WALLNER) (p. 547.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok felső részének nedves rétjén a szülők között (p. 176.).
CSAPODY (ined.): Az Ördög-árok rétjén.

787. **Melittis carpatica** KLOKOV em. SOÓ [Syn.: *M. melissophyllum* L., *M. grandiflora* SM.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 485.).
WALLNER (1903): Erdeinkben közönséges (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, köves, bokros helyeken mindenütt (p. 547.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gesztenyésekben, gyertyános- tölgyesekben és bükkösökben (főként nyíltabb, *Melica*-s foltokon) a hegységben elég szórványos (pl. Dalos-hegy, Károly-magaslat, Várisi-kőfejtők mellett, Kánya-szurdok, Tövis-süveg, Deák-kúti-völgy, Füzes-árok, Nap-hegy, Klastrom-hegy, Hermes-akna, Hermes-domb, Havas-bérc Poloskás-bérc, Szabad-erdő, Nagyzuhatag, Borsó-hegy, Ultra, Seprőkötő-hegy, Várhely, Erdei iskola felett, ágfalvi gesztenyés, Sánc-hegy, Ágfalvi-erdő).

788. **Phlomis tuberosa** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron? (p. 80.).
SOÓ (1980): Sopronnál nincs (p. 83.). Megj.: Régi soproni adata valójában Balf mellől, a hegységtől távolról származik (WALLNER 1903), azóta megerősítetlen.

c. LANTOS (2000): A hegység DK-i lábánál, Sopron községhatárban, a Harkai-kúptól Ny-ra, a Brand-majortól néhány száz méterre D-re, a Gida-patak oldalrézsűjén 200-300 tő (p. 369.).

789. **Galeopsis ladanum** L.

a. WALLNER (1903): Vágásokban, erdők szélein; subsp. *angustifolia* (EHRH.) GAUD.: gabona között, ugarföldeken, különösen mésztalajon közönséges; var. *canescens* (SCHULT.) GAUD.: a Varisi kőfejtő mellett (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, irtásokban, erdők szélén gyakori; var. *canescens* (SCHULT.) GAUD.: hasonló helyeken (p. 548.). Megj.: A WALLNERra hivatkozva GOMBOCZ által jelzett „*G. intermedia* VILL." SOÓ (1968a) alapján azonos a *G. ladanum*-mal. WALLNER (l. c.) munkájában egyébként nem szerepel ilyen taxon.
CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők (1959).
SOÓ – BORHIDI (1968a): var. *ladanum*: Sopron (KÁRPÁTI Z.) (p. 360.).

790. **Galeopsis speciosa** MILL. [Syn.: *G. versicolor* CURT.]

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes, ad vias, in agris (p. 485.).
WALLNER (1903): Erdőkben, vágásokban közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Nedves erdőkben, patakok mellett a soproni hegységben mindenütt (p. 548.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i részén, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyakori, főként utak mentén, szedres-siskanádas vágásterületeken, tisztásokon, továbbá üde lomberdőkben és égerligetekben.

791. **Galeopsis pubescens** BESS. [Syn.: *G. grandiflora* KIT. in JÁV.]

a. WALLNER (1903): Erdőkben, bokrok alatt (a Neuhofkerthez vezető úton) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, földeken gyakori. Sopron, Harka mellett (p. 548.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szedres-siskanádas vágásokon, égerligetekben, megbontott bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben sokfelé megtalálható.

792. **Galeopsis tetrahit** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes, ad vias, in agris (p. 485.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken. Sopron mellett a Károly-magaslaton (p. 548.).
CSAPODY (1964): Váris, Daloshegy (sílesikló), Touristenhaus (Stadtwald), Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. KIRÁLY (ined.): Lépesfalva felett, a Loos-oldal egyik megbontott, szedres bükkösében negy számban (2001, HKG).

793. **Galeopsis bifida** BOENN. [Syn.: *G. tetrahit* L. subsp. *bifida* FR.]

a. KÁRPÁTI (1949): Lépesfalva felett a Széleshát erdőirtásában (p. 176.).

794/a. **Galeobdolon montanum** PERS. ex RCHB. [Syn.: *G. luteum* HUDS. et *Lamium galeobdolon* (L.) NATH. auc. antiq. semproniensis, *Lamiastrum montanum* (PERS.) EHREND.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, in silvis (p. 485.).
WALLNER (1903): Erdők árnyékon, nedves helyein, bokrok között közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros helyeken. Sopron, Bánfalva, Brennberg körül (p. 549.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
CSAPODY (ined.): Tölgyes-mocsár és Füzes-árok között (1965).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
SOÓ – BORHIDI (1968b): Sopron „Brennberger Tal" (KÁRPÁTI Z. ex verb.) (p. 163.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, patakvölgyek szivárgóvizes oldalain bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben, sőt telepített fenyvesekben is megtalálható, de nem túl gyakori.

794/b. **Galeobdolon argentatum** SMEJKAL [Syn.: *Lamiastrum argentatum* (SMEJKAL) H. MELZER]

b. MELZER – BARTHA (1996): Neckenmarkt, am westlichen Ortsrand im Laubwald ein Bestand von mehreren Quadratmetern (BARTHA) (p. 867.).

796. **Lamium amplexicaule** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis frequens (p. 485.).

WALLNER (1903): Mindenütt ugarföldön, kopár és mívelt talajon (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Parlagokon, szőlőkben, kertekben mindenütt (p. 549.).ú
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): (ined.): Parlagterületen a Lőverekben (leg. CSAPODY); a hegylábi szántókon és parlagokon többfelé előfordul.

797. **Lamium purpureum** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis frequens (p. 485.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon közönséges (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon mindenütt (p. 549.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Parlagterületeken, művelt részeken (szántókon, szőlőkben) a hegylábon gyakori, a hegység belsejében csak az utak mentén és településeken található.

798. **Lamium album** L.

a. WALLNER (1903): Törmeléken, kopár helyeken, sövények mellett (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett szórványosan (p. 549.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

799. **Lamium maculatum** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, sepes frequens (p. 485.).
WALLNER (1903): Nedves és kopár helyeken, bokrok között (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Bokros, füves helyeken, patakok mellett mindenütt; lus. *lacteum* WALLR. (Syn.: lus. *niveum* SCHRAD.): Sopron mellett (p. 549.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, üde-nedves magaskórósokban, erdőszegélyekben, réteken a hegység völgyeiben nem ritka (különösen sok található pl. a Rák-patak mentén).

800. **Leonurus cardiaca** L.

a. SZONTAGH (1864): In ruderatis, ad sepes frequens (p. 485.).
WALLNER (1903): Törmeléken, sövények, falak, utak mellett közönséges (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Utak, kerítések, házak, falvak körül mindenütt (p. 548.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Bánfalva, az Erdei iskola mellett, árokszélen; Harkai-kúp alatt csalános-cserjésben nagyobb számban; Isten-szék bolygatott tetőrészén (2001), Ágfalva, Felső-Telek-szőlők parlagjain (2002).

{801. **Leonurus marrubiastrum** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 93.). Megj.: Az adat a Fertőmelléki-dombságra vonatkozik}

802. **Ballota nigra** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vineraum margines, sepes frequens (p. 485.).
WALLNER (1903): Sövények mellett közönséges („Langenzeilergraben") (p. 6.).

GOMBOCZ (1906): Utak mellett, romtalajon mindenütt (p. 549.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Törmelékes helyek gyomtársulásaiban, településeken sövényekben, a hegylábon cserjésekben, erdőszegélyeken gyakorinak mondható.

803. **Betonica officinalis** L. [Syn.: *Stachys officinalis* TREV.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, Ágfalva; in monte Grosse Stein ad Sopronium (HITSCHMANN) (p. 485.).
WALLNER (1903): Erdőkben gyakori (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, réteken, utak mellett mindenütt (p. 548.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Réteken elég gyakori (Fáber-rét, Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, Tacsi-árok, Hidegvíz-völgy, Rák-patak menti rétek, Magas-rétek), másutt: erdőszéli cserjésekben (Istenszéke, Harkai-kúp), szárazabb, füves gyertyános-tölgyesekben (Havas-bérc, bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, Nándormagaslat, Városligeti-erdő), gesztenyésekben (pl. Bánfalva), a hegylábon pl. a Somfalvi-dűlő gyepjeiben.

804. **Stachys annua** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes, in collibus (p. 485.).
WALLNER (1903): Ugarföldeken, tarlón közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, réteken, utak mellett mindenütt (p. 548.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Parlagokon, tarlókon a hegylábon többfelé, néha a hegység erdőterületén is (Fáber-rét, Istenszéke – leg. CSAPODY).

805. **Stachys recta** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis circa Sopronium frequens (p. 485.).
WALLNER (1903): Bokrok között, erdőszéleken, köves dombokon közönséges (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Ugarokon, parlagon aratás után mindenütt (p. 548.). Megj.: feltehetően tévedés, e leírás a *S. annua*-ra illik.

b. MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. CSAPODY (ined.): Fáber-rét, Tacsi-árok, Ágfalvi-rétek, korábban a Hidegvíz-völgyben is, útszéleken, erdőszegélyeken.
KIRÁLY (ined.): Borsó-hegy (száraz, füves tölgyesben); száraz-félszáraz gyepekben: Liget-patak menti rét (2000), Harkai-kúp (2001); Ezüst-hegy (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Magas-rétek mellett száraz erdőszegélyben (2002).

806. **Stachys sylvatica** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In silvis ad Undrovác, in monte Grosse Stein versus Sopronium (HITSCHMANN) (p. 485.).
WALLNER (1903): Patakok mellett, erdők mocsáros helyein, bokrok között közönséges (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros, nedves helyeken mindenütt (p. 548.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde, nyirkos lomberdőkben (gyakran pszeudoglejes talajon), nyiladékokon, égerligetekben, nedves magaskórósokban elég gyakori (pl. Béka-tó, Várhely, Tacsi- és Tolvaj-árok, Köveshát, Hidegvíz-völgy, Zsilip-árok).

807. **Stachys palustris** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis subhumidis circa Sopronium (DECCARD) (p. 485.).
WALLNER (1903): Vízárkok mellett, bokrok között közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, patakok mellett mindenütt; olykor szántóföldeken is (p. 548.).
CSAPODY (ined.): Tölgyes-mocsár és Füzes-árok közt, égeresben (1959-65).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).
c. CSAPODY (ined.): Várhely, Újréti nyiladék, Gyertyánfa-forrás, Asztalfő nedves helyein.
KIRÁLY (ined.): A harkai vasúti átjárónál nedves mélyedésen (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G. – PINKE GY., 2000); Harkától délre az országhatáron magaskórós-nádasokban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

809. **Stachys germanica** L.

a. WALLNER (1903): Erdők tisztásain közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Száraz helyeken a pannoniai flóraterületen, Sopron (p. 548.).
KÁRPÁTI (1938): A Várhely irtásában (p. 82.).
CSAPODY (ined.): Fáber-rét (1972).
c. KIRÁLY (ined.): Tödl-hegy tarvágása Görbehalom felett; a Harkai-platón és Harkai-kúp száraz gyepjeiben elég elterjedt (2001), Dalos-hegy, Nagyfüzes, vágásterületeken (2002).

Stachys byzantina C. KOCH
c. KIRÁLY (ined.): Kivadulva a Sörházdombnál, kertek közelében (1997).

810. **Salvia glutinosa** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 103.).
SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva, Undrovác, in dumetis (p. 484.).
WALLNER (1903): Erdők nedves helyein (Deákkút) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken a magasabb hegyvidéken. Sopron mellett a felső lőverekben; Bánfalva, Ágfalva (SZONTAGH)!! (p. 546.).
b. GOMBOCZ (1906): A Schmalzsteinriegelen Lakompak fölött (p. 546.).
JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge (p. 435.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, gesztenyésekben, égerligetekben, ritkán telepített fenyvesekben; meglehetősen szórványos (pl. Lővérek, Sörházdomb, Deák-kút, Ojtozi-fasor, Tacsi-árok, Köves-árok, Borsó-hegy, Kecske-patak völgye, Muck, Büdöskút, Bánya-kereszt, Új-hegy, Hidegvíz-völgy, Kolostor-erdő, Ágfalvi-erdő, Liget-erdő, Fáber-réti gesztenyés, Sánc-hegy, Nándor-magaslat).

811. **Salvia verticillata** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 484.).
WALLNER (1903): Utak mellett, dombokon, lejtőkön gyakori (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Bokros, köves helyeken, utak, vasuti töltések mellett mindenütt gyakori (p. 546.).
c. KIRÁLY (ined.): A fenti közlések a Laitaicumra vonatkozhatnak, ahol a faj elég gyakori. Hegylábi lelőhelye: Harka, a vasútállomás körüli száraz mesgyéken (2003).

{812. **Salvia aethiopis** L.
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 103.). Megj.: Az adat minden bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik.}

813. **Salvia austriaca** JACQ.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 103.).
SZONTAGH (1864): In siccioribus pratis Sopronio vicinis (CLUSIUS) (p. 484.).
GOMBOCZ (1906): «In siccioribus pratis Sopronio vicinis» (CLUSIUS), Sopron környékén újabban nem találták (p. 546.).
Megj.: Fenti adatai minden bizonnyal a Laitaicumra vonatkoznak!
c. TÍMÁR (ined.): Ikva-menti rét (Zieselwiesen) szárazabb részén, több „sztyep-jellegű" növény társaságában (1996).

815. **Salvia nemorosa** L. [Syn.: *S. sylvestris* auct. antiq.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 484.).
WALLNER (1903): Mindenütt réteken, lejtőkön, utak mellett (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, füves helyeken mindenütt (p. 546.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
b. TRAXLER (1986): Im Raum Neckenmarkt gegen Deutschkreutz (p. 94.).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Kaszálóréteken, utak mellett a hegylábon sokfelé (pl. Harkai-plató, Ágfalvi-rétek), a hegység belsejében szórványosan (Fáber-rét,

Tacsi-árok, Erdei malom környéke, Brennbergi műút mentén, Hermes-árok elején és a Hidegvíz-völgy egyes pontjain).

816. **Salvia pratensis** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 484.).
WALLNER (1903): Réteken, dombokon, mesgyéken nagyon közönséges (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, legelőkön, erdők szélein mindenütt (p. 546.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 136.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, füves árokszéleken a hegylábon és a hegység belsejében is meglehetősen gyakori.

Salvia officinalis L.

a. WALLNER (1903): Dísz- és orvosi növény gyanánt mívelik (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, olykor elvadul, így Sopron mellett a lőverekben (p. 546.).
PRISZTER (1965): Sopron (GOMBOCZ 1906) (p. 147.).

/ **Salvia sclarea** L.

a. PRISZTER (1965): Sopron (WALLNER 1903) (p. 146.).
SOÓ (1968a): Sopron (p. 106.). Megj.: A fenti adatok WALLNER (1903: 34) pontatlan idézésén alapulnak, valójában az eredeti közlés Kismartonra és Nagyhöflányra (ma Eisenstadt és Großhöflein, Ausztria) vonatkozik! /

817. **Melissa officinalis** L.

a. WALLNER (1903): Orvosi növény, kertekben mívelik (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik kertekben és olykor elvadul (p. 546.).
KÁRPÁTI (1941): Sopronbánfalva mellett, az Erdei malom kőfejtőjénél, sziklás, cserjés helyeken (p. 198.).

c. KIRÁLY (ined.): Haraszt-lejtő alján, gyertyános-tölgyes szélén több ponton, de feltehetően régi telepítés maradványa (2000-2001, HKG); az Erdei malomnál útrézsűn (2002).

818. **Clinopodium vulgare** L. [Syn.: *Calamintha clinopodium* SPENNER, *Satureja vulgaris* FRITSCH]

a. SZONTAGH (1864): In silvis versus Harka, ad Sopronium (DECCARD) (p. 485.).
WALLNER (1903): Bokros dombokon, erdők elejében közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken mindenütt (p. 545.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A zárt erdőtömbön belül jórészt csak száraz tölgyes fragmentumokban és nyitott, gyertyán nélküli üdébb tölgyesekben bukkan fel, a hegylábon réteken, erdőszéleken, cserjés helyeken, kiritkult erdőkben sokfelé megtalálható (pl. Harkai-plató, Loos-oldal, Borsó-hegy, Hermes-domb, Szabad-erdő, Károly-magaslat, Hidegvíz-völgy, Sánc-hegy, Fáber-rét).

819. **Acinos arvensis** (LAM.) DANDY [Syn.: *Calamintha acinos* (L.) CLAIRV.]

a. GOMBOCZ (1906): var. *villosa* (PERS.) GAUD.: Száraz helyeken, utak mellett mindenütt, leginkább a pannoniai flóraterületen (p. 545.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy – Isten-szék között a határsáv száraz gyepjeiben (2001).

820. **Calamintha sylvatica** BROMF. [Syn.: *C. intermedia* BAUMG., *C. menthifolia* HOST, *C. officinalis* auct., *Satureja sylvestris* BROMF.]

Herb.:

a. „Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„Soproni-hegység, Brennbergi-völgy ad Erdei iskola, Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„Harka, Kecskepataki erdő" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„Ojtozi-fasor, Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Erdős, köves magaslatokon (Varis, Burgastall) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Száraz helyeken, utak mellett mindenütt (p. 545.).
KÁRPÁTI (1949): Harka felett a „Kecskepataki erdő" cserjésében (p. 176.).
CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők és Ojtozi-fasor (1959-65).
CSAPODY (1964): „Beim Schnittpunkt der Linien XXV und XIX",, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység DK-i peremrészének száraz erdőszegélyein, füves tölgyeseiben. Lelőhelyei: Dalos-hegy, Kecske-patak menti erdők, Ojtozi-fasor, Városligeti-erdő, harkai Fillér-erdő nyiladékai, Házhegy-árok kőfejtőjének udvarán (1997-2002) (9. ábra).

/ 820/1. **Calamintha alpina** LAM.

a. SZONTAGH (1864): In locis montosis circa Sopronium (DECCARD) (p. 484.).
GOMBOCZ (1906): Habár a szomszédos Ausztriában is sokszor leszáll a hegyvidékbe, DECCARD adatát «in locis montosis circa Sopronium» mégis kétkedéssel kell fogadni. Sehol sem láttam (p. 546.).

Megj.: Régi, meg nem erősített adat, a soproni (s egyben az egész magyar) flórából törlendő. /

822. **Origanum vulgare** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis frequens (p. 484.).
WALLNER (1903): Száraz, bokros dombokon közönséges (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban, tisztásokon mindenütt; lus. *albiflorum* SCHUR: ritka, Brennberg mellett (p. 545.).
SOÓ – BORHIDI (1968a): subsp. *prismaticum* GAUD.: Sopron – Brennbergbánya (GOMBOCZ, JÁVORKA: lus. *chlorophyllum* BORB.) (p. 363.).

b. TRAXLER (1971): subsp. *prismaticum* GAUD.: Zwischen Neckenmarkt und Ritzing, Lackendorf (p. 54.).
JANCHEN (1977): subsp. *prismaticum* GAUD.: Sieggraben (p. 439.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Füves vágásterületeken, erdőszegélyeken, néha ligetes tölgyesekben szórványosan (pl. vársi tölgyesek, Harkai-kúp, Istenszéke, Tacsi-árok, Erdei malom körül, Brennberg felett a műszaki zár vonalán, Bögöly-hegy, Hosszú-hegy, István-akna).

*825. **Thymus oenipontanus** H. BR. [incl. var. *decipiens* (H. BR. ex LYKA) MACHULE]
a. SOÓ (1968a): subsp. *decipiens* (H. BR.) MACHULE: Sopron (p. 118.).

827. **Thymus odoratissimus** MILL. [incl. *Th. glabrescens* WILLD.]
a. SOÓ (1968a): subsp. *austriacus* (BERNH.) SOÓ: Sopron (p. 120.).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Száraz gyepekben a hegységperemen szórványosan (pl. Ezüst-hegy, Harkai-plató, Harkai-kúp).

*830. **Thymus praecox** OPIZ
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 121.).

831. **Thymus serpyllum** L. em. MILL. ex FR. [Syn.: *Th. angustifolius* PERS.]
a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron ?, 1843-47 között (p. 103.).
SZONTAGH (1864): In collibus frequens (p. 484.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
SOÓ (1968a): Sopron? (p. 122.).

832. **Thymus pulegioides** L. [Syn.: *Th. ovatus* MILL., *Th. serpyllum* L. subsp. *chamaedrys* ČELAK]
a. GOMBOCZ (1906): Napos, köves dombokon, főkép csillámos palákon, a norikumi flóraterületen mindenütt; subsp. *montanus* (W. et K.) RONN.: Sopron mellett (p. 545.).
CSAPODY (1968): subsp. *montanus* (W. et K.) RONN.: Soproni gesztenyések (tab.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

Megj.: a GOMBOCZ (1906: 545) által említett *Thymus collinus* M. B. név több taxonra is vonatkozhat, de feltehetően a *Th. glabrescens* WILLD. érthető alatta.

834. **Lycopus europaeus** L.
a. SZONTAGH (1864): Ad margines viarum versus Ágfalva (DECCARD) (p. 484.).
WALLNER (1903): Patakok mellett, nedves bokrokban nagyon közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Vizenyős helyeken, patakok, árkok mellett gyakori (p. 545.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, nedves magaskórósokban, útmenti árkokon a hegységben igen szórványosan (Hidegvíz-völgy, Vadkan-árok, Hermes-árok, hermesi tavak, Béka-tó, Rák-patak mente, Kovács-árok), a hegylábon gyakoribb (Harkától D-re fekvő nedves rétek, Arbesz-rét).

{835. **Lycopus exaltatus** L.
a. WALLNER (1903): Az előbbi között, nagyon ritka (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Mocsaras helyeken a pannoniai flóraterületen. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 545.).}

836. **Mentha pulegium** L. [Syn.: *Pulegium vulgare* MILL.]
a. SZONTAGH (1864): In cultis, ad sepes (p. 484.).
WALLNER (1903): Árkokban, pocsolyákban (Lähne nevelőintézete mögötti pocsolyában) (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon. Sopron mellett (SZONTAGH), Harka körül (p. 545.).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató legelőinek mélyedéseiben, kocsinyomain (2000-2001).

837. **Mentha longifolia** (L.) NATH. [Syn.: *M. sylvestris* L.]
a. WALLNER (1903): var. *undulata* (WILLD.) BRIQ.: Ritka (p. 25).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett mindenütt; subsp. *mollissima* (BORKH.) DOM.: Sopron mellett (p. 544.).
SOÓ (1968a): var. *leioneura* (BORB.) TOP., var. *subsessilis* (BORB.) SOÓ: Sopron (p. 132.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, bolygatott, nedves magaskórósokban, idősebb parlagokon a hegységben meglehetősen gyakori.
Megj.: SZONTAGH (1864) és WALLNER (1903) „*M. silvestris*"-e és utóbbi szerző „*M. vulgaris*"-a feltehetően szintén ez a faj. Az enumerációba e bizonytalanság miatt egyiket sem vettük fel.

842. **Mentha aquatica** L.
a. SZONTAGH (1864): In locis uliginosis, ad fossas (p. 484.).
WALLNER (1903): Erdők mocsáros helyein, patakok, árkok mellett (út a Deákkúthoz, uszoda, Bánfalvi „Waldmühle") (p. 24.). Megj.: a WALLNER által közölt faj alatti egységeket, azonosíthatatlanságuk miatt itt nem szerepeltetjük.
GOMBOCZ (1906): Álló és lassan folyó vizekben mindenütt (p. 544.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Magassásosokban, lassú folyású patakokban, égerligetekben szórványosan (pl. Arbesz-rét, Fáber-rét, Harka melletti rétek, Rák-patak mente, Hidegvíz-völgy).

843. **Mentha arvensis** L.
a. WALLNER (1903): Árkokban, pocsolyákban, patakok mellett, nedves szántóföldeken és erdők nedves helyein közönséges (p. 24.). Megj.: a WALLNER által közölt faj alatti egységeket azonosíthatatlanságuk miatt itt nem szerepeltetjük.

GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, szántóföldeken gyakori (p. 544.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Nedves nyiladékokon, útmenti árkokban, kocsinyomokon a hegységben sofelé előfordul.

845. **Mentha × verticillata** L. (= *M. aquatica × arvensis*)

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

847. **Lycium barbarum** L. [Syn.: *L. halimifolium* MILL.]

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes (p. 487.).
WALLNER (1903): Elvadulva (pl. a közkórház mellett) (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Agyagos, száraz partokon főleg a síkvidéken mindenütt (p. 141.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Az Egyetemi Botanikus Kert téglakerítésének repedései közt (2000), Harka belterületén mesgyéken, sövényekben többfelé (2001).

849. **Atropa belladonna** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken itt-ott, de tömegesen. (p. 141.).
KÁRPÁTI (1938): A soproni hegységben legtöbb a Tatschy-árok felső részében és a Várhely és Muck-kilátó körüli erdőkben található, ahol meglehetősen bőven terem (p. 81.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Vágásterületeken, lékesedő telepített fenyvesekben, meglehetősen szórványosan (pl. Muck alatt, Bögöly-hegy, Alsó-Tödl, Hermes-domb, Új-Hermes, Angerwald, Havas-bérc, Vadkan-árok, Vadkan-bérc, Hidegvíz-völgy).

851. **Hyosciamus niger** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad margines viarum versus Undrovác, Ágfalva, Sopronium (p. 487.).
WALLNER (1903): Törmeléken, kopár helyeken (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon szórványosan. Sopron, Ágfalva, Bánfalva (p. 141.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. CSAPODY (ined.): Ágfalva előtt, a Liget-patak felé épített csatorna rézsűjében (1990).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva és Sopron között a vasút menti szántók egyikén (2002); a harkai vasútállomás előtti szántón (2003).

852. **Physalis alkekengi** L.

a. WALLNER (1903): Bokros helyeken (a Löwerek sövényei, a Neuhofkerti út mellett) (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken. Sopron, Harka (p. 141.).

c. KIRÁLY (ined.): Fillér-erdő D-i szélén, cserjés tölgyesben; Szöglet-földek, sekély talajú hársasban (2002).

Lycopersicon esculentum MILL. [Syn.: *Solanum lycopersicum* L.]
a. WALLNER (1903): Konyhakertekben mívelik, néha elvadulva (p. 37.).
b. TRAXLER (1964): Verwildert bei März (p. 11.).
c. KIRÁLY (ined.): Az Ikva medrében Sopron belterületén kivadulva (2003).

853. **Solanum dulcamara** L.
a. WALLNER (1903): Partokon, nedves helyeken, bokork között (Brennbergi völgy) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Vizek mellett, nedves helyeken gyakori mindenütt (p. 141.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Láposodó égerligetekben, magassásosokban, nádasokban. Harkai-rét, vízfolyás mentén, szórványosan (1995); Bika-rét északi lába, forráslápokban; Vadkan-árok, láposodó égeresben (1996); Új-rét (a Muck előtt, a Récényi-út mellett), égerlápban; Szalamandra-tó, a felső tározó szélén (1997); Kovács-árok határközeli szakasza, égerligetben; Kovács-árok, a régi csemetekert felett, láposodó égeresben; Zsilip-árok, égerligetben (1998) (leg. SZMORAD); Hermes-árok több pontján, Liget-patak mellett Ágfalva felett, Arbesz-rét melletti égeresek, Görbehalom feletti égeres, Kovács-árok K-i lapos oldalvölgye, Vadkan-árok több pontja, Brennbergi-tározó melletti nádas, Harkai-plató, Harka alatti nedves rétek (2001), Loos-oldal, István-akna, Vörös-árok (2002) (leg. KIRÁLY).

854. **Solanum nigrum** L.
a. SZONTAGH (1864): In cultis, agris (p. 487.).
WALLNER (1903): Utak, árkok mellett, törmeléken és mívelt talajon (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, útak mellett, bokros helyeken mindenütt; var. *humile* (BERNH.) BOISS. (sub nomine var. *chlorocarpum* SPENNER): Sopron mellett a Sonnenbergen (DECCARD) (p. 141.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban, főleg települések belterületén, törmelékes helyeken, ruderális gyomtársulásokban, kertekben.

*855. **Solanum alatum** MOENCH [Syn.: *S. miniatum* BERNH., *S. villosum* MILL. subsp. *alatum* (MOENCH) EDMONDS]
a. WALLNER (1903): Törmeléken, utak mellett (a puskaporos torony mellett, a kath. temető fala mellett) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron körül (WALLNER) (p. 141.).

*856. **Solanum luteum** MILL. [Syn.: *S. villosum* LAM.]
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 156.).

***Solanum tuberosum** L.
a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 487.).
WALLNER (1903): Nálunk 1772 óta mívelik (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, olykor elvadulva is (p. 141.).

857. **Datura stramonium** L.

a. WALLNER (1903): Most mindenütt kopár és mívelt talajon (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, elhagyott helyeken szórványosan. Sopron, Bánfalva (p. 142.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban, kertekben, települések belterületén sokfelé előfordul, a hegység belsejében alkalmi megtelepedő (pl. Jóremény, vadszórón; Kovács-árok, erdészeti rakodón, leg. KIRÁLY, 2001).

858. **Verbascum phoeniceum** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus, ad vias circa Sopronium frequens (p. 487.).
GOMBOCZ (1906): Napos, száraz helyeken, főkép a pannoniai flóraterületen. Sopron, Harka (p. 550.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Napos, száraz helyeken, főkép a pannoniai flóraterületen. Somfalva, Lakompak (p. 550.).
MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube; Weppersdorf, Eichenwald gegen Lackenbach (1960).
MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. TÍMÁR (ined.): Bánfalva és Ágfalva közt (nyeregben, réten) (1995).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét száraz gyepeiben (2000); Harkai-kúp száraz cserjéseiben ill. a kúphoz bekötő út mellett (2000-2001).

859. **Verbascum blattaria** L.

a. SZONTAGH (1864): Ante portam Schlipperianam Sopronii, in fossis ad Undrovác (p. 487.).
WALLNER (1903): Útszéleken, kopár helyeken (a városi sörház mögött) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok, utak mellett. Sopron (p. 550.).

b. SZONTAGH (1864): Ad radicem montis inter virgulta versus Nyék (Neckenmarkt) (DECCARD) (p. 487.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok, utak mellett. Somfalva (p. 550.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató taposott gyepjeiben (2000-2001), Liget-patak menti rét, harkai lőtér szegélye (2002).

860. **Verbascum thapsus** L.

a. GOMBOCZ (1906): Irtásokban, köves, napos helyeken. Sopron, Bánfalva, Harka (p. 550.).

c. TÍMÁR (ined.): István-akna (1995).
KIRÁLY (ined.): Brennbergi-tározó feletti füves-gyomos rézsűn (1997); Kovács-árok legfelső részén, tarvágáson (2001).

861. **Verbascum densiflorum** BERT. [Syn.: *V. thapsiforme* SCHRAD.]
   a. WALLNER (1903): Köves, napos dombokon (a Schönherrmalomhoz vezető út szélén) (p. 40.).
      GOMBOCZ (1906): Homokos, köves helyeken. Sopron körül (SUPANEC, WALLNER) (p. 550.).

862. **Verbascum phlomoides** L.
   a. WALLNER (1903): Napos dombokon (p. 40.).
      GOMBOCZ (1906): Napos, köves, bokros helyeken. Sopron mellett (WALLNER)!! (p. 550.).
   c. KIRÁLY (ined.): Harka környékén parlagokon többfelé (2001-2003).

{863. **Verbascum lychnitis** L.
   a. GOMBOCZ (1906): Napos, köves, bokros helyeken. Sopron (SUPANEC) (p. 550.). Megj.: Az említés feltehetően a Laitaicumra vonatkozik.}

864. **Verbascum speciosum** SCHRAD.
   a. WALLNER (1903): Köves dombokon (a Schönherrmalom mögött) (p. 40.).
      GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken. Sopron mellett (SUPANEC), Schönherr-malom (WALLNER) (p. 550.).
      KÁRPÁTI (1934): Úgy WALLNER (1903), mint GOMBOCZ (1906) közlik már Sopron mellől is, a „Schönherrmalom" környékéről, ahol legutóbb magam is megtaláltam (p. 178.).
   c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a város K-i szélén fekvő ipartelepek előtt, az elkerülő út körforgalmánál, siskanádas gyomtársulásokban (2003, HKG). A lelőhely nincs messze az egykori Schönherr-malomtól.

866. **Verbascum austriacum** SCHOTT ex R. et SCH. [Syn.: *V. orientale* auct., V. *chaixii* VILL. subsp. *austriacum* (SCHOTT) HAY.]
   a. WALLNER (1903): Bokrok között, köves helyeken (a Deákkúthoz vezető út mentén) (p. 40.).
      GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken mindenütt (p. 550.).
      CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae (tab.).
   b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
   c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszegélyekben, füves nyiladékokon, nyílt tölgyesekben elsősorban a hegységperemen (pl. Harkai-kúp, Harkai-plató, Istenszék, Borsó-hegy, Poloskás-bérc).

867. **Verbascum nigrum** L.
   a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein közönséges (p. 40.).
      GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, bokros helyeken, patakok mellett mindenütt (p. 550.).
      CSAPODY (ined.): Róka-domb (1966).
   b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
      NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

***Verbascum × incanum** GAUD. [= *V. lychnitis* × *nigrum*; Syn.: *V.* × *schiedeanum* KOCH]
a. GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC) (p. 550.).

868. **Cymbalaria muralis** G. M. SCH. [Syn.: *Linaria cymbalaria* (L.) MILL.]
a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Pfaffenwiesen, 1843-47 között (p. 101.).
SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva, in prato Paprét dicto Sopronii (p. 487.).
WALLNER (1903): 1868-ig a tornautcza patak partján, a patak beboltozása által kiveszett (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken, talán elvadulva. 1868-ig az Ikva mellett Sopronnál (SZONTAGH, WALLNER) (p. 550.).
c. KIRÁLY (ined.): Sopronban régi, mészhabarcsos falakon többfelé, így a Várkerületen a régi várfalakon, az Ady E. úton (2000-2001).

*869. **Kickxia spuria** (L.) DUM. [Syn.: *Linaria spuria* MILL.]
b. WALLNER (1903): Ugarföldeken (Márczfalva körül nagyon sok) (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken. Márcz körül sok (WALLNER) (p. 551.).
JANCHEN (1977): Um Marz, Rohrbach (p. 399.).

871. **Linaria arvensis** (L.) DESF.
a. SZONTAGH (1864): Ad margines dumetorum versus Ágfalva (DECCARD) (p. 487.).

872. **Linaria genistifolia** (L.) MILL.
a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein ad Sopronium (HITSCHMANN), in monte praerupto ad Undrovác (DECCARD) (p. 487.).
WALLNER (1903): Napos, köves dombokon (Nándormagaslat) (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Kopár, napsütötte helyeken; főkép a pannoniai flóraterületen. Csillámon Sopron, Bánfalva (p. 550.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb (1966).
b. MELZER (ined., WU): Neckenmarkt W, Acker (1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
c. CSAPODY (ined.): Felhagyott kőfejtőkön a Deák-kútnál, Erdei malomnál és a Nándormagaslaton.
KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp gneisz kőfejtőjén (1999-2001); a Szarvas-hegytől DK-re a határsávon ill. száraz, mészkerülő jellegű tölgyesek szélein egészen az Ezüst-hegy alatti száraz gyepekig elég gyakori (2001-2002), a 84-es főút mellett Soprontól K-re több helyen, árokpartokon (2003).

873. **Linaria vulgaris** MILL.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis frequens (p. 487.).
WALLNER (1903): Gátakon, utak, mesgyék mellett közönséges (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, ugarokon, tarlókon mindenütt (p. 551.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Parlagokon, árokszéleken, szárazabb gyepekben a hegylábon sokfelé előfordul, a hegység belsejében pl. a Várhely É-i előterében, sífelvonón.

876. **Antirrhinum orontium** L. [Syn.: *Misopates orontium* (L.) RAF.]

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken nem ritka (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, szórványosan. Sopron (p. 551.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

Antirrhinum majus L.

a. SZONTAGH (1864): In muris (p. 487.).
WALLNER (1903): Mívelik, könnyen elvadul (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, falakon sokszor elvadul, így Sopron mellett (p. 551.).

c. KIRÁLY (ined.): Soproni régi városfalakon, kőkerítéseken számos helyen elvadulva (1997-1999).

877. **Chaenorrhinum minus** (L.) LANGE ex WILLK. et LANGE [Syn.: *Linaria minor* DESF., *Microrrhinum minus* (L.) FOURR.]

a. WALLNER (1903): Homokos helyeken, a vaspálya kavicsa között (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, köves helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 551.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Telek-földek, tarlókon (2000); Sopron belterületén a Déli-pályaudvarnál, sínek között (1998-2001); Ágfalva és Sopron között a vasút menti szántókon (2002).

/ 878. **Scrophularia vernalis** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 101.). Megj.: A faj egyetlen jelzése a területről, ami azonban az élőhelyek ismeretében feltehetően téves. /

880. **Scrophularia nodosa** L.

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein és patakok partjain közönséges (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, árnyékos, nedves helyeken mindenütt (p. 551.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, fenyőelegyes lomberdőkben, nyiladékokon, spontán cserjésekben a hegységben elszórtan sokfelé előfordul.

881. **Scrophularia umbrosa** MILL. [Syn.: *S. alata* GILIB.; *S. aquatica* L. p. p.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): Ad rivos, in fossis (p. 487.).
WALLNER (1903): Patakok, árkok, mocsárok mellett, néha a vízben (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok, vizek mellett. Sopron, Brennberg körül (p. 551.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Égerligetekben, patakmenti iszapos részeken, magaskórósokban a hegylábon és a völgyekben szórványosan (pl. Rák-patak mellett sokfelé, Vörös-árok, Vadkan-árok, Rámel-árok, Hidegvíz-völgy a Tepper-tanya alatt, harkai láprétek, Arbesz-rét szélei, Brennbergtől DNy-ra nedves bükkösben is).

882. **Gratiola officinalis** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (Kecskepatak-rét) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken szórványosan. Brennberg mellett Neue-Wiese, Sopron mellett (SUPANEC), Harka (p. 551.).
CSAPODY (ined.): Valamikor a Lőver-uszoda alatti mocsaras réten (1950).
CSAPODY (1953): Harkai fennsíkon (p. 19.).

c. CSAPODY (ined.): Harka előtti nedves réten (1997), Hidegvíz-völgyben.

883. **Limosella aquatica** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): f. *tenuifolia* (WOLFF.) ROUY: Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 101.).
WALLNER (1903): Elárasztott helyeken, félig kiszáradt pocsolyákban (Potschi, Paprét – TAXNER) (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Elárasztott helyeken. Sopron körül (WALLNER) (p. 551.).

885. **Veronica anagallis-aquatica** L. [Syn.: *V. anagallis* auct.]

a. SZONTAGH (1864): In aquis stagnantibus frequens (p. 488.).
WALLNER (1903): Pocsolyákban, vízárkokban, mocsárokban közönséges (p. 41.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Hidegvíz-forrás (1997); Arbesz-rét (2000); a harkai vasúti átjárónál iszapos mélyedésen (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G. – PINKE GY., 2000); Harkától délre vizesárkokon nagy számban, hatalmas példányok (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

886. **Veronica anagalloides** GUSS. [Syn.: *V. anagallis-aquatica* L. subsp. *anagalloides* (GUSS.) BATT.]

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasúti átjárónál ill. a vasútállomással szemben nedves mélyedéseken (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G. – PINKE GY., 2000, 2004).

887. **Veronica catenata** PENNELL [Syn.: *V. comosa* auct., *V. aquatica* BERNH.]

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (1989): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

889. **Veronica beccabunga** L.

a. SZONTAGH (1864): In aquis stagnantibus frequens (p. 488.).
WALLNER (1903): Patakokban, vízárkokban, mocsárokban közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken a hegyvidéken mindenütt (p. 552.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Lassan folyó patakokban, égerligetekben, magaskórósokban a hegység és hegyláb patakjai mentén sokfelé megtalálható (pl. Rák-patak mentén végig, Kovács-árok, Rámel-árok, ágfalvi Gyógy-rét tavacskája, Hermes-árok, Vadkan-árok, Hidegvíz-völgyben végig, Harka alatti nádasok, Bika-rét, Ferenc-forrás, Zsilip-árok, Tauscherbach, Ikva, Vörös-árok, Kánya-szurdok).

890. **Veronica scutellata** L.

a. WALLNER (1903): Pocsolyákban („Lazarethspitz", „Milchrahmbründl") (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken Sopron (SUPANEC) (p. 552.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
KÁRPÁTI (1949): Sopron felett a Tölgyesmocsárban; az Ágfalva és Lépesfalva közt húzódó lápos réten (p. 176.).
TRAXLER (1986): Neckenmarkt Nord (leg. BUCHNER, P.) (p. 93.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét (2000).

891. **Veronica montana** JUSL.

a. KÁRPÁTI (1949): Lépesfalva felett a Zsilipárok erdejében (p. 176.).
CSAPODY (ined.): Asztalfő, bükkösben, ritka (1973).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

b. TRAXLER (1962): Im Gebiet des oberen Dachgrabens im Ödenburger Gebirge (p. 8.).
MELZER (ined., WU): Am Weg zum Herrentisch bei Sieggraben (1963).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bükkösökben, égerligetekben, utak tócsáin, a hegység belső területeire jellemző, elég ritka faj. Zsilip-árok, égerligetben; Liget-erdő; Mély-árok; Asztalfő; Vörös-árok, bükkösben, lombelegyes erdeifenyvesben; Vörös-bérc, lucfenyvesekben (1998, leg. SZMORAD); Köves-árok Ny-i oldala, Loos-oldal, Kovács-árok legfelső része, mindenütt közel nudum gyertyánosban ill. bükkösben (2001); Hidegvíz-forrás feletti nyiladék (2002) (leg. KIRÁLY) (30. ábra).

892. **Veronica officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (p. 488.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegy- és dombvidéken mindenütt (p. 552.).
KELLER (1940): f. *tournefortii* (SM.) RCHB.: Sopron (BORBÁS M.) (p. 149.).

SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (1953): f. *tournefortii* (SM.) RCHB. (Syn.: f. *platyphylla* PRISZTER): Deák-kút és Fáber-rét között (p. 19.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben, de főként kisavanyodott felszínű mészkerülő gyertyánosokban és lucosok nyers humuszán sok helyen, sokszor vágásterületeken is, gyakori.

893. **Veronica chamaedrys** L. s. str.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, dumetis (p. 488.).
WALLNER (1903): Száraz réteken, erdők tisztásain, sövények mellett közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, bokros helyeken mindenütt (p. 552.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Alnetum glutinosae (p. 23., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdőszéleken, kaszálóréteken, égerligetekben, felnyíló üde lomberdőkben, utak mentén, árokszéleken, gesztenyésekben a hegységben és a Soproni-medencében sokfelé előfordul.

893/a. **Veronica vindobonensis** M. FISCHER [Syn.: V. *chamaedrys* L. subsp. *vindobonensis* M. FISCHER]

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
TRAXLER (1987): Sieggraben Nord bei Kote 533 (p. 110.).

c. KIRÁLY (ined.): Sánc-hegy gesztenyése, Fáber-rét, Arbesz-rét, Egyetemi Botanikus Kert, gyepekben, erdőszéleken (2000-2001, HKG). Megj.: A *V. vindobonensis* M. FISCHER faji rangon kezelhető taxon, amely a *V. chamaedrys* s. str.-tól egyértelműen leválasztható. SIMON (1992, 2000) nézete, mely szerint a *V. chamaedrys* s. l.-t nálunk a subsp. *vindobonensis* képviseli, téves: Magyarországon mindkét taxon megtalálható.

894. **Veronica prostrata** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Gaisbach (=Kecske-patak?) 1843-47 között (p. 101.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, szórványosan a soproni hegységben (p. 552.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
c. KIRÁLY (ined.): Harkai-plató száraz gyepjeiben (2001).

*895. **Veronica austriaca** L. [Syn.: *V. dentata* F. W. SCHM., *V. austriaca* L. subsp. *dentata* (F. W. SCHM.) WATZL]
a. WALLNER (1903): Erdeinkben mindenütt (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Köves, bokros helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 552.).
Megj.: Sopron környéki adatai nagy valószínűséggel a Laitaicumra vonatkoznak, a hegységben esetleg Harka térségében számíthatunk előkerülésére.

896. **Veronica teucrium** L. [Syn.: *V. pseudochamaedrys* JACQ., *V. latifolia* JACQ.]
a. WALLNER (1903): Száraz dombokon, erdőszéleken (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Sziklás, köves helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 552.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomból az Erdei iskola felé vezető út melletti tisztáson (p. 176.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).
c. TÍMÁR (ined.): Harka, határ menti nedves helyen (1997).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, szálkaperjés gyepben (2000); Ezüst-hegy déli letörésén, száraz rézsűn (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

!898. **Pseudolysimachion longifolium** (L.) OPIZ [Syn.: *Veronica longifolia* L., *V. maritima* L.]
a. WALLNER (1903): Nedves réteken, erdők nedves helyein (Meskorét) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 552.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
c. TÍMÁR (ined.): Ágfalva (Arbesz rét szárazabb részein, sok), Ikva-menti-réten (Zieselwiesen) (1994-1995).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, kékperjés láprét és magassásos átmenetében kb. 200 tő, a szomszédos nedvesebb parlagokon is pár tő (2000).

!900. **Pseudolysimachion spicatum** (L.) OPIZ s. str. [Syn.: *Veronica spicata* L.]
a. WALLNER (1903): Erdők tisztásain közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Száraz réteken, utak mellett mindenütt (p. 552.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp száraz gyepjeiben és cserjéseiben (2001), az Isten-szék és a Nap-hegy alatti száraz gyepekben (2002).

902. **Veronica serpyllifolia** L.
a. WALLNER (1903): Nedves helyeken (a „Laubleiten" melletti szántóföldeken) (p. 41.).

GOMBOCZ (1906): Erdőkben, nedves helyeken a hegyvidéken mindenütt (p. 552.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. TRAXLER (1964): Im Ödenburger Gebirge an Waldwegen und feuchten Stellen häufig (p. 11.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Agyagos, kötött talajokon, nedves gyepekben, erdei kocsinyomokon és a határsáv pásztáján szórványosan sokfelé megtalálható (pl. Zichy-rét, Tacsi-árok, Rák-patak mente, Fáber rét, Hidegvíz-völgy, Nyíres).

903. **Veronica verna** L.

a. WALLNER (1903): Napos, száraz helyeken (Várisi kőfejtő) (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Füves, homokos, napos helyeken, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 552.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).

905. **Veronica triphyllos** L.

a. SZONTAGH (1864): In dumetis frequens (p. 488.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken gyakori (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, ugarokon mindenütt (p. 553.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 26.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY (ined.): Szántókon, parlagokon, száraz gyepekben, adatai: gesztenyések, ágfalvi rétek, Hidegvíz-völgy.

906. **Veronica praecox** ALL. [Syn.: *V. viscida* W. et K.]

a. GOMBOCZ (1906): Homokos, füves helyeken, szántóföldeken, Sopron mellett (SUPANEC)!! (p. 553.). Megj.: Az adat bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik, ahol ma is megtalálható.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 26.).

907. **Veronica arvensis** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis (p. 488.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt helyeken, gyepen közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon mindenütt (p. 552.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, (tab., p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szántókon, mindenféle gyepben, árokszéleken a hegység belsejében is sokfelé előfordul.

909. **Veronica agrestis** L.

Herb.:

a. „In agris ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In agris (p. 488.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, gyepen, útszéleken; ritka (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon Sopron körül (p. 553.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malom mellett tarlón (p. 176.).

910. **Veronica polita** FR.

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken gyakori (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken és mezőkön Sopron körül gyakori (p. 553.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szántók, parlagok, kertek gyakori növénye, főleg a hegylábon.

*911. **Veronica opaca** FR.

a. GOMBOCZ (1906): Ugarokon, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 553.).

912. **Veronica persica** POIR. [Syn.: *V. buxbaumii* TENORE; *V. tournefortii* GMEL.]

a. SZONTAGH (1864): In agris (p. 488.).
WALLNER (1903): Ugar- és szántóföldeken, útszéleken közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon és réteken mindenütt (p. 553.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szántók, parlagok, kertek gyakori növénye, főleg a hegylábon.

913. **Veronica hederifolia** L. s. l. [incl. subsp. *hederifolia*, subsp. *lucorum* (KLETT. et RICHT.) HARTL. et subsp. *triloba* (OPIZ) ČELAK]

a. SZONTAGH (1864): In agris (p. 488.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, kopár helyeken, sövények és útak mellett közönséges (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon igen gyakori (p. 553.).

b. HOLZNER (ined., WU): subsp. *triloba* (OPIZ) ČELAK: Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): subsp. *triloba* (OPIZ) ČELAK: Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.);, subsp. *triloba* (OPIZ) ČELAK: pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 26.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): subsp. *hederifolia*: Szántókon, bolygatott gyepekben, kertekben elsősorban a hegylábon és településeken gyakori; subsp. *lucorum* (KLETT. et RICHT.) HARTL.: Erdőszéleken, üde cserjésekben, üde lomberdőkben a hegységben sokfelé megatlálható (KIRÁLY ined.).

Veronica filiformis SM.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Erzsébet-kert nyírt nyepjeiben (2000).

914. **Digitalis grandiflora** MILL. [Syn.: *D. ambigua* MURR.]

a. WALLNER (1903): Erdők hegylejtőin (Varis, Brennberg felé); #f. *ochroleuca* RCHB.: ritka (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélén (p. 551.).
KÁRPÁTI (1938): A brennbergi-völgyben, a Várhely körül és a Tatschy-árokban (p. 82.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak, Márcz (p. 551.).
TRAXLER (1962): Im Ödenburger Gebirge häufig (p. 8.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Füvesedő (leginkább *Melica*-s) tölgyesekben és gyertyános-tölgyesekben, erdőszegélyeken és felhagyott kőfejtőkön elég sok előfordulása ismert, főleg a keleti hegységrészben (pl. Fáber-rét, Istenszéke, Várhely, Brennbergi-völgy, Harkai-kúp, Erdei malom felett, Vörös-bérc, Hidegvíz-völgy, Köves-árok, Ágfalvi-erdő, Rideg-bérc, Borsó-hegy).

Digitalis purpurea L.

b. TRAXLER (1969): Verwildert auf Schutt auf dem Galgenberg bei Neckenmarkt (p. 53.).

/ 915. **Digitalis lanata** EHRH.

a. SZONTAGH (1864): Ad Sopronium (NIESSL) (p. 487.).

Megj.: Továbbiak (WALLNER, GOMBOCZ) csak laitaicumi adatokat hoznak, sőt utóbbi szerint (pp. 551-552.) NIESSL közlései a Lajta-hegységre vonatkoznak, így az adat törlendő. /

917. **Melampyrum cristatum** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 212.); subsp. *majus* (BAUMG.) SOÓ: Sopron mellett (p. 213.).

c. KIRÁLY (ined.): A Városligeti-erdő nyugati kitettségű száraz szegélyén néhány tő (2002). Korábbi soproni adatai a Laitaicumból származnak!

918. **Melampyrum arvense** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In agris inter segetes frequens (p. 488.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, ritka (a Lenck-féle téglavető melletti luczernáson) (p. 24.).

b. GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, bokros helyeken, Somfalva, Lépesfalva (p. 554.).
MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy nyugati oldalának száraz gyepjeiben többfelé (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

919. **Melampyrum barbatum** W. et K.

a. GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken a pannoniai flóraterületen. Sopron, Harka (p. 554.).

b. GOMBOCZ (1906): Márcz, Somfalva (p. 554.).
MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy déli oldalának száraz gyepjeiben nagy számban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

920. **Melampyrum nemorosum** L.

a. WALLNER (1903): Lombos erdeinkben közönséges (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban főkép a hegyvidéken mindenütt (p. 554.).
CSAPODY (1964): Fáberrét, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Kisavanyodó löszön, agyagos suvadásokon, gyertyános-tölgyesek és bükkösök szegélyein, útrézsűkön (pl. Deák-kút, Károlymagaslat, Váris, Daloshegy, Füzes-árok, Kecskepatak-völgye, Harkai-kúp, Istenszéke, Ezüst-hegy, Ferenc-forrás, Hidegvíz-völgy, Kovács-árok, ágfalvi gesztenyések, Seprőkötő-hegy, Bögöly-hegy, Hermes-domb, Magas-bérc, Kenyérleső, Görbe-halom).

922. **Melampyrum pratense** L.

a. WALLNER (1903): Erdeinkben közönséges (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros helyeken, irtásokban a hegy- és domb-vidéken mindenütt (p. 554.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
CSAPODY (1964): subsp. *vulgatum* (PERS.) DAHL: A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
SOÓ (1968a): subsp. *oligocladum* (BEAUV.) SOÓ et subsp. *angustifrons* (BORB.) SOÓ: Sopron (p. 219.).

c. TÍMÁR (1996a): subsp. *angustifrons* (BORB.) SOÓ: A Soproni-hegységben főleg a gesztenyésekben, de szórványosan másutt is többfelé előfordul (p. 22.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Degradált, mészkerülő jellegű gyertyános-tölgyesekben és tölgyesekben, gesztenyésekben, helyenként nagy tömegben. A hegység savanyú talajon álló, leromlott erdeinek egyik jellemző növénye.

(pl. Klastrom-hegy, Vas-hegy, Nap-hegy, Sánc-hegy, Fáber-rét, Hétbükkfa, Tölgyes-mocsár, Muck, a Récényi úttól Harka felé eső terület tisztásain és tarvágásaiban, a Récényi út és a Brennbergi-völgy között erodált oldalakon *Vaccinium myrtillus*-szal *és Avenella flexuosa*-val, a Brennbergi-medencében is mindenhol).

923. **Euphrasia rostkoviana** HAYNE [Syn.: *E. officinalis* L. p. p.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva, Undrovác in pratis (p. 488.).
WALLNER (1903): Nedves réteken gyakori (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, legelőkön, nedvesebb helyeken (p. 553.).
KÁRPÁTI (1949): A Bánfalva és Ágfalva közötti gesztenyés szélén; a Görbe-halomtelep közelében a Hátréten; az Ágfalva és Lépesfalva közt húzódó lápos réten (p. 176.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 553.).
TRAXLER (1962): subsp. *montana* (JORD.) WETTST.: Dachsgraben (p. 8.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gesztenyésekben (Lőverek, Sopronbánfalva, Ágfalva), réteken (pl. Fáber-rét, ágfalvi rétek) és mészkerülő erdők peremén, ásványi talajfelszínű részeken szórványosan.

924. **Euphrasia kerneri** WETTST. [Syn.: *E. picta* WIMMER subsp. *kerneri* YEO]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 221.).
CSAPODY (ined.): Trisetetum flavescentis-réten a Hidegvíz-völgyben.

925. **Euphrasia stricta** D. WOLFF ex LEHM.

a. WALLNER (1903 pro var.): Nedves réteken gyakori (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, homokos, füves helyeken mindenütt (p. 553.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. TRAXLER (1962): Marz – Sieggraben (p. 8.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben; Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp tetőrészén, száraz gyepekben (1999); Brennbergtől délre a határsáv gyepjeiben (2002).

927. **Odontites lutea** (L.) CLAIRV. [Syn.: *Euphrasia lutea* L., *Orthantha lutea* KERN.]

a. WALLNER (1903): Száraz dombokon (a „gesztenye erdőben" gyakori) (p. 15.).
CSAPODY (1949): A sopronbánfalvi Erdei-malom felett, kőfejtő tetején (p. 152.).
CSAPODY (ined.): Sopronbánfalván, az Erdei malom feletti felhagyott kőfejtőn ismételten találtam.

929. **Odontites vulgaris** MOENCH [Syn.: *Euphrasia odontites* L. p. p., *O. rubra* GILIB.]
   a. WALLNER (1903): Nedves réteken, vízárkokban (Schönherr-malom, Deákkút) (p. 15.).
      GOMBOCZ (1906): Sopron (p. 553.).
      BOROS (ined.): Ágfalva, az Ágfalvi-erdő É-i széle (1934).
      CSAPODY (1949): A Norikumban a Vöröskeresztes üdülő és a Béka-tó között (p. 152.).
      KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgy nedves rétjén (p. 176.).
      SOÓ (1968b): subsp. *calciola* (SCHUR) SOÓ: Ágfalva (BOROS) (p. 149.).
   c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Ma elsősorban a hegylábi legelőkön, parlagokon, útszéleken található (pl. Harkai-plató, ágfalvi rétek), a hegység belsejében, egykor legeltetett réteken a Hidegvíz-völgyben és kaszált, nedvesebb gyepekben kis egyedszámban találkozhatunk vele.

930. **Rhinanthus minor** L. [Syn.: *Alectorolophus parviflorus* WALLR.]
   a. WALLNER (1903): Nedves szántóföldeken és réteken (Tatschi-árok, Gesztenyés) (p. 32.).
      GOMBOCZ (1906): Nedves réteken tömegesen mindenütt (p. 553.).
   c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Nedves réteken, kiszáradó lápréteken, pl. Fáber-rét, Arbesz-rét, Hidegvíz-völgy, Liget-patak menti rétek.

931. **Rhinanthus angustifolius** C. C. GMEL. [Syn.: *Rh. major* EHRH., *Rh. glaber* auct., *Rh. serotinus* (SCHÖNHEIT) OBORNY]
   a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (p. 32.).
      GOMBOCZ (1906): Réteken gyakori mindenütt (p. 553.).
      BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
      SOÓ (1968a): subsp. *aestivalis* (ZINGER) SOÓ: Sopron (p. 230.).
   b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

935. **Rhinanthus alectorolophus** POLL. [Syn.: *Rh. hirsutus* LAM., *Alectorolophus hirsutus* ALL.]
   a. WALLNER (1903): Szántóföldeken gyakori (p. 32.).
      GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, vetés között. Sopron, Brennberg (p. 553.).
      SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
      SOÓ (1968a): subsp. *buccalis* (WALLR.) SCH. et TH.: Sopron (p. 233.).
   b. GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, vetés között. Lépesfalva mellett (p. 553.).
      HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
      HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
      HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 30.).
      BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

{936. **Pedicularis palustris** L.
   a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 234.). Megj.: Az adat a Kistómalmi-láprét állományára (Kőhidai-medence) vonatkozik, a hegységből hiányzik.}

937. **Lathraea squamaria** L.
   a. WALLNER (1903): Lombos erdeinkben (pl. a Bánfalvi malom mögötti bozótban, Kecskepatak) (p. 21.).

GOMBOCZ (1906): Árnyékos, televénydús erdőkben, a hegyvidéken mindenütt (p. 555.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY (ined.): Gyertyános-tölgyesekben, főként gyertyánon, a hegységben elszórtan található (pl. a Kecske-patak alsó hídjánál ligeterdőben, a Brennbergi-völgyben, az Erdei iskolával szembeni patakmenti égeresben és a Vörös-híd mögött (egykori) csemetekert sarkán lévő gyertyánosokban bőven, továbbá a Várhely oldalában, egykor a Fáber-réti autóparkoló idős gyertyánjain is).

939. **Globularia aphyllantes** CR. [Syn.: *G. elongata* HEGETSCHW., *G. punctata* LAP.]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 237.). Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumból származnak.

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962); zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).

943. **Orobanche purpurea** JACQ. [Syn.: *O. coerulea* VILL.]

a. WALLNER (1903): *Achillea millefolium* gyökerein él. Eddig csak a Perschiansky-féle Löwer mellett észleltetett (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken. Sopron mellett (UHL, WALLNER, SUPANEC) (p. 554.).

*946. **Orobanche alba** STEPHAN ex WILLD. [Syn.: *O. epithymum* DC.]

a. GOMBOCZ (1906): Labiatákon, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 554.).
Megj.: Régi adata feltehetően a Laitaicumra vonatkozik.

*949. **Orobanche picridis** F. SCHULTZ [Syn.: *O. loricata* RCHB. var. *picridis* BECK]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 243.).

*950. **Orobanche minor** SUTTON [Syn.: *O. barbata* auct., *O. apiculata* WALLR.]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 244.).

b. TRAXLER (1969): Bei Kalkgruben ein Kleefeld von dem Schmarotzer befallen und im Ertrag stark beeinträchtigt (p. 53.).

952. **Orobanche caryophyllacea** SM. [Syn.: *O. vulgaris* POIR.]

a. CSAPODY (ined.): Fáber-rét, Hidegvíz-völgyben a Vadászházzal szemben (1949).

*954. **Orobanche lutea** BAUMG. [Syn.: *O. rubens* WALLR.]

a. GOMBOCZ (1906): Füves helyeken, irtásokban elterjedt. *Medicago*-fajokon mindenütt (p. 554.).

*955. **Orobanche elatior** SUTTON [Syn.: *O. major* L., *O. kochii* F. W. SCHULTZ]

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 247.).

b. GOMBOCZ (1906): *Centaurea*-fajokon, Márcz (p. 554.).
Megj.: Régi adatai feltehetően a Laitaicumra vonatkoznak.

956. **Orobanche alsatica** KIRSCHL. [Syn.: *O. cervariae* KIRSCHL.]

Herb.:

a. „In dumetis vallis Hidegvíz-völgy versus Főiskolai vadásztanya supra pagum Ágfalva, parasitica in *Laserpitium latifolium*." (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): var. *minor* MEINSH. (Syn.: var. *libanotidis* RUPR.): A Hidegvíz-völgyben a Vadásztanyával szemben levő lejtőn *Peucedanum cervaria*-n (p. 177.).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben a Vadászház fölött, a széleslevelű bordamag élősködőjeként találták. Mai megléte kétes (p. 22.).

958. **Orobanche gracilis** SM. [Syn.: *O. cruenta* BERT.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein ad Sopronium (HITSCHMANN) (p. 488.).
WALLNER (1903): Dombokon és réteken közönséges. *Genista ovata*, *Bupleurum falcatum* és *Laserpitium latifolium* gyökerein él (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Papilionaceákon mindenütt (p. 554.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét (2000).

{959. **Pinguicula vulgaris** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 250.). Megj.: Soproni adatai a Kőhidai-medence meszes láprétjeiről származnak.}

Campsis radicans (L.) SEEMANN

c. KIRÁLY (ined.): Kertből kivadulva Sopron belterületén, az Ady E. úton (1999-2001).

965. **Plantago arenaria** W. et K. [Syn.: *P. indica* L.]

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).

{967. **Plantago maritima** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 255.). Megj.: Az adat biztosan nem a hegységre, hanem feltehetően a Fertő-medencére vonatkozik.}

970. **Plantago lanceolata** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias (p. 479.).
WALLNER (1903): subsp. *lanceolata*: Nagyon közönséges (p. 28.). Megj.: az ugyanitt jelzett „var. *altissima* MALY" és „var. *pumila* MALY" bizonytalan, kétes hovatartozású alakok.
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, réteken mindenütt; subsp. *sphaerostachya* (M. et K.) HAY.: Sopron mellett (Lyc. exsicc.) (p. 555.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined): Üde réteken, erdőszegélyeken, utak mentén a hegységben, ill. a hegylábon mindenfelé megtalálható.

971. **Plantago altissima** L. [Syn.: *P. lanceolata* L. subsp. *altissima* ARCANG.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 104.).

973. **Plantago media** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias (p. 479.).
WALLNER (1903): Réteken, gyepen, útszéleken közönséges (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, réteken mindenütt (p. 555.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde réteken, taposott területeken, utak mentén a hegységben és a hegylábon sokfelé él.

974. **Plantago major** L.

a. SZONTAGH (1864): In fossis, ad vias (p. 479.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon közönséges; var. *minor* ROTH (sub nomine var. *nana*): különösen homokos talajon (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, réteken, nedves helyeken mindenütt (p. 555.).

b. MELZER (1960): Auf sandigen Äckern bei Lackenbach (p. 191).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, taposott helyeken, parlagokon elsősorban a hegylábon, de szórtan a hegység belsejében is megtalálható; subsp. *pleiosperma* PILGER: Ágfalva, Liget-patak menti rét melletti parlag (2000), Olasz-földek parlagjai, Tauscherbach mellett az országhatárnál, a hegység belsejében a műszaki záron a Nyíresnél (leg. KIRÁLY, 2000-2002).

975. **Chelidonium majus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad muros frequens (p. 492.).
WALLNER (1903): Omladékon, sövények mellett, bokrok között gyakori (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, házak mellett, falakon gyakori. A hegyvidék nedves völgyeiben is (p. 498.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bolygatott településkörnyéki erdőkben, akácosok alatt él. A hegységben nem mondható gyakorinak.

978. **Papaver argemone** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 269.). Megj.: A területhez legközelebb a Soproni-medence közvetlen szomszédságában, a kópházi vasúti megállónál láttam (KIRÁLY), sínek közötti törmeléken (2002).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1965).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
TRAXLER (1978): Lackendorf (p. 51.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

980. **Papaver confine** JORD. [Syn.: *P. dubium* L. subsp. *confine* (JORD.) HÖRANDL]
a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis arenosis circa Sopronium satis frequens (p. 492.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron mellett (p. 498.).
b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúptól K-re, árokszélen (2003, HKG); Sopron belterületén, a vasút mentén többfelé; a kópházi Kő-hegy lábánál fekvő szántókon, mesgyéken többfelé (2004).

981. **Papaver rhoeas** L.
a. SZONTAGH (1864): Inter segetes frequens (p. 492.).
WALLNER (1903): Kertekben mívelik. Elvadulva a gabona között gyakori (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon (p. 498.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Harka, Sopron és Ágfalva környékének szántóin, gyomos mesgyéin, valamint a települések belterületén. A hegység belsejében csak időszakosan, pl. tarvágáson a Bögöly-hegyen, ill. vadszórón a Vörös-árokban.

982. **Papaver somniferum** L.
a. SZONTAGH (1864): In cultis (p. 492.).
WALLNER (1903): Ágfalva körüli szántóföldeken mívelik. Itt-ott elvadulva (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik és sokszor elvadul (p. 498.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Olasz-földek, elvadulva (2002).

Eschscholzia californica CHAM.
b. TRAXLER (1969): Auf Schutt verwildert zwischen Neckenmarkt und Ritzing (p. 50.).

983. **Corydalis cava** (L.) SCHW. et KOERTE [Syn.: *C. bulbosa* (L.) PERS.; *C. tuberosa* DC.]
a. SZONTAGH (1864): In silvis montosis versus Harka (p. 492.).
WALLNER (1903): Bokrok között (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, a hegyvidéken úgy a főalak, mint a lus. *albiflora* (KIT.) PETERM. elterjedt (p. 498.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben és patakmenti égerligetekben sokfelé, de a korábbi erdőélés következtében (talajerózió) némileg visszaszorult (lelőhelyei: pl. a Rák-patak mentén az Erdei malomnál, az Erdei

iskolánál, az autós kempingnél; a Hidegvíz-völgyben, a Füzes-árokban, a harkai erdők szélén, a Várison; több színváltozatban).

984. **Corydalis solida** (L.) CLAIRVILLE

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 492.).
WALLNER (1903): Bokrok között (Deákkút, Neuhofkert) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken a hegyvidéken (p. 498.).
b. GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A *C. cava*-nál ritkább, félszáraz gyertyános-tölgyesekben, néhol égerligetekben (pl. Sörházdomb, Vadkan-árok, a Rák-patak mellett az Erdei iskolánál és az Ifjúsági tábornál, Köves-árok).

Corydalis lutea (L.) LAM. et DC. [Syn.: *Pseudofumaria lutea* (L.) BORKH.]

c. KIRÁLY (ined.): Az Egyetem főépületének egyik falrepedésében (1999, HKG), innét gyorsan kipusztult, viszont szintén az Egyetem területén, a faipari tanműhely falainak oldalában nagy számban él (2000-2003).

988. **Fumaria officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis, agris (p. 492.).
WALLNER (1903): Ugarföldeken, mívelt talajon közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, kertekben, szántóföldeken gyakori (p. 498.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. TÍMÁR (ined.): Erdei iskola mellett (1995).
KIRÁLY (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban, parlagokon Ágfalva mellett többfelé (pl. Olasz-földek, Magyar-földek, Alsó-Tödl alatti kis parcellák), ill. Ágfalva és Sopron közt útszéleken elég gyakori (1999-2002).

990. **Fumaria vaillantii** LOIS. [Syn.: *F. carinata* SCHUR]

a. WALLNER (1903): Szántóföldek szélén (út Somfalvára, Löwerek) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, kertekben, szántóföldeken gyakori (p. 498.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. KIRÁLY (ined.): Liget-patak melletti rét szélén, szántón (2003).

995. **Brassica rapa** L. [Syn.: *B. asperifolia* LAM., *B. campestris* L.]

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 493.).
WALLNER (1903): Mívelik (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadul (p. 501.).
b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 30.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

996. **Brassica × napus** L. (= *B. oleracea* × *rapa*)
- a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 493.).
  WALLNER (1903): Mívelik (p. 7.).
  GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadul (p. 501.).
- c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén (járdaszéleken, törmelékes helyeken), illetve a Soproni-medence útjai mellett, szántói szélén többfelé elvadulva (2001-2003).

998. **Erucastrum nasturtiifolium** (POIR.) SCHULZ [Syn.: *E. obtusangulum* (SCHLEICH.) RCHB.]
- a. KÁRPÁTI (1954): Sopronban a délivasúti pályaudvarnál a sínek mentén, a sopronbánfalvi Alomhegy öreg kőfalain (p. 74.).
- b. MELZER (ined., WU): Galgenberg bei Neckenmarkt (1961), Neckenmarkt (1964).

999. **Sinapis arvensis** L. [Syn.: *Brassica arvensis* RABENH.]
- a. SZONTAGH (1864): Inter segetes frequentissima (p. 493.).
  WALLNER (1903): Szántóföldeken igen kellemetlen gaz (p. 37.).
  GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon közönséges, olykor töméntelen (p. 501.).
- c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Ágfalva és Harka környékén hegylábi parlagokon, szántókon szórványosan.

1000. **Sinapis alba** L. [Syn.: *Brassica alba* RABENH.]
- a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
  SZONTAGH (1864): Cum priori (*S. arvensis*) rarior, ad Sopronium in monte Grosse Stein (HITSCHMANN) (p. 493.).
- c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Csengeri utca, járdaszéleken (2001, HKG).

1002. **Diplotaxis muralis** (L.) DC.
- a. WALLNER (1903): Szántóföldek, utak szélén közönséges; subvar. *caulescens* (sub nomine var. *ramosa* NEILR.): ugyanott (pp. 13-14.).
  GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett közönséges (p. 501.).
- b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
  HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
  SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
  TRAXLER (1984a): Zwischen Neckenmarkt und Ritzing (p. 21.).
  BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

1003. **Diplotaxis tenuifolia** (JUSL.) DC.
- a. WALLNER (1903): Szántóföldek szélén, omladékon (gyakori a vasútgáton Ágfalva felé) (p. 14.).
  KÁRPÁTI (1954): Sopron városban az Erdőmérnöki Főiskola és az Alsólövér-utca közti romos helyeken igen bőven nő (p. 74.).
- b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
  HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
  NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
  SCHRATT – CECH (ined., WU): Mönchwald (1983).
  TRAXLER (1984a): Neckenmarkt, Hang westlich des Ortes und Galgenberg, ferner am Schuttplatz südwestlich des Ortes und bei Haschendorf (p. 21.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Utak mellett, mezőgazdaságilag művelt helyeken, kerítések falazatain, főleg Sopron belterületén gyakori.

1004. **Raphanus raphanistrum** L.

a. WALLNER (1903): Szántó-, ugarföldeken, a vetések között nagyon kellemetlen gaz (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Vetésben, parlagon közönséges (p. 502.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Tolvaj-árok kijáratánál, kaszálóréten egyetlen tő, pillanatnyi megtelepedés (2002), Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, extenzív parcellákon (2003).

1005. **Raphanus sativus** L.

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Olasz-földek parlagjain (2000).

*1009. **Conringia orientalis** (L.) DUM. [Syn.: *Erysimum perfoliatum* CR.]

a. WALLNER (1903): Kopár és mívelt helyeken („Hofäcker") (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon gyakori. Sopron mellett (WALLNER) (p. 500.).

b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 500.).

1010. **Conringia austriaca** (JACQ.) SWEET

a. CSAPODY (ined.): Asztalfőn, bükkösben egyetlen alkalommal (1960).
SOÓ (1968a): Sopron (p. 301.).
SOÓ (1980): Sopron? (p. 95.).

1011. **Lepidium campestre** (L.) R. BR. in AIT. [Syn.: *Thlaspi campestre* L.]

a. SZONTAGH (1864): In cultis versus Sopronium (p. 493.).
WALLNER (1903): Szántóföldek szélein, ugarföldön, lejtőkön nem ritka (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, utak mellett közönséges (p. 502.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, rézsűkön, száraz erdőszegélyeken, főleg a hegységperemen.

***Lepidium sativum** L.
a. GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadul (p. 502.).

{1012. **Lepidium perfoliatum** L.
a. WALLNER (1903): Kopár talajon (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett téglavetők (p. 502.).
CSAPODY (1953): A bécsi műút mentén (p. 18.).
Megj.: A fenti adatok nem a tárgyalt területre, hanem legfeljebb a Soproni-medence Laitaicum felé eső peremére vonatkozhatnak.}

1014. **Lepidium ruderale** L.
a. WALLNER (1903): Törmeléken, falak, utak, sövények mellett nagyon közönséges (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, falak, utak mellett, különösen a síkon közönséges (p. 502.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron és Harka belterületén, járdaszéleken, törmelékes helyeken gyakori (1999-2003).

1016. **Lepidium densiflorum** SCHRAD.
c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a Sörgyár melletti ipari vágányok között (2000, HKG).

1018. **Lepidium draba** L. [Syn.: *Cardaria draba* DESV.]
a. SZONTAGH (1864): In fossis, ad vias frequentissimum (p. 494.).
WALLNER (1903): Utak, mesgyék mellett nagyon közönséges (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, utak, kerítések mellett igen közönséges (p. 502.).
b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Árokszéli gyepekben, szőlők, szántók szegélyén a hegység peremrészein nem ritka (2001).

1019. **Coronopus squamatus** (FORSKÅL) ASCH. [Syn.: *C. procumbens* GILIB.]
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 307.). Megj.: Ezen adata feltehetően a Laitaicumra vonatkozik.
c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomással szemben fekvő nedves szántón, nagy számban (2004, HKG).

{1020. **Isatis tinctoria** L.
a. SOÓ (1980): Sopron (p. 95.). Megj.: Soproni adata (CSAPODY ined.) a Laitaicumból származik.}

Iberis umbellata L.
b. TRAXLER (1967b): Mehrfach auf Schutt verwildert bei Weppersdorf (p. 145.).
TRAXLER (1969): Auf Schutt verwildert zwischen Neckenmarkt und Ritzing, an einer Wegböschung in Kalkgruben (p. 51.).

{1021. **Biscutella laevigata** L.
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 310.). Megj.: Sopron mellett kizárólag a Laitaicumban fordul elő.}

1023. **Thlaspi arvense** L.
a. SZONTAGH (1864): In cultis, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Mindenütt kopár és mívelt talajon (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett mindenütt (p. 501.).
b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): (ined.): Szántókon, szőlők közt, szemetes, törmelékes helyeken a hegység peremén sokfelé, utak mellett a hegység belsejében is (2001-2003).

1025. **Thlaspi perfoliatum** L.
a. SZONTAGH (1864): In cultis, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, szőlőkben, útszéleken közönséges (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken, mívelt talajon gyakori (p. 501.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szárazabb gyepekben, útrézsűkön, szántókon a zárt erdőterületek kivételével mindenütt megtalálható.

/ 1027. **Thlaspi montanum** L.
a. SOÓ (1968a): Sopron? (p. 314.). Megj.: Régi soproni adata (DECCARD in SZONTAGH 1864: 493) egyértelműen a Laitaicumból származik, azóta is megerősítetlen. /

1030. **Teesdalia nudicaulis** (L.) R. BR. in AIT. [Syn.: *Thlaspi nudicaule* DC. et LAM.]
a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (DECCARD) (p. 493.).
GOMBOCZ (1906): Homokos szántóföldeken. Sopron, Bánfalva (DECCARD) (p. 502.).
SOÓ (1968a): Sopron? (p. 316.).
Megj.: Újabb országos flóraműveinkben nem szereplő, megerősítésre váró adat.

1031. **Capsella bursa-pastoris** (L.) MEDIC. [Syn.: *Bursa pastoris* WIGG.]
a. SZONTAGH (1864): Ubique frequentissima (p. 494.).
WALLNER (1903): Gyepen, utak mellett, szántóföldek szélein; f. *coronopifolia* DC., #f. *dentale*: közönséges; f. *simplicifolia* PERS. (sub nomine var. *integrifolia* DC.): a „Waldmühle" mögött; #f. *apetala*: nagyon ritka (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett, füves helyeken mindenütt; f. *coronopifolia* DC. et #var. *apetala* OPIZ: gyakori; f. *simplicifolia* PERS. (sub nomine var. *integrifolia* DC.): Bánfalva Waldmühle (WALLNER) (p. 502.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, taposott, bolygatott területeken, elsősorban a településeken és azok környékén él.

1033. **Myagrum perfoliatum** L.
b. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Schattendorf, 1843-47 között (p. 89.).

1034. **Neslea paniculata** (L.) DESV. [Syn.: *Vogelia paniculata* HERN.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis humidis circa Sopronium (p. 493.).
WALLNER (1903): Vetések között, ugarföldeken, utak mentén nagyon elszóródva (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Vetés között, parlagon gyakori (p. 502.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét melletti parlag (2000), Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, extenzív parcellákon (2003).

1035. **Bunias orientalis** L.

c. KIRÁLY (ined.): Harkától délre, régi parlag kavicsos, gyér növényzetű részein (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001, HKG).

***Bunias erucago** L.

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken (csak TAXNER figyelte meg) (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldön, Sopron mellett átmenetileg (WALLNER) (p. 503.).

{1040. **Alyssum montanum** L.

a. WALLNER (1903): Napos dombokon gyakori (p. 3.). Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak, ahol ma is gyakori.}

1042. **Alyssum alyssoides** (L.) NATH. [Syn.: *A. calycinum* L.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in cultis (p. 493.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken és száraz, gyepes helyeken gyakori (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Kopár legelőkön, mezőkön, utak mellett közönséges (p. 500.).

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Ritzing (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Száraz, taposott gyepekben Harkai-kúp, Harkai-plató, Ezüst-hegy (2001).

Lobularia maritima (L.) DESV.

b. TRAXLER (1967a): Mehrfach verwildert auf dem Galgenberg bei Neckenmarkt (p. 2.).

1045. **Berteroa incana** (L.) DC. [Syn.: *Alyssum incanum* L., *Farsetia incana* R. BR.]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in cultis (p. 493.).
WALLNER (1903): Utak mellett, lejtőkön, dombokon közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Kopár, napos, köves helyeken, falakon, utak mellett, különösen a pannoniai flóraterületen közönséges (p. 500.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon, útszéleken szórványosan, a hegység belsejében pl. az Erdei malom feletti kőfejtőn.

1048. **Draba nemorosa** L.

c. KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Sopron belterületén (Deák tér) virágágyásban több példány (időleges megtelepedés) (p. 236.).

1050. **Erophila spathulata** LÁNG [Syn.: *E. verna* (L.) CHEVALL. subsp. *spathulata* (LÁNG) VOLLM.]

Herb.:

„In pascuis arenosis prope Sopron" (GOMBOCZ E., 1899, HBP, rev. BORSOS O.)

Lit.:

a. SOÓ – BORSOS (1968b): Sopron (GOMBOCZ) (p. 409.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Egyetemi Botanikus Kert kőrakásain, járdaszélein (1996-2001).

1051. **Erophila verna** (L.) CHEVALL. [Syn.: *E. vulgaris* DC., *Draba verna* L.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus graminosis, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Száraz gyepben, homokos talajon közönséges (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Legelőkön, száraz mezőkön mindenütt (p. 500.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. TRAXLER (1964): subsp. *stenocarpa* (JORD.) VOLLM.: Sieggrabener Sattel (p. 7.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kora tavasszal még nyílt gyepekben, útrézsűkön sokfelé megtalálható.

1052. **Armoracia lapathifolia** USTERI [Syn.: *A. rusticana* G. M. SCH., *Cochlearia armoracia* L.]

a. WALLNER (1903): Mívelve és elvadulva (p. 11.).
GOMBOCZ (1906, sub nomine *Rorippa rusticana* GREN. et GODR.): Mívelik és kertekben gyakran elvadul (p. 499.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
NIKLFELD et al. (ined., WU): SW von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya belterületén; az ágfalvi TSz mellett füves útszélen; Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

1054. **Cardamine impatiens** L.

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein (Tatschiárok, Deákkút) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Nedves erdőkben a soproni hegységben gyakori (p. 498.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. TRAXLER (1961): Loipersbach, Dachsgraben (p. 9.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde, gyakran bolygatott lomberdőkben (pl. kigyérített, ligetes foltokon), fenyvesekben, kocsinyomokon a hegységben elszórtan sokfelé előfordul.

1055. **Cardamine hirsuta**

c. KIRÁLY (ined.): A Köves-árokban és a Farkas-árok felett, nedves, kavicsos útszéleken többfelé (2001, HKG), Sopron belterületén (Deák-tér), virágágyásban (időleges megtelepedő) (2002).

1056. **Cardamine flexuosa** WITH. [Syn.: *C. sylvatica* LINK.]

a. GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos völgyekben (p. 498.).
SOÓ (1968a): Sopron? (p. 340.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).

1057. **Cardamine parviflora** L.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Egyetem épületei mellett, kertészeti földanyaggal behurcolva (leg. et det. BÖRCSÖK Z.). (2002, HKG).

1058. **Cardamine amara** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis (p. 493.).
WALLNER (1903): Hegyi patakok mellett („Waldmühle") (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mocsaras, nedves helyeken (p. 498.).
KÁRPÁTI (1938): A Rákpatak mentén a Hidegvíz-völgytől egészen Sopronbánfalváig elég bőven (p. 80.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfaforrás mellett (p. 173.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

b. TRAXLER (1961): Dachsgraben (p. 9.).
TRAXLER (1962): Marz – Sieggraben (p. 4.).
HOLZNER (ined., WU): Ritzing NW (1978).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Schmalzsteigriegel) (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Forráslápokban, égerligetekben és láposodó égeresekben a hegységben viszonylag gyakori (pl. a Rák-patak mentén és annak mellékvölgyeiben: Tolvaj-árok, Tacsi-árok, Rámel-árok, Köves-árok; Hidegvízvölgy és kis mellékvölgyei, Arbesz-rét égeresei, Bika-rét, Kánya-szurdok, Ferencforrás, Zsilip-árok, Gyertyánfa-forrás, Füzes-árok, Vörös-árok).

1059. **Cardamine pratensis** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis (p. 493.).
WALLNER (1903): subsp. *pratensis* et subsp. *matthioli* (MOR.) ARC. (sub nomine *C. hayneana* (WELWITSCH) RCHB.): Nedves réteken (pl. az uszoda mögött) (p. 8.).

GOMBOCZ (1906): Nedves réteken gyakori; subsp. *matthioli* (MOR.) ARC. (sub nomine *C. hayneana* (WELWITSCH) RCHB.): nedves réteken, a soproni uszoda mellett (WALLNER) (p. 498.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): subsp. *pratensis* et subsp. *matthioli* (MOR.) ARC.: Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
SOÓ (1941): subsp. *matthioli* (MOR.) ARC.: Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
SOÓ – ISÉPY (1968): subsp. *matthioli* (MOR.) ARC.: Sopron „Hidegvízvölgy" (BORSOS – SIMON) (p. 401.).

b. TRAXLER (1961): Marz – Sieggraben (p. 9.).
HOLZNER (ined., WU): Ritzing NW (1978).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde-nedves réteken többfelé, pl. Fáber-rét, Tacsi-árok, Rák-patak völgye, Arbesz-rét; subsp. *matthioli* (MOR.) ARC.: Fáber-rét (leg. CSAPODY).

1061. **Dentaria bulbifera** L. [Syn.: *Cardamine bulbifera* CR.]

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben (Kecskepatak, Burgstall) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, bokrok között. A soproni hegységben gyakori (p. 499.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben, valamint fenyőelegyes származékaikban a hegységben általánosan elterjedt (pl. Károly-magaslat, Asztalfő, Zsilip-árok, Mészverem, Ilona-akna, Szt. István-akna, Muck, Poloska-bérc, Borsó-hegy, Brennberg, Óhermes és Új-Hermes).

1062. **Dentaria enneaphyllos** L. [Syn.: *Cardamine enneaphyllos* CR.]

a. SZONTAGH (1864): In silva ad Undrovác (p. 493.).
WALLNER (1903): Hegyszakadékokban (Kecskepatak, „Steingraben") (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, nedves erdőkben, patakok mellett. Sopron, Kecskepatak, Bánfalva (p. 498.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1949): Tatschy-árokban (p. 151.).
CSAPODY (1953): Tolvajárokban bőven (p. 18.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Szivárgóvizes gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, égerligetekben viszonylag kevés lelőhelyen, de esetenként nagy számban, (pl. Kecske-patak alsó folyása, Várhely Tacsi-árok felé eső oldalán, Rák-patak mellett az autós kempingnél, Tacsi-árok, Tolvaj-árok, Óhermes, Vadkan-árok torkolata).

*1064. **Barbarea stricta** ANDRZ. in BESS. [Syn.: *Campe stricta* WIGHT ex PIPER]
a. WALLNER (1903): Gödrökben (Pejachovich-féle téglavető) (TAXNER) (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken Sopron körül (WALLNER) (p. 499.).

1065. **Barbarea vulgaris** R. BR. [Syn.: *Campe barbarea* WIGHT ex PIPER]
a. SZONTAGH (1864): In pratis humidis, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Árkok mellett, nedves réteken és szántóföldeken közönséges (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, árkokban, utak mellett közönséges (p. 499.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): Fáber-rét, mocsárréten (2001), a határsávon az Asztalfőtől K-re sokfelé (2002).

1067. **Cardaminopsis arenosa** (L.) HAY. [Syn.: *Arabis arenosa* SCOP., *Sisymbrium arenosum* L.]
a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 493.).
WALLNER (1903): Nedves, homokos helyeken (a „Waldmühle" mögött) (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, homokos helyeken. Sopron mellett Nándormagaslat (SZONTAGH), Bánfalva-Waldmühle (WALLNER) (p. 499.).
SOÓ (1970): subsp. *petrogena* (KERN.) SOÓ: Sopron? (p. 598.).
c. KIRÁLY (ined.): A bánfalvi Erdei malom régi kőfalain (2002, HKG).

1068. **Arabis turrita** L. [Syn.: *A. umbrosa* CR.]
a. WALLNER (1903): Köves erdőnyílásokon (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken gyakori. Sopron körül (WALLNER)!! (p. 499.).
CSAPODY (1953): Hatvan-turistaház mögött, a Dalos-hegy alján (p. 18.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A vársi hegységrész csúcsain, szárazabb, sekély talajú tölgyesekben (pl. Istenszéke, Harkai-kúp, Károly-magaslat).

1070. **Arabis auriculata** DC. [Syn.: *A. recta* VILL.]
a. WALLNER (1903): Mészköves dombokon („Burgstall") (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Napsütötte, köves helyeken. A soproni hegységben a Burgstallon (WALLNER) (p. 499.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

1071. **Arabis hirsuta** (L.) SCOP. s. l.
a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in collibus circa Sopronium (p. 492.).
WALLNER (1903): Réteken és erdőkben nem ritka (Uszoda mögött és „Schluchtwiese"); subsp. *gerardi* (BESS.) HARTM.: erdős dombokon (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): subsp. *gerardi* (BESS.) HARTM.: Sopron mellett (WALLNER) (p. 499.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat, Vársi-kőfejtők (1966).

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
c. KIRÁLY (ined.): Kenyérleső, meredek mesterséges rézsűn (2001).

1072. **Turritis glabra** L. [Syn.: *A. glabra* (L.) BERNH.]
a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 492.).
WALLNER (1903): Erdők tisztásain gyakori (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők szélén a hegy- és dombvidéken gyakori (p. 499.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A hegység külső peremén erdőszéleken, köves helyeken, tisztásokon szórványosan (pl. Harkai-kúp, Gloriette-csúcs).

1074. **Rorippa palustris** (L.) BESS. [Syn.: *R. islandica* auct., *Nasturtium palustre* DC.]
a. SZONTAGH (1864): In locis uliginosis, aquis stagnantibus (p. 493.).
WALLNER (1903): Pocsolyákban (Varis) (p. 25.).
CSAPODY (1949): Hidegvíz-völgyben a Vadásztanyánál (p. 151.).
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

1075. **Rorippa austriaca** (CR.) BESS. [Syn.: *Nasturtium austriacum* CR.]
a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (HITSCHMANN) (p. 493.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, romtalajon. Sopron mellett a Nándormagaslaton (p. 499.).
b. MELZER (ined., WU): Weppersdorf (1968).
TRAXLER (1961): Schattendorf – Loipersbach, Sieggraben (p. 9.).
JANCHEN (1977): Schattendorf, Loipersbach, Sieggraben, scheint sich überall längs der Straßen und Feldwege auszubreiten (p. 163.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
c. CSAPODY (ined.): Ágfalva mögött az Arbesz-réten (1996).
KIRÁLY (ined.): Harka, a községtől az Istenszéke felé húzódó út szélén (2001); az Ikva mellett a Jereván lakótelep szomszédságában, törmelékes helyen (leg. CSISZÁR, det. KIRÁLY, 2001) Sopron és Ágfalva közötti vasúti töltésen (2002).

1077. **Rorippa sylvestris** (L.) BESS. [Syn.: *Nasturtium sylvestre* R. BR.]
a. SZONTAGH (1864): Ad Sopronium satis frequens (p. 493.).
WALLNER (1903): Utak, patakok mellett, árkokban, elárasztott helyeken közönséges (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, utak mellett, szántóföldek szélén gyakori (p. 499.).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Kocsinyomokon, nedves gyomtársulásokban, taposott helyeken főleg a hegységperemen.

1082. **Hesperis tristis** L. [Syn.: *H. desertorum* VEL.]
a. GOMBOCZ (1906): Száraz réteken, utak mellett. Schönherrmalom (p. 500.).
b. MELZER (ined., WU): Galgenberg bei Neckenmarkt (1961).

1083. **Hesperis matronalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis (p. 493.).
WALLNER (1903): Mívelik (a Wrchovszky-féle Löwer szélén elvadulva) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadulva a felső löverekben (p. 500.).

1085. **Erysimum cheiranthoides** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 373.).
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Egyetemi Botanikus Kert útszélein (1998-2000); az Ikva mellett a Jereván lakótelep szomszédságában, törmelékes helyen (leg. CSISZÁR, det. KIRÁLY, 2001).

1086. **Erysimum repandum** HÖJER in L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, muris (p. 493.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon, utak mellett, nagyon közönséges (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon gyakori (p. 501.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 26.).

*1088. **Erysimum hieracifolium** JUSL. in L.

a. WALLNER (1903): Ligetekben, lejtőkön („Weingarts"-árok) (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, agyagos helyeken. Sopron mellett (WALLNER) (p. 501.).

1089. **Erysimum odoratum** EHRH. [Syn.: *E. pannonicum* CR.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis montosis circa Sopronium (p. 493.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.). Megj.: GOMBOCZ (1906) adatai és az újabb tapasztalatok alapján a Sopron körül a határon innét kizárólag a Laitaicumban található, CSAPODY adata talán elírás.
b. TRAXLER (1973b): Im Raume von Neckenmarkt und Deutschkreutz (p. 54.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

1090. **Erysimum diffusum** EHRH. [Syn.: *E. canescens* ROTH]

a. WALLNER (1903): Száraz dombokon, gátakon, törmeléken, falakon (p. 15.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva és Sopron között a vasút mentén (2003). Összes korábbi Sopron környéki irodalmi adata (így WALLNER fenti közlése is) a Laitaicumra vonatkozik, ahol jóval gyakoribb.

1092. **Alliaria petiolata** (M. B.) CAVARA et GRANDE [Syn.: *A. officinalis* ANDRZ.]

a. SZONTAGH (1864): In ruderatis, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Bokrok között, sövények mellett, erdőkben gyakori (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők szélein mindenütt (p. 500.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Zavart, bolygatott erdőkben, lékekkel szabdalt, megbontott állományokban a hegységben mindenfelé megtalálható.

1093. **Descurainia sophia** (L.) WEBB. in PRANTL [Syn.: *Sisymbrium sophia* L.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Kövesárok, 1844 (p. 89.).
SZONTAGH (1864): In agris, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Kopár helyeken közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Utak, kerítések, házak mellett mindenütt (p. 500.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegylábi területek szántóin, gyomtársulásokban gyakori faj (2001-2002).

1094. **Sisymbrium officinale** (L.) SCOP. [Syn.: *Chamaeplium officinale* WALLR.]

a. SZONTAGH (1864): In ruderatis, ad vias (p. 493.).
WALLNER (1903): Törmeléken, kopár helyeken, útszéleken; nagyon közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon igen közönséges (p. 500.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Gyomtársulásokban, útszegélyeken, főleg a hegylábon (pl. Ezüst-hegy alatt), a hegységben: a hidegvíz-völgyi Vadászház előtt (CSAPODY), Bögöly-hegyen tarvágáson (KIRÁLY).

1095. **Sisymbrium strictissimum** L.

a. WALLNER (1903): Bokrok között, erdők és utak szélén (Löwerek) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, patakok mellett, Ikva, Rák patak m. (p. 500.).
GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Sopron mellett az Ikva-patak mentén (p. 163.).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben (1985).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A Rák-patak és Ágfalva alatt a Liget-patak mentén magaskórósokban, Bánfalva és Sopron belterületén (pl. Erzsébet-kert) üde patakmenti gyomtársulásokban.

1097. **Sisymbrium loeselii** JUSL. in L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Stadtmauern Sopron, 1843-47 között (p. 89.).
WALLNER (1903): Törmeléken, falakon, útszéleken közönséges (p. 37.).
Megj.: GOMBOCZ (1906) csak a Laitaicumból közli (p. 500.), mai hazai megfigyelései is onnét származnak. Feltehetően korábban is a város Fertőmelléki-dombság felé eső részeinek mészkőből rakott falain találták.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

1098. **Sisymbrium altissimum** L. [Syn.: *S. sinapistrum* CR.]

a. GOMBOCZ (1906): Homokos, napos helyeken a pannoniai flóraterületen. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 500.). Megj.: Bizonnyal a Laitaicumra vonatkozó adat.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

1099. **Sisymbrium orientale** TORN. in L. [Syn.: *S. columnae* JACQ.]

a. WALLNER (1903): Törmeléken, falakon, útszéleken közönséges („Langen-zeilergraben") (p. 37.). Megj.: A Laitaicumra vonatkozó adat.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Ikva mentén a város keleti kijáratánál, törmelékes helyeken és parlagokon (2004, HKG).

1100. **Arabidopsis thaliana** L. [Syn.: *Arabis thaliana* L., *Stenophragma thaliana* ČELAK]

a. SZONTAGH (1864): In locis siccis ad Sopronium (p. 493.).
WALLNER (1903): Bánfalva mellett szántóföldeken, Nándor-magaslat, Varisi-kőfejtő (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, füves helyeken gyakori. Sopron mellett a Nándor-magaslaton (p. 501.).

b. TRAXLER (1961): Dachsgraben, Brenntenriegel (p. 9.).
TRAXLER (1962): Rohrbach (p. 4.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.).

c. KIRÁLY (ined.): Félszáraz-száraz gyepekben, főleg a hegységperemen (pl. Harkai-plató, Fáber-rét, Arbesz-rét, Rák-patak menti rétek).

*1101. **Camelina sativa** (L.) CR. [Syn.: *C. sativa* subsp. *sativa*]

a. SZONTAGH (1864): In agris, inter segetes (p. 493.).
WALLNER (1903): Utakon, szántóföldeken, homokos helyeken közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Vetés közt homokos talajon a síkvidéken. Sopron (p. 501.).

1102. **Camelina microcarpa** ANDRZ. ex DC. [Syn.: *C. sativa* (L.) CR. subsp. *microcarpa* E. SCHMID]

b. MELZER (ined., WU): Neckenmarkt W, Kornfeld (1968).
TRAXLER (1969): subsp. *pilosa* (DC.) JÁV. (sub nomine *C. pilosa* (DC.) ZINGER subsp. *pilosa* (DC.) HEGI): Auf Ödland verwildert zwischen Neckenmarkt und Ritzing (p. 51.).
HOLZNER (1974): subsp. *pilosa* (DC.) JÁV.: Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Harkától délre, régi parlag nyílt részein (2001); Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, extenzív parcellákon (2003).

1104. **Camelina rumelica** VEL.

b. TRAXLER (1967a): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt mehrfach an Feld- und Weingartenrändern (p. 2.).
MELZER (ined., WU): Neckenmarkt W, Kornfeld (1968).

1105. **Reseda luteola** L.

a. SZONTAGH (1864): In campestribus ad Undrovác (p. 494.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon, gátakon, utak mellett (Schönherrmalom, Fáber-rét). Imitt-amott mívelik (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, utak mellett főleg a síkvidéken. Sopron (p. 503.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960, 1961, 1965, 1968).
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1962, 1965).
MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).

HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Helenenschacht (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Az Ikva mellett a Jereván lakótelepnél törmelékes helyen (leg. CSISZÁR, det. KIRÁLY, 2001); a Harkai-kúp alján, árokszélen (2001); Harkától délre útszéleken, ill. a Házhegy-árok bejáratánál, útrézsűn (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); a harkai lőtér szegélyében; a Róka-domb oldalában tarvágáson (2002).

1106. **Reseda lutea** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva, Harka (p. 494.).
WALLNER (1903): Mesgyéken, lejtőkön, utak mellett közönséges (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken, főleg mészen (p. 503.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegységperemi gyomtársulásokban, szőlőkben, útszéleken közönséges.

{1108. **Reseda phyteuma** L.

a. GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 503.).
SOÓ (1968a): Sopron (p. 390.). Megj.: Adatai kivétel nélkül a Laitaicumból származnak.}

{1112. **Helianthemum canum** (L.) BAUMG. [Syn.: *H. oelandiucum* (L.) DC.]

a. WALLNER (1903): Mészdombokon (p. 18.).
SOÓ (1968a): Sopron (p. 393.). Megj.: Adatai kivétel nélkül a Laitaicumból származnak.}

1113. **Helianthemum nummularium** (L.) MILL. [Syn.: *H. vulgare* GÄRTN.; incl. subsp. *ovatum* (VIV.) SCH. et TH.]

a. WALLNER (1903): subsp. *ovatum* (VIV.) SCH. et TH.: Erdők száraz helyein közönséges (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): subsp. *nummularium*: Száraz, napos, köves helyeken, kristályos palákon a soproni hegységben, de csak szórványosan; subsp. *ovatum* (VIV.) DUN.: napos helyeken, úgy a nyugati, mint a pannoniai flóraterület hegyvidékén elterjedt, mészen, palákon, kvarcziton egyaránt (p. 504.). Megj.: a subsp. *nummularium* hegységbeli adatai tévesek, a térségben csak a Laitaicumban fordul elő.
SOÓ (1941): subsp. *ovatum* (VIV.) SCH. et TH.: Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
KÁRPÁTI (1956): subsp. *ovatum* (VIV.) SCH. et TH.: Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

c. KIRÁLY (ined.): subsp. *ovatum* (VIV.) SCH. et TH.: A hegység belső patakvölgyeinek rétjein igen szórványosan (pl. Hidegvíz-völgy), ill. gesztenyésekben (Ágfalvi-gesztenyés, Sánc-hegy).

{1114. **Fumana procumbens** (DUN.) GREN. et GODR.

Megj.: Soproni adatai (SZONTAGH 1864, WALLNER 1903, GOMBOCZ 1906, SOÓ 1968) kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak.}

1116. **Viola odorata** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes in locis umbrosis ad Sopronium, preacipue in loco „Leber" dicto (p. 494.).
WALLNER (1903): Közönséges sövények, kerítések mellett, erdőszéleken (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Ligetekben, bokrokban. Az egész soproni hegységben (p. 503.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde lomberdőkben, szegélycserjésekben, erdőszéleken sokfelé előfordul, főleg a hegységperemen. A települések kertjeiben gyakran ültetik, innét kivadulhat.

1118. **Viola cyanea** CELAK. [Syn.: *V. austriaca* A. et J. KERN., *V. suavis* auct.]

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, ligetekben (p. 503.).
GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Sopron, a Gyertyánkút felé (p. 163.).

c. KIRÁLY (ined.): Erdőszéleken, üde erdőkben főleg a hegység keleti felében (Harkai-kúp, Sánc-hegy, Borsó-hegy – 2001; Károly-magaslat – 2002).

1119. **Viola alba** BESS.

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban. Sopron mellett Deákkút (p. 503.).
GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Harka (nm. *badensis* WIESB.) (p. 163.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes, Kisfüzes, Károly-magaslat, Városi-kőfejtők (1959-66).
CSAPODY (1964): Ritzinger Weg (hinter dem Pflanzgarten), Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben (1985).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben elég gyakori (pl. Károly-magaslat, Dalos-hegy, Fáber-rét, Hétbükkfa, Várhely, Köveshát, Muck, a harkai volt közbirtokossági erdőkben, Bánfalva és Ágfalva körül – leg. CSAPODY; Pedagógus-forrás, Tövis-süveg, Fáber-réti erdészház, Városi-kőfejtők mellett – leg. SZMORAD, 1997); subsp. *scotophylla* (JORD.) NYM.: Kecske-patak mentén többfelé, Károly-magaslat (leg. KIRÁLY, 2002). Feltehetően a többi adat is a jelölt alfajhoz tartozik.

1122. **Viola hirta** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis et collibus (p. 494.).
WALLNER (1903): var. *hirta* (sub nomine var. *nemorum* KITT.) et #var. *parvula* OPIZ: a Löwerekben, a Gesztenyésben; #var. *umbrosa* SANDER et #var. *lactiflora* RCHB.: réteken, sövényekben és mesgyékben közönséges (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken mindenütt; var. *fraterna* RCHB. et #f. *lactiflora* RCHB. a tőalakkal (pp. 503-504.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nyílt, száraz tölgyesekben, erdőszéleken, irtásgyepekben főként a hegység peremrészein (pl. Harkai-kúp, Borsó-hegy, Rák-patak menti rétek).

Viola × adulterina GODR. (= *V. alba* × *hirta*)

a. GÁYER in KÁRPÁTI (1935): Harka (p. 163.).

1123. **Viola mirabilis** L.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).

c. KIRÁLY (ined.): Borsó-hegy, gyertyános-tölgyesben; Brennbergi-tározó felett a Rák-patak mentén, patakmenti égerliget sávban (2001); a harkai Szöglet-földektől D-re fiatal bükkös fragmentumban (2002).

1124. **Viola rupestris** F. W. SCHM. [Syn.: *V. arenaria* DC.]

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Az Egyetem épületeinek tövében, járdarepedésekben többfelé (1999).
Megj.: Korábbi soproni adatai (WALLNER 1903, GOMBOCZ 1906, SOÓ 1968) a Laitaicumból származnak.

1125. **Viola sylvestris** LAM. em. RCHB. [Syn.: *V. reichenbachiana* JORD.]

a. WALLNER (1903): Nedves bokrokban (a Kecskepataknál gyakori) (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, a soproni hegységben (p. 504.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben (gyakran fenyőelegyes állományokban) általánosan elterjedt a hegység peremén és a belső területeken is.

1126. **Viola riviniana** RCHB. [Syn.: *V. sylvestris* LAM. var. *riviniana* KOCH]

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben bokrok között, a soproni hegységben (p. 504.).
CSAPODY (ined.): János-pihenő, Nagyfüzes, Kisfüzes, Ferenc-forrás (1965-66).

b. TRAXLER (1963): Sieggrabener Einschicht (p. 5.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, erdőszéleken, pl. Károly-magaslat, Borsó-hegy, Nándormagaslat, Tolvaj-árok, Vörös-árok, Asztalfő.

Viola × bavarica SCHRANK (= *V. riviniana* × *sylvestris*)

c. KIRÁLY (ined.): Kecske-patak menti erdőkben, a szülőfajok közt (2002).

1127-28. **Viola canina** L. em. RCHB. [incl. subsp. *montana* (L.) HARTM.]

a. SZONTAGH (1864): In pascuis, collibus arenosis (p. 494.).
WALLNER (1903): Hegyek nedves rétjein (Sopron délnyugoti dombjain) (p. 42.).

GOMBOCZ (1906): Hegyi réteken közönséges; var. *lucorum* RCHB.: erdők szélein (p. 504.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris; subsp. *montana* (L.) HARTM.: ugyanott (p. 24.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1962).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Félszáraz gyepekben, néha erdei utak mellett ill. változó vízhatású tölgyesekben szórványosan (pl. Arbesz-rét, Fáber-rét). Megj.: Bár a hazai határozók a *V. montana*-t faj rangon kezelik, külföldi példák (pl. ADLER et al. 1994, HAEUPLER – MUER 2000), valamint saját határozási tapasztalatok alapján (egybefolyó alaksorozatok) ezt nem tartom jó megoldásnak, s itt a *V. canina*-ba foglalva, alfaji rangon értékelem őket.

1129. **Viola stagnina** KIT. ex SCHULT. [Syn.: *V. persicifolia* auct.]

c. CSAPODY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét.

1130. **Viola pumila** CHAIX in VILL. [Syn.: *V. pratensis* M. et K.]

a. WALLNER (1903): Nedves réteken, pocsolyákban (Meskorét) (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, Sopron mellett (WALLNER) (p. 504.).

1131. **Viola elatior** FR. [Syn.: *V. erecta* auct.]

a. WALLNER (1903): Bokrok között nedves helyeken (Faberrét, Schluchtwiese) (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, bokrok között, erdők szélein. Sopron Fáber-rét (WALLNER) (p. 504.).

*1132. **Viola tricolor** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis, ad sepes (p. 494.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon gyakori (p. 504.).

1133. **Viola arvensis** MURR.

a. WALLNER (1903): Mindenütt szántóföldeken; f. *banatica* (KIT.) NYÁR.: ugyanott (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon a síkvidéken gyakori (p. 504.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. GOMBOCZ (1906): A Brenntenriegel szántóföldein (p. 504.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyomos helyeken, útszéleken és kaszálóréteken sokfelé előfordul (főleg a hegylábon).

{1134. **Viola kitaibeliana** R. et SCH. [Syn.: *V. arvensis* MURR. subsp. *kitaibeliana* BECKER]
a. WALLNER (1903, pro var.): Mindenütt szántóföldeken (p. 42.). Megj.: Az adat feltehetően nem a hegységre, hanem a Laitaicumra vonatkozik.}

{1135. **Elatine alsinastrum** L.
b. GOMBOCZ (1906): Márcz, erdei tó (KITAIBEL) (p. 493.).
JANCHEN (1977): Nach GOMBOCZ angeblich an einem Waldteich bei Marz (p. 189.). Megj.: egyértelműen nem a hegységből származik az adat.}

1139. **Thladiantha dubia** BUNGE [Syn.: *Th. calcarata* auct. non CLARKE]
a. KÁRPÁTI (1960a): Sopron mellett, a Nándormagaslat lábánál, a bánfalvi hősi temetőhöz vezető út mentén találtam hatalmas telepét (p. 247.).
CSAPODY (ined.): Évekig nőtt a Nándormagaslati-kőfejtő alatt, a Hősi temető felé vezető úton.
c. KIRÁLY – KIRÁLY (1998): Egyetemi Botanikus Kert, hulladék- és águlerakaton tömeges (1994, 1997) (p. 115.). Megj.: Ugyanitt 2003-ban is nagy számban (KIRÁLY G., HKG).

1140. **Bryonia alba** L.
a. GOMBOCZ (1906): Kerítéseken, sövényeken. Sopron (SZONTAGH) (p. 557.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Waldes 0,6-0,8 km SW Kirche Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
c. CSAPODY (ined.): Élősövényekben, kerítésekben, pl. a Lőverekben. Az Ady E. úton egy alkalommal (1962) PRISZTER Szaniszlóval egy olyan példányt találtunk, melynek répa alakú gyökere egy méretes görögdinnyének felelt meg. Gyengébb példányait gyűjtöttem Harka és Bánfalva felé is.
TÍMÁR (ined.): Harka (Ösvény-földek, cserjésben) (1997).
KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Ágfalva, temető mellett bokrokra felkúszva (p. 237.). Megj.: herbáriumi példány alapján helyesbítve, valójában *B. dioica* (KIRÁLY G.).
KIRÁLY (ined.): Harka, a községtől a vasútállomás felé vezető út szélén (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1141. **Bryonia dioica** JACQ. [Syn.: *B. cretica* L. subsp. *dioica* TUTIN]
Herb.:
a. „Ad sepes prope pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„Sopron, Felső lőver" (JÁVORKA S., 1932, HBP)
„In dumetis ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„Ad sepes viae Nándorfasor oppidii Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„Ad latera viarum ad opp. Sopron" (PRISZTER SZ., 1947, HBP)
Lit.:
a. WALLNER (1903): Sövényeken közönséges (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Kerítéseken, sövényeken. Sopron mellett (p. 557.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. TÍMÁR (1996a): Főleg Sopron környékén és a települések belterületein, patakok mellett található meg, ma is eléggé elterjedt (p. 22.).
KIRÁLY – KIRÁLY (1999 sub nomine *B. alba*): Ágfalva, temető mellett bokrokra felkúszva (p. 237.). Megj.: herbáriumi példány alapján helyesbítve (KIRÁLY G., HKG).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kerítéseken, sövényeken, erdőszéleken, főleg a hegylábi, településközeli részeken (pl. Gloriette-csúcs, Sánc-hegy, Egyetem kerítései). A belső részeken égerligetekben a Rák-patak és a Liget-patak mentén (Ágfalva felett) került elő.

1144. **Sicyos angulatus** L.
a. CSAPODY (ined.): Görbehalom egyik telkének kerítésén 1959-ben szedtem, a Brennbergi út és a Kenyérleső (Pisztrángos-tó) között.
SOÓ (1968a): Sopron körül (p. 431.).

1146. **Hypericum humifusum** L.
a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 432.).
b. TRAXLER (1962): Marz – Sieggraben (p. 5.).
JANCHEN (1977): Marz und Sieggraben (p. 198.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing Kirche (Badesee) (1989).

1147. **Hypericum tetrapterum** FR. [Syn.: *H. acutum* MOENCH, *H. quadrungulum* auct. et L.]
a. SZONTAGH (1864): In humidis, ad rivulos (p. 496.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, mocsarakban. Sopron mellett a Kecske-pataknál (p. 505.).
KÁRPÁTI (1938): A Rákpatak mentén Sopronbánfalva körül (p. 80.).
CSAPODY (1964): Kisfüzes, Kányaszurdok, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestlich von Ritzing, Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).
c. CSAPODY (ined.): Láposodó réteken Ágfalva körül (Arbesz-rét, Liget-patak menti rét), s egykor még a Hidegvízvölgy rétjein is.
KIRÁLY (ined.): Arbesz-rét (mocsárréten) (2000), Fáber-rét (mocsárréten); Harkától délre (nádas-magaskórósokban); Brennberg és Hermes között a Hermes-dombon (nedves völgyelésben) (2001), Seprőkötő-hegy, pangóvizes vágáson; Tacsi-árok (2002).

1148. **Hypericum perforatum** L.
a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In collibus graminosis, in dumetis frequens (p. 496.).
WALLNER (1903): Napos gyepen, dombokon, vízárkok mellett közönséges (p. 19.). Megj.: WALLNER (1903) „*H. quadrungulum* L."-ja („Tatschi-árok") SOÓ (1968a) alapján erre és a következő fajra egyaránt vonatkozhat.
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban, utak mellett közönséges (p. 505.).

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 11., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. TRAXLER (1961): subsp. *veronense* (SCHRANK) FRÖHLICH: Rohrbach (p. 10.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Utak mentén, erdőszegélyekben, vágásterületeken, gyepekben mindenütt közönséges.

1149. **Hypericum maculatum** CR.

Herb.:

Soproni gyűjtései az MTM Növénytárában „*H. desetansiiforme*" néven szerepelnek. Az átnézett példányok alapján megállapítható, hogy azok nem hibridogén eredetűek, hanem a *H. maculatum* s. l.-hoz, ezen belül valószínleg a subsp. *obtusiusculum*-hoz vonhatók (KIRÁLY G., 2003). További taxonómiai vizsgálatuk szükséges!

a. „In silvis ad montem Vörös-bérc" (BOROS Á., 1934, HBP)
„In dumetis humidis silvis Hercegi-erdő supra pag. Brennberg" (KÁRPÁTI Z., 1941, HBP)
„In dumetis humidis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1941, 1947, HBP)
„In dumetis vallis Vadkan-árok" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. BOROS (ined., sub nomine „*H. desetansiiforme*"): Brennberg, tanulmányerdő, Vörös-bérc tájéka (1934).
KÁRPÁTI (1949, sub nomine „*H. desetansiiforme*"): Brennberg felett a „Hercegi-erdő" szélén és a Vadkanárokban nyirkos útmenti cserjésben (p. 174.).
KÁRPÁTI (1955, sub nomine „*H. desetansiiforme*"): Hidegvízvölgy, égeresben (...). Tipikus *H. maculatum*-ot nem találtam (p. 125.).
CSAPODY (1968, sub nomine „*H. desetansiiforme*"): Soproni gesztenyések (tab.).
TÍMÁR (1996a, sub nomine „*H. desetansiiforme*"): A Soproni-hegységből csak három régi adata ismert, a Tödl-völgyben, Brennberg mellett és a Vadkan-árokban, nyirkos cserjésekben fordult elő (p. 22.).

b. JANCHEN (1977): Im Ödenburger Gebirge mehrfach (p. 198.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység belső területeinek rétjein, vágásain nem ritka (pl. Rámel-árok, Köves-árok, Fehér-forrás, Hidegvíz-völgy rétjei, Tacsi-árok, Nagyzuhatag, Fáber-rét), a Soproni-medencében Ikva-menti-rét, Somfalvi-dűlő; a begyűjtött példányok (HKG) mindegyike a subsp. *obtusiusculum* (TOURLET) HAYEK alfajhoz sorolható. Előkerültek átmeneti alakok (*obtusiusculum* – *maculatum* s. str.), ill. a *H. perforatum*-hoz közelítő példányok is (pl. Nyíres, 2001, HKG), ezekről azonban egyelőre nem merném kijelenteni, hogy hibridek.

Hypericum × desetangsii LAM. [= *H. maculatum* × *perforatum*; Syn.: *H. maculatum* CR. subsp. *desetangsiiforme* FRÖHLICH]

b. TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 10.).
TRAXLER (1962): Wiese am oberen Marzer Bach (p. 5.).
TRAXLER (1964): Waldwiese nächst Kote 533 nördlich Sieggraben, Sieggraben Bach (p. 7.).

1150. **Hypericum hirsutum** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (a Lenck-féle téglavetőtől kelet felé az erdőszélen – TAXNER) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdőkben a hegyvidéken. Sopron mellett Kecskepatak, Bánfalva Tolvajárok (p. 505.).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben; Ágfalva, a falu feletti gyertyános-tölgyesben (a Ház-hegytől kissé keletre) (1985).

c. KIRÁLY (ined.): Ó-Hermes melletti egyik kis tó partján (2001), Várhely K-i oldalán, vágáson (2002), feltehetően gyakoribb.

1153. **Hypericum montanum** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Varis) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben irtásokban. A soproni hegységben mindenfelé (p. 505.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói, Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.); var. *scabrum* KOCH: Daloshegy (sílesikló) (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 505.).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidék száraz, mészkerülő jellegű tölgyeseiben és gyertyános-tölgyeseiben elég gyakori (pl. Havas-bérc, Várhely, Köves-árok oldalai, hermesi Szabad-erdő, Borsó-hegy, Felső-Tödl, Sánc-hegy, Haraszt-lejtő, Városligeti-erdő, Tölgyes-mocsár, Gyertyánfa-forrás felett, Nagyfüzes, Liget-erdő, Zsilip-árok felett, Ágfalvi-erdő É-i oldala).

1155. **Moneses uniflora** (L.) A. GRAY [Syn.: *Pyrola uniflora* L.]

Herb.:

a. „In pineto montis Nagyfüzes" (KÁRPÁTI Z., 1941, 1944, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): Sopron felett a Nagyfűzes nyirkos *Pinus sylvestris*-erdejében *Goodyera*, *Pyrola minor* és *P. secunda* társaságában. GOMBOCZ (1937) erről a helyről a *Goodyerá*-n kívül csak *P. rotundifola*-t közöl (p. 175.).
CSAPODY (1955): Asztalfő (p. 39.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).

KÁRPÁTI (1956): Nagyfüzes (p. 289.).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben mindössze két helyen, a Nagyfüzes (azóta megszüntetett) erdeifenyvesében és az Asztalfőn bukkant fel a század közepén (p. 26.).

b. GOMBOCZ (1906): Az Asztalfő és Dachsgraben között (p. 536.).

1156. **Orthilia secunda** (L.) HOUSE [Syn.: *Pyrola secunda* L., *Ramischia secunda* GARCKE]

Herb.:
„In piceetis montis Vörösbérc" (KÁRPÁTI Z., 1941, HBP)
„In pineto montis Nagyfüzes" (KÁRPÁTI Z., 1941, 1944, HBP)
„Nagyfüzes, erdeifenyves" (SZODFRIDT I., 1952, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben a noricumi flóraterületen, főleg a magasabb hegyvidéken. A soproni hegységben Brennberg (517 m) (p. 537.).
CSAPODY (1949): „In silvis montium Soproniensium ad Herrentisch" (Istenszéke) (GOMBOCZ E. példánya a soproni Műszaki Egyetem Növénytani Intézetének herbáriumában) (p. 152.).
KÁRPÁTI (1949): Sopron felett a Nagyfüzes nyirkos *Pinus sylvestris*-erdejében (p. 175.).
CSAPODY (1953): Zsilipárokban, Ágfalva és Brennberg között (p. 19.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).
TÍMÁR (1996a): Egykor az Istenszékén, Brennberg közelében, a Nagyfüzesen és a Zsilip-árokban fordult elő, valamennyi adata 50 évnél idősebb (p. 26.).

b. GOMBOCZ (1906): Asztalfő és Dachsgraben között, Brenntenriegel (605 m), Lakompak Schmalzsteig (480 m) (p. 537.).

1157. **Pyrola rotundifolia** L.

Herb.:

a. „In silvis umbrosis montis Burgstall" (GOMBOCZ E., 1901, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Hegyes vidékek erdeinek nedves helyein (Burgstall, Brennberg mellett) (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, humuszos, bükk- és fenyőerdőkben az egész noricumi flóraterületen. A soproni hegységben 450 m magasságban lép fel (p. 536.).
GOMBOCZ (1937): Nagy-Fűzestől a Vadász-forráshoz vezető út menti tisztásokon az ültetett fenyvesek szélén, kissé nyirkos, mohos helyeken (p. 150.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.), Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1949): Várhely oldalán kocsinyomban (leg. pro primo P. GYURKÓ) (p. 152.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).

b. WALLNER (1903): Hegyes vidékek erdeinek nedves helyein (Ritzingi-erdő) (p. 31.).
TRAXLER (1963): Im Ödenburger Gebirge beim Herrentisch (p. 9.).

c. TÍMÁR (1996a): Egykor a Várhely oldalában, a Nagyfüzesen, a Vadkan-gerincen és az Asztalfőn bukkant fel, újabb előfordulását csak a bánfalvi gesztenyésből ismerjük (p. 28.).

1158. **Pyrola chlorantha** SW. [Syn.: *P. virens* SCHWEIGG.]

a. GOMBOCZ (1906): Humuszos erdőkben a soproni hegységben (p. 536.).
TÍMÁR (1996a): Konkrét adatait a Soproni-hegységből nem ismerjük, GOMBOCZ (1906) a hegységben szórványosnak minősíti (p. 26.).

1159. **Pyrola minor** L.

Herb.:

a. „In piceetis prope Új-Hermes-akna" (KÁRPÁTI Z., 1941, HBP)
„In pineto humido montis Füzes" (KÁRPÁTI Z., 1941, 1944, 1947, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Brennberg mögött) (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a soproni hegységben (p. 537.).
KÁRPÁTI (1949): Sopron felett a Nagyfűzes nyirkos *Pinus sylvestris*-erdejében (p. 175.).
CSAPODY (1956): Nagyfüzes, erdeifenyvesben (p. 246.).
TÍMÁR (1996a): Egyetlen konkrét adata a Nagyfüzes erdeifenyveséből, 1949-ből származik (p. 26.).

b. TRAXLER (1961): In den Wäldern im Gebiete des Brennten- und Dachriegels bei Sieggraben (p. 13.).
TRAXLER (1962): Sieggraben, Greimkogel (p. 8.).
TRAXLER (1963): Im Ödenburger Gebirge beim Herrentisch (p. 9.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

1161. **Monotropa hypopitys** L. [Syn.: *Hypopitys monotropa* CR.]

Herb.:

a. „In silvis umbrosis montis Brennberg" (GOMBOCZ E., 1900, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein, ritka (Varis) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, humuszos erdőkben. Sopron mellett Nándor-magaslat, Brennberg; subsp. *hypophegea* (WALLR.) HOLMBOË: Lombos erdőkben Brennberg (p. 537.).
KÁRPÁTI (1949): Sopron, a „Harasztos-lejtő" tölgyesében; Bánfalva, a Brennbergi völgy erdejében az Erdei iskola és Erdei malom felett; a Sánchegyen és a Tacsi-árok erdejében; a Hidegvízvölgyben a Vadásztanya feletti erdőben (p. 175.).
CSAPODY (1953): Várhely oldalán (találta TALLÓS Pál) (p. 19.).
SOÓ – BORSOS (1964): Herbarmaterial von subsp. *hypopitys*: Brennberg (GOMBOCZ), Sopronbánfalva „Erdei malom, Erdei iskola, Sánchegy, Tacsi-árok, Várhegy" 200-340 m, Ágfalva „Ágfalvi-erdő, Felső-Tödl" 400 m, Sopron „Harasztos lejtő" 300 m (KÁRPÁTI Z.) (p. 159.); subsp. *hypophegea* (WALLR.) HOLMBOË: Sopronbánfalva: Brennbergi-völgy, 300 m (KÁRPÁTI Z.) (p. 161.).

b. TRAXLER (1962): Sieggraben, Greimkogel (p. 8.).
BUCHNER (ined., WU): subsp. *hypophegea* (WALLR.) HOLMBOË: Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. CSAPODY (1993): Szarvashegy, gyertyános-kocsánytalan tölgyesben (p. 321.).

TÍMÁR (1996a): Korábban a hegységnek a Sopronhoz közel eső részén (pl. a Szarvas-hegyen) és többhelyütt a Hidegvíz-völgyben bukkant fel, ma azonban már – valószínűleg az erdészeti tevékenységek miatt – igen ritka (p. 28.).
TÍMÁR (ined.): Muck alatt (a Récényi út keleti oldalán, gyertyános-tölgyes alatt 2 tő) (1996).
SZMORAD (ined): Ágfalva: Új-hegy és annak déli lejtője, 35-40 tő (1996); Várhely-gerincen 5 tő, illetve a Tacsi-árokban 2 tő (1997); Poloska-bérc, néhány tő (1998). Mészkerülő jellegű tölgyesekben, ill. nudum gyertyánosokban.

1162. **Calluna vulgaris** (L.) HULL

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe circa Sopronium (p. 489.).
GOMBOCZ (1902): Nyugoti flóraterületen nagy csoportokban (p. 37.).
WALLNER (1903): Köves dombokon (Bánfalva körül gyakori) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, kavicsos, köves tisztásokon, kristályos kőzeteken. Gneisszen és csillámpalákon: a soproni hegységben tömegesen mindenütt, Steinberg, harkai dombon (p. 537.).
FEKETE – BLATTNY (1913): A soproni hegységben mindenütt tömegesen (p. 152.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
CSAPODY (1953): lus. *alba* G. DON.: Tacsi-árok Callunetumában (p. 19.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 537.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburger Gebirge sehr verbreitet (p. 13.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined): Felnyíló lombkoronaszintű mészkerülő erdőkben, fenyér jellegű foltokon, útrézsűkön, határsávban és egyéb erodált talajfelszínű élőhelyeken, súlypontosan a hegység keleti, kristályos pala alapkőzetű területein (40. ábra).

1165. **Vaccinium myrtillus** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe circa Sopronium (p. 489.).
GOMBOCZ (1902): Nyugoti flóraterületen nagy csoportokban (p. 37.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Varis és szomszédos erdők) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, kristályos kőzeteken a noricumi flóra-területen. A soproni hegységben igen sok (p. 537.).
FEKETE – BLATTNY (1913): A soproni hegységben (p. 150.).

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 159.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 537.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburger Gebirge verbreitet, so bei Brenntenriegel, Rohrbach, Loipersbach (p. 13.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined): Mészkerülő erdőkben, fenyővel elegyített lombos állományokban, útrézsűkön, határsávban és egyéb erodált talajfelszínű élőhelyeken, súlypontosan a hegység keleti, kristályos pala alapkőzetű területein, de szórványosan Brennberg térségében is (41. ábra).

1166. **Campanula glomerata** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In dumetis ad Ágfalva, Undrovác, in monte Ferdinandshöhe (p. 483.).
WALLNER (1903): Száraz dombokon, bokrok között közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Erdei réteken, bokros helyeken, irtásokban a hegyvidéken (p. 556.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Tetőrészek száraz, füves tölgyeseiben (gyertyános-tölgyeseiben) (pl. Havas-bérc, Ó-Brennberg feletti oldal, Poloskás-bérc), néhol félszáraz gyepekben (pl. Arbesz-rét, Liget-patak melletti rét), meglehetősen szórványosan.

1168. **Campanula cervicaria** L.

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein imitt-amott (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken mindenütt (p. 556.).

b. TRAXLER (1961): Loipersbach (p. 16.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Asztalfő, fenyőkkel elegyes bükkös nyílt foltján (1997); Ágfalva, Borsó-hegy északi oldala, határsávi nyílt pásztán (2000); bánfalvi gesztenyés (2002).

1169. **Campanula sibirica** L.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, auf Weiden (1964, 1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).

NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

Megj.: Hazai soproni adatai (WALLNER 1903, GOMBOCZ 1906, SOÓ 1968) kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak.

1171. **Campanula rapunculoides** L.

a. WALLNER (1903): Erdőszéleken, szántóföldeken imitt-amott (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, erdőkben mindenütt (p. 556.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A hegységperem sekély talajú tölgyeseiben szórványosan (pl. Nándormagaslat, Alsó-Tödl, ágfalvi gesztenyések, Tövis-süveg, Hosszú-hegy, Tölgyes-mocsár, Garas-erdő, Fillér-erdő, Nap-hegy). Sopron régi kertjeiben sokfelé ültetve, gyakran kivadul (házfalak mellett, járdarepedésekben).

1172. **Campanula trachelium** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva, Undrovác (p. 483.).
WALLNER (1903): Valamennyi erdeinkben közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros, köves helyeken. Sopron mellett Nándormagaslat, Vashegy, Ágfalva; Bánfalva (DECCARD) (p. 556.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined): Üdébb tölgyesekben, bükkösökben, erdőszéleken, útrézsűkön gyakori (pl. Prinz-pihenő és Deák-kút között, Városi-erdő, Ojtozi-fasor, Fáber-rét, Hétbükkfa, Kecske-patak, Muck, Kányaszurdok, Tövissüveg, Nagyfüzes, Ferenc-forrás, Várhely, Borsó-hegy, Hidegvíz-völgy és mellékvölgyei).

1173. **Campanula bononiensis** L.

a. WALLNER (1903): Erdők gyepes helyein imitt-amott, ritka (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, irtásokban. Sopron mellett (SZONTAGH), gneiszen a harkai dombon (p. 556.).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp kőfejtője körül és az Ezüst-hegy déli oldalán száraz, cserjésedő gyepekben nagyobb számban él (2001); Magas-rétek mellett száraz erdőszegélyben (2002).

1174. **Campanula rotundifolia** L.

a. SZONTAGH (1864): In silva inter Sopronium et Undrovác (Studentenbrunnen), im monte Ferdianandshöhe (p. 483.).
WALLNER (1903): Mindenütt erdőszéleken, sziklás helyeken (Nándormagaslat, Deákkút) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken, gneiszen és csillámpalán a hegyvidéken mindenütt. Palajelző növény (p. 556.).

SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
PRISZTER (1970): lus. *coerulescens* PRISZTER: Soproni-hegység (HBPU) (p. 217.).
SOÓ (1980): *C. moravica* (SPITZNER) KOVANDA kisfaj: Sopron (p. 102.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined): Mészkerülő tölgyesekben és gyertyános-tölgyesek kiritkult szélein, erodált talajfelszíneken, útrézsűkön gyakori, leginkább a keleti hegységrész acidofil élőhelyein (pl. Harkai-kúp, Károly-magaslat, Dalos-hegy, Rókaház, Kecske-patak völgye a Nagyfüzesig, Szarvas-hegy, Tacsiárok, Várhely-oldal, Madár-árok, Ultra, Vöröshíd).

1175. **Campanula persicifolia** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis frequens (p. 483.).
WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdőkben, irtásokban a hegy- és síkvidéken mindenütt (p. 557.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined): Gyertyános-tölgyesekben, gesztenyésekben, mészkerülő tölgyesekben, ill. fenyővel elegyített származékaikban a hegység egész területén gyakori gyakori. Alakjai közül láttam (CSAPODY): subsp. *persicifolia*, var. *dasycarpa* (KIT.) M. et K., lus. *albiflora* PETERM., f. *pumila* (SCHM.) TEN., f. *multiflora* PETERM..

*1176. **Campanula rapunculus** L.

a. SOÓ (1968a): Sopron (p. 458.).

1177. **Campanula patula** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 483.).
WALLNER (1903): Réteken közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Rétekben, irtásokban, bokros helyeken mindenütt (p. 557.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
KEVEY (ined.): subsp. *flaccida* (WALLR.) JÁV.: Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined): Réteken, nyílt erdei utakon, erdőszéleken gyakori, általánosan elterjedt faj a hegységben.

1178. **Adenophora liliifolia** (L.) BESS.

Herb.:

a. „In locis silvaticis umbrosis vallis Tödl inter Ágfalva et Brennbergbánya" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1934): Brennbergbánya és Ágfalva közt, a „Tödl" árokban, árnyékos cserjésben. Sopronmegyei előfordulásáról mindeddig nincs adatunk (p. 178.).
CSAPODY (ined.): A KÁRPÁTI által közölt lelőhelyről (Tödl bevágása a Hidegvíz-völgy eleje és Ágfalva között, az egykori kisvasút nyomvonalán) az élőhely megszűnésével eltűnt.
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben mindössze egyetlen adata ismert a század első feléből, a Tödl-völgy árnyékos cserjéséből. Ma bizonyosan eltűntnek tekinthető (p. 24.).

1179. **Legousia speculum-veneris** (L.) CHAIX ex VILL. [Syn.: *Specularia speculum* DC.]

a. CSAPODY (1949): Ágfalva után vasúti töltésen találtam egyetlen példányban (p. 152.).
CSAPODY (ined.): Ágfalva fölött, vasúti töltésen, ill. a nyomvonal talpfái között (1953). Élőhelyét beépítették.

1181. **Phyteuma spicatum** L.

Herb.:

a. „In faginetis ad Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)
„In castaneto sub monte Vashegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„In silvaticis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„Ágfalva, Új-hegy, gesztenyésben" (BARINA Z., PIFKÓ D., SOMLYAY L., 2002, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In silvis castaneis ad Sopronium (DECCARD) (p. 483.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, erdők szélein, a hegyvidéken (p. 557.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
CSAPODY (ined.): Deákkút mögött (1959-65).
CSAPODY (1964): Deákkút, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. TRAXLER (1961): Loipersbach, Dachsriegel, Brenntenriegel (p. 16.).
TRAXLER (1964): Fuß des Dachriegels (p. 13.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. HORVÁTH (1996): Récényi út oldalán és a Vadászház környékén (p. 22., térkép!).
TÍMÁR (1996a): Szórványosan az egész hegyvidéken megtalálható, helyenként (pl. a Bánfalva környéki gesztenyésekben) tömegesen jelenik meg (p. 24.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined): Gyengén kisavanyodó, mérsékelten erodált talajú bükkösökben és tölgyesekben, gesztenyésekben, néha telepített lucosokban, üde gyertyános-tölgyesekben vagy égerligetekben. Több lelőhelye található útrézsűn. Ismert lelőhelyei: Lőverek, Vas-hegy, Sánc-hegy, Muck alatt az Új-rét égerlápjával szemközt, Rideg-bérc déli lába ill. a tőle Ny-ra futó völgy, Nagyzuhatag alsó része, I. halom déli lába, István-akna, Magas-bérc, Hermes-akna, Rámel-árok, Hermes-domb, Vadkan-árok, Ultra É-i előtere, Tolvaj-árok oldalai, Bánfalva (Kolostor-rét alja), Bánfalva és Ágfalva közt, Ágfalva környékén (pl. temető fölött, templom fölött, Magyar-földek szélén), Ifjúsági tábor fölött, Hétbükkfa alatt, Pisztrángos-tó fölött, Hidegvíz-forrás és a Roth-ház közt, Kovács-ároktól nyugatra a nyomsávnál, Zsilip-árok oldalai, Borsó-hegy É-i letörése, Hermes-domb, Kovács-árok (37. ábra).

/ 1182. **Phyteuma orbiculare** L.

a. BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).

b. TRAXLER (1963): Im Ödenburger Gebirge zwischen Grußriegel und Hochkogel sowie am Fuße des Dachriegels (p. 11.).

Megj.: Hegységbeli előfordulása (amelyről egyébként TRAXLER fenti adatát átvéve JANCHEN 1977 is tudósít) az élőhelyek ismeretében nagy valószínűséggel téves, talán elírás. /

1183. **Jasione montana** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe Sopronium, Undrovác (p. 483.).
WALLNER (1903): Száraz dombokon (Nándormagaslat) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Köves, száraz, napos helyeken; főképen palákon, így a soproni hegységben, a harkai dombon; lus. *albiflora* SCHUR: Sopron mellett a Streubergen (p. 557.).
CSAPODY (1949): Erdei malom felett (p. 153.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 557.).
BOROS (ined.): Lakompak előtt és a vasútállomásnál Callunetum (1924).
MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Lackendorf (1962).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Harkai-kúp, a kőfejtő-udvarán, gneiszen többszáz tő; Kolostor-erdő; Istenszéke fölött határsávon (leg. TÍMÁR, 1995); Harka, a Nap-hegy gerincének déli oldalán, mészkerülő tölgyes kiritkult foltján (leg. SZMORAD, 1997); a Házhegy-árok kőfejtője feletti nyíres „fenyéren" (leg. KIRÁLY, 2002). Egykor nőtt az Erdei malom felett, felhagyott gneisz-kőfejtő tetjén és a Várhely madár-ároki oldalán is (CSAPODY) (39. ábra).

1184. **Eupatorium cannabinum** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (p. 479.).
GOMBOCZ (1902): Nyugati flóraterületen nagy csoportokban (p. 37.).
WALLNER (1903): Patakok mellett, erdők nedves helyein (Deákkút, Tatschi árok) (p. 15).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, irtásokban, patakok mellett, különösen a hegyvidékeken mindenütt (p. 561.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.); a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde, nyitott (megbontott) lombkoronaszintű erdőkben, bolygatott égerligetekben, vágásokban, árkokban és más hasonló élőhelyeken a hegység számos pontján él.

Ageratina altissima (L.) KING et H. E. ROBINS. [Syn.: *Eupatorium rugosum* HOUTT.]

c. KIRÁLY (ined.): A Rák-patak mellett az Ifjúsági-tábor alatt, égerligetben elvadulva (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2002-2003, HKG). A faj első magyarországi adata.

1185. **Solidago virga-aurea** L.

a. SZONTAGH (1864): In coemeterio evang. quasi spontanea, in montanis silvis ad Undrovác (DECCARD) (p. 480.).
WALLNER (1903): Bokros dombokon közönséges (Varis) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban, köves helyeken a hegyvidéken mindenütt (p. 561.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő tölgyesekben, felnyíló gyertyános-tölgyesekben, gesztenyésekben, fenyővel elegyített lomberdőkben, erdőszegélyeken, vágásokon szórványosan megjelenő növény.

1186. **Solidago canadensis** L.

a. KÁRPÁTI (1949): A Brennbergi völgyben a Rákpatak mentén a Vöröshíd alatt (p. 177.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. KIRÁLY (ined.): A hegylábon: Ágfalva, Liget-patak menti rét, csak néhány tő (2000); Harkától délre fekvő parlagok (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001). A hegység belsejében villanypásztákon, útrézsűkön, sehol sem tömeges (pl. Kenyérleső, Brennberg felett és a Tödl alatt a volt műszaki záron, Hermesnél útszélen).

1187. **Solidago gigantea** AIT. [Syn.: *S. canadensis* auct. hung., *S. serotina* AIT.]

a. WALLNER (1903): Dísznövény (p. 37.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgy felső végében az Asztalfő alján patakparti cserjésben (p. 177.).

b. TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 17.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A hegységben igen szórványosan, kis egyedszámban fordul elő degradált réteken, útszéleken, vágásokon (pl. Rák-patak mente, Vadkan-árok alja, Görbehalom).

1188. **Bellis perennis** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis et collibus ubique frequentissima (p. 480.).
WALLNER (1903): Réteken, gyepen közönséges. Kertekben mívelik (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, irtásokban, patakok mellett, különösen a hegyvidékeken mindenütt; f. *pygmaea* SCHUR: legelőkön gyakori; cv. *hortensis*: mívelik és sokszor elvadul (p. 561.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde réteken, útszéleken, főleg a települések közelében fordul elő.

{1189. **Aster linosyris** (L.) BERNH. [Syn.: *Linosyris vulgaris* CASS. in LESS.]

b. GOMBOCZ (1906): Hegyi réteken, köves, napos helyeken Márcz (KITAIBEL) (p. 562.). Megj.: A Marzer Kogelra, azaz már nem a hegységre vonatkozó, igen régi adat.}

{1191. **Aster punctatus** W. et K. [Syn.: *A. sedifolius* L. p. p., *Galatella punctata* NEES]

a. GOMBOCZ (1906): subsp. *canus* (W. et K.) Soó: Réteken, erdők szélein. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 561.). Megj.: Biztosan nem a hegységre vonatkozó adat.}

1192. **Aster amellus** L.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 25.). Megj.: A hegység hazai részén nincs ismert lelőhelye, SOÓ fenti közlése csak a Laitaicumra vonatkozhat, legközelebb a Soproni-medence peremén, a Kő-hegyen él (KIRÁLY ined.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
TRAXLER (1975): Hang zwischen Neckenmarkt und Ritzing (p. 61.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

1193. **Aster tripolium** L. subsp. **pannonicus** (JACQ.) SOÓ

a. CSAPODY (1935): Sopron (p. 197.). Megj.: Valószínűleg nem a hegységre, hanem a Fertő-medencére vonatkozik, lásd pl. CSAPODY (1975a: 203-204.) Fertő-menti adatait.

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomással szemben, nedves árkokban, kötött, valószínűleg gyengén szikes talajon (2003, HKG).

1194. **Aster novi-belgii** L.
- a. SOÓ (1970): Sopron (p. 27.).
- c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya D-i részén, belterületi szegélyeken, árokszéleken (2002).

1197. **Aster lanceolatus** WILLD.
- c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterülete (Fenyő-tér), az Ikva mellett (2003, HKG).

1199. **Stenactis annua** (L.) NEES [Syn.: *Erigeron annuus* PERS.]
- b. TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 17.).
  JANCHEN (1977): subsp. *strigosa* (MÜHLENBG.) SOÓ: Rohrbach (p. 581.).
  CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
- b. MELZER (ined., WU): subsp. *strigosa* (MÜHLENBG.) SOÓ: Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
  MELZER (ined., WU): subsp. *strigosa* (MÜHLENBG.) SOÓ: Steinberg N Ritzing (1968).
- c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásokban, utak mentén, zavart hegységperemi területeken (gyepekben, szőlőkben, szántók szélén), valamint a hegylábi települések belterületén sokfelé megtalálható.

1200. **Conyza canadensis** CRONQUIST [Syn.: *Erigeron canadensis* L.]
- a. GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, irtásokban, bokros helyeken mindenütt tömegesen (p. 562.).
  CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).
- b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
- c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábon gyomtársulásokban, kertekben, szántókon sokfelé megtalálható, a hegység belsejében meglehetősen szórványos, megtelepedése csak időleges.

1201. **Erigeron acris** L.
- a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis frequens (p. 480.).
  GOMBOCZ (1906): Száraz, füves helyeken szórványosan, de mindenütt (p. 562.).
- c. KIRÁLY (ined.): Az Ultra D-i oldalában, erdészeti út rézsűjén; az ágfalvi TSz melletti dűlőút szélén (2002, HKG).

Megj.: A GOMBOCZ (1906) által említett „*Erigeron heterophyllus* MÜHLENB." (Somfalva, Németkeresztúr) azonosíthatatlan taxon.

1204. **Filago germanica** L. [incl. subsp. *lutescens* (JORD.) NYM.]
- a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in agris ad Ágfalva (p. 481.).
  WALLNER (1903): Ugarföldeken, nem gyakori (szántóföldek a Tatschi árok előtt, a Spangen-erdő mellett) (p. 16.).
  GOMBOCZ (1906): Köves, száraz helyeken, irtásokban, utak mellett a nyugati flóraterületen mindenütt (p. 562.).

b. MELZER (ined., WU): subsp. *lutescens* (JORD.) NYM.: Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
TRAXLER (1967a): subsp. *lutescens* (JORD.) NYM.: Weppersorf, Lackenbach, Lackendorf, Neckenmarkt, Deutschkreutz (p. 4).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 23.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): subsp. *lutescens* (JORD.) NYM.: Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
MELZER – BARTHA (1996): subsp. *lutescens* (JORD.) NYM.: Am Rand des Bahnhofs Deutschkreutz an sandiger Stelle ein großes Exemplar (BARTHA) (p. 866.).

c. KIRÁLY (ined.): subsp. *germanica*: Görbehalom felett a Havas-bérc nyúlványának hatalmas tarvágásán (2001, HKG), a harkai Aczat-földek szegélyén (2002).

1205. **Filago arvensis** L. [Syn.: *Logfia arvensis* (L.) HOLUB]

a. WALLNER (1903): Sopron körül homokos agyagföldön (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, köves helyeken, parlagon mindenütt (p. 562.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb (1966).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
WÖHL (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1984).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató taposott gyepjeiben (1999), a Harkai-kúp kőfejtőjének udvarán, a Muck térségében tarvágásokon (2001); Bika-rét, Szarvas-hegy, Tövis-süveg, a Nagyfüzestől D-re, Kő-halom, kavicsos erdei úton és vágások szélén (2002, HKG).

1206. **Filago minima** (SM.) PERS. [Syn.: *F. montana* L. p. p., *Logfia minima* (SM.) DUMORT]

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken *Filago arvensis*-szel együtt (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, homokos helyeken. Sopron mellett (WALLNER) (p. 562.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok száraz napos helyein (p. 177.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube; zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): A volt műszaki zár pionír mészkerülő gyepfoltjain a Seprőkötő-hegy és a Nyíres közt (leg. KIRÁLY G. – FARKAS S., 2002-2003, HKG).

1207. **Antennaria dioica** (L.) GAERTN. [Syn.: *Gnaphalium dioicum* L.]

a. WALLNER (1903): Hegyek és erdők rétjein közönséges (p. 18.).

GOMBOCZ (1906): Száraz, napos tisztásokon a nyugati flóraterületen mindenütt, azonkívül Harka mellett (p. 562.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Somfalva mellett (p. 562.).
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).

c. SZMORAD (ined): Mészkerülő tölgyesek kiritkuló, rendkívül savanyú talajú foltjain és fenyér jellegű – csarab által uralt – élőhelyeken a hegységben igen szórványos.

1208. **Gnaphalium sylvaticum** L. [Syn.: *Omalotheca sylvatica* (L.) SCHULTZ-BIP. et F. W. SCHULTZ]

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (DECCARD), in montibus cottus Soproniensis (KITAIBEL) (p. 481.).
WALLNER (1903): Erdőkben (Varis) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdőkben a hegyvidéken igen közönséges (p. 562.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb, Füzes-árok (1966).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nyiladékokon, kavicsos utakon, erodált felszínű vágásokon a hegységben sokfelé előfordul.

1209. **Gnaphalium uliginosum** L. [Syn.: *Filaginella uligionosa* (L.) OPIZ]

a. WALLNER (1903): Gödrökben, pocsolyákban, erdők nedves helyein (Faberrét) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, nedves helyeken. Sopron mellett a Fáberréten (WALLNER) (p. 562.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb (1965).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Vágások és a határsáv tócsáin, kocsinyomain, nedves parlagokon elég szórványosan, inkább a hegylábon, évről-évre változó lelőhelyekkel (pl. 2001: Köves-árok felső vége, Muck, Harkai-plató, Harka alatti parlagok).

1210. **Gnaphalium luteo-album** L. [Syn.: *Pseudognaphalium luteoalbum* (L.) HILLIARD et B. L. BURTT]

a. GOMBOCZ (1906): Nedves, homokos helyeken, irtásokban. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 562.).
CSAPODY (1949): A Tatschy-árok fenyvesében és irtásában (p. 153.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb (1966).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).
JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge (Dachsriegel) (p. 558.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).

{1211. **Helichrysum arenarium** (L.) MOENCH
a. SOÓ (1970): Sopron (p. 39.). Megj.: Soproni adata a Laitaicumra vonatkozik, de aktuális előfordulása ma ott sincsen.}

1212. **Inula helenium** L.
a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (DECCARD) (p. 480.).

1213. **Inula conyza** DC.
a. WALLNER (1903): Napos, bokros dombokon közönséges, kőfejtőkben (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban, bokros helyeken. A soproni hegységben (p. 563.).
b. GOMBOCZ (1906): Ritzing (p. 563.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Felnyíló (gyakran bolygatott) tölgyesekben, nyiladékokon, útrézsűkön, nem kaszált, siskanádasodó réteken kis példányszámban sokfelé előfordul.

1214. **Inula ensifolia** L.
a. KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomtól az Erdei iskola felé vezető út mellett levő kis tisztáson (p. 177.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

1215. **Inula salicina** L.
a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein ad Sopronium (HITSCHMANN) (p. 480.).
WALLNER (1903): Erdők szélein, bokrok között gyakori (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdőkben, irtásokban. Sopron (p. 563.).
b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 563.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét (1999); Liget-patak menti rét (2000), Ezüst-hegy (napos, száraz mesgyén) (2001); a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán, gyertyános-tölgyesben; Városligeti-erdő D-i szegélye; Ikva-menti rét; Somfalvi-dűlő (2002).

1217. **Inula hirta** L.
a. WALLNER (1903): Napos dombokon, erdők tisztásain közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, köves dombokon. Sopron, Bánfalva (p. 563.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).
b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 563.).

1218. **Inula germanica** L.
a. SOÓ (1970): Sopron (p. 45.). Megj.: Régi soproni adatai a Laitaicumra, ill. a Fertő mellékére vonatkoznak, itt a hegységhez legközelebb jelenleg Fertőboz mellett ismert előfordulása.
c. KIRÁLY (ined.): Harka, a Nap-hegy DK-i előterében a TSz-teleptől nyugatra, félszáraz gyepben több kis polykormon (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001, HKG).

1219. **Inula britannica** L.

a. WALLNER (1903): Útak, árkok mellett közönséges (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken (p. 563.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. TÍMÁR (ined.): Harkai lőtér mellett, Ikva-menti rét zavart foltjain (Zieselwiesen) (1994-1995).
KIRÁLY (ined.): Hegylábi területek parlagjain, nedvesebb degradált gyepjeiben kis példányszámban (pl. Harkán a Nap-hegy előterében, Ágfalván az Alsó-Tödl alatt és az Arbesz-rét körül).

{1220. **Inula ochulus-christi** L.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 47.). Megj.: Egyetlen Sopron környéki adata a Dudleszből (Laitaicum) származik, újabb adata onnét sem ismert.}

1222. **Pulicaria dysenterica** (L.) BERNH. [Syn.: *Inula dysenterica* L.]

a. SZONTAGH (1864): In locis humidis ad Ágfalva, Harka (p. 480.).
WALLNER (1903): Patakok mellett, nedves pázsiton imitt-amott (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken (p. 563.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983, 1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét melletti parlag; Ágfalva, Arbesz-rét feletti parlagok és gyomos telkek a község belterületén (2000); Harkai-plató nedvesebb részein, legelők kocsinyomaiban (2000-2001), Ágfalva, az Alsó-Tödl alatti füves-cserjés helyeken (2001), Városligeti-erdő D-i szegélyén (2002).

1225. **Buphthalmum salicifolium** L.

a. WALLNER (1903): A Varisi kőfejtő és Bánfalva között (p. 7.).
Megj.: A faj itteni előfordulása igen meglepő lenne, hiszen erősen meszes alapkőzet a WALLNER által jelzett térségben nincs. A Fertőmelléki-dombsoron tapasztaltak szerint (ahol nagy egyedszámban él) a növény kizárólagosan a magas $CaCO_3$ tartalmú lajtamészkőhöz ragaszkodik, más alacsonyabb mésztartalmú kőzeten nem figyelhető meg. Ezek alapján az adat helyessége kétségbe vonható (talán rövid életű adventív betelepülésről volt szó?), későbbi szerzőknél nem szerepel.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

1226. **Telekia speciosa** (SCHREB.) BAUMG. [Syn.: *Buphthalmum speciosum* SCHREB.]

c. CSAPODY (1993): Rák-patak mentén a Brennbergi- és Hidegvízvölgyben, vetve és tömegesen elszaporodva (p. 321.).

CSAPODY (1996): A Sopron környéki megjelenése (1988) magán kezdeményezésű magvetés eredménye. Hidegvízvölgyben (Vörösárok) és a Rák-patak mentén (p. 394.).
HORVÁTH (1996): A Rák-patak mellett és a hermesi utak mellett általános (p. 24., térkép!).
TÍMÁR (1996a): Az Erdészeti Egyetem botanikus kertjéből származó magjait először Kárpátiné Ugron A. kezdte el terjeszteni a hegyvidéken, ma már útmenti rézsűkben, nyiladékokon természetesen is terjed, így a Hidegvízvölgy jó részén megatlálható (p. 44.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Patakmenti égerligetek szegélyén, útszéli magaskórósokban, szivárgó vizes útrézsűkben. Állományait az 1980-as években mesterséges magszórással telepítették meg. A Rák-patak mentén Görbehalomtól Bánfalváig sok helyen, a Hidegvíz-völgyben a Népfőiskola felett több ponton, továbbá: István-akna, Roth-ház, Asztalfő, Vörös-bérc és Bika-rét északi lába, Vadkan-árok, Ó-Hermes a Hermes-árok felett.

1227. **Ambrosia artemisiifolia** L. [Syn.: *A. elatior* L.]

a. KÁRPÁTI (1957): Soprontól nyugatra a Brennbergi völgyben az országút mentén is terem néhány példánya (p. 114.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.).
TRAXLER (1974): Lackendorf, im Orte bei der Abzweigung des Kirchweges und an Feldrändern (p. 57.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Települések környékének bolygatott, zavart élőhelyein, hegységperemi művelt parcellákon (szőlőkben, szántókon, kertekben) gyakori. A hegység belsejében csak alkalmi, kisszámú megtelepedő, vadszórókon, utak mentén.

*1229. **Xanthium spinosum** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias ubique frequens (p. 482.).
WALLNER (1903): Nagyon közönséges gaz (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, utak mellett. Régebben nagyon bőven (SZONTAGH), ma már csak szórványosan (p. 563.).

1230. **Xanthium strumarium** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (p. 482.).
WALLNER (1903): Útak, sövények mellett közönséges (p. 42.).
GOMBOCZ (1906): Mint *X. spinosum*, mert a 60-as években hatósági rendelettel pusztították ki (p. 564.).

c. KIRÁLY (ined.): Vadszórón a Köves-árok vége felett (2001 – csak vegetatív állapotú, csenevész példányok, faji hovatartozása így nem egyértelmű); a harkai vasútállomás mellett útszélen (2003, HKG).

1234. **Helianthus annuus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes subspontaneus (p. 480.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadulva Sopron mellett a Károlymagaslaton (p. 564.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegységben csak időleges megtelepedésű (pl. a Brennbergi-tározó iszapos szélén, a Kovács-árokban trágyázott helyen, 2001), a Soproni-medencében Ágfalva és Sopron között, ill. Ágfalvától É-ra sokfelé időlegesen kivadulva (2002).

1235. **Helianthus decapetalus** L.

b. TRAXLER (1966): Ortsbach unterhalb Sieggraben (p. 53.).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén a „Pláza" mellett az Ikva-parton (2002).

***Helianthus × laetiflorus** PERS. (= *H. rigidus* (CASS.) DESF. × *H. strumosus* L.)

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 58.).

1236. **Bidens tripartita** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva versus Sopronium frequens (p. 480.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett Ikva, Rákpatak; Sopron, Deákkút (p. 564.).
CSAPODY (1949): A Béka-tó szélén, az ezt környező irtásokban és cserjésben, továbbá a GYSEV pályaudvar mögött bombatölcséres, gyomos, kissé nedves helyeken (p. 153.).
c. KIRÁLY (ined.): Égerligetekben, nedves kocsinyomokon, tócsákon szórványosan (pl. Brennbergi-tározó, Béka-tó a harkai kempingnél, Hidegvíz-völgy, Hermes-árok, Köves-árok, Szalamandra-tó). A hegylábon nedves mélyedésekben (pl. a harkai vasútállomásnál).

/ 1237. **Bidens cernua** L.

a. WALLNER (1903): Erdei patakok mellett nagyon közönséges (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken. Kapuvár mellett (p. 564.).
Megj: WALLNER az előző fajjal téveszthette össze, lásd GOMBOCZ szövegét, aki egyedül a Kisalföldről jelzi. /

1238. **Bidens frondosa** L. [Syn.: *B. melanocarpa* WIEGAND]

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Egyetemi Botanikus Kert egyik gyomos, feltöltődött vízmedencéjének szélén, valószínűleg véletlenül behurcolva (1999), a Brennbergi-tározó felső szélének iszapos padján (2001).

Dahlia pinnata CAV. [Syn.: *D. variabilis* (WILLD.) DESF.]

b. TRAXLER (1967a): Mehrfach verwildert auf dem Galgenberg bei Neckenmarkt (p. 4).

1239. **Galinsoga parviflora** CAV.

a. GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, Sopron körül (p. 564.).
b. TRAXLER (1961): Im Gebiete des Ödenburgergebirges verbreitet (p. 17.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Települések belterületén, ritkábban a hegységperem művelt parcelláin (szőlőkben, szántókon, kertekben), nagyobb tömegben csak elvétve bukkan fel.

1240. **Galinsoga ciliata** (RAF.) BLAKE [Syn.: *G. quadriradiata* RUIZ et PAV. s. l.]

b. JANCHEN (1977): Im östlichen Teil des Ortes Sieggraben (G. TRAXLER, 1964) (p. 575.).

BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterülete (Deák tér), utcai virágágyásokban (2000-2001); Erdei malom környékén, gyomtársulásokban sokfelé (2002, HKG).

Tagetes patulus L.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a SOFA mellett útszéleken többfelé kivadulva (2002).

1241. **Anthemis cotula** L. [Syn.: *A. foetida* LAM.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): Ad vias, sepes frequens (p. 480.).
WALLNER (1903): Ugarföldeken, kopár helyeken, útszéleken, házak mellett közönséges (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, utak mellett mindenütt (p. 564.).

b. MELZER (ined., WU): Neckenmarkt W, Kornfeld (1968).

1242. **Anthemis tinctoria** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva in pratis (p. 480.).
GOMBOCZ (1906): Köves, napos helyeken, leginkább mészen. Ágfalva (SZONTAGH)!! (p. 564.).

1243. **Anthemis austriaca** JACQ.

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes circa Sopronium (p. 480.).
WALLNER (1903): Gabona között, szántóföldeken, nem ritka (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, vetés között, parlagon a síkvidéken mindenütt (p. 564.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Lackendorf (tab., p. 23.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Földhányáson az Egyetemi Botanikus Kertben (2001); Harkától nyugatra és délre gabonavetésekben több helyen (leg. pro primo KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, extenzív parcellákon (2003).

1244. **Anthemis arvensis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, sepes frequens (p. 480.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, ritkább (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon a sík vidéken mindenütt (p. 564.).

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber NNW Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Nagyzuhatag mellett, kavicsos útfelszínen (2002, HKG).

1245. **Anthemis ruthenica** M. B. [Syn.: *A. neilreichii* ORTMAN]

a. SOÓ (1970): Sopron? (p. 65.). Megj.: Sopron környéki hazai előfordulásai nem a hegységből valók, jelenlegi adatai közül a hegységhez legközelebbi Sopron-kőhidáról (Laitaicum) származik.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 23.).

{1248. **Achillea nobilis** I.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 68.). Megj.: Soproni adata a Laitaicumra vonatkozik.}

1249. **Achillea distans** W. et K. ex WILLD.

c. KIRÁLY (ined.): Somfalvi-dűlő, szálkaperjés gyepben néhány tő (2002, HKG).

1251. **Achillea asplenifolia** VENT. [Syn.: *A. millefolium* L. var. *crustata* ROCH.]

a. WALLNER (1903, sub nomine *A. setacea* var. *crustrata* ROCH.): Mindenfelé útakon, mesgyén, réteken (p. 1.).

b. TRAXLER (1974): Neckenmarkt hinter dem Galgenberg, beim Deutschkreutzer Sauerbrunnen (p. 57.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

1252. **Achillea millefolium** L. s. str.

a. SZONTAGH (1864): Ubique frequens (p. 480.).
WALLNER (1903): Nedves réteken (p. 1.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, tisztásokon, utak mellett a nyugati flóraterületen mindenütt, de szórványosan (p. 565.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység belseje ill. a hegylábak jó állapotú, nedves rétjein szórványosan többfelé megtalálható (pl. Liget-patak menti rét).

1253. **Achillea collina** BECKER in. RCHB. [Syn.: *A. millefolium* L. subsp. *collina* RCHB.]

a. GOMBOCZ (1906): Napos, száraz, füves helyeken gyakori, a soproni hegységben (p. 565.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube; Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalzsteigriegels) (1989).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mindenféle gyepben, parlagokon, útszéleken a hegység zárt erdőterülete kivételével sokfelé megtalálható.

1254. **Achillea pannonica** SCHEELE [Syn.: *A. millefolium* L. var. *pannonica* WEISS; var. *lanata* KOCH]
a. WALLNER (1903, sub nomine *A. millefolium* var. *lanata* KOCH): Mindenfelé, száraz réteken, gyepen, útakon (p. 1.).
GOMBOCZ (1906): Napos, száraz, füves helyeken. Sopron körül mindenütt (WALLNER)!! (p. 565.). Megj.: Soproni adata feltehetően a Laitaicumra vonatkozik.
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
WÖHL (ined., WU): Hinter dem Friedhof von Haschendorf (1984).

1255. **Achillea setacea** W. et K. [Syn.: *A. millefolium* L. subsp. *setacea* ČELAK]
a. WALLNER (1903): Homokos, száraz dombokon. Ritka (p. 1.). Megj.: Soproni adata feltehetően a Laitaicumra vonatkozik.
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

1256. **Matricaria discoidea** DC. [Syn.: *M. matricarioides* auct., *M. suaveolens* BUCHENAU non L.]
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): A hegylábi települések belterületén járdaszéleken, taposott gyepekben elszórtan (2001); Nagyzuhatag mellett, kavicsos útfelszínen (2002).

1257. **Matricaria recutita** (L.) RAUSCHERT [Syn.: *M. chamomilla* L., *Chamomilla recutita* (L.) RAUSCH.]
a. SZONTAGH (1864): In agris frequens (p. 480.).
WALLNER (1903): Gyepes, kopár helyeken, falvakban (Faraktár, Ágfalva útcáin és kertjeiben) (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, utak mellett mindenütt (p. 565.).
b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén (pl. GYSEV pályaudvar) járdaszéleken; Harkai-kúp alján szőlőkben (2001), a harkai vasútállomás mellett nedves szántókon (2004).

1258. **Matricaria maritima** L. subsp. **inodora** (L.) SOÓ [Syn.: *Pyrethrum inodorum* BAUMG., *Tripleurospermum inodorum* (L.) SCHULTZ-BIP., *T. perforatum* (MÉRAT) M. LAÍNZ]

a. WALLNER (1903): Hegyek és útak mellett, szántóföldeken közönséges (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, romtalajon mindenütt (p. 565.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegyláb szántóin, szőlőiben, parlagjain gyakori, útszéleken a hegység belsejében is felbukkan.

1259. **Matricaria tenuifolia** (KIT. ex SCHULT.) SIMK. [Syn.: *Tripleurospermum tenuifloium* (KIT.) NEILR.]

b. TRAXLER (1962): Verschleppt an der Straße im Sieggrabener Einschnitt u. zw. bei der Einmündung des Dachgrabens (p. 10.).
TRAXLER (1989): Verschleppt an der Straße im Sieggrabener Einschnitt u. zw. bei der Einmündung des Dachgrabens, Sieggrabener Sattel oberhalb des Sägewerkes (p. 89.).

1260/a. **Chrysanthemum leucanthemum** L. [Syn.: *Leucanthemum vulgare* LAM., *Tanacetum leucanthemum* SCHULTZ-B.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis ubique (p. 480.).
WALLNER (1903): Réteken, gyepes helyeken, erdőkben gyakori (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Mezőkön, réteken, utak mellett mindenütt (p. 565.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mocsárréteken, kaszálókon szórványosan a belső völgyek rétjein ill. a hegylábon.

1260/b. **Chrysanthemum ircutianum** (DC.) TURCZ. [Syn.: *Leucanthemum ircutianum* DC.]

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét szárazabb részein (2003, HKG).

/ 1260/c. **Chrysanthemum lanceolatum** PERS. [Syn.: *Leucanthemum margaritae* (GÁYER ex JÁV.) SOÓ]

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban mindenütt (p. 565.). Megj.: SOÓ (1980: 419) nem szerepelteti Sopron környéki adatát. /

1262. **Chrysanthemum corymbosum** L. [Syn.: *Pyrethrum corymbosum* SCHRANK, *Tanacetum corymbosum* SCHULTZ-B.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 480.).
WALLNER (1903): Bokrok között, erdőszéleken közönséges (p. 31.).
GOMBOCZ (1906): Lombos erdőkben a hegy-, domb- és síkvidéken mindenütt (p. 565.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Füves (gyöngyperjés), nyílt, gyakran kissé mészkerülő jellegű tölgyesekben (néha üde típusokban is), főleg a hegység peremrészén található meg (pl. Borsó-hegy, Ultra, Várhely, Ágfalvi-erdő, Görbe-halom, Vörös-hídi kőfejtő) (22. ábra).

1263. **Chrysanthemum parthenium** (L.) BERNH. [Syn.: *Tanacetum parthenium* SCHULTZ-BIP.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác in silvis (p. 480.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik és igen sokszor elvadul (p. 565.).
KÁRPÁTI (1949): Nedves cserjés helyeken a Rákpatak mentén és a Sánc-hegyen (p. 177.).
KÁRPÁTI (1960a): Sopron (p. 245.).

1264. **Chrysanthemum vulgare** (L.) BERNH. [Syn.: *Tanacetum vulgare* L.]

a. WALLNER (1903): Vágásokban, sövények mellett (Potschi, Meskorét) (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Patakok mellett, nedves helyeken, irtásokban. Sopron, Harka (p. 565.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Vágásterületeken, hegylábi parlagokon, a volt műszaki zár vonalán, a települések körül gyomtársulásokban sokfelé előfordul.

1265. **Artemisia vulgaris** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in dumetis frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Útak, sövények mellett, bokrok között közönséges (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Bokros, köves helyeken, mívelt és romtalajon mindenütt (p. 566.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Települések környékének, bolygatott, zavart élőhelyein (vasutak, utak, kerítések mentén, romtalajokon, stb.), főként a hegység peremén.

1266. **Artemisia pontica** L.

a. WALLNER (1903): Útak mellett, napos dombokon, bokrok alatt közönséges (p. 5.). Megj.: A közlés a Laitaicumra vonatkozik, ahogy az alábbi új felfedezéseket kivéve az összes korábbi Sopron környéki adat.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a Bürgerfeldtől É-ra a határsávon, ill. a Bürgerfeldtől D-re útmenti mesgyén, mindkét helyen több tucat m^2-es telep; Táncsics-majornál néhány m^2-es foltban mesgyén (2002, HKG). A harkai vasútállomással szemben útszéleken, árokpartokon (2003).

1268. **Arthemisia absinthium** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis montanus ad Ágfalva (p. 480.).
WALLNER (1903): Mesgyéken, útakon, kopár helyeken gyakori (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, köves, bokros helyeken, utak mellett mindenütt (p. 565.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. TÍMÁR (ined.): Károlymagaslat (útmentén, vágások szélén), Harka, Magas-rétek (1997).
KIRÁLY (ined.): A hegyláb árokszélein, szőlőiben, parlagjain gyakori (2001), a hegység belsejében pl. István-akna (2002).

1270. **Artemisia campestris** L.

a. WALLNER (1903): Dombokon, útakon, kopár helyeken közönséges (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken, utak mellett. Sopron (DECCARD, SUPANEC), Harka (p. 565.).

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp kőfejtőjének udvarán és az afölötti száraz gyepekben (1999); Harka, a vasútállomással szemben lévő út homokos töltésén; a soproni vasútállomásról kivezető részen a sínek mellett (2000-2004).

1271. **Artemisia scoparia** W. et K.

a. GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC) (p. 566.). Megj.: Soproni adata bizonnyal a *Laitaicumra* vonatkozik.

b. BOROS (ined.): Sopronnyék állomásnál (1924).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

1275. **Tussilago farfara** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivulos, fossas frequens (p. 480.).
WALLNER (1903): Agyagos, nedves talajon, árkok mellett közönséges (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, utak mellett, nedves helyeken, irtásokban mindenütt (p. 566.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útrézsűkön, határsávon, nyiladékokon, vízmosásokban, meddőhányókon, erodált talajfelszínen a hegységben mindenfelé felbukkanó növény.

1276. **Petasites hybridus** (L.) G. M. SCH. [Syn.: *P. officinalis* MOENCH]

a. SZONTAGH (1864): In udis et madentibus locis (DECCARD) (p. 480.).
WALLNER (1903): Árkok mellett (a Neuhofkert mögötti „Mühlgraben"-ban, a „Waldmühle" mögött) (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett (Ikva, Rákpatak) (p. 566.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy, Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): Typenbildende Art in Erlenauen (p. 53.).

b. TRAXLER (1961): Wie *P. albus*, aber seltener, z. B. zwischen Marz und Sieggraben, Dachsgraben (p. 16.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység égerligeteiben, patakmenti magaskórósaiban jellemző, helyenként tömeges faj. Az előfordulások a hegység belsejére összpontosulnak, a keleti peremen viszonylag.

1277. **Petasites albus** (L.) GÄRTN.

Herb.:

a. „In locis humidis in valle Kövesárok" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„Ad rivulum vallis Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1934, HBP)
„In quercetis vallis Tolvajárok" (KÁRPÁTI Z., 1934, HBP)
„Ad rivulum Hidegvíz in valle Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1934, HBP)
„In silvaticis ad rivulum Kecskepatak" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„In locis humidis vallis Mészverem" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In silvis ad montem Vörösbérc" (BOROS Á., 1951, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In locis humidioribus ad Sopronium (DECCARD) (p. 480.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett Bánfalva (DECCARD) (p. 566.).
KÁRPÁTI (1938): Sopron mellett a Kecskepatak-völgyében, Bánfalva mellett a Tatschy-árok felső végénél, a Tolvajárokban, a Kövesárokban; a Hidegvízvölgyben, a Rákpatak feletti erdők szélén nagy tömegben (p. 82-83.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy, Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): A Zsilipárok erdejében (p. 177.).
CSAPODY (1953): Terjedőben a Tacsi-árok felső részén (p. 19.).

b. TRAXLER (1961): In feuchten Gebirgsgräben des Ödenburgergebirges, im Dachsgraben (p. 16.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. HORVÁTH (1996): A Vadkan-árok torkolatánál, a Vörös-árok és a Hidegvízforrás között (p. 26., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységnek elsősorban a nyugati részén, patakok mellett, hűvös-párás völgyfőkben, néha útrézsűkben csoportosan jelenik meg, ritkulóban van (p. 24.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység hazai oldalának nyugati részén, szivárgó vizű és völgyalji égerligetekben, bükkösökben, telepített lucfenyvesekben, néha másodlagos élőhelyeken, pl. útrézsűkön, árkokban, helyenként meglehetősen nagy tömegben él. Adatai: II. halom – III. halom közötti árok, Hidegvíz-völgy (Asztalfő – Vadkan-árok torkolata közötti szakasz, Vadásztanya),

Háromoszlop, Nagyzuhatag, István-akna, Magas-bérc, Vörös-árok, Vörös-bérc, Vadkan-árok felső vége, Farkas-árok, Rideg-bérc alatt, Rámel-árok, Hermes-árok alja (Tepper-tanya fölött). Brennbergtől keletre igen ritka, csak néhány zárt völgy alján él, kis egyedszámban (Köves-árok, Kovács-árok, Tolvaj-árok, Tacsi-árok felső része, Ördög-árok) (28. ábra).

Petasites × rechingeri HAY. (= *P. albus × hybridus*)

a. KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgyben a Vadásztanyán túl, a szülők között (p. 177.).

c. TÍMÁR (1996a): Ahol a *P. albus* populációi érintkeznek a *P. hybridus* állományaival, ott hibridjük is előfordul (p. 24.).

1278. **Erechtites hieraciifolia** (L.) RAF. ex DC. [Syn.: *E. praealta* RAF., *Senecio sonchoides* VUKOT.]

Herb.:

a. „In caeduis montis Károlymagaslat" (GOMBOCZ E., 1897, HBP)
„In caeduis circa Sopronium anno nonnulo frequentissima" (GOMBOCZ., 1900, HBP)
„In silvis Tanulmányerdő ad Brennberg" (BOROS Á., 1929, HBP)
„In silvis caeduis vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1931, 1940, HBP)
„In silvis caeduis versus m. Brennberg" (JÁVORKA S., 1932, HBP)
„In silvis caeduis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1940, HBP)
„In silvis caeduis vallis Brennbergi-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„In silvis caeduis Kecskepataki-erdő versus Harka" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In silvis caeduis montis Magasbérc supra pag. Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In silvaticis montis Sörházdomb" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„In silvaticis decl. montis Károlymagaslat" (KÁROLYI Á., 1964, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): Ma már el van terjedve a soproni hegységben (p. 566.).
SOÓ (1941): Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
BOROS (ined.): Sopron, az erdészeti főiskola tanulmányerdeje a Vörös-bérc alatt északra és nyugatra (1929).
KÁRPÁTI (1949): Brennberg: a „Hercegi-erdő" vágásában; Harkától nyugatra erdővágásban (p. 177.).
KÁRPÁTI (1960a): Sopron környékén főleg a várostól nyugatra fekvő hegyvidéken meglehetősen elterjedt, s különösen a nedvesebb talajú erdővágásokban helyenként tömegesen nő (p. 243.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge (bei Sieggraben) (p. 571.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Pusztavágásokon (friss tarvágásokon) rövid ideig (általában egy évig) tömeges lehet, a vágásnövényzet megerősödésével gyorsan eltűnik. Szálanként nyiladékokon, meggyérített foltokon sokfelé előfordul.

1279. **Arnica montana** L.

Herb.:

a. „Hidegvízvölgy, 380 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)
„Hidegvízvölgy DNY-i lejtőin beszögellő cserjés tisztásokon" (VAJDA E., 1949, HBP)
„Hidegvízvölgy, pr. pag. Brennberg" (CSAPODY I., 1951, HBP)

b. „Montis Dachsriegel, 450 m s. m." (GOMBOCZ E., 1903, HBP)
„Brenntenriegel ad pagum Szikra, 605 m s. m." (GOMBOCZ E., 1904, HBP)

Lit.:

a. KISS (1949): A Vadászháztól néhány száz méterre, az erdők közt kis területű alhavasi réteken (p. 160., térkép!).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
KÁRPÁTI (1955): Hidegvízvölgy, hegyirét-foltokon (p. 125.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy rétjein (p. 246.).
PRISZTER (1987): Sopron: Hidegvíz-völgy, kihalt (CSAPODY I.) (p. 59.).
CSAPODY (1994): Hermes-árok, kipusztult (p. 101.).
TÍMÁR (1996a): Egyetlen hidegvíz-völgyi termőhelyét (Hermesi-rét) a '60-as években beerdősítették, a faj eltűnt (p. 24.).

b. GOMBOCZ (1906): A Dachsriegel északi lejtőjének rétjein (p. 567.).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
TRAXLER (1963): Bei Sieggraben am Fuße des Brenntenriegels und weiter nördlich am Fuße des Dachriegels (p. 11.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).

/ 1280. **Doronicum hungaricum** (SADL.) RCHB.

a. KISS (1949): A Vadászháztól néhány száz méterre, az erdők közt kis területű alhavasi réteken (pp. 160-161., térkép!). Megj.: KISS adata egyértelmű tévedés, a növény valójában *Scorzonera humilis* volt (CSAPODY in notis)! /

/ 1281. **Doronicum austriacum** JACQ.

a. BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).

b. SOÓ (1970): Sopron: Dérföld (p. 98.).
SOÓ (1980): Sopron, Dérföld, már a határon túl (p. 111.).
Megj.: A faj a Soproni-hegységben nem fordult elő. BOROSNÉ MURÁNYI adata téves (ugyanúgy a *Scorzonera humilis*-re vonatkozik, mint KISS fenti „*Doronicum hungaricum*"-a). SOÓ adata BOROS Ádám útinaplóiból származik, Dérföld (ma: Dörfl im Burgenland, Ausztria) azonban nem a hegységben, hanem attól 15 km-re délre, a Répce mellett található. Herbáriumi példány róla: „Lampel Graben, Dérföld", BOROS 1924, HBP. /

1283. **Senecio integrifolius** (L.) CLAIRV. [Syn.: *Cineraria integrifolia* (L.) JACQ., *Tephroseris integrifolia* (L.) HOLUB,]

c. TÍMÁR (ined.): Ikva-menti rét (Zieselwiesen) (1996).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, *Brachypodium pinnatum*-os gyepben kb. 10 tő (2000).

1284. **Senecio aurantiacus** (HOPPE) LESS. [Syn.: *S. capitatus* (WAHLBG.) DC. var. *aurantiacus* HOPPE, *Cineraria aurantiaca* HOPP., *Tephroseris aurantiaca* SCHUR]

Herb.:

a. „In herbidis vallis Hidegvíz-völgy versus Főiskolai Vadásztanya" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)
„Hidegvíz-völgy délnyugati lejtőin, cserjés beszögellésekben *Arnica montana, Aruncus sylvestris* társaságában" (VAJDA E., 1949, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): A Burgstall egyik rétjén (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Magas hegyvidéki réteken. Sopron mellett (SUPANEC), a Burgstall egyik rétjén (WALLNER) (p. 568.).
KISS (1949): A Vadászháztól néhány száz méterre, az erdők közt kis területű alhavasi réteken (p. 161., térkép!).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgyben a Vadásztanyával szembeni oldalon levő tisztáson (p. 177.).
KÁRPÁTI (1955): Hidegvízvölgy, hegyirét-foltokon (p. 125.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy rétjein (p. 246.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
TÍMÁR (1996a): A század közepén a Vadászház környékén helyenként még tömeges volt, a rétek beerdősítésével és degradálódásával fokozatosan eltűnt (p. 24.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz, Waldwiese, etwa 2 Stück (1963).
TRAXLER (1963): Wiese am Fuße des Dachriegels (p. 11.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).

1285. **Senecio ovirensis** (KOCH) DC. [Syn.: *Cineraria alpestris* HOPPE, *Tephroseris alpestris* SCHUR, *T. longifolia* (JACQ.) GRIS. et SCH.]

a. SOÓ (1970): Soproni-hegység (p. 101.). Megj.: A hegység hazai oldaláról korábbi irodalmi említése nincs, egyéb Sopron környéki említései (Tómalom a Fertőmelléki-dombsoron) is erősen kétesnek minősíthetők.

b. JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge (Flachmoorwiese zwischen dem oberen Dachsgraben und dem Herrentisch östlich von Sieggraben (G. TRAXLER, 1964) (p. 566.).

1287. **Senecio vulgaris** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis ubique (p. 481.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon (Varis) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon mindenütt (p. 567.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, útszéleken, továbbá a hegylábi szántókon és szőlőkben és a települések belterületén gyakori faj.

1288. **Senecio sylvaticus** L.

a. WALLNER (1903): Erdők száraz, homokos helyein (Faberrét mögött) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban a hegyvidéken mindenütt (p. 567.).
SOÓ (1941): Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
CSAPODY (1964): Füzesárok bei Vadászforrás, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum; Kányaszurdok, Jánospihenő, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Tarvágások nem gyakori pionír növénye (pl. Loos-oldal, István-akna, Farkas-árok felett, Nagyfüzes, Füzes-árok felett).

1289. **Senecio viscosus** L.

a. WALLNER (1903): Kőfejtőkben, vágásokban (Varis) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, köves helyeken. A soproni hegységben, a harkai dombon (p. 567.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes és Róka-domb között (1965).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység tarvágásain sokfelé előfordul, az előző fajnál gyakoribb (pl. Liget-erdő, Nap-hegy).

1290. **Senecio vernalis** W. et K.

a. CSAPODY (1935): Sopronbánfalva (p. 196.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgyből a Borsóhegyre vezető út mentén erdőirtásban (p. 178.).

1291. **Senecio rupestris** W. et K. [Syn.: *S. squalidus* L. p. p.]

Herb.:

a. „Kövesárok, inter Bánfalva et Brennberg" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„Hidegvízvölgy, a Felső-Tödl hegy alatt, lucosban (Ágfalva), 360 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1934): Brennbergbánya mellett lucfenyvesben (p. 178).
KÁRPÁTI (1949): A Felső-Tödl lucosában (p. 178.).
KISS (1949): Hidegvíz-völgy, „N2 számú területünkön KÁRPÁTI Z.-vel" (p. 161., térkép!).
CSAPODY (1956): Felső-Tödl lábánál lévő erdeifenyvesben (p. 248.).
SOÓ (1980): Sopron, kihalt (p. 111.).
CSAPODY (1994): Tolvaj-árok (p. 101.).
TÍMÁR (1996a): Századunk első felében még három helyen, Brennberg mellett, a Felső-Tödlön és a Köves-árokban, lucfenyvesben élt, azóta egyik helyről sem került elő (p. 24.).

{1292. **Senecio erucifolius** L.

a. WALLNER (1903): Erdők tisztásain és füves dombokon, elszóródottan (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC, WALLNER) (p. 567.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): subsp. *tenuifolius* (JACQ.) JÁV.: Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (leg. CSAPODY I.) (p. 155.).
Megj.: Az utolsó adat a terület ismeretében erősen bizonytalannak tűnik. Sopron környéki aktuális előfordulása nem ismert, a 20. század eleji adatok is megerősítésre szorulnak.}

1293. **Senecio jacobaea** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Réteken, dombokon, mesgyék és útak mellett közönséges (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, füves helyeken mindenütt (p. 567.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy száraz gyepjeiben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), de a hegységperemen feltehetően másutt is megtalálható.

1294. **Senecio erraticus** BERT. subsp. **barbareifolius** (W. et GR.) BEGER in HEGI [Syn.: *S. aquaticus* HILL. subsp. *barbareifolius* (WIMM. et GRAB.) WALTERS]

a. WALLNER (1903): Lapályok nedves rétjein (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben. Sopron mellett (WALLNER), a soproni hegységben (p. 567.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves nyiladékokon, út menti árkokban, tócsákon, vízállásos helyeken a hegységben sokfelé előfordul.

*1295. **Senecio aquaticus** HUDS. [Syn.: *S. jacobaea* L. var. *aquaticus* NEILR.]

a. WALLNER (1903): Nedves réteken, mocsárokban (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken mindenütt (p. 567.).

1298. **Senecio nemorensis** L. subsp. **nemorensis** L. sensu SOÓ 1980 [Syn.: *S. jacquinianus* RCHB., *S. germanicus* WALLR., *S. hercynicus* HERBORG sensu SIMON 2000]

a. WALLNER (1903): Minden erdőnkben, vágások, hegyes vidékek patakjainak partján (Burgstall) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, nedves helyeken a soproni hegységben (p. 567.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 12., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, útrézsűkön, üde lomberdőkben és égerligetekben, valamint fenyővel elegyített származékaikban, sőt elegyetlen fenyvesekben is. A hegységben igen szórványos, a következő taxonnál jóval ritkább, előfordulásai a belső, montán területekre jellemzőek (pl. Asztalfő, Vörös-bérc, Bika-rét, Vörös-árok, Hidegvíz-völgy)

1298/a. **Senecio nemorensis** L. subsp. **fuchsii** (GMEL.) ČELAK [Syn.: *S. sarracenicus* L. p. p., *S. ovatus* (G. GAERTN. et al.) WILLD.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, Ágfalva (DECCARD) (p. 481.).
WALLNER (1903): Nedves ligetekben, árkok mellett, fűzfabokrok között (Varis) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban a hegyvidéken mindenütt (p. 567.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
SOÓ (1980): subsp. *intercendens* (BECK) SOÓ: Soproni-hg. (p. 112.).

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hasonló élőhelyeken, mint a subsp. *nemorensis*, de annál sokkal elterjedtebb.

{1299. **Senecio doria** NATH. in L.

a. SZONTAGH (1864): (DECCARD) (p. 481.).
SOÓ (1970): subsp. *doria*: Sopron? (p. 113.).
Megj.: SZONTAGH fenti adata mindenféle pontosabb helymegjelölés nélküli! GOMBOCZ (1906) alapján („Sopron mellett Dudlers, Zarhalm-erdő – DECCARD") biztosan nem a hegységből származik.}

1301. **Calendula officinalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In vineis, cultis subspontanea (p. 481.).
WALLNER (1903): Dísz- és orvosfű. Elvadulva is (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, olykor elvadul (p. 568.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Soproni kertekben sokfelé megtalálható, elvadulva pl. Sopron és Táncsics-major közötti utak és kertek szélén, Brennbergbányán (2002).

1302. **Echinops sphaerocephalus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 481.).
WALLNER (1903): Útakon, mesgyéken, száraz dombokon (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdők, szőlők szélén. Bánfalva (SZONTAGH) (p. 568.).

b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 568.).

c. KIRÁLY (ined.): Száraz, bolygatott gyepekben a Harkai-kúpon, a Harkai-platón, Ágfalvától É-ra a Soproni-medencében többfelé; a hegység belsejében a Brennbergi-tározó mellett útszélen (1998-2002).

{1304. **Xeranthemum annuum** L.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 117.). Megj.: Az adat a Laitaicumra vonatkozik (SZONTAGH 1864: Balf), a hegységben nem fordul(t) elő.}

1306. **Carlina acaulis** L.

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Napos, száraz dombokon (p. 9.).

GOMBOCZ (1906): Száraz, kopár helyeken, irtásokban. Sopron körül, Bánfalva, Brennberg (p. 568.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

b. BOROS (ined.): Lakompak előtt és a vasútállomásnál Callunetum (1924).
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach; Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben a még többé-kevésbé háborítatlan réteken szórványosan többfelé előfordul, de sehol sem nagy számban (p. 26.).
KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Kaszálóréteken, félszáraz gyepekben, ma elég kevés előfordulása ismert: Arbesz-rét és környékének füves, régi gyümölcsösei, Hidegvíz-völgy rétjei a Brennbergi-tározó és a Tepper-tanya mellett, Harkai-plató gyepjei, harkai lőtér, Kánya-szurdok kijárata, a bánfalvi erdei malom feletti oldal, Ágfalva (Gyógyrét, temető fölötti kaszáló), brennbergi autóspihenő melletti rét, Kovács-árok (lovaspálya területén), Ikva-menti-rét (Zieselwiesen).

1307. **Carlina vulgaris** L. agg.

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Köves helyeken, útak mellett, sűrű erdőkben (Varis) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, tisztásokon a nyugati flóraterületen és főkép kristályos palákon mindenütt (p. 568.).
SOÓ (1970): subsp. *vulgaris* et subsp. *intermedia* (SCHUR) HAY. et MARKGR.: Sopron (p. 120.).

b. SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): *C. vulgaris* s. str.: Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység belsejében vágásokon, völgyalji réteken kisebb számban, a hegylábon parlagokon némileg gyakoribb. Az intraspecifikus taxonokat nem vizsgáltuk.

1308. **Arctium tomentosum** MILL. [Syn.: *Lappa tomentosa* LAM.]

a. WALLNER (1903): Mindenütt törmeléken, árkokban, útak mellett, kövér talajon (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, nedves völgyekben mindenütt (p. 568.).
CSAPODY (ined.): Károly-magaslat (1966).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A hegységben nedvesebb vágásokon, égerligetek szélén, rakodókon többfelé előfordul (pl. Hidegvíz-völgy, Kenyérleső), a hegylábon Harka mellett és az ágfalvi temetőnél.

1309. **Arctium lappa** L. [Syn.: *Lappa major* GÄRTN.]

a. SZONTAGH (1864 sub nomine „*Lappa communis*"): Ad vias in fossis frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Mindenütt törmeléken, árkokban, útak mellett, kövér talajon (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, nedves völgyekben mindenütt (p. 568.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban sokfelé előfordul, a hegység belsejében az előző fajhoz hasonló élőhelyeken, főleg a patakvölgyekben kerül elő szórványosan.

1310. **Arctium minus** (HILL.) BERNH. [Syn.: *Lappa minus* HILL., *L. vulgaris* var. *minor* NEILR.]

a. WALLNER (1903): Mindenütt törmeléken, árkokban, útak mellett, kövér talajon (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, nedves völgyekben mindenütt (p. 568.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. KIRÁLY (ined.): A hegységben a Kovács-árok néhány pontján, égerligetben ill. magaskórósok szélén (2001), a belső patakvölgyekben valószínűleg többfelé előfordul.

1311. **Arctium nemorosum** LEJ. et COURT. [Syn.: *A. vulgare* auct.]

a. BOROS (ined.): subsp. *pubens* (BAB.) ROTHM.: Brennberg, tanulmányerdő, Vörös-bérc tájéka (1934).
KÁRPÁTI (1949): Tolvajárokban és a Vadkan-árok árnyékos bokros helyein (p. 178.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).
SOÓ (1970): subsp. *pubens* (BAB.) ROTHM.: Sopron (p. 124.).

c. TÍMÁR (ined.): subsp. *pubens* (BAB.) ROTHM.: Köves-árok bejáratánál (2002).
KIRÁLY (ined.): Városligeti-erdő nedves nyiladékán (2003).

{1312. **Jurinea mollis** (TORN.) RCHB.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 126.). Megj.: Sopron környékén kizárólag a Laitaicumban található.}

1313. **Carduus nutans** L.

a. WALLNER (1903): Útakon, legelőkön, törmeléken (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Legelőkön, száraz, napos helyeken különösen a pannoniai flóraterületen mindenütt, de a hegyvidéken is (p. 568.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-plató juhlegelőjén (2001).

1314. **Carduus acanthoides** L.

a. SZONTAGH (1864): Ubique frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Útakon, kopár helyeken közönséges (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, nedves irtásokban a soproni hegységben (p. 568.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Degradált kaszálóréteken, útszéli árkokban, parlagokon elsősorban a hegylábi területeken él, a hegységben igen szórványos.

/ 1315. **Carduus hamulosus** EHRH.

a. WALLNER (1903): Útakon (p. 8.). Megj.: Hazai elterjedése alapján (vö. SOÓ 1970: 130), bizonyító példány híján erősen kétes. /

{1316. **Carduus crispus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias ubique (p. 481.).
WALLNER (1903): Útakon, törmeléken, erdőkben (p. 8.).
SOÓ (1970): Sopron (p. 131.).
Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Fertőmelléki-dombsorra vonatkoznak.}

1319. **Cirsium vulgare** (SAVI) TEN. [Syn.: *C. lanceolatum* (L.) SCOP.]

a. SZONTAGH (1864): In prato Paprét dicto Sopronii (p. 481.).
WALLNER (1903): Sövények, útak, házak mellett, omladékon közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, vágásokban mindenütt (p. 568.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi parlagokon és siskanádas vágásokon többfelé előfordul, a hegység belsejében útrézsűkön, sőt üde réteken is terjedőben.

1320. **Cirsium eriophorum** (L.) SCOP.

a. SZONTAGH (1864): Ante portam Schlipperianam Sopronii (p. 481.).
WALLNER (1903): Erdőszéleken, útak mellett, bozót között (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos helyeken (p. 569.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1997).
KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató siskanádas parlagjain (2000); a Brennbergi-tározó mellett, az Alsó-Tödl alatt és az Arbesz-rét szélén degradált, siskanádas gyepekben (2001); Somfalvi-dűlő (2002).

1322. **Cirsium arvense** (L.) SCOP.

a. SZONTAGH (1864): Frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, útakon, gátakon, erdőkben közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon mindenütt; var. *horridum* W. et GR.: mindenütt (p. 569.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység keleti peremének művelt és néhány éve felhagyott szántóin, kiskertekben és más művelt, illetve bolygatott területen közönséges gyomnövény. Vágásokon ill. évekig nem kaszált réteken a hegység belsejében is megjelenik, helyenként tömegesen (pl. a Tepper-tanya mellett 2001-ben).

{1323. **Cirsium brachycephalum** JUR.
a. SOÓ (1970): Sopron (p. 138.). Megj.: Soproni adata a Tómalmokról (Kőhidai-medence, Laitaicum) származik.}

1324. **Cirsium palustre** (L.) SCOP.
a. WALLNER (1903): Nedves réteken, patakok mellett (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos helyeken (p. 569.).
KÁRPÁTI (1938): A Füzes mocsaras helyein (p. 83.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Pangóvizes vágásterületek, megbontott égeresek szórványosan, kis egyedszámban megjelenő növénye (pl. Új-rét, Hidegvíz-völgy, Muck környéke, Asztalfő, Vörös-árok, Tacsi-árok).

1325. **Cirsium canum** (L.) ALL.
a. WALLNER (1903): Nedves réteken (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, árkokban mindenütt (p. 569.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
b. BUCHNER et al. (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1980, 1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche und nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belső patakvölgyeinek kaszálórétjein kis egyedszámban (pl. a Hidegvíz-völgyben többfelé, Fáber-rét), a hegylábon némileg gyakoribb (pl. Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, Harka környéki rétek). Harkánál több helyen útmenti árkokban is megjelenik.

1326. **Cirsium pannonicum** (L. f.) LINK
a. KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, *Brachypodium pinnatum*-os gyep és kékperjés láprét átmenetében több tucat tő (2000-2003, HKG).

1327. **Cirsium rivulare** (JACQ.) ALL.
a. SZONTAGH (1864): In pratis uliginosis ad Sopronium (p. 481.).
WALLNER (1903): Nedves réteken, patakok mellett (p. 11.).

GOMBOCZ (1906): Nedves réteken a soproni hegységben (p. 569.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység és a hegyláb jó állapotú nedves kaszálórétjein, láprétjein, a magaskórósodás miatt egyre kisebb számban (Arbeszrét, Liget-patak menti rét, Fáber-rét, Harka környéki rétek).

1328. **Cirsium erisithales** (JACQ.) SCOP.

Herb.:

a. „Rákpatak, a Brennbergi bánya felé, az erdészlaknál" (JÁVORKA S., 1932, HBP)
„Tödl völgy, inter Ágfalva et Brennbergbánya" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„Főiskolai vadásztanya, Hidegvízvölgy" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1933): „Tödl" nevű völgy Ágfalva és Brennbergbánya között. Az erdő szélén helyenként tömegesen nő (p. 106.).
BOROS (ined.): Brennberg, tanulmányerdő, Vörös-bérc tájéka, az erdészházzal szemben lévő domb Ny-i oldalán (1934).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).
CSAPODY (1955): Hidegvíz-völgy (p. 38.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy (p. 248.).
CSAPODY (1964): Hidegvíz-Tal, Alnetum (p. 53.).

b. KÁRPÁTI (1932): Bei Szikra (Sieggraben) am Fusse des „Dachsriegel" im Gebüsch (p. 6.).
GOMBOCZ (1937): 1936-ban a Dachsgraben rétjeiről, a trianoni határon túl, előkerült (p. 150.).
TRAXLER (1962): Auf einer Wiese und im anschließenden Gebüsch und Wald am oberen Marzer Bach u. zw. auf der Seite des Dachriegels (p. 10.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).
WÖHL (ined., WU): Selitzagraben NW Lackenbach (1984).

c. HORVÁTH (1996): A Vadászház mellett (p. 28., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A hegységben egykor a Vadászház környékén és a Tödl-völgyben tömegesen élt. Ma mindössze a Meteorológiai állomás fölött, útrézsűben található egy 5-6 tövet számláló populációja (p. 26.).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A meteorológiai állomás feletti útrézsűben 1996-ban még 24 tő, 2001-ben mindössze 6, 2002-ben 4 tő volt megtalálható.

1329. **Cirsium oleraceum** (L.) SCOP.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva (DECCARD) (p. 481.).
WALLNER (1903): Mocsáros réteken (a Tatschi árokban gyakori) (p. 11.).

GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett irtásokban a hegyvidéken mindenütt (p. 569.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).

b. TRAXLER (1961): Sieggraben, Rohrbach, Loipersbach (p. 16.).

c. IVANCSICS (1997): Hidegvíz-völgy (p. 279.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakmenti égerligetek és szegélyező magaskórósaik jellemző növénye (néha útmenti árkokban, gyérebb záródású és szivárgó vizes völgyalji bükkösökben, lucosokban is előfordul), a hegység belső völgyeinek megfelelő élőhelyein mindenütt megtalálható.

Cirsium × tataricum (JACQ.) ALL. (= *C. canum* × *oleraceum*)

a. GOMBOCZ (1906): Majdnem mindenütt, ahol a szülők találkoznak. Így Ágfalva, Brennberg mellett (p. 569.).
KÁRPÁTI (1938): A szülők közt a Tatschy-árok rétjén (p. 83.).

b. GOMBOCZ (1906): Ritzing mellett (p. 569.).
TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 16.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. CSAPODY (1993): Hidegvíz-völgyben, a Vadászház fölötti réten (p. 321.).
TÍMÁR (ined.): Ikva-menti-réten (Zieselwiesen) a szülőfajok között (1995).
KIRÁLY (ined.): Az Arbesz-réten a szülőfajok között, számos átmeneti alakban és színváltozatban (1999-2001).

Cirsium × candolleanum NAEG. (= *C. erisithales* × *oleraceum*)

a. KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgyben a Vadásztanyával szemben, a szülők között (p. 178.).

b. GOMBOCZ (1906): A Dachsriegel alján. A leírásnak teljesen megfelel, habár csak az egyik szülő volt a helyszínén (p. 569.).
GOMBOCZ (1937): 1904-ben a Dachsriegel nedves rétjein már megtaláltam, anélkül, hogy magára *a C. erisithales*-re ráakadtam volna (p. 150.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).

c. CSAPODY (1993): Hidegvíz-völgyben, a Vadászház fölött, út mellett (p. 321.).

Cirsium × erucagineum DC. (= *C. oleraceum* × *rivulare*)

b. TRAXLER (1962): Sieggraben (p. 10.).

Cirsium × soproniense KÁRP. (= *C. oleraceum* × *eristithales* × *rivulare*)

a. KÁRPÁTI (1949): Inter parentes in valle Hidegvízvölgy inter Ágfalva et Brennbergbánya (p. 178.).

1330. **Onopordum acanthium** L.

a. WALLNER (1903): Útak, sövények mellett, kopár helyeken nagyon közönséges (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, falvak körül mindenütt (p. 569.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén az Ikva mellett a Jereván lakótelep szomszédságában, törmelékes helyen (leg. CSISZÁR Á., 2001); a Rák-patak oldalában az Erzsébet-kertnél; a Harkai-kúp alatt útszélen; a Harkától nyugatra fekvő parlagokon szép számmal (2001); a Nagyfüzestől D-re a volt műszaki záron; Garas-erdő (2002).

1332. **Serratula tinctoria** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis ad Undrovác (p. 481.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben és erdők rétjein (a Varison gyakori) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban mindenütt; var. lancifolia S. F. GRAY: mindenütt; lus. *leucantha* GOIRAN (sub nomine „var. *albiflora*"): Károlymagaslat (p. 570.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
KÁRPÁTI (1949): var. *tinctoria* (sub nomine „var. *pinnata* (KIT.) PETERM."): Ágfalva felett gesztenyésben (p. 178.).
CSAPODY (1964): Beim Hatvan-Touristenhaus, Daloshegy (sílesikló), bei der Lehmgrube (Ritzinger Weg), Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR(ined.): Üde kaszálóréteken és kiszáradó lápréteken (pl. Arbesz-rét, harkai rétek, Fáber-rét, harkai Ösvény-földek, Ikvamenti „Zieselwiesen"), illetve füves tölgyes fragmentumokban („xerotherm flóraszigetek", pl. Borsó-hegy, Havas-bérc, brennbergi focipálya feletti domb, hermesi Szabad-erdő csúcsa, ágfalvi és sánc-hegyi gesztenyés, Görbe-halom, Városligeti-erdő, Haraszt-lejtő, Récényi út mente, Liget-erdő, Hosszú-hegy, Sánc-hegy, Kolostor-erdő, Dalos-hegyi sípálya, Zichy-rét, Fillér-erdő, Garas-erdő) a hegységben számos helyen felbukkan.

1336. **Centaurea solstitialis** L. [Syn.: *Calcitrapa solstitialis* (L.) LAM.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 97.).
WALLNER (1903): Luczernásokon (Ágfalva felé) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Napos, köves helyeken. Ágfalva mellett (WALLNER) (p. 570.).
SOÓ (1980): Sopron, kihalt vagy kérdőjeles (p. 114.).

1337. **Centaurea cyanus** L. [Syn.: *Cyanus segetum* HILL.]

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes ubique (p. 481.).
WALLNER (1903): Gabona között és ugarföldön közönséges (p.10.).
GOMBOCZ (1906): Vetésben gyakori mindenütt, van a soproni hegységben is (p. 570.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Harkától délre, határközeli szántó szélén (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Ó-Brennberg fölött, erdei nyiladék vadszóróján ideiglenes megtelepedő (2001); Soprontól K-re a 84-es főút mellett gabonavetésben (2004).

/ 1338. **Centauera triumfettii** ALL. [Syn.: *Cyanus trimfettii* DOST.]

a. SOÓ (1941): subsp. *axillaris* (WILLD.) STEFANOFF et GEORGIEFF: Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

Megj.: A terület ismeretében az adat helyessége szinte kizárt, feltehetően elírás. /

1341. **Centaurea scabiosa** L. [Syn.: *Colymbada scabiosa* (L.) HOLUB]

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis (p. 481.).
WALLNER (1903): Útakon, réteken közönséges (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, utak mellett mindenütt (p. 570.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység peremének ill. a belső részek jó állapotú kaszálórétjein, félszáraz gyepeiben kis egyedszámban, szórványosan fordul elő (pl. Arbesz-rét, Ezüst-hegy, Hidegvíz-völgy, Liget-patak menti rét).

1342. **Centaurea fritschii** HAY. [Syn.: *C. scabiosa* L. subsp. *fritschii* HAY. in HEGI]

a. KÁRPÁTI (1938): Bánfalva körül a gesztenyésekben, a Hidegvíz-völgy cserjéseiben (p. 83.).

1347. **Centaurea micranthos** S. G. GMEL. [Syn.: *C. biebersteinii* auct., *C. stoebe* L. subsp. *micranthos* (GUGLER) HAY., *C. maculosa* LAM. subsp. *micranthos* GUGLER]

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység keleti peremén, száraz gyepekben (Gloriette-csúcs, Nándormagaslat, Harkai-kúp kőfejtője és füves tetőrésze, Ezüst-hegy, Harkai-plató gyepjei, Ház-hegy körül a határsávon), a hegység belsejében a Nyíres alatt nyiladékon (2000-2002).

*1348. **Centaurea rhenana** BOR. [Syn.: *C. maculosa* LAM. subsp. *rhenana* GUGLER, *C. stoebe* L. subsp. *rhenana* SCH. et THELL.]

a. GOMBOCZ (1906): Utak mellett, romtalajon, szántóföldeken, különösen a síkvidéken mindenütt (p. 570.).

Megj.: A soproni flóraművekben szereplő *Centaurea paniculata* L. adatok [SZONTAGH (1864): „In locis montosis"; WALLNER (1903): „Száraz helyeken, útszéleken közönséges"] a *C. stoebe* L. agg.-ra vonatkoznak.

1349. **Centaurea jacea** L. [incl. subsp. *subjacea* (BECK) HYL.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 481.).
WALLNER (1903): Réteken, dombokon, utak mellett közönséges (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Száraz mezőkön, erdőkben, irtásokban mindenütt (p. 570.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, mocsárréteken, útszéleken a hegység belsejében gyakori faj.

1350. **Centaurea pannonica** (HEUFF.) SIMK. [Syn.: *C. jacea* L. subsp. *angustifolia* GREMLI]
a. CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.). Megj: feltehetően inkább *C. jacea* s. str..
b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

1353. **Centaurea nigrescens** WILLD. [Syn.: *Jacea nigrescens* (WILLD.) SOJÁK]
a. KÁRPÁTI (1938): subsp. *vochinensis* (BERNH.) NYM. (Syn.: *C. carniolica* HOST): Bánfalva mellett az Erdei malom rétjén (p. 83.).
CSAPODY (1968): subsp. *vochinensis* (BERNH.) NYM.: Soproni gesztenyések (tab.).
c. KIRÁLY (ined.): subsp. *vochinensis* (BERNH.) NYM.: Ágfalva, Somfalvi-dűlő az országhatár közvetlen közelében, üde kaszálóréten néhány tő (2002, HKG).

Centaurea × pernhofferi HAY. (= *C. jacea* × *nigrescens* subsp. *vochinensis*)
a. KÁRPÁTI (1938): Az Erdei malom rétjén a szülők közt (det.: Dr. WAGNER J.) (p. 83.).

1354. **Centaurea pseudophrygia** C. A. MEY. in RUPR. [Syn.: *Jacea pseudophyrigia* (C. A. MEY.) HOLUB]
a. GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélén. Sopron mellett Károlymagaslat, Vashegy (p. 570.).

1355. **Centaurea stenolepis** KERN. [Syn.: *Jacea stenolepis* (A. KERN.) SOJÁK]
a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 570.).
KÁRPÁTI (1949): A Daloshegy kőfejtőjénél levő cserjésben, Ágfalva felett gesztenyésben (p. 178.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
c. KIRÁLY (ined.): Dalos-hegy, a sípálya füves nyomvonalán több tucat példány; az Altdörfer-emléknél néhány tő (2002, HKG).

Megj.: Az egyes soproni flóraművekben szereplő *Centaurea phrygia* L. adatok [SZONTAGH (1864): „In silvis circa Sopronium"; WALLNER (1903): „Deákkúttól Bánfalva felé"] a *C. phrygia* L. agg.-ra vonatkoznak.

1358. **Cichorium intybus** L.
a. SZONTAGH (1864): Ad vias ubique (p. 482.).
WALLNER (1903): Réteken, mesgyéken, kopár helyeken gyakori (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, romtalajon, réteken mindenütt (p. 570.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Utak mentén, bolygatott, taposott élőhelyeken, elsősorban a települések környékén és a hegység keleti peremén.

/ **Arnoseris pusilla** GÄRTN.

a. SZONTAGH (1864): In agris ad Ágfalva, Sopronium (DECCARD) (p. 482.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, napos helyeken. Sopron mellett (SZONTAGH, DECCARD) (p. 570.).
Megj.: Soproni adata megerősítetlen, a hazai flórából más adata nincs. /

1359. **Lapsana communis** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis et locis silvosis frequens (p. 482.).
WALLNER (1903): Kopár helyeken, útak mellett, bokrok között közönséges (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, utak mellett, irtásokban mindenütt (p. 571.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.): Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Megbontott lombkoronaszintű, mérsékelten bolygatott üde lomberdőkben és fenyvesekben a hegységben mindenfelé felbukkanó növény.

1360. **Hypochoeris maculata** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 482.).
WALLNER (1903): Hegyek és erdők rétjein (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, száraz, napos helyeken, a soproni hegységben (p. 573.).
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálórétek szárazabb részein a hegység néhány pontján él (pl. Hidegvíz-völgy).

1361. **Hypochoeris radicata** L.

a. SZONTAGH (1864 sub nomine *H. glabra* L.): In pratis ad Undrovác (DECCARD) (p. 482.).
WALLNER (1903): Gyepen, erdők tisztásain (Varis) (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett mindenütt (p. 573.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Savanyú, sekély talajú gyepekben, réteken, útszéleken sokfelé megtalálható (pl. Tacsi-árok, Récényi út mente, Arbesz-rét, Fáber-rét, harkai rétek, sőt Sopron belterülete is).

{1363. **Leontodon incanus** (L.) SCHRANK

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 182.).
SOÓ (1980): Sopron, Fertő-menti dombsor (p. 116.).
Megj.: Soproni lelőhelyei kizárólag a Fertőmelléki-dombságról ismertek, de ma ott sem ismerjük aktuális előfordulását.}

1364. **Leontodon autumnalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis, collibus frequens (p. 482.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett, irtásokban mindenütt (p. 573.).

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., 12., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Taposott gyepekben, árokszéleken a hegylábi települések belterületén, ill. a belső patakvölgyekben is sokfelé előfordul.

1365. **Leontodon hispidus** L.

a. SZONTAGH (1864): subsp. *hastilis* (L.) RCHB.: In silvis, collibus frequens (p. 482.).
WALLNER (1903): subsp. *hastilis* (L.) RCHB.: Réteken, útak, mesgyék mellett (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, füves helyeken mindenütt; subsp. *hastilis* (L.) RCHB.: inkább a hegyes vidéken mindenütt (p. 573.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 10., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
JEANPLONG (1970): subsp. *hastilis* (L.) RCHB.: Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Taposott gyepekben, kaszálóréteken a hegylábi települések belterületén, ill. a belső patakvölgyekben is kimondottan gyakori, főleg a subsp. *hastilis* (L.) RCHB..

1367. **Picris hieracioides** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 482.).
WALLNER (1903): Bokros dombokon, erdőszéleken (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban szórványosan. Bánfalva (p. 571.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Degradálódó kaszálóréteken, füves parlagokon a hegységperemi területeken meglehetősen gyakori, a hegység belsejében főleg útszéleken, vágásokon, villanypásztákon kerül elő.

1369. **Tragopogon dubius** SCOP. subsp. **major** (JACQ.) VOLLM.

a. WALLNER (1903): Száraz dombokon, réteken, lejtőkön, nem ritka (p. 39.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000); Sopron belterületén vasúti sínek mentén általános (1999-2000); az Ezüst-hegy alatt parlagokon (2001).

1370. **Tragopogon orientalis** L. [Syn.: *T. pratensis* auct. hung. non L.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 482.).
WALLNER (1903): Réteken, dombokon, mesgyéken közönséges (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett mindenütt (p. 574.). Megj.: A GOMBOCZ által ugyanitt jelzett subsp. *minor* (MILL.) HARTM. („Sopron mellett") téves közlés, SOÓ (1970: 189) alapján hazánkban nem él.
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, füves parlagokon, útszéleken, gyomtársulásokban a hegylábon meglehetősen gyakori.

1371. **Scorzonera purpurea** L.
- a. WALLNER (1903): Réteken (Meskorét) (p. 35.).
- b. TRAXLER (1973b): Auf dem Berghang zwischen Neckenmarkt und Ritzing (p. 57.).

1372. **Scorzonera hispanica** L.
- a. WALLNER (1903): Száraz dombokon (a Varis előtti réten Harka felé) (p. 35.).
  GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken. Harka (WALLNER) (p. 575.).

{1373. **Scorzonera austriaca** WILLD.
- a. SOÓ (1970): Sopron (p. 192.). Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Laiataicum-ból származnak.}

1374. **Scorzonera humilis** L.
- a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Faber-, Meskorét) (p. 35.).
  GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken. Fáberrét (WALLNER) (p. 575.).
  CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
- b. JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge (Dachsgraben) (p. 537.).
  NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1983).
- c. TÍMÁR (ined.): Liget-patak menti rétek, Harkai láprét (1996-1997).

Megj.: Lásd még *Doronicum hungaricum* és *D. austriacum*!

{1375. **Scorzonera parviflora** JACQ.
- a. SOÓ (1970): Sopron (p. 193.). Megj.: Soproni adata a Fertő-mentére vonatkozik.}

*1376. **Podospermum canum** C. A. MEY. [Syn.: *P. jacquinianum* KOCH, *Scorzonera cana* (C. A. MEY.) GRIS.]
- a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in collibus, pratis frequens (p. 482.).
  WALLNER (1903): Szántóföldeken, útszéleken közönséges (p. 29.).
  GOMBOCZ (1906): Legelőkön, réteken, utak mellett (p. 574.).
  Megj.: Soprontól K-re (pl. Fertőrákos környékén) utak szélén gyakori, magából a hegységből ill. a hegylábról nem jegyeztem fel, bár előfordulása nagyon valószínű (KIRÁLY).

*1377. **Podospermum laciniatum** DC. in LAM. [Syn.: *Scorzonera laciniata* L.]
- a. GOMBOCZ (1906): Földeken, köves helyeken, romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 574.).
  SOÓ (1970): Sopron (p. 194.).

1378. **Chondrilla juncea** L.
- a. WALLNER (1903): Szántóföldeken, száraz dombokon (p. 10.).
  GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, utak mellett, a soproni hegységben is (p. 574.).
- b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
  HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 30.).
  GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy környékén, kavicsos útszéleken (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); a soproni ipartelepek vágányai mellett a város Ny-i szélén Ágfalva felé; a harkai Aczat-földek szegélyén (2002).

1381. **Taraxacum laevigatum** (WILLD.) DC.

a. CSAPODY (1953): A Felső-Tődl rétjén (p. 19.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Galgenberg bei Neckenmarkt (1964).

1383. **Taraxacum palustre** (LYONS) SYMONS

a. KÁRPÁTI (1938): A Békató rétjén (p. 83.).
CSAPODY (1953): Harkai fennsík (p. 19.).

1384. **Taraxacum officinale** WEBER ex WIGGERS

a. SZONTAGH (1864): In pratis ubique (p. 482.).
WALLNER (1903): Réteken nagyon közönséges (p. 37.). Megj.: WALLNER további taxonjai (*T. officinale* var. *glaucescens* KOCH, var. *palustre* HUDS. et var. *cetocephalum* KOCH) nem azonosíthatók.
GOMBOCZ (1906): Réteken, utak mellett mindenütt (p. 573.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 136.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Településkörnyéki zavart-taposott gyepekben, útszéli és egyéb gyomtársulásokban közönséges növény.

1385. **Mycelis muralis** (L.) DUM. [Syn.: *Lactuca muralis* GÄRTN.]

a. WALLNER (1903): Erdeink árnyékos helyein közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék erdeiben és irtásaiban mindenütt (p. 574.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 11., 12., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde lomberdőkben, nyiladékok mentén, fenyővel elegyes állományokban és fenyőtelepítésekben a hegység egész területén megtalálható, gyakori faj.

{1386. **Lactuca perennis** L.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 202.). Megj.: A Synopsis adatának forrása ismeretlen (még CSAPODY 1975a Fertő-táji monográfiájában sem szerepel), ha valós, akkor is bizonnyal a hegységen kívülről származik.}

*1387. **Lactuca viminea** (L.) J. et C. PRESL

a. GOMBOCZ (1906): Köves, száraz helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 574.).

1388. **Lactuca quercina** L.

c. KIRÁLY (ined.): A Károly-magaslat és a sípálya között, valamint a Hotel Lővér felett, bolygatott *Melica*-s kocsánytalan tölgyesben néhány tő (2002).

1389. **Lactuca saligna** L.

a. WALLNER (1903): Ritka (a Varis alján egy nedves helyen) (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Homokos, köves helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 574.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Telek-földek, parlagon (2000); Sopron belterületén a Jereván-lakótelepen (2001).

1390. **Lactuca serriola** TORN. in L. [Syn.: *L. scariola* L.]

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét feletti parlagok és gyomos helyek a község belterületén, Sopron belterületén gyakori (2000-2001).

Lactuca × dichotoma SIMK. (= *L. saligna* × *serriola*)

a. KÁRPÁTI (1949): A Károlymagaslat lábánál levő erdőirtásban és a Honvéd úton a Műegyetemmel szemben, romtalajon (p. 178.).

1391. **Sonchus palustris** L.

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. CSAPODY (1993): Ágfalvi-réten, a Liget-patak előtt, nádasban (Scirpo-Phragmitetum) (p. 321.).
KIRÁLY (ined.): A Liget-patak menti réten nagyobb területen elszórtan (így a Sopron – Ágfalva közút árkában, s a rét magaskórós-nádasaiban) kb. 100 tő (2000); a Harkától délre fekvő, határközeli nedves rét magaskórósaiban, nádasaiban többfelé, össz. kb. 50 tő (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); a Rák-patak mentén az Erdei iskola és Bánfalva között égerliget szélén 2 tő (2001).
TÍMÁR (ined.): Harka (Ösvény-földek).

1392. **Sonchus arvensis** L.

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken közönséges gaz (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken, szántóföldeken mindenütt (p. 574.).

c. KIRÁLY (ined.): A Soproni-medencében árokszéleken, nedvesebb gyomtársulásokban szórványosan, subsp. *uliginosus* (M. B.) NYM.: Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

1393. **Sonchus oleraceus** L. em. GOUEN

a. SZONTAGH (1864): In dumetis, pratis frequens (p. 482.).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt helyeken közönséges (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon mindenütt (p. 574.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
CSAPODY (1964): „Beim Schnittpunkt der Linien XXV und XIX", Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábi települések utcáin, kertjeiben, ruderális gyomtársulásaiban elterjedt faj.

1394. **Sonchus asper** (L.) HILL

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken, tarlón, kopár helyeken (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon mindenütt (p. 574.).

b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 574.).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY (ined.): Az előző fajnál jóval ritkább, a hegység belsejében csak néhány helyen, útszélen (Kovács-árok, Hermes-árok), a hegylábon Harka és Ágfalva mellett, szántókon.

1395. **Prenanthes purpurea** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben mindenütt (Nándormagaslat) (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben, köves, nedves helyeken a hegyvidéken (p. 574.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde és mérsékelten kisavanyodó talajú lomberdőkben, fenyőtelepítésekben, ritkábban égerligetekben és vágásokon a hegység teljes területén (azaz a keleti hegységrészben is) megtalálható.

1396. **Crepis paludosa** (L.) MOENCH

Herb.:

a. „In paludosis umbrosis vallis Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken a hegyvidéken (p. 571.).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva Loospatak mellett (p. 571.).
TRAXLER (1961): Loipersbach (p. 16.).
TRAXLER (1962): Dachsgraben (p. 10.).
TRAXLER (1963): Im Sieggrabener Einschnitt am oberen Marzer Bach (p. 11.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetek lassú vízfolyású, láposodó talajú részein, meglehetősen ritka faj. Adatai: Hidegvíz-völgy (Vadkan-árok torkolata, I. halom alja, Vörös-árok torkolata, egyetemi vadászház), Hermes-akna (1998, leg. SZMORAD); Ágfalva, Arbesz-rét; Gyógy-rét feletti égerliget (1999-2001 ill. 2001, leg. KIRÁLY).

1397. **Crepis praemorsa** (L.) TAUSCH

Herb.:

a. „In castenetis supra Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1939, HBP)
„In pratis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Bokros dombokon (Varis) (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, a magasabb hegyvidéken. Sopron mellett (SUPANEC), Varis (WALLNER) (p. 571.).
b. TRAXLER (1968): Auf einer Bergwiese am oberen Marzer Bach (p. 5.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

1399. **Crepis rhoeadifolia** M. B. [Syn.: *C. foetida* L.]

a. WALLNER (1903): Homokos, száraz helyeken (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Napos, száraz, köves helyeken, Sopron (p. 571.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Loipersbach, 1843-47 között (p. 98.).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron, ipari vágányok mellett az Ágfalvi úton (2000).

1400. **Crepis tectorum** L.

a. WALLNER (1903): Ugarföldön és míveletlen talajon (a Déli vasút gátján) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Mezőkön, falakon, romtalajon itt-ott (p. 571.).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
c. KIRÁLY (ined.): A hegylábi települések belterületén ill. parlagokon, szántókon szórványos faj.

1401. **Crepis biennis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 482.).
WALLNER (1903): Réteken, mesgyéken, útak mellett nem ritka (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Réteken mindenütt (p. 571.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kaszálóréteken, gyakran degradált gyepekben, útmenti árkokon a hegység belső völgyeiben és a hegylábon is elterjedt.

1404. **Crepis capillaris** (L.) WALLR. [Syn.: *C. virens* L.]

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken és erdőkben (Faberrét, a Burgstall alján) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, parlagon, utak mellett mindenütt (p. 571.).
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalzsteigriegels) (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Vadkan-árok Ny-i oldalán, vadászati szórón néhány példány (2002, HKG).

1406. **Crepis setosa** HALL.

a. WALLNER (1903): TAXNER csak egyszer találta a Nándormagaslathoz vezető út melletti luczernában (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Nándormagaslat alján egyszer találta TAXNER (WALLNER), úgy látszik, a luczerna maggal került ide (p. 571.).

1407-1427. **Hieracium** L.

A nemzetség tárgyalásakor – az enumeráció általános felfogásával ellentétben – minden esetben felsoroljuk SOÓ (1970) soproni adatait is, mivel azok szélesebb körű herbáriumi revízión alapulnak, míg a régi szerzők taxonnevei nehezen azonosíthatók, meghatározásaik bizonytalanok. A KÁRPÁTI (1949) által közölt jelentéktelen alakokat (ha azok a Synopsis alapján nem azonosíthatók egyértelműen) itt nem említjük meg.

1407. **Hieracium hoppeanum** SCHULT.

a. KÁRPÁTI (1949): subsp. *testimoniale* N. et P.: A Tacsi-árok és a Hermes-árok rétjén; f. *obtusiusculum* N. et P.: a Tacsi-árok rétjén (p. 178.).
SOÓ (1970): subsp. *testimoniale* N. et P. et f. *minoriceps* Z.: Sopron (p. 223.).

1408. **Hieracium pilosella** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, collibus frequens (p. 482.).
WALLNER (1903): Száraz dombokon közönséges (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, száraz dombokon, köves, sziklás helyeken, különösen a hegyvidéken mindenütt (p. 571.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): subsp. *vulgare* (TAUSCH) N. et P.: a Hermes-árok rétjén. (p. 179.). Megj.: Kérdéses az ugyanitt említett „subsp. *chlorocephalum* REHM." besorolása (vö. SOÓ 1970: 225).
SOÓ (1970): subsp. *vulgare* (TAUSCH) N. et P.: Sopron (p. 226.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő jellegű sovány gyepek, fenyér jellegű és más erodált talajfelszínű élőhelyek (útrézsűk, kőfejtők) rendszeresen felbukkanó növénye.

1408/2. **Hieracium bifurcum** M. B. (= *H. pilosella – echioides*)

a. WALLNER (1903): Száraz dombokon (Varis) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC), Varis (WALLNER) (p. 572.).
KÁRPÁTI (1949): subsp. *sterromastix* var. *chalicogenum* Z.: A Bánfalva és Ágfalva közti gesztenyésben (p. 179.).
SOÓ (1970): subsp. *sterromastix* var. *chalicogenum* Z.: Sopron (p. 229.).

1409. **Hieracium auricula** LAM. ex DC.

a. SZONTAGH (1864): In cottu Soproniensi (KITAIBEL), in pratis ad Ágfalva (DECCARD) (p. 482.).
WALLNER (1903): Gyepes helyeken (Faberrét) (p. 18.).

GOMBOCZ (1906): „In cottu Soproniensi" (KITAIBEL) (p. 571.).
SOÓ (1970): Sopron (p. 233.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató sovány gyepjeiben többfelé (2004, leg. KIRÁLY – NAGY A., HKG).

1410. **Hieracium caespitosum** DUM. [Syn.: *H. pratense* TAUSCH]

a. SZONTAGH (1864): In dumetis ad Undrovác (DECCARD) (p. 482.).
WALLNER (1903): Erdős, bokros dombokon (Varis), ritka (p. 19.).
SOÓ (1970): Sopron (p. 235.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, az Arbesz-rét nyugati szegélyének sovány gyepjeiben (1999).

1410/1. **Hieracium flagellare** WILLD. (= *H. caespitosum – pilosella*)

a. KÁRPÁTI (1949): subsp. *glatzense* f. *hirsutum* N. et P.: A Hidegvízvölgyben a Felső-Tödl-hegy lábánál, lucosban (p. 179.).
SOÓ (1970): subsp. *glatzense* f. *hirsutum* N. et P.: Sopron (p. 235.).

1411. **Hieracium bauhinii** SCHULT. ex BESS. [Syn.: *H. praealtum* FROEL in DC. var. *bauhinii* KOCH]

a. WALLNER (1903): Erdők száraz helyein nem ritka (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos helyeken, tisztásokon mindenütt (p. 572.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): subsp. *nigrisetum* (N. et P.) Z.: A Bánfalva és Ágfalva közötti gesztenyésben (p. 179.).
SOÓ (1970): subsp. *effusum* (N. et P.) Z.: Sopron (p. 237.); subsp. *nigrisetum* (N. et P.) Z.: Sopron (p. 238.); subsp. *hispidissimum* (REHM.) Z.: Sopron (p. 239.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Sánc-hegy gesztenyéseiben, a Fáber-rét erdőszélein, szárazabb gyepekben (2001), Dalos-hegy Ny-i oldalán, acidofil tölgyesben. Hasonló élőhelyeken a hegység peremrészén másutt is valószínű a jelenléte.

1411/2. **Hieracium leptophyton** N. et P. (= *H. bauhinii – pilosella*)

a. GOMBOCZ (1906): A hol a szülők összetalálkoznak, ott meglehetős gyakori. Így Sopron mellett a Streubergen, a soproni hegységben (p. 572.).
SOÓ (1970): subsp. *leptophyllon*: Sopron (p. 242.).

*1413. **Hieracium cymosum** L.

a. SOÓ (1970): subsp. *cymosum*: Sopron (p. 249.). Megj.: Nem dönthető el, hogy a hegységre, vagy a Laitaicumra vonatkozik (vö. CSAPODY 1975a: 238.).

*1414. **Hieracium piloselloides** VILL.

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 252.). Megj.: Nem dönthető el, hogy a hegységre, a Laitaicumra, vagy a Fertő-mentére vonatkozik.

1418/3. **Hieracium glaucinum** JORD. [= *H. pallidum – sylvaticum*; Syn.: *H. praecox* SCHULTZ-B.]

a. KÁRPÁTI (1949): subsp. *oegocladum* f. *microcephalum* KÁRP. et KOVÁTS: A Várhely lábánál lévő erdőben (p. 179.).
SOÓ (1970): subsp. *cinerascens* (JORD.) SOÓ: Sopron (p. 258.).; subsp. *oegocladum* f. *microcephalum* KÁRP. et KOVÁTS: Sopron (p. 259.).

1419. **Hieracium sylvaticum** (L.) GRUFBG. [Syn.: *H. murorum* L. p. p. em. HUDS.]

a. SZONTAGH (1864): In silva ad Undrovác (p. 482.).
WALLNER (1903): Erdőkben, vágásokban (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban mindenütt (p. 572.).
SOÓ (1941): subsp. *wulfenii* Z.: Rákpatakvölgy (det. LENGYEL) (p. 15.); Varisi lucos (p. 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 16., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): subsp. *bucsanum* (KOV. et Z.) SOÓ: A Hidegvízvölgyben a Felső-Tödl-hegy lábánál lucosban; subsp. *gentile* var. *subbersegense* (DEG. et. Z.) SOÓ: a Hétbükkfa körüli erdőben; subsp. *micropsilon* (JORD.) SOÓ: a Tacsi-árok erdejében; subsp. *scabripes* (JORD.) Z.: a Várhely és a Tacsi-árok erdejében és a Hidegvízvölgyben; subsp. *semigrandidens* (LENGYEL et Z.) SOÓ: Kecskepataki erdő; subsp. *subcrassum* (ALMQUIST) Z.: a Hidegvízvölgyben a Felső-Tödl-hegy lábánál lucosban (p. 179.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
SOÓ (1970): subsp. *bucsanum* (KOV. et Z.) SOÓ: Sopron: Hidegvíz-völgy (p. 260.); subsp. *semigrandidens* (LENGYEL et Z.) SOÓ: Sopron (p. 261.); subsp. *subcrassum* (ALMQUIST) Z.: Sopron (p. 262.); subsp. *micropsilon* (JORD.) SOÓ: Sopron (p. 263.); subsp. *gentile* var. *subbersegense* (DEG. et. Z.) SOÓ, subsp. *stenocranum* (OMANG) SOÓ et subsp. *silvularum* (JORD.) Z. var. *pseudopolygonium* Z.: Sopron (p. 264.); subsp. *semisylvaticum* Z.: Sopron (p. 265.). Megj.: az ugyanitt jelzett subsp. *viridicollum* (JORD.) Z. („Sopron") a Fertőmelléki-dombságra vonatkozik (vö. KÁRPÁTI 1949: 179.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő lomberdőkben, telepített fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben a hegységben mindenfelé megtalálható.

1419/2. **Hieracium diaphanoides** LINDBG. (= *H. sylvaticum – lachenalii*)

a. KÁRPÁTI (1949): subsp. *lissodiaphanoides* var. *latifolium* Z.: A Tölgyesmocsár melletti cserjésben (p. 179.).
SOÓ (1970): subsp. *lissodiaphanoides* var. *latifolium* Z.: Sopron (p. 267.).

1420. **Hieracium lachenalii** GMEL. [Syn.: *H. vulgatum* FR.]

a. GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdőkben, erdők szélén mindenütt (p. 572.).
SOÓ (1941): subsp. *megalogonium* Z.: Dalárhegy (det. LENGYEL) (p. 15.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
KÁRPÁTI (1949): subsp. *consociatum* var. *consociatiforme* Z.: A Tacsi-árok gyertyánosában; subsp. *fastigiatum* (FR.) Z.: a Hidegvízvölgyben a Felső-Tödl-hegy lábánál levő lucosban; subsp. *lachenalii*: Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé

vezető út menti irtásban, a Naphegy tölgyesében, az Erdei iskola feletti tölgyesben, az Ágfalva és Bánfalva közötti gesztenyésben; subsp. *haematophilum* f. *pilosius* Z.: az Erdei iskola feletti tölgyesben; subsp. *tridentatoides* f. *angustifolium* Z.: az Istenszéke tölgyesében (p. 180.).

SOÓ (1970): subsp. *lachenalii* et subsp. *haematophilum* f. *pilosius* Z.: Sopron (p. 269.); subsp. *consociatum* var. *consociatiforme* Z.: Sopron (p. 270.); subsp. *tridentatoides* f. *angustifolium* Z.: Sopron (p. 271.). Megj.: az ugyanitt jelzett subsp. *fastigiatum* (FR.) Z. var. *sub-lachenalii* Z. („Sopron") a Fertőmelléki-dombságra vonatkozik (vö. KÁRPÁTI 1949: 180.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő lomberdőkben, telepített fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben a hegységben mindenfelé megtalálható.

1421. **Hieracium maculatum** SCHRK. [Syn.: *H. sylvaticum* var. *maculatum* SM.]

a. WALLNER (1903): Mindenütt elszórtan (p. 18.).
KÁRPÁTI (1949): var. *psilodermum* (JORD.) SUDRE: A Kecskepataki-erdőben és a Hidegvízvölgyben a Felső-Tödl-hegy lucosában (p. 179.).
SOÓ (1970): subsp. *maculatum* et var. *psilodermum* (JORD.) SUDRE: Sopron (p. 272.). Megj.: a subsp. *maculatum* soproni adatai a Fertőmelléki-dombságra vonatkoznak (vö. KÁRPÁTI 1949: 179).

1422. **Hieracium bifidum** KIT. ex HORNEM.

a. SOÓ (1941): subsp. *psammogenes* Z.: Dalárhegy (det. LENGYEL) (p. 15.).
SOÓ (1970): subsp. *psammogenes* Z.: Sopron (p. 275.).

1423/2. **Hieracium laevicaule** JORD. (= *H. caesium – lachenalii*)

a. KÁRPÁTI (1949): subsp. *pseudopallescens* var. *nagyfuezesinum* KÁRP. et KOV.: In silvaticis montis Nagyfüzes supra oppidum Sopron (p. 180.).
SOÓ (1970): subsp. *pseudopallescens* var. *nagyfuezesinum* KÁRP. et KOV.: Sopron (p. 277.).

1424/1. **Hieracium australe** FR. (= *H. laevigatum – racemosum*)

a. SOÓ (1970): subsp. *brennbergense* JÁV. et Z.: Soproni-hg. (p. 279.).

1425. **Hieracium umbellatum** L.

a. WALLNER (1903): Erdőkben közönséges (Varis) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélén, irtásokban mindenütt; var. *linearifolium* WALLR.: Sopron mellett Nándormagaslat, Vashegy (p. 573.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 16., tab.).
KÁRPÁTI (1949): subvar. *sublinifolium* BRENNER: A Várhely erdejében; var. *pectinatum* FR. et var. *subvirgatum* Z.: a Sánchegy tölgyesében; var. *linearifolium* WALLR.: a Várhely és Sánchegy tölgyesében (p. 180.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum

noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

SOÓ (1970): var. *pectinatum* FR., var. *subvirgatum* Z., var. *lineraifolium* WALLR.: Sopron (p. 280.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő lomberdőkben, telepített fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben, valamint erdőszéleken, kaszálóréteken a hegységben mindenfelé megtalálható.

1426. **Hieracium sabaudum** L.

a. SZONTAGH (1864): Sonnenberg (DECCARD) (p. 482.).

WALLNER (1903): Hegyek erdeiben, erdők elejében, bokros dombokon, szőlők szélén (p. 19.).

GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, irtásokban a nyugati flóraterületen; grex *boreale* (FR.) Z.: Sopron mellett (SUPANEC) (p. 573.).

SOÓ (1941): subsp. *sublactucateum* Z.: Rákpatakvölgy (det. LENGYEL) (p. 15.); Varisi lucos (p. 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 16., tab.).

KÁRPÁTI (1949): subsp. *nemorivagum* Z. et f. *chlorosum* Z.: Az Ágfalva és Bánfalva közötti gesztenyésben; var. *nemorivagum* Z.: a Tolvaj-árok gyertyánosában; subsp. *praticolum* subvar. *gracilentum* SUDRE: a Sánchegyen (p. 180.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

SOÓ (1970): subsp. *rigens* (JORD.) Z., subsp. *virgulatorum* (JORD.) Z., var. *nemorivagum* Z. et f. *chlorosum* Z., subsp. *sublactucaceum* Z.: Sopron (p. 284.); subsp. *praticolum* subvar. *gracilentum* SUDRE: Sopron (p. 285.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő lomberdőkben, telepített fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben a hegységben sokfelé megtalálható.

1427. **Hieracium racemosum** W. et K. ex WILLD.

a. KÁRPÁTI (1949): subsp. *barbatum* (TAUSCH) Z.: A Sánchegy tölgyesében; subsp. *stiriacum* Z.: a Sánchegy tölgyesében és a Magasbércen; var. *subpilosum* Z.: a Sánchegyen (p. 180.).

KOVÁCS – PRISZTER (1957): subsp. *barbatum* (TAUSCH.) Z.: Sopron – Brennbergbánya „Tődl" (leg. PRISZTER, det. PÉNZES) (p. 91.).

CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

SOÓ (1970): subsp. *barbatum* (TAUSCH) Z., subsp. *stiriacum* Z.: Sopron (p. 286.).

SOÓ (1970): subsp. *leptophyllon*: Sopron (p. 242.).

b. JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge (bei Sieggraben) (p. 501.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő lomberdőkben, telepített fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben a hegységben sokfelé megtalálható.

Megj.: Azonosíthatatlan *Hieracium*-alakok:

WALLNER (1903): *H. vulgatum* KOCH, *H. sabaudum* var. *ovatum* et var. *lanceolatum* et var. *subverticillatum*, *H. murorum* var. *vulgare* (utóbbiak auktornév nélkül!).

GOMBOCZ (1906): *H. collinum* GOCHNAT. („Bánfalvai erdő").

1428. **Loranthus europaeus** L.

a. WALLNER (1903): Különösen tölgyfákon, nem ritka (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Tölgyeken. Láttam a felső lőverek mellett, de ott az erdőt azóta kivágták (p. 513.).

b. HOLZNER (ined., WU): Ritzing NW (1978).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató fás legelőjének hagyás tölgyein (*Quercus robur*, *Qu. cerris, Qu. petraea*) nagy tömegben; a hegység peremének sarjeredetű tölgyeseiben, illetve a belső részek idős tölgy hagyásfáin, néhol a Lőverek szelídgesztenyéin szórványosan figyelhető meg (1999-2001).
Megj.: SOÓ (1980: 121.) megjegyzése („tömegesen hársakon is"), bár nem a hegységre vonatkozik, meghökkentő tévedés.

1429. **Viscum album** L.

a. WALLNER (1903): Gyümölcsfákon, juharfán, nyárfán (p. 41.).
GOMBOCZ (1906): Lombos fákon (tölgy, gesztenye) elterjedt (p. 513.). Megj.: GOMBOCZ állítása nyilván tévedés, hiszen a *Viscum* tölgyeken és szelídgesztenyén nem fordul elő.
BOROS (1926): GOMBOCZ szerint Sopron megyében tölgy- és gesztenyefákon élősködne (…). Eme adatok kétségkívül tévesnek tartandók, szerzőik nem figyelték meg híven a *Viscum* előfordulási körülményeit (p. 66.).
ROTH (1926): Sopron (gazdanövények: „*Pirus malus*" – p. 48.; *Populus nigra* – p. 51.; *Robinia pseudoacacia* – p. 52.).

b. MELZER (ined., WU): Quelle beim Galgenberg bei Neckenmarkt (1961).
GRIMS (ined., WU): subsp. *austriacum* (WIESB.) VOLLM.: Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).
BUCHNER (ined., WU): subsp. *album*: Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): subsp. *austriacum* (WIESB.) VOLLM.: Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. CSAPODY (1993): subsp. *austriacum* (WIESB.) VOLLM.: Sopronbánfalva: Nándormagaslat, feketefenyőn (p. 321.).
KIRÁLY (ined.): subsp. *abietis* (WIESB.) ABROM.: Hidegvíz-völgy, ültetett magányos idős *Abies nordmanniana*-n (1999), az Egyetemi Botanikus Kert egyik jegenyefenyőjén (2001); subsp. *album*: Egyetemi Botanikus Kert, nemesnyáron (2001), Városligeti-erdő, nemesnyáron (2003); subsp. *austriacum* (WIESB.) VOLLM.: Ultra É-i oldala, acidofil tölgyesben, erdeifenyőn (2001).

1430. **Thesium bavarum** SCHRANK [Syn.: *Th. montanum* EHRH.]

Herb.:

a. „In dumetis ad Faberwiese prope Sopron" (GOMBOCZ E., 1899, HBP)
„In castanetis territorii Felső-Lőverek supra oppidum Sopron, ad startam Tündeút, 260 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)
„In dumetis sub monte Vashegy supra oppidum Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Lővérek, 1843-47 között (p. 105.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeinek tisztásán (TAXNER) (p. 38.).

GOMBOCZ (1906): Hegyek erdeinek tisztásain Sopron mellett (WALLNER) (p. 513.).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben csak a Felső-Lővérekből, a Fáber-rét mellől és a Vas-hegyről ismertük adatait, de ezek közül a legújabb is 1950-ből származik (p. 28.).

b. TRAXLER (1961): Loipersbach (p. 7.).
TRAXLER (1963): Hangwiese am Fuße des Dachriegels bei Sieggraben (p. 2.).
TRAXLER (1968): Die Wiese des Standortes am oberen Marzer Bach (Fuß des Dachriegels) wurde bereits aufgeforstet. In wenigen Jahren wird die ganze Pflanzenherrlichkeit in einem Dickicht junger Fichten erstickt sein (p. 5.).

/ 1430/1. **Thesium alpinum** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek rétjein, erdőszéleken (Meskorét) (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Hegyek rétjén, erdők szélén Sopron mellett (WALLNER) (p. 512.).
Megj.: Az adatok egyértelműen tévesnek tekinthetők, a faj a magyar flórában nem él. /

1431. **Thesium linophyllon** L. [Syn.: *Th. intermedium* SCHRAD.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus arenosis, ad vias, in apricis circa Sopronium satis frequens (p. 479.).
WALLNER (1903): Hegyek rétjein, bokrok között (a Löwerek mögötti erdőben) (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokon, erdők szélein. Sopron mellett Fáber-rét (p. 513.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 513.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000), Ezüst-hegy száraz gyepjei (2001), Sopron, a SOFA melletti ipari vágányoknál (2002).

1432. **Thesium arvense** HORVÁTOVSZKY [Syn.: *Th. ramosum* HAYNE]

a. WALLNER (1903): Száraz dombon, tarlón, ugarföldeken (p. 38.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai plató taposott gyepjeiben (2001).

1434. **Phytolacca americana** L. [Syn.: *Ph. decandra* L.]

a. WALLNER (1903): Mívelik, néha elvadulva („Langenzeiler" árok) (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik; elvadul, így Sopron mellett Deákkút, Károlymagaslat (p. 488.).

1437. **Portulaca oleracea** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad viarum margines (p. 495.).
WALLNER (1903): Mívelt talajon és kertekben gaz, ritka, helyet változtat (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, különösen vasúti töltéseken gyakori (p. 493.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron és a hegylábi települések belterületén járdarepedésekben, kertekben sokfelé előfordul.

Claytonia perfoliata DONN

a. CSAPODY (1960): Mika F. magán-botanikuskertjéből (Sopron, Deákkúti út) szökött ki, és fellépése a kertet határoló élősövény és a gyalogút között húzódó gyepes rézsűn túl nem terjedt (p. 261.).
SOÓ (1970): Sopron, kipusztult (p. 299.).

1438. **Agrostemma githago** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter segetes ubique (p. 496.).
WALLNER (1903): Mindenütt a vetések közt (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Vetés között közönséges (p. 492.).
TÍMÁR (1996a): A Sopron környéki szántókról csak múlt század végi, e század eleji adatai vannak, azóta kipusztult (p. 28.).
b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Horitschon (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

1439. **Viscaria vulgaris** BERNH. [Syn.: *Lychnis viscaria* L.]

a. WALLNER (1903): Erdők száraz talaján gyakori (Varis) (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, erdők szélein, a hegyvidéken mindenütt (p. 492.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Elsősorban erősen erodált talajú mészkerülő tölgyesekben él, de megtalálható egyéb lomberdőkben, fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben, meredek útrézsűkön is.

1440. **Lychnis coronaria** (L.) DESR. ex LAM.

a. CSAPODY (1949): Istenszéke (p. 151.).

1441. **Lychnis flos-cuculi** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 496.).
WALLNER (1903): Réteken közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, erdők szélein, tisztásain gyakori (p. 492.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 24.), Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde réteken, erdőszegélyeken, füves gesztenyésekben, nyiladékokon, tisztásokon a hegységben sokfelé. A hegységperemi mocsárréteken (pl. Harkai-rét, Arbesz-rét) helyenként nagyobb tömegben él.

1442. **Melandrium noctiflorum** FR. [Syn.: *Silene noctiflora* L.]

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken (Potschy) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Tarlókon, réteken, utak mellett közönséges (p. 492.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Somfalva, 1843-47 között (p. 90.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwesltiche Umgebung von Ritzing (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Telek-földek, olajrepce-vetésben (2000), Harkától délre parlagon (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), Ágfalva, Felső-Telek-szőlők parlagjain (2002).

{1443. **Melandrium viscosum** (L.) ČELAK [Syn.: *Silene viscosa* PERS.]
a. SOÓ (1970): Sopron (p. 303.). Megj.: Sopronhoz legközelebb a Fertő-mellékén fordul elő, a hegységben nem él.}

1444. **Melandrium album** (MILL.) GARCKE [Syn.: *M. vespertinum* (SIBTH.) FR., *M. pratense* (RAFIN.) ROEHL., *Silene latifolia* POIR. subsp. *alba* (MILL.) GREUT. et BURD.]
a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis ad Sopronium (p. 496.).
WALLNER (1903): Mesgyék, útak mellett közönséges. Mívelik is (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, réteken közönséges (p. 492.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 29.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéleken, üde gyepekben, gyomtársulásokban a hegység útjai mentén, továbbá a hegylábi részeken sokfelé megtalálható.

1445. **Melandrium sylvestre** (SCHKUHR) ROEHL. [Syn.: *M. diurnum* (SIBTH.) FR., *M. rubrum* (WEIGEL) GARCKE, *Silene dioica* CLAIRV.]
a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis (p. 496.).
WALLNER (1903 sub nomine *Lychnis diurna* SIBTH.): Erdők szélein (az Alsó-Löwerek egyikéből kihányt földön csak egyszer) (p. 23.).

1447. **Silene nutans** L.
a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe versus Sopronium (p. 496.).
WALLNER (1903): Erdők köves talaján gyakori (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban a hegyvidéken közönséges (p. 492.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae (tab.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Száraz, mészkerülő jellegű tölgyesekben, ritkán gyöngyperjés gyertyános-tölgyesekben, gesztenyésekben, cserjés erdőszéleken, elsősorban a hegység peremén, ill. a xerotherm flóraszigeteken.

1451. **Silene otites** (L.) WIBEL

a. GOMBOCZ (1906): Száraz, napos, köves helyeken. Harkai domb (p. 492.).

b. MELZER (ined., WU): Lackendorf (1962).
TRAXLER (1969): subsp. *pseudo-otites* (BESS.) GRÄBN.: Auf Trockenrasen im Raume von Weppersdorf, Lackenbach, Lackendorf und Neckenmarkt (p. 50.).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp tetőrészén, kőfejtő udvarán, illetve száraz gyepekben kis egyedszámmal (1999-2001).

1453. **Silene vulgaris** (MOENCH) GARCKE [Syn.: *S. cucubalus* WIBEL, *S. inflata* SM.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis graminosis (p. 496.).
WALLNER (1903): Réteken, erdőszéleken, mesgyéken közönséges (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, erdők szélein közönséges (p. 492.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde és száraz gyepekben (gyakran degradált változataikban is), továbbá felnyíló, szárazabb erdőkben elsősorban a hegység-peremi területeken fordul elő.

*1455. **Silene armeria** L.

a. WALLNER (1903): Néha szökevény (p. 36.).

1456. **Silene dichotoma** EHRH.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

c. KIRÁLY (ined.): Az Ikva mellett, a Jereván lakótelep szomszédságában, törmelékes helyen (leg. CSISZÁR, det. KIRÁLY, 2001, HKG).

1459. **Cucubalus baccifer** L.

a. GOMBOCZ (1902): Kecske-patak völgye (p. 37.).
WALLNER (1903): Nedves bokrokban (városi faraktár) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, bokros cserjésekben, mély völgyekben. Sopron faraktár (WALLNER), Kecskepatak (p. 493.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Waldes 0,6-0,8 km SW Kirche Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Hegylábi nedves, magaskórós helyeken, égeresekben elszórtan többfelé (pl. Harkától délre fekvő szegélyek, Ágfalva mellett az Alsó-Tödl alján, az Arbesz melletti égeresben, Ojtozi-fasor, Magas-rétek) (1999-2002).

1460. **Gypsophila muralis** L.

a. WALLNER (1903): Félig száraz pocsolyákban, nedves árkokban (Varis, a Deákkút felé) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken (p. 491.).

KÁRPÁTI (1949): A Károlymagaslat alatti utak mentén (p. 172.).
CSAPODY (1953): Ikerárok, Hétbükkfa és Fáberrét között (p. 18.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Murvás útszéleken, kavicsos rézsűkön, pl. Hidegvíz-völgy (1997); Isten-szék mellett határsávi úton (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Nándormagaslat, Nyíres alatt a volt műszaki záron, Róka-domb (vágáson), Ház-hegy (határsávon), brennbergi autóbuszmegálló (2002).

1463. **Petrorhagia saxifraga** (L.) LINK. [Syn.: *Tunica saxifraga* (L.) SCOP.]

a. WALLNER (1903): Napos, száraz helyeken gyakori (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, köves helyeken (p. 491.).
KÁRPÁTI (1949): A Harkai fennsík száraz, köves, füves helyein (p. 172.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp és a Harkai-plató száraz, gyakran taposott gyepjeiben jelentős számban él (2001).

1464. **Petrorhagia prolifera** (L.) P. W. BALL et HEYW. [Syn.: *Kohlrauschia prolifera* (L.) KUNTH., *Tunica prolifera* (L.) SCOP.]

a. GOMBOCZ (1906): Köves helyeken. Harkai dombon (p. 491.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
TRAXLER (1970): Ritzing, Weppersdorf, Lackendorf, Neckenmarkt: Galgenberg, Hänge nordwestlich des Ortes, Schuttplatz und Sandgrube und Haschendorf, Sandgrube (p. 3.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp déli oldalán, szőlők szélén száraz mesgyén (2001).

1465. **Vaccaria hispanica** (MILL.) RAUSCHERT [Syn.: *V. pyramidata* MEDIK., *Saponaria vaccaria* L.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 90.).
SZONTAGH (1864): Inter segetes, in agris (p. 495.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken imitt-amott, helyét nagyon változtatja (p. 34.).

1467. **Dianthus barbatus** L.

b. TRAXLER (1966): An der Straßenböschung am Sieggrabener Sattel als Zierpflanze verwildert (p. 50.).

1470. **Dianthus superbus** L.

Herb.:

a. „In pratis Újrét supra opp. Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1936, HBP)
„In castanetis sub monte Vashegy" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Felső-Lővérek, 1843-47 között (p. 90.).
SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 495.).
WALLNER (1903): Erdők gyepes helyein (a Löwerek mögött, a Deákkúttól Bánfalváig) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén a hegyvidéken. Brennberg, Bánfalva (p. 491-2.).
KÁRPÁTI (1938): Újrét (Neuwiese) a Muck-kilátó előtt; a Lővérekben gesztenyésekben (p. 80.).
KÁRPÁTI (1949): A Felső-Lövérekben a Vashegy alján levő gesztenyésben (p. 172.).
CSAPODY (1953): Tacsi-árok felett (p. 18.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
TÍMÁR (1996a): A század első felében a Felső-Lővérek, Bánfalva és a Vashegy gesztenyéseiben, valamint az egykori Muck kilátó előtti réten élt, mára az egész hegységből eltűnt (p. 28.).

b. SZONTAGH (1864): Versus Keresztúr (p. 495.).
GOMBOCZ (1906): Ritzing (p. 491.).
JANCHEN (1977): Im Ödenburger Gebirge (Sieggraben) (p. 110.).

1471. **Dianthus deltoides** L.

Herb.:

a. „In graminosis ad Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1929, 1947, HBP)
„In pratis vallis Brennbergi-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1941, HBP)
„In pratis vallis Vadkanárok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)

Lit.:

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 90.).
SZONTAGH (1864): In silva Undrovácensi (p. 495.).
WALLNER (1903): Erdők és hegyek rétjein (Brennbergi völgy, Tatschi árok, gesztenyés a Varison) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, tisztásokon, a hegyvidéken gyakori (p. 492.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 492.).
TRAXLER (1961): Sieggraben (p. 8.).
TRAXLER (1972): Zerstreut und spärlich am Nordhang des Ödenburgergebirges (p. 98.).
JANCHEN (1977): In den tieferen Lagen des Ödenburger Gebirges (p. 109.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): SW und N Ritzing, Selitzagraben (1989).

c. TÍMÁR (1996a): A hegyvidék belsejében a jó minőségű, kezelt rétek eltűnésével erősen megritkult, ma főleg a Fáber-réten és környékén lehet vele találkozni (p. 28.).
KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Fáber-rét (szórványosan sokfelé, a gesztenyés alatt kisavanyodott felszíneken is), Bánfalva (Kolostor-erdő nyílt részén), Harka (Magas-rétek fölött erdőbe vezető út mentén), brennbergi autóspihenő, Népfőiskola előtti réten szórványos (1996-2002, leg. TÍMÁR); Tacsi-árok alsó részének rétjei (2002, leg. KIRÁLY).

1472. **Dianthus armeria** L.

a. SZONTAGH (1864): In silva ad Undrovác (p. 495.).
WALLNER (1903): Köves dombokon (Varisi kőfejtő) (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, tisztásokon, köves helyeken, erdőkben. Sopron, Bánfalva (SZONTAGH)!!, Varisi kőfejtő (WALLNER) (p. 491.).
KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé vezető út mentén; a Nagyfüzes ritkás erdejében (p. 172.).
b. GOMBOCZ (1906): Németkeresztúr, Lakompak (p. 491.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): SW und N Ritzing, Selitzagraben (1989).
c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A hegységperem szárazabb, sovány gyepjeiben, szélesebb erdei nyiladékain szórványos (pl. Arbesz-rét, Harkai-plató, Harkai-kúp, Ezüst-hegy, Bika-rét, István-akna, harkai Magas-rétek, Nyíres, Széles-hát, Tacsi-árok több pontján, Nándormagaslat, Récényi út mellett, Városligeti-erdő).

Dianthus × hellwigii ASCH. in BORB. (= *D. armeria* × *deltoides*)

a. KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé vezető út mentén a szülők közt (p. 172.).
b. TRAXLER (1972): Lackendorf (p. 99.).

1474. **Dianthus pontederae** (KERN.) SOÓ [Syn.: *D. giganteiformis* BORB. subsp. *pontederae* (KERN.) SOÓ]

Herb.:
a. „In herbidis montis Harkai-csúcs" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
Lit.:
a. GOMBOCZ (1906): subsp. *giganteiformis* (BORB.) SOÓ: Sopron mellett (p. 491.). Megj.: az adat valószínűleg a Laitaicumra és a *D. pontederae* s. str.-ra vonatkozik.
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.). Megj.: az adat bizonnyal a *D. carthusianorum*-ra vonatkozik.
b. MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
TRAXLER (1975): Weppersdorf, Lackenbach, Lackendorf, Neckenmarkt (p. 110.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
WÖHL (ined., WU): Hinter dem Friedhof von Haschendorf (1984).

1475. **Dianthus carthusianorum** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In collibus, graminosis, in pratis (p. 495.).
WALLNER (1903): Minden réten közönséges (p. 13.). Megj.: A szintén WALLNER (l. c.) közölt *D. atrorubens* ALL. („hegyi réteken, kétes") feltételezhetően szintén *D. carthusianorum*.
GOMBOCZ (1906): Füves száraz réteken (p. 491.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
KÁRPÁTI (1949): Az Istenszéke alatti réten (p. 172.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

b. JANCHEN (1977): Sieggraben (p. 110.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. TÍMÁR (ined.): Ikva-menti rét, Ágfalva fölötti gesztenyésekben, Sopronbánfalva – Ágfalva közt réten (1996).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem, ritkábban a belső területek száraz, sovány gyepjeiben, erdei nyiladékain szórványosan találkozhatunk vele.

1476. **Saponaria officinalis** L.

a. WALLNER (1903): Bokrok között, szőlők szélén (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Patakok mellett, ligetekben gyakori. Sopron, Brennbergbánya, Bánfalva (p. 492.).

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya – Hermes közötti út mellett, gyomos erdészeti rakodón és régi meddőhányókon, Sopron és Brennbergbánya belterületén többfelé gyomtársulásokban, Harkától délre gyomos mesgyéken (2001).

1477. **Stellaria nemorum** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 495.).
SOÓ (1970): Sopron? (p. 335.). Megj.: Soproni adata megerősítésre szorul, bár előfordulása a hegység magyar oldalán nem kizárt.

b. BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

1478. **Stellaria media** (L.) CYR. [incl. subsp. *neglecta* (WEIHE) GREMLI et subsp. *pallida* (DUM.) A. et G.]

a. SZONTAGH (1864): In agris ubique (p. 495.).
WALLNER (1903): Mindenütt szántóföldeken, gyepen, kertekben (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon igen közönséges (p. 490.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): subsp. *neglecta* (WEIHE) GREMLI: Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. MELZER (ined., WU): subsp. *neglecta* (WEIHE) GREMLI: Am Weg zum Herrentisch bei Sieggraben (1963).
MELZER (1969): subsp. *pallida* (DUM.) A. et G.: In Lackenbach in einem Garten und längs eines Zaunes (p. 171.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Lackendorf (tab., p. 24.).

BUCHNER (ined., WU): subsp. *neglecta* (WEIHE) GREMLI: Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): subsp. *neglecta* (WEIHE) GREMLI: Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): subsp. *neglecta* (WEIHE) GREMLI: Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bolygatott területeken (utak, kerítések mentén, vágásokban, stb.), szőlőkben, különböző kapás kultúrákban gyakori gyom.

1479. **Stellaria holostea** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis et nemoribus umbrosis (p. 495.).
WALLNER (1903): Bokrok között, erdők elejében, szélében közönséges (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros helyeken, a hegyvidéken mindenütt (p. 490.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16. tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.); a Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde és félszáraz termőhelyek erdeiben (gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, fenyvesekben) gyakori növény. A talaj kisavanyodását, degradálódását a többi üde lomberdei fajhoz képest viszonylag jól viseli, hiszen még a másodlagosan kialakuló mészkerülő gyertyános-tölgyesekben is rendszeresen felbukkan.

1480. **Stellaria alsine** GRIMM. [Syn.: *S. uliginosa* MURR]

Herb.:

a. „Ad fontem in valle Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): Gyertyánfaforrásnál, a Tacsi-árok forrásánál (p. 172.).
KÁRPÁTI (1954): Újabban a Tolvaj-árok patakjának nedves hordalékán is megtaláltam (p. 74.).
CSAPODY (ined.): Róka-domb (1965).

b. TRAXLER (1962): An feuchten Stellen im Ödenburgergebirge häufig (p. 3.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. KIRÁLY – KIRÁLY (1998a): Asztalfő, Nagyzuhatag, Vörös-árok, határsávi és útmenti árnyékos tócsákon (p. 116.).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, erdei utak tócsáin, főleg a hegység belső részein: Vadkan-árok és Farkas-árok összefolyása, égerligetben; Kovács-árok felső vége, láposodó égeresben (leg. SZMORAD, 1998-2000); Ultra – Seprőkötő-hegy közötti nyiladék tócsáin; a Seprőkötő-hegy tetőrészén rezgősásos vörösfeny-

vesben; a Seprőkötő-hegy Tolvaj-ároki oldalán útszéli tócsán; a Köves-árok elején rakodón; a Köves-árok legfelső részén, erdei út tócsáján; a Tacsi-árok felső részén a patak mellett; a Hidegvíz-forrás alatti útkanyarban; a Vörös-árok alján; Új-rét közelében kocsinyomon; Farkas-árokban erdei út tócsáin; a II. halom határsávi részén; a Nagyzuhatagnál tócsákon; Házhegy-árokban kocsinyomon (leg. KIRÁLY, 1997-2002) (31. ábra).

1481. **Stellaria graminea** L.

a. WALLNER (1903): Réteken, bokrok között, sövények mellett (Neuhofkert, bánfalvi „Waldmühle") (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, bokros helyeken, erdőkben gyakori, a soproni hegységben mindenütt (p. 490.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 490.).

c. KIRÁLY (ined.): Üde kaszálóréteken ill. magaskórósodó változataikban, néha erősen degradált gyepekben is, a hegység patakjai mentén és a hegylábi réteken szórványosan fordul elő.

1482. **Stellaria palustris** EHRH.

a. GOMBOCZ (1906): Homokos, nedves réteken. Sopron, Brennberg (p. 490.).

1483. **Myosoton aquaticum** (L.) MOENCH [Syn.: *Malachium aquaticum* FR.]

a. WALLNER (1903): Bokrok között nedves helyeken (a Neuhofkerti patak mellett) (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Vizes, homokos helyeken mindenütt (p. 490.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde és nedves gyepekben, patakmenti magaskórósokban, égerligetekben, bolygatott ligetes fenyvesekben, útmenti árkokban, nyiladékokon, sőt nedvesebb parlagokon a hegységben és a hegylábon nem ritka.

1484. **Cerastium dubium** (BAST.) GUÉPIN [Syn.: *Stellaria viscida* M. B.]

a. WALLNER (1903): Homokos gyepen. Vaspályagát az állomás és a kőszegi országút között. A Spangen-erdő melletti ugarföldek egyikén (TAXNER) (p. 38.).
GOMBOCZ (1906): Homokos gyepen. Sopron mellett, vasút mellett, Spangen erdő mellett egy ugorkaföldön (WALLNER) (p. 490.).

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomással szemben nedves szántókon (2004).

1486. **Cerastium glomeratum** THUILL. [Syn.: *C. viscosum* auct. an et L.]

a. WALLNER (1903): Nedves, gyepes helyeken (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Füves helyeken, erdőkben. A soproni hegységben (p. 491.).

b. WALLNER (1903): TAXNER szerint Rietzing felé a „Neuwiese"-hez közel (p. 10.).

c. KIRÁLY (ined.): Száraz gyepekben, alacsony füvű útszéleken, rézsűkön, gyomtársulásokban elsősorban a hegylábon sokfelé előfordul.

1487. **Cerastium brachypetalum** DESP. ex PERS.

a. WALLNER (1903): Száraz gyepen (a „Spangen"-erdő mellett gyakori) (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Napos, homokos, köves helyeken. Sopron (SUPANEC) (p. 491.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): subsp. *tenoreanum* (SER. in DC.) SOÓ: Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkától D-re eső száraz gyepekben többfelé (2001); subsp. *tenoreanum* (SER. in DC.) SOÓ: Ágfalva, az Arbesz-rétre vezető mélyút oldalában (2000), a harkai vasútállomással szemben, útszélen (2004).

1489. **Cerastium semidecandrum** L.

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).

1490. **Cerastium pumilum** CURT. [incl. subsp. *glutinosum* (FRIES) JALAS]

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 348.).

b. MELZER (ined., WU): subsp. *glutinosum* (FRIES) JALAS: Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (ined., WU): subsp. *glutinosum* (FRIES) JALAS: Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
HOLZNER (1974): subsp. *glutinosum* (FRIES) JALAS: Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

1491. **Cerastium fontanum** BAUMG. s. l.

a. SZONTAGH (1864): subsp. *triviale* (LINK.) JALAS: In agris, locis umbrosis (p. 495.).
WALLNER (1903): subsp. *triviale* (LINK.) JALAS: Útakon, mesgyéken közönséges („Waldmühle") (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): subsp. *triviale* (LINK) JALAS: Réteken, utak mellett, mívelt talajon igen gyakori (p. 491.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): subsp. *triviale* (LINK.) JALAS: Üde réteken, égerligetekben, útmenti árkokban, nyirkos talajon a hegység belsejében és a hegylábon egyaránt gyakori.

1492. **Cerastium arvense** L. [Syn.: *C. caespitosum* KIT. in RCHB.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis, dumetis (p. 495.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon gyakori (p. 491.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.), Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
KÁRPÁTI (1949): A Vörös hídtól a régi brennbergi telep felé vezető út mellett a Kovács-patak mentén. GOMBOCZ szerint „mívelt talajon gyakori". Sopron környékén csak két ponton ismerem, mindkét előfordulása réten, tehát nem művelt talajon van, gyakorinak egyáltalán nem mondható (p. 172.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960, 1965).
MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
MELZER (ined., WU): Wiese am Weg zum Forsthaus SSW Marz (1965).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva: Pótlék, Liget-patak menti rét (2000).

1493. **Holosteum umbellatum** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes, in dumetis, in graminosis (p. 495.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, gyepen, útszéleken közönséges (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, utak mellett, füves helyeken gyakori (p. 490.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 26.).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).

1494. **Moenchia mantica** (L.) BARTL.

Herb.:

a. „Sopron, Békástó" (VAJDA L., 1933, HBP)

Lit.:

a. CSAPODY (1953): Békató körül. Brand-major (=Schönherr-malom) felé, a harkai csúcs alatt (p. 18.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík (p. 299.).

b. TRAXLER (1970): Südöstlich von Rohrbach b. M. zunächst mehr vereinzelt und zerstreut an Wegen und Ackerrändern, dann aber sehr reichlich auf den trockeneren Wiesenteilen gegen den Aubach (p. 2.).

1495. **Sagina procumbens** L.

a. WALLNER (1903): Palás hegységek erdeinek gyepes helyein (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Soproni hegyek erdeiben (WALLNER) (p. 489.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató kötött talajú, taposott gyepjeiben (2001); az Isten-szék mellett határsávi úton (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001), a hegység belsejében nyirkos, ásványi talajfelszínű nyiladékokon nem ritka (pl. Nagy-zuhatag, Nyíres).

1497. **Sagina ciliata** FR. [Syn.: *S. apetala* ARD. subsp. *apetala*]

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (1962): Im Sandgebiet von Lackenbach und Lackendorf (p. 193.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató kavicsos talajfelszínű, taposott gyepjeiben (2001-2004, HKG).

1499. **Sagina subulata** (SW.) C. PRESL

Herb.:

a. „In locis humidis montis Várhely" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé vezető út nyirkos helyein; a Várhely útjai mentén (p. 172.).

b. MELZER (1960): Im Sandgebiet von Lackendorf, dann gegen Weppersdorf zu auf einem Brachfeld (p. 185.).
MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
TRAXLER (1971): Weppersdorf, Lackendorf, Neckenmarkt (p. 49.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

1501. **Minuartia fastigiata** (SM.) RCHB. [Syn.: *M. fasciculata* (L.) HIERN., *M. rubra* (SCOP.) MCNEILL]

a. KÁRPÁTI (1938): Sopron mellett a Kurucdombon is terem (p. 176.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald – Unterpetersdorf között (1989).

{1503. **Minuartia setacea** (THUILL.) HAY.
SOÓ (1970): Sopron (p. 360.). Megj.: A faj soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak.}

{1504. **Minuartia verna** (L.) HIERN.
SOÓ (1970): Sopron (p. 361.). Megj.: A faj soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak.}

1507. **Arenaria serpyllifolia** L.

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken, útszéleken közönséges (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, száraz, napos dombokon, utak mellett, szántóföldeken, falakon gyakori (p. 490.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem és a hegyláb száraz gyepjeiben (pl. Ágfalva környéke, Harkai-plató) nem ritka, a települések belterületén (pl. falakon) is megtalálható.

1509. **Moehringia trinervia** (L.) CLAIRV.

a. WALLNER (1903): Erdeink nedves helyein nem ritka (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos nedves erdőkben mindenütt a hegyvidéken (p. 490.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde lomberdők kissé bolygatott foltjain, mészkerülő jellegű gyertyános-tölgyesekben, fenyőelegyes állományokban fordul elő, gyakori.

1511. **Spergula arvensis** L.

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken imitt-amott, ritka (p. 37.).
KÁRPÁTI (1938): Ágfalva mellett ugarföldeken (p. 176.).
KÁRPÁTI (1949): A Sánchegy ugarain és vetései közt; a Borsóhegy alján, szántón (p. 172.).

b. BOROS (ined.): Lakompak előtt és a vasútállomásnál Callunetum (1924).
TRAXLER (1961): Sieggraben (p. 7.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, Lackendorf (tab., p. 23.).
JANCHEN (1977): Marz, Rohrbach, Sieggraben (p. 97.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983), südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

1512. **Spergula pentandra** L.

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).

1514. **Spergularia marina** (L.) GRIS. [Syn.: *S. salina* J. et C. PRESL.]

a. WALLNER (1903): Legelőkön (Potschi, a Kópháza felé vezető úton) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Sopron körüli lejtőkön (WALLNER) (p. 489.).

1515. **Spergularia rubra** (L.) J. et C. PRESL

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Kohlenhof, 1843-47 között (p. 90.).
WALLNER (1903): Köves talajon (a Varisi kőfejtőben gyakori) (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Sziklás, köves helyeken, kristályos kőzeteken. Sopron melletti varisi kőfejtőben (WALLNER), a harkai dombon (p. 489.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 23.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva belterületén, kavicsos járdákon, falak tövén (1999); a Harkai-plató taposott gyepjeiben (2001); Isten-szék mellett a határsáv útján nagy számban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); a harkai vasútállomás előtt árokban (2002). A hegység belsejében tarvágásokon, kavicsos utakon többfelé, pl. Havas-bérc, Nyíres, Bika-rét, István-akna, Nagyzuhatag, brennbergi autóbuszmegálló (2001-2002, HKG).

1516. **Scleranthus perennis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Ágfalva in arenosis (p. 495.).
GOMBOCZ (1906): Köves, homokos helyeken. Sopron, Ágfalva mellett (SZONTAGH)!! (p. 489.).
TÍMÁR (1996a): Sopron mellett (p. 28.). Megj.: utóbbi közlés régi irodalmi említéseken alapul, a fajnak új adata a hegységből nincs.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Lackendorf (1962).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube; zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

1518. **Scleranthus polycarpos** TORN. ex L. [Syn.: *S. annuus* L. subsp. *polycarpos* (TORN. ex L.) THELL.]

b. MELZER (1960): Lackenbach (p. 185.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

1519. **Scleranthus verticillatus** TAUSCH [Syn.: *S. collinus* HORNUNG in OPIZ, *S. annuus* L. subsp. *vericillatus* (TAUSCH) ARC.]

b. MELZER (1960): Lackenbach (p. 185.).
MELZER (ined., WU): Neckenmarkt (1964).

1520. **Scleranthus annuus** L.

a. WALLNER (1903): Szántó- és ugarföldeken (a Varis alján) (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken. Sopron körül (SZONTAGH)!! (p. 489.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Horitschon, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Ritzing, Lackendorf (tab., p. 23.).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató kötött talajú, taposott gyepjeiben nagy számban (2001-2004), Isten-szék melletti határsávi úton (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1522. **Herniaria glabra** L.

Herb.:

a. „In fossis ad Bánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„In glareosis planitiei Harkai-fennsík inter Sopron et Harka" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Száraz helyeken (Városi kőfejtő) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, legelőkön. Sopron mellett Varisi kőfejtő (WALLNER) (p. 489.).
KÁRPÁTI (1949): A Harkai fennsíkon, száraz, köves helyeken (p. 172.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1962).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

1523. **Herniaria hirsuta** L.

a. WALLNER (1903): Nedves szántóföldeken (Spangen-erdő – TAXNER) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken. Sopron mellett (SUPANEC), Spangen-erdő (WALLNER) (p. 489.).
KÁRPÁTI (1949): Harka mellett tarlón (p. 172.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (1960): Lackenbach und Lackendorf, in sandigen Feldern, an ebensolchen Wegrändern und Weidestellen und in Sandgruben (p. 185.).
TRAXLER (1970): Weppersdorf, Lackenbach und Lackendorf (p. 2.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 23.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Isten-szék déli és nyugati oldalán, a határsávi kavicsos úton nagy számban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001, HKG).

1526. **Polycnemum verrucosum** LÁNG

a. WALLNER (1903): Köves helyeken („Schlagwald", Kecskepatak) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Legelőkön, homokos területeken. Kecskepatak, Schlagwald, Sopron mellett (WALLNER) (p. 488.).

1527. **Polycnemum arvense** L.

Herb.:

a. „In locis siccis prope pag. Harka" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Homokos szántóföldeken; ugarföldeken a „Schlagwald" mögött (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, szántóföldeken, Sopron mellett Schlagwald (WALLNER) (p. 488.).
KÁRPÁTI (1949): Harka mellett tarlókon (p. 172.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).

Beta vulgaris L. s. l.

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp alatt elvadulva, szőlők közt (1999).

1533. **Chenopodium bonus-henricus** L. [Syn.: *Blitum bonus-henricus* C. A. MEY.]

Herb.:

a. „In ruderatis ad vias pagi Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In incultis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1947, 1950, HBP)
„Ad vias prope pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1952, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in ruderatis (p. 478.).
WALLNER (1903): Útak, sövények, falak mellett (Neuhof) (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon, kertekben és házak körül, de a hegyvidék gazos helyein is gyakori (p. 487.).
BOROS (ined.): Ágfalva, a falu utcáin, kerítések mellett (1934).
KÁRPÁTI (1954): Sopronbánfalva körül mindenfelé megtaláltam nedvesebb útmenti és házak körüli gyomtársulásokban (p. 74.).

c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya belterületén útszélen, ill. Ó-Brennberg házai mögött erdőszélen, néhány tő (2001).

1534. **Chenopodium polyspermum** L.

a. WALLNER (1903): Kertekben, szántóföldeken, nedves árkokban (Kecskepatak, „Waldmühle") (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, falak, kerítések mellett, romtalajon, szántóföldeken igen közönséges (p. 486.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Olasz-földek parlagjain (2000-2002); bánfalvi Hosszúhegy kerítései mellett, Várhely alatt tarvágáson (2002), a harkai vasútállomás körül parlagokon (2003).

1535. **Chenopodium vulvaria** L. [Syn.: *Ch. foetidum* LAM. non SCHRAD.]

a. WALLNER (1903): Törmeléken, falakon („Sandgrube" és Pejachovich-utcza) (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, házak fala mellett Sopron körül gyakori (p. 486.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén (Ógabona tér), virágágyásban (2002, HKG).

1536. **Chenopodium hybridum** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis, vineis, ad sepes frequens (p. 478.).
WALLNER (1903): Omladékon, kopár helyeken, sövények mellett mindenütt (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon mindenütt közönséges (p. 487.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Hegylábi területek szántóin, kertjeiben, törmelékes helyein gyakori faj.

1537. **Chenopodium murale** L.

Herb.:

a. „In ruderatis ad vias prope pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In ruderatis ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In ruderatis ad Varga-malom" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In ruderatis, ad muros (p. 478.).
WALLNER (1903): Omladékon, kopár helyeken, sövények mellett mindenütt (Bánfalva mellett a patak szélén) (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Falakon, házak mellett. Sopron mellett (SZONTAGH) (p. 487.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén, a GYSEV állomás melletti utcában, járdaszélen (2000).

1538. **Chenopodium urbicum** L.

a. GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron (SUPANEC) (p. 487.).

b. TRAXLER (1969): Auf dem Schuttplatz westlich von Neckenmarkt (p. 50.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomás körül parlagokon (2003, HKG).

{1539. **Chenopodium rubrum** L. [Syn.: *Blitum rubrum* C. A. MEY.]

a. SZONTAGH (1864): Frequens (p. 478.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken. Sopron körül szórványosan (SZONTAGH) (p. 487.).
Megj.: Soproni adatai a Fertő mellékére vontkoznak.}

1541. **Chenopodium glaucum** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis, ad sepes circa Sopronium (p. 478.).
WALLNER (1903): Mívelt és kopár helyeken, házak, sövények mellett nagyon közönséges (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt romtalajon, nedves, szikes helyeken gyakori (p. 487.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén (GYSEV pályaudvar, Csengeri utca), kavicsos – tócsás járdaszéleken (1999-2001); Sopron és Ágfalva között a Liget-patak-mentén egy szántó szélein (2002).

1542. **Chenopodium ficifolium** SM.

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, ruderális gyomtársulásban az „Ipar körúton" a Rák-patak mentén (2002, HKG).

1543. **Chenopodium opulifolium** SCHRAD. ex KOCH et ZIZ.

a. WALLNER (1903 sub nomine „*Ch. opuliferum* SCHRAD."): Falak és útak mellett majdnem mindenütt (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 486.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, az Egyetem területén falak tövén (2000, HKG), Brennbergbánya belterületén útszélen (2001); Ágfalva, Olasz-földek, útszélen (2002).

1544. **Chenopodium strictum** ROTH [Syn.: *Ch. striatum* J. MURR]

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt (p. 29.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Csengeri utca, útszéli gyomtársulásban (2003, HKG).

1545. **Chenopodium album** L.

a. WALLNER (1903): Omladékon, útak, házak mellett közönséges (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt helyeken, különösen a síkvidéken mindenütt (p. 487.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.); Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 30.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Települések környékének gyomtársulásaiban, szántókon, szőlőkben gyakori gyom.

*1546. **Chenopodium suecicum** J. MURR [Syn.: *Ch. viride* L. sensu AELLEN, *Ch. pseudoopulifolium* (J. B. SCHOLZ) J. MURR]

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 397.).

***Spinacia oleracea** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis subspontanea (p. 478.).
WALLNER (1903): Mindenhol mívelik, néha elvadulva (p. 37.).

***Atriplex hortensis** L.

a. WALLNER (1903): Parajnak mívelik. Elvadulva szőlők szélein (p. 5.).

1547. **Atriplex sagittata** BORKH. [Syn.: *A. acuminata* W. et K., *A. nitens* SCHKUHR]

a. WALLNER (1903): Útak és szőlők mellett (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 487.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületének törmelékes helyein, építkezési telkein időlegesen sokfelé megtelepszik (1998-2003). A Soproni-medence hegység felé eső szántóin, parlagjain Ágfalvától és Harkától É-ra sokfelé, helyenként jelentős számban (2002).

1549. **Atriplex oblongifolia** W. et K.
- a. SOÓ (1970): Sopron (p. 402.).
- b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
- c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Táncsics-majornál, útszélen (2002).

1550. **Atriplex patula** L. [Syn.: *Schizotheca patula* FOURR.]
- a. SZONTAGH (1864): In agris ad Undrovác (p. 478.).
  WALLNER (1903 sub nomine „*A. angustifolia* SM."): Útak mellett és bokrok között közönséges (p. 5.).
  GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron!!, Bánfalva (SZONTAGH) (p. 487.).
- c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábi települések gyomtársulásaiban, szántókon, parlagokon, útszéleken gyakori gyom.

1551. **Atriplex hastata** L. [Syn.: *Schizotheca hastata* FOURR.]
- a. WALLNER (1903): Törmeléken (p. 5.). Megj.: WALLNER a növényt szinoním nevén (*A. latifolia* WAHLBG.) külön fajként is közli, „útakon, törmeléken, gyepen" megjelöléssel.
  GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC) (p. 487.).
  KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomnál (p. 172.).
- c. KIRÁLY (ined.): Brennbergbánya, buszvégállomás, taposott, degradált gyepben (2001); a harkai vasútállomás körül parlagokon (2003).

1552. **Atriplex tatarica** L. [Syn.: *A. laciniata* auct. non L.]
- a. WALLNER (1903): Erdei útakon, nem gyakori (p. 5.).
  GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 487.).
- c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén gyomtársulásokban, útszéleken gyakori (pl. Alsólővér u., a GYSEV pályaudvar környéke, Jereván lakótelep), a 84-es főút mellett végig megtalálható (2000-2003).

Megj.: WALLNER az *A. tatarica*n kívül „*A. laciniata* L." néven említett taxon adatait is közli, amelyet GOMBOCZ (1906) már „*Schizotheca laciniata* ČELAK" néven idéz. SOÓ (1970: 405) alapján e taxon talán a *A. tatarica*-val azonosítható, WALLNER élőhelyleírása („törmeléken, száraz gyepen, útak és házak mellett közönséges") is ezt erősíti meg.

*1553. **Atriplex rosea** L. [Syn.: *Schizotheca rosea* FOURR.]
- a. WALLNER (1903): Útak, szántóföldek mellett közönséges (p. 6.).
  GOMBOCZ (1906): Romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 487.).

1557. **Kochia scoparia** L. [Syn.: *Bassia scoparia* (L.) VOSS]
- b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

{1559. **Kochia laniflora** (S. G. GMELIN) BORB. [Syn.: *Bassia laniflora* (S. G. GMEL.) A. J. SCOTT]
- a. SOÓ (1970): Sopron (p. 409.). Megj.: Sopron környékén csak a Fertő-melléken fordul elő.}

1567. **Amaranthus retroflexus** L.
- a. WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon gyakori (p. 3.).
  GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, különösen szőllőkben közönséges (p. 488.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábi települések gyomtársulásaiban, szántókon, szőlőkben szórványosan, az *A. chlorostachys*-nál jóval kisebb egyedszámban.

1568. **Amaranthus chlorostachys** WILLD. [Syn.: *A. hybridus* L. p. p.]
b. TRAXLER (1970): Deutschkreutz (p. 2.).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegylábi települések gyomtársulásaiban, szántókon, szőlőkben gyakori.

***Amaranthus × ozanonii** THELL. (= *A. chlorostachys* × *retroflexus*)
a. PRISZTER (1949): Sopron (HKZ) (p. 142.).

Amaranthus × soproniensis PRISZTER et KÁRP**.** (= *A. chlorostachys* var. *pseudo-retroflexus* × *retroflexus*)
a. PRISZTER (1949): Sopron: Görbehalom-telep (HKZ, HPSz), Bánfalva és Ágfalva között (HKZ) (p. 142.).

*1572. **Amaranthus albus** L.
a. SOÓ (1970): Sopron (p. 419.).

1574. **Amaranthus graecizans** L. [Syn.: *A. blitum* L. p. min. p. et auct.]
a. WALLNER (1903): Törmeléken. Kopár és mívelt talajon, útak és házak mellett gyakori; var. *sylvestris* (DESF.) ASCH. (sub nomine „*A. silvestris*"): szőlőhegyek szélén nem ritka (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, szőllőkben. Sopron (SUPANEC, SZONTAGH) (p. 488.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Felső-Telek-földek, parlagon néhány példány (2002, HKG).

1576. **Amaranthus lividus** L. [Syn.: *A. blitum* L.]
a. GOMBOCZ (1906): subsp. *adscendens* (LOIS.) SOÓ (sub nomine „*Euxolus viridis* MOQU."): Szántóföldeken és szőlőkben (p. 488.).
b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén, járdaszéleken (pl. GYSEV pályaudvar, Várkerület), a Béka-tónál nedves gyomtársulásban (2000-2002).

1577. **Primula vulgaris** HUDS. [Syn.: *P. acaulis* (L.) HILL.]
a. SZONTAGH (1864): In silva inter Sopronium et Undrovác (Studentenbrunnen) (p. 489.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők szélein, tisztásokon nagyon szórványosan. Harka, Bánfalva (SZONTAGH), a lőverekben Sopron mellett (p. 538.).

CSAPODY (1953): A Felső-Tődl feletti erdőktől, Görbehalomtól Ágfalva felé elég bőven (p. 19.).
CSAPODY (1964): Am nach Ágfalva geneigten Hang des Bögölyhegy (p. 56.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.). Megj.: Nyilvánvaló elírás, helyesen *P. veris* (KIRÁLY).

c. CSAPODY (1994): Újhegyi-lépcső (p. 102.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalvától D-re, az Új-hegy tetőrészén, gyertyános-tölgyesben néhány tő (1995).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben – a múlt századi adatoktól eltekintve – mindig csak az Újhegyi-lépcső gyertyános-tölgyesében ma is élő kis populációja volt ismert (p. 30.).

1579. **Primula veris** L. [Syn.: *P. officinalis* HAY.]

a. SZONTAGH (1864): In dumetis frequens (p. 489.).
WALLNER (1903): Réteken, erdős dombokon közönséges (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők szélein a hegyvidéken gyakori (p. 538.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben; Ágfalva, a falu feletti gyertyános-tölgyesben (a Ház-hegytől kissé keletre) (1985).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
TRAXLER (1972): subsp. *veris*: Kalkgruben; auf Höhen nördlich und westlich von Neckenmarkt; östlich von Deutschkreutz; subsp. *canescens* (OPIZ) HAY.: Neckenmarkt, Mönchwald (p. 101.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): subsp. *canescens* (OPIZ) HAY.: NNW Deutschkreutz (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): subsp. *canescens* (OPIZ) HAY.: Mönchwald és Unterpetersdorf között (1989).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység belső részének irtásrétjein (pl. a Rák-patak mentén), a gesztenyésekben (Fáber-rét, Ágfalvi-gesztenyések), illetve a peremrészek nyíltabb tölgyeseiben (pl. Harkai-kúp), ill. a Soproni-medence maradvány gyepjeiben (pl. Ikva-menti rét) kisebb egyedszámban él, valószínűleg a subsp. *canescens* (OPIZ) HAY. (az alfaj biztos előfordulása: Ágfalva, Liget-patak menti rét).

1582. **Androsace maxima** L.

Herb.:

a. „In agris circa Sopronium" („ex herb. Lyc. Sopr.", dátum nélkül, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Szántó- és ugarföldeken (pl. a Schönherr-malom mögött) (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, parlagon, ugarokon. Sopron kapui előtt (DECCARD) (p. 538.).

SOÓ (1980): Sopron kihalt (p. 127.).

1583. **Androsace elongata** L.

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken Ágfalva felé (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Parlagon, szántóföldeken ritka. Sopron mellett (Lyc. exsicc.), Ágfalva mellett (WALLNER) (p. 538.).

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).

1586. **Lysimachia nummularia** L.

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein és réteken (a Deákkút mögött) (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos helyeken, gyümölcsösökben mindenütt (p. 539.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nyirkos erdei nyiladékokon, égerligetekben, változó vízgazdálkodású lomberdőkben, nedves magaskórósokban és réteken a hegységben és a Soproni-medencében gyakori faj.

1586/a. **Lysimachia nemorum** L.

Herb.:

c. „Soproni-hegység, Zsilip-árok, patakmenti égeresben a 804-es határoszlop közvetlen közelében" (SZMORAD F., 1998, HBP)

Lit.:

b. TRAXLER (1962): Im oberen Dachsgraben (p. 7.).
TRAXLER (1987): Im oberen Dachsgraben nördlich von Sieggraben (p. 110.).

c. SZMORAD (1998): Sopron, Zsilip-árok. Mintegy 20 m^2-es területet érintő előfordulása (100-150 tő) a 804-es sorszámot viselő régi, betonból készült határoszlop közvetlen közelében, két egyenként 1-1-m^2-es foltja (összesen 20-25 tő) az előző lelőhelytől az országhatár felé eső patakszakaszon található (térkép!) (p. 245.).
KIRÁLY (ined.): A Zsilip-árokban a 379,5 m-es pontnál, keskeny égerligetben (mindkét oldalról vágások határolják!) kb. 1 m^2-en, erőteljesen virágzó példányok (2003).

/ 1587. **Lysimachia thyrsiflora** L. [Syn.: *Naumburgia thyrsiflora* RCHB.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (HITSCHMANN), valószínűleg tévedés (p. 539.).
Megj.: Soproni adata – amely HITSCHMANNnál egy hegyoldali, erdei élőhely fajlistájában szerepel, egész biztosan téves és törlendő. /

1588. **Lysimachis vulgaris** L.

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein, patakok mellett gyakori (Zeiselmalom, Deákkút) (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken, vizek mellett mindenütt (p. 539.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakmenti magaskórósokban, égerligetekben, a hegységben meglehetősen szórványos (pl. Rámel-árok, Hermes-árok, Hidegvíz-völgy, Vadkan-árok), előfordul továbbá a hegylábi rétek magaskórósaiban is (pl. Arbesz-rét, Harka alatti rétek).

1589. **Lysimachia punctata** L.

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein, különösen gneisz kőzeten (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros helyeken mindenütt (p. 539.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 10., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. TRAXLER (1961): Loipersbach (p. 13.).
TRAXLER (1962): Sieggraben (p. 7.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő tölgyesekben, helyükre telepített fenyvesekben és fenyőelegyes lomberdőkben, egyéb mészkerülő jellegű erdőkben (pl. gesztenyések), valamint ritkán erdőszéleken (pl. Arbesz-rét, Rák-patak menti rétek) szórványosan, kis egyedszámban található meg.

1591. **Anagallis arvensis** L.

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis frequens (p. 489.).
WALLNER (1903): Közönséges (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon gyakori (p. 539.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt; zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27., p. 29.).

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Ösvény-földek, kaszáló szélén.
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét körüli parlagok (2000); az Ady E. út árokszélein (2000), az Egyetem bejáratánál autóparkolóban; Harkától délre útszéleken, parlagokon, szőlőkben (2001).

1592. **Anagallis femina** MILL. [Syn.: *A. coerulea* (GOUAN) SCHREB.]

a. SZONTAGH (1864): In agris, cultis rarior (p. 489.).
WALLNER (1903): Mívelt talajon, ritkább (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): *A. arvensis*-szel, de annál ritkább, erdőkben, irtásokban is (p. 539.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. HOLZNER (1974): Pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).
TRAXLER (1987): Neckenmarkt Nord (p. 110.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, a Liget-patak menti rét körüli parlagokon (2000).

1593. **Centunculus minimus** L.

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalzsteigriegels) (1989).

1594. **Cyclamen purpurascens** MILL. [Syn.: *C. europaeum* L. p. p. em. AIT. non MILL.]

Herb.:

a. „In silvis umbrosis in valle Kecskepatak" (GOMBOCZ E., 1898, HBP)
„In Abietis ad Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)
„Brennberg, erdős helyen" (KRESADLO, 1934, HBP)
„In silvis prope opp. Sopron" (PRISZTER SZ., 1947, HBP)
„In castanetis supra Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„Sopron, fenyvesben" (SIROKI Z., 1956, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In silva ad Undrovác, in monte Ferdinandshöhe, praecipue in silva, ubi fonticulus studiosorum (Studentenbrunnen) versus Sopron jacet (p. 489.).
GOMBOCZ (1902): Nyugoti flóraterületen nagy csoportokban (p. 37.).
WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein közönséges (a Tatschy árok lejtőin) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos, köves, különösen bükkerdőkben a magasabb hegyvidéken mindenütt (p. 539.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 14., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
PRISZTER (1970): f. *crispatum* PRISZTER et I. CSAPODY, f. *subpeltatum* PRISZTER et I. CSAPODY et f. *stenopetalum* PRISZTER et I. CSAPODY: Soproni-hegység: Ultra-tető, in Querco petraeae-Carpineto transdanubico melicetoso uniflorae (leg. PRISZTER et I. CSAPODY, HBPU) (p. 218.).
b. TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge häufig, so bei Dachsgraben, Loipersbach, Rohrbach (p. 13.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber 4 km NNW Ritzing Kirche; NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalzsteigriegels); Selitzagraben (1989).
c. TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegység erdeinek ma is sokfelé megtalálható, jellemző faja, bár egykori egyedszáma a fenyvesítések és a tömeges szedés miatt jelentősen csökkent (p. 30.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység üde, legfeljebb mérsékelten degradált talajú erdeiben (bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, helyükre telepített fenyvesekben) a hegység teljes területén megtalálható – a korábbi gyűjtések ellenére jelentős állományokkal.

1597. **Rumex acetosella** L. [Syn.: *Acetosella vulgaris* (KOCH) FOURR.]

a. WALLNER (1903): subsp. *acetosella*, subsp. *tenuifolius* (WALLR.) O. SCHWARZ et var. *mulifidus* (L.) DC.: Réteken, ugarföldeken, köves helyeken közönséges (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, napos, köves helyeken, kopár szántóföldeken mindenütt (p. 485.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 23.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Sovány gyepekben, erodált felszínű tarvágásokon, útrézsűkön, néha ligetes mészkerülő tölgyesekben a hegységben szórványosan előforduló faj.

1598. **Rumex acetosa** L. [Syn.: *Acetosa pratensis* MILL.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis (p. 478).
WALLNER (1903): Réteken közönséges (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Rétekben, irtásokban mindenütt (p. 485.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység és a hegyláb kaszálórétjein, útszélein viszonylag szórványosan, kis példányszámban található meg.

1599. **Rumex thyrsiflorus** FINGERHUT [Syn.: *Acetosa thyrsiflora* (FINGERH.) Á. LÖVE et D. LÖVE]

Herb.:

a. „In dumetis versus Vashegy" (JÁVORKA S., 1932, HBP)

Lit.:

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 446.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Ritzing; Weppersdorf; zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube; Lackendorf (1968).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
MELZER (ined., WU): Ritzing (1968).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestlich von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét feletti parlagok, degradált gyepek; útszéleken a község belterületén (2000), Harka környéki útszélek (2001) – nem mondható ritkának, sőt néhol gyakoribb, mint az előző faj.

1603. **Rumex patientia** L.

a. WALLNER (1903): Konyhakertekben mívelik, ezek közelében elvadulva is (p. 33.).
b. MELZER (ined., WU): Rudolfsquelle N Deutschkreutz (1964).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, árokszélen (2003).

1605. **Rumex crispus** L.

a. SZONTAGH (1864): In prato Paprét dicto Sopronii frequens (p. 478).
WALLNER (1903): Útak, árkok mellett nagyon közönséges (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Mezőkön, árkokban közönséges (p. 485.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 30.).
c. KIRÁLY (ined.): Nedves réteken, útszéli árkokon főleg a hegylábon (pl. Arbesz-rét, Harka környéke, Fáber-rét, Liget-patak menti rétek).

1606. **Rumex stenophyllus** LEDEB.

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomással szemben nedves parlagon (2003, HKG).

1607. **Rumex conglomeratus** MURR.

a. SZONTAGH (1864): In fossis frequens (p. 478).
WALLNER (1903): Árkok mellett, mocsáros helyeken (a Varis alján) (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Árkokban, utak mellett, nedves helyeken, romtalajon mindenütt közönséges (p. 485.).
c. KIRÁLY (ined.): A harkai kemping Béka-tó nevű kis mesterséges taván (2000); Harkától délre nedves magaskórósokban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Bánfalva és az Erdei iskola közt útszéli magaskórósban, Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

1608. **Rumex sanguineus** L. [Syn.: *R. nemorosus* SCHRAD. ex WILLD.]

a. WALLNER (1903): f. *viridis* (SIBTH.) KOCH: Nedves, lombos erdőkben, árkok mellett (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokros helyeken. Sopron mellett (SUPANEC)!! (p. 485.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.).
b. SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, nedves kocsinyomokon, nyiladékokon, vágásterületeken a hegységben sokfelé megtalálható.

*1609. **Rumex hydrolapathum** HUDS.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 104.).
GOMBOCZ (1906): Vizes helyeken, árnyékos erdőkben a hegyvidéken (p. 485.).

1610. **Rumex obtusifolius** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 104.).
WALLNER (1903): Árkok mellett (a Deákkút mögött) (p. 33.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 485.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatak-völgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves és üde (gyakran degradált) gyepekben, parlagokon, magaskórósokban, erdei nyiladékokon gyakori faj; subsp. *transiens* (SIMK.) REICH. f.: Köves-árok torkolata (leg. KIRÁLY, 2002, HKG).

Megj.: WALLNER (1903) „*Rumex kochii* WILLD." nevű taxonja nem azonosítható.

1616. **Polygonum amphibium** L. [Syn.: *Persicaria amphibia* (L.) DELARBRE]

a. WALLNER (1903): f. *aquaticum* LEYSS.: Álló és lassan folyó vizekben, f. *terrestre* LEYSS.: nedves gödrökben, pocsolyákban, szántóföldek szélén (az Ikva partjain); f. *coenosum* KLETT. et RICH.: tópartokon, mocsárokban (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): f. *terrestre* LEYSS.: Ikva (p. 486.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, égeres szélén (2000), Harkától D-re nedves réteken és nádasban (2001).

1617. **Polygonum lapathifolium** L. [Syn.: *Persicaria lapathifolia* (L.) DELARBRE]

a. WALLNER (1903): Árkok mellett, szántóföldeken, kopár helyeken közönséges (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 486.).
KÁRPÁTI (1949): A Rákpatak mentén az Erdei malomnál (p. 172.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 30.).

c. KIRÁLY (ined.): Magaskórósokban, erdei rakodókon, nedves gyomtársulásokban, szórványosan (pl. Arbesz-rét).

1618. **Polygonum persicaria** L. [Syn.: *Persicaria maculosa* GRAY]

a. SZONTAGH (1864): In pato Paprét dicto Sopronii (p. 478).
WALLNER (1903): Árkok mellett, mocsárokban, falvak körül, szántóföldeken nagyon közönséges (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, árkokban, romtalajon közönséges (p. 486.).

c. KIRÁLY (ined.): Gyomtársulásokban, nedvesebb parlagokon (pl. Ágfalva környékén, Sopron belterületén, Harkától K-re).

1619. **Polygonum hydropiper** L. [Syn.: *Persicaria hydropiper* (L.) DELARBRE]

a. SZONTAGH (1864): In fossis (p. 478).
WALLNER (1903): Árkok mellett, árnyékos erdőkben (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, árkokban gyakori (p. 486.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 23., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Hegységbeli égerligetekben, nyiladékokon, kocsinyomokon, valamint a hegylábi patakok és az Ikva mentén szórványosan fordul elő.

1620. **Polygonum mite** SCHRANK [Syn.: *Persicaria mitis* (SCHRANK) ASSENOV, *P. dubia* (A. BRAUN) FOURR.]

a. WALLNER (1903): Nedves helyeken, falvak körül, árkok mellett (különösen Tatschi) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 486.).
KÁRPÁTI (1949): A Rákpatak mentén az Erdei malomnál (p. 172.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegységbeli égerligetekben, nyiladékokon, kocsinyomokon, valamint a medence csatornái mentén elterjedt, gyakori faj.

1621. **Polygonum minus** HUDS. [Syn.: *Persicaria minor* (HUDS.) OPIZ]

Herb.:

a. „In valle Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Árkok mellett, nedves helyeken (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken; lus. *albidum* A. BR.: Sopron (p. 486.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Umgebung des Wh. Weber 4 km NNW Ritzing Kirche (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Nedves kocsinyomokon, vágásterületeken a hegységben szórványosan.

***Polygonum orientale** L.

a. WALLNER (1903): Dísznövény (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Kertekben mívelik, egyszer találtam elvadulva (p. 486.).
SOÓ (1970): Sopron (p. 473.).

1625. **Polygonum aviculare** L. s. l.

a. SZONTAGH (1864): Ad vias in ruderatis (p. 478).
WALLNER (1903): Mindenütt utak, falak mellett, omladékon és mívelt talajon (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Kemény talajon, utak mellett, homokos helyeken közönséges (p. 486.).
KÁRPÁTI (1949): var. *erectum* ROTH: Bánfalva – Ágfalva közötti út mentén, száraz füves helyeken (p. 172.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 24.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Települések belterületén járdaszéleken, taposott helyeken, másutt útszéleken gyakori gyom.

1626. **Bilderdykia convolvulus** (L.) DUM. [Syn.: *Polygonum convolvulus* L., *Fagopyrum convolvulus* GROSS, *Fallopia convolvulus* (L.) Á. LÖVE]

a. SZONTAGH (1864): In agris, inter segetes (p. 478).
WALLNER (1903): Ugarföldeken, mívelt talajon, kertek útjain, igen kellemetlen gaz (p. 29.).

GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken. Sopron mellett gyakori (p. 486.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegylábi szántókon, gyomtársulásokban, kertekben szórványosan megtalálható faj.

1627. **Bilderdykia dumetorum** (L.) DUM. [Syn.: *Polygonum dumetorum* L., *Fagopyrum dumetorum* GROSS, *Fallopia dumetorum* (L.) HOLUB]

a. WALLNER (1903): Gyakori a „Schlagwald"-ban (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 486.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Bolygatott erdőkben, vágásterületeken a hegységben gyakori növény, terjedőben.

1628. **Reynoutria japonica** HOUTT. [Syn.: *Polygonum cuspidatum* SIEB. et ZUCC., *Fallopia japonica* (HOUTT.) RONSE DECR.]

Megj.: Térségbeli populációi taxonómiailag felülvizsgálatra szorulnak, feltehetően a *R.* × *bohemica* CHRTEK et CHRTKOVÁ hibridogén alakhoz sorolhatók.

a. CSAPODY (1953): Mocsáry-pihenőnél, a Muck-kilátó és Brennberbánya között, hatalmas, embermagasságú példányban. Elvadult. (p. 18.).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben (1985).

c. CSAPODY (1996): Sopron körüli első, akkor még ritka jelentkezéséről 1949-ben adtam hírt a Muck kilátó környékéről. Azóta hegyvidéki erdeink tarvágásos helyein, vágásterületeken, utak mellett és Sopronbánfalva, Brennbergbánya körzetében gyakori, a Lőverekben is elterjedőben van (p. 392.).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység belsejében kis kiterjedésű polykormonok, főleg útszéli árkokon, villanypásztákon (pl. Kenyérleső, Köves-árok torkolata, Magyar-földek széle). A települések környékén, alkalmi szemétlerakókon gyakoribb (pl. Brennbergbánya belterülete, soproni szeméttelep, Sopron belterületén a vasút rézsűjén, soproni kertekből kivadulva).

Reynoutria aubertii (L. HENRY ex HEDBERG) MOLDENKE [Syn.: *Fallopia aubertii* (L. HENRY) HOLUB, *Polygonum aubertii* L. HENRY]

c. KIRÁLY (ined.): Harka, a vasútállomás melletti házak kerítésén és a vasút árkában (1999-2001).

1629. **Fagopyrum esculentum** MOENCH [Syn.: *F. sagittatum* GILIB., *Polygonum fagopyrum* L.]

a. SZONTAGH (1864): In cultis, ad sepes (p. 478).
WALLNER (1903): Mívelik (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Vetik több helyütt az aratás után. Könnyen elvadul mindenfelé (p. 486.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): A Nyíres alatti volt műszaki zár szakaszon helyenként vadtápláléknak telepítve és elvadulva (2003).

Morus alba L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 477).
WALLNER (1903): Mívelik (Langelzeilgraben, a vaspálya őrházainál) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Kertekben művelik, ott el is vadul, azonkívül kerítéseknek és dűlők befoglalására (p. 485.).

c. TÍMÁR (ined.): Harka (Nyéki út) és Ágfalva mellett idős fasorok (1997).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kőfejtőn (a régi városi szeméttelepnél, a Harkai-kúptól északra) (1996, leg. TÍMÁR – SZMORAD); Ágfalva, a Felső-Tödl alján régi ültetés maradványaképp számos példány, a környéken elvadulva is (2001, leg. KIRÁLY).

Maclura pomifera (RAF.) SCHNEID.

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Harkai-plató, erdőszegélyben többfelé telepítve (1996-2000).

1630. **Humulus lupulus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes frequens (p. 477).
GOMBOCZ (1902): Kecske-patak völgye (p. 37.).
WALLNER (1903): Sövények mellett különösen nedves helyeken (Brennbergi völgy) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, ligetekben, mély árnyékos völgyekben gyakori (p. 484-485.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, üde-nedves erdőszegélyekben és egyéb völgyalji élőhelyeken rendszeresen megtalálható, előfordul a kertek, gyümölcsösök sövényeiben is.

1631. **Humulus scandens** (LOUREIRO) MERILL

a. KÁRPÁTI (1949): Sopron, az Ágfalvi út mentén tömegesen elvadulva (p. 171.).

1632. **Cannabis sativa** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis, agris (p. 477).
WALLNER (1903): Mívelik. Elvadulva mesgyéken és kopár helyeken is (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, de nagyon kevés helyen és kis mértékben, elvadulva a lőverek között Sopron mellett (p. 484.).

c. KIRÁLY (ined.): A Vörös-árok K-i oldalán, vadszórón (2002); Sopron és Kópháza közt a 84-es út melletti szántókon (2003).

1633. **Urtica dioica** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes, fossas frequens (p. 477).
WALLNER (1903): Útak, sövények mellett, kopár helyeken, erdeinkben közönséges (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Kerítéseknél, bokros helyeken, patakok mellett gyakori. A hegyvidéken árnyékos, mély völgyekben jellemző; var. *subinermis* UECHTR.: Sopron mellett a Fáberréten, Kecskepatak mellett (p. 484.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.); var. *galeopsidifolia* (WIERZB.) KANITZ in DC.: bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde és nedves, bolygatott erdőkben, égerligetekben, magaskórósokban, a települések belterületén nitrofil gyomtársulásokban gyakori faj.

*1635. **Urtica urens** L.

a. SZONTAGH (1864): In ruderatis, ad muros frequens (p. 477).
WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon, házak, útak, falak mellett közönséges (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Házak, falak mellékén, romtalajon gyakori (p. 484.).

1636. **Parietaria officinalis** L. [Syn.: *P. erecta* M. et K.]

a. WALLNER (1903): Kopár helyeken (a Neuhof-út szélén, Bánfalva utczáin) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Nedves ligetekben, erdőkben, romtalajon közönséges (p. 484.).

c. KIRÁLY. – SZMORAD (ined.): Sopron belterületén (feltehetően legalább részben régi kultiválás maradványaként) falak mellett többfelé (pl. Egyetem), a Rák-patak és a Liget-patak mellett Ágfalván és Sopronban is nagyobb számban; Ágfalva és Sopron között a Liget-patak hídjánál (1996-2001, leg. KIRÁLY). A hegység belsejében gyertyános-tölgyesekben, illetve egy esetben degradált, mészkerülő jellegű tölgyesben: Vas-hegy keleti oldala, Dalos-hegy és Károly-magaslat között, Váris (a kőbányák keleti oldala) (1996-97, leg. SZMORAD), Ojtozi-fasor, Zichy-rét (2001, leg. KIRÁLY) (42. ábra).

1637. **Ulmus laevis** PALL. [Syn.: *U. effusa* WILLD., *U. pedunculata* FOUG.]

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 477).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben nedves helyeken, patakok mellett. Sopron, Bánfalva (p. 485.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harka felé eső kempingtől É-ra, üde erdőrszegélyben egy alacsony fácska, talán csak ültetve (2001); a harkai kemping és a Zichy rét közötti keményfás ligeterdő származékokban egy kisebb cserje; a szívszanatóriumtól DK-re fekvő lapos rész magas kőrisesének szélén egy középkorú fa (2002). A hegyláb egykori keményfás ligeterdeiben természetes elegyfa lehetett, a ma ismert néhány példánya feltehetően ennek maradványa.

1638. **Ulmus minor** MILL. [Syn.: *U. campestris* L. p. p.]

Megj.: A felsorolás az *U. campestris* s. l. adatait tartalmazza, melyek egyes régi szerzőknél az *U. glabra*-ra is vonatkozhatnak.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, Sopronium (p. 477).
WALLNER (1903): var. *suberosa* (MOENCH) SOÓ: Bokrok között, sövények, vízárkok mellett (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, bozótokban, patakok mellett gyakori. Sopron körül és a síkvidéken, a hegyvidéken kevésbé (p. 485.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben meglehetősen ritka, főleg a peremrész száraz-félszáraz erdőszélein fordul elő (pl. Harkai-kúp, Ezüsthegy, Kenyérleső, Dalos-hegy, Borsó-hegy), sarjtelepes, fiatal példányokkal. Esetenként felvetődött az *U. procera* SALISB. előfordulása is, de ez még

tisztázásra szorul. Hasonlóképp megerősítendő az *U.* × *hollandica* MILL. (= *U. glabra* × *minor*) előfordulása a területen.

1640. **Ulmus glabra** HUDS. [Syn.: *U. montana* auct.]

Herb.:

a. „Ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1939, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Erdőkben szétszóródottan („Waldmühle" Bánfalva) (p. 40.).

c. HORVÁTH (1996): A Hidegvízvölgyi út mellett a Vörös-ároknál és a Bika-rét alatt (p. 30., térkép!).

TÍMÁR (1996a): Ma szórványosan csak néhány helyen (pl. a Rák-patak mentén) él néhány fiatal példánya (p. 30.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belső völgyeinek égerligeteiben, ill. a völgyoldalak szivárgóvizes bükköseiben, gyertyános-tölgyeseiben. Az erdőgazdálkodás következtében rendkívül megritkult, idős egyedeit egyáltalán nem ismerjük, csupán fiatal példányokról tudunk. Előfordulásai: Rák-patak mellett több ponton, Kovács-árok, Hermes-árok, Rámel-árok felső részei, hermesi Szabad-erdő, Hidegvíz-völgyben és a Vadkan-árokban több ponton, Tolvaj-árok, Erdei-malom, Vörös-árok, Köves-árok, Ojtozi-fasor vége, Brennberg (Jóremény bánya).

1642. **Carpinus betulus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 477).

WALLNER (1903): Lombos erdőkben gyakori (Deákkút) (p. 9.).

GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegyvidéken mindenütt, rendesen a tölgy és bükk zónája között szokott erdőket alkotni (p. 481.).

SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Varisi lucos (pp. 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Az üde termőhelyek állományalkotó fafaja, gyakorlatilag csak az erősen mészkerülő jellegű erdőkből hiányzik. A 19. század végén – a városi erdőkben folytatott tarvágások és sarjerdőgazdálkodás következtében – sokkal nagyobb területeket foglalt el, de az ellene folytatott „irtóhadjárat" és az erőltetett fenyvesítés következtében erősen visszaszorult. Számos helyen így is domináns, főleg az egykori községi sarjerdőkben (pl. Ágfalvi-erdő, Harka feletti részek).

1643. **Corylus avellana** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).

SZONTAGH (1864): In silvis et sepibus (p. 477).

WALLNER (1903): Lombos erdőkben, erdők elején, bokrok közt közönséges (p. 12.).

GOMBOCZ (1906): Erdőkben, erdők szélein a hegyvidéken mindenütt (p. 481.).

SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Varisi lucos (pp. 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, ill. a helyükre telepített fenyvesekben, főleg állományok szélén vagy ligetes foltokon, a hegységben elég szórványos megjelenésű.

1644. **Betula pendula** ROTH [Syn.: *B. alba* L. p. p., *B. verrucosa* EHRH.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).

SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe, ad Undrovác (p. 477).

WALLNER (1903): Hegyek erdeiben és kertekben mívelik (Varis) (p. 7.).

GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegyvidéken mindenütt, de inkább csak magánosan; erdőket ritkán alkot. Bokrok a harkai dombon (p. 481.).

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, fiatalosokban, határsávban, meddőhányókon és egyéb erodált talajfelszínű élőhelyeken néhol tömegesen felverődő fafaj. A szukcessziós folyamatok és nem utolsósorban az erdőnevelés miatt az idősebb állományokban ma legfeljebb csak szálanként található meg. Mészkerülő erdőkben, száraz, meredek oldalakon viszont állományalkotó lehet.

1645. **Betula pubescens** EHRH.

Herb.:

a. „In silvis Tanulmányerdő, Brennberg" (BOROS Á., 1929, HBP)
„Sopron, Burgstall" (JÁVORKA S., 1932, HBP)
„In vallis Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
„In silvis ad montem Vörösbérc pr. Brennberg" (BOROS Á., 1934, HBP)
„Hidegvízvölgy" (KÁRPÁTI Z., 1941, 1951, HBP)
„Hidegvízvölgy sub monte Vörösbérc" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„Hidegvízvölgy" (CSAPODY I., 1951, HBP)
„In valle Köves-árok, Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. JÁVORKA (1925): Sopron város mellett (GÁYER) is előfordul (p. 1282.).

BOROS (ined.): Sopron, az erdészeti főiskola tanulmányerdeje a Vörös-bérc alatt északra és nyugatra (1929).

BOROS (ined.): Brennberg, tanulmányerdő, Vörös-bérc tájéka, sok nagy fa a Hidegvíz-forrás felé (1934).

KÁRPÁTI (1933): A „Tödl" nevű völgy alján, a patak mentén bükkel és gyertyánnal keveredve s itt-ott önálló csoportokat is alkotva, főleg a Vadászház környékén gyakori. Sopron mellett GÁYER gyűjtötte (JÁVORKA 1925) (p. 106.).
KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé vezető út mentén; a Hidegvízvölgy végén az Asztalfő alatti nyirkos cserjésben (p. 171.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy a Vadásztanyával szemben (p. 248.).

c. HORVÁTH (1996): A Hidegvíz-forrás környékén (p. 32., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben egykor a Vadászház mellett, a Tödl-völgyben, az Asztalfő és az Istenszéke alatt élt, ma azonban már eltűntnek tekinthető (p. 30.).
TÍMÁR (1997): A hatvanas évek óta kipusztultnak hittük. Nemrég a hegység magyar részének legnyugatibb csücskében, az Asztalfő mellett találtunk néhány fiatal, de nagyon jellegzetes példányt (p. 246.).
SZMORAD (ined): Nagyzuhatag alsó része (forrásnál), Nagyzuhatag felső vége (határsávnál), I. halom, II. halom és III. halom közötti árok, III. halom, Zsilip-árok (1998). Szivárgó vizes állományszegélyeken, égeresekben és mészkerülő jellegű bükkösökben.
KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Az Asztalfőtől K-re (II. halom), záródott fenyő- és lombelegyes bükkösben számos fatermetű egyed, a halom alján az erdőszélen fiatalabb példányok is; az Asztalfő alatt, a Hidegvíz-forrástól 0,2 km-re Ny-ra futó nyiladékon fiatal példányok (leg. BÖLÖNI J. – KIRÁLY G.) (pp. 237-238.).
KIRÁLY (ined.): A Gyertyánfa-forrástól eredő patak mellett égerligetben egy nagyobb fa, a közelben a volt műszaki záron, ill. egy erdei nyiladékon fiatal egyedek (2002).

Betula × rhombifolia TAUSCH (= *B. pendula* × *pubescens*)

a. KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánfaforrástól az Istenszéke felé vezető út mentén a szülők közt (p. 171.).

1646. **Alnus viridis** (CHAIX. et VILL.) DC. [Syn.: *A. alnobetula* (EHRH.) K. KOCH, *Duschekia viridis* (CHAIX) OPIZ]

a. SOÓ (1951): Sopron (p. 7.).
KÁRPÁTI (1954): Sopron mellett az Asztalfő és a Ridegbérc közti „Halmokon" fordul elő (HARACSI L. ex verb.) (p. 75.).
CSAPODY (1994): III-IV. halom, kipusztult (p. 102.).
TÍMÁR (1996a): Egyetlen soproni adata (1954: Halmok) bizonytalan közlésen alapszik, azóta senki nem látta (p. 30.).
KIRÁLY (2000): Von ungarischem Gebiet wurde sie aus dem Ödenburger Gebirge (nahe dem Herrentisch) von HARACSY (in KÁRPÁTI 1954) gemeldet, doch halte ich diese Angabe für fraglich (p. 245.).
Megj.: adata a hegység magyar oldaláról összességében kétesnek vehető!

b. TRAXLER (1987): Im Ostteil von Sieggraben reichlich als Wegrandgebüsch und im anschließenden Wald (p. 106.).

1647. **Alnus glutinosa** (L.) GÄRTN.

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác (p. 477).
WALLNER (1903): Patakok mellett és nedves ligetekben (Langenzeiler- és Tatschi árok) (p. 3.).

GOMBOCZ (1906): Patakok mellett, mély árnyékos völgyekben, erdők nedves helyein (p. 481.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 21., tab.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 51.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Forráslápok, szivárgók, vízerek és patakok mentén, valamint lápteknőkben a hegységben közönséges, jelentősebb kiterjedésű nedves-vizes termőhely esetén állományalkotó (pl. égerligetek). Helyenként pionírként tömeges is megjelenésű, így útrézsűkön és a határsávban.

1648. **Alnus incana** (L.) MOENCH

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein (HITSCHMANN) (p. 477).
SOÓ (1980): Sopron kihalt (p. 130.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – KEVEY (1999b): „Grosses Stein" (HITSCHMANN 1858) – nem azonosítható, a lelőhelyleírás alapján feltehetően téves adat; „Hidegvíz-völgy az Asztalfő alatt" (SZÉLESY M. ex verb.), nem erősíthető meg (p. 27.).
KIRÁLY (ined.): A többek által említett Asztalfő alatti lelőhelyen többször hiába kerestem. Ha valóban megvolna, az élőhely ismeretében valószínűleg telepített lehet.

1649. **Fagus sylvatica** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
WALLNER (1903): Erdeinkben igen gyakori (p. 15.).
GOMBOCZ (1906): A magasabb hegyvidéken 350-400 m.-től kezdve összefüggő erdőket alkot és a hegyeket felkíséri a legmagasabb csúcsokig. Sopron mellett Burgstall (p. 482.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
KÁRPÁTI (1949): f. *repanda* LANGE: A Tacsi-árokból a Hétbükkfa felé vezető út mentén; f. *tornensis* BOROS et KÁRP.: a Tolvajárok feletti lejtőn, irtásban (p. 171.).
KÁRPÁTI (1950b): f. *tornensis* BOROS et KÁRP.: Sopronbánfalva: Tolvaj-árok, gneisz-sziklán (p. 178.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
SOÓ (1970): f. *carpinifolia* DOM., f. *euryphylla* DOM., f. *podolica* ZAPAŁ et f. *tornensis* BOROS et KÁRP.: Sopron (p. 502-503.).

b. GOMBOCZ (1906): Ritzing, nagy szálerdők (p. 482.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység belső területein (Görbehalomtól, illetve Brennbergbányától nyugatra) domináns állományalkotó, kisebb foltjai és szórvány előfordulásai azonban a hegység keleti részén is megtalálhatók. A korábbi évszázadok erdőélése, valamint az utóbbi száz év kiterjedt fenyőtelepítései következtében természetes térfoglalása jelentősen lecsökkent.

1650. **Castanea sativa** MILL. [Syn.: *C. vesca* GÄRTN.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): Colitur (p. 477).
WALLNER (1903): Mívelik (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Kristályos kőzeteken, kvarcziton és phylliten sok helyütt mívelik; Sopron, Harka körül gesztenyéserdőket képez rendesen a szőllő és a tölgy között. Elvadulva kisebb bokrok alakjában a hegyvidéken sok helyütt található (p. 481-482.).
FEKETE – BLATTNY (1913): Harka, gesztenyések a szőlők felett (GOMBOCZ E.) (p. 121.); Sopron: Kertekben, szőlőkben míveltetik, erdőkben elvadúlva 2-300 éves, sőt idősebb példányok is láthatók (p. 127.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).
JÁVORKA (1969): Sopron (Lövérek), Ágfalva, Harka (p. 15.).

b. GOMBOCZ (1906): Márcz, Nádasd, Lépesfalva körül gesztenyéserdőket képez (p. 482.).
FEKETE – BLATTNY (1913): Fraknónádasd, elvadulva (p. 120.); Lépesfalva (Ebenholz nevű erdőrészben, az Auwaldban teljesen a természetesség látszatával bíró elvadulás) (p. 122.); Márczfalva (gesztenyés erdő a szőlő és a tölgy között (GOMBOCZ E.) (p. 123.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge häufig eingestreut, stellenweise in regelrechten Hainen (p. 6.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység gyertyános-tölgyeseiben szórványosan főleg a peremrészeken sokfelé megtalálható, továbbá jelentős kiterjedésű – az egy évszázaddal ezelőttinek csak töredékét jelentő, a különböző károsítások és a területek beépítése miatt pusztuló – kultúrgesztenyéseket alkot Ágfalva, Sopronbánfalva és Harka felett.

1651. **Quercus cerris** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 477).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (p. 32.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
MÁTYÁS (1970): sf. *pinnato-lobata* MÁTYÁS: Váris; sf. *submucronata* MÁTYÁS: Soproni-hegység; sf. *rotundolobata* MÁTYÁS: Brennberg, Váris; sf. *basicordata*

MÁTYÁS: Zichy-rét; sf. *acutiloba* MÁTYÁS: Brennberg, Harka; sf. *mucronato-pinnata* MÁTYÁS: Harka, Köveshát; sf. *subipinnato-lobata* MÁTYÁS: Brennberg; sf. *mucronato-bipinnata* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát (p. 332.); sf. *rotundato-laciniata* MÁTYÁS: Brennberg; sf. *laciniato-lyrata* MÁTYÁS, sf. *lobato-laciniata* MÁTYÁS, sf. *acuto-laciniata* MÁTYÁS et sf. *dentato-laciniata* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát (p. 333.).

b. TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge eingestreut z. B. im Dachsgraben (p. 7.).

b. WEBER (1989): Mönchwald nordwestlich von Girm (p. 67.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szálanként a hegységben számos helyen (a belső területeken, így pl. Brennbergbánya környékén is) megtalálható, de a száraz tölgyes fragmentumokhoz kötődő (a hegység északkeleti-keleti felére eső) előfordulások kivételével (pl. Harkai-kúp, Nap-hegy, Isten-szék, Borsó-hegy, Felső-Tödl, Sánc-hegy) gyakorlatilag mindenhol ültetett.

1652. **Quercus frainetto** TEN. [Syn.: *Qu. conferta* KIT.]

c. TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben régóta egyetlen fa volt ismert a Pisztrángos-tó mellett, melyet a közelmúltban kivágtak. E fa néhány utódját – melyek már természetesen hibridek – sikerült megmenteni (p. 30.).

TÍMÁR (1996b): A Soproni-hegység egyetlen – mindeddig nem publikált, de közismert – fáját a közelmúltban kivágták a Görbehalomból Brennbergbányára vezető út mentén (p. 351.).

1653. **Quercus pubescens** WILLD. s. str. [Syn.: *Qu. lanuginosa* THUILL. non LAM.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 477).

GOMBOCZ (1906): A harkai dombon (p. 482.).

FEKETE – BLATTNY (1913): Harkai domb (GOMBOCZ) (p. 621.).

CSAPODY (ined.): Várisi-kőfejtők (1966).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Harkai-kúp acidofil aljnövényzetű száraz tölgyeseiben (különösen a bányaudvar felett) állományalkotó. Szálankénti előfordulásai: Harka: Magas-rétek régi csemetekertje mellett; Nap-hegy keleti letörése, száraz erdőszegélyekben (1997, leg. SZMORAD); az Ezüst-hegy déli letörésén erdőszélen egyetlen példány (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001). (7. ábra).

{1654. **Quercus virgiliana** TEN. [Syn.: *Qu. pubescens* WILLD. subsp. *virgiliana* (TEN.) SOÓ]

a. SOÓ (1970): Sopron (p. 519.). Megj.: Vitatott taxonómiai helyzetű alak. Soproni adatai a Laitaicumra vonatkoznak.}

1655. **Quercus petraea** (MATTUSCHKA) LIEBLEIN s. str. [Syn.: *Qu. sessiliflora* SALISB. p. p.]

Megj.: A régi szerzők „*Qu. sessiliflora*"-ja a *Qu. petraea* agg. egészére vonatkozik, felsorolásuk azonban itt történik.

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 477).

WALLNER (1903): Erdeinkben egész állományokat képez (Varis) (p. 32.).

GOMBOCZ (1906): Nagyobb erdőket nem alkot, a hegyvidéken is szórványosan, de 400 m-nél magasabbra nem hatol (p. 482.).

SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Varisi lucos (pp. 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

MÁTYÁS (1970): f. *heuffelii* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát, Nándormagaslat, Várhely; sf. *pinnatisecta* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát, Lövér krt., Várhely; sf. *acutiloba* MÁTYÁS: Sopron: Lövér krt., Váris, Várhely (p. 336.).

MÁTYÁS (1971): f. *petraea*: Soproni-hegység (p. 54.); f. *angulata* (VUKOT.) SCHWZ.: Sopron: Köveshát, Nándormagaslat; f. *parviflora* (DC.) SCHWZ.: Sopron: Köveshát, Várhely; f. *platyphylla* (LAM.) SCHWZ.: Sopron környéke (p. 55.); f. *heuffelii* MÁTYÁS, sf. *laciniata* (LAM.) SCHWZ., sf. *pinnata* (C. K. SCHN.) SCHWZ.: Soproni-hegység (p. 57.); sf. *pinnatisecta* MÁTYÁS, sf. *acutiloba* MÁTYÁS, f. *lobulosa* SCHWZ.: Soproni-hegység (p. 58.); f. *macrophylla* GEORG., DIHORU et CIOBANU, sf. *longifolia* (ZAPAL.) SCHWZ.: Soproni-hegység (p. 59.); f. *undulata* (VUKOT.) SCHWZ.: Soproni-hegység (p. 60.).

b. FEKETE – BLATTNY (1913): Dachsriegel (p. 621.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység egész területén megtalálható, mészkerülő és gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben állományalkotó fafaj, a *Qu. petraea* agg.-on belül messze a leggyakoribb taxon.

1656. **Quercus dalechampii** TEN. [Syn.: *Qu. petraea* (MATTUSCHKA) LIEBLEIN subsp. *aurea* SOÓ]

a. KÁRPÁTI (1949): Gyertyánfaforrásól az Istenszéke felé vezető út mentén (p. 171.).

MÁTYÁS (1970): sf. *lancifolia* (VUKOT.) MÁTYÁS: Sopron: Köveshát, Löver krt., Váris, Várhely (p. 336.); sf. *acutilobata* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát; sf. *pinnatifida* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát, Nándormagaslat, Vashegy; sf. *aurea* (WIERZB.) MÁTYÁS: Sopron: Alm, Köveshát, Nándormagaslat, Várhely; sf. *lobulata* MÁTYÁS: Brennberg, Várhely; sf. *semiaurea* MÁTYÁS: Sopron: Löver krt., Váris, Várhely; sf. *aureo-acutilobata* MÁTYÁS: Brennberg (p. 337.); f. *hungarica* (KIT.) SOÓ: Brennberg, Alm; f. *dalechampii*: Sopron: Köveshát, Nándormagaslat, Várhely (p. 339.).

MÁTYÁS (1971): f. *dalechampii*: Soproni-hegység (p. 64.); sf. *lancifolia* (VUKOT.) MÁTYÁS, sf. *acutilobata* MÁTYÁS, f. *crispata* (BÉRAUD) SOÓ: Soproni-hegység (p. 65.).; sf. *pinnatifida* MÁTYÁS: Soproni-hegység (p. 66.); sf. *aurea* (WIERZ.) MÁTYÁS, sf. *lobulata* MÁTYÁS, sf. *semiaurea* MÁTYÁS: Soproni-hegység (p. 67.); f. *hungarica* (KIT.) SOÓ: Soproni-hegység (p. 68.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység peremrészeinek szárazabb tölgyeseiben, valamint a mészkerülő tölgyesekben sokfelé előfordul (pl. Ultra É-i oldala, HKG), számos helyen átmenettel az előző fajhoz.

Quercus × benkői SOÓ (= Q. *dalechampii* × *petraea*)

a. MÁTYÁS (1970): Soproni-hegység: Váris, Alm, Nándormagaslat, Várhely, Vashegy, Brennberg (p. 346.).

MÁTYÁS (1971): Soproni-hegység (p. 80.).

1657. **Quercus polycarpa** SCHUR [Syn.: *Qu. petraea* (MATTUSCHKA) LIEBLEIN subsp. *polycarpa* (SCHUR) SOÓ]

a. MÁTYÁS (1970): sf. *wagneriana* MÁTYÁS: Brennberg – Köveshát, Harka; sf. *pinnata* MÁTYÁS: Sopron: Köveshát (p. 340.); sf. *polycarpa*, f. *acuta* GEORG. et CRETZOIU et f. *glabra* BELDIE: Sopron: Köveshát (p. 342.).
MÁTYÁS (1971): sf. *polycarpa*, sf. *wagneriana* MÁTYÁS: Soproni-hegység (p. 75.); sf. *pinnata* MÁTYÁS, f. *acuta* GEORG. et CRETZ., f. *glabra* BELDIE: Soproni-hegység (p. 76.).

Quercus × barnova GEORG. et DOBR. (= *Qu. dalechampii* × *polycarpa*)
MÁTYÁS (1971): Soproni-hegység (p. 79.).

Quercus × soói MÁTYÁS (= *Qu. petraea* × *polycarpa*)

a. MÁTYÁS (1970): Soproni-hegység: Alm, Nándormagaslat, Várhely, Brennberg (p. 347.).
MÁTYÁS (1971): Soproni-hegység (p. 80.).

1658. **Quercus robur** L. [Syn.: *Qu. pedunculata* EHRH.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis frequens (p. 477).
WALLNER (1903): Erdeinkben, többnyire szórványosan (p. 32.).
GOMBOCZ (1906): A soproni hegység legalacsonyabb nyúlványain (p. 482.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
MÁTYÁS (1970): sf. *pinnata* MÁTYÁS, sf. *sublobulata* MÁTYÁS et sf. *longiloba* MÁTYÁS: Brennberg, Váris (p. 343.); f. *slavonica* (GÁY.) MÁTYÁS: Sopron: Fáberrét, Récényi út, Ultra, Zichy-rét; f. *subpraecox* MÁTYÁS: Brennberg; f. *pilosa* (SCHUR) JÁV.: Sopron: Vashegy (p. 344.).
MÁTYÁS (1972): f. *slavonica* (GÁY.) MÁTYÁS: A Soproni-hegységben (p. 72.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szórványosan a hegység teljes területén megtalálható, de a hegység keleti peremén (Füzes-árok, illetve attól keletre) gyakoribb. A hegység belsejében a nagyobb völgyek kivételével vélhetően inkább csak ültetve, a Váris előterében (kemping, Harkai-plató pereme), gyertyános-kocsányos tölgyesekben és keményfás ligeterdőkben bizonnyal őshonos, állományalkotó.

Quercus rubra L. [Syn.: *Qu. borealis* MICHX.]

b. TRAXLER (1963): Im Ödenburgergebirge beim Herrentisch eingestreut (p. 2.).
JANCHEN (1977): Eingestreut in den Wäldern des Ödenburger Gebirges (p. 46.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kisebb telepített állományait a hegység számos pontján megtalálhatjuk (pl. Ojtozi-fasor, Tolvaj-árok kijárata, Alsó- és Felső-Tödl, Jóremény), a természetes állományokban viszont (egyelőre) nem jelenik meg szubspontán.

1659. **Juglans regia** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 498.).
WALLNER (1903): Mívelik (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, el is vadul, így a lőverek körüli erdőkben (p. 482.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Főként erdőszegélyeken, nyílt erdőkben, vágásterületeken, mindig ültetve vagy kivadulva (legtöbb helyen csak magon-

cok). Lelőhelyei: Harkai lőtérhez vezető út mellett (több helyen), Klastrom-hegy, Vas-hegy, Deák-kúti-völgy, Hermes-akna, Brennbergbánya: a Hermes felé vezető út mellett (1997-98, leg. SZMORAD); Alsó- és Felső-Tödl alja, Nándor-magaslat, Kovács-árok (2000-2001, leg. KIRÁLY).

1660. **Populus tremula** L.

a. SZONTAGH (1864): In silva ad Undrovác (p. 477).
WALLNER (1903): Erdeinkben közönséges (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken egyenként gyakori. A soproni hegységben Brennberg, Herrentisch (550 m). A harkai dombon (p. 484.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (pp. 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Brenntenriegel (600 m), Herrentisch (550 m), Lakompak (p. 484.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, vágásterületeken, a határsáv és egyes villanypászták pionír foltjain, erdőszegélyeken, útrézsűkön a hegységben sokfelé megtalálható faj, de az erdőnevelés következtében idősebb példányai szinte teljesen hiányoznak.

1661. **Populus alba** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva parte occidentali Sopronii (p. 477).
WALLNER (1903): Nedves erdőkben (Deákkút, Neuhof, Uszoda) (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): Ligetekben, nedves, homokos helyeken. A soproni hegységben bokor alakjában 477 m magasban (p. 483.).
FEKETE – BLATTNY (1913): Sopron (Deákkút) (p. 623.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben csak néhány helyen, alkalmi megtelepedő (pl. a Brennbergi-tározó felett, égerligetben – 1995, leg. SZMORAD; a Hermes-árokban, pionír vágásnövényzetben – 2001, leg. KIRÁLY).

*1662. **Populus nigra** L.

a. SZONTAGH (1864): Inter Sopronium et Undrovác (p. 477).
WALLNER (1903): Mívelik (fasor a Neuhofkertben) (p. 30.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken egyáltalán nincs (p. 484.).

1663. **Populus × canescens** (AIT.) SM. (= *P. alba* × *tremula*)

a. GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC), nem láttam (p. 484.).

c. TÍMÁR (ined.): Gida-patak mentén (1996).
KIRÁLY (ined.): A harkai kemping mellett, erdőszéli spontán cserjésedő folton, a *P. tremula*-hoz közeledő alakban (2001).

Populus × euramericana (DODE) GUINIER [= *P. deltoides* × *nigra*; Syn.: *P.* × *canadensis* MOENCH]

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Állományszerűen telepítve a hegylábon pl. Ágfalva felett, a Liget-patak mentén, ill. a harkai vasútállomástól É-ra. A hegylábon főleg Sopron belterületén ültetik sorfának, Harka és Ágfalva mellett fasorokban, erdősávokban is.

1665. **Salix fragilis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva aliisque locis humidis (p. 477).
WALLNER (1903): Patakok partján; f. *viridis* SPENN.: közönséges; f. *glauca* SPENN.: Bánfalvi patak (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Patakok, vizek mellett mindenütt (p. 482.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakok mentén, égerligetekben, a hegység belső völgyeiben szórványos, a hegylábon (főleg a keleti peremen) kissé gyakoribb.

1666. **Salix triandra** L. [Syn.: *S. amygdalina* L.]

a. WALLNER (1903): subsp. *triandra* et subsp. *discolor* ARC.: Patakok partjain (Uszoda, Malomhajtó-patak a Neuhofkert mögött) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 483.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): subsp. *discolor* ARC.: Brennbergi-tározó felett, égerliget szélén (2001, leg. KIRÁLY). A Városi-kőfejtő mellett, erdőszéli cserjésben telepítve fordult elő (1991-1997, leg. BARTHA D.); subsp. *triandra*: Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002, leg. KIRÁLY), Harkától Kópházára vezető út melletti árokban (2003, leg. KIRÁLY). Megj.: KÁRPÁTI Z. gyűjtése (1932, HBP, „in valle Tödl" megjelöléssel) helyesen *S. fragilis*.

1667. **Salix alba** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva aliisque locis humidis (p. 477).
WALLNER (1903): A Neuhofkert patakja mellett (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, vizek mellett gyakori (p. 483.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A *Salix fragilis*-hoz hasonlóan patakok mentén található meg, de a hegység belsejében fatermetű példányai ritkák (pl. Kovács-árok Brennberg felett), inkább csak időleges megtelepedő villanypásztákon, határsávon, pionír cserjésekben (pl. Köves-árok, Muck, Hermes-árok). A hegylábi területeken gyakoribb (főleg Harka körül).

Salix* × *rubens SCHRANK (= *S. alba* × *fragilis*)

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-plató, a Gida-patak mentén (2000).

1668. **Salix caprea** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva aliisque locis humidis (p. 477).
WALLNER (1903): Erdeinkben, patakok mellett közönséges (Bánfalva erdeiben) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék irtásaiban mindenütt közönséges (p. 483.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, fiatalosokban, erdőszegélyeken, utak mentén és a határsávban a hegység egész területén viszonylag gyakori.

1669. **Salix aurita** L.

Herb.:

a. „Várhely, Sopron, 430 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1931, 1932, HBP)
„Nyíres, Sopron, 400 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1933, 1934, HBP)
„Sopron, Brennbergi erdő" (VAJDA L., 1933, HBP)
„Újrét, Sopron, 450 m s. m." (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„Sopronbánfalva, Rák-patak" (KÁRPÁTI Z., 1952, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Erdeinkben. Hegyek mocsaraiban (a Varis alján) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban. Sopron mellett Fáberrét (SUPANEC, WALLNER) (p. 483.).
KÁRPÁTI (1932): Am Abhange des Burgstall bei Sopron (p. 5.).
KÁRPÁTI (1938): Kisfüzes (p. 80.).
BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).

c. HORVÁTH (1996): A Faber-réti gesztenyés szélén (p. 34., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A század első felében még a Várhely alján, a Fáber-réten és a Kisfüzes cserjéseiben élt. Ma csak a *S. cinerea*-val alkotott hibridjét ismerjük néhány helyről (p. 32.).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A határsáv ill. széles nyiladékok menti pionír pásztákon, vágáscserjésekben: Ferenc-forrás, Hermes-akna, Köves-árok (1997-98, leg. SZMORAD), Ultra É-i oldala (1992-2002), Köves-árok oldalai és a Muckról a Köves-árokhoz vezető nyiladék, Köves-hát (2001, HKG), Muck alatt a műszaki zár pásztáján (2003, HKG) (leg. KIRÁLY). Több lelőhelyen jelen vannak a *S. cinerea*-hoz közelítő példányok is.

1670. **Salix cinerea** L.

a. WALLNER (1903): Nedves réteken, árkok mellett (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett közönséges (p. 483.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegységperem nedves termőhelyein (Arbesz-rét, Zichy-rét, Harkai-rét) fűzcserjéseket, néhol fűzláp jellegű állományokat alkot. A hegység belsejében ritka (pl. Brennbergi-tározó felett, Görbehalom kertjei mögött, égerligetben).

Salix × multinervis DÖLL. (= *S. aurita* × *cinerea*)

c. TÍMÁR (1996a): Fáber-rét (p. 32.).
KIRÁLY (ined.): Köves-árok, Seprőkötő-hegy, Farkas-árok, pionír fajok alkotta cserjésekben vagy vágásnövényzetben (2001-2002).

Salix × reichardtii KERN. (= *S. caprea* × *cinerea*)

a. GOMBOCZ (1906): A déli vasút töltése mellett Sopron és Harka között (p. 483.).
b. KIRÁLY (ined.): Erdőszélen az Arbesz-rét felett (2002).

Salix × capreola KERN. (= *S. aurita* × *caprea*)

a. KÁRPÁTI (1938): Kisfüzes cserjéseiben a szülők közt (p. 80.).
KÁRPÁTI (1949): Az Ágfalvi-erdő szélén (p. 171.).
c. TÍMÁR (ined.): Pisztrángos-tó mögött, út mentén (1996).

1672. **Salix viminalis** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva aliisque locis humidis frequens (p. 477).
GOMBOCZ (1906): Patakok mellett. Sopron mellett Ikva, Rák patak (p. 483.).
c. KIRÁLY (ined.): A Várisi-kőfejtő és csemetekert szomszédságában, erdőszélre telepítve (1992-2001); Szalamandra-tó széle (telepítve), Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

1673. **Salix repens** L. subsp. **rosmarinifolia** (L.) HARTM. [Syn.: *S. rosmarinifolia* L.]

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken, árkok mellett (Faberrét) (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, a Fáber réten Sopron mellett (WALLNER) (p. 483.).
b. TRAXLER (1962): Sieggrabener Einschnitt (p. 2.).
c. CSAPODY (1993): Ágfalva előtti réten (Seslerietum uliginosae) (p. 321.).
KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Lápréteken, magaskórósokban, magassásosokban: Harkai-rét, szórványosan (1995, leg. SZMORAD); Ikva menti rét az országhatárnál, nagy tömegben (leg. TÍMÁR); Liget-patak menti rét (2000, leg. KIRÁLY).

1674. **Salix purpurea** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum Ikva aliisque locis humidis (p. 477).
WALLNER (1903): Az Uszoda mögötti árok szélén; m. *monadelpha* KOCH: Patakok, árkok mellett (p. 34.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyen, patakok mellett. Sopron mellett, Ikva patak; m. *androgyna* DIPPEL (sub nomine „var. *mirabilis* HOST"): Sopron mellett (WALLNER) (Megjegyzés: téves hivatkozás, WALLNERnél ilyen taxon nem szerepel) (p. 483.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
GRIMS (ined., WU): Bei der Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, nedves útrézsűkön, árkokban a hegység belsejében és a hegylábi részeken egyaránt szórványosan, kis egyedszámban megjelenő faj (pl. Harkai-plató, Hermes-árok, Brennberg felett a határsávon, Arbesz-rét környéke, Tolvaj-árok, Zichy-rét).

Salix × helix L. (= *S. purpurea* × *viminalis*; Syn.: *S.* × *rubra* HUDS.)

a. GOMBOCZ (1906): A déli vasút töltése mellett Sopron (p. 483.).

Egyszikűek – *Monocotyledonopsida*

1675. **Alisma plantago-aquatica** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis uliginosis frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Pocsolyákban és vízárkokban gyakori (p. 2.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980, 1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalzsteigriegels) (1989).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Új-rét (a Récényi-út mellett), égerlápban (1997, leg. SZMORAD). Arbesz-rét nedves mélyedésein; a harkai kemping Béka-tó nevű kis mesterséges taván (2000-2002); a Brennbergi-tározó iszapos szegélyén (2001); Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002) (leg. KIRÁLY).

1676. **Alisma lanceolatum** WITH.

b. TRAXLER (1963): Im Ödenburgergebirge auf dem Weg von Rohrbach zum Herrentisch (p. 13.).

c. KIRÁLY (ined.): A soproni kemping Béka-tó nevű kis mesterséges taván (2000-2002); a harkai vasútállomással szemben nedves árkon (2003).

1680. **Butomus umbellatus** L.

a. SZONTAGH (1864): Ad rivulum Ikva versus Sopronium (p. 474.).
WALLNER (1903): Nedves árkokban, mocsárokban közönséges (p. 7.).
CSAPODY (ined.): A Béka-tóban, amíg azt fel nem töltötték (1944).

b. TRAXLER (1986): Beim Deutschkreutzer Sauerbrunnen (p. 95.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. TÍMÁR (ined.): Liget-patak menti réten (vízállásban) (1995).
KIRÁLY (ined.): Harkától délre határszéli vizesárokban egyetlen tő (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1681. **Elodea canadensis** L. C. RICH. ex MICHX. [Syn.: *Anacharis canadensis* (L. C. RICH. ex MICHX.) PLANCHON]

a. KÁRPÁTI (1954): Sopron mellett a Nagyuszoda vízében bőven tenyészett. Azt, hogy az uszoda megszüntetése után megvan-e még, nem tudtam megállapítani (p. 75.).

{1685. **Triglochin maritima** L.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 38.). Megj.: Soproni adatai a Fertő-mellékére vonatkoznak.}

1686. **Triglochin palustre** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken, árkokban (Meskorét) (p. 39.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

1694. **Potamogeton crispus** L.

a. GOMBOCZ (1906): Sopron, uszodákban (p. 458.).

1697. **Potamogeton pusillus** L. s. l. (incl. *P. berchtoldii* FIEBER)

a. GOMBOCZ (1906): A soproni új uszodában (p. 458.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).

1702. **Zannichellia palustris** L.

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1983).

1705. **Veratrum nigrum** L.

a. CSAPODY (ined.): A Hidegvízvölgyből nyíló Hermes-árok hegyi kaszálóján ott, ahol valamikor az *Arnica montana* virágzott, 1955-ben egyetlen tövet találtam, sem előtte, sem után többet nem került elő.

b. WALLNER (1903): Erdeinkben ritka (Ritzingi erdő) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidéken nem láttam (p. 475.).
Megj.: Újabb adata nincs a területről (az Erdei-malom kertjében ültetve él; TÍMÁR ined., 1996). Elképzelhető, hogy a korábbi határozások a *V. album* lekopaszodott levelű, nem virágzó példányán alapultak.

1706. **Veratrum album** L.

Herb.:

a. „In silva umbrosa montis Brennberg" (GOMBOCZ E., 1898, HBP)
„In vallis Tödl („subsp. *lobelianum*")" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„Vörös-bérc („subsp. *lobelianum*")" (KÁRPÁTI Z., 1934, HBP)
„In vallis Vadkan-árok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In vallis Rák-patak" (KÁRPÁTI Z., 1952, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Faberrét) (p. 40.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben és vizes réteken. A Brennberg hegyen, Tolvajárokban Bánfalva mellett, a Fáber-réten (p. 475.).
BOROS (ined.): subsp. *lobelianum* (BERNH.) RCHB.: Brennberg, tanulmányerdő, Vörös-bérc tájéka (1934).
KÁRPÁTI (1933): subsp. *lobelianum* (BERNH.) RCHB.: A Tödl völgyön végigfolyó Rákpatak mentén (p. 106.). Megj.: SOÓ (1973: 55) szerint a valódi subsp. *lobelianum* hazánkban nem él, csak hozzá közelítő, átmeneti alakok.
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1956): Hidegvíz-völgy a Vadásztanyával szemben (p. 248.).
CSAPODY (1964): Hidegvíz-Tal, Alnetum (p. 53.).

b. GOMBOCZ (1906): A Dachsriegel alján (p. 475.).
TRAXLER (1961): In feuchten Gebirgsgräben und auf feuchten Wiesen des Ödenburgergebirges, so bei Dachsgraben, Rohrbach (p. 17.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Égerligetekben, láposodó égeresekben, szivárgó vizes bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben, lucosokban, útrézsűkben, főleg a hegység belső völgyeiben. A Hidegvíz-völgyben végig (Görbehalom – Tepper-tanya, ill. Asztalfő – Népfőiskola között); Aubach (Mély-árok

mellett), Halmok közötti árkok, Nagyzuhatag, Vörös-árok, Vörös-bérc északi oldala, Farkas-árok, Vadkan-árok, István-akna, Hermes-árok, Ó-Hermes-akna, Tolvaj-árok a Seprőkötő-hegy alatt, Kovács-árok legfelső része (utóbbi két helyen többezer tő!); Fáber-rét közelében (az erdészháztól délre). A hegylábon: Liget-patak menti rét, Arbesz-rét, Kecske-patak alsó folyása (29. ábra).

1710. **Colchicum autumnale** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Nedves réteken mindenütt (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. A soproni hegységben gyakori (p. 475.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1953): f. *vernum* (SCHRANK.) RCHB.: Rák-patak mentén Ágfalva és Brennberg között a Hidegvízvölgyben (leg. MIKA F.) (p. 17.).
b. WEBER (1989): Mönchwald nordwestlich von Girm (p. 68.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység szinte valamennyi üde kaszálórétjén, illetve a velük határos égerligetekben, cserjésekben előfordul. Lelőhelyei: Tacsi-árok, Fáber-rét, a Rák-patak melletti rétek, a Hidegvízvölgy rétjei, Ikva-menti-rét, az Arbesz-réten, Kovács-árok, Zichy-rét, Harkai-kúp, Harka környékén (Kecske-patak-menti rétek, Magas-rétek, Ösvény-földek), az Erdei malom és Ágfalva felett gesztenyésekben.

1713. **Anthericum ramosum** L.

Herb.:
a. „In quercetis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„In querceto inter Erdei malom et Erdei iskola" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:
a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokon, száraz dombokon. A soproni hegységben gneiszen (Vashegy, Károlymagaslat, Brennberg) (p. 473.).
KÁRPÁTI (1938): Sopronbánfalva mellett az Erdei malom feletti kőfejtő körül (p. 79.).
CSAPODY (1955): A Praenoricum több helyén (a Soproni-hegységben) (p. 38.).
CSAPODY (ined.): Nagyfüzes, Várisi-kőfejtők (1959).
CSAPODY (1964): Tövissüveg, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 473.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Száraz tölgyes fragmentumokban, illetve (ritkán) gyöngyperjés gyertyános-tölgyesben és mészkerülő tölgyesben. Mindenütt csak néhány tő. Lelőhelyei: Az Erdei malom feletti kőfejtőn (leg. CSAPODY); Harka: Ház-hegytől délkeletre húzódó gerinc (határsáv mellett), Tövis-süveg; Borsó-hegy gerince és délkeleti oldala (1997-98, leg. SZMORAD). Borsó-hegy, cseres-tölgyesben; ágfalvi Új-hegy D-i nyúlványán, száraz tölgyesben; Isten-szék csúcsrésze, száraz tölgyesben; Sánc-hegy gesztenyésben; Havas-bérc; Poloskás-bérc, gyöngyperjés tölgyesben; brennbergi focipálya felett, száraz tölgyesben; Klastrom-hegy É-i nyúlványain, Új-rét közelében acidofil tölgyesben; Szöglet-földektől D-re fekvő kis csúcson (2000-2002, leg. KIRÁLY) (20. ábra).

Hemerocallis fulva L.

a. GOMBOCZ (1906): Mívelik kertekben, olykor elvadul: Sopron, Felső-Lőverek (p. 473.).
c. KIRÁLY (ined.): Harkától D-re, a harkai láprét mellett, elvadulva (2001, leg. KIRÁLY – VIDÉKI).

1715. **Gagea villosa** (M. B.) DUBY [Syn.: *G. arvensis* (PERS.) DUM.]

Herb.:

a. „In agris supra pag. Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1935, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Ugarföldeken, lejtőkön, mesgyéken, mély útakon közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, ugarokon, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 475.).
CSAPODY (1953): Hidegvízvölgy, a Felső-Tödl rétjétől felfelé a völgyben (1951), a Kopasz-domb felé, vasúti töltés mentén (p. 17.).
b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

1717. **Gagea minima** (L.) KER-GAWL.

a. GOMBOCZ (1906): Harkai savanyukút mellett (DECCARD) (p. 475.). Megj. lehetséges, hogy ez ma éppen az országhatáron túlra esik.

1719. **Gagea pratensis** (PERS.) DUM. [Syn.: *G. stenopetala* (FRIES) RCHB.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus graminosis circa Sopronium (p. 474.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken (Somfalva felé) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): f. *ciliata* (BECK.) BORB. (sub nomine „*G. bracteolaris* SALISB."): Mezőkön. Sopron körül (SZONTAGH) (p. 474.).
b. WALLNER (1903): Szántóföldeken (Somfalva felé) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): f. *ciliata* (BECK.) BORB. (sub nomine „*G. bracteolaris* SALISB."): Somfalva (WALLNER) (p. 474.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach; Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

1720. **Gagea lutea** (L.) KER-GAWL.

a. SZONTAGH (1864): Ad sepes frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Erdeinkben mindenütt (p. 16.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine „*G. fascicularis* SALISB."): Kertekben, réteken, árnyékos lombos erdőkben gyakori (p. 474.).
b. GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, bükkösökben és patakmenti égerligetekben (pl. a Kecske-patak alsó folyásánál; a Rák-pataknál a Várhely alatt; az Ifjúsági tábor mellett, az Erdei iskola és a köves-ároki autóskemping mellett; Füzes- és Tolvaj-árokban; Hidegvízvölgyben az Asztalfőig, Házhegy-árok).

*1721. **Gagea pusilla** (F. W. SCHMIDT) R. et SCH.

a. GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken, száraz partokon. Sopron körül (SZONTAGH) (p. 474.).

1722. **Allium ursinum** L.

Herb.:

a. „In silvaticis ad Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Árnyékos erdőkben (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben. Sopron körül (WALLNER) nem láttam (p. 474.).
CSAPODY (1949): Brennberg és Ágfalva között húzódó Hidegvíz-völgyben a Vadásztanya mögött víz mellett, *Equisetum maximum* társaságában (p. 150.).
KÁRPÁTI (1949): Ágfalva, a temető mellett lévő cserjésben és a falu felett lévő gyertyános szélén (p. 170.).
SOÓ (1973): subsp. *ursinum*: Ágfalva (p. 66.).
KEVEY (1978): Soproni-hegység (WALLNER 1903); Ágfalva, a temető mellett lévő cserjésben és a falu felett lévő gyertyános szélén (KÁRPÁTI 1949); Ágfalva és Brennbergbánya között „Hidegvíz-völgy" (CSAPODY 1949).
KEVEY (ined.): Alsó-Lővérek, felhagyott gyümölcsösben (1981, leg. CSAPODY); Ágfalva, a temető melletti erdőben és cserjésben; Ágfalva, a falu feletti gyertyános-tölgyesben (a Ház-hegytől kissé keletre) (1985); „Lővér-erdő: a Hotel Szieszta melletti sportpályával érintkező erdőben" (1997, leg. SZMORAD); Ágfalva „Hidegvíz-völgy (Teppertanya és Csuri-emlékpad között, a Bánfalvi-patak mellett", 1997).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Az Ágfalvától Ny-ra fekvő hegységrész üde erdeiben néhány jelentős kiterjedésű és számos kisebb állománya ismert. Lelőhelyei: Ágfalva, a temető feletti gyertyánosban; a Hidegvíz-völgyben a Vadászház mögötti kis völgyben. Utóbbi években kivadulva az Alsó-Lőverekben (pl. Lándzséri út, Szt. Margit utca, egyetemi Botanikus Kert) (leg. CSAPODY). Újhermes mellett (szivárgó vizű hegyoldali égeresben), Erdei-malom (1995-1996, leg. TÍMÁR). A Tepper-tanya alatti égerligetben néhány m^2-es állomány, illetve Ágfalvi-erdő (Ágfalva község mellett), bükkösben néhány 10 m^2-es állomány (1995); Ágfalva: a községtől délre (erdők közé ékelődő rét szélén, erdőszegélyben) kis foltban, az ágfalvi temető körül számos helyen, ágfalvi gesztenyés (az Új-hegy felé eső részeken): több nagyobb foltban (1997); Házoldal: a volt határőr-őrs és az egyetemi vadászház között, gyertyános-tölgyesben és égerligetben, mindkét helyen csak kisebb (néhány m^2-es) állomány (1998) (leg. SZMORAD). Bánfalva, a Sánc-hegy alján a Rák-patak mellett néhány tő, Ágfalva, az Ágfalvi-gesztenyések melletti nyíres-lucos fiatalosban (a temető felett), a Ház-hegy felett üde gyertyános-bükkösben nagyobb telepek, az ágfalvi Új-hegy É-i oldalán gyertyános sarjerdőben több ponton nagyobb telepek (2001, leg. KIRÁLY). KEVEY B. (ex litt.) szerint a subsp. *ucrainicum* OXNER fordul elő a hegységben.

{1724. **Allium atropurpureum** W. et K.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 67.). Megj.: Az adat forrása nem ismert, WALLNER (1903) és CSAPODY (1975a) sem említi Sopron tágabb környékén sem. KÁRPÁTI Sopronkőhida mellett (1934), míg KÁROLYI Csepreg mellett gyűjtötte (1947, HBP)}

1725. **Allium angulosum** L. [Syn.: *A. acutangulum* SCHRAD.]

Herb.:

a. „In pratis uliginosis inter pag. Ágfalva et Lépesfalva" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Nedves réteken. (A Schlucht-réten a Zeisel-malom felé) (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Somfalva mellett Zeisel malom (WALLNER)!! (p. 473.).
KÁRPÁTI (1949): Ágfalva és Lépesfalva közti lápos réten (p. 170.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, kékperjés lápréten néhány tucat tő (2000); az ágfalvi Arbesz-rét középső részén, magassásos-láprét találkozásánál mintegy 100 tő (2001).

1726. **Allium montanum** F. W. SCHMIDT [Syn.: *A. fallax* R. et SCH., *A. senescens* L. subsp. *montanum* JANCHEN]

Herb.:

a. „In ruprestibus gneissaceis montis Bögölyhegy" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„Sörházdomb" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Nándormagaslat, Vashegy (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Köves helyeken, sziklákon. Sopron mellett Károlymagaslat, Vashegy, Nándormagaslat (WALLNER, UHL)!! (p. 473.).
KÁRPÁTI (1949): A Sörházdombon; a Bögölyhegy oldalában a vasúti bevágás feletti oldalban (p. 171.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).

c. CSAPODY (ined.): A Harkai-kúpon 1950-től folyamatosan gyűjtöttem.
KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp csúcsának gneiszkibúvásos gödrein többszáz tő; a Várisi-kőfejtő erdei sédbúzás oldalán 20-30 tő (1999-2000); Felső-Tödl D-i kitettségű füves tölgyesében, ill. a „Kenyérleső" feletti mélyút peremén néhány tő (2001), Borsó-hegy gerincének füves tölgyese (2002).

{1727. **Allium suaveolens** JACQ.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 69.). Megj.: Az adat a Sopronkőhida melletti láprétekre (Laitaicum) vonatkozik, a hegységből hiányzik.}

1729. **Allium carinatum** L. [Syn.: *A. flexum* W. et K.]

Herb.:

a. „In vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1932, 1946, HBP)
„In dumetis montis Bögölyhegy" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In fruticetis Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In querceto Kecskepataki-erdő" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken, árkok mellett, nedves bokrok alatt (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Sopron mellett (SUPANEC, WALLNER) (p. 473.).
KÁRPÁTI (1934): Sopronbánfalva közelében a Tatschy-árok cserjéseiben, ezenkívül Brennbergbánya mellett a Tödl-árok napsütötte, kopár hegylejtőin (p. 175.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok száraz füves helyein, a Kecskepataki-erdő szélén cserjésben (p. 171.).
CSAPODY (ined.): A Tödl bevágásánál konglomerátumon Ágfalva és a Pisztrángos-tó között. Innen a növényt először KÁRPÁTI Z. közölte, de 1949-ben még én is gyűjtöttem.

c. TÍMÁR (1996a): A hegyvidéken mai megléte már kétes (p. 32.).
TÍMÁR (ined.): Brennbergi autóspihenő a Köves-árok kijáratánál (2 tő), Népfőiskola előtti réten (2 tő), Fehér-forrás mellett (2 tő), Istenszéke tetején, kis tisztáson (kb. 15 tő) (1997).
KIRÁLY (ined.): Harka, Garas-erdő déli részének magaslatán (a Kánya-szurdok felett), cserjés tölgyesben néhány tő (2002)

1730. **Allium oleraceum** L.

Herb.:

a. „In fruticetis montis Várhely" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): A Neuhofkert fölötti erdőszélen (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Erdők szélén, bokros helyeken. Sopron mellett Neuhof (SUPANEC, WALLNER)!!, a soproni hegységben: Deákkút, Fáberrét, Hétbükkfa, harkai domb (p. 473.).

c. KIRÁLY (ined.): Nándormagaslat, Hosszú-hegy (erdőszélen), Tövis-süveg (füves tölgyesben) (2002).

1732. **Allium flavum** L.

Herb.:

a. „In locis lapidosis (gneiss) collis Harkauer Kogel" (GOMBOCZ E., 1903, HBP)
„In ruprestibus gneissaceis mintis Harkai-csúcs" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1906): A harkai dombon gneiszen (p. 473.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp kőfejtőjének peremén, száraz gyepekben, gneiszen, pár tő (1999-2001).

1733. **Allium vineale** L.

a. WALLNER (1903): Köves helyeken (a Spangen-erdő mellett egy szántóföldön) (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken Sopron mellett (SUPANEC, WALLNER) (p. 473.).

b. TRAXLER (1970): Kalkgruben, Deutschkreutz (p. 8.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1997).

KIRÁLY (ined.): A Harkai-platón, Brand-major közelében, gyepes árokszélen (2001); Harkától délre határsávi cserjésekben (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Liget-patak menti rét szélein (2002).

1735. **Allium rotundum** L. [Syn.: *A. scorodoprasum* L. subsp. *rotundum* (L.) STEARN]

Herb.:

b. „Inter frutices in prato ad Somfalva" (GOMBOCZ E., 1901, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken (p. 3.).

b. GOMBOCZ (1906): Réteken, bokros helyeken. Somfalva felé (p. 473.).

1736. **Allium scorodoprasum** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Wanndorf (p. 474.).
WALLNER (1903): Réteken, vágásokon (Gesztenyés) (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, szántóföldek, utak mellett. Sopron (p. 473.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malom rétjén (p. 170.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-platón füves helyeken, árokpartokon, a Harkai-kúp gyepjeiben nagyobb számban (2001).

*1737. **Allium atroviolaceum** BOISS.

a. SOÓ (1973): (p. 75.). Megj.: Az adat forrása kérdéses, WALLNER (1903), KÁRPÁTI (1949), CSAPODY (1975a) sem említi Sopron környékéről.

1738. **Lilium martagon** L.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (a Deákkút mögött, Kecskepatak) (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban, főleg kristályos kőzeteken. A hegyvidéken Kecskepatak, Asztalfő; Sopron, Bánfalva, Brennberg (p. 474.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Bikarét (p. 157.).
CSAPODY (1949): Erdősítés előtt Sörházdombon. Újabban itt nem láttam (p. 150.).
CSAPODY (ined.): Sörházdombon sok, Deákkút felett, a Károlymagaslat oldalában, Brennbergi-völgyben, a Bikaréten bükkösben, a Vadászház körül fenyvesített gyertyános-tölgyesben (1949).
CSAPODY (1964): Fáberrét, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva, Asztalfő, keresztúri erdő (p. 474.).
TRAXLER (1961): Im Ödenburgergebirge bei Loipersbach (p. 17.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben főleg patakok mentén és szivárgó vizű erdőkben, szórványosan sokfelé megtalálható, virágot azonban ritkán hoz és egyedszáma is csökkenőben van (p. 32.).
CSAPODY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, ritkábban telepített fenyvesekben sok helyen, de sehol sem tömegesen. Így a Deák-kút fölött, a Károlymagaslat oldalán, a Várhelyen, az Ultrán és a Brennberg körüli bükkösökben (leg. CSAPODY); Népfőiskola mögött, Újhermes (műút-határsáv közt), Fehér-forrás (ERTI állomás mellett), Havas-bérc alatt,

Óhermes (kis tó fölött, bükkös-lucos), Farkas-árok (tisztáson), Vadkan-árok (torkolatánál), Asztalfő (nyugati völgyfő, Urak asztala), I-II-III. halom (keleti oldalakon), Pisztrángos-tó melletti lucos, Ultra (északi oldal gerinc mellett), Kovács-ároktól nyugatra, Tacsi-árok felső része, Ördög-árok (elágazásnál), Zsilip-árok oldalvölgye, Ágfalva (Magyar-földek, Bánfalva felé) (1994-1997, leg. TÍMÁR), Görbehalom fölött vágásterületen (leg. NAGY L.), Muck mögött (északi völgyben, leg. NAGY L.), Kecske-patak mentén (Pedagógus forrás körül 3 helyen, leg. ANTAL J.).

KIRÁLY (ined.): Ágfalvi-erdő É-i oldala, Új-hegy tetőrésze, Bögöly-hegy D-i lába, Ó-Hermes, Seprőkötő-hegy, Rámel-árok, Borsó-hegy, Görbe-halom, Szabad-erdő, Tolvaj-árok, Kovács-árok, Poloskás-bérc, Köves-árok felső része, a B38-as határkő melletti völgy, Kecske-patak felső szakasza, III. halom D-i lába és tetőrésze, Rideg-bérc, Vörös-árok, Farkas-árok (1994-2002).

1742/a. **Scilla vindobonensis** SPETA

Herb.:

a. „In silvis ad rivum Kecske-patak" (CSAPODY I., 1951, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864 sub nomine *S. bifolia* L.): In nemore inter Sopronium et Undrovác (Studentenbrunnen) (p. 474.).

WALLNER (1903 sub nomine *S. bifolia* L.): Lombos erdeinkben (Kecskepatak) (p. 35.).

GOMBOCZ (1906 sub nomine *S. bifolia* L.): Árnyékos lombos erdőkben ritka. A Kecskepatak völgyében (p. 474.).

GÁYER in KÁRPÁTI (1935 sub nomine *S. bifolia* L.): Harka (sok!) (p. 163.).

CSAPODY (1953 sub nomine *S. bifolia* L.): 1950 tavaszán sikerült tömeges előfordulására rátalálnunk Főző Istvánnal a Kecskepatak alsó szakaszán, áradmányos, iszapos helyen és savanyú ill. gyengén savanyú kémhatású talajon (p. 17.).

CSAPODY (ined.): Harkán az Ezüst-hegy és Istenszéke lábánál az ún. „Kocsedo-völgyben", égeresben, a Kecske-patak alsó részén, a harkai katonai lőtér mögötti erdőszéleken. BUMMER A. szerint (ex verb., 1961) az ágfalvi erdőben tömeges volt, még a piacra is innen szállították.

b. WALLNER (1903 sub nomine *S. bifolia* L.): Lombos erdeinkben (erdőszéleken Nyék felé) (p. 35.).

c. SZMORAD – TÍMÁR (ined): Ezüst-hegy északkeleti lábánál, égerligetben minimum 800-1000 tő (1996).

TÍMÁR (1996a): A Kecske-patak mentén, az Ólom-forrás közelében és Harka közelében két ponton él, e helyeken ma is viszonylag szép számban található (p. 32.).

1744. **Ornithogalum boucheanum** (KUNTH) ASCH. [Syn.: *O. nutans* L. subsp. *boucheanum* HAY.]

Megj.: A korábban „*O. nutans* L."-ként publikált adatokat SOÓ (1973) alapján az *O. boucheanum*-nál tárgyaljuk.

a. SZONTAGH (1864 sub nomine *O. nutans* L.): Ad rivum Ikva satis frequens (p. 474.).

WALLNER (1903 sub nomine *O. nutans* L.): Réteken, szántóföldeken, lejtőkön (a Schönherrmalom mögött) (p. 26.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *O. nutans* L.): Rétekben, gyümölcsöskertekben Sopron körül (p. 474.).
CSAPODY (ined.): A Sopronból Sopronbánfalvára vezető országút jobb oldalán, az egykori Szőlészeti és Borászati Intézeten valamivel túl (1948).
CSAPODY (1953): A brennbergi út mentén az Erdészeti Tudományos Intézet háta mögött (p. 18.).

/ 1744/a. **Ornithogalum nutans** L.
Megj.: A korábbi „*O. nutans* L.”-ként publikált adatok SOÓ (1973) alapján az *O. boucheanum*-ra vonatkoznak, felsorolásukat lásd ott! /

1746. **Ornithogalum pyramidale** L.
a. KÁRPÁTI (1934): Sopron mellett a Városligetben, réten (p. 175.).
c. TÍMÁR (1996a): A Sopron melletti Városligeti-erdőből, kis egyedszámban ismerjük (p. 34.).

1747. **Ornithogalum sphaerocarpum** KERN. [Syn.: *O. pyrenaicum* L. subsp. *sphaerocarpum* HEGI]
a. WALLNER (1903): Hegyek nedves rétjein (a várisi kőfejtő közelében, eddig egyedüli lelőhelye) (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Réteken Sopron mellett (SUPANEC) (p. 474.).
KÁRPÁTI (1934): A városligeti erdészház körüli cserjésben, Sopron mellett (p. 175.).
KÁRPÁTI (1956): Im Zerreichen-Eichenwald des Városliget (p. 290.).
c. TÍMÁR (1996a): A Sopron melletti Városligeti-erdőből kis egyedszámban ismerjük (p. 32.).
CSAPODY (ined.): A Várisi tölgyes egy részében a Lőver körút, az Erdészeti Csemetekert és a Zichy-rét által határolt területen erős populációja él.

1748. **Ornithogalum comosum** TORN. in L.
a. GOMBOCZ (1906): Száraz helyeken. Neuhof (SUPANEC) (p. 474.).

1750. **Ornithogalum umbellatum** L.
a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Réteken, bokrok között közönséges (a Neuhofkerten kívüli „Mühlgraben”-ban) (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, nedves helyeken gyakori. Sopron, Bánfalva (p. 474.).
c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység pereme és a Soproni-medence erdőszélein, árokpartjain, kaszálórétjein gyakori faj.

1752. **Muscari comosum** (L.) MILL. [Syn.: *Leopoldia comosa* (L.) PARL.]
a. WALLNER (1903): Szántóföldeken (a vasúti állomástól Bánfalváig) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt talajon, vetés között. Sopron, Bánfalva, Harka (p. 474.).

CSAPODY (ined.): Istenszéke (1944).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Am Selitzabach 0,8-1,2 km NW Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (üde kaszáló magasabb részén) (1997).
KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp száraz gyepjei (1999); Harkai-plató, a Gida-patak melletti száraz gyepeken (2000), Liget-patak menti rét (2003).

1753. **Muscari tenuiflorum** TAUSCH [Syn.: *Leopoldia tenuiflora* (TAUSCH) HELDR.]

Herb.:

a. „In dumetis montis Harkai-csúcs" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. CSAPODY (ined.): Harkai kúp (leg. TALLÓS P., 1950).
KÁRPÁTI (1954): A Magyarfalva feletti Harkai csúcs cserjés lejtőin (p. 75.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).

1754. **Muscari neglectum** GUSS. ex TEN. [Syn.: *M. racemosum* (L.) MILL.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis frequens (p. 475.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, lejtőkön, réteken nem ritka (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Napos, száraz dombokon. Sopron (p. 474.).

b. MELZER (ined., WU): Galgenberg bei Neckenmarkt (1961).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

c. KIRÁLY (ined.): A fenti hazai adatok a Laitaicumra érvényesek. A hegység hazai részén ismert egyetlen lelőhelye: Gloriette-kilátó előtti száraz gyepek (2002).

1755. **Muscari botryoides** (L.) MILL.

a. CSAPODY (ined.): Harkai-kúp (találta TALLÓS P., 1952).

1756. **Asparagus officinalis** L.

a. GOMBOCZ (1906): Dombokon, utak mellett szórványosan. Sopron melletti Felső-Lőverek (p. 475.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).

c. TÍMÁR (ined.): Ezüst-hegy (1997).
KIRÁLY (ined.): Isten-szék száraz gyepjeiben elszórtan (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1759. **Maianthemum bifolium** (L.) F. W. SCHMIDT

Herb.:

a. „In carpineto vallis Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1939, HBP)
„In fageto montis Asztalfő" (KÁRPÁTI Z., 1940, HBP)
„In fagetis vallis Hermes-árok" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In carpineto supra Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

„Abieto-Fagetum in monte Asztalfő" (PÓCS T., 1952, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In silvis et nemoribus frequens (p. 475.).
WALLNER (1903): Hegyek árnyékos erdeiben (Tatschi, Kecskepatak, Nándormagaslat) (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, a soproni hegységben, Deákkút, Kecskepatak, Brennberg, Asztalfő (p. 475.).
CSAPODY (1949): Fáberrét mögött (p. 150.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén, Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).
GOTTHÁRD in BÁNKUTI (1999): Sopron, Pedagógus-forrás (1971) (p. 111.).

b. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, Schmalzsteigriegel (p. 475.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Savanyú humuszos talajokon, üde és szivárgó vizes gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, valamint fenyővel elegyített állományokban, sőt ültetett fenyvesekben a hegység belső részein sokfelé, a peremterületeken szórványoan (pl. Kecske-patak völgye, Hétbükkfa, Várhely, Tolvaj-árok, Ultra, Tacsi-árok, Fáberrét és Ferenc-forrás között, Muck, Borsó-hegy, Szabad-erdő, Vadkan-árok, Hermes-árok, Rámel-árok, Asztalfő, István-akna, Vadászház, Új-rét, Gyertyánfa-forrás, Kettős-árok, Kánya-szurdok, Liget-erdő, Zsilip-árok, Sánc-hegy).

1761. **Polygonatum latifolium** (JACQ.) DESF.

a. WALLNER (1903): Erdőkben, bokrok között elég gyakori (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, erdőkben. Bánfalva (p. 475.).
CSAPODY (ined.): A hegység üdébb helyein, gyertyános-tölgyesekben, pl. a Fenyves szálló körül, Thirring út mentén, Sörházdomb, Fáberrét körül, Károlymagaslat aljában (1950), az Alsó-Lőverek élősövényeiben.

b. MELZER (ined., WU): Rudolfsquelle N Deutschkreutz (1964).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRASS – JUSTIN (ined., WU): Mönchwald és Unterpetersdorf között (1989).

c. SZMORAD (ined): Nándor-magaslat nyugati oldala (kőbánya mellett) (1996); Fáberrét: az erdészháztól délre fekvő lucos; Váris: a kőbányák közötti gerinc keleti oldala (1997); Vas-hegy keleti oldala; Deák-kúti-völgy (1998).
KIRÁLY (ined.): A hegység külső peremének gyertyános-tölgyeseiben és keményfás ligeterdő-származékaiban: Károlymagaslat, Nándormagaslat, Fillér-erdő, Szöglet-földek, Városligeti-erdő, Zichy-rét, Gyógy-rét feletti erdő (2001-2002) (43. ábra).

1762. **Polygonatum odoratum** (MILL.) DRUCE [Syn.: *P. officinale* ALL.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis et nemoribus circa Sopronium frequens (p. 475.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben, köves és bokros dombokon közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *P. vulgare* DESF.): Erdőkben, bokros helyeken a hegyvidéken közönséges (p. 475.).

SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
CSAPODY (ined.): Tacsi-árok, Vadászház körül (1953, 1955).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Acidofil tölgyesekben, füves gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben a várisi hegységrészen szórványos, a belső területeken meglehetősen ritka, pl. Bögöly-hegy, Havas-bérc, Jóremény, Széles-hát (2001); Károly-magaslat, Gloriette-hegy, Városligeti-erdő, Füzes-árok felett, Tacsi-árok felett, Dalos-hegy, Szarvas-hegy, Szöglet-földek, Ház-hegy, Tövis-süveg, Liget-erdő, Hosszú-hegy, Fáber-rét gesztenyése, Kolostor-erdő, Nándor-magaslat, Vas-hegy (2002) (leg. KIRÁLY).

1763. **Polygonatum multiflorum** (L.) ALL. [Syn.: *Convallaria multiflora* L.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis et nemoribus frequens (p. 475.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék bokros helyein mindenütt gyakori (p. 475.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY– SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesek, bükkösök, mészkerülő tölgyesek, gesztenyések gyakori növénye, amely telepített fenyvesekben vagy fenyővel elegyített állományokban is megtalálható, így pl. Felső- és Alsó-Lőverek, Sörházdomb, Thirring-út (Ciklámen tanösvény), Deákkút, Várhely, Tolvaj- és Köves-árok, János-pihenő, Kánya-szurdok, Muck, Ház-hegy-árok, Gyertyánfa-forrás, Magashíd, Borsó-hegy, Bögöly-hegy, Szabad-erdő, Házhegy-oldal, Vadkanárok, Vörös-árok, I-III. halom, Asztalfő, Hermes-árok, Rámel-árok.

1764. **Convallaria majalis** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis et nemoribus frequens (p. 475.).
WALLNER (1903): Száraz erdőkben közönséges (p. 11.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban gyakori. A soproni hegységben mindenütt (p. 475.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Keresztúri erdő (p. 475.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységben mészkerülő gyertyános-tölgyesekben, mészkerülő tölgyesekben, szelídgesztenyésekben sok helyen, elsősorban a Váris területén, pl. Sörház-domb, Károly-magaslat, Dalos-hegy, Sánc-hegy, Kecske-patak völgye, Füzes-árok, Rókaház, Várhely, Kánya-szurdok, Tövis-süveg, Szarvas-hegy, Ágfalvi-erdő, Hidegvíz-völgy és az országhatár pásztája.

1765. **Paris quadrifolia** L.

Herb.:

a. „In valle Köves-árok" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„In montis Vörös-bérc" (KÁRPÁTI Z., 1934, HBP)
„In silviculis vallis Vadkan-árok" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„Ad rivulum Kecske-patak" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„In alneto ad rivulum Rák-patak in valle Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Árnyékos erdőkben kövér talajon (Kecskepatak, a „Waldmühle" mögött) (p. 27.).
GOMBOCZ (1906): Lombos erdőkben szórványosan. Soproni hegységben Kecske-patak, Waldmühle (WALLNER) (p. 475-476.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (1949): Hidegvíz-völgyben a Vadásztanya mögött, az asztalfői erdőben szórványosan, a Tatschy-árokban a forrással szemben (p. 150.).
KÁRPÁTI (1949): A Vadkanárok nedves, árnyékos helyein (p. 171.).
CSAPODY (ined.): A Rák-patak mellett Sopronbánfalván, az Erdei iskolával szemben patakmenti égeresben (1950), a Kecskepatak felső folyásánál (1956).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Keresztúri erdő (p. 476.).
TRAXLER (1962): In den Gebirgsgräben des Ödenburgergebirges, Dachsgraben (p. 11.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Völgyalji, szivárgóvizes bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben, patakmenti égerligetekben szórványosan, főleg a hegység belső területein. Lelőhelyei: Népfőiskola, Fehér-forrás, ERTI állomás, Farkas-árok, Vörös-árok és oldalvölgyei, Vörös-bérc, Asztalfő térsége, Vadkan-árok, Tacsi-árok felső része, Halmok közötti völgyek, Pisztrángos-tó melletti lucos, Zsilip-árok, Tölgyes-mocsár, Füzes-árok, Ágfalvi-erdő É-i lába, Kovács-árok, Köves-árok, Poloskás-bérc, Loos-oldal, Rámel-árok, Hermes-árok felső része, Borsó-hegy É-i lábánál folyó patak (35. ábra).

1766. **Galanthus nivalis** L.

Herb.:

a. „In silvaticis ad rivum Rák-patak prope pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1931, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): Ad rivum probe Neuhof inter Sopronium et Undrovác frequens (p. 475.).
WALLNER (1903): Patakok partjain („Waldmühle", a Neuhofkert mögötti malom rétjén) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, ligetekben gyakori. Sopron mellett mindenfelé (p. 476.).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

c. KEVEY (ined.): Sopron „Lővér-erdő: a Hotel Szieszta melletti sportpályával érintkező erdőben" (1997).
KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Rák-patak völgyében az Ifjúsági tábor mellett égeresben és gyertyános-tölgyesben többfelé (1995-2002).

Narcissus pseudonarcissus L.

a. SZONTAGH (1864): In coemeterio evang. quasi spontanea (p. 475.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, kertekben sokszor elvadul (p. 476.).

c. CSAPODY (ined.): A harkai lőtér körül kivadulva, bőven. Kertekben sok helyen ültetik.

{1778. **Iris pumila** L.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 109.). Megj.: Soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak.}

1781. **Iris variegata** L.

a. SZONTAGH (1864): In siccoribus pratis non procul Sopronio (CLUSIUS) (p. 475.).
WALLNER (1903): Köves, napos dombokon (a Löwerek mögött) (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (CLUSIUS)!!, Sonnenberg Harka mellett (p. 476.).
CSAPODY (ined.): Istenszéke (1944).

c. TÍMÁR (1996a): A Harkai-kúp oldalából, molyhos tölgyes széléből ismerjük (p. 34.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Ma csak a Harkai-kúp déli oldalából, molyhos tölgyes széléből ismerjük (p. 351. ill. p. 246.).
TÍMÁR (ined.): Istenszéke, nyomsáv melletti cserjésben (1997).
KIRÁLY (ined.): Ezüst-hegy, száraz gyepekben, szegélyekben több helyen (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1782. **Iris germanica** L.

a. SZONTAGH (1864): In monte Steinriegel (p. 475.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, sokszor elvadul. Sopron, Steinriegel (SZONTAGH) (p. 476.).

c. CSAPODY (ined.): Változataival együtt kertekben igen elterjedt, ültetik.

1783. **Iris pseudacorus** L.

a. SZONTAGH (1864): In rivo Ikva (p. 475.).
WALLNER (1903): Mocsárokban, árkokban nem ritka (uszoda) (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Álló vizekben, mocsaras réteken. Sopron mellett Ikva, a soproni hegységben Asztalfő mellett (p. 476.).

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
GRIMS (ined., WU): Bei der Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1984).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. IVANCSICS (1997): Arbesz-rét (p. 279.).
SZMORAD (1997): Muck, másodlagos égeres láperdőben (p. 305.).

CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegylábra kilépő patakok völgyében szórványosan, visszaszorulóban. Lelőhelyei: a Liget-patak rétjén sok, az Arbesz-réten szórványos, Harka mellett (Kecske-patak menti égeres szélén), Magas-rétek, Béka-tó szélén, a hegységen belül az Új-rét égerlápján.

1785. **Iris sibirica** L.

a. WALLNER (1903): Nedves réteken, ritka (Faberrét, Meskorét) (p. 20.).
CSAPODY (ined.): A Rák-patak kísérővölgyében a Tepper-tanya felett egy tő (1949), Ágfalva felé a Liget-patak rétjén óriási tömegben, itt fehér virágú alakja is él (1980).

c. CSAPODY (1993): Ágfalva előtt, a Liget-patak láprétjén (Succiso-Molinietum) tömeges. Itt a f. *sibirica* és lus. *albiflora* J. MURR alakjai is nőnek (p. 321.).
TÍMÁR (1996a): A hegység belsejében csak a Fáber-réten található kis számban, de a hegység lábánál nagy állománya él a Liget-patak melletti réten, valamint két kisebb, az Ikva-menti és a Harkai lápréten. Az ágfalvi Arbesz-rétre a közelmúltban lett visszatelepítve (p. 34.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Ágfalva közelében 1992-ben élt még néhány töve az Arbesz-réten (innen azóta kiásták, majd visszatelepítettük) (SZMORAD F. – VARGA T.); ma is erős populációja található az Ikva melletti lápréten (TÍMÁR G.). A hegylábi területeken megtalálható a Harkai-réten és elég jelentős számban a Fáber-réten (TÍMÁR G.) (p. 351. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Ágfalva közelében 1992-ben élt még néhány töve az Arbesz-réten (innen azóta kiásták) (SZMORAD F. – VARGA T.); ma is erős populációja található az Ikva melletti lápréten (TÍMÁR G.). A hegylábi területeken megtalálható a Harkai-réten és elég jelentős számban a Fáber-réten (TÍMÁR G.) (p. 21.).
IVANCSICS (1997): Liget-patak menti rétek, Arbesz-rét, Fáber-rét (pp. 278-279.).
KIRÁLY (ined.): A Liget-patak menti lápréten ezer feletti tőszámmal, az Ikva-menti és a Harka alatti határmenti réten néhány tucat tő, a Fáber-réten csak néhány példány (2001-2003).

1786. **Iris graminea** L.

Herb.:

a. „In silvis caeduis territorii Városliget" (KÁRPÁTI Z., 1932, 1933, 1950, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1934): subsp. *pseudocyperus* (SCHUR) SOÓ: Sopron mellett a Városliget tölgyeseiben helyenként igen bőven terem (p. 175.).
KÁRPÁTI (1950a): A Sopron körül termő, s csak leveles állapotban megfigyelt példányait széles levelük alapján subsp. *pseudocyperus* SCHUR-nak tartottam (KÁRPÁTI 1934). Mikor azonban 1950-ben virágzó példányait is megfigyelhettem, kiderült, hogy már a virágszín alapján is tipikus *I. graminea*-val van dolgom. A soproni Városligetben évek óta hiába kerestem virágzó példányait, az erdő kiirtása után azonban bőven nyílott, és így pontos hovatartozása is meg volt állapítható (p. 44.).
KÁRPÁTI (1956): Im Zerreichen-Eichenwald des Városliget (p. 290.).

c. TÍMÁR (1996a): Kisebb állománya a Lővérek Városligeti-erdejében is él (p. 32.).
KIRÁLY (ined.): A Városligeti-erdő D-i kitettségű szegélyén (a kempingtől É-ra), változó vízgazdálkodású tölgyesben több kis polykormon (2002).

1787. **Juncus bufonius** L.

a. WALLNER (1903): Nedves talajon. Erdeinkben utak mellett is (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Sovány, nedves talajon, erdei utakon (p. 471.).
CSAPODY (ined.): Ferenc-forrás, Róka-domb (1965).
b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 471.).
c. KIRÁLY (ined.): Tócsákon, alkalmi iszapos felszíneken a hegység belsejében és a Soproni-medencében szórványos fellépésű, pl. Brennbergi-tározó szélének iszapja; Köves-árok felett vágáson; Brennberg buszfordulójában; Harkától a határ felé eső utakon, tócsákon (2001); a műszaki záron a Nyíresnél és Brennbergtől D-re; régi kőfejtő udvarán Tölgyes-mocsár; Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002), Harkai-plató kocsinyomaiban, kötött talajú gyepjeiben (2004).

1789. **Juncus tenageia** EHRH.

a. WALLNER (1903): Homokos, nedves helyeken (a vaspályagát melletti gödörben a 18. sz. őrház mögött) (p. 20.).
SOÓ (1980): Soproni-hegység (p. 138.).

1790. **Juncus compressus** JACQ.

a. WALLNER (1903): Nedves talajon, patakok mellett, erdők nedves helyein (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken (p. 472.).
c. KIRÁLY (ined.) Taposott nedves felszíneken, tócsákon, pl. Brennberg buszfordulója, Ágfalva (Magyar-földek), Sopron belterületén több ponton, a harkai TSz mellett, a Harkai-plató agyagos részein (2001-2003).

1791. **Juncus gerardi** LOIS. [Syn.: *J. compressus* JACQ. subsp. *gerardi* HARTMAN]

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, mocsárréten (2003, HKG); Harka, a vasútállomással szemben nedves árkokon (2004, HKG).

1792. **Juncus tenuis** WILLD. [Syn.: *J. macer* S. F. GRAY]

a. KÁRPÁTI (1949): A Vashegy lábánál, a Gyertyánfaforrástól az Istenszékére vezető út mentén, a Károlymagaslat lábánál, a Daloshegyen, a Muck kilátótól az Ultra felé vezető út mentén, az Újréten, a Tacsi-árokban és a Várhelyen, mindenütt nedves talajú erdei utak mentén, tömegesen (p. 170.).
BOROS (ined.): Tacsi-árok (1952).
KÁRPÁTI (1960a): Sopron környékén csak újabban, mintegy másfél évtizede jelent meg, s amikor itteni előfordulását közlöm (KÁRPÁTI 1949), már egész sor lelőhelyét sorolom fel, ami azóta még csak gyarapodott. Mindenütt nedves talajú erdei utak mentén, rendszerint tömegesen jelenik meg (p. 248.).
CSAPODY (ined.): A KÁRPÁTI által közölt előfordulásokon kívül a Prinz-pihenővel szemmben, a Deákkúti-út elején kocsinyomban tömegesen, a Kecske-patak mentén, Várhely völgyeiben.
b. TRAXLER (1961): An Waldwegen bei Loipersbach (p. 17.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Erdei utak kocsinyomaiban, félárnyékos tócsákon, taposott helyeken, vágásokon a hegység egész területén jellemző, meghonosodott faj.

1793. **Juncus inflexus** L. [Syn.: *J. glaucus* EHRH.]

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980, 1989).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Nedves réteken, árkokban, kocsinyomokban kis egyedszámban sokfelé, pl. Ágfalva (a TSz mellett árokban, Liget-patak menti rét, Arbesz-rét); Harkától délre és nyugatra, valamint a Harkai-platón árkokban, a hegység belsejében pl. Fáber-rét, a határsávon Brennberg felett.

1794. **Juncus conglomeratus** L. [Syn.: *J. leersii* MARSSON]

a. WALLNER (1903): Mocsárokban, árkokban, pocsolyákban közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Mindenütt (p. 472.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató savanyú agyagos, taposott részein (2001), Nyíres alatt a műszaki záron (2002). Jóval ritkább, mint a *J. effusus*, közönségesnek semmiképp nem nevezhető.

1795. **Juncus effusus** L. [Syn.: *J. communis* E. MEYER var. *effusus*]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In paludibus, fossis, aquis stagnantibus frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Mocsárokban, árkokban, pocsolyákban közönséges (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, mocsarakban, irtásokban. A soproni hegységben mindenütt (p. 472.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 472.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Árkokban, elnedvesedő vágásterületeken, kocsinyomokon, nedvesebb gyepekben a hegység és a medence területén mindenütt, helyenként tömeges.

1799. **Juncus subnodulosus** SCHRANK [Syn.: *J. obtusiflorus* EHRH. ex HOFFM.]

a. BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. CSAPODY (1993): Ágfalva előtti réten „Juncetum subnodulosi" (p. 319.).
IVANCSICS (1997): Harkai-rét (p. 279.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, egy kb. 100 m^2-es telep (2000-2003); Harkától délre, az országhatár közelében nedves réteken, magaskórósokban (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

*1800. **Juncus atratus** KROCKER [Syn.: *J. sylvaticus* auct.]

a. WALLNER (1903): Erdők mocsáros helyein (TAXNER) (p. 20.).

1802. **Juncus articulatus** L. [Syn.: *J. lamprocarpus* EHRH.]

a. WALLNER (1903): var. *fluitans* (KOCH) PATZE, MEYER et ELKAN em. SOÓ: Álló vagy lassan folyó vizekben (p. 20.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken a hegyvidéken. Sopron, Brennberg; var. *fluitans* (KOCH) PATZE, MEYER et ELKAN em. SOÓ: álló vagy lassan folyó vizekben Sopron mellett (WALLNER) (p. 472.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok nedves rétjén (p. 170.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 472.).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000); Ikva-mente Sopron belterületén (pl. Jereván lakótelep), a hegység belsejében tócsákon (pl. Vörös-árok torkolata, Nagyzuhatag, Asztalfő – Három-oszlop között) (2002).

1803. **Luzula forsteri** (SM.) DC.

a. CSAPODY (ined.): A Hermes-dombbal szembeni gyantászott erdeifenyvesben, az ún. Terv-út melletti állományban (1953).

1804. **Luzula pilosa** (L.) WILLD.

a. SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium (p. 474.).
WALLNER (1903): Minden erdőnk árnyékos helyein közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék erdeiben, tisztásain és irtásain gyakori (p. 472.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Mészkerülő tölgyesekben és gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, sőt szelídgesztenyésekben, cserjésedő erdőszegélyekben és telepített fenyvesekben is sokfelé megtalálható.

1805. **Luzula luzuloides** (LAM.) DANDY [Syn.: *L. albida* (HOFFM.) LAM. et DC., *L. nemorosa* (POLL.) E. MEYER]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In silvis circa Sopronium frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Minden erdőnkben közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): A nyugati flóraterület hegyvidékének erdeiben, irtásaiban mindenütt közönséges (p. 472.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Acidofil erdők tömegesen előforduló, típusképző faja. A hegység belső részein bükkösökben, telepített fenyvesekben

is előfordul, nem kifejezetten mészmentes alapkőzeten és mészkerülő társulásokban. Gyakori alak: var. *erythranthema* WALLR., pl. a Harkai-kúpon.

1806. **Luzula campestris** (L.) LAM. et DC.

a. SZONTAGH (1864): In nemoribus, pratis, silvosis frequens (p. 474.).
WALLNER (1903): Száraz réteken, legelőkön, erdőszéleken közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Erdők tisztásain, irtásain mindenütt gyakori (p. 472.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Hegyi réteken, kaszálókon, ligetes gesztenyésekben, a hegység belsejében füves útrézsűkön gyakori, pl. Dalos-hegy, Sánc-hegy, Fáber-rét, Ágfalva és Harka környéki rétek, Rákpatak oldalvölgyei.

1807. **Luzula multiflora** (LETZ.) LEJ. [Syn.: *L. erecta* (PERS.) DESV.]

a. WALLNER (1903): Erdőkben, erdők elejében közönséges (p. 23.).
GOMBOCZ (1906): Sopron körül közönséges (p. 472.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. TÍMÁR (ined.): Ágfalva fölött (nyílt gesztenyés) (1995).
KIRÁLY (ined.): Várhely, füves tarvágáson (2001, HKG).

/ **Luzula sylvatica** (HUDS.) GAUD.

a. GOMBOCZ (1906 sub nomine *L. maxima* DC.): Magasabb hegyeken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 472.). Megj.: Az adat feltehetően téves, a faj a magyar flórából hiányzik. /

{1809. **Cypripedium calceolus** L.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 133.). Megj.: Sopron környékén csak a Laitaicum-ból ismert előfordulása.}

{1810. **Cephalanthera rubra** (L.) RICH.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 134.). Megj.: Sopron környékén csak a Laitaicum-ból ismert előfordulása.}

1811. **Cephalanthera damasonium** (MILL.) DRUCE [Syn.: *C. alba* SIMK., *C. pallens* RICH., *C. latifolia* (MILL.) JANCHEN]

Herb.:

a. „In querceto supra Erdei malom versus Erdei iskola" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): A Varison (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett, a hegyvidéken szórványosan (p. 479.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (ined.): Várhely-oldal, Hidegvíz-völgy (1949).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. HORVÁTH (1996): Ágfalva fölött, egykori vasúti bevágásban (p. 36., térkép!).
TÍMÁR (1996a): Szálanként az Asztalfőn, a Vadászház mellett, a Bika-réten, a Várison és az Ojtozi-fasornál tűnt fel (p. 34.).

SZMORAD – TÍMÁR (ined): Bika-rét közepe (vágásterület, leg. NAGY L.), Felső-Tödl és Arbesz közt út mentén sok (1996), Borsó-hegy északkeleti lába (az Arbesz-rét szélén), szórványosan néhány tő (1997).

1812. **Cephalanthera longifolia** (HUDS.) FRITSCH [Syn.: *C. ensifolia* RICH.]

a. SZONTAGH (1864): In silvis castanetis Brennberg, in monte Steinriegel (p. 14.).
WALLNER (1903): A Varis gesztenyéseiben (p. 10.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben; Sopron mellett Vashegy; Brennberg (SZONTAGH 1864) (p. 478.).
BORSOS (1959): Sopron: Hidegvíz-völgy, Páholy (CSAPODY in litt.) (p. 92.).
CSAPODY (ined.): Zsilip-árok (1949), Hidegvíz-völgy (1951), Károly-magaslat (1966).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. CSAPODY (1993): Ágfalva előtt, a Liget-patak láprétjén (Succiso-Moinietum) (p. 321.).
HORVÁTH (1996): A mucki őrs mögött (p. 38., térkép!).
TÍMÁR (1996a): Régi adatai a városi gesztenyésből, Brennberg mellől, a Károly-magaslatról és a Vas-hegyről, újabbak az ágfalvi Liget-patak mellől, a Fáber-rétről és a Muckról származnak (p. 34.).
TÍMÁR (1996b): Régi adatai a századelőről származnak, ezeken kívül legutóbb CSAPODY (1993) közli Liget-patak menti rétről. Magunk a Fáber-réti gesztenyésben és a Muck mögött, acidofil tölgyesben találtuk (p. 351.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Fáber-réti gesztenyés (leg. KIRÁLY G.), Muck mögött, acidofil tölgyesben (leg. NAGY L.) (p. 21.).
KIRÁLY (ined.): Új-hegy D-i letörése, Kenyérleső (2001), Hétbükkfától K-re a Tacsi-árok felett, Dalos-hegy D-i oldala (2002), minden esetben füvesedő gyertyános-tölgyesben.

1813. **Epipactis palustris** (MILL.) CR. [Syn.: *Helleborine palustris* (L.) SCHRANK.]

a. KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgy lápos rétjén (p. 171).
CSAPODY (ined.): Hidegvíz-völgyi laktanya mögötti lápos réten (1955), a Hidegvíz-völgyből a Mészverem felé tartó Terv-út gyantászott erdeifenyvesében (1970).
TÍMÁR (1996a): Hidegvíz-völgy lápos rétjéről az élőhely megszűnésével eltűnt (p. 36.).

{1814. **Epipactis atrorubens** (HOFFM.) SCHULT. [Syn.: *E. rubiginosa* (CR.) GAUD. ex KOCH, *E. atropurpurea* RAF.]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 137.). Megj.: Sopron környékén csak a Laitaicum-ból ismert előfordulása.}

1816. **Epipactis purpurata** SW. [Syn.: *E. varians* (CR.) FLEISCMANN et RONN., *Helleborine purpurata* (SM.) DRUCE]

Herb.:

a. „In piceetis montis vallis Tödl" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)
„In valle Zsilip-árok" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)
„Sopron mellett, árnyas erdőben" (VAJDA E., 1949, HBP)
„In castaneto Ágfalvi gesztenyés" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

„In pratis querceto vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1934): Lúcfenyvesekben Sopronbánfalva és Ágfalva közt, a főiskolai vadászház közelében, utóbbi helyen bőven (p. 176.).
KÁRPÁTI (1941): A sopronbánfalvi Erdei-malom feletti gyertyánerdő szélén (p. 197.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.).
CSAPODY (ined.): Hidegvíz-völgyi vadászház közelében (bőven) és a Tacsi-árok Bánfalva felé eső gyér fenyves irtásában (1948), a Vadászház körül és a Vadkan-árokban, bőven (1949).
KÁRPÁTI (1949): Lépesfalva felett a Zsilipárok erdejében (p. 171).
KISS (1949): Hidegvíz-völgy, „N2 számú területünkön KÁRPÁTI Z.-vel" (p. 161., térkép!).
KEVEY (ined.): Ágfalva, a falu feletti gyertyános-tölgyesben (a Ház-hegytől kissé keletre) (1985).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).

c. CSAPODY (ined.): Asztalfői bükkösben a műút szélén erős populáció, a Vörös-árok elején (1992).
CSAPODY (1993): Az Asztalfői-erdőben, bükkösben (Cycalmini-Fagetum) (leg. FERSCH, MOGYORÓSI) (p. 321.).
HORVÁTH (1996): A Roth-ház alatt a patak mellett (p. 40., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A Hidegvíz-völgy mentén több ponton és a Zsilip-árokban került elő. (p. 36.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Korábban közölt lelőhelyei közül csak az asztalfőit sikerült megtalálni, adatait a Tödl-től északra eső völgy kis populációjával tudjuk kiegészíteni (leg. TÍMÁR) (p. 21.).
TÍMÁR (ined.): Harka (Garas-erdő alatt, nyomsáv és út mellett) (1997).
SZMORAD (ined): Zsilip-árok, Liget-erdő, bükkösökben elszórtan (1998).
VÁCZI (ex litt.): Zsilip-árok felett (Mészverem), 1 tő lucosban (1999).
KIRÁLY (ined.): Üde, árnyas bükkösökben ill. elegyetlen gyertyánosban, Rámel-árok Brennberg felett, Hermes-árok alsó szakasza (2001).

1817. **Epipactis helleborine** CR. [Syn.: *E. latifolia* (L.) ALL., *Helleborine latifolia* (L.) DRUCE]

a. KÁRPÁTI (1949): Bánfalva, az Erdei malom feletti erdő szélén; Brennberg, az Új-Hermes akna közelében lúcosban, az „Angerwald" szélén füves, cserjés helyen és a Vadkanárokban (p. 171).
CSAPODY (ined.): Zsilip-árok (1949).

b. GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban; soproni hegység: ritzingi bánya, Lakompak Schmalzsteig (p. 479.).

c. HORVÁTH (1996): A Roth-ház alatt a patak mellett (p. 42., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben elég kevés előfordulása ismert, korábban a Vadkan-árok, Angerwald, Újhermes és Bánfalva erdeiben találták, újabban a Hidegvíz-völgy végéből és a Muck mellől ismerjük (p. 36.).
SZMORAD (ined): Füzes-árok (Ferenc-forrás közelében), Harka: Fillér-erdő és a Garas-erdő között, Hétbükkfa (1997); Borsó-hegy nyugati oldala, Magas-bérc (1998). Gyertyános-tölgyesekben, fenyvesekben és határsávban.

KIRÁLY (ined.): Üde lomberdőkben és telepített fenyvesekben szórványosan, pl. Fehér-forrás felett, Vörös-árok, Hidegvíz-völgy a Vörös-bérc alatt, Szöglet-földek, Hosszú-hegy, Nagyfüzes, Tölgyes-mocsár (2002).

1818. **Limodorum abortivum** (L.) SW.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 142.). Megj.: Régebbi (1993 előtti) Sopron környéki adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkoznak.

c. CSAPODY (1993): Ultrán, teljesen atipikus körülmények között: gneiszen, savanyú barna erdőtalajon, árnyékban, bükkösben (Cyclamini-Fagetum) (p. 321.).
CSAPODY (ined.): A hegységben egyetlen helyen (2 tő), teljesen atipikus körülmények között (gneisz alapkőzeten, árnyékban, sűrű bükk fiatalosban az Ultra tető felé, az útelágazás előtt, a stabilizált földúttól kb. 10 méterre (1993).
TÍMÁR (1996a): A hegyvidéken mindössze egyszer (1993), egyetlen tő megjelenéséről tudunk az Ultra oldalában, teljesen atipikus körülmények között (p. 36.).

1819. **Listera ovata** (L.) R. BR. ex AIT.

Herb.:

a. „In piceeto culto montis Klastromhegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP; PÓCS T., 1952, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In castanetis ad Sopronium (p. 14.).
WALLNER (1903): Erdők nedves helyein, nem gyakori (Gesztenyés, Bánfalva felé) (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Hegyi réteken. Sopron mellett a gesztenyésekben (p. 479.).
SOÓ (1928-29): f. *platyglossa* PETERM.: Sopron (FOERSTER) (p. 140.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (ined.): Ágfalva és Görbehalom között a Felső-Tödl rétjén, a Felső-Lőverek gesztenyéseiben (Tünde út 4.) (1942), Hidegvíz-völgyben, a Vadkanárok bejáratánál, égeresben és nedves hegyi kaszálókon (1960), Ágfalva előtt a Liget-patak rétjén (kb. 20 tő), Istenszéke (1970).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

b. GOMBOCZ (1906): Hegyi réteken. Sopron mellett a gesztenyésekben, Lépesfalva fölött a Loos patak mellett (p. 479.).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Kalkreiche Stelle 1,7 km N der Kirche von Ritzing, nordexponiert (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY (ined.): Az Alm egyik gyümölcsösében, nagy tömegben (1990).
CSAPODY (1993): Felső-Lőverekben, az Alpesi-vendéglő alatt és Ágfalva előtt a kékperjés kiszáradó lápréten (Succiso-Molinietum), bőven (pp. 321-322.).
HORVÁTH (1996): ERTI állomás (p. 44., térkép!).

TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben főleg patakmenti égeresekben és réteken, valamint gesztenyésekben találkozhatunk vele, elég elterjedt, stabil növény (p. 36.).
TÍMÁR (1996b): A Rák-patak mentén a Vörös-árok és a Vadkan-árok torkolatánál, a Sopronbánfalva és Ágfalva közötti szelídgesztenyésekben (utóbbi helyen tömegesen), valamint a hegység lábánál az Arbesz-rét égeresében és a Kecske-patak Harka melletti részét kísérő égeresben találtuk meg (p. 351.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): A Rák-patak mentén a Vörös-árok (leg. KIRÁLY) és a Vadkan-árok (leg. TÍMÁR) torkolatánál, a Sopronbánfalva és Ágfalva közötti szelídgesztenyésekben (utóbbi helyen tömegesen) (leg. TÍMÁR), valamint a hegység lábánál az Arbesz-rét égeresében (leg. SZMORAD et VARGA) és a Kecske-patak Harka melletti részét kísérő égeresben (leg. TÍMÁR) találtuk meg (p. 21.).
TÍMÁR (ined.): Népfőiskola és Vadászház közt (útmenti magaskórósban, pár tő), ERTI állomás mellett, Liget-patak menti réten, Ágfalva (Gyógy-rét felé erdőszélen) (1995-1997).
SZMORAD (ined): Arbesz-rét, égeres szélén (1993); Ó-Hermes-akna mellett, üde réten néhány tő (1998).

1820. **Neottia nidus-avis** (L.) RICH.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Felső-Lővérek, 1843-47 között (p. 106.).
SZONTAGH (1864): In silvis ad Undrovác, Brennberg (p. 14.).
WALLNER (1903): Erdők árnyékos, humusban gazdag helyein (Deákkút, Tacsiárok) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos gyertyán és bükk erdőkben közönséges a noricumi flóraterületen (p. 479.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Hétbükkfa, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
CSAPODY (ined.): Asztalfőn bőven, Felső-Tödl rétjén (1944), Vöröshídnál (1951).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
b. WALLNER (1903): Erdők árnyékos, humusban gazdag helyein (Ritzingi erdő) (p. 25.).
c. TÍMÁR (1996a): Szálanként elszórtan a hegyvidék egész területén megtalálható, elsősorban üde lomberdők alatt él (p. 36.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, elegyetlen gyertyánosokban, határsávi fiatalosokban nem ritka, elsősorban nudum, gazdag avarborítású részeken. Lelőhelyei: Ágfalvi-erdő (számos ponton), Bögöly-hegy lábai, Erdei iskola felett, Rámel-árok, Hermes-domb, Görbe-halom, Felső-Tödl, Borsó-hegy, Hidegvíz-völgy több pontja, Poloskás-bérc (2001-2002, leg. KIRÁLY).

1821. **Spiranthes spiralis** L. [Syn.: *S. autumnalis* RICH.]

a. SZONTAGH (1864): In monte silvoso ad Undrovác (DECCARD) (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdők szélein. Bánfalva mellett (DECCARD) (p. 479.).
CSAPODY (ined.): Bizonytalan régi adata a hegyvidékről: Brennbergi-völgy, a Manninger-sírnál, hegyi kaszálóréten (MIKA F. ex verb.).

1823. **Goodyera repens** (L.) R. BR. ex AIT. [Syn.: *Peramium repens* SALISB.]

Herb.:

a. „Nyirkos, mohos erdőinkben a Nagy Füzesen" (GOMBOCZ E., 1937, HBP)
„In pineto humidis mintis Füzes" (KÁRPÁTI Z., 1941, 1944, HBP)

Lit.:

a. GOMBOCZ (1937): Néhány példányban a Nagy-Füzestől a Vadász-forráshoz vezető út menti tisztásokon az ültetett fenyvesek szélén, kissé nyirkos, mohos helyeken (p. 150.).
CSAPODY (ined.): A Ferenc-forrás melletti Nagy-füzesben, idős erdeifenyves foltban *Pyrola rotundifolia* és *Orthilia secunda* társaságában (1952). Az élőhely a nyomsávhoz vezető telefonnyiladék létesítése következtében elpusztult.
CSAPODY (1956): Nagyfüzes , erdeifenyvesben (p. 246.).
KÁRPÁTI (1956): Nagyfüzes (p. 289.).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben csak a Nagyfüzes egyik ültetett erdeifenyvesében élt, melyet az egykori nyomsáv létesítésével megszüntettek (p. 36.).

1827. **Platanthera bifolia** (L.) RCHB.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Felső-Lővérek, 1843-47 között (p. 106.).
SZONTAGH (1864): In silvis castanetis ad Sopronium (p. 14.).
WALLNER (1903): Erdeinkben (Varis) (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, árnyékos helyeken. A soproni hegységben, Kecskepatak, Lövölde, Brennberg, Asztalfő (p. 478.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (ined.): Kecskepatak, Lövölde, Asztalfő, Brennberg. A trianoni országhatár mentén a Muck és Istenszéke között tömeges (1944), Hidegvíz-völgy erdőszélein, rétjein sok (1949), Hidegvíz-völgyben, a határőrlaktanya mögötti kis réten, bánfalvi és ágfalvi szelídgesztenyésekben (1953), Nagyfüzes, Füzes-árok (1959-65).
CSAPODY (1964): Fáberrét, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum; Madárárok, Füzesárok, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 478.).

c. TÍMÁR (1996a): Korábban a hegység egész területén elég gyakori volt, ma leginkább a Sopronhoz közeli erdőkben (főleg gesztenyésekben) találkozhatunk vele (p. 38.).
TÍMÁR (ined.): Ágfalva (Új-hegy északi oldalán, temető fölött gesztenyésekben), Bánfalva Kolostor erdő, Récényi úti autóspihenő mellett, Vörös-árok felső részén.
SZMORAD (ined): Brennbergi-völgy: autóspihenő felett (1996); Várhely-gerinc, Muck: a határőrállomás mellett, Vár-hegy gerinc, Dalos-hegy nyugati oldala (1997); Aubach (Mély-árok mellett), Sopronbánfalva: gesztenyés, Borsó-hegy keleti oldala, Magas-bérc és István-akna között, Poloska-bérc, Brennberg-bánya: a focipálya felett (1998). Mészkerülő tölgyesekben és mészkerülő gyertyános-tölgyesekben, gesztenyésekben, határsávban, egy esetben száraz tölgyes fragmentumban.

KIRÁLY (ined.): Üde lomberdőkben, gesztenyésekben, fenyőtelepítésekben, pl. Ágfalvi-erdő több pontja (2001), I-II-III. halom, Liget-erdő, Vörös-árok, Asztalfő, Tölgyes-mocsár (2002).

{1828. **Platanthera chlorantha** (CUSTER) RCHB. ex MÖSSLER
a. SOÓ (1980): Sopron (p. 487.). Megj.: A térségben kizárólag a Laitaicumban fordult elő, a hegységből hiányzik.}

1829. **Gymnadenia conopsea** (L.) R. BR. ex AIT.
a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, Felső-Lővérek, 1843-47 között (p. 106.).
WALLNER (1903): Gesztenyések a Löwerek mellett (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett a gesztenyésekben (p. 478.).
TÍMÁR (1996a): A század elején még élt a Sopron körüli gesztenyésekben, azóta innen kipusztult (p. 38.).
b. GOMBOCZ (1906): Somfalva (p. 478.).

/ 1830. **Gymnadenia odoratissima** (L.) RICH.
a. SZONTAGH (1864): In silvis castanetis ad Sopronium (DECCARD)? (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett gesztenyésekben (DECCARD), ha nem tévedés (p. 478.).
SOÓ (1973): Sopron? (p. 151.). /

1831. **Ophrys insectifera** L. em. GRUFBERG in L. [Syn.: *O. muscifera* HUDS., *O. myodes* (L.) JACQ.]
a. SOÓ (1973): Sopron (p. 153.). Megj.: Sopron környékén a hazai oldalon csak a Laitaicum-ból ismert előfordulása.
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

{1832. **Ophrys sphegodes** MILL. [Syn.: *O. aranifera* HUDS.]
a. SOÓ (1973): Sopron (p. 154.). Megj.: Sopron mellett csak egyetlen, laitaicumi előfordulása volt ismert.}

1836. **Orchis morio** L.
a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 13.).
WALLNER (1903): Száraz réteken közönséges (p. 26.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken a soproni hegységben (p. 477.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.), Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (ined.): Hidegvíz-völgy rétjein (1951).
BORSOS (1962): Brennberger Berg (KÁRPÁTI Z.), Ágfalva: „Fekete-hegy" (SOÓ) (p. 34.).
b. TRAXLER (1961): Dachsgraben (p. 18.).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
c. CSAPODY (1993): Fáber-réten, a f. *alba* KOCH alakkal együtt (Festucetum pratensis), ritka (p. 322.).
SZMORAD (ined): Arbesz-rét, üde réten (1993); Harkai-rét, üde gyepekben szórványosan (1995).

TÍMÁR (1996a): A hegység belsejében már csak a Népfőiskola alatt és a Fáber-réten él, de megtalálható Ágfalva és Harka mellett, a hegylábi területek még fennmaradt nedves rétjein is. Valamennyi állomány elég stabilnak mondható (p. 38.).

TÍMÁR (1996b, 1997): A hegység belsejéből szórványos adatai régóta ismertek, bár a rétek degradálódása miatt ezek közül mára csak a fáber-réti és egy hidegvíz-völgyi maradt fenn. Újabban három életerős állománya kerül elő a külső (hegylábi) rétekről: Arbesz-rét, Harkai-rét, Liget-patak melletti rét (p. 351. ill. p. 246.).

TÍMÁR – SZMORAD (1996): A hegység belsejéből szórványos adatai régóta ismertek, bár a rétek degradálódása miatt ezek közül mára csak a fáber-réti és egy hidegvíz-völgyi maradt fenn. Újabban három életerős állománya kerül elő a külső (hegylábi) rétekről: Arbesz-rét, Harkai-rét (leg. SZMORAD, VARGA), Liget-patak melletti rét (leg. TÍMÁR) (p. 21.).

IVANCSICS (1997): Liget-patak menti rétek (p. 278.).

CSAPODY (ined.): Ma már csak a Fáber-réten és a Hidegvíz-völgy nedves rétjén, és a hegylábon (Arbesz-rét, Liget patak rétje, Harkai-rét) ismerjük. Színváltozatok: lus. *alba* KOCH, lus. *albiflora* SCHUR, lus. *versicolor* SCHUR (1999).

1838. **Orchis ustulata** L.

Herb.:

a. „In vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, 1951, HBP)
„In pratis vallis Hidegvíz-völgy" (PÓCS T., 1952, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In prato Galambrét dicto ad Sopronium (p. 13.).
WALLNER (1903): Réteken (a Kecskepatak rétjein) (p. 26.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy nedves rétjein a Vadásztanya körül elég bőven (p. 156.).
BORSOS (1962): Ágfalva „Házrét" (KÁRPÁTI Z.) (p. 55.).
CSAPODY (ined.): A Hidegvíz-völgyben a főiskolai vadászház előtt (1949), a Hidegvíz-völgy nedves rétjén a Hermes-árok bejárata és a laktanya között, erős populáció (1952).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).

c. TÍMÁR (1996a): A Hidegvíz-völgy láprétjein a század közepéigelég nagy számban élt, állományának utolsó hírmondói napjainkban tűnnek el (p. 38.).
TÍMÁR (ined.): Népfőiskola alatt a réten 1-2 tő (1994-1996).
IVANCSICS (1997): Népfőiskola előtti réten 4 tő (p. 279.).

1839. **Orchis tridentata** SCOP. [Syn.: *O. variegata* ALL.]

a. KÁRPÁTI (1949): A Brennbergi-völgy rétjén az Erdei iskola közelében (p. 171.).
KÁRPÁTI (1956): Zwischen Erdei malom und Erdei iskola auf der Talsohle (p. 290.).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységből egyetlen adata ismert, a század közepén az Erdei Iskola közelében, réten találták (p. 38.).

1841. **Orchis militaris** L.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 162.). Megj.: Sopron környékén a hazai oldalon csak a Laitaicumban fordul elő.

b. TRAXLER (1973b): Auf den Vorbergen des Ödenburger Gebirges zwischen Neckenmarkt und Ritzing (pp. 55-56.).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

{1842. **Orchis purpurea** L.
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.). Megj.: a hegységből sem a korábbi, sem az új irodalmak nem jelzik, CSAPODY kéziratos feljegyzéseiben sincs rá utalás. Az idézett cönológiai munka táblázataiba valószínűleg a Fertőmelléki-dombság egyetlen gesztenyés állományából kerülhetett be.}

{1845. **Orchis laxiflora** LAM.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 166.). Megj.: Sopron környékén legközelebb a Tómalom láprétjein (Laitaicum) volt ismert, onnan kipusztult, de a Fertő-melléki réteken ma sem ritka.}

1848. **Dactylorhiza incarnata** (L.) SOÓ [Syn.: *O. incarnata* L., *O. latifolia* L. p. p.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (p. 106.).
SOÓ (1973): Sopron (p. 171.). Megj.: Régi (1993 előtti) soproni adatai a Tómalmok láprétjeiről (Laitaicum) származnak.

c. CSAPODY (1993): Görbehalom mellett (Kenyérleső), a vasúti töltésnél épült hétvégi házak mögötti égeresben (Carici brizoidi-Alnetum) (p. 322.).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben csak a legutóbb került elő egy Görbehalom feletti égeresből (p. 38.).

1849. **Dactylorhiza majalis** (RCHB.) HUNT et SUMMERHAYES [Syn.: *Orchis latifolia* L. p. p., *O. majalis* RCHB.]

Herb.:

a. „Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1944, 1950, HBP)
„Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP; PÓCS T., 1952, HBP)
„Hidegvíz-völgy versus Vadásztanya" (KÁRPÁTI Z., 1951, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Hegyek rétjein (Faber-Mesko-rét) (p. 26.).
KÁRPÁTI (1938): A Tatschy-árokban Sopronbánfalva mellett Seslerietumban, valamint ugyancsak *Sesleriá*val a Hidegvíz-völgyben is (p. 79.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Meglehetősen nagy számban a Vadásztanyával szembeni *Sesleria uliginosa* nélküli réteken (p. 156.).
BORSOS (1960): Harka (PRISZTER) (p. 121.); Hidegvíz-völgy (PÓCS), Ágfalva „Házrét" (KÁRPÁTI Z.), Ágfalva – Brennbergbánya (KÁRPÁTI Z.) (p. 122.).
CSAPODY (ined.): Hidegvíz-völgy, főiskolai vadászház előtti réten (1951).

b. TRAXLER (1961): Dachsgraben, Loipersbach (hier häufig weißblühend) (p. 18.).
JANCHEN (1977): Bei Loipersbach, weißblühend (TRAXLER 1961) (p. 719.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. CSAPODY (1993): Görbehalom mellett (Kenyérleső), a vasúti töltésnél épült hétvégi házak mögötti égeresben (Carici brizoidi-Alnetum), Ágfalva mindkét nyúlfarkfüves láprétjén tömegesen (Seslerietum uliginosae) (p. 322.).
CSAPODY (ined.): Ágfalva előtt a Liget-patak láprétjén tömeges, az Arbesz-réten óriási tömegben, a brennbergi kisvasút alatti réten, Görbehalom felé, Tolvaj-árok elején a Manninger-sírnál, út mellett, végül a szelídgesztenyésekben (1993).
SZMORAD (ined): Arbesz-rét, mocsárréten több ezer tő (1993); Fáber-rét, a gémeskút melletti nedves gyepben kb. 50 tő (1994); Harkai-rét: lápréten néhány száz tő, Magas-rétek: üde gyepben 50-60 tő (1995).
TÍMÁR (1996a): A hegység belsejében korábban a Vadászház környékén és a Tacsi-árokban nagy számban élt, ma már csak a Pisztrángos-tó alatti égeresből és a Fáber-rétről ismerjük. Helyenként még mindig tömeges a Harka és az Ágfalva melletti maradvány lápréteken (p. 40.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Egykori hidegvíz-völgyi és tacsi-ároki élőhelyei megszűntek, újabb lelőhelyeit CSAPODY (1993) foglalta össze. Ez utóbbiak mellé sorolandó a harkai láprét erős populációja és az Ikva-menti réten élő, kipusztulás közelében lévő állománya. Máig szép számban maradt fenn az először WALLNER (1903) által említett fáber-réti élőhelyén is (p. 351. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Egykori hidegvíz-völgyi és tacsi-ároki élőhelyei megszűntek, újabb lelőhelyeit CSAPODY (1993) foglalta össze. Ez utóbbiak mellé sorolandó a harkai láprét erős populációja (leg. TÍMÁR) és az Ikva-menti réten élő, kipusztulás közelében lévő állománya (leg. TÍMÁR). Máig szép számban maradt fenn az először WALLNER (1903) által említett fáber-réti élőhelyén is (p. 21.).
IVANCSICS (1997): Liget-patak menti rétek, Arbesz-rét, Fáber-rét, Harkai-rét (pp. 278-279.).

Dactylorhiza × aschersoniana (= *D. incarnata* × *majalis*)

c. CSAPODY (1993): Görbehalom mellett (Kenyérleső), a vasúti töltésnél épült hétvégi házak mögötti égeresben (Carici brizoidi-Alnetum) (p. 322.).
CSAPODY (ined.): Görbehalomnál, égeresedő Caricetum brizoidis (1995).
TÍMÁR (1996a): Görbehalom felett, égeresben (p. 38.).

/ 1850. **Dactylorhiza maculata** (L.) SOÓ [Syn.: *Orchis maculata* L.]

Megj.: Hegységbeli adatai BORSOS (1961) és SOÓ (1973) alapján a *D. fuchsii*-ra (1851.) vonatkoznak. Az adatok felsorolását lásd ott! /

1851. **Dactylorhiza fuchsii** SOÓ [Syn.: *Orchis fuchsii* DRUCE]

Herb.:

a. „In pratis uliginosis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903 sub nomine *Orchis maculata*): Hegyek és erdők rétjein közönséges (a Gesztenyésben nem ritka) (p. 26.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *Orchis maculata*): Sopron mellett a gesztenyésekben és erdőkben (p. 478.).
CSAPODY (1968 sub nomine *D. maculata*): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (ined.): A Felső-Lőverek szelídgesztenyéseiben (Tünde út 4.) és az Alsó-Lőverek Mollay-féle gesztenyésében (1984). BORSOS O. a Hidegvízvölgyben a Vadkanárok utáni kanyarban találta (1966).

b. JANCHEN (1977 sub nomine *D. maculata*): Im Ödenburger Gebirge zw. Rohrbach und Sieggraben (p. 714.).

c. CSAPODY (1993): Hidegvíz-völgy, Vörös-árok láprétjein (p. 322.).
SZMORAD (ined.): Vörös-árok (1993), Tervút, 1 tő útszegélyben (1999).
HORVÁTH (1996): Vörös-árok (p. 46., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A század elején még a Sopron körüli gesztenyésekben nem volt ritka, újabban pedig a Vörös-árok útmenti gyepében tűnt fel (p. 40.).
SZMORAD (ined): Brennbergbánya, a Hermes felé vezető út régi bányatelepe mellett, franciaperjés üde réten 2 tő (1998).
KIRÁLY (ined.): Az Ultra É-i oldalán futó erdészeti út füves rézsűjén több példány (2002).

{1852. **Anacamptis pyramidalis** (L.) RICH.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 179.). Megj.: Sopron környékén régi laitaicumi előfordulásai voltak ismertek.}

1853. **Himantoglossum adriaticum** H. BAUMANN

c. TÍMÁR (1997): Az 1996-os soproni botanikus találkozó alkalmával a Harkai-kúpon találtunk két virágzó példányt (p. 246.).
SULYOK et al. (1998): Harkai-kúp (Harka)!, molyhos tölgyes szegélycserjésben, másodlagos termőhelyen 1996-ban 2 virágzó egyed (p. 226.).

1855. **Corallorhiza trifida** CHATELEIN [Syn.: *C. innata* R. BR.]

a. GOMBOCZ (1906): Humuszos, árnyékos erdőkben ritka. Brennberg körül (p. 479.).
SOÓ (1980): Soproni-hegység helyett (vö. SOÓ 1973) Fertőmelléki-dombsor (p. 142.). Megj.: SOÓ itt feltehetően egykori Dudlesz-erdei előfordulására gondol (amely Laitaicum, bár nem a Fertőmelléki-dombsor), GOMBOCZ régi adata viszont biztosan a hegységet illeti.

1856. **Scirpus sylvaticus** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken, vízárkok mellett, erdők nedves helyein (Deákkút) (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken, patakok mellett. A soproni hegység nedves völgyeiben (p. 467.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.), a főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (ined.): Kecske-patak, az Erdei malom fölött, a hidegvízvölgyi vadászház körül (1953).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység völgyeinek nedves rétjein, égerligeteinek szegélyében néhol állományképző, egyébként szórványos, pl. Jóremény-bánya, Harka (Magas-rétek, Ösvény-földek) (1996-1997, leg. TÍMÁR); Kovács-árok, Rámel-árok, Hidegvíz-völgy több pontja, ágfalvi Magyar-földek széle, Liget-patak menti rét, Arbesz-rét, Görbehalom, Fáber-rét, Tacsi-árok, Tölgyes-mocsár (2001-2002, leg. KIRÁLY).

1858. **Bolboschoenus maritimus** (L.) PALLA s. l. [Syn.: *Scirpus maritimus* L.]

b. WEBER (1989): Mönchwald nordwestlich von Girm, an Tümplen in näherer Umgebung des Waldes (p. 68.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, a városból kivezető Győri út nedves árkaiban nagy számban (1997-2003), a harkai vasútállomással szemben, nedves mélyedéseken és árkokban (2000-2004); Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002). A területen valószínűleg a *B. yagara* (OHWI) AE KOZHEVN., ill. annak a *B. maritimus* s. str.-val képzett hibridje fordul elő.

{1859. **Blysmus compressus** (L.) PANZER ex LINK [Syn.: *Scripus compressus* (L.) PERS., *S. planifolius* GRIMM]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 185.). Megj.: Sopron környékén csak egyetlen, laitaicumi előfordulása volt ismert.}

1861. **Schoenoplectus lacustris** (L.) PALLA [Syn.: *Scirpus lacustris* L.]

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét É-i részének mélyebb magassásosában kis sarjtelep (2000-2003).

1862. **Schoenoplectus tabernaemontani** (C. C. GMEL.) PALLA

c. KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomással szemben, nedves árkokon, *Bolboschoenus maritimus*-szal (2004, HKG).

{1868. **Schoenoplectus setaceus** (L.) PALLA [Syn.: *Isolepis setacea* (L.) R. BR., *Scirpus setaceus* L.]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 190.). Megj.: Sopron környékén csak egykor, a Tómalmoknál (Laitaicum).

b. TRAXLER (1972): Lackendorf (p. 104.).}

{1869. **Eleocharis acicularis** (L.) R. et SCH.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 191.). Megj.: Sopron környéki adatai CSAPODY (1975a: 326) alapján biztosan a Fertő-partra vonatkoznak.}

{1870. **Eleochrais quinqueflora** (F. X. HARTMANN) O. SCHWARZ [Syn.: *E. pauciflora* (LIGHTF.) LINK]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 192.). Megj.: Sopron környéki adatai CSAPODY (1975a: 326) alapján biztosan a Fertő-partra ill. a Kőhidai-medencére vonatkoznak.}

1873. **Eleocharis palustris** (L.) R. et SCH. [Syn.: *Scirpus palustris* L.]

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. IVANCSICS (1997): Arbesz-rét (p. 279.).
SZMORAD (ined): Fáber-rét, kiszáradó lápréten (1998).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, vízállásos helyeken (2000).

1874. **Eleocharis uniglumis** (LINK) SCHULT.

a. WALLNER (1903): Mocsáros helyeken (Mesko-rét, Kecskepatak-rét) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Kecskepatak Sopron mellett (WALLNER) (p. 467.).

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, vízállásos helyeken (2000-2003).

1878. **Eriophorum latifolium** HOPPE

Herb.:

a. „In pratis paludosis ad Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1929, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (a Tatschi-árok kezdetén) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. A Tatschy-árok elején Bánfalva mellett (WALLNER) (p. 467.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (ined.): Ágfalva után a kisvasút és az erdő között nedves réten (1955).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. TÍMÁR (1996a): Korábban a Vadászház környékén is élt, ma csak a Liget-patak menti rétről ismerjük (p. 40.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Korábban említett Rák-patak menti élőhelyei már jórészt megszűntek, csak a Liget-patak melletti réten találtunk egy kb. 60 töves populációt (p. 352. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Korábban említett Rák-patak menti élőhelyei már jórészt megszűntek, csak a Liget-patak melletti réten találtunk egy kb. 60 töves populációt (p. 21.).

1879. **Eriophorum angustifolium** HONCKENY

Herb.:

a. „In pratis humidis vallis Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): Ad Undrovác, Ágfalva (p. 473.).
WALLNER (1903): Mocsáros réteken (Mesko-rét) (p. 18.).
GOMBOCZ (1906): Mocsaras réteken a hegyvidéken elterjedt (p. 467.).
CSAPODY (ined.): Szép állománya volt a Lőver-uszoda alatti mocsaras réten, amelyet később beépítettek (1944).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. CSAPODY (ined.): Ágfalva előtt a Liget-patak nedves rétjén.
SZMORAD (ined): Harkai-rét, lápréten kisebb foltokban (1995).
TÍMÁR (1996a): Ma a Pisztrángos-tó alatti égeresből, a harkai láprétről és az ágfalvi Arbesz-rétről ismerjük, utóbbi helyen elég szép számban él (p. 40.).
TÍMÁR (1996b, 1997): Általunk ismert lelőhelyei a görbehalmi töltés alatti égeresre, a harkai láprétre (leg. TÍMÁR G.), valamint az ágfalvi Arbesz-rétre (leg. SZMORAD F. – VARGA T.) terjednek ki, állománya csak a legutóbbin mondható életerősnek (p. 352. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): Általunk ismert lelőhelyei a görbehalmi töltés alatti égeresre, a harkai láprétre (leg. TÍMÁR G.), valamint az ágfalvi Arbesz-rétre (leg. SZMORAD F. – VARGA T.) terjednek ki, állománya csak a legutóbbin mondható életerősnek (p. 21.).
IVANCSICS (1997): Liget-patak menti rétek, Arbesz-rét (pp. 278-279.).

KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét (2000); Harkától délre, lápréten több m^2-en (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1880. **Cyperus fuscus** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros helyeken, pocsolyákban (Uszoda, Tatschi árok) (p. 12.).
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980).
c. KIRÁLY (ined.): Az Egyetemi Botanikus Kertben, nedves, tőzeges talajon (2002, időleges megtelepedő); Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

1887. **Pycreus flavescens** (L.) RCHB. ex MÖSSLER [Syn.: *Cyperus flavescens* L.]

a. WALLNER (1903): Mocsáros helyeken (Tatschi árok) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras helyeken gyakori (p. 466.). Megj.: a jellemzés a Fertő-medencére vonatkozhat, a hegységre biztos nem áll.

1888. **Schoenus nigricans** L

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, egyetlen tő kékperjés lápréten (2000-2003). Régebbi soproni adatai a Kőhidai-medence láprétjeire (Laitaicum) vonatkoznak.

1891. **Carex davalliana** SM.

Herb.:

a. „In pratis humidis vallis Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„In pratis humidis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„Prope pag. Brennberg in valle Hidegvíz-völgy" (PÓCS T., 1952, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (Meskorét, Tatschiárok) (p. 8.).
KÁRPÁTI (1938): Tömegesen nő *Sesleria coerulea*-val Bánfalva mellett a Tatschy-árokban, valamint a Hidegvíz-völgyben is (p. 78.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (ined.): 1955-ben még bőven a Vadászház felett nedves réten.
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. CSAPODY (ined.): Ágfalva előtt a Liget-patak rétjének legmélyebb, lápos helyén igen gyéren (1992).
SZMORAD (ined): Harkai-rét láprétjén, helyenként nagyobb foltokban is (1996).
TÍMÁR (1996a): Ma a hegyvidéken eltűntnek tekinthető (p. 40.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét több pontján elszórtan 100 tő (2000); az Arbesz-réten néhány tucat példány (1999-2001); Harkától délre az országhatár közelében lápos réten néhány tő (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Harka É-i szélén, lápréten néhány tő (2002, az élőhelyet a következő évben beépítették!).

1893. **Carex stenophylla** WAHLBG.

b. MELZER (ined., WU): Neckenmarkt (1964).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp bányaudvara felett, száraz cserjés helyen kis számban (2001). Korábbi soproni adatai kivétel nélkül a Laitaicumra vonatkozhatnak.

{1894. **Carex divisa** HUDS.
a. SOÓ (1973): Sopron (p. 185.). Megj.: Sopron környékén csak a Fertő-mentén található.}

1897. **Carex paniculata** JUSL. ex L.
a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 108.).
b. TRAXLER (1961): Dachsgraben (p. 18.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee) (1989).
c. SZMORAD (ined): Arbesz-rét határsávhoz közeli része, láposodó égeres alatt számos zsombék (1996).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, néhány gyenge példány (2000); Harkától délre az országhatár közelében zsombékosodó lápréten több tucatnyi példány (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); Hidegvíz-völgy a Tepper-tanya alatt, égeresedő nedves réten néhány zsombék (2001).

1898. **Carex vulpina** L. s. str.
a. WALLNER (1903): Patakok mellett, nedves árkokban, mocsárokban (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Mocsaras, nedves helyeken a soproni hegység nedves rétjein (p. 471.).
b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva (p. 471.).
c. TÍMÁR (ined.): Harka, Ösvény-földek.
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét (1999); Liget-patak menti rét (2000).

1899. **Carex cuprina** (SÁNDOR ex HEUFF.) NENDTVICH [Syn.: *C. otrubae* PODP.]
c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1997)
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét (1999); Liget-patak menti rét; a harkai vasúti átjárónál és a vasútállomással szemben nedves mélyedésen (2000-2004); Harkától délre és nyugatra árkokban, nedves helyeken gyakori (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1900. **Carex spicata** HUDS. [Syn.: *C. contigua* HOPPE]
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): A hegység bükköseinek, gyertyános-tölgyeseinek vágásain, nyiladékain gyakori (feljegyezve pl. Haraszt-lejtő, Loos-oldal, Várhely); a Soproni-medencében pl. a Liget-patak menti réten.

1901. **Carex pairaei** F. W. SCHULTZ [Syn.: *C. muricata* L. subsp. *lamprocarpa* ČELAK, *C. muricata* L. subsp. *pairaei* (F. W. SCHULTZ) ČELAK]
a. CSAPODY (1964): Daloshegy (sílesikló), Querco petraeae-Carpinetum trans-danubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (ined.): Harkai-kúp (1987).

1901/a. **Carex leersiana** RAUSCHERT [Syn.: *C. divulsa* STOKES subsp. *leersii* (KNEUCKER) W. KOCH, *C. guestphalica* (BOENN. ex RCHB.) BOENN. ex O. LANG]

c. KIRÁLY (ined.): A hegység üde ill. cserjés tölgyeseiben valószínűleg nem ritka faj, de a következő fajjal való könnyű tévesztése miatt elterjedése nem tisztázott. Biztos feljegyzése a Harka feletti hegységperem több pontjáról van (2002).

1902. **Carex divulsa** STOKES ex WITH. [Syn.: *C. muricata* L. subsp. *divulsa* (F. W. SCHULTZ) ČELAK]

a. WALLNER (1903): Árnyékos erdőkben (Deákkúti út) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC) (p. 471.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab.), Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység peremrészének nyíltabb tölgyeseiben nem ritka. Lásd az előző faj megjegyzését is!

Megj.: A *Carex muricata* agg.-ra vonatkozó alábbi adatok az előző négy faj bármelyikét érinthetik:

a. WALLNER (1903): Réteken, erdőszéleken, ligetekben közönséges (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Sopron körüli erdőkben (p. 471.).

1903. **Carex praecox** SCHREB. [Syn.: *C. schreberi* SCHRANK]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1843-47 között (p. 108.).
SZONTAGH (1864): In locis arenosis circa Sopronium frequens (p. 473.).
WALLNER (1903): Száraz réteken, napos dombokon (Tatschi árok) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Száraz réteken, homokos dombokon Sopron körül (p. 470.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GRIMS (ined., WU): Galgenberg NW Neckenmarkt (1984).

c. KIRÁLY (ined.): A hegység nyugati peremrészein és a Soproni-medencében (pl. Sopron és Harka között, Harkától az országhatár felé) száraz, gyakran degradált gyepekben sokfelé megtalálható.

1904. **Carex brizoides** JUSL. ex L.

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos, nedves helyein (Kecskepatak) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokrok között. Sopron mellett (SUPANEC), Kecskepatak (WALLNER) (p. 470.).
KÁRPÁTI (1938): A Hidegvíz-völgy nedves rétjén a Vadásztanyával szemben igen sok (p. 78.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy, a Vadásztanyával szembeni égeresben bőségesen (p. 156.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Hegyvidéki égerligetek társulásképző, gyakori faja (pl. Kecske-patak völgye, Füzes-árok, Nagyfüzes, Muck alatt, Rák-patak mentén végig, Kenyérleső, Arbesz-rét, Harka, Tolvaj-, Köves- és Vadkan-árok). Néhol nedves réteken is állományalkotó (pl. Arbesz-rét). Az Ágfalvi-erdőben (a Garaserdő és a Kettős-árok között) egy helyütt mészkerülő tölgyesben is felbukkan (1997, leg. SZMORAD).

1905. **Carex elongata** L.

a. CSAPODY (1964): Madár-árok, Füzes-árok, Alnetum glutinosae-incanae (tab.). Megj.: későbbi említései hiányoznak (pl. SOÓ 1973-nál sem szerepel), újabb megerősítést nem kapott.

b. TRAXLER (1963): Moorwiese unweit des Herrentisches (p. 14.).
JANCHEN (1977): Moorwiese zw. Oberem Dachsgraben und Herrentisch (TRAXLER) (p. 645.).

1906. **Carex disticha** HUDS. [Syn.: *C. intermedia* GOOD.]

a. GOMBOCZ (1906): Mocsaras réteken, áradásos helyeken. Sopron mellett (p. 470.).

c. KIRÁLY (ined.): Magassásosban: Ágfalva, Arbesz-rét (1999); Liget-patak menti rét (2000-2003).

1908. **Carex leporina** L. [Syn.: *C. ovalis* GOOD.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopronbánfalva, 1846 (p. 108.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken, erdőkben (p. 470.).

b. TRAXLER (1962): Rohrbach – Sieggraben (p. 12.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. TÍMÁR (ined.): Harka, Magas-rétek (1997).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves szegélyeken, réteken, nyiladékokon nem ritka, pl. Loos-oldal, Bánfalva felett a Rák-patak mentén, Arbesz-rét, a Harka alatti réteken többfelé.

1909. **Carex canescens** L. [Syn.: *C. curta* GOOD.]

b. MELZER (ined., WU): Moorige Stelle ENE Hiaslwirt bei Sieggraben (1963).

1910. **Carex echinata** MURR. [Syn.: *C. stellulata* GOOD.]

a. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Sopron mellett (SUPANEC), Bánfalva mellett Tatschy árok, Faberrét (WALLNER) (p. 470.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. TÍMÁR (1996a): Ma csak az Arbesz-rétről ismerjük egy gyenge állományát (p. 40.).

1911. **Carex remota** JUSL. ex L.

a. WALLNER (1903): Vágások nedves helyein (Deákkút előtt és mögött) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Nedves erdőkben. A soproni hegységben (SUPANEC)!! (p. 470.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1949): Asztalfői erdő szélén (p. 150.).
CSAPODY (ined.): Köves-árok (1953), Várisi erdőben, az Ojtozi-fasor végén ültetett magas kőrisesben és a Kecskepatak – Füzes-árok könyökében (1955), Vadkanárok, Óbrennbergi-völgy (1956).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegyvidék égerligeteiben, forráslápokon, ritkán szivárgóvizes bükkösökben ill. erdei kocsinyomokban is, sok előfordulása ismert (pl. Hidegvíz-völgy és kis oldalvölgyei, Deákkút, Rámel-árok mentén végig, Tacsi-árok, Zsilip-árok, Köves-árok, Poloskás-bérc Ny-i oldala, Kovács-árok, Brennberg felett a műszaki záron, Vadkan-árok, Hermes-árok, Ágfalvi-erdő, Tolvaj-árok, Tacsi-árok, Vörös-árok, Nagyzuhatag, Kecske-patak mente, Tölgyes-mocsár, Gyertyánfa-forrás, Kánya-szurdok, Kettős-árok, Házhegy-árok).

1912. **Carex nigra** (L.) REICHHARD [Syn.: *C. fusca* auct. non ALL., *C. goodenowii* J. GAY.]

a. SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
TÍMÁR (1996a): Századunk 30-as éveiben még a Rák-patak völgyében társulásalkotó volt, mára innen valószínűleg eltűnt (p. 42.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét, lápréten (2000, HKG).

1913. **Carex gracilis** CURTIS [Syn.: *C. acuta* L. em. RCHB., *C. tricostata* FR.]

a. SZONTAGH (1864): In rivula Ikva (Spitalbach) ad Sopronium frequens (p. 473.).
WALLNER (1903): Árkok, patakok mellett (uszoda) (p. 8.).
GOMBOCZ (1906): Mocsarakban, patakokban. Sopron mellett az Ikvában (SZONTAGH)!! (p. 470.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. IVANCSICS (1997): Arbesz-rét, társulásalkotó (p. 279.).
SZMORAD (1997): Muck, másodlagos égeres láperdőben (p. 305.).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, Harka alatti rétek, magassásosokban társulásalkotó (2000-2002). Néhány helyen a hegyvidék belsejében is felbukkan (pl. Új-rét égerlápja).

1914. **Carex caespitosa** L.

a. WALLNER (1903): Mocsárokban (p. 8.). Megj.: adata feltehetően a Tómalmokra, tehát nem a tárgyalt területre vonatkozik.
CSAPODY (ined.): Hidegvízvölgyi Vadászházzal szemben égeresben (1949).

1915. **Carex elata** ALL. [Syn.: *C. stricta* GOOD.]

a. SZONTAGH (1864): In lacustribus, pratis uliginosis frequens (p. 473.).
WALLNER (1903): Mocsárokban (Tatschi árok) (p. 9.).

GOMBOCZ (1906): Mocsarakban. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 470.).
CSAPODY (ined.): Arbesz-rét (1955), Ferenc-forrás, égeresben (1965).

b. MELZER (ined., WU): Moorige Stelle ENE Hiaslwirt bei Sieggraben (1963).
NIKLFELD et al. (ined., WU): SW Ritzing, NW Ritzing (Badessee) (1989).

c. TÍMÁR (ined.): Görbehalom (a gát alatt) (1994).
SZMORAD (1997): Muck, másodlagos égeres láperdőben (p. 305.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, pusztulóban lévő kb. 20 zsombék (2000-2003).

1918. **Carex flacca** SCHREB. [Syn.: *C. glauca* MURR., *C. hudsonii* A. BENNETT]

a. WALLNER (1903): Nedves réteken és erdők nedves helyein, árkok mellett, közönséges (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Mocsaras helyeken (p. 469.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegylábi és hegységbeli üde és nedves réteken sokfelé megtalálható. Ritkán ligetes tölgyesekben is előkerült (pl. Hosszú-hegy).

1919. **Carex pendula** HUDS. [Syn.: *C. maxima* SCOP.]

Herb.:

a. „Ad fontem Gyertyánfaforrás" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

b. „In silvis humidis vallis Dachsgraben" (GOMBOCZ E., 1904, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis ad Sopronium (Studentenbrunnen) (p. 473.).
WALLNER (1903): Erdők nedves helyein (Deákkút mögött) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdők, patakok mellett. Sopron mellett Deákkút (WALLNER, SZONTAGH) (p. 469.).
SOÓ (1941): Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.).
CSAPODY (1949): Ördögárok (HF) (p. 150.).
KÁRPÁTI (1949): A Gyertyánforrás mellett; a Hidegvízvölgy nedves, forrásos helyein (p. 78.).
CSAPODY (1964): In Erlenauen (Kányaszurdok, Tolvaj- und Kövesárok) (p. 53.).
CSAPODY (ined.): Kányaszurdokbn, a nagy keresztnyiladék aljában (1962).

b. TRAXLER (1964): In feuchten Gebirgsgräben des Ödenburgergebirges, so im Dachsgraben (p. 16.).
HOLZNER (ined., WU): Ritzing NW (1978).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belső, zárt völgyeinek égereseiben, ritkábban szivárgóvizes bükköseiben, telepített fenyveseiben jellemző, de kis egyedszámban megjelenő faj. Lelőhelyei: Zsilip-árok, Kecske-patak mente, Rámel-árok (végig), Vörös-árok, Asztalfő, Hidegvíz-völgy és kis oldalvölgyei (végig), Hétbükkfa alatt (vízmosásban), Tacsi-árok, Vörös-bérc, Borsóhegy É-i oldala, Deákkút, Gyertyánfa-forrás, Házhegy-árok, Kánya-szurdok, Füzes-árok, Tolvaj-árok, Muck (33. ábra).

1920. **Carex pallescens** L.

a. WALLNER (1903): Erdők szélén, bokros dombokon, erdők elején (Harkai domb) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, cserjésekben. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 469.).
KÁRPÁTI (1938): A Városliget tölgyerdeinek nedvesebb helyein (p. 78.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (ined.): Ferenc-forrás, Kánya-szurdok, Várisi-kőfejtők (1959-65).
CSAPODY (1964): Zwischen Vadászforrás und Nagyfüzes, Kányaszurdok, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Savanyú talajú száraz szegélyekben, gyepekben, de mészkerülő jellegű erdők nyílt foltjain is szórványosan sokfelé, pl. Fáber-rét, Arbesz-rét, Liget-patak rétje, Hidegvíz-völgy rétjei, gesztenyések (Sánc-hegy, Bánfalva és Ágfalva között), Tacsi-árok, Károly-magaslat, Hermes-domb, Városligeti-erdő, Borsó-hegy, Nyíres .

1921. **Carex tomentosa** L.

a. WALLNER (1903): Nedves réteken közönséges (p. 9.).
CSAPODY (ined.): Hidegvízvölgy (1956).

c. KIRÁLY (ined.): Nedves és kiszáradó lápréteken: Ágfalva, Liget-patak menti rét, Arbesz-rét (1999-2000), Harká É-i szélén fekvő láprét (2002, lelőhelyét azóta beépítették).

1923. **Carex montana** L.

a. WALLNER (1903): Erdős dombokon, Sopron délnyugati hegységén (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Erdei réteken, tisztásokon gyakori (p. 469.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
CSAPODY (ined.): Szelídgesztenyésekben, pl. Felső-Lőverek és Vashegy, Hermes-domb (1953), Hidegvízvölgy laktanyája mögött.
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. TRAXLER (1963): Loipersbach, Sieggrabener Einschnitt (p. 14.).

c. TÍMÁR (ined.): Ágfalva fölött (gesztenyésekben) (1995).
SZMORAD (ined): Borsó-hegy gerince, nyugati és keleti oldala, mezofil és mészkerülő jellegű gyertyános-tölgyesekben gyakori (1998).
KIRÁLY (ined.): Félszáraz, füves gyertyános-tölgyesekben és származékaikban főleg a hegység várisi peremrészén fordul elő, általában csak szálanként. Lelőhelyei: Poloskás-bérc D-i gerince, Hermes-domb, brennbergi focipálya feletti csúcs, Görbe-halom É-i oldala és csúcsa, Felső-Tödl oldalai (számos ponton), Bögöly-hegy D-i letörése (2001); Városligeti-erdő D-i szegélye, Liget-erdő, Borsó-hegy oldalai és csúcsa (számos ponton), Hosszú-hegy, Tölgyes-mocsár, Haraszt-lejtő, Dalos-hegy DK-i oldala, Garas-erdő, Fillér-erdő, Szöglet-földek (2002)

1924. **Carex pilulifera** L.

b. TRAXLER (1963): Im Ödenburgergebirge im oberen Dachsgraben (p. 14.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. SZMORAD (ined): Magas-bérc és István-akna között, határsávban (1998).
KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Sopron, a Muck DNy-i előterében nagy kiterjedésű tarvágáson több, erőteljes tő, 480 m s. m. (leg. BÖLÖNI J. – HORVÁTH Z. – KIRÁLY G.); Sopron, a Magas-bérctől kissé ÉNy-ra az országhatár pásztáján (leg. SZMORAD F.) (p. 239.).
KIRÁLY (ined.): Bánfalva, a Sánc-hegy gesztenyésének gyepjeiben pár tő (2001, HKG).

*1925. **Carex fritschii** WAISB.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 236.). Megj.: Az adat forrása ismeretlen, a határon túl a hegységben csak az alábbi két említése ismert (azok is inkább a hegység lábánál fekvő savanyú laza üledékekről).

b. GÁYER (1927): Deutschkreutz (p. 252.).
TRAXLER (1969): Bei Weppersdorf am Hang oberhalb der Eisenbahnlinie (p. 54.).

1928. **Carex caryophyllacea** LATOUR. [Syn.: *C. praecox* JACQ., *C. verna* CHAIX]

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis frequens (p. 473.).
WALLNER (1903): Réteken és pázsitos dombokon közönséges (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, réteken, irtásokban a hegyvidéken gyakori (p. 470.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (ined.): Istenszéke (1988).

b. MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962).
TRAXLER (1963): Im Ödenburgergebirge bei Loipersbach, im Sieggrabener Einschnitt (p. 14.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
GRIMS (ined., WU): Tal des Selitzabachs NW Lackenbach (1984).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): A hegységperem száraz gyepjeiben néhány helyen: Harka (az Ezüst-hegy gyepjeiben), Ágfalva (Arbesz-rét szegélye) (1999-2001).

1929. **Carex umbrosa** HOST [Syn.: *C. polyrrhiza* WALLR.]

Herb.:

a. „In silvis prope Sopron" (GOMBOCZ E., 1903, HBP)

Lit.:

b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).

c. HORVÁTH (1996): A mucki őrs alatt (p. 48., térkép!).
TÍMÁR (1996a): A Soproni-hegységben 1994-ben került elő egy Muck alatti útpadka zavart gyepében. (p. 42.).

TÍMÁR (1996b, 1997): A Muck alatt, erdészeti út padkáján, vizenyős talajon találtuk meg kis, összesen kb. 2 m^2-es populációját (leg. ANTAL J.) (p. 352. ill. p. 246.).
TÍMÁR – SZMORAD (1996): A Muck alatt, erdészeti út padkáján, vizenyős talajon találtuk meg kis, összesen kb. 2 m^2-es populációját (leg. ANTAL J.) (p. 22.).
KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Sopron, a Muck DNy-i előterében nagy kiterjedésű tarvágáson számos terméses példány, 480 m s. m. (leg. BÖLÖNI J. – HORVÁTH Z. – KIRÁLY G.) (p. 239.).
KIRÁLY (ined.): Bika-rét ÉNy-i oldalán, bükkösben; Bika-rét K-i oldalán, füves útrézsűn; Vörös-bérc K-i oldalán, nyíres-gyertyánosban (2002, HKG). Az újabb adatok alapján a hegység belső, montán területein, ligetes lombszintű erdők alatt szórványosan többfelé várható előfordulása.

1931. **Carex humilis** LEYSS.

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp kőfejtőjének felső peremén néhány tő (gneiszen) (1999), a Borsó-hegy Ny-i letörésén gneiszen, száraz acidofil tölgyes helyére telepített eredeifenyvesben tömeges (2002). Régebbi soproni adatai a Fertőmelléki-dombságra (Laitaicum) vonatkoznak.

1932. **Carex digitata** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis circa Sopronium frequens (p. 473.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben, vágásokon. Nagyon közönséges (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban a hegyvidéken gyakori (p. 469.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben, árnyas útrézsűkön elég gyakori, főleg a várisi hegységrészben.

1932/a. **Carex ornithopoda** WILLD.

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis ad Sopronium (Studentenbrunnen) (p. 473.).
WALLNER (1903): Napos dombokon. Nagyon ritka (p. 9.).
Megj.: A fajnak biztos adata a magyar flórában nincsen. Előfordulása a hegység hazai oldalán nem zárható ki, de herbáriumi példány hiányában bizonyítottnak sem tekinthető.

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

{1933. **Carex alba** SCOP.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 242.). Megj.: Sopron környékén csak a Laitaicumban tudunk jelenlétéről, ott nem ritka.}

1934. **Carex panicea** L.

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (Tatschi árok, Faberrét) (p. 9.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 24.), Caricetum fuscae (p. 25.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (ined.): Deákkút, Fáberrét, Tacsi-árok, Köveshát – Poloskabérc, Mészverem, Zsilip-árok, Ágfalva utáni nedves réteken (1955).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
SCHRATT – CECH. (ined., WU): Selitzagraben (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.): Jó állapotú lápréteken (Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, Harka alatti rétek, Harka É-i szélének kis láprétje) kis egyedszámban fordul elő.

1935. **Carex sylvatica** HUDS.

a. WALLNER (1903): Hegyek erdeiben (Deákkút) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben. Sopron mellett Deákkút (Lyc. exs.)!! (p. 469.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
KÁRPÁTI (1949): A Brennbergi völgy és a Tacsi-árok erdős helyein (p. 78.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva mellett Loos-patak (p. 469.).
TRAXLER (1964): Im Ödenburgergebirge häufig, so im Dachsgraben, bei Sieggraben (p. 16.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben, égerligetekben, nyiladékokon és kocsinyomokban, vízállásos helyeken a hegység egész területén gyakori.

1938. **Carex michelii** HOST

Herb.:

a. „In dumetis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„In dumetis supra Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomtól az Erdei iskola felé vezető út mentén levő kis tisztáson (p. 78.).
KÁRPÁTI (1954): Sopronbánfalvánál az Erdei malom felett (p. 75.).
CSAPODY (1955): Erdei malom felett gneiszen (p. 38.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Borsó-hegy D-i fele és Felső-Tödl Ny-i pereme, mindkét helyen nyíltabb, füves tölgyesben (2000); a Harkai-kúp spontán cserjésedő lábrészein (2001); a bánfalvi Hosszú-hegy D-i oldalán (valószínűleg azonos a KÁRPÁTI-féle első lelőhellyel); a harkai Fillér-erdő száraz erdőszegélyein többfelé; a Kánya-szurdok É-i oldalán a 340 m-es magaslat alatt; a harkai Szöglet-földek füves tölgyesében (2002) (16. ábra).

1939. **Carex pilosa** SCOP.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Brennberg, 1843-47 között (p. 108.).
SZONTAGH (1864): In silvis et nemoribus ad Sopronium (p. 473.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges (pl. Deákkút) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék erdeiben. Sopron (SZONTAGH)!! (p. 469.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 13., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORD (ined.): Gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, bükkösökben típusképző, helyenként (pl. elfüvesedett részeken) tömeges. A várisi hegységrész mészkerülő jellegű állományaiban, különösen ott, ahol antropogén hatásra jelentős a talajerózió, ritkább.

1940. **Carex distans** L.

a. GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Sopron mellett (SUPANEC)!! (p. 468.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
c. TÍMÁR (ined.): Harka, Ösvény-földek (társulásalkotó is).
KIRÁLY (ined.): Nagyzuhatag, határsávi nedves foltokon (1997); Ágfalva, Arbesz-rét, Liget-patak-menti rét, lápréteken (1999-2003).

1941. **Carex hostiana** DC. [Syn.: *C. hornschuchiana* HOPPE]

a. GOMBOCZ (1906): Nedves, mocsaras réteken. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 468.).
b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, lápréten állományalkotó (2000-2003, HKG).

1942. **Carex flava** L.

Herb.:

a. „In pratis humidis vallis Hidegvíz-völgy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„In pratis paludosis vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Nedves réteken (Taschi árok, Faberrét) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken. Sopron mellett a Tatschy-árokban (WALLNER) (p. 469.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
CSAPODY (1949): A Hidegvíz-völgyben a Vadásztanyával szemben (p. 150.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

1943. **Carex lepidocarpa** TAUSCH [Syn.: *C. flava* L. subsp. *lepidocarpa* LANGE, *C. viridula* MICHX. subsp. *brachyrrhyncha* (ČELAK) B. SCHMID]

a. SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.), Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
b. TRAXLER (1962): Dachsgraben (p. 12.).

{1944. **Carex oederi** RETZ. [Syn.: *C. serotina* MÉRAT, *C. viridula* MICHX.]
a. SOÓ (1973): Sopron? (p. 249.). Megj.: Sopron környékén csak a Laitaicumban ismert, mai előfordulása ott kérdőjeles.}

1945. **Carex hordeistichos** VILL.
a. WALLNER (1903): Árkokban, mocsárokban, pocsolyákban (pocsolya a Meskoréten, Faraktár) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken Sopron mellett (WALLNER) (p. 468.).

{1947. **Carex pseudocyperus** L.
a. GOMBOCZ (1906): Ingoványokban. Sopron mellett (SUPANEC) (p. 468.). Megj.: Feltehetően nem hegységbeli részekre vonatkozik, ma is csak a Tómalmoknál (Laitaicum) tudunk előfordulásáról.}

/ 1948. **Carex rostrata** STOKES in WITH. [Syn.: *C. inflata* auct.]
c. SZMORAD (1997): Muck, másodlagos égeres láperdőben (p. 305.). Megj.: A faj e hegységbeli adata téves, valójában *C. vesicaria.* /

1949. **Carex vesicaria** L.
Herb.:
b. „In pratis paludosis infra Lépesfalva" (GOMBOCZ E., 1904, HBP)
Lit.:
a. WALLNER (1903): Mocsárokban, erdők nedves helyein (Faberrét) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Mocsarakban, vizes helyeken. Sopron mellett (SUPANEC), Lépesfalva fölött a soproni hegységben (p. 468.).
b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva fölött a soproni hegységben (p. 468.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
c. SZMORAD (1997, sub nomine *C. vesicaria*): Muck, másodlagos égeres láperdőben (p. 305.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét legmélyebb részein (1999-2000); a Fáber-rét legnedvesebb foltján (2001); Liget-patak menti rét (2002), az Új-rét kis égerlápjában (2003).

1950. **Carex acutiformis** EHRH. [Syn.: *C. paludosa* GOOD.]
a. WALLNER (1903 sub nomine „*C. paludina* GOOD."): Mocsáros réteken, árkokban, mocsárok mellett (Varis) (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Ingoványokban. Sopron mellett Varis (WALLNER) (p. 468.).
CSAPODY (1964): In Erlenauen (Kányaszurdok, Tolvaj- und Kövesárok) (p. 53.).
c. TÍMÁR (ined.): Harka (Magas-rétek, Kecske-patak menti égeres széle, Ösvény-földek) (1997).
KIRÁLY (ined.): Az Arbesz-rét, a Liget-patak menti rét és a Fáber-rét nedvesebb részein társulásalkotó (2000-2001).

1951. **Carex riparia** CURT.
a. WALLNER (1903): Álló vizekben és mocsárokban (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Állandó mocsarakban (p. 468.).
CSAPODY (ined.): Hidegvízvölgy (1956).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
c. TÍMÁR (ined.): Harka (Ösvény-földek, magassásosban).
KIRÁLY (ined.): A harkai vasútállomással szemben, nedves réten (2000); az Arbesz- és Fáber-rét nedvesebb részein (2001), Széles-hát, nedves rakodó vízállásán (2002).

{1952. **Carex melanostachya** WILLD. [Syn.: *C. nutans* HOST]
a. SOÓ (1973): Sopron (p. 255.). Megj.: Soproni adata a Kőhidai-medencére vonatkozik. }

1954. **Carex hirta** L.
a. WALLNER (1903): Nedves helyeken gyakori (p. 9.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken (p. 468.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 156.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Nedves réteken, árokpartokon, rakodókon, üde gyomtársulásokban a hegység belsejében és a Soproni-medencében is gyakori.

Commelina communis L.
c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén, falak tövén, falrepedésekben elvadulva (pl. Csengeri utca) (1998).

Bromus carinatus HOOK. et ARN. [Syn.: *Ceratochloa carinata* (HOOK. et ARN.) TUTIN]
c. KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Sopron belterülete, Győri út, járdaszéli, néhány fajból álló gyomtársulásban, homokos talajfelszínen néhány példány (1997, HKG) (p. 239.).

1955. **Bromus ramosus** HUDS. [Syn.: *B. asper* MURR, *B. serotinus* BENEKEN, *Zerna ramosa* LINDMAN]
Herb.:
a. „In quercetis ad Tatschy-árok" (KÁRPÁTI Z., 1932, HBP)
Lit.:
a. WALLNER (1903): Erdőkben, utak és sövények mellett (Varis) (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Árnyékos erdőkben. Harka (p. 465.).
SOÓ (1973): subsp. *ramous* (= *B. ramosus* s. str.): Sopron (p. 263.).
b. GOMBOCZ (1906): Nyék, Lépesfalva (p. 465.).
c. KIRÁLY (ined.): A hegység belső részeinek bükköseiben, üde erdőszegélyeiben, a *B. benekenii*-nél jóval ritkább. Lelőhelyei: Nyíres (útrézsűn), Ó-Brennberg (Havas-bérc DK-i oldalán), Rámel-árok oldalain Görbehalom és Brennberg között, Görbe-halom tetőrésze (2001).

1955/a. **Bromus benekenii** (LANGE) TRIMEN [Syn.: *B. ramosus* HUDS. subsp. *benekenii* (LANGE) LINDB. fil., *Zerna benekenii* (LANGE) HOLUB]
a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben (p. 465.).
SOÓ (1973): Sopron (p. 263.).
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalz-steigriegels) (1989).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben és bükkösökben (fenyővel elegyített foltokon is), főleg ligetes, félszáraz-üde foltokon a hegységben sokfelé előfordul.

1956. **Bromus erectus** HUDS. [Syn.: *Zerna erecta* (HUDS.) S. F. GRAY]

a. WALLNER (1903): Réteken, dombok, utak mellett (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Száraz dombokon. Sopron, Varis, harkai erdő (p. 465.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY (ined.) A hegység belseje, valamint a Soproni-medence félszáraz gyepjeiben és kiszáradó láprétjein szórványosan, kis egyedszámban, erősen visszaszorulóban (pl. Somfalvi-dűlő, Ikva-menti rét, Harka alatti rétek, Arbesz-rét, Hidegvíz-völgy rétjei).

1958. **Bromus inermis** LEYSS. [Syn.: *Zerna inermis* (LEYSS.) LINDMAN]

a. SZONTAGH (1864): Ad vias, in collibus frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Mindenütt útszéleken, gyepen (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Füves helyeken, utak mellett. Sopron mellett (SUPANEC)!! (p. 465.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét feletti mesgyéken (2000); bánfalvi gesztenyés mesgyéin, Nándormagaslat (útszélen) (2002), egyébként a Soproni-medence mesgyéin, útszélein nem ritka (pl. a vasút mellett végig).

1960. **Bromus sterilis** L. [Syn.: *Anisantha sterilis* (L.) NEVSKI]

a. WALLNER (1903): Mindenütt törmeléken, kopár helyeken, falakon, utak mellett (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt, romtalajon, utak mellett közönséges (p. 465.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Települések belterületén, útszéleken, a hegységperem bolygatott erdeiben gyakori faj.

1961. **Bromus tectorum** L. [Syn.: *Anisantha tectorum* (L.) NEVSKI]

a. SZONTAGH (1864): In agris, ad viarum margines frequentissimus (p. 472.).
WALLNER (1903): Száraz lejtőkön, falakon, törmeléken (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Kopár, terméketlen helyeken, falakon, tetőkön gyakori (p. 465.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, extenzív parcellákon (2003).

*1962. **Bromus arvensis** L.
a. SZONTAGH (1864): In agris, inter segetes frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Vetések között, ugarföldön (p. 7.).

1963. **Bromus racemosus** L:
a. WALLNER (1903): Réteken, nem gyakori (p. 7.).
c. KIRÁLY (ined.): Harka, a vasútállomással szemben nedves réten (2000).

1964. **Bromus commutatus** SCHRAD. [Syn.: *B. racemosus* L. var. *commutatus* (SCHRAD.) COSS. et DURIEU]
a. WALLNER (1903): Réteken, legelőkön, szántóföldek szélein imitt-amott (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, legelőkön, szántóföldek szélén itt-ott. Sopron mellett (WALLNER) (p. 465.).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva és Sopron között a vasút mentén (2003), a Soproni-medence szántóin valószínűleg még többfelé előfordul.

1965. **Bromus mollis** L. [Syn.: *B. hordaceus* L. subsp. *hordaceus*]
a. WALLNER (1903): Réteken, pázsitos helyeken, lejtőkön, mesgyéken közönséges (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, napos dombokon közönséges (p. 465.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Települések belterületén, füves rézsűkön, üde gyomtársulásokban a Soproni-medencében gyakori, de a hegység belsejében (pl. István-akna) is előkerült.

*1966. **Bromus squarrosus** L.
a. SZONTAGH (1864): Ad sepes (p. 472.).

1967. **Bromus japonicus** THUNB. [Syn.: *B. patulus* M. et K.]
a. WALLNER (1903): Vetés között, szántóföldek szélein (az Odor-féle Löwer mellett) (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC), a lőverekben (WALLNER) (p. 465.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

*1968. **Bromus secalinus** L.
a. SZONTAGH (1864): Inter segetes frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Közönséges; subsp. *velutinus* (SCHRAD.) JANCHEN: nagyon ritka (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon gyakori; f. *polyanthus* BECK: Sopron körül igen ritka (WALLNER) (p. 465.).

1969. **Brachypodium pinnatum** (L.) P. B. s. str. [excl. *B. rupestre* (HOST) ROEM. et SCHULT.]

a. WALLNER (1903): Bokros dombokon, mesgyéken és sövények mellett (Löwerutak) (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Száraz dombokon, Sopron mellett, Harka (pp. 465-466.).
KÁRPÁTI (1949): Az Erdei malomtól az Erdei iskola felé vezető út mellett lévő tisztáson (p. 170.).
KÁRPÁTI (1956): Am Abhang zwischen Erdei malom und Erdei iskola (p. 289.).

b. GOMBOCZ (1906): Németkeresztúr, Nádasd (p. 466.).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
SAUBERER – STARLINGER (ined., WU): Erlengraben NW Neckenmarkt (1990).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.) A Soproni-medence láprétjeinek magasabb pontjain társulásalkotó (pl. Somfalvi-dűlő, Ikva-menti rét, Liget-patak menti rét). A hegység belsejében réteken a Hidegvíz-völgyben, Tacsi-árokban és a Rák-patak mentén az Ifjúsági-tábornál, továbbá száraz tölgyes fragmentumokon érdekes módon a hegység belső részein is, pl. Ház-hegytől délkeletre húzódó gerincen (1997); Borsó-hegy gerince és keleti oldala (1998) (leg. SZMORAD); Alsó-Tödl, Új-hegy D-i letörése, Poloskás-bérc gerince, Havas-bérc D-i gerincrésze, brennbergi focipálya feletti csúcs, Vadkan-bérc csúcsa, Borsó-hegy D-i része, Felső-Tödl (2001); Hosszú-hegy, Fáber-réttől D-re, Haraszt-lejtő, Fillér-erdő (2002) (leg. KIRÁLY).

1970. **Brachypodium rupestre** (HOST) R. et SCH.

b. TRAXLER (1964): Linksufrige Hangwiese am oberen Marzer Bach. Auf dieses Vorkommen wurde ich von H. MELZER hingewiesen (p. 17.).
JANCHEN (1977): Ödenburger Gebirge, Sieggrabener Einschnitt (TRAXLER 1964) (p. 501.).

1971. **Brachypodium sylvaticum** (HUDS.) R. et SCH.

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben Sopron mellett, Vadászlak, Harka (p. 465.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Németkeresztúr (p. 465.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, bolygatott lomberdőkben ill. fenyőtelepítésekben is, inkább csak szálanként, szórványosan.

1973. **Festuca ovina** L. [incl. subsp. *guestphalica* (BOENN. ex RCHB.) K. RICHT.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis siccis ad Sopronium (p. 472.).
WALLNER (1903): Homokos, napos helyeken közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, napos helyeken, erdőkben a hegyes vidéken (p. 464.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Rákpatakvölgy, Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
CSAPODY (ined.): Hermes-domb (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Sánc-hegy, acidofil tölgyesben (levélmetszet alapján vizsgált példány, 2001, HKG).

1981. **Festuca valesiaca** SCHLEICH. ex GAUD.

a. CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

c. KIRÁLY (ined.): Liget-patak menti rét szárazabb kiemelkedésein (2002).

1982. **Festuca rupicola** HEUFF. [Syn.: *F. hirsuta* HOST, *F. sulcata* (HACK) NYMAN]

a. GOMBOCZ (1906): Száraz, füves helyeken, dombokon (p. 464.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp, Harkai-plató, Ezüst-hegy száraz gyepjeiben, de valószínűleg a hegységperem száraz, acidofil tölgyeseiben is részben ez a faj fordul elő.

1983. **Festuca pseudovina** HACK. ex WIESB.

a. KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík, „Festucetum pseudovinae" (p. 299.).

c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-plató taposott, száraz gyepjeiben többfelé (2001), Kövesárok felett erdészeti út szélén; Ágfalva és Sopron között útszéleken (2003).

1984. **Festuca heterophylla** LAM.

a. WALLNER (1903): Hegyek árnyékos rdeiben, ritkább (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben a hegyvidéken (WALLNER) (p. 464.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
KÁRPÁTI (1954): Sopron körül biztosan terem a Sopronbánfalva mellett húzódó brennbergi völgy gyertyános-tölgyesében (p. 75.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Száraz mészkerülő tölgyesekben és gyertyános-tölgyesekben, meglehetősen szórványosan, kis egyedszámban, főleg a hegység külső területein. Feljegyzett adatai: Ifjúsági tábor feletti oldal, Új-hegyi lépcső D-i letörése, Hermes-domb csúcsa, Görbe-halom tetőrésze, Alsó-Tödl, Vadkan-bérc,

Sörházdomb, Borsó-hegy D-i oldala és tetőrésze, Bögöly-hegy, Hosszú-hegy, Sánc-hegy, Vas-hegy Ny-i oldala, Haraszt-lejtő, Szarvas-hegy, Garas-erdő, Fillér-erdő, harkai lőtér felett.

1985. **Festuca rubra** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis siccis ad Sopronium (p. 472.).
WALLNER (1903): Laza, homokos talajon, mesgyéken, erdők szélén (Varis alján) (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Erdős helyeken, réteken gyakori; subsp. *planifolia* (TRAUTV.) JIRÁSEK (sub nomine var. *planifolia* HACK.): Brennberg (p. 464.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): subsp. *planifolia* (TRAUTV.) JIRÁSEK: Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.).
CSAPODY (ined.): Hidegvízvölgyi réteken, Hermes-domb (1983).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Réteken helyenként társulásalkotó (a belső völgyekben és a hegylábon egyaránt), de előfordul bolygatott, nem túl száraz gyepekben, rézsűkön, árokszéleken is.

1986. **Festuca gigantea** (L.) VILL. [Syn.: *Bromus giganteus* L.]

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos, nedves helyein nem ritka (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, nedves helyeken. A soproni hegységben (SUPANEC), Deákkút, Asztalfő (p. 464.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
KÁRPÁTI (1949): A Tolvajárokban, patak mentén (p. 170.).
CSAPODY (1964): „Beim Schnittpunkt der Linien XXV und XIX", Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 464.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Égerligetekben, völgyalji bükkösökben, lucosokban, árnyas erdei utakon a hegységben szórványos, feljegyezve: Loos-oldal, Hidegvíz-völgy, István-akna, Köves-árok, Nándor-magaslat, Károly-magaslat, Ágfalvi-erdő, Rák-patak mente, Havas-bérc, Rámel-árok, Felső-Tödl, Vadkan-árok, Hermes-árok (leg. KIRÁLY), Brennbergi-tározó déli partja, Füzes-árok, Nagyfüzes, Köves-árok határközeli vége, Zsilip-árok (leg. SZMORAD).

1987. **Festuca arundinacea** SCHREB. [Syn.: *F. elatior* L. subsp. *arundinacea* (SCHREB.) HACK.]

b. MELZER (ined., WU): subsp. *uechtritziana* (WIESB.) HEGI: Rudolfsquelle N Deutschkreutz (1962).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét, lápréten és magassásosban (2000-2003).

1988. **Festuca pratensis** HUDS. [Syn.: *F. elatior* L. p. p. et s. str.]

a. WALLNER (1903): Réteken igen közönséges (p. 16.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, kaszálókon, Sopron mellett (SUPANEC) (p. 464.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység és a hegyláb üde rétjein, árokszélein gyakori, bolygatástűrő faj.

1989. **Festuca altissima** ALL. [Syn.: *F. sylvatica* (POLL.) VILL.]

Herb.:

a. „In dumetis humidis silvis Hercegi-erdő supra pag. Brennbergbánya" (KÁRPÁTI Z., 1941, HBP)
„In silvis vallis Rákpatak ad Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1952, HBP)

Lit.:

a. SOÓ (1980): Soproni-hegység (p. 148.).
c. KIRÁLY (ined.): A Tolvaj-árok völgylábain számos helyen, továbbá az Ultra ÉK-i előterének egyik völgyében, szivárgóvizes bükkösökben (2001), a Seprőkötő-hegy tetőrészén pangóvizes vörösfenyvesben (2002).

1990. **Festuca drymeia** M. et K. [Syn.: *F. montana* M. B.]

a. BOROS (ined.): Hidegvíz-völgy (a kéziratban Rák-patak völgye néven, de a leírásból egyértelműen kiviláglik a pontos helyszín) (1952).
CSAPODY (1964): Károlymagaslat, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
b. TRAXLER (1985): Wald nördlich von Kalkgruben (p. 29.).
c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, telepített lucosokban, egy esetben mészkerülő tölgyesben. Általában szórványos megjelenésű, csak a Hidegvíz-völgy belső területein (Roth-ház, Asztalfő) fordul elő nagyobb tömegben. Feljegyezve: III. halom teteje, Rideg-bérc (1995, leg. TÍMÁR); a Garas-erdő és a Kettős-árok között, Füzes-árok, Haraszt-lejtő (1997); Liget-erdő, Zsilip-árok, Loos-oldal, Hidegvíz-völgy (Asztalfő, Három-oszlop, Vörös-bérc, Vörös-árok, Rideg-bérc déli lába), II-IV. halom, Magas-bérc, Vadkan-árok felső vége (1998) (leg. SZMORAD); az Ágfalvi-erdő több pontján gyertyános sarjerdőkben nagyobb telepeket alkot (2001), Nap-hegy É-i oldala, Kettős-árok, gyertyánosokban nagy foltokat alkot (2002) (leg. KIRÁLY).

Megj.: GOMBOCZ (1906: 464) *Festuca duriuscula* L.-ja biztonsággal egyik hazai taxonnal sem azonosítható.

1991. **Vulpia myuros** (L.) C. C. GMEL. [Syn.: *Festuca myuros* L.]

Herb.:

a. „In silvulicis prope pag. Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1936, HBP)
„In apricis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)
„In incultis inter Sopron et Harka" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1934): Sopron mellett a Nándormagaslaton és Sopronbánfalván az Erdei malom melletti kőfejtő körül (p. 175.).
b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960, 1961).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).

GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét közelében, parlagon; Harkai-plató, a Gida-patak feletti siskanádas parlagok felszaggatott részein (2000); a Kis-Ultra körül futó szerpentin út padkáján nagy számban (2001); Isten-széktől nyugatra határsávi úton (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001); I. halom, Szarvas-hegy, Seprőkötő-hegy, Bika-rét, Nyíres, Tövis-süveg, Nagyfüzes, Ház-hegy, Tölgyes-mocsár, Várhely, Kettős-árok és Házhegy-árok közötti gerincen, vágások szélén pionír pásztákon helyenként nagy számban (2002, HKG). Lehetséges, hogy 2002-2003-as tömeges megjelenései az évek igen száraz időjárásával magyarázhatók.

1992. **Vulpia bromoides (**L.) GRAY [Syn.: *Festuca dertonensis* A. et G.]

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1961).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube (1971).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): A Nyíres és a Seprőkötő-hegy között, a műszaki zár pionír pásztáján, *Vulpia myuros*-szal együtt jelentős számban (leg. KIRÁLY G. – FARKAS S., 2002-2003, HKG).

Megj.: WALLNER (1903: 42) *Vulpia ciliata* LAM.-ja nem azonosítható.

1993. **Glyceria maxima** (HARTM.) HOLMBERG [Syn.: *G. spectabilis* M. et K., *G. aquatica* (L.) WAHLBG.]

a. SZONTAGH (1864): In aquis stagnantibus, ad rivulos frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Vízárkokban (Uszoda) (p. 18.).

b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).

c. KIRÁLY (ined.): Az Ikva mentén Sopron belterületén több ponton állományalkotó (2000); Harkától délre a Kecske-patak mentén ill. a határközeli árkok szélein (leg. KIRÁLY – VIDÉKI, 2001).

1994. **Glyceria fluitans** (L.) R. BR.

a. SZONTAGH (1864): In aquis stagnantibus, ad rivulos frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Pocsolyákban, patakokban, erdők nedves helyein közönséges (p. 17.). Megj.: ez legfeljebb a Fertő-medencére igaz!
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.). Megj.: az adat feltehetően a *G. plicata*-ra vonatkozik.

c. KIRÁLY (ined.): Az Új-rét égerlápjában (2003).

1995. **Glyceria plicata** FR. [Syn.: *G. notata* CHEVALL]

a. GOMBOCZ (1906): Mocsaras helyeken. Harka; a soproni hegységben (p. 464.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Patakok mentén, erdei utak kocsinyomaiban, nedves erdei mélyedésekben gyakori, helyenként társulásalkotó faj (1997-2004, HKG).

1995/a. **Glyceria declinata** BRÉB.

b. MELZER (1962): Lackenbach (p. 197.).
TRAXLER (1967b): Lackendorf (p. 148.).
JANCHEN (1977): Sieggraben-Bach östlich von Sieggraben (G. TRAXLER, 1964) (p. 680.).

1997. **Puccinellia distans** (JACQ.) PARL. [Syn.: *Atropis distans* GRISEB. ex LEDEB.]

a. WALLNER (1903): Gyepes helyeken, utak, házak mellett közönséges (Furth-rét, Kórház-utcza) (p. 17.).
KÁRPÁTI (1954): Sopronban a Brennbergi-országút mentén a laktanyák körül adventivként találtam meg (p. 75.).
PRISZTER (1960): Sopron (KÁRPÁTI 1954) (p. 276.).

b. GOMBOCZ (1906): Német-Keresztúr mellett (p. 463.).
MELZER (ined., WU): Rudolfsquelle N Deutschkreutz (1961).

c. KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Sopron környékén, feltehetően az utak sózása miatt, számos út padkáján megtelepedett (pl. Brennbergbánya és Hermes között) (p. 241).
KIRÁLY (ined.): Az utak sózása révén terjed, így a 84-es út mentén az útpadkán végig, Sopron belterületén pl. Csengeri utca; Ágfalva és Sopron között az országút mentén, a hegység belsejében pl. Brennberg és Hermes között az útszélen (HKG). A harkai vasútállomással szemben, nedves parlagfolton, talán őshonos előfordulás (2004).

2000. **Sclerochloa dura** (L.) P. B. [Syn.: *Poa dura* L.]

a. WALLNER (1903): Száraz gyepen, utak szélén (Somfalvi út) (p. 35.).
b. SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-kúp alatt, taposott útszélen (2001).

2002. **Poa pratensis** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, pascuis frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Réteken, legelőkön közönséges (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Réteken gyakori (p. 463.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység és a Soproni-medence üde rétjein, bolygatott gyepjeiben, árokszélein sokfelé megtalálható.

2003. **Poa angustifolia** L. [Syn.: *P. pratensis* L. subsp. *angustifolia* (L.) GAUD.]

a. CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube; Wepperdorf, Eichenwald gegen Lackenbach (1960).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegységperem bolygatott gyepjeiben, akácosaiban néhány helyen (pl. Arbesz-rét szegélye).

2004. **Poa humilis** EHRH. ex HOFFM. [Syn.: *P. subcoerulea* SM., *P. athrostachya* OETTINGEN]

c. KIRÁLY (ined.): Taposott, üde nyiladékokon, gyepekben a hegységben és a hegylábon feltehetően sokfelé előfordul, biztos feljegyzése az Egyetemi Botanikus Kertből és a Récényi út mentéről van (2003, HKG).

2005. **Poa trivialis** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 109.).
SZONTAGH (1864): In pratis, pascuis frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Réteken, vízárkok mellett, bokrok között (Langenzeiler-graben) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, patakok mellett mindenütt gyakori (p. 463.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Nedves árkokban, magassásosokban, égerligetekben, bolygatott üde lomberdőkben a hegységben és a Soproni-medencében nem ritka.

2006. **Poa nemoralis** L.

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 109.).
HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein ad Sopronium (HITSCHMANN) (p. 472.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben közönséges; var. *firmula* GAUD.: a Deák-kúthoz vezető út szélén (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, árnyékos helyeken, soproni hegység (p. 463.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., tab), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 463.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység erdőterületén, főleg nyílt helyeken, vágásokon, nyiladékok mentén gyakori, helyenként tömeges faj.

2007. **Poa palustris** L. [Syn.: *P. fertilis* HOST]

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken, partokon, bokrok között (Zeugwald Harka felé) (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Nedves helyeken. A Zeug-erdőben Harka mellett (p. 463.).

CSAPODY (1964): f. *depauperata* (KIT.) A. et G.: Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.).
KEVEY (ined.): Hidegvíz-völgy a Vadászház mellett (1979).

c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Arbesz-rét (magassásosban) (2001, HKG), de nedves réteken feltehetően máshol is.

2009. **Poa compressa** L.

a. SZONTAGH (1864): In muris, lapidosis ad Sopronium frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Falak mellett, homokos talajon, erdők száraz helyein (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Mindenütt, utak mellett, parlagon (p. 463.).
KÁRPÁTI (1949): var. *langiana* (RCHB.) KOCH: „Ágfalvi-erdő", Klastromhegy, füves helyeken (p. 169.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. KIRÁLY (ined.): Taposott, erodált talajfelszíneken, másodlagos száraz gyepekben, pl. útrézsűkön, a műszaki zár és a határsáv vonalán a hegységben sokfelé megtalálható.

2010. **Poa badensis** HAENKE in WILLD.

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 323.). Megj.: Sopron körül a hazai oldalon csak a Laitaicumban ismert.

b. MELZER (ined., WU): Östlich von Ritzing (1962); Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).

2011. **Poa bulbosa** L.

a. WALLNER (1903): Mindenütt homokos gyepen, száraz dombokon, utak mellett (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, napos helyeken gyakori (p. 462.).

b. MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp, bánfalvi gesztenyések, erodált felszínű rézsűkön, szegélyeken (2001-2002).

2012. **Poa annua** L.

a. SZONTAGH (1864): In cultis, pratis, ad vias ubique (p. 472.).
WALLNER (1903): Mindenütt gyepes helyeken, mívelt és kopár talajon, utak, házak mellett (p. 29.).
GOMBOCZ (1906): Mindenütt közönséges (p. 462.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Az egész hegységben és hegylábon elterjedt, árnyas nyiladékokon, útszéleken, bolygatott állományok alatt.

2013. **Poa supina** SCHRAD. [Syn.: *P. annua* L. subsp. *supina* HEGI]

a. CHRTEK – ŽERTOVA (1965): Auf dem Weg im Tal Tacsi-árok, bei der Quelle Természetbarát-forrás; auf dem Weg in der Nähe der Faberwiese (Fáberrét) bei

der Ritzinger Strasse, SW von Sopron. Die Anzahl der Fundorte und auch der Exemplare in diesem Gebiet wird aber wahrscheinlich viel grösser sein, da die Art wegen der Ähnlichkeit mit *P. annua* verkannt wurde (p. 153.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
MELZER (1973): An einem Wiesenweg nördlich von Neckenmarkt in etwa 350 m Seehöhe, nahe dem „Kalten Bründl" bei 450 m (p. 109.).

c. CSAPODY (1993): A növényt először CHRTEK – ŽERTOVA (1965) közölte a Soproni-hegységből. További előfordulásai: Daloshegy, Károlymagaslat, Nagyfüzes, kocsinyom-társulásokban (p. 322.).
CSAPODY (ined.): A hegységben nedves utak mellett, kocsinyomban. Nagy-Füzes, János pihenő, Várhely – Madárárok.
TÍMÁR (1996a): Itteni előfordulása két cseh botanikus látogatása nyomán ismert, akik a Fáber-rét mellett a Természetbarát-forrásnál és a Récényi-út mellett találták meg. Nehéz elkülöníthetősége miatt elterjedése alapos vizsgálatot igényelne (p. 42.).
Megj.: A MTM Növénytárában nincs a fajról soproni bizonyító példány. 2001-2004 között tüzetes kereséssel sem találtam biztosan azonosítható *P. supina*-t az irodalmak által jelzett lelőhelyeken, így előfordulása további megerősítést igényel (KIRÁLY G.).

2014. **Briza media** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis ubique (p. 472.).
WALLNER (1903): Réteken és erdei pázsiton közönséges (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Réteken a hegyvidéken elterjedt (p. 463.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.), Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Üde és félszáraz réteken, ritkán felújításokon, a hegységben és a hegylábon szórványos, pl. szelídgesztenyések, Lőverek, Fáber-rét, Tacsi-árok, Harkai-kúp, Ágfalvi-rétek, Hidegvízvölgy rétjei, Ösvény-földek, Vadkan-gerinc.

2015. **Catabrosa aquatica** (L.) P. B. [Syn.: *Glyceria aquatica* PRESL]

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken (Uszoda) (p. 17.).

2016. **Dactylis glomerata** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias ubique (p. 472.).
WALLNER (1903): Réteken, utakon, mesgyéken, erdőkben közönséges (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, réteken igen gyakori (p. 462.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., 11., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.), Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vágásterületeken, tisztásokon, gesztenyésekben, erdőszegélyeken és más nyílt élőhelyeken közönséges növény, a törzsalak a f. *nigrescens* OBORNY és f. *flavescens* SCHROETER-rel együtt.

2017. **Dactylis polygama** HORVÁTOVSZKY [Syn.: *D. aschersoniana* GRAEBN.]

a. CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

b. TRAXLER (1961): In Laubwäldern bei Loipersbach (p. 18.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Wald zwischen Weppersdorf und Lackenbach (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidék ligetes gyertyános-tölgyeseiben, néhol bükkösökben, telepített fenyvesekben viszonylag gyakori.

2018. **Cynosurus cristatus** L.

a. WALLNER (1903): Réteken közönséges (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Réteken a hegyvidéken, Sopron, Bánfalva, Brennberg (p. 462.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompak (p. 462.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Kaszálóréteken, savanyú erdőszegélyeken, gesztenyésekben szórványos, pl. Fáber-rét, Tacsi-árok, Hidegvízvölgy valamennyi rétje, Liget-patak rétje, Arbesz-rét, gesztenyésekben és az Erdei malom fölött, Isten-széke, harkai Magas-rétek, Harkai-plató.

Cynosurus echinatus L.

Herb.:

a. „In hort. Erzsébetkert in opp. Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)

Lit.:

a. KÁRPÁTI (1932): Sopron, Erzsébetkert zwischen Gebüschen einige Exemplare (p. 5.).

2019. **Melica ciliata** L. [Syn.: *M. nebrodensis* PARL.]

a. SZONTAGH (1864): In collibus siccis ad Sopronium frequens (p. 471.). Megj.: Sopron környékén a hazai oldalon csak a Laitaicumban található.

b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.).

2020. **Melica transsylvanica** SCHUR

Herb.:

a. „In graminosis montis Kurucdomb ad Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1933, HBP)

Lit.:

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp kőfejtőjének udvarán, ill. a kúp alatti cserjés erdőszéleken elszórtan (2001).

2022. **Melica uniflora** RETZ.

a. WALLNER (1903): Erdők árnyékos helyein (Potschi) (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban. Sopron mellett (WALLNER, SUPANEC) (p. 464.).
SOÓ (1941): Varisi lucos, Rákpatakvölgy, lucosban (p. 9., tab.), Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A terület talán legjellegzetesebb, legnagyobb térfoglalású erdei fűféléje, mely elsősorban a keleti, kristályos palák által uralt rész félszáraz gyertyános-tölgyeseiben borít hatalmas területeket, de megvan bükkösökben, sőt telepített fenyvesekben is. Térfoglalását a termőhelyi adottságok mellett az is segítette, hogy a gyertyán ellen évtizedeken át folytatott „irtóhadjárat" nagy területeken alakított ki ligetes, árnyaló alsó lombkoronaszint nélküli, fényben viszonylag gazdag tölgyes állományokat.

2023. **Melica nutans** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, silvis umbrosis frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Réteken, erdők elejében nem ritka (p. 24.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, bokrok között (p. 463.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva (p. 463.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Ligetes, füves, erodált talajfelszínű gyertyános-tölgyesekben, meggyérített állományokban, meglehetősen szórványosan, a hegység külső és belső területein egyaránt. Lelőhelyei: Vörös-árok torkolata (1996); Hermes-akna, meddőhányón, határsávban (1998) (leg. SZMORAD), Loos-oldal, Liget-erdő, Bika-rét, Hosszú-hegy, Ágfalvi-erdő, Ifjúsági-tábor felett, Havas-bérc, Görbehalom DNy, Alsó- és Felső-Tödl (2001-2002, leg. KIRÁLY).

2029. **Sesleria uliginosa** OPIZ [Syn.: *S. caerulea* (L.) ARD.]

Herb.:

a. „In pratis humidis vallis Hidegvízvölgy prope pag. Ágfalva, 400 m" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„In pratis humidis ad lacum Békató prope opp. Sopron, 350 m" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Mocsáros réteken, dombokon (Mesko- és Faberrét) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken (p. 462.).

KÁRPÁTI (1938): Néhány példányát megtaláltam a Békató előtti réten a városligeti erdő mentén, nő a Tatschy-árokbn is Bánfalva mellett, Seslerietumra bukkantam a Hidegvíz-völgy egyik mellékvölgyének bejáratánál, nem messze a főiskolai vadásztanyától (p. 78.).

UJHELYI (1938): Sopron: Békató, Sopronbánfalva (Tatschyárok), Brennbergi völgy und Hidegvízvölgy zwischen Brennbergbánya und Ágfalva (KÁRPÁTI Z. in HKZ) (p. 134.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy (p. 158.).

b. MELZER (ined., WU): Rudolfsquelle N Deutschkreutz (1961, 1964).

TRAXLER (1963): Loipersbach (p. 14.).

BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).

GRIMS (ined., WU): Bei der Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1984).

c. HORVÁTH (1996): Vörös-árok torkolata (p. 50., térkép!).

TÍMÁR (1996a): A hegyvidék belsejéből eltűnőben van, utolsó hírmondóját ma még a Vörös-árok alján, egy útmenti kis foltban láthatjuk. Szerencsére Ágfalva és Harka körül több helyen még tömeges (p. 42.).

TÍMÁR (1996b): A hegység belső rétjeiről kipusztult, utolsó hírmondóját a Vörös-árok műútja mentén, 1 m^2-nyi foltban találtuk meg. A legutóbb közölt lelőhelyein kívül (CSAPODY 1993) nagy mennyiségben, társulásalkotóként van jelen a Kecske-patak alsó folyása mentén, részben természetes állapotú, részben művelt réteken (leg. SZMORAD – TÍMÁR), valamint szórványosan, kiszáradó láprétbe keveredve az Ikva-menti réten (leg. TÍMÁR) (p. 352.).

TÍMÁR – SZMORAD (1996): A hegység belső rétjeiről kipusztult, utolsó hírmondóját a Vörös-árok műútja mentén, 1 m2-nyi foltban találtuk meg. A legutóbb közölt lelőhelyein kívül (CSAPODY 1993) nagy mennyiségben, társulásalkotóként van jelen a Kecske-patak alsó folyása mentén, részben természetes állapotú, részben művelt réteken (leg. SZMORAD – TÍMÁR), valamint szórványosan, kiszáradó láprétbe keveredve az Ikva-menti réten (leg. TÍMÁR) (p. 22.).

TÍMÁR (ined.): Liget-patak menti rétek (a patak mindkét oldalán, nagy mennyiségben), Harkai láprét (hektáros nagyságrendben), Harka mellett a Kecske-patak mentén (3 foltban), Harka Ösvény-földek, Arbesz-rét (leg.: SZMORAD F. – VARGA T., főleg az északi végében), fenti helyeken társulásalkotóként is (1994-1996).

IVANCSICS (1997): Liget-patak menti rétek, Arbesz-rét, Harkai-rét (pp. 278-279.).

Lásd 45. ábra!

2030. **Lolium perenne** L.

a. SZONTAGH (1864): In pratis, ad vias ubique (p. 472.).

WALLNER (1903): Réteken, utak, mesgyék mellett; var. *tenue* (L.) SM. et m. *ramosum* SM.: ritkább (p. 22.).

GOMBOCZ (1906): Romtalajon, utak mellett igen közönséges (p. 466.).

c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegység és a medence taposott gyomtársulásaiban, füves útrézsűin, bolygatott üde gyepjeiben gyakori.

2031. **Lolium multiflorum** LAM.

a. WALLNER (1903): subsp. *italicum* (A. BR.) VOLK: Csak kertekben (p. 22.).
b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Nördliche Umgebung von Ritzing (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén (Ady E. út, Csengeri utca), gyomtársulásban; az Ifjúsági táborral szemben útszéli árokban (2000-2001).

2032. **Lolium temulentum** L.

Herb.:

a. „Inter segetes ad Harka" (GOMBOCZ E., 1902, HBP)

Lit.:

a. SZONTAGH (1864): In agris ad Undrovác (p. 472.).
WALLNER (1903): Nyári vetés között (p. 22.).
GOMBOCZ (1906): Vetés, gabona között a síkvidéken. Harka, Bánfalva (DECCARD), Sopron (SZONTAGH) (p. 466.).
CSAPODY (ined.): Harkai kúp (1970).
b. GOMBOCZ (1906): Nyék (p. 466.).

2034. **Molinia coerulea** (L.) MOENCH s. l. [excl. *M. arundinacea* SCHRANK]

a. WALLNER (1903): Erdők nedves helyein és mocsáros réteken (p. 25.).
SOÓ (1941): Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
KÁRPÁTI (1949): Ágfalva – Lépesfalva, nedves réteken; subsp. *altissima* (LINK) DOM.: az Istenszéke alatti fiatalosban (p. 169.).
b. GOMBOCZ (1906): Ritzingi bánya (p. 464.).
TRAXLER (1961): Rohrbach (p. 18.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Üde és kiszáradó lápréteken helyenként állományalkotó (leginkább a Soproni-medence ill. a hegységperem rétjein), de visszaszorulóban. Lelőhelyei: Liget-patak mentén, az Arbesz-réten, Ikva-menti-réten, Somfalvi-dűlőben társulásalkotó, továbbá Hidegvíz-völgy maradvány rétjei, Harkai-rét, Fáber-rét.

2034/a. **Molinia arundinacea** SCHRANK [Syn.: *M. coerulea* (L.) MOENCH subsp. *altissima* (LINK) DOMIN, subsp. *arundinacea* (SCHRANK) H. PAUL, subsp. *litoralis* (HOST) BR.-BLANQ.]

a. GOMBOCZ (1906): Erdőkben. Sopron, Bánfalva, Brennberg (p. 464.).
CSAPODY (1949): A Köves-árok irtásában (p. 149.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum (tab.).
b. TRAXLER (1961): Loipersbach (p. 18.).
JANCHEN (1977): Auf dem Dachsriegel bei Sieggraben (p. 698.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing (1989).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Erdőszéleken, ligetes állományokban, határsávi fiatalosokban, főleg változó vízhatású termőhelyeken. Lelőhelyei: Dalos-hegy, Kánya-szurdok, harkai lőtér felett, Új-hegy, Károly-

magaslat, Tövis-süveg, Tövis-süveg és a Kettős-árok közötti gerinc, Városligeti-erdő, Zsilip-árok, Borsó-hegy, Hosszú-hegy, Nándormagaslat, Ágfalvi-gesztenyések, Istenszéke felett.

{2035. **Agropyron pectinatum** (M. B.) R. et SCH. [Syn.: *A. cristatum* auct. eur. non. (L.) P. B., *A. pectiniforme* (M. B.) R. et SCH.]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 348.). Megj.: Sopronra vonatkozó régi irodalmi közlései nincsnek. Újabban a város laitaicumi peremén előkerült (lásd KIRÁLY – KIRÁLY 1999), de 2000-ben ottani élőhelye megszűnt.}

2036. **Agropyron caninum** (L.) P. B. [Syn.: *Elymus caninus* (L.) L., *Roegneria canina* (L.) NEVSKI, *Triticum caninum* L.]

a. WALLNER (1903): Patakok partján, nedves helyeken, bokrok között (Deákkúti út) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, árnyékos, nedves helyeken. Sopron körül mindenütt (p. 466.).
KÁRPÁTI (1938): Sopronbánfalva mellett az Erdei malom feletti erdőben (p. 78.).

c. KIRÁLY (ined.): Égerliget a Tauscherbach mellett, Fillér-erdő gyomos-akácos szegélyein, a Kecske-patak alsó folyása mellett gyertyános-akácosban (2002).

2037. **Agropyron repens** (L.) P. B. [Syn.: *Elymus repens* (L.) GOULD., *Elytrigia repens* (L.) DESV. ex NEVSKI, *Triticum repens* L.]

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken, utak, sövények mellett, mesgyéken (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, terméketlen talajon gyakori (p. 466.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. KIRÁLY – SZMORAD: Vágásterületeken, parlagokon, szőlőkben, és egyéb mérsékelten vagy erősebben bolygatott hegységperemi élőhelyeken gyakori, néhol tömeges.

2038. **Agropyron intermedium** (HOST) P. B. [Syn.: *A. glaucum* (DESF.) R. et SCH., *Elymus hispidus* (OPIZ) MELDERIS, *Elytrigia intermedia* (OPIZ) MELDERIS, *Triticum glaucum* DESF.]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (JEMELKA és HÄHNEL) (p. 109.).
WALLNER (1903): Dombokon, lejtőkön, útszéleken, patakok partjain elszórodottan (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Száraz, homokos helyeken. Sopron mellett (SUPANEC), Harka (p. 466.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).

c. LANTOS (2000): A hegység DK-i lábánál, Sopron községhatárban, a Harkai-kúptól Ny-ra, a Brand-majortól néhány száz méterre D-re, a Gida-patak oldalrézsűjén (p. 369.).
KIRÁLY (ined.): Hidegvíz-völgy rétjén a Tepper-tanya alatt nagy számban; subsp. *trichophorum* (LINK) SOÓ: a Harkai-platón (2001).

***Secale cereale** L.

a. SZONTAGH (1864): Colitur (p. 472.).
WALLNER (1903): Mívelik (p. 35.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, elvadul (p. 466.).

2042. **Hordeum murinum** L.

a. WALLNER (1903): Utak, falak mellett, törmeléken közönséges (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Romtalajon, utak mellett igen közönséges (p. 466.).
b. HITSCHMANN (1858): Kreutz (p. 224.).
c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Útszéli gyomtársulásokban – főként a hegység-peremi települések körül – gyakori.

Hordeum distichon L.

a. WALLNER (1903): Mívelik (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, különösen a hegyvidéken. El is vadul (SUPANEC) (p. 466.).

2043. **Hordeum hystrix** ROTH [Syn.: *H. geniculatum* ALL., *H. gussoneanum* PARL.]

a. KÁRPÁTI (1949): A Károlymagaslat alján levő fenyves erdei útjai szélén. Ezen síki növénynek itteni előfordulása igen érdekes, és nyilvánvalóan behurcolás következménye (p. 170.).

2045. **Hordelymus europaeus** (L.) JESSEN ex HARZ [Syn.: *Cuviera europaea* (L.) KOELER, *Elymus europaeus* L.]

c. CSAPODY (1993): Várhely, közvetlenül a kilátó előtt, gyertyános-kocsánytalan tölgyesben (Querco petraeae-Carpinetum) (p. 322.).
KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vadkan-árok, lucosban néhány tő (1996); Kovács-árok, bükkös állomány szélén néhány tő (1998) (leg. SZMORAD); Brennbergbánya D-i szélén a Kovács-árok felett, bükkösben (2001), a Várhely csúcsa alatt, attól kb. 50 m-re, lombelegyes bolygatott fenyvesben (a CSAPODY-féle lelőhellyel azonos, 2002, leg. KIRÁLY, HKG).

2047. **Phragmites australis** (CAVAN.) TRIN. et STEUD. [Syn.: *Ph. communis* TRIN.]

a. SZONTAGH (1864): In uliginosis frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Patakok, tavak, mocsárok mellett (Faraktár) (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Álló, folyó vizekben és nedves helyeken. A hegyvidéken Sopron mellett a Fáberréten (p. 462.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae (p. 22., tab.).
CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Árkokban, tócsákban, időszakos vízfolyásokban, nedves réteken, főleg a medence és a hegyláb területén, a hegységben alig, így pl. a Hidegvíz-völgyben, a Vadkan-árokban, az Asztalfő alatt, Rámel-árokban.

2050. **Nardus stricta** L.

Herb.:
a. „In pratis vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
Lit.:
a. WALLNER (1903): Erdők nedves rétjein (Faberrét) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Erdők nedves rétjein. Sopron mellett, Fáberrét (p. 466.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok rétjén (p. 170.).

b. TRAXLER (1964): Wiese am oberen Marzer Bach auf den beiderseitigen Hangwiesen, Waldwiese nächst Kote 533 (p. 17.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
JANCHEN (1977): Bei Sieggraben mehrfach (TRAXLER) (p. 701.).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).
c. CSAPODY (ined.): Hidegvízvölgyben, a laktanya mögött nedves réten, kiszáradt erdőszélen.

2051. **Aira caryophyllea** L. [Syn.: *Avena caryophyllea* WIGG.]
Herb.:
a. „In castanetis ad Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)
„In calluneto montis Harkai-csúcs" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
„In castanetis et calluneto montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
b. „In locis apricis, lapidosis ad Lakompak" (GOMBOCZ E., 1904, HBP)
Lit.:
a. WALLNER (1903): Száraz, gyepes, erdei dombokon (vörös fenyves a Varison *Calluna vulgaris* között) (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Napos, homokos, köves helyeken, főkép *Calluna*-val, Sopron-Varis (WALLNER) (p. 461.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok, a Sánchegy és az Erdei malom feletti gesztenyés Callunetum-ában (p. 169.).
KÁRPÁTI (1950a): Sopronbánfalva mellett a Sánchegy gesztenyésében Callunetum-ban igen ritka (p. 43.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai csúcs (p. 299.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae (tab.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
b. GOMBOCZ (1906): Lakompaki erdőkben (p. 461.).
MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).
MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960, 1961).
TRAXLER (1970): Weppersdorf, Lackendorf, in der Ebene und auf dem pannonischen Vorbergen des Ödenburger Gebirges um Neckenmarkt (p. 10.).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
c. KIRÁLY (ined.): A Harkai-platón mészkerülő gyepben néhány tő (2004, leg. KIRÁLY – NAGY A., HKG); a Fáber-réten (leg. NAGY A., 2004).

2052. **Aira elegantissima** SCHUR [Syn.: *A. capillaris* HOST, *A. elegans* WILLD.]
Herb.:
a. „In castanetis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)
Lit.:
a. SOÓ (1951): Sopron (p. 7.).
KÁRPÁTI (1954): Sopron környékén a Bánfalva feletti Sánchegy gesztenyésében fordul elő (p. 76.).

2053. **Deschampsia flexuosa** (L.) TRIN. [Syn.: *Aira flexuosa* L., *Avenella flexuosa* DREJER]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): var. *montana* (L.) GREMLI: Bánfalva, 1843-47 között (p. 108.).
HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Ferdinandshöhe ad Sopronium (p. 471.).
WALLNER (1903): Köves dombokon. Erdők száraz helyein (pl. a deákkúti út mellett) (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Erdőkben, irtásokban, napos, köves helyeken. Kristályos kőzeten mindenütt (p. 461.).
SOÓ (1941): Varisi lucos (p. 9., 11., tab.), Tacsiárok, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.), Dalárhegy, Vaccinietum myrtilli (p. 16., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lakompaki erdőkben (p. 461.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Degradált, kisavanyodó talajú, mészkerülő lomberdők és telepített fenyvesek, valamint hasonló jellegű pionír élőhelyek (útbevágások, határsáv, stb.) jellegzetes növénye. A mészkerülő tölgyesekben elterjedt típusalkotó, főként a várisi hegységrészen tömeges.

2054. **Deschampsia caespitosa** (L.) P. B. [Syn.: *Aira caespitosa* L.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis et locis humidis frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Mocsáros réteken, erdők nedves helyein néha tömegesen (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken a soproni hegységben (p. 461.).
CSAPODY (1964): Füzesárok bei Vadászforrás, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum (tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Pszeudoglejes, változó vízgazdálkodású talajon álló tölgyesek alatt, égerligetekben, mocsárréteken és más nedves-vizes élőhelyen a hegységben sokfelé él, de leginkább csak szálanként, nem társulásalkotó.

2055. **Holcus mollis** L.

a. WALLNER (1903): Erdők szélein (a Varis melletti szántóföldeken) (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Sopron körül (SUPANEC) (p. 461.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

2056. **Holcus lanatus** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein versus Sopronium (p. 471.).
WALLNER (1903): Réteken közönséges (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, erdei tisztásokon a hegyvidéken igen gyakori (p. 461.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): Üde és szárazabb (kisavanyodó talajú, sovány) hegyi rétek, erdőszegélyek és vágások gyakori növénye, pl. Bánfalva és Ágfalva közt, Harka mellett, Kecske-patak menti réteken, Magas-rétek, Tolvaj-árok torkolata, István-akna, a Rák-patak mentén végig minden réten.

2057. **Arrhenatherum elatius** (L.) J. et C. PRESL [Syn.: *A. avenaceum* (SCOP.) P. B.]

a. WALLNER (1903): Réteken közönséges, mívelik is (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, réteken igen gyakori (p. 461.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidék kaszálórétjein mindenütt gyakori, helyenként uralkodó faj, emellett előfordul vágásterületeken, útszéleken, néha nedves gyomtársulásokban, ill. a hegylábi települések belterületén is.

2058. **Trisetum flavescens** (L.) P. B. [Syn.: *T. pratense* PERS., *Avena flavescens* L.]

a. SZONTAGH (1864): In pratis ad Sopronium frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Száraz gyepen, utakon és erdők szélein közönséges (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék rétjein gyakori. Különösen a brennbergi völgyben (p. 461.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Hidegvíz-völgyben és a Rák-patak-mentén üde kaszálóréteken néhol társulásalkotó (pl. a Tepper-tanya alatt, az Ifjúsági-tábornál), a hegység külső részén már inkább csak szálanként, pl. Fáber-rét, Arbesz-rét.

2059. **Ventenata dubia** (LEERS) COSS. [Syn.: *Avena tenuis* MOENCH]

Herb.:

a. „In graminosis siccis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1948, HBP)
„In apricis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)
„In calluneto montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1950, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Napos dombokon és száraz réteken (Varis, Spangenerdő, Milchrambründl) (p. 6.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine „*V. avenacea* KOELER"): Száraz erdős helyeken Sopron mellett (SUPANEC) (p. 462.).
KÁRPÁTI (1949): A Sánchegyen (p. 169.).

b. MELZER (1960): Im Sandgebiet von Lackendorf (p. 195.).
MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960, 1961).

2060. **Avena fatua** L.

a. SZONTAGH (1864): Frequens inter segetes (p. 472.).
WALLNER (1903): Gaz a vetések között (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon gyakori. Sopron mellett (p. 462.).
CSAPODY (ined.): Kisfüzes (1965).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva körüli parlagokon és szántók szélein (pl. az Arbesz-rét felett) néhol tömeges (1999-2002).

***Avena sativa** L.

a. SZONTAGH (1864): In locis cultis, inter segetes, in ruderatis (p. 471.).
WALLNER (1903): Mívelik, utakon, mesgyéken elvadulva (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik, sokszor elvadul (p. 462.).

Avena nuda HÖJER

a. WALLNER (1903): subsp. *brevis* (ROTH) MANSF.: Gaz a vetések között (p. 6.).
b. HOLZNER (1974): subsp. *nuda* (sub nomine „subsp. *strigosa*"): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

2061. **Avenula pubescens** (HUDS.) DUM. [Syn.: *Avena pubescens* HUDS., *Avenastrum pubescens* OPIZ, *Helictrotrichon pubescens* (HUDS.) PILG.]

a. WALLNER (1903): Száraz réteken, utakon, mesgyéken (az uszoda mögötti réten) (p. 6.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, legelőkön (Lyc. exs.) (p. 462.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (ined.): Hidegvízvölgy, Hermes-domb (1983).
b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
c. KIRÁLY (ined.): Üde és nedves réteken, erdőszegélyekben szórványosan, pl. Arbesz-rét, Liget-patak menti rét, gesztenyések, Hidegvíz-völgy.

{2063. **Avenula pratensis** (L.) DUM. [Syn.: *Helictrotrichon pratense* (L.) BESS.]

Megj.: A régi *A. pratensis* adatok valószínűleg az *A. adsurgens*-re vonatkoznak (amely, bár SIMON 2000 az *A. praeusta* szinonímjaként említi, attól eltérő, külön taxon, lásd SAUER – CHMELINTSCHEK 1976, ADLER et al. 1994). Felsorolásukat lásd ott!}

2064. **Avenula adsurgens** (SCHUR ex SIMK.) SAUER et CHMELINTSCHEK [Syn.: *Avena adsurgens* SCHUR, *Helictrotrichon praeustum* (RCHB.) TZELEV subsp. *adsurgens* (SCHUR) TZELEV]

Megj.: Régi adatai mind *A. pratensis* néven!

a. SZONTAGH (1864): In pratis siccis, in lapidosis frequens (p. 471.).

BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).
SOÓ (1973): Sopron (p. 384.).
SOÓ (1980): HOLUB szerint nálunk kétes, de van Burgenlandban, így valószínűleg a Noricum-ban (pl. Sopron) is (p. 155.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).
MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).

c. KIRÁLY (ined.): A harkai lőtér mellett, félszáraz gyepben (2002, vizsgálandó). *A. pratensis* jellegű alak a Fertőmelléki-dombsoron került elő, de ez szintén további vizsgálatra szorul.

/ 2066. **Danthonia alpina** VEST [Syn.: *D. provincialis* LAM. et DC.]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 386.).
SOÓ (1980): Sopron? (p. 155.). /

2067. **Sieglingia decumbens** (L.) BERNH. [Syn.: *Danthonia decumbens* (L.) LAM. et DC., *Triodia decumbens* P. B.]

Herb.:

a. „In pratis vallis Vadkanárok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In pratis vallis Tacsi-árok" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In castanetis inter pagos Sopronbánfalva et Ágfalva" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In castanetis supra Erdei malom" (KÁRPÁTI Z., 1946, HBP)
„In herbidis planitiei Harkai-fennsík inter Harka et Sopron" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In pratis sub monte Istenszéke" (KÁRPÁTI Z., 1947, HBP)
„In castanetis montis Sánchegy" (KÁRPÁTI Z., 1949, HBP)

Lit.:

a. WALLNER (1903): Réteken, erdők tisztásain (Faberrét, Varis; *Calluna vulgaris* között) (p. 39.).
GOMBOCZ (1906): Száraz dombokon palajelző növény. A soproni hegységben, Varisnál *Calluna* között (WALLNER) (p. 461.).
KÁRPÁTI (1949): A Tacsi-árok nyirkos rétjén, a Sánchegyen, az Erdei malom feletti gesztenyésben, az Ágfalvi gesztenyésben, a Vadkanárok füves helyein, az Istenszéke alatti nedves réten és a Harkai fennsíkon, csererdőben (p. 169.).
KÁRPÁTI (1956): Harkai fennsík (p. 299.).

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).

c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Savanyú, kötött talajú gyepekben, erdőszéleken: Harkai-kúp, Harkai-plató (itt nagyobb számban), Fáber-rét.

2070. **Koeleria pyramidata** (LAM.) P. B. [Syn.: *K. cristata* PERS. p. p.]

b. MELZER (ined., WU): Bandmaisriegel SSW Marz (1963).
TRAXLER (1964): Linksufrige Hangwiese am oberen Marzer Bach (p. 17.).

2073. **Koeleria cristata** (L.) PERS. [Syn.: *K. gracilis* PERS., *K. macrantha* auct.]

a. WALLNER (1903): Schönherrmalom vaspályagát (p. 20.).

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
MELZER (ined., WU): Steinberg N Ritzing (1968).
MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Hutweidenrest an der Straße (1968).
HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
HOLZNER (1974): Trockenrasen, Ritzing – Neckenmarkt (p. 26.). (p. 30.).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).

c. KIRÁLY (ined.): Harkai-kúp, Ezüst-hegy, száraz szilikátgyepekben (2001).

2074. **Apera spica-venti** (L.) P. B. [Syn.: *Agrostis spica-venti* L.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 225.).
SZONTAGH (1864): Inter segetes, in collibus arenosis ad Sopronium (p. 471.).
WALLNER (1903): Gabona között, homokos réteken, utak szélén gyakori (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, Harka (p. 461.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 24.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A hegyláb és a medence parlagjain, szántószélein többfelé, pl. Harka, Magas-rétek (leg. TÍMÁR), Tauscherbach melletti parlag, Bürgerfeld (2002), Sopron – Kópháza között a 84-es főút mellett, extenzív parcellákon (2003) (leg. KIRÁLY).

*2075. **Apera interrupta** (L.) P. B. [Syn.: *Agrostis interrupta* L.]

a. WALLNER (1903): Gabona között, homokos réteken, utak szélén gyakori (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Napos, homokos helyeken. Sopron körül (WALLNER) (p. 461.).

2076. **Agrostis canina** L.

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein versus Sopronium (p. 471.).
WALLNER (1903): Nedves hegyi réteken, a szedres feletti gesztenyésben (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Vizenyős helyeken a hegyvidéken (p. 460.).

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
c. KIRÁLY (ined.): A Fáber-rét mélyebben fekvő részein (leg. NAGY A., det. KIRÁLY, 2004).

2076/a. **Agrostis vinealis** SALISB. [Syn.: *A. canina* L. subsp. *montana* (HARTM.) HARTM., *A. coarctata* EHRH. ex HOFFM.]
b. MELZER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Heidefläche um Sandgrube (1960).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Lackendorf, Sandgrube; zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HÜBL – HOLZNER (ined., WU): Lackendorf, Sandinitialrasen 0,8 km NE der Kirche (1972).
GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

2077. **Agrostis tenuis** SIBTH. [Syn.: *A. capillaris* LEERS, *A. vulgaris* WITH.]
a. WALLNER (1903): Száraz réteken, legelőkön, erdőszéleken; f. *pumila* PETERM., m. *vivipara* (RCHB.) PETERM.: ugyanott (p. 2.). Megj.: A szintén itt említett „var. *stolonifera*" auktornév hiányában azonosíthatatlan.
GOMBOCZ (1906): Utak mellett, homokos, kavicsos helyeken közönséges (p. 460.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
JEANPLONG (1970): Sopron – Hidegvízvölgy (tab., p. 135.).
b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
SCHRATT – CECH (ined., WU): NNW Deutschkreutz (1983).
c. CSAPODY – KIRÁLY (ined.): Kilúgzott talajú száraz szegélyeken, útrézsűkön, csarabos foltokon főleg a várisi hegységrészen.

2078. **Agrostis stolonifera** L. [Syn.: *A. alba* auct. plur.; incl. subsp. *gigantea* (ROTH) SOÓ]
a. WALLNER (1903): Réteken, műveletlen földön, erdőkben, partokon; subsp. *gigantea* (ROTH) SOÓ: A Varis ugarföldjein (p. 2.).
GOMBOCZ (1906): Réteken, irtásokban, erdők szélén, Sopron körül (WALLNER, SUPANEC)!!; subsp. *gigantea* (ROTH) SOÓ: Sopron mellett a Varis ugarföldein (WALLNER) (p. 460.).
b. HOLZNER (ined., WU): subsp. *gigantea* (ROTH) SOÓ: Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
NIKLFELD et al. (ined., WU): subsp. *gigantea* (ROTH) SOÓ: Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).
c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Nedves réteken, árkokon, a hegység völgyeiben, vágásain, ill. a Soproni-medencében általánosan elterjedt; subsp. *gigantea* (ROTH) SOÓ: Ágfalva, Arbesz-rét feletti parlagokon; Sopron belterületén útpadkákon többfelé (pl. Csengeri utca) (1999-2000).

2079. **Calamagrostis arundinacea** (L.) ROTH [Syn.: *C. sylvatica* (SCHRAD.) DC.]

a. HITSCHMANN (1858): Grosses Stein (p. 224.).
SZONTAGH (1864): In monte Grosse Stein versus Sopronium (p. 471.).
WALLNER (1903): Erdeinkben közönséges (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban a hegyvidéken. Sopron, Asztalfő (p. 461.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Calluno-Genistetum germanicae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum, Castaneo-Quercetum noricum, Luzulo-Querco-Carpinetum noricum, Deschampsio flexuosae-Fagetum noricum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva (p. 461.).

b. NIKLFELD et al. (ined., WU): Selitzagraben (1989).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Kisavanyodó talajú mészkerülő lomberdők és telepített fenyvesek, valamint hasonló jellegű pionír élőhelyek (útbevágások) gyakori növénye. A nem túl kedvezőtlen talajadottságokkal rendelkező – másodlagosan kialakult – mészkerülő gyertyános tölgyesekben helyenként típusalkotó.

2080. **Calamagrostis varia** (SCHRAD) HOST

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Kalkreiche Stelle 1,7 km N der Kirche von Ritzing, nordexponiert (1983).

2084. **Calamagrostis epigeios** (L.) ROTH

a. WALLNER (1903): Patakpartokon, erdei réteken (p. 7.).
GOMBOCZ (1906): Irtásokban, bokros, homokos helyeken az alacsonyabb hegy- és dombvidéken, Sopron, Harka (p. 461.).
CSAPODY (1964): A Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

b. GOMBOCZ (1906): N.-Keresztúr, Lakompak (p. 461.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A hegyvidéken vágásokon, meggyérített állományokban a legszárazabb erdőtípusok kivételével tömeges, szinte invádorként terjedő növény, a Soproni-medencében parlagokon tömeges.

2085. **Phleum pratense** L.

a. WALLNER (1903): Réteken, erdők tisztásain, utak mellett közönséges (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Rétek, erdők szélén gyakori (p. 460.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach (tab., p. 30.).

c. KIRÁLY (ined.): Üde és nedves réteken, nedvesebb gyomtársulásokban, vágásokon a főleg a hegylábon sokfelé megtalálható.

2087. **Phleum phleoides** (L.) KARSTEN [Syn.: *Ph. boehmeri* WIBEL, *Ph. phalaroides* KOELER]

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (HÄHNEL) (p. 109.).
WALLNER (1903): Száraz gyepen (Gesztenyés) (p. 28.).
GOMBOCZ (1906): Száraz helyeken, hegyoldalakon gyakori (p. 460.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).
c. KIRÁLY (ined.): Harka felett az Ezüst-hegy és Istenszék száraz gyepjeiben (2001).

2088. **Alopecurus pratensis** L.
a. SZONTAGH (1864): In pratis frequens (p. 471.).
GOMBOCZ (1906): Réteken gyakori (p. 460.).
SOÓ (1941): Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).
c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): A Soproni-medencében és a hegység völgyeiben nedves réteken, árkokon sokfelé, néhol (pl. Arbesz-rét) állományalkotó.

2089. **Alopecurus myosuroides** HUDS. [Syn.: *A. agrestis* L.]
c. KIRÁLY – KIRÁLY (1999): Zsilip-árok D-i oldala az országhatártól 0,5 km-re, tarvágás szélén jelentős számban (p. 242.).
KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Liget-patak menti rét közelében, parlagon (2000), ugyanott 2002-2003-ban is tömegesen; a Vörös-árokban vadszórón, a Nagy-füzesnél vágáson (2002).

2090. **Alopecurus geniculatus** L.
a. WALLNER (1903): Árkok mellett, ritka (p. 3.).
GOMBOCZ (1906): Nedves réteken szórványosan. Sopron mellett (SUPANEC), Brennberg (p. 460.).
b. BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980).
c. KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Vízállásos helyeken, tócsákon, iszaptársulásokban időszakos megtelepedő. Feljegyzett lelőhelyek: Tölgyes-mocsár (1997, leg. SZMORAD), Nagyzuhatag, határsávi tócsákon sokáig tömeges (1997), Hidegvíz-völgy a vadászháznál (2004, leg. KIRÁLY, HKG), de feltehetően jóval gyakoribb.

2091. **Alopecurus aequalis** SOBOL. [Syn.: *A. fulvus* SM.]
b. GOMBOCZ (1906): Lépesfalva (p. 460.).
MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt auf Weiden (1961).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): NW Ritzing (Badesee – Ostfuß des Schmalz-steigriegels) (1989).
c. KIRÁLY – KIRÁLY (1998a): Az Asztalfőtől DK-re, Nagyzuhatag felső végének kis mocsarán, közvetlenül az országhatáron (p. 118.).

2093. **Stipa capillata** L.
a. GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC)!! (p. 460.). Megj.: Bizonnyal a Laitaicumra vonatkozik, ahol ma is megtalálható.
b. MELZER (ined., WU): Lackendorf, Kirchenhügel (1960).

2097. **Stipa pennata** L. em. MANSFELD [Syn.: *S. joannis* ČELAK]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 417.). Megj.: Csak a Laitaicumra vonatkozhat, ahol ma is megtalálható.

b. MELZER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt auf Weiden (1964).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
SCHRATT (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

2102. **Milium effusum** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis ad Sopronium (p. 471.).
WALLNER (1903): Erdeink árnyékos helyein (a Deákkút mögött) (p. 25.).
GOMBOCZ (1906): Nedves, árnyékos erdőkben a soproni-hegységben (p. 460.).
SOÓ (1941): Hétbükkfa, Tacsiárok, Rákpatakvölgy, Carpinetum betuli (p. 12., tab.), Rákpatakvölgy, Alnetum glutinosae és Fraxineto-Alnetum (p. 22., tab.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): A főiskolai Vadásztanya környékén, Asztalfő környéki erdők (p. 157.).
CSAPODY (1964): Bei Fáberrét, „Carici remotae-Fraxinetum" (tab., p. 52.), a Soproni-hegység DK-i része, Alnetum glutinosae-incanae, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Üde gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, telepített fenyvesekben és égerligetekben a hegységben mindenfelé megtalálható.

{2103. **Hierochloë repens** (HOST) P. B. [Syn.: *H. odorata* (L.) P. B. p. p.]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 421.). Megj.: Az adat bizonnyal nem a hegységre vonatkozik, forrása ismeretlen.}

2104. **Hierochloë australis** (SCHRAD.) R. et SCH. [Syn.: *H. hirta* BORB.]

Herb.:

a. „Soprony" (SZONTAGH P., dátum nélkül, HBP)
„In querceto montis Daloshegy" (KÁRPÁTI Z., 1937, HBP)
„Sopron" (CSAPODY V., 1941, HBP)
„In carpinetri inter pag. Ágfalva et Sopronbánfalva" (KÁRPÁTI Z., 1944, HBP)

Lit.:

a. JEMELKA in VÖRÖSS (1980): Sopron, 1843-47 között (BILIMEK) (p. 109.).
WALLNER (1903): Hegyek erdeiben, favágásokban közönséges (p. 19.).
GOMBOCZ (1906): A hegyvidék erdeiben, irtásaiban, a noricumi flóraterületen gyakori (p. 461.).
CSAPODY (1968): Soproni gesztenyések (tab.).

b. BUCHNER et al. (ined., WU): Knapp N von Ritzing (1983).
TRAXLER (1986): Lackenbach Nordwest, Selitzagraben (Int. f. Bot. Univ. Wien), Ödenburgergebirge nördlich und westlich von Neckenmarkt (p. 98.).

c. KIRÁLY (ined.): Száraz, sekély talajú mészkerülő erdőkben, gneisz kibukkanásokon, a hegység keleti felében, viszonylag kis egyedszámban, kevés lelőhelyen található (Károly-magaslat, Kis-Ultra, Dalos-hegy D-i oldala, Ágfalvi-erdő D-i oldala, Liget-erdő a B24-es határkőnél, Hosszú-hegy, Sánc-

hegy, Városligeti-erdő, Tövis-süveg). WALLNER és GOMBOCZ fenti adatai inkább a Fertőmelléki-dombságra vonatkoznak (ahol jóval gyakoribb), a hegységben száz éve sem lehetett sokkal elterjedtebb (13. ábra).

2105. **Anthoxanthum odoratum** L.

a. SZONTAGH (1864): In silvis, pratis humidis frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Mindenütt réteken, gyepen és erdők tisztásain (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Réteken a hegyvidéken. Különösen *Calluna vulgaris*-szal (p. 460.).
SOÓ (1941): Ojtozi-fasor, Quercetum sessiliflorae (p. 15., tab.); Rákpatakvölgy, Arrhenatheretum elatioris (p. 23.); Caricetum fuscae (p. 25.).
BOROSNÉ MURÁNYI (1949): Vadkan-gerinc tisztásain és rétjein (p. 155.), Hidegvízvölgy szárazabb rétjei, kaszálói (p. 156.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD (ined.): Szárazabb, kisavanyodó talajú hegyi rétek, erdőszegélyek, tisztások gyakori növénye.

2107. **Phalaroides arundinacea** (L.) RAUSCHERT [Syn.: *Baldingera arundinacea* DUM., *Phalaris arundinacea* L., *Typhoides arundinacea* (L.) MOENCH]

a. WALLNER (1903): Vizenyős helyeken, Uszoda (p. 6.).
KÁRPÁTI (1949): A Hidegvízvölgyben a Rákpatak mentén (p. 169.).
CSAPODY (ined.): A Rák-patak mellett az erdészeti csemetekerttel szemben, Asztalfő felé nagy állománya a patak mentén, terjedőben (1962).

c. KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegység belsejében árkokon, vízállásokon, inkább csak alkalmilag (pl. Vadkan-árok Hermes felőli vége (1996); Szalamandra-tó széle, Muck (határnyiladékon), Váris és a Kemping között (1997); Vadkan-árok határközeli vége (1998) (leg. SZMORAD); Hidegvíz-völgy nyíltabb égerligeteiben többfelé (2001), Széles-hát, Borsó-hegy É-i lába, Kánya-szurdok alsó része (2002) (leg. KIRÁLY). A hegylábon nedves réteken, patakpartokon többfelé, néhol még állományt is alkot, pl. Ikva-menti-rét, Harkai lőtér alatt, Magas-rétek, Ösvény-földek (leg. TÍMÁR), Ágfalva: Magyar-földek, Arbesz-rét (SZMORAD).

2109. **Eragrostis minor** HOST [Syn.: *E. poaeiodes* P. B.]

a. GOMBOCZ (1906): Sopron mellett (SUPANEC) (p. 463.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): A hegylábi települések belterületén, taposott száraz gyomtársulásokban, falrepedésekben gyakori. A településeken kívül pl. útszéleken, útpadkákon fordul elő.

{2111. **Cleistogenes serotina** (L.) KENG [Syn.: *Diplanche serotina* LINK]

a. SOÓ (1973): Sopron (p. 428.). Megj.: Soproni adata a Laitaicumra, ezen belül pedig feltételezhetően (a régi irodalmak alapján) ma osztrák területre vonatkozik.}

2112. **Cynodon dactylon** (L.) PERS. [Syn.: *Fibichia umbellata* KOELER]

a. SZONTAGH (1864): In pascuis, ad viarum margines frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Utak, házak mellett (Paprét) (p. 12.).
GOMBOCZ (1906): Kertekben és szőllőkben gyakori. Sopron (p. 462.).

b. BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén, a Deák-tér taposott gyepjeiben (2002), de a hegylábon valószínűleg elterjedtebb.

2118. **Leersia oryzoides** (L.) SW. [Syn.: *Oryza clandestina* (WEBER) A. BR.]
c. KIRÁLY (ined.): Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

Panicum miliaceum L.
a. SZONTAGH (1864): In agris, vineis, cultis frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Mívelik, de csak igen ritkán (p. 27.).
c. KIRÁLY (ined.): Sopron belterületén, vasúti vágányok mellett (2001).

2120. **Panicum capillare** L.
c. KIRÁLY (ined.): Egyetemi Botanikus Kert, iszapos felszínen behurcolva; GYSEV pályaudvar vágányai mellett (2003).

2121. **Digitaria ischaemum** (SCHREB.) MUEHLENB. [Syn.: *D. filiformis* KOELER, *D. linearis* CRÉPIN]
a. WALLNER (1903): Homokos helyeken, nedves árkokban (a Varisi kőfejtő alatti szántóföldeken) (p. 13.).
b. HOLZNER (ined., WU): Zwischen Lackenbach und Horitschon (1971).
HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8365/3 (Neckenmarkt Nord) (1981).

2122. **Digitaria sanguinalis** (L.) SCOP. [Syn.: *Panicum sanguinale* L.]
a. WALLNER (1903): Mívelt talajon, omladékon, mesgyéken, utakon közönséges (p. 13.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken és szőllőkben gyakori (p. 459.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
c. KIRÁLY (ined.): A hegylábi települések belterületén, útszéleken, kertekben nem ritka (2003).

*2122/a. **Digitaria ciliaris** (RETZ.) KOELER [Syn.: *D. sanguinalis* (L.) SCOP. subsp. *pectiniformis* HENRARD]
a. GOMBOCZ (1906): Homokos helyeken Sopron mellett (SUPANEC) (p. 459.).

2123. **Echinochloa crus-galli** (L.) P. B.
a. SZONTAGH (1864): In agris, vineis, cultis frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Szántóföldek szélén, mívelt talajon (Bánfalva körül gyakori); var. *aristata* OPIZ: utak mellett, törmeléken, nedves árkokban, szántóföldek szélén (p. 14.).
GOMBOCZ (1906): Szántóföldeken, romtalajon közönséges, var. *aristata* OPIZ: Bánfalva körül (WALLNER) (p. 459.).
b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackendorf (tab., p. 30.).
c. CSAPODY – KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Hegylábi tarlókon, útszéleken szálanként, szórványosan; utak mentén, rakodókon, zavart helyeken a hegység belsejében is, pl. Vörös-árok (út mentén), Vadászház mögötti tisztáson.

2127. **Setaria verticillata** (L.) P. B. [Syn.: *Panicum verticillatum* L.]

a. WALLNER (1903): Kopár és mívelt talajon (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Kertekben, szőllőkben, Sopron mellett (SUPANEC)!! (p. 459.).

c. KIRÁLY (ined.): Sopron, Ágfalva és Harka belterületén, napsütéses, száraz gyomtársulásokban többfelé.

2129. **Setaria pumila** (POIR.) R. et SCH. [Syn.: *S. glauca* (L.) P. B.; *S. lutescens* (WEIGEL) HUBBARD]

a. WALLNER (1903): Szántóföldeken, homokos talajon, ritkább (a Varis alján) (p. 36.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban, parlagokon, tarlókon gyakori, a hegyvidéken tarvágásokon, útszéleken.

2130. **Setaria viridis** (L.) P. B. [Syn.: *Panicum viride* L.]

a. SZONTAGH (1864): In vineis, cultis frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Szántóföldeken, homokos helyeken, szőlőkben nagyon közönséges (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Mívelt és romtalajon közönséges (p. 459.).

b. HOLZNER (1974): Anthemido ruthenicae-Sperguletum arvensis; Lackenbach, zwischen Lackendorf und Lackenbach, Lackendorf (tab., p. 24.); pannonische Unkrautgemeinschaften auf kalkreichem Boden, Neckenmarkt, zwischen Ritzing und Neckenmarkt (p. 27.).

c. CSAPODY – KIRÁLY – TÍMÁR (ined.): Hegylábi gyomtársulásokban, elsőéves parlagokon, tarlókon gyakori.

Setaria italica (L.) P. B. [Syn.: *Panicum italicum* L.]

a. WALLNER (1903): Imitt-amott mívelik, elvadulva is (a Jensch-féle Löwer mögött) (p. 36.).
GOMBOCZ (1906): Mívelik itt-ott, így Sopron körül is, elvadul (SUPANEC) (p. 459.).

2131. **Bothriochloa ischaemum** (L.) KENG [Syn.: *Andropogon ischaemum* L., *Dichantium ischaemum* (L.) ROBERTY]

a. SZONTAGH (1864): In pratis, locis arenosis circa Sopronium frequens (p. 471.).
WALLNER (1903): Napos gyepen, száraz dombokon (Deákkút felé) (p. 4.).
GOMBOCZ (1906): Napos helyeken, Sopron (p. 459.).

b. HOLZNER (ined., WU): Neckenmarkt (1971-72).
HOLZNER (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1972).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Zwischen Ritzing und Neckenmarkt, Trockenrasen auf Kalk (1983).
NIKLFELD et al. et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1989).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Kirchenhügel von Lackendorf (1989).

{2132. **Chrysopogon gryllus** (TORNER ex L.) TRIN.
a. SOÓ (1973): Sopron (p. 446.). Megj.: Sopron környékén kizárólag a Laitaicumban!}

2133. **Sorghum halepense** (L.) PERS. [Syn.: *Andropogon halepense* BROT.]
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Felső-Telek-szőlők parlagjain, tarlóin (2002).

/ 2135. **Arum maculatum** L.
a. SZONTAGH (1864): In silvis umbrosis circa Sopronium frequens (p. 472.).
WALLNER (1903): Árnyékos erdők elején (p. 5.).
GOMBOCZ (1906): Bokros helyeken, árnyékos erdőkben. Sopron (p. 471.).
CSAPODY (1964): Váris beim Pflanzgarten, Querco petraeae-Carpinetum transdanubicum (tab.).
b. GOMBOCZ (1906) Somfalva (p. 471.).
Megj.: Sopron környékén illetve az országhatáron túl Észak-Burgenlandban TERPÓ (1973), BEDALOV – GUTERMANN (1982) és JANCHEN (1977: 729) alapján nincs biztos előfordulása, ugyanezt erősítik meg friss terepi vizsgálataink (KIRÁLY in notis, 1999-2002) is. Emiatt régi adatai esetében is nyugodtan kijelenthető, hogy az *Arum orientale*-ról van szó. /

2136. **Arum orientale** M. B. [Syn.: *A. alpinum* SCHOTT et KOTSCHY subsp. *besseranum* (SCHOTT) HOLUB, *A. cylindraceum* GASP., *A. maculatum* auct. hung.]
Megj.: lásd még az *Arum maculatum*-nál írottakat is!
a. SZONTAGH (1864 sub nomine *A. maculatum*): In silvis umbrosis circa Sopronium frequens (p. 472.).
WALLNER (1903 sub nomine *A. maculatum*): Árnyékos erdők elején (p. 5.).
GOMBOCZ (1906 sub nomine *A. maculatum*): Bokros helyeken, árnyékos erdőkben. Sopron (p. 471.).
TERPÓ (1973 sub nomine *A. alpinum*): f. *pannonicum* TERPÓ: Sopron (p. 235.).
TERPÓ (1981): Sopron környéke (p. 57.).
b. GOMBOCZ (1906 sub nomine *A. maculatum*): Somfalva (p. 471.).
SCHRATT et al. (ined., WU): Mönchwald (1980, 1983).
c. CSAPODY – KIRÁLY – SZMORAD – TÍMÁR (ined.): A hegységperem üde erdeiben szórványos. Városligeti-erdő, Ojtozi-fasor, Károly-magaslat, Városi felhagyott kőfejtő szegélyén, Thirring út (Ciklámen tanösvény) mentén, Köves-árok bejáratánál (leg. CSAPODY); Házhegy-árok, Deákkút (leg. KIRÁLY); Harkai-kúp, Nándor-magaslat, (leg. SZMORAD); Kánya-szurdok feletti magaslaton (leg. TÍMÁR).

2138. **Lemna minor** L.
a. WALLNER (1903): A Meskorét pocsolyájában (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Álló és lassan folyó vizekben Sopron körül (p. 471.).
KÁRPÁTI (1949): A Bánfalvi gesztenyés csermelye mellett kis tócsában (p. 170.).
b. SCHRATT – CECH (ined., WU): Selitzagraben (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
c. TÍMÁR (ined.): Pisztrángos-tó melletti lucos alatt, kis vízállásban (1995).
SZMORAD (ined): Vadkan-árok (1996); Új-rét (a Muck előtt, a Récényi-út mellett) (1997); Nagyzuhatag felső vége, Vörös-árok (1998). Égerlápban és láposodó égeres vízállásokban.
KIRÁLY (ined.): Hermesi kis tavakon; a Brennbergi-tározó felett kis vízálláson; Vadkan-árok, tarvágáson kialakult nedves mélyedésen (2001); Széles-hát, kis vízálláson; Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

2139. **Lemna gibba** L. [Syn.: *Telmatophace gibba* SCHLEIDEN]

a. WALLNER (1903): Az uszoda melletti mocsárban, a Potschi egyik pocsolyájában (p. 21.).
GOMBOCZ (1906): Álló vizekben, a soproni uszodában és Harka felé (WALLNER) (p. 471.).
KÁRPÁTI (1949): A Nándorfasorban levő korcsolyapálya helyén levő bombatölcsérben nagy tömegben jelent meg (p. 170.).

2143. **Sparganium emersum** REHMANN [Syn.: *S. simplex* HUDS.]

a. WALLNER (1903): Uszoda (p. 37.).
GOMBOCZ (1906): Soproni uszoda (WALLNER) (p. 458.).

2144. **Sparganium erectum** L. [Syn.: *S. ramosum* HUDS.]

a. WALLNER (1903): Mocsárokban, tavak szélén (Meskorét) (p. 37.).
KÁRPÁTI (1938): Az Ikva partján (p. 78.).
CSAPODY (ined.): Béka-tóban, annak megszűntéig, a mai kemping helyén (1951).
b. GOMBOCZ (1906): Álló- és folyóvizekben. Somfalva, a hegyvidéken Lépesfalva fölött (p. 458.).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Rudolfsquelle NNW Deutschkreutz (1989).
c. KIRÁLY (ined.): subsp. *neglectum* (BEEBY) K. RICHTER: A harkai kemping Béka-tó nevű kis mesterséges taván (2000-2002), Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

2147. **Typha angustifolia** L.

b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
BUCHNER et al. (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1980).
c. KIRÁLY (ined.): Ágfalva, Gyógy-rét feletti kis mesterséges tó szélén (2001), Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

2148. **Typha latifolia** L.

a. GOMBOCZ (1906): Lassan folyó vizekben, Sopron mellett a Kecske-patakban és Ikvában (p. 458.).
b. GUTERMANN et al. (ined., WU): Bereich der Sandgruben zwischen Lackenbach und Lackendorf (1982).
SCHRATT – CECH (ined., WU): Sauerbrunn NNW Deutschkreutz (1983).
BUCHNER (ined., WU): Quadrant 8364/2 (Loipersbach – Herrentisch) (1986).
NIKLFELD et al. (ined., WU): Südwestliche Umgebung von Ritzing, Helenenschacht, Selitzagraben (1989).
c. TÍMÁR (ined.): Hidegvíz-völgy a Rideg-bérc alatt, Harka (Ösvény-földek) (1995-1997).
SZMORAD (ined): Vízállásos, mocsaras helyeken többfelé, elsősorban a hegységperemi mélyedésekben (pl. Arbesz-rét, Harkai-rét).
KIRÁLY (ined.): A harkai vasúti átjárónál iszapos mélyedésen (leg. KIRÁLY A. – KIRÁLY G. – PINKE GY., 2000); Liget-patak medre Ágfalva belterületén (2000); Szalamandra-tó széle, Ikva-part a Jereván lakótelepnél (2002).

Névmutató

A

Abies 107
Abutilon 213
Acer 179
Acetosella 370
Achillea 311
Acinos 248
Aconitum 114
Actaea 113
Adenophora 299
Adonis 122
Adoxa 207
Aegopodium 191
Aesculus 180
Aethusa 192
Ageratina 301
Agrimonia 139
Agropyron 450
Agrostemma 346
Agrostis 457
Ailanthus 177
Aira 452
Ajuga 236
Alchemilla 140
Alectorolophus 266
Alisma 390
Alliaria 282
Allium 394
Alnus 379
Alopecurus 460
Althaea 213
Alyssum 276
Amaranthus 364
Ambrosia 308
Amorpha 162
Anacamptis 419
Anacharis 390
Anagallis 368
Anchusa 230
Andropogon 464
Androsace 366
Anemone 115
Anethum 193
Angelica 194
Anisantha 435
Antennaria 304
Anthemis 310
Anthericum 392
Anthoxanthum 462
Anthriscus 187
Anthyllis 160
Antirrhinum 256
Apera 457
Aphanes 140
Aquilegia 114
Arabidopsis 284
Arabis 280
Arctium 323
Arenaria 358
Aristolochia 123
Armoracia 277
Arnica 318
Arnoseris 332
Arrhenatherum 454
Artemisia 314
Arum 465
Aruncus 124
Asarum 123
Asclepias 226
Asparagus 400
Asperugo 229
Asperula 198
Aspidium 103
Asplenium 100
Aster 302
Astragalus 162
Astrantia 185
Athyrium 102
Atriplex 363
Atropa 251
Atropis 442
Avena 455
Avenastrum 455
Avenella 453
Avenula 455

B

Baldingera 462
Ballota 243
Barbarea 280
Bassia 364
Batrachium 117
Bellis 302

Berberis 111
Berteroa 276
Berula 191
Beta 361
Betonica 244
Betula 378
Bidens 309
Bifora 188
Bilderdykia 373
Biscutella 275
Blechnum 106
Blitum 361
Blysmus 420
Bolboschoenus 420
Bothriochloa 464
Botrychium 98
Brachypodium 437
Brassica 271
Briza 445
Bromus 434
Bryonia 289
Buddleia 227
Buglossoides 234
Bunias 276
Buphthalmum 307
Bupleurum 189
Butomus 390

C

Calamagrostis 459
Calamintha 248
Calcitrapa 329
Calendula 322
Callitriche 223
Calluna 295
Caltha 111
Calystegia 228
Camelina 284
Campanula 296
Campe 280
Campsis 268
Cannabis 375
Capsella 275
Cardamine 277
Cardaminopsis 280
Cardaria 274
Carduus 324
Carex 422
Carlina 322
Carpinus 377
Carum 190
Castanea 381
Catabrosa 445
Cathartolinum 214
Caucalis 188
Cedrus 109
Centaurea 329
Centaurium 225
Centranthus 209
Centunculus 369
Cephalanthera 409
Cephalaria 210
Cerastium 354
Cerasus 145
Ceratocephalus 117
Ceratochloa 434
Ceratophyllum 123
Cerefolium 187
Cerinthe 235
Chaenorrhinum 256
Chaerophyllum 186
Chamaecyparis 110
Chamaecytisus 154
Chamaenerion 176
Chamomilla 312
Chelidonium 269
Chenopodium 361
Chondrilla 334
Chrysanthemum 313
Chrysopogon 465
Chrysosplenium 148
Cichorium 331
Cicuta 190
Cineraria 318
Circaea 177
Cirsium 325
Claytonia 346
Cleistogenes 462
Clematis 116
Clinopodium 247
Cochlearia 277
Colchicum 392
Colutea 162
Colymbada 330
Commelina 434
Conium 188
Conringia 273
Consolida 114
Convallaria 402
Convolvulus 228
Conyza 303
Corallorhiza 419
Coriandrum 188

Cornus 184
Coronilla 163
Coronopus 274
Corydalis 270
Corylus 377
Crataegus 128
Crepis 337
Cruciata 198
Cucubalus 348
Cuscuta 227
Cuviera 451
Cyanus 329
Cyclamen 369
Cydonia 124
Cymbalaria 255
Cynanchum 227
Cynodon 462
Cynoglossum 229
Cynosurus 446
Cyperus 422
Cypripedium 409
Cystopteris 103
Cytisus 153

D

Dactylis 445
Dactylorhiza 417
Dahlia 309
Danthonia 456
Daphne 172
Datura 253
Daucus 197
Dentaria 279
Deschampsia 453
Descurainia 283
Dianthus 350
Dictamnus 177
Digitalis 263
Digitaria 463
Diplanche 462
Diplotaxis 272
Dipsacus 209
Doronicum 318
Dorycnium 161
Draba 277
Dryopteris 104
Duchesnea 134
Duschekia 379

E

Echinochloa 463
Echinops 322
Echinospermum 229
Echium 235
Elaeagnus 173
Elatine 289
Eleocharis 420
Elodea 390
Elymus 450
Elytrigia 450
Epilobium 174
Epipactis 410
Equisetum 96
Eragrostis 462
Erechtites 317
Erigeron 303
Eriophorum 421
Erodium 219
Erophila 277
Erucastrum 272
Ervum 164
Eryngium 185
Erysimum 282
Eschscholzia 270
Euodia 177
Euonymus 181
Eupatorium 301
Euphorbia 219
Euphrasia 265

F

Fagopyrum 374
Fagus 380
Falcaria 190
Fallopia 373
Farsetia 276
Festuca 437
Fibichia 462
Ficaria 118
Filaginella 305
Filago 303
Filipendula 138
Foeniculum 193
Fragaria 133
Fraxinus 223
Fumana 285
Fumaria 271

G

Gagea 393
Galanthus 403
Galatella 302
Galega 162
Galeobdolon 242
Galeopsis 241
Galinsoga 309
Galium 199
Genista 151
Gentianella 226
Gentianopsis 226
Geranium 216
Geum 138
Glechoma 239
Globularia 267
Glyceria 441
Gnaphalium 305
Goodyera 414
Gratiola 257
Gymnadenia 415
Gymnocarpium 101
Gypsophila 348

H

Hackelia 229
Hedera 184
Helianthemum 285
Helianthus 308
Helichrysum 306
Helictrotrichon 455
Heliotropium 229
Helleborine 410
Helleborus 112
Hemerocallis 393
Hepatica 115
Heracleum 195
Herniaria 360
Hesperis 281
Hibiscus 214
Hieracium 339
Hierochlo 461
Himantoglossum 419
Hippochaëte 98
Hippophaë 173
Holcus 453
Holosteum 356
Hordelymus 451
Hordeum 451
Humulus 375
Huperzia 95
Hyosciamus 251
Hypericum 290
Hypochoeris 332
Hypopitys 294

I

Iberis 274
Ilex 181
Impatiens 180
Inula 306
Iris 404
Isatis 274
Isolepis 420
Isopyrum 113

J

Jacea 331
Jasione 300
Juglans 384
Juncus 406
Juniperus 110
Jurinea 324

K

Kickxia 255
Knautia 210
Kochia 364
Koeleria 457
Koelreuteria 180
Kohlrauschia 349

L

Laburnum 153
Lactuca 335
Lamiastrum 242
Lamium 242
Lappa 323
Lappula 229
Lapsana 332
Larix 108
Laser 196
Laserpitium 196
Lastrea 101
Lathraea 266
Lathyrus 169
Laurocerasus 144
Lavatera 213

Leersia 463
Legousia 299
Lembotropis 153
Lemna 465
Lens 168
Leontodon 332
Leonurus 243
Leopoldia 400
Lepidium 273
Leucanthemum 313
Libanotis 192
Ligustrum 224
Lilium 397
Limodorum 412
Limosella 257
Linaria 255
Linosyris 302
Linum 214
Listera 412
Lithospermum 234
Lobularia 276
Logfia 304
Lolium 448
Lonicera 206
Loranthus 344
Lotus 161
Lupinus 151
Luzula 408
Lychnis 346
Lycium 251
Lycopersicon 252
Lycopodium 95
Lycopsis 230
Lycopus 249
Lysimachia 367
Lythrum 173

M

Maclura 375
Mahonia 111
Maianthemum 400
Malachium 354
Malus 125
Malva 214
Marrubium 238
Matricaria 312
Matteuccia 102
Medicago 155
Melampyrum 263
Melandrium 346
Melica 446
Melissa 247
Melittis 240
Mentha 250
Menyanthes 226
Mercurialis 219
Mespilus 128
Microrrhinum 256
Milium 461
Minuartia 357
Misopates 256
Moehringia 358
Moenchia 356
Molinia 449
Moneses 292
Monotropa 294
Morus 375
Muscari 400
Myagrum 275
Mycelis 335
Myosotis 232
Myosoton 354
Myosurus 117

N

Narcissus 404
Nardus 451
Nasturtium 281
Naumburgia 367
Neottia 413
Nepeta 239
Nephrodium 104
Neslea 276
Nigella 113
Nonea 230
Nuphar 123
Nymphaea 123

O

Odontites 265
Oenanthe 192
Oenothera 177
Omalotheca 305
Omphalodes 228
Onobrychis 164
Onoclea 102
Ononis 155
Onopordum 328
Onosma 234
Ophioglossum 98
Ophrys 415

Orchis 415
Oreopteris 101
Origanum 248
Ornithogalum 398
Orobanche 267
Orobus 169
Orthantha 265
Orthilia 293
Oryza 463
Oxalis 215

P

Padus 145
Palimbia 195
Panicum 463
Papaver 269
Parietaria 376
Paris 403
Parnassia 148
Parthenocissus 183
Pastinaca 195
Pedicularis 266
Peplis 173
Peramium 414
Persica 146
Persicaria 372
Petasites 316
Petrorhagia 349
Peucedanum 194
Phacelia 228
Phalaris 462
Phalaroides 462
Phaseolus 172
Phegopteris 102
Philadelphus 149
Phleum 459
Phlomis 241
Phragmites 451
Physalis 251
Phyteuma 299
Phytolacca 345
Picea 108
Picris 333
Pimpinella 190
Pinguicula 268
Pinus 109
Pisum 172
Plantago 268
Platanthera 414
Pleurospermum 189
Poa 442
Podospermum 334
Polycnemum 360
Polygala 177
Polygonatum 401
Polygonum 372
Polypodium 99
Polystichum 103
Populus 385
Portulaca 345
Potamogeton 390
Potentilla 134
Prenanthes 337
Primula 365
Prunella 239
Prunus 146
Pseudofumaria 271
Pseudognaphalium 305
Pseudolysimachion 260
Pseudotsuga 108
Pteridium 99
Pteris 99
Puccinellia 442
Pulegium 250
Pulicaria 307
Pulmonaria 231
Pulsatilla 114
Pycreus 422
Pyrethrum 313
Pyrola 293
Pyrus 124

Q

Quercus 381

R

Ramischia 293
Ranunculus 117
Raphanus 273
Reseda 284
Reynoutria 374
Rhamnus 183
Rhinanthus 266
Ribes 149
Robinia 162
Rorippa 281
Rosa 142
Rubus 128
Rumex 370

S

Sagina 357
Salix 386
Salvia 246
Sambucus 204
Sanguisorba 139
Sanicula 185
Saponaria 352
Sarothamnus 153
Satureja 248
Saxifraga 147
Scabiosa 212
Schizotheca 364
Schoenoplectus 420
Schoenus 422
Scilla 398
Scirpus 419
Scleranthus 359
Sclerochloa 442
Scorzonera 334
Scrophularia 256
Scutellaria 237
Secale 451
Securigera 163
Sedum 146
Selinum 193
Sempervivum 147
Senecio 318
Serratula 329
Seseli 191
Sesleria 447
Setaria 464
Sherardia 197
Sicyos 290
Sideritis 238
Sieglingia 456
Silaum 193
Silene 347
Sinapis 272
Sisymbrium 283
Sium 191
Smyrnium 188
Solanum 252
Solidago 301
Sonchus 336
Sorbus 125
Sorghum 465
Sparganium 466
Specularia 299
Spergula 358
Spergularia 358
Spinacia 363
Spiranthes 413
Stachys 244
Staphylea 182
Stellaria 352
Stenactis 303
Stenophragma 284
Stipa 460
Struthiopteris 102
Succisa 210
Succisella 210
Symphoricarpus 206
Symphytum 229
Syringa 224

T

Tagetes 310
Tanacetum 313
Taraxacum 335
Taxus 107
Teesdalia 275
Telekia 307
Telmatophace 466
Tephroseris 318
Teucrium 236
Thalictrum 121
Thelypteris 101
Thesium 344
Thladiantha 289
Thlaspi 275
Thymelaea 172
Thymus 249
Tilia 212
Tithymalus 220
Tordylium 196
Torilis 187
Tragopogon 333
Tribulus 219
Trifolium 157
Triglochin 390
Trinia 190
Triodia 456
Tripleurospermum 313
Trisetum 454
Triticum 450
Trollius 112
Tunica 349
Turgenia 188

Turritis 281
Tussilago 315
Typha 466
Typhoides 462

U

Ulmus 376
Urtica 375

V

Vaccaria 349
Vaccinium 295
Valeriana 208
Valerianella 207
Ventenata 454
Veratrum 391
Verbascum 253
Verbena 235
Veronica 257
Viburnum 205
Vicia 164
Vinca 227
Vincetoxicum 227
Viola 286
Virga 210
Viscaria 346
Viscum 344
Vitis 183
Vogelia 276
Vulpia 440

X

Xanthium 308
Xanthoxalis 215
Xeranthemum 322

Z

Zannichellia 391
Zerna 434

Zusammenfassung

Geographie

Das Ödenburger Gebirge ist ein niedriger, mittelgebirgsartiger Teil der nordöstlichen Alpen (siehe Abb. 1a. und 1b.), der sich über ein etwa 150 km^2 großes Gebiet mit einem Durchmesser von 16 km von Osten nach Westen, und 11 km von Norden nach Süden erstreckt. Sein Hauptkamm mit seinen durch tiefe Täler getrennten Seitenkämmen verläuft von Westen nach Osten. Die Gipfelhöhen sinken von Westen nach Osten, der höchste Punkt auf österreichischem Staatsgebiet ist der Brenntenriegel (606 m), auf der ungarischen Seite der Hoher Riegel (Magas-bérc, 557 m).

Das Gebirge wird von der österreichisch-ungarischen Staatsgrenze zweigeteilt. Nördlich des Hauptkamms gehören die östlichen und mittleren Teile zu Ungarn, der westliche Streifen und fast das gesamte, sich südlich des Hauptkamms erstreckende Gebiet zu Österreich.

Aus geomorphologischer Sicht besteht das Gebirge aus zwei, verhältnismäßig gut unterscheidbaren Teilen. Das nordöstliche Viertel wird von paleozooischen Glimmerschiefern gebildet, auf den sonstigen, größeren Teilen sind die Schiefer durch tertiäre oder quartäre Sedimente bedeckt.

Das Klima ist im Vergleich zum Inneren des Karpatenbeckens ausgesprochen kühl und niederschlagsreich. Von den zentralen Tälern zum Gebirgsfuß läßt sich ein deutlicher Klimagradient von Westen nach Osten spüren. Gebiete mit subalpinem Charakter sind in den Tälern rund um Brennberg (Brennbergbánya) und im Kaltwassertal (Hidegvíz-völgy) zu finden, während das Klima des östlichen, „Váris“ genannten Teils viel wärmer und trockener ist. Einige Klimadaten (nur zum Veranschaulichen): Jahresniederschlag im Brennberger Tal 750-900 mm, auf dem Váris 650-800 mm, aber beide Werte können sich zwischen breiten Grenzen ändern. Die Jahresmitteltemperatur im Brennberger Tal beträgt 8-8,5 °C, auf dem Váris 9,0 °C, die Monatsmitteltemperaturen sind im Januar -2,0 °C bzw. -1,5 °C, im Juli 19,0 °C bzw. 19,5 °C.

Großer Teil des Gebirges wird von einem zusammenhängenden Waldgebiet bedeckt, im inneren Teil sind nur kleine, einstige Bergbauersiedlungen zu finden (Helenenschacht, Brennberg, Görbehalom, Új-Hermes), bedeutendere Gemeinden entstanden nur am Gebirgsfuß.

Die Vegetation des Ödenburger Gebirges

Die potentielle, klimazonale Vegetation des Gebirges wird von den **West-Transdanubischen Buchenwäldern** (Cyclamini purpurascentis-Fagetum) und den **Traubeneichen – Hainbuchen-Wäldern** (Cyclamini purpurascentis-Carpinetum) gebildet. Ihr Anteil an der Vegetation ist aber in den beiden Hauptteilen des Gebirges unterschiedlich: bei Brennberg herrschen die Buchenwälder, auf dem

Gebirgsteil Váris die Eichen-Hainbuchenwälder. Das Vordringen der acidophilen Arten (v. a. *Vaccinium myrtillus*, *Luzula luzuloides*) in den mesophilen Laubwäldern ist, wegen des kalkarmen Grundgesteins und der häufigen lokalen Erosion im ganzen Gebirge charakteristisch. In diesen Wäldern gibt es nur wenige echt montane Arten (z. B. *Festuca altissima*, *Bromus ramosus*; *Sorbus aucuparia*, *Sambucus racemosa*) mit einem ausgesprochen zerstreuten Vorkommen.

Bodensaure Eichenwälder (Castaneo-Quercetum) sind hauptsächlich im Váriser Gebirgsteil, an steilen, flachgründigen Standorten der Rücken und Gipfel zustande gekommen. Diese sind artenarme Bestände mit der typischen Bestandesstruktur der bodaensauren Wälder, wobei in der Krautschicht in der Regel *Deschampsia flexuosa* und *Luzula luzuloides* dominieren. Die sogenannten bodensauren Eichen-Hainbuchen-Wälder (Luzulo-Carpinetum) sind fast ausnahmslos anthropogenen Ursprungs. Echte bodensaure Buchenwälder (Galio rotundifolio-Fagetum) gibt es im Gebirge nicht, die kleinflächigen acidophilen Buchenbestände sind sekundär. Birkenbestände und Heiden entstehen auf kalkarmen Böden an Böschungen und Grenzstreifen; ihr Zustand ist instabil, sind oft am Verschwinden.

Trockene Laubwälder können im Gebirge nur in Fragmenten beobachtet werden, sie sind an das äußere Rand verdrängt. Typische Zerreichen-Eichenwälder gibt es nicht, nur einige Elemente ihrer Artengarnitur sind regelmäßig anzutreffen (z. B. *Vincetoxicum hirundinaria*, *Vicia cassubica*, *Carex michelii*, *Cornus mas*). Sie können zweierlei entstehen: entweder durch das Eindringen xerothermer Arten in die grasigen, bodensauren Eichenbestände, oder durch die Auflichtung der Eichen-Hainbuchen-Wälder. An diesen Standorten haben wahrscheinlich gewisse Lößablagerungen stattgefunden, aber in einigen Fällen treten basiphile Arten auf Gneiss gesellschaftsbildend auf.

Charakteristisches Vegetationstyp der Täler sind die **Erlenauen**, die in den inneren, breiteren Tälern schöne Bestände ausbilden, auf den Gebirgsrand zu verlieren sie ihr Gepräge immer mehr. Ihre kleinen Flächen sind die wichtigsten Fundorte der montan-subalpinen Elemente, die in der Krautschicht oft mit hoher Deckung gedeihen (z. B. *Petasites albus*, *Veratrum album*), oder gehören zu den richtigen Kostbarkeiten der lokalen Flora (z. B. *Lysimachia nemorum*, *Equisetum sylvaticum*, *Cirsium erisithales*, *Matteuccia struthiopteris*). Die an montanen Elementen reichen Bestände der zentralen Tälern können zur Assoziation Carici brizoidis-Alnetum, die artenärmeren Bestände im Randbereich eher zur Assoziation Aegopodio-Alnetum zugeordnet werden. Im östlichen Gebirgsteil, in flachen Dachlagen sind kleinflächige, wahrscheinlich sekundäre **Erlenbruchwälder** zu finden, die eine typische Physiognomie, aber eine ziemlich arme Artengarnitur (z. B. mit *Carex elata*, *Dryopteris carthusiana*) aufweisen. Die natürliche Vegetation des Gebirgsfußes und des Beckens bestand zum größten Teil aus **Hartholzauen** und **Stieleichen-Hainbuchen-Wäldern**, die bis heute fast zur Gänze verschwunden oder umgestaltet sind. So kann ihre genaue Beurteilung und cönologische Einordnung nur sehr schwer und nicht eindeutig durchgeführt werden.

Berühmt sind die **Edelkastanienbestände** des Gebirgsrandes, über die eine bedeutende Menge cönologischer und historischer Literatur zur Verfügung steht. Ihre schönsten Vertreter stocken über Ágfalva und Bánfalva, und (heute nur noch in Fragmenten) im Soproner „Lővérek". Nach ihrer homogenen Laubschicht sind sie als Kulturwälder zu betrachten, wegen der extensiven Behandlung haben sie aber eine artenreiche, den lichten Eichenwäldern ähnliche Krautschicht.

In der aktuellen Vegetation des Gebirges ist das Gewicht der **Nadelbaumforste** sehr groß: etwas mehr als 50 % der Gesamtwaldfläche wird von ihnen bedeckt. Dieser hohe Gebietsanteil ist den in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts begonnenen künstlichen Anpflanzungen zu verdanken, und bewirkt, daß sich heute der ursprüngliche Anteil der Nadelgehölze höchstens schätzen läßt. Die Autochtonität der Fichte und der Tanne ist im zentralen Teil des Gebirges nicht auszuschließen, aber sie spielten sicher keine gesellschaftsbildende Rolle mit massenhaftem Auftreten. Die Rotföhre konnte in den bodensauren Wäldern des östlichen Gebirgsteils heimisch, aber wahrscheinlich nur zerstreut vorkommen. Die flächendeckende Umgestaltung der Wälder zu Fichten- und Föhrenforsten brachten eine wesentliche Verarmung der Flora mit sich.

Zum Verstehen der Änderungen in der Vegetation ist eine zusammenfassende Analyse der Einwirkungen der verschiedenen Waldnutzungen unentbehrlich. Anhand geschichtlicher Angaben kann behauptet werden, daß die Wälder des Gebirges jahrhundertelang unter sehr starken anthropogenen Einflüssen standen, die in der Zusammensetzung der Waldgesellschaften bis heute spürbare Änderungen verursachten. Einige Beispiele: in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts waren die ältesten Bestände wegen den niedrigen Umtriebszeiten weniger als 30 Jahre Alt. In der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts stockten, infolge der Waldnutzungen, auf mehr als ein Drittel der Gesamtwaldfläche Birken- und Zitterpappelbestände. Die Waldgeschichte erklärt auch die Tatsache, daß unter den heute großflächig verbreiteten Eichen-Hainbuchen- und Buchenwäldern kaum naturnahe Bestände zu finden sind. Die acidophilen Wälder waren sekundär ziemlich verbreitet, die Geschwindigkeit ihrer Zurückgestaltung ist bemerkenswert: ein großer Teil der in den 60-er Jahren kartierten und beschriebenen Bestände ist heute ein geschlossener Wald mit Hainbuche. An der Stelle der Erlenwälder wurden in den Tälern Mähwiesen bewirtschaftet, die sich nach ihrer Auflassung schnell wiederbewaldeten, somit dieses Vegetationstyp zusammen mit den Moorwiesen fast vollkommen verschwand.

Im Gebirge gab es keine großen natürlichen Wiesen, kleinflächige baumlose Gesellschaften könnten die Quellfluren, die Großseggenrieder, eventuell Felstrockenrasen gewesen sein. Auf Einwirkung der Landschaftsnutzung entstanden die mesophilen und feuchten Wiesen der zentralen Täler (Arrhenatheretum, Trisetetum, Seslerietum und verschiedene Großseggen-Gesellschaften). Diese Formationen sind für heute fast spurlos verschwunden, sie wurden entweder vom Wald spontan zurückerobert oder aufgeforstet. Die Reste dieser Wiesen können, neben den Erlenauen, als Sammelplatz für subalpine Arten betrachtet werden. Ähnliche

Moorwiesen, als letzter Vertreter der naturnahen Vegetation im Ödenburger Becken, sind auch an dem Gebirgsfuß zu finden.

Wichtige, artenreiche Lebensräume sind einerseits die Böschungen und die künstlich waldfrei gehaltenen Streifen, die mit ihren kiesigen Oberflächen den Pionierarten (z. B. *Vulpia* spp., *Filago* spp.) eine gute Möglichkeit zur Einsiedelung bieten, anderseits die im Gebirge zerstreut auffindbare, temporäre Tümpel mit den Arten der Schlammlingsfluren (z. B. *Peplis portula*, *Stellaria alsine*). An den Trockenstandorten des Gebirgsfußes bei Harka sind Steppen- und Lößrasenarten (z. B. *Inula germanica*, *Adonis vernalis*) nachzuweisen, auf der österreichischen Seite bei Neckenmarkt und Ritzing sind Kalkmagerrasen und Wiesensteppen (z. B. mit *Rhamnus saxatilis*, *Buphthalmum salicifolium*) zu finden. Im Gebirge konnten sich keine natürlichen Felsrasen herausbilden, in den ausgedehnten Steinbrüchen haben aber die felsbewohnenden Arten einen sekundären Lebensraum. Bodensaure Trockenwiesen sind nur auf dem Harkauer Kogel (Harkai-kúp) und an einigen Waldsäumen im Gebirge anwesend.

Die Vegetation des Ödenburger Beckens ist, abgesehen von den erwähnten Feuchtwiesen, zum größten Teil umgestaltet, besteht fast ausschließlich aus Äckern und Gemeindegebieten. Erwähnenswert sind noch die leicht alkalischen Naßstandorte neben der Harkauer Eisenbahnstation (mit *Bolboschoenus maritimus*, *Aster tripolium*, *Rumex stenophyllus*). Die in das Becken einfließenden Gewässer sind kanalisiert, ihre Vegetation beinhaltet meist nur störungsresistente Arten. Extensive Äcker mit den Resten der einstigen Segetalflora, und einige extensiv bewirtschafteten Obst- und Weingärten mit bemerkenswertem Unterwuchs (z. B. *Astrantia major*, *Chaerophyllum aromaticum*) sind bei Ágfalva und Harka zu finden.

Pflanzengeographische Analysen

Der östliche Florenbezirk der Alpen (Noricum) ragt nach der geltenden ungarischen Auffassung (siehe Abb. 2.) an zwei Stellen in das Ungarische Staatsgebiet ein: im Windischen Gebiet der Florendistrikt Stiriacum, in den Günser- und Ödenburger Gebirgen der Florendistrikt Ceticum. Weil das von der Hauptmasse der Alpen weit weglegende Windische Gebiet grundlegende Abweihungen bezüglich der Standorten und Vegetation von den weiter nördlich liegenden Gebirgen zeigt, basiert sich die Analyse des Ödenburger Gebirgesauf dem Vergleich mit dem Günser Gebirge und dem Nördlichen Alpenvorland.

Die Günser- und Ödenburger Gebirge sind aus kristallinen Gesteinen aufgebaut, ihre Hauptkämme verlaufen von Westen nach Osten. Eine weitere Ähnlichkeit ist, daß sie eine breite Kontaktzone zu den Ödenburger- und Eisenburger Ebenen aufweisen, in ihrem Zentralbereich aber schon eindeutige subalpine Züge zu beobachten sind. Es gibt zwei grundlegende Unterschiede, deren Auswirkungen sich auch in den Floren widerspiegeln: während das Günser Gebirge mit seiner über 800 m reichenden Höhe ein markantes Mittelgebirge ist, wo die

Felsenvegetation eine bedeutende Fläche einnimmt, ragt das Ödenburger Gebirge kaum über 500 m, und verfügt über keine natürliche Felsformationen. Von den montanen Edellaubwaldarten der „norischen Elemente" treten in den höheren Regionen des Günser Gebirges *Gentiana asclepiadea, Oreopteris limbosperma, Doronicum austriacum, Anthriscus nitida* massenhaft auf, aber auch weitere subalpine Elemente (z. B. *Chaerophyllum hirsutum, Cardamine trifolia, Blechnum spicant*) sind zu finden. Die Felsvegetation wird unter anderen auch von ausgesprochenen Hochgebirgsarten (z.B. *Thlaspi goesingense, Rosa pendulina*) gebildet, wobei die Kalkschiefer das Vorkommen zahlreicher basiphilen Arten ermöglichen (z. B. *Asplenium viride, Calamagrostis varia*).

Das Ödenburger Gebirge ist an subalpinen Arten viel ärmer, großer Teil dieser Taxa gilt zur Zeit als verschollen (z. B. *Senecio rupestris, Pleurospermum austriacum*), weitere Arten (z. B. *Oreopteris limbosperma*) sind sehr selten. Die xerotherme Vegetation enthält keine Hochgebirgsarten, sondern sie wird einerseits von Zerreichenwaldarten, andererseits – hauptsächlich an Steingruben – von allgemeinen Trockenrasenarten der Mittelgebirgen gebildet. Das Rosaliengebirge, das das Ödenburger Gebirge mit den Alpen verbindet, steht in seiner Montanität dem Günser Gebirge viel näher (herauszuheben sind die Vorkommen von *Alnus viridis* und *Sorbus austriaca*).

Die oben genannten Unterschiede in der Flora der beiden Gebirgen erscheinen schon bei CSAPODY (1994), wobei er die Umgliederung des Günser Gebirges in das Stiriacum vorschlug, so daß das „ungarische Ceticum" nur aus dem an montanen Elementen ärmeren Ödenburger Gebirge stände. Diese Auffassung kann aber nicht angenommen werden, weil er die beiden Gebirge aus ihrer geographischen und geologischen Umwelt herausgehoben, nur anhand einiger Arten beurteilte. Die Übereinstimmungen in der Vegetation (mit Ausnahme der Felsstandorte) sind zwischen den beiden Gebirgen bedeutend. Die charakteristischen Arten der mesophilen und acidophilen Laubwälder sind gleich (*Cyclamen purpurascens*, *Galium sylvaticum*, *Prenanthes purpurea*). Mehrere grundlegende Sukzessionsvorgänge sind gemeinsam, z. B. die Zurückwandlung der sekundären acidophilen Wälder und der *Calluna*-Heiden zu Laubwaldstandorten.

Zum gemeinsamen Charakter der beiden Gebirge gehört auch, daß sie sich in ihrer Vegetation von den niedrigen Hügelländern ihrer Vorländer gut trennen, die floristischen Unterschiede aber nicht so scharf sind. Die Beurteilung der Grenzlinie zwischen Noricum und Praenoricum wird gerade von diesem mehrstufigen Übergang erschwert. So ist sowohl am Gebirgsfuß, als auch im Zentralbereich der Gebirge ein zwar sukzessiver, aber doch markanter Florenwechsel zu beobachten.

Zur pflanzengeographischen Analyse des Ödenburger Gebirges wurden zwischen 1994 und 2004 die lokalen Verbreitungskarten von etwa 50, teilweise ausgesprochen häufigen Arten angefertigt. Arten mit charakteristischen Standortsansprüchen wurden bei der Untersuchung bevorzugt. Daneben wurde auch die aktuelle Vegetation des ungarischen Teils des Gebirges, sogar teilweise die des anschließenden Beckenrands kartiert. Um die Ursachen der anthropogenen Vegetationsänderungen zu klären wurde auch die Landschaftsgeschichte des

Gebiets erforscht. Unter Rücksichtsname der aufgezählten Gesichtspunkte wurde das pflanzengeographische Bild des Gebirges aufgezeichnet. Hier müssen wir aber darauf aufmerksam machen, daß eine detaillierte Kartierung nur im ungarischen Teil durchgeführt werden konnte, so kann sich die Gültigkeit unserer Folgerungen fallweise nur auf dieses Gebiet beschränken.

Die Verbreitungsmuster der Arten im Gebirge und am Gebirgsfuß wurden in Verbreitungstypen gegliedert, die zum Teil mit den Standortsgegebenheiten, zum Teil mit den aktuellen Biotopverhältnissen, fallweise mit der Landschaftsgeschichte zusammenhängen.
Basiselemente der Verbreitungstypen:

1. Xerotherme Elemente. Die naturnahen Standorte im Gebirge sind für xerotherme Arten wenig geeignet, diese sind vor allem am östlichen und weniger im nördlichen Gebirgsrand zu finden. Am südlichen Gebirgsrand bei Ritzing, wo das Grundgestein kleinflächig aus Leithakalk besteht, sind solche Arten zum Vorschein geraten, die stark an die basiphile Xerothermvegetation des Laitaicums erinnern. Aus edaphischen Gründen ist der ungarische Teil an solchen Arten ärmer, ihre zwei Verbreitungsschwerpunkte sind der Harkauer Kogel und die Umgebung des Himmelsthrons (Istenszéke). Neben diesen Fundorten folgen am Rand perlschnurartig, im Zentrum inselartig die weiteren Vorkommen. Die Entstehung dieser xerothermen Floreninseln ist einerseits edaphisch (in Plakorlage, an erodierten Steilhängen), anderseits anthropogen bedingt. Das cönotaxonomische Spektrum dieser Lebensräume ist ziemlich breit, in manchen Fällen ist die Einordnung sogar sehr schwer. In echten bodensauren Eichenwäldern kommen sie nur gelegentlich vor, sie sind eher in den Abkömmlingen der ehemaligen Buchen- und Eichen-Hainbuchen-Wälder an leicht verletzlichen Standorten, oft an Rücken, Kämmen, Waldwegen und in Säumen zu finden. Auf die Stärke der menschlichen Einflüsse zeigt, daß diese Floreninseln, mit ihrer von der Umgebung so stark abweihenden Artengarnitur, auch in solchen Situationen entstehen konnten, wo sonst geschlossene Buchenwälder konkurrenzkräftig sind.

2. Meso- und hygrophile montane Elemente. Eine schwerer charakterisierbare, weniger einheitliche Gruppe, als die xerothermen Elemente, ihre pflanzengeographische Rolle ist mit der Stärke der montanen Wirkungen verbunden. Ihre zusammenfassende Beurteilung wird dadurch erschwert, daß sie ein breiteres und nicht unbedingt in eine logische Reihe passendes Standortsspektrum umfassen. In vielen Fällen kann die edaphische Bindung vom humiden Klimaanspruch nicht getrennt werden, wodurch ihr pflanzengeographisches Gewicht und ihre Brauchbarkeit vermindert wird.

Trotz der oben aufgezählten Schwierigkeiten zeichnen sich einige Gradienten eindeutig aus. Das montane Zentrum des Gebirges wird von dem Kaltwassertal (Hidegvíz-völgy) und ihren Nebentälern gebildet, die vom Hauptkamm nach Norden ziehend, in ihren mesoklimatischen Verhältnissen den subalpinen Arten am günstigsten sind. Nördlich verlaufende Täler mit ähnlichen Gegebenheiten gibt es

auch östlich von Brennberg. Für den östlichen Gebirgsrand sind die an montanen Arten ärmeren Täler charakteristisch.

Im großen und ganzen – abgesehen von der Umgebung des Kaltwassertals – treten die montanen Charakterzüge nur in den Tälern, inselartig oder in Streifen auf, dort sind sie aber bis zum Gebirgsrand, sogar auch in den Wiesen des Beckens zu verfolgen. Die Ursache dieser Erscheinungen ist die Fragmentation der Lebensräume, und nicht irgendwelche höhere pflanzensoziologische Gesetzmäßigkeiten.

Während der geobotanischen Analysen stellten sich zwei Fragen: kann das Ödenburger Gebirge oder wenigstens ein Teil von ihm in den Noricum eingeteilt werden, und wenn ja, gibt es eine scharfe Grenze zum Praenoricum. Zur Beantwortung der Fragen fassen wir unsere Kartierungserfahrungen zusammen:

1. Über die Vorkommen der xerothermen Elemente wurde früher keine systematische Analyse durchgeführt. Nach den jetzt erhaltenen Verbreitungstypen spielte sich die Exspansion dieser Elemente in das Gebirge wahrscheinlich in zwei wesentlichen Stufen ab. Als erste Stufe können die engeren Randzonen, als zweite die xerothermen Inseln des Gebirgsteils Váris betrachtet werden (s. Abb. 4.). Nachweisbar ist, daß neben den edaphischen Verhältnissen auch die Landschaftsnutzung eine wichtige Rolle spielte. Im Fall von zahlreichen Arten ist es anzunehmen, daß sie in der natürlichen Waldvegetation des Gebirges höchstens zufällig auftauchen konnten, heute weisen sie aber eine bedeutende, typisierbare Verbreitungsmuster auf.

2. Die Vorkommen und Verbreitung der montanen Elemente standen im Mittelpunkt der früheren pflanzengeographischen Studien. Mehrere Arbeiten betonen die Zweiteiligkeit des Gebirges an der Grenze der beiden genannten, Brennberger und Váriser Gebirgsteilen. Durch die Analyse der Verbreitungsmuster der mesophilen und hygrophilen montanen Elemente lassen sich zwei wichtige Trennlinien, mit einem der oben genannten Linie ungefähr gleichen Ablauf skizzieren. Es ist aber auch eine dritte Linie zwischen den vorigen nachzuweisen, die der geologischen Grenzlinie von Váris und dem Brennberger Becken folgt, wodurch die florenmodifizierende Rolle der edaphischen Faktoren betont werden kann (s. Abb. 23.).

Im Fragenkreis des Noricums bei Sopron (oder überhaupt in Ungarn) fehlt ein zur objektiven Beurteilung unentbehrlicher Etalon. Zoltán Kárpáti, von dem die gründlichsten Florenanalysen stammen, hat nur im Rosaliengebirge vergleichendes Material gesammelt, die weiter wegliegenden Teile der Alpen hat er nicht in Betracht gezogen. Bei NIKLFELD (1993) wird das ganze Nordwest-Burgenland als „pannonisches Gebiet" mit montanen Reliktvorkommen betrachtet. Wegen diesen unbeantworteten Fragen muß behauptet werden, daß die jetzigen Kenntnisse zur Lösung dieses Problems nicht ausreichen. Es besteht eine im Günser Gebirge stärkere, im Ödenburger Gebirge weniger markante subalpine Wirkung, auf derer Grundlage aber nicht behauptet werden kann, daß diese Gebiete Teile des Noricums wären.

Dementsprechend hat es nicht viel Sinn, eine Grenzlinie zwischen dem Praenoricum und Noricum innerhalb des Gebirges zu ziehen. Es gibt aber solche Verbreitungsgrenzen, die bedeutende lokale oder regionale geobotanische Informationen liefern. Es steht fest, daß unsere Gebirge im Alpenvorland in Hinsicht auf Flora und Vegetation von den Hügelländern am Gebirgsfuß wesentlich abweichen. So könnte eine „Praenoricum des Berglandes" ins Leben gerufen werden, der sich vom klassischen Praenoricum scharf trennt. Im Gebirge ist richtiger über Grenzen der Florengradienten zu sprechen, als über feste Trennlinien. Diese Grenzen können sich infolge der natürlichen Sukzession und der Änderungen der Landschaftsnutzung sogar innerhalb einiger Jahrzehnte wesentlich ändern. Im Falle des Ödenburger Gebirges wird an den entsprechenden Abbildungen mit Linien gezeigt, daß von der Auffassung und von der Richtung der Fragestellung abhängig mehrere Grenzen parallel aufzustellen sind. Ein gutes Beispiel ist die eindeutige edaphische Grenze zwischen dem Váris und dem Brennberger Becken. Mehrere Beispiele zeigen, daß die Landschaftsnutzung auch die als fest betrachteten, edaphischen Grenzen umzeichnen kann (z. B. Vordringung und Rückzug von *Calluna vulgaris* von den inneren Gebieten). Die aus den Verbreitungsmustern der xerothermen Arten entstehenden Grenzen lassen sich als Zusammenspiel der anthropogenen und edaphischen Elemente bewerten. Die Vorkommen der mesophilen und hygrophilen Elemente zeigen auch eine eindeutige edaphische Bindung (Bachtäler), aber in derer Fall ist die Landschaftsnutzung ein wesentlicher, wirkender Faktor.

Beschreibung der Gefäßflora

Das Gebirge ist gegen den benachbarten Becken und Hügel schwer abzugrenzen, so wurde im Band auch die Flora des Ödenburger Beckens mitbehandelt (s. Abb. 1b.). Eine weitere, wichtige Ursache dafür ist, daß in der traditionellen botanischen Literatur mehrere Gebiete, die in der Wirklichkeit zum Bergfuß gehören, als Gebirgsteile behandelt werden.

Die Enumeration der Flora des Ödenburger Gebirges wurde anhand Literatur- und Herbarangaben bzw. bisher unveröffentlichten Funde angefertigt. Die entsprechenden floristischen Mitteilungen wurden ohne Ausnahme aufgearbeitet, die Angaben aus zusammenfassenden Werken, wie Landes- und Regionalfloren wurden nur in dem Fall berücksichtigt, wenn sie unbekannte Informationen enthalten. Ähnlich wurden die Angaben aus taxonomischen Monographien behandelt. Die Datensammlung wurde auch in den pflanzensoziologischen Studien durchgeführt, wobei die außer den Tabellen, ohne genaue Lokalitätsangabe aufgezählten Vorkommen von häufigen Arten nicht mitberücksichtigt wurden. Neben den publizierten Angaben wurden auch die bekannten Manuskripte durchgearbeitet, die unveröffentlichten Angaben der Verfasser wurden mit der Abkürzung „ined." gekennzeichnet. Die Herbarangaben wurden für 120 ausge-

wählte Arten im Herbar der Botanischen Abteilung des Ungarischen Naturwissenschaftlichen Museums in Budapest durchgeführt.

Im Interesse der Übersichtlichkeit wurde bei der Reihenfolge der Arten die Numerierung von SOÓ (1980) beibehalten. Die Nomenklatur folgt das gleiche Werk, wobei in wohlbegründeten Fällen Abweihungen möglich sind (hauptsächlich nach SIMON 2000, manchmal nach ADLER et al. 1994, WISSKIRCHEN – HAEUPLER 1998).

Gliederung der im Gebiet vorkommenden Arten:

1. Einheimische Arten, die im Gebirge sichere Vorkommen haben, oder einst nachweisbar vorkamen (Buchstabengröße 11, ohne irgendwelche Bezeichnung, z. B. „1. **Berberis vulgaris** L.”). In dieser Gruppe eingeteilt und gleich gezeichnet sind auch die im Gebirge eingebürgerten Adventive.

2. Einheimische Arten, derer Vorkommen im Gebirge nicht auszuschließen ist. Sie besitzen aber in der älteren Literatur nur allgemeine oder unsichere Lokalitätsangaben. Neuere Funde fehlen, aber ihr Vorkommen kann nicht ausgeschlossen werden (Buchstabengröße 11, mit „*” bezeichnet, z. B. „*619. **Althaea officinalis** L.”). Adventive Arten dieser Gruppe wurden ähnlich gezeichnet, aber mit Buchstabengröße 10 geschrieben (z. B. „***Lathyrus sativus** L.“).

3. Verwilderte Kultursippen (mit kurzfristiger Erscheinung), zeitweise auftauchende, nicht eingebürgerte Adventive und weitere, in Ungarn anderswo heimische Arten (Buchstabengröße 10, ohne irgendwelche Bezeichnung, z. B. „G.1. **Taxus baccata** L.”). Ähnlich gekennzeichnet sind noch die Bastarde, bei denen die Elternsippen angegeben sind (z. B. „**Betula × rhombifolia** TAUSCH (= *B. pendula* × *pubescens*)“).

4. Arten, die im Gebirge mit großer Wahrscheinlichkeit nicht vorkommen, die in den älteren Quellen allgemein lokalisiert, bzw. bei SOÓ (1964-1980, zum Teil anhand der alten Literatur) nur mit der Bezeichnung „Sopron” zu finden sind. Diese Angaben beziehen sich auf die umliegenden Hügelländer (Artenname mit dem gesamten Text in Klammern „{…}”, mit Buchstabengröße 10 geschrieben, z. B. „{282. **Ononis pusilla** L. …..}”). Um den Status dieser Arten im Gebirge eindeutig zu klären, mußten sie im Florenwerk behandelt werden. In der Enumeration wird bei solchen Arten eine längere Erklärung gegeben.

5. Eindeutige Fehlbestimmungen oder sehr wahrscheinlich falsche Angaben vom Gebiet. Die Artenname zusammen mit dem gesamten Text in Klammern „/…/”, mit Buchsatbengrösse 10 geschrieben, z. B. „/ 1280. **Doronicum hungaricum** (SADL.) RCHB. …. /”).

Die Enumeration ist bei jedem Taxon in drei Teilen geteilt: Angaben von der ungarischen Seite des Gebirges vor 1990 (unter der Bezeichnung „a”); nach 1990 („c”); Angaben von der österreichischen Seite des Gebirges („b” – ohne Zeitangabe). In solchen Fällen, wo die Quelle zwar nach 1990 entstanden ist, aber nur eine frühere Angabe zitiert (gibt also keine neue Information an), wird unter dem Punkt „a” angeführt.

Bei der älteren Fachliteratur ist ein allgemeines Problem, daß die Fundorte sehr schlecht lokalisierbar sind. Bei zahlreichen Angaben ist es schwer zu entscheiden, ob sie aus dem Gebirge oder aus dem Becken stammen. Die Mehrheit der Fundorte mit der Bezeichnung „Sopron" gehört zu dieser Gruppe. Oft kann man nicht entscheiden, von welcher Seite der (später gezogenen) Staatsgrenze die Angabe stammt. Im Falle von allgemeinen Fundorten (wo keine Ortsnamen angegeben sind, z. B. „in Wäldern") sind die Angaben unter dem Punkt „a" zu finden. Angaben mit Ortsnamen werden zu dem Punkt („a" oder „b") eingeteilt, zu welchem Staat die Ortschaften heutzutage gehören. Im Interesse der eindeutigen Identifizierung der Fundorte wurden die wichtigsten geographischen Namen des Ödenburger Gebirges und Beckens zusammengefaßt (s. Abb. 46-48.). Mehrere alte Ortsnamen sind heute nicht mehr genau lokalisierbar, die Übersetzung der deutschen Namen ist manchmal auch problematisch.

Zusammenfassung der wichtigsten Markierungen der Enumeration:
„a." – Angaben vom ungarischen Gebirgsteil vor 1990
„b." – Angaben vom österreichischen Gebirgsteil (unabhängig von der Datierung)
„c." – Angaben vom ungarischen Gebirgsteil nach 1990
„Herb." – Herbarbelege der genannten Art aus dem Gebiet (nur bei seltenen oder interessanten Taxa)
„Lit." – Literaturangaben und Manuskripte aus dem Gebiet
„Megj." – Anmerkung der Herausgeber
„térkép!" – in der zitierten Arbeit wird eine lokale Verbreitungskarte der Art angegeben

Weitere Abkürzungen:
Herbarien: HBP – Herbar der Botanischen Abteilung des Ungarischen Naturwissenschaftlichen Museums, Budapest; HHBP – Herbar des Botanischen Gartens der Eötvös Lóránd Universität, Budapest; HCs – Sammlung von István Csapody (Savaria Museum, Szombathely); HKZ – Sammlung von Zoltán Kárpáti; HPSz – Sammlung von Szaniszló Priszter; HKG – Sammlung von Gergely Király (West-Ungarische Universität, Institut für Botanik, Sopron)
WU – unpublizierte Angaben aus dem Datenbasis der österreichischen Florenkartierung (Botanisches Institut der Universität Wien, Wien)
„!!" – der zitierte Verfasser hat die Art selbst gesehen (z. B. bei GOMBOCZ 1906)
„!" vor der Arten-Nummer – die Art gehört seit SOÓ (1964-1973) zu einer anderen Gattung, so stimmt die Numerierung mit dem obigen Werk nicht überein
– intraspezifische Taxa, die aufgrund SOÓ (1964-1973) nicht identifizierbar sind

Die Flora in Zahlen

- Die Flora des behandelten Gebiets (Ödenburger Gebirge mit seinem südlichen Fuß und dem Ödenburger Becken) besteht aus 1208 einheimischen und eingebürgerten Arten, wovon 62 nur auf der österreichischen Seite vorkommen. Auf der ungarischen Seite sind also 1149 Arten zu finden, wovon 181 Arten nur vor 1990, 81 Arten nur nach 1990 gefunden worden sind.
- Weitere 132 Arten (hauptsächlich Adventive, aber auch einige in Ungarn anderswo einheimische Taxa) sind temporäre Einsiedler, 12 von ihnen erschienen nur auf der österreichischen Seite. Auf der ungarischen Seite sind 120 solche Arten bekannt, 25 von ihnen wurden nur vor 1990, 60 nur nach 1990 gefunden. Bis 2004 wurden im Forschungsgebiet insgesamt 1320 Arten nachgewiesen.
- Anzahl der primären Hybriden beträgt 39, daneben wurden Angaben von 8 Transitus veröffentlicht.
- 102 Arten (inkl. 29 Kleinarten von *Rubus fruticosus* agg.) haben keine nachgewiesenen Fundorte im Gebiet, aber nach ihren lokalen Angaben und Standortspräferenz wäre ihr Vorkommen möglich.
- Im Falle von 93 Arten stammen die allgemeinen Fundortsangaben (fast ausnahmslos „Sopron" in den Landesfloren) sicher nicht aus dem Untersuchungsgebiet, in diesem Werk sind sie nur wegen der endgültigen Klärung ihrer Lage behandelt.
- Die Angaben von 45 Arten sind sicher falsch oder wegen der allgemeinen taxonomischen Unsicherheit (z. B. *Knautia kitaibelii*) zweifelhaft.
- Von den einheimischen Arten Ungarns sind *Alchemilla glabra* und *Lysimachia nemorum* nur aus dem Untersuchungsgebiet bekannt, hier wurde *Poa supina* zum ersten Mal in Ungarn beobachtet. Von den adventiven Arten wurden *Ageratina altissima*, *Claytonia perfoliata* und *Nonea lutea* nur im Gebiet nachgewiesen, bzw. *Bromus carinatus* und *Geranium sibiricum* hier zum ersten Mal in Ungarn gefunden.

Summary

Geography

Sopron Hills is the northeast low mountainous spur of the range of the Alps (see Fig. 1a. and 1b.). Its extension is 16 km in the west-east direction and 11 km in north-south direction; its area is 150 km^2. The main mountain ridge lies in west-east direction with side-ridges separated by deep valleys. Sopron Hills is divided into two parts by the Hungarian-Austrian border. Leading to the east peaks become gradually lower, its highest peak in Austria is Brenntenriegel (606 m), and on the Hungarian side is Magas-horst with the height of 557 m. The central and eastern parts of the Hills lying northwards from the main mountain ridge belong to Hungary, while the western side and nearly the entire part of the southern side belong to Austria (Burgenland).

The Sopron Hills consist of two clearly separable parts from the geomorphologic point of view. The north-eastern quarter is made up of Palaeozoic crystalline schist, while the on rest of the Hills the crystalline schist base is covered by Tertiary or Quaternary layers.

The climate of the area is greatly cool and moist. There is a west-east climate gradient from the inner valleys towards the edge of the Hills. Areas of subalpine character can be found in Hidegvíz-valley and in the valleys around Brennbergbánya, whereas the eastern part named Váris has a much warmer and drier climate. Approximate climatic data: annual precipitation in Brennberg-valley is 750-900 mm, on Váris is 650-800 mm, but it varies within wide bounds in both places. Mean annual temperature in Brennbergbánya is 8-8,5 C°, on Váris is 9,0 C°. January mean temperature is -2,0 C° and -1,5 C°; June mean temperature is 19,0 C° and 19,5 C°. Continuous forests cover most of the area, in the inner part only former, small mining villages (such as Helenenschacht, Brennbergbánya, Görbehalom, Új-Hermes) can be found, more significant settlements are located only on the foots of the Hills.

Vegetation

Potential climazonal vegetation types of the Hills are **west-transdanubian beech forests** (Cyclamini purpurascentis-Fagetum) and **hornbeam-sessile oak forests** (Cyclamini purpurascentis-Carpinetum). Their extensions in the two main parts of the Hills are different: in the Brennberg part beeches, while in the Váris part hornbeam-forests are dominant. In some places acidophilus species (mainly *Vaccinium myrtillus*, *Luzula luzuloides*) extend into the mesophile deciduous forests in the whole territory of the Hills, owing to the calciphobous character of the base stone and the frequent local erosion. Few real mountainous plant species exist in the mesophile deciduous forests, furthermore they occur in isolated patches (i.e. *Festuca altissima*, *Bromus ramosus*; *Sorbus aucuparia*, *Sambucus racemosa*).

Acidophilus sessile oak forests (Castaneo-Quercetum) are developed mainly on the steep, low tilth ridges and peaks of the Váris part, having typical stand structure and poor species composition, with the dominancy of *Deschampsia flexuosa* and *Luzula luzuloides* in the herb layer. Most of the **acidophilus hornbeam-oak forests** (Luzulo-Carpinetum) developed as a result of human activity. Original **acidophilus beech forests** (Galio rotundifolio-Fagetum) have no stands in the Hills, as all the small acidophil patches of beeches are secondary forests. Calciphobous heath lands and birches can be found on side slopes and borderland strips; their stands are instable and in the process of disappearing.

Xerophilous oak forests can be detected only in fragments in the Sopron Hills and these are restricted to the edge of the hills. There's no typical turkey-oak forest, only a few elements of its species composition occur permanently (such as *Vincetoxicum hirundinaria*, *Vicia cassubica*, *Carex michelii*, *Cornus mas*). They can be originated from either xerophilous plant species immigrating into grassy oak forests of calciphobous character or hornbeam-oak forests growing thinner. Loess deposit is probable on these sites, or in some cases basophile species become dominant on gneiss.

Typical stand type of the valley bottom is **alder gallery**. They have fine stands mainly in the inner, broader valleys, while towards the edge of the Hills these stands become more and more characterless. Patches of alder wood form a primary habitat for the mountainous-subalpine plant species, some of which are dominant in some places in the herb layer (i.e. *Petasites albus*, *Veratrum album*) while others are the most noted colouring elements of the flora of the Hills (such as *Lysimachia nemorum*, *Equisetum sylvaticum*, *Cirsium erisithales*, *Matteuccia struthiopteris*). Stands of the internal valleys abounding in mountainous species belong to the association Carici brizoidi-Alnetum, while stands situated on the margin area having no valuable species can be determined as Aegopodio-Alnetum. Probably secondary **alder brooks** exist on the flat-topped area of the eastern part of the Hills, whose physiognomy can be considered typical, but their species composition is poor (i.e. *Carex elata*, *Dryopteris carthusiana*).

Mainly **hardwood forests** and **hornbeam-pedunculate oak forests** formed the natural vegetation of the root area and the Sopron Basin, nearly all of which have been destroyed by now. Because of drastic changes of these stands, exact estimation and classification into associations can hardly be completed.

Sweet chestnut forests, which are the well-known stands of the margin area, have comprehensive coenology-theme literature. Their best stands take place in the area above Ágfalva and Bánfalva, as well as (only in the form of forests fragments) in Lővérek (Sopron). They can be considered as artificial stands on the base of canopy layer, but due to the extensive management their herb layers are diverse and resembling oak groves.

The role of the **planted coniferous forest** is outstanding in the actual vegetation of the Hills, as their stands cover more than 50% of the forested area. This quite high ratio results from the forest stand establishment started in the second half of the nineteenth century, and because of drastic transformation of these stands, the

original ratio of the pinewoods can only be estimated. In the inner part of the Hills the indigenousness of the spruce and fir cannot be excluded, but they have never existed in great abundance and have never been characteristic elements of any associations. Scotch pine might be indigenous by threads in acidophil forests of the eastern part of the Hills. Large-scale coniferisation caused significant decrease in species number, and its positive effects to the flora are slight (only some *Pyrola* species established in pinewoods and *Galium rotundifolium* became secondarily typical species of spruce forests).

Comprehensive evaluation of the question of forest utilization is worth discussing. It can be stated by the historical data, that forests of the Sopron Hills was exposed to effective human impact during centuries, which caused long-lasting changes in the species composition of the associations. Some examples: The age of the oldest stand was no more than 30 years in the second half of the eighteenth century; owing to the forest utilization the ratio of birch and trembling poplar forests was more than 30%. Also historical forest utilization methods explain, that although hornbeam-oak forests and beeches occupied great areas, the ratio of natural-like stands was really low. Acidophil forests took up large areas secondarily, but quickly turned back into a more closed mixed forest with hornbeam according to the mapping carried out in the 1960's. On the territory of the alder galleries, situated in the valleys, hay meadows were formed, which reforested immediately after the quitting the mowing. Parallel with this process hay meadows and fens almost entirely disappeared.

Natural grasslands (such as spring-fens, large sedges, and possibly some grasslands of rock outcrops) never had a large extension in the Hills. Mesic and wet meadows of the inner valleys (Arrhenatheretum, Trisetetum, Seslerietum and different types of large sedges) were formed as a result of the land use methods. Most of them are disappeared by now because they reforested spontaneously or were eliminated by artificial planting. Besides the alder woods, these meadows and their remains can be considered as a convenient habitat for several subalpine species. Similar fen meadows can be found on the roots of the Hills, which mean the last natural-like habitats of Sopron Basin. The area of calciphobous mountain meadows is insignificant, occurring on Harka-plateau and in some forest edges. Important, diverse habitats, which can be found sporadically several places in the Hills, are slopes, gravel paths for pioneer species (such as *Vulpia* spp., *Filago* spp.); and amphibious communities of temporary puddles for i.e. *Peplis portula*, *Stellaria alsine*. Species of steppe and loess grasslands and composition of these exist in fragments on the dry margin area of the Hills around Harka (i.e. *Inula germanica*, *Adonis vernalis*); while on the Austrian side near Neckenmarkt and Ritzing calciphile rock and steppic grasslands formed on Lajta-limestone (i.e. *Rhamnus saxatilis*, *Buphthalmum salicifolium*). Natural rock grasslands couldn't develope, but numerous stone extractions provide a possibility for petricolous species to establish. Apart form the above-mentioned wet meadows, the vegetation of Sopron Basin is drastically changed, and contains plough-lands and residential area of the settlements situated on the roof of the Hills. Wet and slightly saline

habitats next to the Harka railway station are worth mentioning with *Bolboschoenus maritimus*, *Aster tripolium Rumes stenophyllus*. Watercourses entering into the Basin are embanked, their vegetation consist of disturbance-baring rapidly re-establishing species. Extensive plough-lands with fragments of characteristic weed vegetation exist near Ágfalva and Harka. Here extensive parcels of vineyards and orchards are worth mentioning, having (in some places) remarkable undergrowth (such as *Astrantia major*, *Chaerophyllum aromaticum*).

Phytogeographic Analysis

According to the theory accepted in Hungarian literature sources, the eastern flora-region (Noricum) of the Alps flora-land (Alpicum) spreads over the borderline at two points (see Fig. 2.): in Vendvidék as Stiriacum flora-district further in Kőszeg and Sopron Hills as Ceticum flora-district. The site and vegetation characteristics of Vendvidék, which is situated at a great distance from the main block of the Alps, differ to a high degree from those of the northern mountains of West-Transdanubia; during the evaluation, Sopron Hills primarily was compared to Kőszeg Mountains as well as to the margin area of Eastern-Alps. Crystalline rock builds up both Kőszeg and Sopron Hills, and the main ridges of them lie more or less in east-west direction. Both Hills have common characteristics as they border on Praenoricum of Sopron and Vasi Plain, while on the internal areas a clear subalpine effect can be detected. There are two fundamental differences between Kőszeg and Sopron Hills, which have significant influence on the flora: the height of Kőszeg Hills is above 800 m, having mountainous character, and the area of rocky vegetation types is considerable; while Sopron Hills is slightly higher than 500 m high, and has no natural rock habitats.

Some mountainous, deciduous forest species of "Noricum elements" like *Gentiana asclepiadea, Oreopteris limbosperma, Doronicum austriacum, Anthriscus nitida* exist in great abundance in the higher region of Kőszeg Hills; besides several colouring elements of subalpine character such as *Chaerophyllum hirsutum, Cardamine trifolia, Blechnum spicant* can be found as well. Some of the petricolous species have definite alpine nature (i.e. *Thlaspi goesingense, Rosa pendulina*); furthermore calcareous shale sites provide an opportunity for numerous basophile species to occur (i.e. *Asplenium viride, Calamagrostis varia*). Sopron Hills is poor in subalpine species, most of which have already become extinct like *Senecio rupestris, Pleurospermum austriacum*, while others such as *Oreopteris limbosperma* occur in fragments. Xerotherm vegetation involves no alpine elements, but contains primarily Turkey oak forests species and (on the stone quarries) some general mountainous dry grasslands species. Rosalia Mountains, which connects the Sopron Hills and the internal areas of the Alps, is more similar to Kőszeg Hills, having a much more mountainous character (emphasis must be laid on the occurrences of *Alnus viridis*, *Sorbus austriaca*). Differences of the flora of the two compared hills were pointed out by CSAPODY (1994), suggesting that

Kőszeg Hills should be included in Stiriacum flora-district, as 'the Hungarian Ceticum' would contain only the Sopron Hills, possessing less mountainous species. This rearrangement cannot be accepted, as the theory was completed on the basis of few species, neglecting geographical, geological and vegetation characteristics of the Hills. Regarding the rocky habitats, there are considerable similarities between Kőszeg and Sopron Hills in a view of the vegetation. Typical species of mesic and acidophil deciduous forests (i.e. *Cyclamen purpurascens*, *Galium sylvaticum*, *Prenanthes purpurea*) are the same in both places. Furthermore, there are more common succession processes, such as the secondary acidophil forests, dry heaths (Callunetum associations) turning back into deciduous forests with a more consolidated site. The vegetation of both areas has a sharp border towards the low hilly areas lying on the roots of the hills, while floristic differences are not so sharp but more gradual. Determining the borderline of the Praenoricum and Noricum is rather difficult, as there are gradual transitions towards the root of the hills, and towards the inner areas as well.

To evaluate the Sopron Hills from a phytogeographic point of view dot map of 50 species (with some quite frequent species) were prepared between 1994-2004. We made an effort to include as many species having characteristic habitat requirements as possible. Parallel with the floristic research actual vegetation map was prepared for the whole area of the Hills (moreover for a part of the margin area of the Basin). Landscape history of the Sopron Hills and Basin were investigated by studying causes and effects of human-made changes in vegetation. Phytogeography of the hills was completed with regards to these standpoints. It must be noted that detailed mapping could have been carried out only on the Hungarian part of the hills, so validity of the conclusions might be restricted. Different occurrence (pattern) types were established in hills and the margin area, which are related to the site conditions, actual habitat conditions and sometimes to the landscape history.

Basic elements of the pattern-types:

1. Xerothermic elements: Natural-like habitats of the hills provide relatively few opportunities for xerothermic species, occurring mainly on the eastern and to a lesser degree on the northern edges. As Lajta-limestone forms the base rock in a small part of the southern margin area of the hills, near Ritzing, some xerothermic and basophile species, typical of Laitaicum, can be found there.

Because of edaphic reasons, the Hungarian part of the hills has much less species of that kind, their occurrences are limited to the area of Harkai-kúp and the surroundings of Istenszéke, further these species exist along a continuous line on the margin area, and in the inner part of the hills in small isolated patches. These so-called 'floraislands' containing often several xerotherm species, emerge either on edaphic summits and on steep eroded slopes or as a result of human activity. The coenotaxonomical spectrum of these habitats is wide; in some cases the classification is really difficult. These species are present occasionally in acidophilus oak forests, they occur more often in second growths of former

beeches or hornbeam-oak forests having more volatile sites (on ridges, edges, lanes). Proving the effectiveness of human impact in transforming the flora, xerothermic flora islands, having highly different species composition than their surroundings, exist where closed beech associations have better competitiveness.

2. Mesic and hygrophilous mountainous species: As this group is less homogeneous, classification of these species is more difficult, and the phyto-geographical role of them is connected to the evaluation of the strength of the mountainous influence. Comprehensive estimation of these species is difficult as their habitat spectrums are broader, and in many instances the edaphic claims are related to the demand on humid climate, which moderates their phytogeographical role, and applicability. In spite of these difficulties some gradients can be detected.

Hidegvíz-valley and its side valleys situated northwards from the main ridge mean the mountainous part of the hills; their mesoclimatic features are the most convenient for subalpine species. Similar but larger valleys directed northwards can be found eastwards from Brennberg, while valleys of the eastern margins have less mountainous species. The natural vegetation of the valleys has remained in the best condition or has regenerated the most rapidly. Apart from the Hidegvíz-valley mountainous character is limited to the valleys as isolated patches or belts, but can be detected in the margin area of the hills and on the meadows of Sopron Basin as well. The reason for this isolated occurrence is the habitat fragmentation not a higher phytogeographical regularity.

Two essential questions arose during the phytogeographical evaluations: whether Sopron Hills or at least a part of it can be considered as a part of Noricum, and if it is so, whether a sharp border towards the Praenoricum can be drawn or not. To give answers to the questions the results of our investigations are summarized.

1. Occurrences of xerothermic species in the Sopron Hills have not been studied previously. On the basis of the newly developed pattern-types there are two main grades of the invasion of these species into the hills. One contains the narrow margin area; the other consists of the inner ‘xerothermic insular patches’ of the Váris part of the hills as well (see Fig. 4.). It is proved that besides the edaphic conditions, land use methods play an important role in forming of the types of occurrences. Numerous species supposed to have accidental sporadic presence in the former, natural woody vegetation of the hills, but nowadays their occurrences are significant, having typical patterns.

2. Occurrence pattern types of mountainous species form the initial point of phytogeographical evaluations. Several studies emphasized that the hills can be halved about at the border of the Brennberg and Váris part. Evaluating the pattern types of mesic and hygrophilous mountainous species two main lines can be drawn parallel with the above-mentioned one. There are a third line as well, situated between the latter two, on the geological border of Brennberg and Váris (Fig. 23.), showing the effect of the edaphic conditions on the flora.

To estimate whether Sopron (or any part of Hungary) can belong to Noricum or not, a standard supporting the resolution is definitely missing. Even Zoltán Kárpáti,

who analysed the flora most detailed, compared the discussed area not to the inner part of the Alps but only to the Rosalia Mountains. NIKLFELD (1993) consider the whole territory of northwest Burgenland as a pannon area with mountainous permeation. Owing to these doubts, it must be stated that our knowledge is not satisfactory to give a correct answer to the question. The noricum-subalpine character of Kőszeg Hills is sharper than Sopron Hills, so it cannot be declared, that these areas form a part of the Alps flora-land.

Consequently there is no point to draw an exact border between Noricum and Praenoricum in the Sopron Hills. There are some pattern-types (see Fig. 4. and 23.) containing significant information for local or regional geobotany. It can be stated that flora and vegetation of the two discussed area differ significantly from the hilly root areas of them. On the bases of these differences 'mountainous Praenoricum' can be formed, which is sharply separated from classical Praenoricum. Within the Hills it is more effective to define flora gradient borders than firmly fixed border, as these borders can change notably within decades, through natural succession and the changes in land use methods. In the case of Sopron Hills, lines on the cited figures show that according to the given question and explanation, numerous borders can be drawn at the same time. The existence of an edaphic border between Váris and Brennberg Basin is obvious. There are some examples proving that rigid edaphic borders can be changed by the land use (i.e. the invasion and later ousting of *Calluna vulgaris* in the inner part of the Hills). Borders driven from the patterns of xerothermic species can be considered as summarized result of land use methods and edaphic conditions. Edaphic conditions (stream valleys) form occurrence patterns of mesic and hygrophilous mountainous species in the Sopron Hills, but at the same time land use can also be a significant factor.

Vascular flora description

Sharp borderlines of Sopron Hills towards the neighbouring basins and downs hardly can be drawn, thus the flora of Sopron Basin is also discussed in this volume. The other reason is that in the traditional botanical literature several mountain foot areas are considered as parts of the hills. Enumeration of the flora of Sopron Hills is compiled of analyzing literature, herbaria and unpublished field data. Facts of all the floristic articles on the Sopron Hills are elaborated, but data of nation wide level and other summarative floras are adopted only in case they possess new relevant information in a certain respect. The same consideration is applied in the instances of taxonomic monographs. Data collections are extended to the essays of coenology subject of Sopron Hills as well. In case of these papers data of the tables were used, but we ignored those outsides of tables, which are frequent, not having exact locality from the hills.

In addition to published sources, manuscripts were also examined, and unpublished data of the authors of the enumeration are marked as 'ined.'. Herbaria data collecting was executed in the case of 120 special species in the Department of Botany of the Hungarian Natural History Museum (Budapest).

For the sake of clearness, species are listed in the same order as SOÓ (1980). In general, also nomenclature follows this work, but in reasonable cases we depart from it, and mainly SIMON (2000), sometimes ADLER et al. 1994, WISSKIRCHEN – HAEUPLER 1998 form the basis of the nomenclature.

Species status in Sopron Hills are arranged in groups and signed as it follows:

1. Indigenous species certainly exist in Sopron Hills or having proved former data are designated with font bold 11 without any other mark, for example '1. **Berberis vulgaris** L.'). Naturalized adventive species in Sopron Hills are included in this category.

2. Indigenous species, whose occurrences are possible, not having present data, but uncertain, general localizations in herbaria or literature sources can be found; and on the basis of the existing habitats former and/or present occurrences of these species cannot be excluded. (font bold 11, marked with '*' for example '*619. **Althaea officinalis** L.") Adventive species classified to this group are designated the same but font 10 ('***Lathyrus sativus** L.').

3. Cultivated plants escaping from cultivation (permanent establishing is not possible) and temporarily established but not naturalized species, which are adventive or indigenous in other part of Hungary are marked with font bold 10 without any other mark ('G.1. **Taxus baccata** L.'). Also hybrids were designated in the same way, further parent species are given ('**Betula × rhombifolia** TAUSCH (= *B. pendula × pubescens*)').

4. Species having little possibility to occur in Sopron Hills, but in earlier sources general localizations are given or in SOÓ (1964-1980) are marked 'in Sopron'. In these cases Sopron can only refer to a low hilly area neighbouring Sopron. Species name and all the connecting information are put into braces, font bold 10, for example '{282. **Ononis pusilla** L. …..}. These species were put on the list only to make clear their status in Sopron Hills, and in these cases explanation are added in the enumeration.

5. Obvious misidentifications and probable faulty data referring clearly (or exceptional cases only presumably) to the discussed area are designated font bold 10, are put between /…/, i.e. '/ 1280. **Doronicum hungaricum** (SADL.) RCHB. …. /'.

Information related to each species is divided into three parts: publications referring to the Hungarian part of the hills are listed in section 'a' before 1990, and in section 'c' after 1990; data of the Austrian part of the Hills with no regards to the date in section 'b'. If a source after 1990 cites a data of earlier time (before 1990) and has no new information, it is listed under section 'a'. In the case of earlier literature sources, difficulty of localization is a common problem. It's hard to determine whether old data refers to Sopron Hills, Sopron Basin or outside of

these. Localities named Sopron are included this group. Sometimes it is nearly impossible to determine from which side of the (later drawn) border a data are originated. Data with general localities (no town-names, such as 'in woods') are listed under section 'a', data with town-names are classified to the section ('a' or 'b' section), according to the country they nowadays belong to. To identify the localities clearly toponyms of Sopron Hills, Sopron Basin were summarized (Fig. 46-48.). There are some old toponyms, which are difficult to identify, and also German toponyms present a problem, as they can hardly be identified in Hungarian.

Further markings applied in the enumeration:

"Herb." – The enumeration of the taxon's herbarium data known from Sopron Hills.

"Lit." – The enumeration of the published literature and manuscripts data known from Sopron Hills. Only in case of rare species having herbarium specimens as well.

"Megj." – Editors note

"térkép!" – Occurrence map of the given species is disclosed in the cited reference.

Herbaria references: HBP – Department of Botany of the Hungarian Natural History Museum (Budapest); HHBP – Herbarium of Botanical Garden of Eötvös Loránd University; HCs – Herbarium of István Csapody (Savaria Museum, Szombathely); HKZ – Herbarium of Zoltán Kárpáti; HPSz – Herbarium of Szaniszló Priszter; HKG – Herbarium of Gergely Király (University of West-Hungary, Department of Botany, Sopron).

WU – Unpublished data of the database of the Austrian Flora-mapping Program (University of Vienna, Institute of Botany, Vienna)

!! – Cited author saw the species (i.e. GOMBOCZ 1906)

!43 – Because of the genera change of the given species, its serial number differs from SOÓ (1964-1973)

– Intraspecific taxon cannot be identified by SOÓ (1964-1973)

Numerical data of the vascular flora

- The number of indigenous and naturalized vascular plant species of the discussed area (which includes Sopron Hills and its southern foots, and Sopron Basin) is 1208, 62 of which occur only in Austria. Concerning the Hungarian side we possess data about 1149 species, 181 of which have only data before 1990, while 81 of them were found only after 1990.
- Further 132 species (mainly adventives, and some indigenous taxa in Hungary) were temporarily established in the area, 12 of them only in Austria. On the Hungarian side data of 120 species are known, 25 of them have data only from before 1990, 60 of them only from after 1990. All these species including 1320 species were detected until 2004.
- Number of primer hybrids found in the discussed area, is 39; furthermore 8 transits are listed.
- 102 species including 29 microspecies of *Rubus fruticosus* agg. have certain data from Sopron Hills, although they have locality data, and on the basis of habitat preferences their occurrences can be possible.
- There are 93 species having only general locality data (nearly without exception with Sopron labels, in nation wide level floras), which surely not refer to the discussed area, as their indication in the enumeration is to make clear their real states.
- Data of 45 species referring to the hills and the basin are certainly incorrect, or because of general taxonomical doubtfulness (i.e. *Knautia kitaibelii*) can be considered questionable.
- Indigenous species occurring only in Sopron Hills in Hungary are *Alchemilla glabra* and *Lysimachia nemorum. Poa supina* was found here for the first time. Adventive species, which has been found only here, are *Ageratina altissima*, *Claytonia perfoliata* and *Nonea lutea*; furthermore *Geranium sibiricum* and *Bromus carinatus* were detected here for the first time.

Irodalom

ADLER, W. – OSWALD, K. – FISCHER, R. (1994): Exkursionsflora von Österreich. – Verlag Ulmer, Stuttgart und Wien, 1180 pp.

ALFÖLDI FLATT K. (1902): Gombocz E.: Sopron környékének edényes flórája. (Referat über das Werk von GOMBOCZ). – Magy. Bot. Lap. **1**: 123-125.

BÁNKUTI K. (1999): A Mátra Múzeum herbáriuma – a Gotthárd-gyűjtemény I. (*Pteridophyta*, *Gymnospermatophyta*, *Monocotyledonopsida*). – Folia Hist. Nat. Matr. **23**(1998-99): 103-141.

BÁNKUTI K. (2000): A Mátra Múzeum herbáriuma – a Gotthárd-gyűjtemény II. (*Dicotyledonopsida*: *Berberidaceae – Fabaceae*). – Folia Hist. Nat. Matr. **24**: 77-93.

BARÁTH Z. (1956): Hazai *Euonymus*ainkról. – Bot. Közl. **46**: 249-255.

BEDALOV, M. – GUTERMANN, W. (1982): Die Gattung *Arum* in den Ostalpen-Ländern. – Stapfia **10**: 95-97.

BORBÁS V. (1887): Vasvármegye növényföldrajza és flórája. – Vasmegyei Gazdasági Egyesület, Szombathely, 391 pp.

BORBÁS V. (1897): Vasvármegye növényföldrajzi viszonyai. Geographia plantarum comitatus Castriferrei. In: SZIKLAY J. – BOROVSZKY S. (eds.): Magyarország Vármegyéi és Városai. – Vas vármegye, Apollo, Budapest, pp.: 497-545.

BORHIDI A. – ISÉPY I. (1965): Taxa et combinationes novae generis *Potentilla* L. – Acta Bot. Acad. Sci. Hung. **11**: 297-302.

BOROS Á. (1915-1971): Kéziratos útinaplók. – Manuscript, MTM Növénytára, Budapest.

BOROS Á. (1928): A Pannonicum és Praeillyricum flóravidékek kapcsolata. Les rapports entre les territoires floraux Pannonicum et Praeillyricum. – Magy. Bot. Lap. **27**: 51-56.

BOROSNÉ MURÁNYI J. (1949) A soproni Hidegvízvölgy flórája. (Die Pflanzen des Kaltwassertales bei Sopron). – Erd. Kísérl. **49**: 154-159.

BORSOS O. (1959): Geobotanische Monographie der Orchideen der pannonischen und karpatischen Flora III. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **2**: 59-93.

BORSOS O. (1960): Geobotanische Monographie der Orchideen der pannonischen und karpatischen Flora IV. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **3**: 93-129.

BORSOS O. (1962): Geobotanische Monographie der Orchideen der pannonischen und karpatischen Flora VI. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **5**: 27-61.

CHRTEK, J. – ŽERTOVÁ, A. (1965): Két érdekes növény előfordulása Sopron környékén. – Bot. Közl. **52**: 153-155.

CSAPODY I. (1949): Kiegészítő adatok Sopron flórájának ismeretéhez. – Erd. Kísérl. **49**: 149-153.

CSAPODY I. (1950): Sopron és Sopron-megye a magyar botanika történetének tükrében. – Agrártud. Egy. Erdőmérnöki Kar. Évk. **1**: 257-290.

CSAPODY I. (1953): Új növényelőfordulások Sopron környékén és Baranyában. – Erdőmérnöki Főisk. Évk. 1951/52., pp.: 17-21.
CSAPODY I. (1955): A sopronkörnyéki flóra elemeinek analízise. – Soproni Szemle **9**: 20-42.
CSAPODY I. (1956): A soproni természetvédelem múltja, jelene és feladatai. – Soproni Szemle **10**: 230-255.
CSAPODY I. (1959): A Sopron környéki szelídgesztenyések. – Soproni Szemle **13**: 238-256.
CSAPODY I. (1960a): Vegetációtérképezés és termőhelyfeltárás a Soproni-hegységben. – Acta Biol. Hung., Suppl. **12**: 4-16.
CSAPODY I. (1960b): Új adventív növényfaj, a *Nonea lutea* (DESR.) RCHB. hazánkban. – Bot. Közl. **47**: 261-262.
CSAPODY I. (1964): Die Waldgesellschaften des Soproner Berglandes. – Acta Bot. Hung. **10**: 43-86.
CSAPODY I. (1966): Sopron város erdeinek története Oderszky János jelentésétől (1837) Muck András működésének megkezdéséig (1872). – Soproni Szemle **20**: 320-330.
CSAPODY I. (1968): Sopron város és volt úrbéres községei egykori erdeinek története (XIII-XX. század). – Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztálya Közleményei **3-4**: 3-16.
CSAPODY I. (1969): Die Kastanienwälder Ungarns. – Acta Bot. Hung. **15**: 253-279.
CSAPODY I. (1975a): A Fertő-táj flórája és vegetációja. Prodromus florae vegetationsque regionis Peisonis. In: AUJESZKY L. – SCHILLING F. – SOMOGYI S. (eds.): A Fertő-táj Monongráfiáját előkészítő Adatgyűjtemény III. Természeti adottságok: a Fertő-táj bioszférája. – Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet, Budapest, pp.: 1-420.
CSAPODY I. (1975b): Sopron város erdőbirtokának kialakulása és a középkori erdőgazdálkodás nyomai. In: KOLOSSVÁRY Sz. (ed.): Az erdőgazdálkodás története Magyarországon. – Akadémiai Kiadó, Budapest, pp.: 107-123.
CSAPODY I. (1992): Szemelvények Loew Frigyes Károly és Deccard János Kristóf Soproni flórájából. – Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium, Líceumi füzetek, 2. szám, Sopron, 49 pp.
CSAPODY I. (1993): Florisztikai adatok Sopron környékéről. – Soproni Szemle **53**: 318-322.
CSAPODY I. (1994): A hazai Noricum megítélésének új szempontjai. In: BARTHA D. (ed.): A Kőszegi-hegység vegetációja. – Saját kiadás, Kőszeg – Sopron, pp.: 100-105.
CSAPODY I. (1996): Változások és új növényfajok Sopron és környéke flórájában. In: KÖRNYEI A. – G. SZENDE K. (szerk.): Tanulmányok Csatkai Endre emlékére. – Soproni Múzeum Kiadványai 2., Sopron, pp.: 391-398.

CSAPODY I. et al. (1963): 47. Soproni-hegyvidék erdőgazdálkodási táj. In: DANSZKY I. (ed.): Nyugat-Dunántúl erdőgazdálkodási tájcsoport. Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőfelújítási, erdőtelepítési irányelvei és eljárásai. – Országos Erdészeti Főigazgatóság, Budapest, pp.: 443-518.

CSAPODY V. (1935): A cserkészek növénygyűjtő napjának eredményei. – Bot. Közl. **32**: 195-197.

DEGEN Á. (1906): Gombocz Endre: Sopron vármegye növényföldrajza és Flórája. (Kritik über die Pflanzengeographie und Flora des Komitates Sopron von Andreas Gombocz). – Magy. Bot. Lap. **5**: 142-148. /Bírálat/

FACSAR G. (1981): Az Alpokalja rózsaflórájának főbb vonásai. – Az Alpokalja Természeti Képe I. Közlemények 1976-81, Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szombathely, pp.: 63-65.

FACSAR G. (1982): Két erdőssztyepp vadrózsa (*Rosa gallica* L., *R. livescens* BESS.) ökológiai és társulásviszonyai. – Lippay J. Tud. Ülésszak (1982. ápr. 25.), Budapest, Kertészeti Egyetem, pp.: 785-797.

FACSAR G. (1992): *Rosa* L. Rózsa. In.: SIMON T. (1992): A magyarországi edényes flóra határozója. – Tankönyvkiadó, Budapest, pp: 171-180.

FACSAR G. (1993): Magyarország vadontermő rózsái. – Publ. Univ. Horticult. et Ind. Aliment. Vol. **53**., Suppl. pp.: 75-121.

FARKAS S. (ed.) (1999): Magyarország védett növényei. – Mezőgazda Kiadó, Budapest, 416 pp.

FEKETE L. – BLATTNY T. (1913): Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a Magyar Állam területén I-II. – Joerges, Selmecbánya.

FELFÖLDY L. (1990): Hínárhatározó. – Vízügyi Hidrobiológia **18**: 1-144.

GÁYER GY. (1925): Vasvármegye fejlődéstörténeti növényföldrajza és a praenorikumi flórasáv. – Vasvárm. Múz. Évk. **1**: 1-43.

GÁYER Gy. (1927): Neue Beiträge zur Flora des Komitates Vas (Eisenburg). – Vasvárm. Múz. Évk. **2**: 248-255.

GOMBOCZ E. (1902): Sopron környékének edényes flórája. – Növénytani Közl. **1**: 33-37.

GOMBOCZ E. (1906): Sopron vármegye növényföldrajza és flórája. – Math. Term. tud. Ért. **28**: 401-577.

GOMBOCZ E. (1937): Sopron környékének néhány újabb érdekes növénye. – Soproni Szemle **1**: 150.

GUGLIA, O. (1957): Die burgenländischen Florengrenzen. Vorläufige Bemerkungen zu einer kartographischen Darstellung der burgenländischen pflanzengeographischen Einheiten. – Burgenl. Heimatbl. **19**: 145-152.

HAEUPLER, H. – MUER, TH. (2000): Bildatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. – Ulmer Verlag, Stuttgart, 759 pp.

HITSCHMANN, H. (1858): Eine Excursion um den Neusiedler See. – Öst. Bot. Zschr. **8**: 221-228.

HOLZNER, W. (1974): Das Anthemido ruthenicae-Sperguletum, eine eigenartige Ackerunkrautgesellschaft des mittleren Burgenlandes. – Wiss. Arb. Bgld. **53**: 21-30.

HORVÁTH A. (1996): Padkák, rézsűk védett növényei. Hegyvidék. – Kézirat, Tanulmányi Erdőgazdaság, Sopron, 82 pp.
IVANCSICS A. (1997): Vegetációkutatás a Soproni-hegység rétjein. – Kitaibelia **2**: 278-281.
JÄGER, E. – WERNER, K. (Hrsg.) (2002): Exkursionsflora von Deutschland. Band IV. Kritischer Band. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg – Berlin, 948 pp.
JANCHEN, E. (1956-60): Catalogus Florae Austriae. – Springer Verlag, Wien, 999 pp.
JANCHEN, E. (1977): Flora von Wien, Niederösterreich und Nordburgenland. – Verein für Landeskunde von Niederösterreich und Wien, Wien, 2. Auflage, 757 pp.
JÁVORKA S. (1925): Magyar Flóra. Flora Hungarica. – Studium. Budapest, 1308 pp.
JÁVORKA S. (1937): A magyar flóra kis határozója. – Studium. 2., bővített kiadás, Budapest, 324 pp. + XLVII.
JÁVORKA S. (1940): Növényelterjedési határok a Dunántúlon. Pflanzenareale in Transdanubien in Ungarn. – Math. Term. tud. Ért. **49**: 967-997.
JÁVORKA S. (1944): A magyar Praenoricum. – Manuscript (kéziratból másolta CSAPODY I., 1955), Sopron, 11 pp.
JÁVORKA S. (1969): A gesztenye a Kárpát-medencében In: JÁVORKA S. – MALIGA P. (eds.): A gesztenye (*Castanea sativa* MILL.). – Magyarország kultúrflórája,Tom. VII., 16. füzet, pp.: 14-24.
JEANPLONG J. (1956): Flóraelemek szerepe a flórahatárok megvonásában Észak-nyugat-Dunántúlon. – Bot. Közl. **46**: 261-266.
JEANPLONG J. (1970): Franciaperjés kaszálók cönológiai vizsgálatai a Soproni- és a Kőszegi-hegységben. – Agrártud. Egy. Közl. **1**: 131-147.
KÁRPÁTI Z. (1932): Adatok Sopron vármegye flórájához. – Annales Sabariensis. Folia Musealis **1**: 4-6.
KÁRPÁTI Z. (1933): Újabb adatok Sopronmegye flórájához. – Magy. Bot. Lap. **32**: 105-106.
KÁRPÁTI Z. (1934): Újabb adatok Sopron vármegye flórájához. – Vasi Szemle **1**: 174-178.
KÁRPÁTI Z. (1935): Gáyer Gyula adatai Sopron vármegye flórájához. – Vasi Szemle **2**: 162-165.
KÁRPÁTI Z. (1938): Érdekes és újabb növényelőfordulások Sopron környékén. – Soproni Szemle **2**: 74-84.
KÁRPÁTI Z. (1941): Érdekes és újabb növényelőfordulások Sopron környékén. – Soproni Szemle **5**: 195-201.
KÁRPÁTI Z. (1949): Érdekes és újabb növényelőfordulások Sopron környékén. – Erd. Kísérl. **49**: 168-182.
KÁRPÁTI Z. (1950a): Újabb adatok Magyarország flórájának ismeretéhez. – Budapesti Tudományegyetem Biológiai Intézetének Évkönyve **1**: 43-47.
KÁRPÁTI Z. (1950b): Dendrológiai jegyzetek V. – Agrártud. Egy. Kertészeti és Szőlészeti Karának Évk. **1**: 177-184.
KÁRPÁTI Z. (1954): Kiegészítés Soó – Jávorka: »A magyar növényvilág kézikönyve« c. munkájához. – Bot. Közl. **45**: 71-76.

KÁRPÁTI Z. (1955): A köztes alakok phytocoenologiai vonatkozásai. – Bot. Közl. **46**: 121-127.
KÁRPÁTI Z. (1956): Die Florengrenzen in der Umgebung von Sopron und der Florendistrikt Laitaicum. – Acta Bot. Hung. **2**: 281-307.
KÁRPÁTI Z. (1958a): A nyugat-dunántúli – burgenlandi flórahatárvonalakról. – Bot. Közl. **47**: 313-321.
KÁRPÁTI Z. (1958b): A természetes növénytakaró és a kertészeti termesztés közti összefüggés Sopron környékén. – Soproni Szemle **12**(3): 222-244.
KÁRPÁTI Z. (1960a): Sopron környékének néhány jellegzetes bevándorolt növénye. – Soproni Szemle **14** (3): 242-250.
KELLER J. (1940): A *Veronica* L. nemzetség *Chamaedrys* sectiójának magyarországi fajai. – Bot. Közl. **37**: 121-169.
KEVEY B. (1978): Az *Allium ursinum* L. magyarországi elterjedése. – Bot. Közl. **65**: 165-175.
KIRÁLY G. – KEVEY B. (1999a): Fekete ribiszke (*Ribes nigrum* L.). In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (szerk.): Magyarország védett és veszélyeztetett fa- és cserjefajai I. – Tilia **7**: 154-162.
KIRÁLY G. – KEVEY B. (1999b): Hamvas éger (*Alnus incana* (L.) MOENCH). In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (szerk.): Magyarország védett és veszélyeztetett fa- és cserjefajai I. – Tilia **7**: 24-36.
KIRÁLY G. – KIRÁLY A. (1998a): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez. – Kitaibelia **3**: 113-119.
KIRÁLY G. – KIRÁLY A. (1998b): A hazai flóra két alig ismert növénye: a *Chaerophyllum hirsutum* L. és a *Glyceria declinata* BRÉB. – Kitaibelia **3**: 121-125.
KIRÁLY G. – KIRÁLY A. (1999): Adatok és kiegészítések a magyar flóra ismeretéhez. – Kitaibelia **4**: 229-245.
KIRÁLY G. (1997): A Kőszegi-hegység növényföldrajzi viszonyai. – Tilia **5**: 313-321.
KIRÁLY G. (1999): Vörös ribiszkék (*Ribes rubrum* L. agg.). In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (szerk.): Magyarország védett és veszélyeztetett fa- és cserjefajai I. – Tilia **7**: 126-132.
KIRÁLY G. (2000): Neue Ergebnisse der floristischen Forschung im westlichen Grenzgebiet Ungarns. – Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich **137**: 235-254.
KIRÁLY G. (2001): A Fertőmelléki-dombsor vegetációja. – Tilia **10**: 181-303.
KIRÁLY G. (2003): Kiegészítések a *Ranunculus polyanthemos* L. s. l. alakkör ismeretéhez. – Flora Pannonica **1**: 58-67.
KISS L. (1949): Néhány érdekes növény előfordulása Sopron flórájában. – Erd. Kísérl. **49**: 160-163.
LANTOS Z. (2000): Macskahere (*Phlomis tuberosa* L.) Sopron mellett. – Kitaibelia **5**: 369.
LOEW K. F. – DECCARD J. K. (1739-1741): Flora Semproniensis. – Manuscript, Patika Múzeum, Sopron.
MÁTYÁS V. (1970): Taxa nova Quercuum Hungariae. – Acta Bot. Hung. **16**: 329-361.

MÁTYÁS V. (1971): A magyarországi kocsánytalan tölgy alakkörének kritikai elemzése. – Erd. Kut. **67**: 43-96.
MÁTYÁS V. (1972): A szlavon tölgy (*Quercus robur* subsp. *slavonica* (GÁY.) MÁTY.) erdészeti jelentősége Magyarországon. – Erd. Kut. **68**: 63-77.
MELZER, H. – BARTHA, TH. (1996): Neues zur Flora des Burgenlandes, von Niederösterreich, Wien und Oberösterreich. – Linzer biol. Beitr. **28**: 863-882.
MELZER, H. (1960): Floristisches aus Niederösterreich und dem Burgenland III. – Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich **100**: 184-197.
MELZER, H. (1962): Floristisches aus Niederösterreich und dem Burgenland IV. – Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich **101-102**: 192-200.
MELZER, H. (1973): Beiträge zur Flora des Burgenlandes, von Nieder- und Oberösterreich. – Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich **112**: 100-114.
MELZER, H. (1979): Neues zur Flora von Oberösterreich, Niederösterreich, Wien und dem Burgenland. – Linzer biol. Beitr. **11**: 169-192.
NIESSL, G. (1856): Ein Ausflug in die Gegend des Neusiedlersees. – Öst. Bot. Zschr. **6**: 377-379, 386-387, 393-395, 402-403.
NIKLFELD, H. (1993): Pflanzengeographische Charakteristik Österreichs. In: MUCINA, L. – GRABHERR, G. – ELLMAUER, TH. (eds.): Pflanzengesellschaften Österreichs I. Anthropogene Vegetation. – Gustav Fischer Verlag, Jena – Stuttgart – New York, pp.: 43-75.
ORLÓCZI L. – TUSKÓ J. (1955): A soproni hegyvidék fenyvesítésének eredményeiből. – Erdőmérnöki Főisk. Közl. (1955), pp.: 41-52.
PALITZ R. (1936): Magyarország *Alchemillá*i. – Acta Geobot. Hung. **1**: 108-149.
PALLAY M. (1964): A soproni hegyvidék *Melica uniflora* – gyertyános-kocsánytalan tölgyesei. – Az Erdő **10**: 424-429.
PÉNZES A. (1970): *Picea* és *Juniperus* tanulmányok. (*Picea* und *Juniperus* Studien). – Bot. Közl. **57**: 45-50.
PRISZTER SZ. (1949): *Amaranthus* vizsgálatok. (Hybrides d'*Amaranthus*). – Index Horti Bot. Univ. Budapest **7**: 116-149.
PRISZTER SZ. (1960): Megjegyzések adventív növényeinkhez. – Bot. Közl. **48**: 265-277.
PRISZTER SZ. (1965): Megjegyzések adventív növényeinkhez. – Bot. Közl. **52**: 141-152.
PRISZTER SZ. (1970): Dianoses plantarum nonnularum Hungariae III. – Bot. Közl. **57**: 217-219.
PRISZTER Sz. (1985): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve VII. Mutatók. – Akadémiai Kiadó, Budapest.
RAPAICS R. (1910): Magyarország növényföldrajzi tagozódása. – Természett. Közl. (1910), Pótfüzetek **1**: 34-41.
ROTH GY. (1926): A fehér fagyöngy (*Viscum album* L.) elterjedése hazánkban. – Erd. Kísérl. **28**: 44-63.

SAUER, W. – CHMELINTSCHEK, H. (1976): Beiträge zur Kenntnis ausdauernder Wildhafer: Die Gattung *Avenula* (Dumort.) Dumort. in den Ostalpen. – Mitt. Bot. München **12**: 513-608.

SIMON T. – VIDA G. (1966): Neue Angaben zur Verbreitung der *Dryopteris assimilis* S. WALKER in Europa. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **8**: 275-284.

SIMON T. (1992): A magyarországi edényes flóra határozója. – Tankönyvkiadó, Budapest, 892 pp.

SIMON T. (2000): A magyarországi edényes flóra határozója. 4., átdolgozott kiadás. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 976 pp.

SOÓ R. (1928-29): Kritikai megjegyzések a magyar flóra ismeretéhez III. (Kritische Bemerkungen zur Kenntnis der ungarischen Flora III.). – Bot. Közl. **25**: 133-146.

SOÓ R. (1933): Floren- und Vegetationskarte des historischen Ungarns. – A Debreceni Tisza István Tudományos Társaság Honismertető Bizottságának Kiadványai 8. kötet („1931-32"), 30. füzet, pp.: 5-35.

SOÓ R. (1964): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 589 pp.

SOÓ R. (1966): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve II. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 506 + 51 pp.

SOÓ R. (1968): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve III. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 655 pp.

SOÓ R. (1968): Species et combinationes novae Florae Europeae precipue Hungariae VII. – Acta Bot. Acad. Sci. Hung. **14**: 147-156.

SOÓ R. (1970): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve IV. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 614 pp.

SOÓ R. (1973): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve V. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 724 pp.

SOÓ R. (1978): Kiegészítések és javítások SOÓ – KÁRPÁTI Magyar flórájához az újabb kutatások eredménye alapján. – Bot. Közl. **65**: 149-164.

SOÓ R. (1980): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve VI. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 556 pp.

SOÓ R. – BORHIDI A. (1968a): Über einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora X. *Galeopsis ladanum* und *Origanum vulgare*. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **9-10**: 357-364.

SOÓ R. – BORHIDI A. (1968b): Übersicht kritischer Formenkreise in der Flora Mitteleuropas XII. *Myosotis palustris* und *Lamium galeobdolon*. – Acta Bot. Hung. **14**: 157-168.

SOÓ R. – BORSOS O. (1964): Über einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora I. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **7**: 157-167.

SOÓ R. – BORSOS O. (1968a): Über einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora XIII. *Galium verum*. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **9-10**: 371-375.

SOÓ R. – BORSOS O. (1968b): *Erophila* species of the Carpathi-Pannonian Flora. – Acta Bot. Hung. **14**: 403-413.

SOÓ R. – HORÁNSZKY A. – JÁRAI-KOMLÓDI M. (1966): Über einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora V. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **8**: 309-314.

SOÓ R. – ISÉPY I. (1968): Übersicht einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora XVI. *Cardamine pratensis*. – Acta Bot. Hung. **14**: 395-401.

SOÓ R. – JÁVORKA S. (1951): A magyar növényvilág kézikönyve I-II. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 1120 pp.

SOÓ R. – KOVÁCS-LÁNG E. (1966): Über einige Formenkreise der ungarischen und karpatischen Flora II. *Caltha*. – Ann. Univ. Budapest, Sect. Biol. **8**: 337-344.

SULYOK J. – VIDÉKI R. – MOLNÁR A. (1998): Adatok a magyarországi *Himantoglossum*-fajok ismeretéhez. – Kitaibelia **3**: 223-229.

SZABÓ Z. (1911): A *Knautia* génusz monographiája. – Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 436 pp.

SZMORAD F (1997): A Soproni-hegység vegetációtérképezésének problémái és kezdeti eredményei. – Kitaibelia **2**: 305-306.

SZMORAD F. (1998): Új növényfaj Magyarország flórájában: a berki lizinka (*Lysimachia nemorum* L.). – Kitaibelia **3**: 243-247.

SZONTAGH P. (1864): Enumeratio plantarum phanaerogamicarum sponte crescentium copiusque cultarum territorii Soproniensis. – Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich **14**: 463-502.

TALLÓS P. (1956): Érdekes és újabb florisztikai adatok a Bakonyból és Magyarország egyéb tájairól. – Bot. Közl. **46**: 313-314.

TAMÁS J. (2001). A soproni hegyvidéki erdők történelmi fejlődése, tájleírásai a fafaj, elegyarány és korosztály viszonylatában napjainkig (1955). – Erdészettört. Közl. **50**: 1-133. + 1 térkép.

TERPÓ A. (1958): Magyarország vadkörtéi. – Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Évkönyve **22**: 1-258.

TERPÓ A. (1971): *Arum* rendszertani kutatások Magyarországon. – Bot. Közl. **58**: 153-164.

TERPÓ A. (1973): Kritische Revision der *Arum*-Arten des Karpatenbeckens. – Acta Bot. Hung. **28**: 215-255.

TERPÓ A. (1981): Az Alpokalja *Arum* fajai – Az Alpokalja Természeti Képe I. Közlemények 1976-81, Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szombathely, pp.: 55-61.

TÍMÁR G. (1996a): Vörös Lista. A Soproni-hegység védett és veszélyeztetett edényes növényfajai. – Soproni Műhely, Sopron, 49 pp.

TÍMÁR G. (1996b): Új florisztikai adatok a Soproni-hegységből. – Soproni Szemle **50**: 347-356.

TÍMÁR G. (1997): Új adatok a Soproni-hegység flórájához. – Kitaibelia **2**: 245-247.

TÍMÁR G. (1999): Farkasboroszlán (*Daphne mezereum*.). In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (szerk.): Magyarország védett és veszélyeztetett fa- és cserjefajai I. – Tilia **7**: 89-96.

TÍMÁR G. – SZMORAD F. (1996): Új adatok a Soproni-hegység flórájához. (New data to the Flora of Sopron-mountains, Hungary). – Kitaibelia **1**: 17-24.

TRAXLER, G. (1961): Die Flora des Leithagebirges und am Neusiedler See I-X., Ergänzungen zum gleichnahmigen Buch von Karl Pill IV. – Burgenl. Heimatbl. **23**: 5-18.

TRAXLER, G. (1962): Die Flora des Leithagebirges und am Neusiedler See I-X., Ergänzungen zum gleichnahmigen Buch von Karl Pill V. – Burgenl. Heimatbl. **24**: 1-13.

TRAXLER, G. (1963): Die Flora des Leithagebirges und am Neusiedler See I-X., Ergänzungen zum gleichnahmigen Buch von Karl Pill VI. – Burgenl. Heimatbl. **25**: 1-15.

TRAXLER, G. (1964): Die Flora des Leithagebirges und am Neusiedler See I-X., Ergänzungen zum gleichnahmigen Buch von Karl Pill VII. – Burgenl. Heimatbl. **26**: 2-18.

TRAXLER, G. (1966): Die Flora des Leithagebirges und am Neusiedler See I-X., Ergänzungen zum gleichnahmigen Buch von Karl Pill IX. – Burgenl. Heimatbl. **28**: 49-54.

TRAXLER, G. (1967a): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland I. – Burgenl. Heimatbl. **29**: 2-4.

TRAXLER, G. (1967b): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland II. – Burgenl. Heimatbl. **29**: 145-148.

TRAXLER, G. (1968): Die Flora des Leithagebirges und am Neusiedler See I-X., Ergänzungen zum gleichnahmigen Buch von Karl Pill. – Burgenl. Heimatbl. **30**: 1-6.

TRAXLER, G. (1969): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland III. – Burgenl. Heimatbl. **31**: 49-54.

TRAXLER, G. (1970): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland IV. – Burgenl. Heimatbl. **32**: 1-11.

TRAXLER, G. (1971): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland V. – Burgenl. Heimatbl. **33**: 49-56.

TRAXLER, G. (1972): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland VI. – Burgenl. Heimatbl. **34**: 97-105.

TRAXLER, G. (1973a): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland VII. – Burgenl. Heimatbl. **35**: 163-171.

TRAXLER, G. (1973b): Die burgenländische Pflanzenstandorte bei CAROLUS CLUSIUS. – Burgenl. Heimatbl. **35**: 49-59.

TRAXLER, G. (1974): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland VIIII. – Burgenl. Heimatbl. **36**: 49-59.

TRAXLER, G. (1975): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland IX. – Burgenl. Heimatbl. **37**: 52-64.

TRAXLER, G. (1977): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland XI. – Burgenl. Heimatbl. **39**: 97-106.
TRAXLER, G. (1978): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland XII. – Burgenl. Heimatbl. **40**: 49-59.
TRAXLER, G. (1984): Neue Beiträge zur Flora des Burgenlandes I. – Burgenl. Heimatbl. **46**: 15-28.
TRAXLER, G. (1985): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland XIX. – Burgenl. Heimatbl. **47**: 20-31.
TRAXLER, G. (1986): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland XX. – Burgenl. Heimatbl. **48**: 87-99.
TRAXLER, G. (1987): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland XXI. – Burgenl. Heimatbl. **49**: 106-114.
TRAXLER, G. (1989): Floristische Neuigkeiten aus dem Burgenland XXII. – Burgenl. Heimatbl. **51**: 83-92.
UJHELYI J. (1938): *Sesleria*-Studien. – Index Horti Bot. Univ. Budapest **3**: 109-142.
VOJTKÓ A. (ed.) (2001): A Bükk hegység flórája. – Sorbus 2001 Kiadó, Eger, 340 pp.
VÖRÖSS L. ZS. (1980): Jemelka József soproni herbáriuma 1843-47-ből. – Savaria, a Vas Megyei Múzeumok Értesítője, **13-14**(1979-1980): 85-11.
WALLNER I. (1903): Sopron környékén található virágos növények és edényes cryptogamok nevei és fajai. – Soproni Állami Főreáliskola Értesítője, 42 pp.
WEBER, E. (1989): Wärmeliebende Ebenenwälder des Mittleren Burgenlandes. – Dissertation, Universität Wien, Wien, 121 pp.
WISSKIRCHEN, R. – HAEUPLER, H. (1998): Standardliste der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. – Herausgegeben vom Bundesamt für Naturschutz, Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart, 765 pp.
ZÜGN N. (1938): Soproni erdészeti régiségek. – Soproni Szemle **2**: 31-51.

A kötet szerzői / Authors

†DR. CSAPODY ISTVÁN

DR. KIRÁLY GERGELY
NYME Növénytani Tanszék
H-9400 Sopron, Bajcsy-Zs. u. 4.
gkiraly@emk.nyme.hu

SZMORAD FERENC
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
H-3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.
uccuneki@yahoo.com

DR. TÍMÁR GÁBOR
Erdészeti Szolgálat
H-2600 Vác, Rádi u. 4.
timar.gabor@aesz.hu

A kézirat lezárva 2004. június 30-án

Manuscrispt closed 30th June 2004